

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YAYINLARI : 10

TÜRKİYEDE SAVUNMA MESLEĞİNİN GELİŞİMİ

— METİNLER —

İKİNCİ CİLT

YÖRÜK MATEBAASI
Telefon : 27 06 05
İstanbul — 1973

Ö N S Ö Z

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, 31. Ekim. 1970 günü, 1292 (1876) yılından bu yana yürürlüğe konulmuş bulunan avukatlık mesleğinin icrasıyla ilgili kanun, tüzük ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Yorumları gibi hükümleri bir araya getiren bir derleme kitabın basılmasına karar vermiş ve üyelerinden Av. Osman Kuntman'ı, bu çalışmayı yapmakla görevlendirmiştir.

Kitabın BİRİNCİ CİLDİ, 1972 yılında yayımlanmıştır.

BİRİNCİ CİLDDE, 16. Zilhicce. 1292 (13. Ocak. 1876) gününden 7. Temmuz. 1969 gününe kadar yürürlüğe konulmuş hükümler yer almıştı.

İKİNCİ CİLT ise üç bölümden meydana gelmektedir.

Birinci Bölümde; 19. Mart. 1969 günlü ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu metni, Hükümet gerekçesi, Türkiye Barolarınca düzenlenip te Konya Milletvekili Fakih Özfakih ve 21 arkadaşınca benimsenen ve Meclise Teklif edilen metin, Geçici Komisyon Raporu, Hükümetin Teklifi ve Komisyonun Değiştirisi metinleri, 26. Şubat. 1970 günlü ve 1238 sayılı Kanuna ait gerekçe ve Komisyon raporu, Avukatlık Kanunu Yönetmeliği, Meslek Kuralları ve 21. Aralık. 1953 günlü ve 6207 Sayılı Avukatlar Yardımlaşma Kanunu yer almaktadır.

İkinci Bölümde; 1970 ve 1973 yıllarında yürürlüğe konulan Avukatlık Asgarî Ücret Tarifeleri, 1136 Sayılı Kanunun bazı maddelerinin iptaline ilişkin davalarda Anayasa Mahkemesince verilen iki karar bulunmaktadır.

Üçüncü Bölümde de; avukatlık mesleğine ilişkin olmak üzere başka kanunlarda bulunan hükümler yer almaktadır.

Derleme ve düzenleme çalışmalarından ve basım işlerinden ötürü Sayın Av. Osman Kuntman'a teşekkür eder, eserin meslektaşlarımıza yararlı olmasını dilerim.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı
Av. Faruk Erem

İ Ç İ N D E K İ L E R

BİRİNCİ BÖLÜM

	Sayfa
— 19. Mart. 1969 günlü ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu	1—92
— AVUKATLIK KANUNU TASARISI :	
Hükümet Gerekçesi	93—121
— Konya Milletvekili Fakih Özfakih ve 21 Arkadaşının Avukatlık Kanunu Teklifi (Gerekçe ve Metin)	122—226
— Geçici Komisyon Raporu	227—282
— Hükümetin Avukatlık Kanunu Tasarısı Teklifi İle Geçici Komisyonun Değiştirilmesine Ait Metinler	283—443
— 23. Ekim. 1969 günlü ve 1186 sayılı Kanun	444
— 26. Şubat. 1970 günlü ve 1238 Sayılı Kanunun Gerekçesi	445—448
— Aynı Kanunun Adalet Komisyonu Raporu	449—460
— Aynı Kanunun Teklif Metni ile Adalet Komisyonunun Değiştirilmesi	461—475
— Avukatlık Kanunu Yönetmeliği	476—515
— Meslek Kuralları	516—521
— 21. Aralık. 1953 günlü ve 6207 Sayılı Avukatlar Yar- dımlaşma Kanunu	522—524

İKİNCİ BÖLÜM

— Avukatlık Asgari Ücret Tarifeleri (1970 ve 1973 yıl- larına ait)	526—545
---	---------

— 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin İptaline İlişkin Davada Anayasa Mahkemesince verilen 21. Ocak. 1971 günlü ve 1969/33 esas, 1971/7 Karar Sayılı ve Aynı Gün ve 1969/37 esas, 1971/8 Karar Sayılı Kararlar	546—609
--	---------

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

— 1. Mart. 1926 g. ve 765 s. Türk Ceza Kanunu	612—614
— 18. Haziran. 1927 g. ve 1086 s. Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu	615—619
— 17. Mayıs. 1928 g. ve 1263 s. Evkaf Müdüriyeti Umumiyesince İstihdam Edilecek Avukatlar Hakkında Kanun ve Değişiklikleri	620—621
— 2. Şubat. 1929 g. ve 1389 s. Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkında Kanun	622
— 1389 S. Kanuna Göre Vekâlet Ücreti Tevzi Yönetmeliği	623—624
— 4. Nisan. 1929 g. ve 1412 s. Ceza Muhâkemeleri Usulü Kanunu	625—631
— 9. Haziran. 1932 g. ve 2004 s. İcra ve İflâs Kanunu...	632
— 30. Kasım. 1942 g. ve 4308 s. Seferberlikte Veya Fevkalâde Hallerde Askerî Şahıslara Ait Hukuk Davalarıyla İcra Tâkiplerinde Yapılacak Muameleler Hakkında Kanun	633
— 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Maliye Vekâleti Başhukuk Müşavirliğinin Ve Muhakemat Umum Müdürlüğünün Vazifelerine, Devlet Davalarının Takibi Usullerine Ve Merkez Ve Vilâyetler Kadrolarında Bazı Değişiklikler Yapılmasına Dair Kanun	634—658
— Devlet Davalarını Tâkibe Memur Avukatlar Hakkındaki Nizamnamenin Mer'iyet Vaz'ı Hakkında Kararname ve Nizamname	659—666

— 31. Mayıs. 1944 g. ve 4578 s. Askerlik Kanununun 61 inci Maddesinin Tadili Hakkında Kanun	667
— 31. Ağustos. 1956 g. ve 6830 s. İstimlâk Kanunu	668—669
— 11. Şubat. 1959 g. ve 7201 s. Tebliğat Kanunu	670—671
— 22. Nisan. 1962 g. ve 44 s. Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun	672
— 25. Ekim. 1963 g. ve 353 s. Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu	673—677
— 16. Haziran. 1964 g. ve 477 s. Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü Ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun	678
— 21. Aralık. 1964 g. ve 521 s. Danıştay Kanunu	679
— 14. Temmuz. 1965 g. ve 657 s. Devlet Memurları Kanunu	680
— Bu Kanuna Göre Yapılacak İtibakın Genel Esasları, Kanun Hükmündeki Kararname	681—682
— 28. Haziran. 1969 g. ve 766 s. Tapulama Kanunu	683
— 13. Mayıs. 1971 g. ve 1402 s. Sıkıyönetim Kanunu	684
— 4. Temmuz. 1972 g. ve 1602 s. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu	685
— 25. Haziran. 1973 g. ve 1757 s. Toprak ve Tarım Reformu Kanunu	686
— 26. Haziran. 1973 g. ve 1773 s. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun	687—688

AVUKATLIK KANUNU (*)

Kanun No. : 1136

Kabul Tarihi : 19/3/1969

BİRİNCİ KISIM

AVUKATLIK VE AVUKAT

Avukatlığın mahiyeti

Madde 1 — Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir. Avukat, görevini yerine getirmede bağımsızdır.

Avukatlığın amacı

Madde 2 — Avukatlığın amacı, hukukî münasebetlerin düzenlenmesine, her türlü hukukî mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesine ve genellikle hukuk kurallarının tam olarak uygulanması hususunda yargı organları ve hakemlerle resmî ve özel kurul ve kurumlara yardım etmektir.

Avukat bu amaçla hukukî bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder.

Adli merciler ve diğer resmî daireler, avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlüdürler.

(*) 7. Nisan. 1969 günlü ve 13168 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış, 7. Temmuz. 1969 günü yürürlüğe girmiştir.

İKİNCİ KISIM

AVUKATLIK MESLEKİNE KABUL

Avukathğa kabul şartları

Madde 3 — Avukatlık meslekine kabul edilebilmek için;

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- b) Türk hukuk fakültelerinin birinden mezun olmak veya yabancı bir memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak,
- c) Avukatlık stajını tamamlayarak staj bitim belgesi almış bulunmak,
- d) Avukatlık sınavını başarmış olmak,
- e) Levhasına yazılmak istenilen baro bölgesinde ikametgâhı bulunmak,
- f) Bu kanuna göre avukathğa engel bir hali olmamak, gerektir.

İstisnalar

Madde 4 — Adlî ve Askerî Hâkimlik ve Savcılıkta, Anayasa Mahkemesi aslî ve geçici raportörlüklerinde ve Danıştay dava daireleri başkan ve üyelikleriyle başkanun sözcülüğü, kanun sözcülüğü ve bu daireler başyardımcılıkları ve yardımcılıklarında veya kuruluşlarında avukat bulunan bakanlıklar ve katma bütçe ile yönetilen genel müdürlükler hukuk müşavirliği görevlerinde veyahut üniversiteye bağlı fakülteler hukuk ilmi dersleri profesörlük veya doçentliklerinde yahut Hâkimler kanununa göre hâkimlik veya savcılık sınıflarından sayılan hizmetlerde en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlar 3 üncü maddenin (c) ve (d) bentlerinde yazılı kayıtlardan vâreste tutulurlar.

Yabancılardan Türk uyruğuna kabul olunanlardan yabancı bir hukuk fakültesinden mezun olup da geldikleri yerlerde beş yıl süre ile mahkemelerin her derecesinde avukatlık etmiş ve avukatlığı meslek edinmiş bulunanlar, 3 üncü maddenin (b) bendinde yazılı olduğu şekilde Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden usulüne uygun olarak yapılan sınavı başarı ile vererek tasdikname almış ve ayrıca Türkçeyi iyi bilir oldukları da bir sınavla anlaşılmış bulunursa, 3 üncü maddenin (c) ve (d) bentlerinde yazılı kayıtlardan vâreste tutulurlar. Birinci fıkrada gösterilenlerin baro levhasına yazılmasında, 17 nci maddenin (1) ve (2) bentlerinde yazılı belgelerden başka sicil özetlerinin onanmış bir örneğinin de verilmesi gereklidir.

Avukatlığa kabulde engeller

Madde 5 — Aşağıda yazılı durumlardan birinin varlığı halinde, avukatlık mesleğine kabul istemi reddolunur :

a) Kesinleşmiş bir kararla yüz kızartıcı bir suçtan veya ağır hapsi gerektiren bir cürümden mutlak olarak yahut kasdî bir cürümden bir sene veya daha ziyade hapis cezası ile hüküm giymek,

b) Kesinleşmiş bir ceza veya disiplin kararı sonucunda hâkim, memur yahut avukat olma niteliğini kaybetmiş bulunmak,

c) Avukatlık mesleğine yaraşmıyacak tutum ve davranışları çevresince bilinmiş olmak,

d) Avukatlık mesleki ile birleşemiyen bir işle uğraşmak ,

e) Mahkeme kararı ile kısıtlanmış olmak,

f) İflâs etmiş olup da itibarı iade edilmemiş bulunmak (Taksirath ve hileli müflisler itibarları iade edilmiş olsa dahi kabul olunmazlar),

g) Hakkında aciz vesikası verilmiş olup da bunu kaldırmamış bulunmak,

h) Avukatlığı sürekli olarak gereği gibi yapmaya engel vücut veya akılca malul olmak.

Beş yıldan fazla hapis veya ağır hapis cezası ile veya zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma ve dolanlı iflâs suçlarından biri ile kesin olarak hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar da avukatlığa kabul edilemezler.

Adayın birinci fıkranın (a) bendinde yazılı cezalardan birini gerektiren bir suçtan kovuşturma altında bulunması halinde, avukat-

lığa alınma isteği hakkındaki kararın bu kovuşturmanın sonuna kadar bekletilmesine karar verilebilir. Aday hakkında kamu görevlerinden yasaklanmayı gerekli kılabilecek bir suçtan ötürü kamu davası açılmış bulunuyorsa, avukatlığa kabul isteği yerine getirilmiyip dava sonucunun beklenmesi zorunludur.

Şu kadar ki, ceza kovuşturmasının sonucu ne olursa olsun avukatlığa kabul isteğinin geri çevrilmesi gereken hallerde, sonuç beklenmeden istek karara bağlanır.

Baroya yazılma istemi

Madde 6 — Avukatlık sınavını başarmış olanlar veya 4 üncü maddedeki Şartları haiz bulunanlar, başvurdukları yer barosuna ait levhaya yazılmalarını dilekçe ile isteyebilirler.

Karar

Madde 7 — Baro yönetim kurulu, levhaya yazılma istemi hakkında başvurma dilekçesinin varış tarihinden itibaren bir ay içinde gerekçeli olarak karar vermekle devlidir.

Süresi içinde karar verilmediği takdirde, adayın avukatlığa kabul istemi reddedilmiş sayılır. Bu halde aday bir aylık sürenin bitiminden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir. İtiraz zerine 8 inci madde hükmü kıyas yolu ile uygulanır.

Redde veya kovuşturma sonuna kadar beklenmesine dair karara itiraz

Madde 8 — Baro Yönetim Kurulu, avukatlığa kabul istemini reddettiği veya kovuşturma sonuna kadar beklenmesine karar verdiği takdirde bunun gerekçesini kararında gösterir. Gerekçeli karar adaya tebliğ olunur.

Aday, bu karara karşı, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde, kararı veren baro vasıtasıyla Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir. Baro tarafından adaya, itiraz tarihinin tesbit eden bir belge verilir. Bu belge hiçbir vergi, harc ve resme tabi değildir.

Türkiye Barolar Birliği, itiraz üzerine dosya üzerinde gerekli incelemeleri yaptıktan sonra, itirazı kabul veya reddeder. Türkiye

Barolar Birliği itiraz tarihinden itibaren bir ay içinde bir karar vermezse, itiraz reddedilmiş sayılır.

Adayın levhaya yazılması hakkındaki Baro Yönetim Kurulu kararı ile itirazın kabul veya reddi hakkındaki Türkiye Barolar Birliği kararları, onaylanmak üzere, karar tarihinden itibaren bir ay içinde Adalet Bakanlığına gönderilir. Bu kararlar Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşir.

Baro yönetim kurulunun, avukatlığa kabul isteminin reddi veya kovuşturma sonuna kadar beklenmesi hakkındaki kararları, süresi içinde itiraz edilmediği takdirde kesinleşir.

Adalet Bakanlığının dördüncü fıkraya uyarınca verilecek kararları kesin olup, aday, ilgili baro ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu bu kararlar aleyhine Danıştay'a başvurabilirler.

Barolar, kesinleşen kararları derhal yerine getirmeye mecburdurlar.

Avukatlık ruhsatnamesi ve yemin

Madde 9 — Avukatlık meslekine kabul edilen adaya, ilgili baro tarafından bir ruhsatname verilir.

Avukatlığa kabul, ruhsatnamenin verildiği andan itibaren hüküm ifade eder.

Aday böylece avukatlığa kabul edildikten sonra (Avukat) unvanını kullanmak hakkını kazanır. Durum Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Ruhsatnameler, Türkiye Barolar Birliği tarafından tek tip olarak bastırılır.

Mesleke kabul edilen avukata ruhsatname verilirken, baro yönetim kurulu önünde aşağıdaki şekilde andiçtirilir :

«Kanuna, ahlâka, meslekin onuruna ve kurallarına uygun davranacağıma namusum ve vicdanım üzerine andiçerim.»

Avukatın andiçtirildiği, andın metnini de kapsıyan bir tutanağa bağlanır ve ilgilinin dosyasında saklanır. Tutanak baro yö-

netim kurulu üyeleri ile birlikte andiçene avukat tarafından imzalanır.

Ret kararının bildirilmesi

Madde 10 — Avukatlık meslekine kabul edilmek için baroya başvuran bir adayın bu isteminin reddine veya kovuşturma sonuna kadar beklenmesine dair kararlar kesinleşince, ilgili baro, adayın adını diğer barolara ve Türkiye Barolar Birliğine bildirir. Bu halde, ret ve bekleme sebepleri ortadan kalkmadıkça, hiçbir baro o kimseyi levhasına yazamaz.

ÜÇÜNCÜ KISIM

YASAK HALLER

Avukatlıkla birleşemiyen işler

Madde 11 — Aylık, ücret, gündelik veya kesenek gibi ödemeler karşılığında görülen hiçbir hizmet ve görev, sigorta prodüktörlüğü, tacirlik ve esnaflık veya meslekin onuru ile bağdaşması mümkün olmayan her türlü iş avukatlıkla birleşemez.

Avukatlıkla birleşebilen işler

Madde 12 — a) Cumhuriyet Senatosu Üyeliği, milletvekilliği,
b) Üniversite, yüksek veya orta öğretim profesör, doçent, asistan ve öğretmenliği,

c) Özel hukuk tüzel kişilerinin hukuk müşavirliği ve sürekli avukatlığı ile, bir avukat yazıhanesinde ücret karşılığında avukatlık,

d) Hakemlik, tasfiye memurluğu, yargı mercilerinin veya adli bir dairenin verdiği herhangi görev veya hizmet,

e) İktisadî Devlet Teşekkülleri ile müesseseleri ve iştirakleri hakkındaki 12. Mart. 1964 tarih ve 440 sayılı Kanunda başka bir iş veya hizmetle uğraşmaları yasaklanmamış bulunmak şartı ile; bu kanunun kapsamına giren teşekkül, müessese ve iştiraklerin ve İktisadî Devlet Teşekkülleri dışında kalıp sermayesi Devlete ve diğer kamu tüzel kişilerine ait bulunan kuruluşların yönetim kurulu başkanlığı, üyeliği, denetçiliği,

f) Anonim, limited, kooperatif şirketler ile hayri, ilmi, siyasi kuruluşların yönetim kurulu başkanlığı, üyeliği ve denetçiliği ve komandit şirketlerde komanditer ortaklık,

g) Gazete ve dergi sahipliği veya bunların yayın müdürlüğü, 11 inci madde hükmü dışındadır.

Şu kadar ki, bunlardan Cumhuriyet Senatosu Üyeleri ile milletvekilleri ve (e) bendinde gösterilenlerin Hazinesinin, belediye ve özel dairelerin, il ve belediyelerin yönetim ve denetimi altında bulunan daire ve kurumların, köy tüzelkişiliklerinin ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait şirket ve kuruluşların aleyhinde; il genel meclisi ve belediye meclisi üyelerinin de bağlı buldukları tüzelkişilerin aleyhindeki dava ve işleri takip etmeleri yasaktır.

Bu yasa, avukatların ortaklarını ve yanlarında çalıştırdıkları avukatları da kapsar.

Bir kadroya bağlı olarak aylık veya ücreti Devlet, il veya belediye bütçelerinden yahut Devlet, il veya belediyelerinin yönetim ve denetimi altındaki daire ve müessese yahut şirketlerden verilen müşavir ve avukatlar, yalnız bu daire, müessese veya şirketlere ait işlerde avukatlık edebilirler.

Mahkeme veya yargı mercilerinde bağlı oldukları daireyi temsil eden hukuk müşaviri veya yardımcıları baroya yazılmak zorunluğundadırlar.

Avukatın hâkim veya savcı ile hısımlık veya evlilik münasebeti

Madde 13 — Bir hâkim veya Cumhuriyet Savcısının eşi, sebep veya nesep itibarıyla usul ve fûruundan veya ikinci dereceye kadar (Bu derece dahil) hısımlarından olan avukat, o hâkim veya Cumhuriyet Savcısının baktığı dava ve işlerde avukatlık edemez.

Bazı görevlerden ayrılanların avukatlık edememe yasağı

Madde 14 — Emeklilik ve istifa gibi sebeplerle görevlerinden ayrılan hâkimler, Cumhuriyet Savcıları, Anayasa Mahkemesi aslî ve geçici raportörleri, kanun sözcüleri, Danıştay Dava Daireleri Başyardımcıları ile yardımcılarının, hizmet gördükleri mahkeme veya dairelerde, buralardan ayrılmaları tarihinden itibaren iki yıl süre ile avukatlık yapmaları yasaktır.

Yukarıki fıkra hükmü Anayasa Mahkemesi üyeleri ve Yüksek Mahkemeler hâkimleri hakkında da uygulanır.

Devlet, belediye, il, özel idare ve 12. Mart. 1964 tarih ve 440 sayılı Kanunun kapsamına giren teşekkül, müessese ve iştiraklerde çalışanlar, buralardan ayrıldıkları tarihten itibaren iki yıl geçmeden, ayrıldıkları idare aleyhine dava alamaz ve takipte bulunamazlar.

DÖRDÜNCÜ KISIM

STAJ

Genel olarak

Madde 15 — Avukatlık stajı birbuçuk yıldır. Stajın, bu kısımda yer alan hükümler uyarınca, ilk altı ayı mahkemelerde ve kalan bir yılı da en az beş yıl kıdemi olan bir avukat yanında yapılır.

Stajın hangi mahkeme ve adalet dairelerinde, ne suretle yapılacağı yönetmelikte gösterilir.

Aranacak şartlar

Madde 16 — [Maddenin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli] (*)

Bu kanunun 3 üncü maddesinin (a), (b) ve (e) bentlerinde yazılı şartları haiz olanlar ve 5 inci maddede gösterilen engeli bulunmayanlar staj yapacakları yer barosuna bir dilekçe ile başvururlar.

Aranacak şartlar

Madde 16 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (a), (b), (e) ve (f) bentlerinde yazılı şartları haiz olanlardan stajın devamlılığına engel işleri ve 5 inci maddede yazılı engelleri bulunmayanlar staj yapacakları yer barosuna bir dilekçe ile başvururlar.

Dilekçeye eklenecek belgeler

Madde 17 — 16 ıncı madde gereğince verilecek dilekçeye, aşağıda gösterilen belgeler eklenir.

(*) 7. Mart. 1970 günlü ve 13439 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış, aynı gün yürürlüğe girmiştir.

1. Kanunun aradığı şartlara ilişkin belgelerin asılları ile onanmış ikişer örneği,
2. Adayın 3 üncü maddenin (f) ve 5 inci maddenin (a) bendlerinde yazılı halleri bulunmadığını gösteren bildiri kâğıdı,
3. Yanında staj göreceği avukatın yazılı muvafakati,
4. Adayın ahlâk durumu hakkında, o baroya yazılı iki avukat tarafından düzenlenmiş tanıtma kâğıdı.

Bu belgelerin birer örneği baro başkanı tarafından onaylanarak Türkiye Barolar Birliğine gönderilir. Diğer örnek veya asılları barodaki dosyasında saklanır. 22 nci maddenin 2 ve 3 üncü fıkralarında yazılı hallerde, adayın yanında staj göreceği avukatın yazılı muvafakatine ait belge aranmaz.

Staj isteminde bulunan tarafından verilen bildiri kâğıdının hilâfı ortaya çıktığı takdirde, aday hakkında resmî mercilere yalan beyanda bulunmak suçundan dolayı cezai kovuşturma yapılır.

İstem in ilânı

Madde 18 — Adayın istemi, yukarıdaki maddede yazılı hususlarla birlikte, istem tarihinden itibaren on gün içinde baronun ve adalet dairesinin uygun bir yerinde onbeş gün süre ile asılarak ilân olunur.

Her avukat veya stajyer yahut diğer ilgililer, bu süre içinde, adayın stajyer listesine yazılmasına itirazda bulunabilirler. Şu kadar ki, itirazın incelenebilmesi, açık delil veya vâkıaların gösterilmiş olmasına bağlıdır.

Rapor

Madde 19 — Baro başkanı, istemin ilânından önce, baroya bağlı avukatlardan birini adayın gerekli nitelikleri taşıyıp taşımadığını ve avukatlıkla birleşmiyen bir işle uğraşıp uğraşmadığını araştırarak bir rapor düzenlemek üzere görevlendirir.

Görevlendirilen avukat, raporu en geç onbeş gün içinde baroya vermekle yükümlüdür.

Karar

Madde 20 — Baro yönetim kurulu, itiraz süresinin bitmesinden itibaren bir ay içinde, 19 uncu maddede yazılı raporu da göz önünde tutarak, adayın stajiyer listesine yazılıp yazılmaması hakkında gerekçeli bir karar verir. Karar ilgiliye tebliğ edilmekle beraber, bir örneği de incelenmek üzere dosyası ile birlikte o yer Cumhuriyet Savcılığına verilir.

Bu karar aleyhine baro yönetim kurulu üyeleri karar tarihinden, o yer Cumhuriyet savcısı kararın kendisine verildiği, ilgili ise kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilirler.

Birinci fıkrada yazılı süre içinde bir karar verilmemiş olması halinde talep reddedilmiş sayılır. Bu takdirde, bir aylık sürenin bitiminden itibaren onbeş gün içinde aday Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir.

Türkiye Barolar Birliğinin itiraz üzerine verdiği karar Adalet Bakanlığının onayı ile kesinleşir. Adalet Bakanlığının kararı aleyhine stajyer adayı ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Danıştaya başvurulabilir.

Stajın başlangıcı

Madde 21 — Avukatlık stajı listeye yazılma ile başlar. İtiraz yazılmayı durdurur.

Yanında staj yapılacak avukat

Madde 22 — Avukat yanında staja başlayabilecekleri Cumhuriyet Savcılığınca baroya bildirilenler, evvelce dilekçelerinde gösterdikleri ve muvafakatini aldıkları avukat yanında staja başlarlar.

Baro başkanının isteği veya ilgililerin başvurması üzerine, baro yönetim kurulu, stajın dilekçede gösterilenden başka bir avukat yanında yapılmasına karar verebilir.

17 nci maddenin 3 üncü bendinde yazılı belgeyi almak imkânını bulamıyan adayların hangi avukat yanında staj göreceğini baro başkanı tayin eder.

Avukat, ikinci ve üçüncü fıkralardaki hallerde stajyeri kabul zorunluğundadır.

Stajın yapılması ve stajyerin ödevleri

Madde 23 — Staj kesintisiz olarak yapılır. Stajyerin haklı sebeplere dayanarak devam edemediği günler, engelin kalkmasından sonraki bir ay içinde başvurduğu takdirde, mahkeme stajı sırasında adalet komisyonu, avukat yanındaki staj sırasında ise baro yönetim kurulunca tamamlattırılır. Baro başkanı, haklı engeller halinde stajyerlere, stajın avukat yanında geçen kısmında 30 günden fazla olmamak üzere izin verebilir.

Stajyer, staj süresi içinde duruşmalara avukatla birlikte girmek, staj konferanslarına devam etmek, baro yönetim kurulu ve yanında çalıştığı avukat tarafından verilen işleri yapmak, dava evrakını düzenlemek ve yönetmelikte gösterilecek diğer ödevleri yerine getirmekle yükümlüdür.

Staj raporları

Madde 24 — Staj, Adalet Komisyonunun, baronun ve yanında çalışılan avukatın gözetimi altında yapılır.

Stajyer hakkında, yanında staj gördüğü hâkimler, Cumhuriyet Savcıları tarafından, staj durumu, meslekî ilgisi ve ahlâkî durumunu belirten bir belge verilir.

Yanında staj görülen avukat tarafından ilk altı ayın bitiminde ve staj süresinin sonunda da kesin olarak, staj durumu ve adayın meslekî ilgisi ile ahlakî durumunu da kapsıyan birer rapor verilir.

Staj süresinin uzatılması

Madde 25 — Baro Yönetim Kurulu, staj hakkındaki kesin rapor üzerine, staj bitim belgesinin verilmesine veya staj süresinin altı ay uzatılmasına karar verir.

Yönetim Kurulunun bu kararları kesindir.

Stajyerlerin vekâlet alması

Madde 26 — Stajyerler, avukat yanında staja başladıktan üç ay sonra, avukatın yazılı muvafakati ile ve onun gözetimi altında

icra tetkik mercii hâkimlikleri ile sulh mahkemelerinde ve icra ve iflâs dairelerinde görülen dava ve işlerde vekâlet alabilirler.

Stajiyerin bu yetkisi 31 inci maddenin ikinci fıkrası gereğince son sınavda da başarı gösterememesi veya aynı maddenin son fıkrasında yazılı süreyi başarı göstermeden geçirmesi halinde sona erer.

Stajiyerlere barolarca yapılacak yardım

Madde 27 — Stajiyerlere barolarca yardım yapılabilir. Bu yardımın şekil ve şartları Türkiye Barolar Birliğince belirtilir.

BEŞİNCİ KISIM

AVUKATLIK SINAVI

Genel olarak

Madde 28 — Avukatlık sınavı Türkiye Barolar Birliğinde yapılır. Staj bitim belgesi almamış olanlar sınava kabul edilmezler.

Sınav kurulu

Madde 29 — Sınav kurulu, biri hukuk, diğeri ceza dairelerinden olmak üzere iki Yargıtay Daire Başkanı ve üç avukattan kurulur. Yargıtay daire başkanlarından kıdemlisi kurula başkanlık eder.

Kurulun görev süresi iki yıldır. Yeni kurul seçilinceye kadar eski kurulun görevi devam eder. Üyelerin engeli halinde, başkan, o üyenin mensup olduğu kurumca seçilmiş bulunan yedek üyelerle noksanı tamamlar. Başkanın engeli halinde, görevleri, kurula katılan kıdemli Yargıtay Daire Başkanı tarafından yerine getirilir.

Sınav kurulu üyelerine her sınav için ödenecek ücretlerin miktarı ile ödeme şekilleri Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunca tespit edilerek Türkiye Barolar Birliği bütçesinden ödenir.

Sınav kuruluna üye seçimi

Madde 30 — Sınav kuruluna katılacak olan;

- a) İki asil ve iki yedek üye Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından hukuk ve ceza daireleri başkanları arasından,
- b) Üç asil ve üç yedek üye Türkiye Barolar Birliğince, en az onbeş yıl fiilen avukatlık yapmış olanlar arasından, seçilir.

(a) bendindeki seçimin sonucu Yargıtay Başkanlığı tarafından Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Sınava gireceklerin tespiti

Madde 31 — Sınava girecek adayları, stajiyer listesine yazılı oldukları baronun yönetim kurulu tespit eder ve kendilerine sınava giriş belgesi verir.

Avukatlık sınavında beş defa başarısızlığa uğrıyan aday bir daha sınava giremez.

Aday, staj bitim belgesinin verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde sınava giriş haklarının tamamını kullanmak zorundadır.

Sınavın şekli ve konuları

Madde 32 — Sınav her yıl beş defa yapılır. Sınav tarihleri, bir yılın imkân nispetinde beş eşit kısma bölünmesi suretiyle tespit edilir.

Sınavın amacı, adayın hukuk tatbikatı yönünden, hukuk prensiplerini ve mevzuat hükümlerini olaylara uygulayabilme yeterliğini değerlendirmektir.

Sınav yazılı olarak yapılır. Ancak, adayın yeterli olmadığına karar verilebilmesi için, yazılı sınavdan sonra yapılacak mülakat sonunda da aynı kaniya varılması gereklidir.

Sınav tarihlerinin tespiti ve duyurulması, sınavın yapılış şekli ile konuları yönetmelikte gösterilir.

Sınav sonuçları

Madde 33 — Sınav kurulu, her aday için ayrı ayrı ve üçer nüsha olarak düzenliyeceği belgelerde sınav sonuçlarını açıklar ve bu belgelerden birer nüshasını alıkoyarak diğer ikişer nüshayı Türkiye Barolar Birliğine gönderir. Belgelerde adayın aldığı notlar gösterilir ve başarı sağlayıp sağlamadığı ayrıca belirtilir.

Türkiye Barolar Birliği, sınav kurulundan aldığı belgelerden bir nüshasını derhal ilgili baroya gönderir.

ALTINCI KISIM

AVUKATIN HAK VE ÖDEVLERİ

Genel olarak

Madde 34 — Avukatlar, yüklendikleri görevleri, bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene yakışır bir şekilde hareket etmekle yükümlüdürler.

Yalnız avukatların yapabileceği işler

Madde 35 — [Maddenin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

Kanun işlerinde ve hukukî meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir.

Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan resmî dairelerdeki bütün işleri de takip edebilirler.

Dava açmaya yeteneği olan herkes kendi davasına ait evrakı düzenleyebilir, davasını bizzat açabilir ve işini takip edebilir.

Hukuk ve Ceza Muhakemeleri Usulleri kanunları ile diğer kanun hükümleri saklıdır.

Yalnız avukatların yapabileceği işler

Madde 35 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

Kanun işlerinde ve hukukî meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda özel ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, bu işlere ait bütün evrakı

düzenlemek, adli işlemleri ve resmî dairelerde çekişmeli ve çekişmesiz işleri takip etmek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir.

Dava açmaya yeteneği olan herkes kendi davasını bizzat açabilir ve işini takip edebilir.

Usul ve fûru ile nesep ve sebepten ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) civar hısımları ve eşler birbirlerinin yargı mercileri ve adalet daireleri dışında kalan resmî dairelerdeki işlerini vekâleten takip edebilirler.

Hukuk ve Ceza Muhakemeleri Usulleri kanunları ile diğer kanun hükümleri saklıdır.

Sır saklama

Madde 36 — Avukatların, kendilerine tevdi edilen veya gerek avukatlık görevi, gerekse Türkiye Barolar Birliği ve barolar organlarındaki görevleri dolayısıyla öğrendikleri hususları açığa vurmaları yasaktır.

Avukatların birinci fıkrada yazılı hususlar hakkında tanıklık edebilmeleri, iş sahibinin muvafakatini almış olmalarına bağlıdır. Ancak, bu halde dahi avukat tanıklık etmekten çekinebilir.

Yukarıki hükümler, Türkiye Barolar Birliği ve baroların memurları hakkında da uygulanır.

İşin reddedildiğinin bildirilmesi

Madde 37 — Avukat, kendisine teklif olunan işi sebep göstermeden reddedebilir. Reddin, iş sahibine gecikmeden bildirilmesi zorunludur.

İşi iki avukat tarafından reddolunan kimse, kendisine bir avukat tayinini baro başkanından isteyebilir.

Baro başkanı tarafından tayin olunan avukat, işi ücret karşılığında takip etmek zorundadır.

İşin reddi zorunluğu

Madde 38 — Avukat;

a) Kendisine yapılan teklifi yolsuz veya haksız görür yahut sonradan yolsuz veya haksız olduğu kanısına varırsa,

b) Aynı işte menfaati zıt bir tarafa avukatlık etmiş veya mütalâa vermiş olursa,

c) İşe evvelce hâkim, hakem, Cumhuriyet Savcısı veya memur olarak elkoymuş bulunursa,

d) Kendisinin düzenlediği bir senet veya sözleşmenin hüküm-süzlüğünü ileri sürmek durumu ortaya çıkmışsa,

e) İş sahibi, meslek görevini yapan bir avukata karşı bir suç işlemiş ise,

f) Görmesi istenilen iş, Türkiye Barolar Birliği tarafından tespit edilen meslekî dayanışma ve düzen gereklerine uygun değilse,

Teklifi reddetmek zorunluluğundadır.

Bu zorunluluk, avukatların ortaklarını ve yanlarında çalıştırdıkları avukatları da kapsar.

[Avukatlar, baro yönetim kurulunun iznini almadan başka bir avukat aleyhine dava açamazlar.] (*) Acele durumlarda, baro yönetim kuruluna önceden bildiride bulunarak, izin verilmesini davayı açtıktan sonra da isteyebilirler.

(e) bendinde gösterilen hallerde, baro başkanı, iş sahibinin başvurusu üzerine kendisine bir avukatı vekil olarak tayin eder.

Avukatın dosya saklaması ve hapis hakkı

Madde 39 — Avukat, kendisine tevdi olunan evrakı, vekâletin sona ermesinden itibaren üç yıl süre ile saklamakla yükümlüdür. Şu kadar ki, evrakın geri alınması müvekkile yazı ile bildirilmiş olduğu hallerde saklama yükümlülüğü, bildirme tarihinden itibaren üç ayın sonunda sona erer.

Avukat, ücreti ve yapmış olduğu giderleri kendisine ödenmedikçe, elinde bulunan evrakı geri vermekle yükümlü değildir.

Tazminat isteklerinde zamanaşımı

Madde 40 — İş sahibi tarafından sözleşmeye dayanarak avukata karşı ileri sürülen tazminat istekleri, bu hakkın doğumundan sonra beş yıl ve her halde o işin sona ermesinden başlayarak bir yıl sonra zamanaşımına uğrar.

(*) Bu hüküm, Anayasa Mahkemesinin 21. Ocak. 1971 günlü ve 1970/19 sayılı kararıyle iptal edilmiştir.

Avukatın vekâletten çekilmesi

Madde 41 — Belli bir işi takipten veya savunmadan isteği ile çekilen avukatın o işe ait vekâlet görevi, durumu müvekkiline tebliğinden itibaren onbeş gün süre ile devam eder.

Şu kadar ki, adlî müzaharet bürosu yahut baro başkanı tarafından tayin edilen avukat, kaçınılmaz bir sebep veya haklı bir özürlü olmadıkça, görevi yerine getirmekten çekinemez. Kaçınılmaz sebebin veya haklı özürün takdiri avukatı tayin eden makama aittir.

Bir avukatın geçici olarak görevlendirilmesi

Madde 42 — Bir avukatın ölümü veya meslekten yahut işten çıkarılması veya işten yasaklanması yahut geçici olarak iş yapamaz duruma gelmesi hallerinde, baro başkanı, ilgililerin yazılı istemi üzerine veya iş sahiplerinin yazılı muvafakatini almak şartıyla, işleri geçici olarak takip etmek ve yürütmek için bir avukatı görevlendirir ve dosyaları kendisine devir ve teslim eder.

Yukarıki fıkrada yazılı işlere ait kanunî süreler, dosyaların devir ve teslimine kadar işlemez. Şu kadar ki, bu süre üç ayı geçemez.

İşin yeni avukata verilmesi durumu, baro başkanının mahkemelere yapacağı tebliğ ile tespit olunur.

Kendisine görev verilen avukat haklı sebepler göstererek bunu reddedebilir. Ret sebeplerinin yerinde olup olmadığına baro yönetim kurulu karar verir.

Vekâlet görevi, temsil edilen avukatın talimatına bağlı olmaksızın, bu görevi yapan avukatın sorumluluğu altında yürür. Yapılan işlerin ücretini, kendisine vekâlet olunan avukat öder. Anlaşmazlık halinde ücretin miktarı baro yönetim kurulu tarafından belirtilir.

Büro edinme zorunluluğu

Madde 43 — Her avukat, levhaya yazıldığı tarihten itibaren üç ay içinde baro bölgesinde bir büro kurmak zorundadır. Büronun niteliklerini barolar belirtir.

Bir avukatın birden fazla bürosu olamaz. Birlikte çalışan avukatlar ayrı büro edinemezler.

Bürosunu veya konutunu değiştiren avukat yenilerinin adreslerini bir hafta içinde baroya bildirmek zorundadır.

Ortak avukat bürosu halinde birlikte çalışma

Madde 44 — Birden çok avukat, çalışmalarını bir (ortak avukat bürosu) şeklinde birleştirebilirler. Bu halde birlikte çalışan avukatlardan birinin veya birkaçının öz ve soyadlarının yanında (ortak avukat bürosu) ibaresi kullanılabilir. Bu büro tüzel kişiliğe sahip olmadığı gibi, yapılan iş serbest meslek çalışması olup, ticarî sayılamaz. Ortak avukat bürosu halinde birlikte çalışan avukatlar kendi aralarındaki durumu, ücretleri kararlaştırılacak oranlara göre paylaşmak veya bazılarının sadece belli ücret alması şeklinde düzenlemekte serbesttirler.

Avukat bürosunda çalışabilecek kişiler

Madde 45 — Avukatlar, bürolarında yalnız avukatlık mesleki için gerekli olan yardımcı elemanları çalıştırabilirler.

Hâkimliğe ve avukatlığa engel suçlardan biri ile hükümlü olanlar veya avukatlıktan yasaklananlarla her ne şekilde olursa olsun işbirliği edilemez veya bu gibiler büroda çalıştırılmaz.

Yukarıki hükümlere aykırı hareket eden avukat ilk defasında işten, tekrarında meslekten çıkarma cezası ile cezalandırılır.

İşlerin stajiyer veya sekreterle takibi, dava dosyalarının incelenmesi ve dosyadan örnek alma

Madde 46 — Avukat, bürosuna ait işleri, kendi sorumluluğu altında, yanında çalışan stajiyer veya sekreter eliyle de takip ettirebilir ve örnek alabilir. Adalet dairesi içinde imkân bulunduğu ve gerekli giderler de ödendiği takdirde, fotokopi yoluyla örnek çıkartılabilir.

Dava ve takip dosyaları, yalnız avukatlar veya stajiyerleri yahut taraflarca mahkeme ve icra kalemlerinde incelenebilir.

Avukat, dava ve takip dosyalarını, vekâletname ibraz etmeden inceleyebilir. Şu kadar ki, vekâletname ibraz etmiyen avukata dosyadaki kâğıt ve belgelerin örneği verilmez.

Çekişmeli hakları edinme yasağı

Madde 47 — Avukat el koyduğu işlere ait çekişmeli hakları edinmekten veya bunların edinilmesine aracılıktan yasaktır. Bu yasak, işin sona ermesinden itibaren bir yıl sürer.

Birinci fıkra hükmü, avukatın ortaklarını ve yanında çalıştığı avukatları da kapsar.

Avukata çıkar karşılığında iş getirme

Madde 48 — Avukat veya iş sahibi tarafından vadolunan veya verilen bir ücret yahut da herhangi bir çıkar karşılığında avukata iş getirmeye aracılık edenler ve aracı kullanan avukatlar altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu eylemi yapanlar memur iseler, verilecek hapis cezası bir yıldan aşağı olamaz.

Avukatların resmî kılığı

Madde 49 — Avukatlar, mahkemelere, Türkiye Barolar Birliğinin belirteceği resmî kılıkla çıkmak zorundadırlar.

Baroya ve avukatlara ayrılacak yer

Madde 50 — Her adalet dairesinde, bölgesinde bulunduğu baro için, her mahkeme salonunda ve icra dairesinde ise avukatlar için ihtiyaca yetecek nitelikte yer ayrılması zorunludur.

Danışma yapılması uygun olmıyan yerler

Madde 51 — Avukatlar, baroda yazılı olan bürolardan başka yerlerde, mahkeme salonunda veya adalet binasının başka bir yerinde iş sahipleri ile hukukî danışmada bulunmaktan ve iş kabul etmekten yasaklıdırlar.

Yukarıki fıkra hükmü, avukatın özel olarak çağrıldığı hallerde uygulanmaz.

Dosya tutmak

Madde 52 — Avukat, üzerine aldığı her iş yahut yazılı mütalâasına başvuru her husus hakkında düzenli dosya tutmak zorundadır.

Avukat, kendisi tarafından yazılan veya taslağı yapılan her belgeyi imzalamakla yükümlüdür.

Görüşmelere ait tutanak

Madde 53 — Avukat, iş için yaptığı görüşmelerden gerekli saydıklarını bir tutanakla tespit eder. Tutanağın altı, görüşmede bulunanlar tarafından imzalanır.

Sicil cüzdanları

Madde 54 — Levhada yazılı olan her avukatın bağlı olduğu baroda, Türkiye Barolar Birliğinden gönderilen örneğe göre düzenlenecek bir sicil cüzdanı bulunur. Bu cüzdan gizlidir; ancak sahibi veya vekâlet vereceği başka bir avukat tarafından her zaman görülebilir ve gerekli not alınabilir.

Bir barodan diğerine nakil halinde, cüzdan, nakledilen baro başkanlığına gönderilir.

Reklâm yasağı

Madde 55 — Avukatların iş elde etmek için, reklâm sayılabilecek her türlü teşebbüs ve harekette bulunmaları ve özellikle tabelalarında ve basılı kâğıtlarında avukat unvanı ile akademik unvanlarından başka sıfat kullanmaları yasaktır.

Örnek çıkarabilme ve tebliğat yapabilme hakkı

Madde 56 — Usulüne uygun olarak düzenlenen ve avukata verilmiş olan vekâletname 52 nci maddede yazılı dosyada saklanır. Avukat, bu vekâletnamenin örneğini çıkarıp aslına uygunluğunu imzası ile onaylayarak kullanabilir. Avukatın çıkardığı vekâletname örnekleri bütün yargı mercileri, resmî daire ve kurumlar ile gerçek ve tüzel kişiler için resmî örnek hükmündedir.

Asıllarının verilmesi kanunda açıkça gösterilmeyen hallerde avukatlar, takibettikleri işlerde, aslı kendilerinde bulunan her türlü kâğıt ve belgelerin örneklerini kendileri onaylayarak yargı mercileri ile diğer adalet dairelerine verebilirler.

Aslı olmayan vekâletname veya diğer kâğıt ve belgelerin örneğini onaylıyan yahut aslına aykırı örnek veren avukat üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Avukatlar, vekâlet aldıkları işlerde, ilgili yargı merciî aracılığı ile ve bu yargı merciinin tebligat konusunda bir kararı olmaksızın, diğer tarafa adli kâğıt ve belge tebliğ edebilirler. Tebliğ edilen kâğıt ve belgelerin birer nüshası, gerekli harc, vergi ve resim ödenmek şartıyla, ilgili yargı merciinin dosyasına konur.

Avukata karşı işlenen suçlar

Madde 57 — Görev sırasında veya yaptığı görevden dolayı avukata karşı işlenen suçlar hakkında, bu suçların hâkimlere karşı işlenmesine ilişkin hükümler uygulanır.

Soruşturmaya yetkili Cumhuriyet Savcısı

Madde 58 — Avukatların görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun duruşmanın inzibatına ilişkin hükümleri saklıdır. Şu kadar ki, bu hükümlere göre avukatlar tutuklanamayacağı gibi, haklarında hafif hapis veya hafif para cezası da verilemez.

Kovuşturma izni, son soruşturmanın açılması kararı ve duruşmanın yapılacağı mahkeme

Madde 59 — 58 inci maddeye göre yapılan soruşturmaya ait dosya Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne tevdi olunur. İnceleme sonunda kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde dosya, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesine en yakın bulunan ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

Cumhuriyet Savcısı beş gün içinde, iddianamesini düzenliyerek dosyayı son soruşturmanın açılmasına veya açılmasına yer olmadığına karar verilmek üzere ağır ceza mahkemesine verir.

İddianamenin bir örneği, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun hükümleri uyarınca, hakkında kovuşturma yapılan avukata

tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine avukat, kanunda yazılı süre içinde bazı delillerin toplanmasını ister veya kabule değer bir istemde bulunursa nazara alınır, gerekirse soruşturma başkan tarafından derinleştirilir.

Haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilen avukatların duruşmaları, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemelerinde yapılır.

İtiraz hakkı

Madde 60 — 59 uncu maddede yazılı mahkemelerin tutuklama veya salıverilmeye yahut son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına dair kararlarına karşı Cumhuriyet Savcısı veya sanık tarafından genel hükümler uyarınca itiraz olunabilir.

Bu itiraz, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesi hariç olmak üzere, itiraz edilen kararı veren mahkemeye en yakın ağır ceza mahkemesinde incelenir.

Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali

Madde 61 — Ağır cezayı gerektiren suçüstü halinde hazırlık ve ilk soruşturma genel hükümlere göre yapılır.

Görevi savsaklama ve kötüye kullanma

Madde 62 — Türk Ceza Kanununun 294 ve 295 inci maddelerinde yazılı hallerden başka (Her ne şekilde olursa olsun) bu kanun ve diğer kanunlar gereğince avukat sıfatı ile veya Türkiye Barolar Birliğinin yahut baroların organlarında görevli olarak kendisine verilmiş bulunan görev ve yetkiyi ihmal veya kötüye kullanan avukat Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 inci maddeleri gereğince cezalandırılır.

Avukatlık yetkilerinin başkaları tarafından kullanılmaması

Madde 63 — Baro levhasında yazılı bulunmayanlar ve işten yasaklanmış olan avukatlar, şahıslarına ait olmiyan dava evrakını düzenleyemez, icra işlemlerini takip edemez ve avukatlara ait diğer yetkileri kullanamazlar. Baro levhasında yazılı bulunmayanlar avukatlık unvanını da taşıyamazlar.

Birinci fıkra hükmüne aykırı eylemde bulunanlar yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasına ve tekerrürü halinde altı aydan bir yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilirler.

Avukatlık yapmak yetkisini taşımadıkları halde muvazaalı yoldan alacak devralarak ve kanunların tanıdığı başka hakları kötüye kullanarak avukatlara ait yetkileri kullananlar üç yıldan bir yıla kadar hapis cezası ile birlikte beşyüz liradan beşbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Mahkemeler, icra ve iflâs daireleri ve barolar, bu maddenin kapsamına giren bir olayı öğrenince Cumhuriyet Savcılığına bildirmek zorundadırlar. Yapılacak kovuşturma sonucu Cumhuriyet Savcısı tarafından baroya bildirilir.

Baro yönetim kuruluna karşı özel görevler

Madde 64 — Denetleme ve şikâyetle ilgili meselelerde avukat, bu kanunda gösterilen meslek sırrını saklama yükümlülüğüne aykırı düşmedikçe, baro başkanına veya yönetim kuruluna yahut bunlar tarafından görevlendirilen üyelerden birine bilgi vermek ve istek üzerine dosyaları göndermek, dinlenmek üzere çağırıldığı hallerde baro başkanı, yönetim kurulu veya bu kurul üyelerinden birinin davetine uymak zorundadır.

Birinci fıkrada yazılı zorunluğa uymıyan avukat hakkında, baro başkanı, yüz liradan beşyüz liraya kadar para cezasına hükmedebilir. Bu ceza her davet ve isteğe uymama halinde yeniden verilebilir. Ancak gönderilen yazıda davet ve isteğe uymama halinde para cezası verileceğinin belirtilmiş olması şarttır.

Bu para cezasına karşı, tebliğinden itibaren onbeş gün içinde, baro disiplin kuruluna itiraz olunabilir. Baro disiplin kurulunun kararı kesindir.

Yukarıki fıkralar gereğince hükmedilen para cezaları, bu kanunun disiplin cezalarına ilişkin hükümlerine göre tahsil edilir ve baroya irat yazılır.

Baro keseneğini ödememekte direnme

Madde 65 — Baro yıllık keseneğini, tebligata rağmen, kabule değer bir sebep olmaksızın ödememekte direnenlerin adları, yönetim kurulu kararı ile borçlarını ödeyinceye kadar baro levhasından silinir ve durum ilgili yerlere bildirilir.

YEDİNCİ KISIM

BARO LEVHASI VE AVUKATLAR LİSTESİ

Levhaya yazılma yükümlülüğü

Madde 66 — Her avukat, bölgesi içinde sürekli olarak avukatlık edeceği yerin baro levhasına yazılmakla yükümlüdür.

Bir baro levhasına yazılmış olan avukat, sürekli olmamak şartıyla, memleketin her yerinde avukatlık yapmaya yetkilidir.

Avukatlığın sürekli olarak başka bölgede yapılması

Madde 67 — Bir avukat, levhasında yazılı bulunduğu baro bölgesi dışında sürekli olarak avukatlık eder veya disiplin cezası gerektiren bir eylemde bulunursa, o yer barosu yönetim kurulu tarafından bu konuda düzenlenecek tutanak, gereken işlem yapılmak üzere, avukatın levhasında yazılı olduğu baroya gönderilir.

Başka baroya nakil

Madde 68 — Bir barodan diğer baroya nakil hakkındaki istekler, levhasına yazılmak istenen baro yönetim kuruluna yazı ile yapılır.

Nakil dilekçelerine hangi belgelerin ekleneceği ve nakilde ne gibi usullerin uygulanacağı yönetmelikte gösterilir.

Nakille ilgili inceleme ve istemin kabulü

Madde 69 — Nakil isteği ile başvuru baronun yönetim kurulu, istekte bulunan avukat hakkında gerekli gördüğü her türlü inceleme ve işlemleri yapar ve özellikle avukatın disiplin kovuş-

turması altında olup olmadığını, ödenecek borcu bulunup bulunmadığını levhasına yazılı olduğu barodan sorar. Disiplin kovuşturmasının sonuçlanmasından veya avukatın baroya borçlarını ödemesinden evvel hiçbir işlem yapılamaz.

Nakil isteminin kabulü halinde verilecek karar, nakledilen baro yönetim kurulu tarafından Türkiye Barolar Birliğine ve avukatın ayrıldığı baroya derhal bildirilir.

Nakil isteminin reddi

Madde 70 — Nakil isteminin, levhasına yazılmak için başvuru- rulan baroca reddi halinde, nakil isteğinde bulunan avukat, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir.

Baro yönetim kurulu, nakil isteminin baroya varışı tarihinden itibaren bir ay içinde bir karar vermezse istem reddedilmiş sayılır. Bu halde bir aylık sürenin bitiminden itibaren onbeş gün içinde ilgili, Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir

Türkiye Barolar Birliğinin itiraz üzerine vereceği kararlar kesin olup bu kararlara karşı ilgili tarafından Danıştay'a başvurulabilir.

Türkiye Barolar Birliği itiraz dilekçesinin varışı tarihinden itibaren üç ay içinde bir karar vermezse itiraz reddedilmiş sayılır.

Türkiye Barolar Birliği itirazın kabulü hakkındaki kararını, avukatın naklettiği ve ayrıldığı barolara derhal bildirir.

Levhadan silinme

Madde 71 — Levhadan silme kararını, avukatın yazılı olduğu baronun yönetim kurulu verir.

Bu karardan önce avukatın yazılı cevabı istenmekle beraber, kendisinin dinlenmesi veya dinlenmek üzere yapılan çağrıya süresi içinde uymamış olması şarttır.

Levhadan silme kararı gerekçeli olarak verilir. Bu karara karşı avukat, kendisine tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir. Türkiye Barolar Birliğinin itiraz üzerine verdiği kararlar Adalet Bakanlığının onaylaması

ile kesinleşir. Sekizinci maddenin 6 ncı fıkrası burada da uygulanır.

İlgili, levhadan silme kararı kesinleşinceye kadar avukatlık yapmak hakkına sahiptir. Şu kadar ki, baro disiplin kurulu, kamu yararı bakımından gerekli gördüğü hallerde, yönetim kurulunun levhadan silme kararı üzerine, avukatı geçici olarak işten yasaklayabilir.

Levhadan silinmeyi gerektiren haller

Madde 72 — Aşağıdaki hallerde avukatın adı levhadan silinir :

- a) Avukatlığa kabul için bu kanunun aradığı şartların sonradan kaybedilmiş olması,
- b) Ruhsatnamenin verildiği tarihte onun verilmemesini gerekli kılan sebeplerin varlığının sonradan tespit edilmiş bulunması,
- c) Üç ay içinde baro bölgesinde bir büro açılmamış olması veya büronun kapatılmış yahut baro bölgesi dışına nakledilmiş bulunması,
- d) Baro yıllık keseneğini, tebliğata rağmen ödememekte direnilmesi,
- e) Avukatın, meslekten isteği ile ayrılmış olması,
- f) Topluluk sigortası primlerinin topluluk sözleşmesinde gösterilen zamanda ödenmemesi.

Levhaya yeniden yazılma hakkı

Madde 73 — 72 nci maddeye göre levhadan silinmeyi gerektiren hallerin sona erdiğini ispat eden avukat, levhaya yeniden yazılmak hakkını kazanır. Şu kadar ki, baro yönetim kurulu, gerekli gördüğü hallerde, sebeplerini de açıklamak suretiyle, levhaya yeniden yazılma talebinde bulunanı, ilk yazılmaya esas olan şartların hepsinin veya bir kısmının varlığını ispatla zorunlu tutabilir.

Ruhsatname verilmesi hükmü ayrık olmak üzere, bu kanunun 7, 8 ve 9 uncu maddeleri levhaya yeniden yazılma istemlerinde de kıyas yolu ile uygulanır.

Levhaya yeniden yazılmasına evvelce dahil olduğu baro tarafından karar verilen avukattan yeniden giriş keseneği alınmaz.

Bir daha yazılmamak üzere levhadan silinme

Madde 74 — Cezai veya disipline ilişkin bir karar sonunda meslekten çıkarılanlarla 5 inci maddenin (a) bendinde yazılı suçlardan kesin olarak hüküm giyenlerin ruhsatnamesi baro yönetim kurulunca geri alınarak iptal ve adları bir daha yazılmamak üzere levhadan silinir.

Bu işlemin uygulanması, kararın kesinleşmiş olmasına bağlıdır.

Baro yönetim kurullarının bu maddeye dayanarak verdiği kararlara karşı avukat, kararın kendisine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir. Türkiye Barolar Birliğinin itiraz üzerine verdiği kararlar Adalet Bakanlığının onaylanması ile kesinleşir. 8 inci maddenin altıncı ve yedinci fıkraları hükümleri burada da uygulanır.

Avukatlar listesi

Madde 75 — Baro yönetim kurulu, her adli yılın başlangıcında bölgesi içinde bulunan ve baro levhasında yazılı olan bütün avukatların bir listesini o yılın 31 Aralık tarihine kadar düzenler. Listeye, her avukatın alfabe sırasıyla adı ve soyadı ile büro ve konut adresi yazılır. Ortak avukat bürosu niteliğindeki bürolar listede ayrıca belirtilir.

Bu listenin düzenlenme şekli Türkiye Barolar Birliğince tespit edilir.

Listenin düzenlenmesinden sonra baro levhasına yazılanlara, yeni listenin düzenlenmesine kadar kullanılacak geçici bir belge verilir.

Listeden Anayasa Mahkemesine, Yüksek Mahkemelere, Adalet Bakanlığına, Türkiye Barolar Birliğine, diğer barolara, baronun bölgesi içinde bulunan mahkemelerle Cumhuriyet Savcılıklarına, en büyük idare amirine, diğer yargı mercilerine, noterlere ve icra ve iflâs dairelerine yeteri kadar gönderilir.

SEKİZİNCİ KISIM

BAROLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

Baroların kuruluş ve nitelikleri

Madde 76 — Barolar, bu kanunda yazılı esaslar uyarınca meslek hizmetleri görmek, meslekî ahlâk ve dayanışmayı korumak, avukatlığın genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağlamak amacıyla kurulan tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır.

Barolar, kanunda belirtilenler dışında herhangi bir işle ve siyasetle uğraşamazlar.

Resmî törenlerde barolar İl Cumhuriyet Savcısının yanında yer alırlar.

Baronun kurulması ve organların feshi

Madde 77 — Bölgesi içinde en az onbeş avukat bulunan her il merkezinde bir baro kurulur.

Baro kurulamıyan yerlerin en yakın baroya bağlanmasına veya bunların birleştirilerek bir baro kurulmasına ve merkezlerinin belirtilmesine Türkiye Barolar Birliği karar verir.

Barolar, kuruluşlarını Türkiye Barolar Birliğine bildirirler.

Türkiye Barolar Birliği de keyfiyeti derhal Adalet Bakanlığına bildirir ve barolar bu bildirme ile tüzel kişilik kazanırlar.

Adalet Bakanlığının bu kanun uyarınca baro organlarının işlemleri hakkında onay mercii olarak verdiği kararları, görevli baro organları aynen yerine getirmekle yükümlüdür. Bakanlık kararı aleyhine süresi içinde Danıştay'a başvurulmamış olmasına rağmen bu kararın baronun görevli organınca, kanunî bir sebep bulunmaksızın yerine getirilmemesi veya eski kararda direnme niteliğinde yeni bir karar verilmesi halinde, Bakanlık, o baro organının feshine karar verilmesi için keyfiyeti Danıştay'a bildirir. Danıştay, bildirme tarihinden itibaren en geç üç ay içinde karar verir. Feshi istenen organ üyelerinin bu kanunun 62 nci maddesinde yazılı cezai sorumlulukları saklıdır.

Danıştay'ın fesih kararı vermesi halinde, feshedilen organın yerine en geç bir ay içinde yenisi seçilir. Yeni seçilen üyeler eskilerin süresini tamamlarlar.

Feshedilen organın Adalet Bakanlığının kararına aykırı olarak yaptığı tasarruflar hükümsüzdür.

Fesih hükümleri baro genel kurulu hakkında uygulanmaz.

Görevlerin parasız oluşu ve bir kişide birleşmeyecek görevler

Madde 78 — Baro başkanlığı, başkanlık divanı, yönetim, denetleme ve disiplin kurulları üyelikleri ile baro menfaatlerini gözetme, temsil ve savunma hususunda avukatlara verilen işler ücretsiz görülür.

Yolculuk ve ikamet giderleriyle diğer zarurî giderler baro kasasından ödenir.

Baro başkanlığı, baro yönetim ve disiplin kurulu üyelikleri ve denetçilik bir kişide birleşemez.

Şu kadar ki, levhada yazılı avukat sayısı 20 den az olan barolarda disiplin kurulu üyeleriyle denetçilik bir kişide birleşebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

BAROLARIN ORGANLARI

Organlar

Madde 79 — Baroların organları şunlardır :

1. Baro genel kurulu,
2. Baro yönetim kurulu,
3. Baro başkanlığı,
4. Baro başkanlık divanı,
5. Baro disiplin kurulu,
6. Baro denetleme kurulu.

I — BARO GENEL KURULU

Kuruluşu

Madde 80 — Baro genel kurulu, baronun en yüksek organı olup levhada yazılı bulunan bütün avukatlardan kurulur.

Görevleri

Madde 81 — Genel kurulun görevleri şunlardır :

1. Yönetim, disiplin ve denetleme kurulları üyeleri ile baro başkanını ve Türkiye Barolar Birliği delegelerini seçmek,
2. Levhada yazılı avukatlardan alınacak giriş keseneği ile yıllık keseneğin miktarı ve bunların ödeneceği tarihleri belirtmek,
3. Yönetim kurulunun, baronun gelir ve giderleri ile mallarının yönetimi hakkında vereceği hesapları incelemek ve yönetim kurulunun ibra edilip edilmeyeceği hakkında karar vermek,
4. Baro bütçesini onaylamak,
5. Yönetim kurulunca hazırlanacak iç yönetmeliği inceliyerek onaylamak,
6. Mevcut mevzuatın baro yönetim kuruluna verdiği yetkinin dışında, muhtaç avukatlarla bunların ölümlerinde geride bıraktıkları kimselere yapılacak yardımın şekil ve miktarını tespit etmek,

7. Mesleke ait istekleri görüşüp karara bağlamak ,
8. Avukat bürolarının niteliklerini belirtmek,
9. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak.

Olağan toplantı

Madde 82 — Genel kurul, her yıl Aralık ayının ilk haftası içinde, baro başkanının çağrısı üzerine, bütçeyi ve gündemdeki diğer maddeleri görüşmek ve gereken seçimleri yapmak üzere toplanır.

Olağanüstü toplantı

Madde 83 — Türkiye Barolar Birliği, baro başkanı, yönetim veya denetleme kurulu gerekli gördükleri hallerde genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilirler. Baro başkanı, levhada yazılı avukatların beşte birinin, görüşme konularını belirten yazılı istemi ile, en geç onbeş gün içinde genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak zorundadır.

Toplantıya çağrı

Madde 84 — Genel kurul toplantısına, levhada yazılı her avukat yazı ile çağırılır. Çağrı mektubunun toplantı gününden en az on gün önce taahhütlü olarak postaya verilmiş veya avukata tevdi edilmiş olması gereklidir. Çağrı mektubunda, toplantının yeri, günü ve saati ile gündemi ve ilk toplantıda yeterli çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantının yeri, günü ve saati yazılır.

Genel kurul başkanlık divanı

Madde 85 — Gerek olağan, gerekse olağanüstü genel kurul toplantılarında ilk iş olarak toplantıya bir başkan, bir başkanvekili ile iki üyeden kurulu bir başkanlık divanı seçilir. Seçim ayrı ayrı ve genel kurulca aksine karar alınmadıkça işari oyla yapılır ve kullanılan oyların en çoğunu alanlar seçilir.

Baro başkanı ve yönetim ve denetleme kurulu üyeleri başkanlık divanına seçilemezler.

Toplantıya katılma yükümü

Madde 86 — Baro levhasında yazılı her avukat gerek olağan, gerekse olağanüstü genel kurul toplantılarına katılmakla yükümlüdür. Haklı bir engele dayanmış olmadıkça, bu toplantılara gelmeyen avukatlara baro başkanı tarafından ilk defasında uyarma, tekkerrüründe 100 liradan 500 liraya kadar para cezası verilebilir. Ancak, para cezası verilebilmesi için, uyarma cezasının tebliğ edildiği yazıda, engeli olmadan genel kurula tekrar katılmama halinde para cezası verileceğinin açıklanmış olması gerekir.

64 üncü maddenin 3 ve 4 üncü fıkraları, bu maddeye göre verilen uyarma ve para cezaları hakkında da uygulanır.

Görüşme ve karar yeter sayısı

Madde 87 — Genel kurul, levhada yazılı avukatların yarısından bir fazlasının katılmasıyla toplanır.

Birinci fıkrada yazılı çoğunluk olmadığı hallerde, toplantı 15 günü geçmemek üzere başka bir güne bırakılır. Bu toplantıda, üye sayısı 30 a kadar (30 dahil) olan barolarda en az üçte bir, yüze kadar olanlarda (100 dahil) beşte bir ve yüzden fazla olanlarda onda bir üye katılmadıkça toplantı ve görüşme yapılamaz.

Yukardaki hükümlere göre yetersayı bulunmak şartıyla, kararlar, tekliflerden en çok oy alanın kabul edilmiş sayılması suretiyle verilir. Oyların eşitliği halinde genel kurul başkanının bulunduğu taraf üstün sayılır.

Seçimlerde de, adayların aldıkları oylar bakımından aynı çoğunluğa bakılır.

Bir üye kendini ilgilendiren özel işinde oy veremez. Seçimlerde bu esas uygulanmaz.

Genel Kurulun kararları ve seçimlerin sonuçları bir tutanakla tespit edilir. Tutanak, genel kurul başkanlık divanı tarafından imzalanır ve Türkiye Barolar Birliğine gönderilir.

Gündem dışı görüşme yasağı

Madde 88 — Genel kurul toplantısında, görüşüleceği gündemde belirtilmemiş konular hakkında karar verilemez. Yeni bir toplantı kararı bu hükmün dışındadır.

II — BARO YÖNETİM KURULU

Kuruluşu

Madde 89 — Her baronun yönetim kurulu, baro başkanı ile en az dört üyeden kurulur.

Avukat sayısı elliden yüze kadar olan barolarda altı, yüzbirde ikiyüzelliye kadar olan barolarda 8, 251 den fazla olan barolarda 10 asıl üye ve her baroda asıl üye sayısınca yedek üye bulunur.

Baro başkanı, yönetim kurulunun başkanıdır.

Seçilme yeterliği, engelleri ve seçimin şekli

Madde 90 — [Maddenin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

Yönetim Kurulu üyeleri levhada yazılı ve avukatlıkta en az beş yıl kıdemli olan avukatlar arasından seçilir. Üye sayısı yüzden az olan barolarda beş yıllık kıdem şartı aranmaz.

Haklarında avukatlığa engel bir suçtan dolayı son soruşturma açılmasına karar verilmiş veya geçmiş beş yıl içinde disiplin kurulunca verilerek kesinleşmiş bir kararla kınama, para veya işten çıkarılma cezalarıyla tecziye edilmiş olanlar Yönetim Kurulu Üyesi seçilemezler.

Oyların tesnifi, Baro Genel Kurulundan ad çekme ile ayrılan üç veya beş avukat tarafından açık olarak yapılır. Adaylığını koymuş olanlar Tasnif Kuruluna ayrılamazlar.

Yönetim Kurulu üyeleri gizli oy ile seçilirler. Oy pusulasına, seçilecek asıl üye tamsayısının yarısından en az bir fazla isim yazılması zorunludur. Bundan noksan isim yazılmış oy pusulaları geçerli değildir. Oy pusulasına seçilecek asıl üye sayısından fazla ad yazıldığı takdirde, sondan başlanarak fazla adlar hesaba katılmaz.

Adaylar aldıkları oyların sayısına göre sıralanır ve en çok oy alandan başlanmak üzere önce asıl, sonra yedek üye seçilmiş olanlar bu sıraya göre tespit edilir. Adayların aldıkları oylarda eşitlik halinde meslek kıdemi fazla olan, kıdemleri de eşitse, adayların

yaşlısı sırada ön alır. Yedek üyeler aldıkları oy sayısına göre buldukları sıra gözönünde tutularak Kurulda göreve çağırılır.

Seçim yeterliğini kaybeden Yönetim Kurulu üyelerinin görevi kendiliğinden sona erer.

Seçilme yeterliği, engelleri ve şekli

Madde 90 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

Yönetim Kurulu üyeleri levhada yazılı ve avukatlıkta en az on yıl kıdemli olan avukatlar arasından geçilir. Üye sayısı elliden az olan barolarda on yıllık kıdem şartı aranmaz.

Haklarında avukatlığa engel bir suçtan dolayı son soruşturma açılmasına karar verilmiş veya geçmiş beş yıl içinde Disiplin Kurulunca verilerek kesinleşmiş bir kararla kınama, para veya işten çıkarılma cezalarıyla tecziye edilmiş olanlar Yönetim Kurulu üyesi seçilemezler.

Oyların tasnifi, Baro Genel Kurulundan ad çekme ile ayrılan üç veya beş avukat tarafından açık olarak yapılır. Adaylığını koymuş olanlar Tasnif Kuruluna ayıramazlar.

Yönetim Kurulu üyeleri gizli oy ile seçilirler. Oy pusulasına, seçilecek asıl üye tam sayısının yarısından en az bir fazla isim yazılması zorunludur. Bundan noksan isim yazılmış oy puslaları geçerli değildir. Oy pusulasına seçilecek asıl üye sayısından fazla ad yazıldığı takdirde, sondan başlanarak fazla adlar hesaba katılmaz.

Adaylar aldıkları oyların sayısına göre sıralanır ve en çok oy alandan başlanmak üzere önce asıl, sonra yedek üye seçilmiş olanlar bu sıraya göre tespit edilir. Yedek üyeler aldıkları oy sayılarına göre buldukları sıra gözönünde tutularak Kurulda göreve çağırılır.

Seçim yeterliğini kaybeden Yönetim Kurulu üyelerinin görevi kendiliğinden sona erer.

Seçim dönemi

Madde 91 — Yönetim Kurulu üyelerinin görev süresi iki yıldır. Süresi dolan üye yeniden seçilebilir. Şu kadar ki, asıl ve yedek üyelerin yarısı her yıl yenilenir. İlk seçimden bir yıl sonra ayrılacak üyeler ad çekme ile belli olur.

Yeni seçilen yedek üyeler aldıkları oy sayısına göre sıralanarak eski yedek üyelerin altına ilâve edilir.

Seçim dönemi bitmeden ayrılma

Madde 92 — Seçim dönemi bitmeden önce ayrılan Yönetim Kurulu üyesinin yeri, ilk Genel Kurul toplantısında yeni bir üye

seçilmek üzere, en çok oy almış olan yedek üye ile doldurulur.

Yönetim Kurulu üyelerinden biri hakkında 90 ncı maddeye göre seçilmeye engel bir suçtan dolayı kamu davası açılmış ise, dava sonuna kadar bu üye Yönetim Kuruluna katılamaz; yeri yedek üye ile doldurulur.

Toplantılar

Madde 93 — Yönetim Kurulu, Baro Başkanı tarafından, doğrudan doğruya veya üyelere birinin görüşme konusunu taşıyan yazılı isteği üzerine toplantıya çağırılır.

Yönetim Kurulu salt çoğunlukla toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verir. Oylarda eşitlik halinde, başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur. Baro Başkanı veya Yönetim Kurulu üyeleri, ilgili oldukları işlerin görüşülmesine katılamazlar.

Yönetim Kurulu kararları hakkında düzenlenen tutanak başkan ve üyeler tarafından imzalanır.

Toplantıya çağrı

Madde 94 — Yönetim kurulu üyeleri çağrı mektup ve listeleriyle toplantıya çağırılır. Ardi ardına üç toplantıya özürsüz olarak katılmamış olan üye, yönetim kurulu kararı ile istifa etmiş sayılır.

Bu karara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz olunabilir.

Yönetim Kurulunun görevleri

Madde 95 — Yönetim kurulu, kendisine kanunen verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü olup, baronun işlerini kovuşturur ve menfaatlerini korur.

Yönetim kurulunun başlıca görevleri şunlardır :

1. Avukatlık onurunun ve meslek düzeninin korunması, meslekin adalet amaçlarına uygun olarak bağlılık ve onurla yapılmasını sağlamak,

2. Stajiyer ve avukatların baroya kabul ve levhaya yazılma veya nakil işleri hakkında karar vermek,

3. Baro levhasını ve avukatlar listesini düzenlemek,
 4. Meslekî ödevler hususunda baro mensuplarına yol göstermek ve onlara bilgi vermek ve meslekî görevlerin yapılıp yapılmadığını denetlemek,
 5. Levhaya yazılı avukatlar arasında ve avukatla iş sahibi arasında çıkan anlaşmazlıklarda istek üzerine aracılık etmek ve ara bulmak ve ücret uyuşmazlıklarında hakemlik etmek,
 6. Baro mallarını idare ve muhtaç avukatlara yapılacak yardım şeklini tespit etmek,
 7. Baro mallarının idaresi hakkında her sene bir rapor hazırlayarak genel kurula hesap vermek ve senelik bütçeyi hazırlayıp genel kurulun onayına sunmak,
 8. Baro adına menkul ve gayrimenkul almak, satmak, ipotek etmek ve bu mallar üzerinde her türlü aynî haklar tesis eylemek ve kaldırmak, bu hususlarda baro başkanına özel yetki vermek,
 9. Staj işlerini düzenlemek ve denetlemek,
 10. Yönetim kurulu üyelerinin istifaları hakkında karar vermek,
 11. Adli müzaharet bürosu kurup yönetmek,
 12. Genel kurul gündemini hazırlamak,
 13. Genel kurul kararlarını yerine getirmek,
 14. Baronun ücretli memurlarının özlük işlerini düzenlemek ve yürütmek,
 15. İç yönetime ait bütün işleri görmek, iç yönetmelikleri düzenlemek,
 16. Adalet Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve disiplin kurulu kararlarını yerine getirmek,
 17. Bakanlıkların yahut mahkeme veya resmî kurumların istediği konularda görüşünü bildirmek,
 18. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak,
- Yönetim kurulu, ikinci fıkranın 4 ve 5 numaralı bentlerinde yazılı görevleri bazı üyelerine devredebilir.

III — BARO BAŞKANLIĞI

Seçim ve seçim dönemi bitmeden ayrılma

Madde 96 — Baro başkanı iki yıllık bir görev süresi için seçilir. Yeniden seçilmek caizdir.

Baro başkanı levhada yazılı ve avukatlıkta en az onbeş yıl kıdemli olan avukatlar arasından gizli oyla seçilir. Üye sayısı 50 den az olan barolarda kıdem şartı aranmaz.

90 ıncı maddenin 2, 3 ve 6 ncı fıkraları hükümleri baro başkanının seçimi hakkında da kıyasen uygulanır.

Seçim döneminin bitmesinden önce ayrılan baro başkanının yerine seçilen, geri kalan süreyi tamamlar.

Görevleri

Madde 97 — Baro başkanının görevleri şunlardır :

1. Baroyu temsil ve yönetim kuruluna başkanlık etmek,
2. Genel kurul, yönetim kurulu ve disiplin kurulu kararlarını yerine getirmek ve günlük işlemleri yürütmek,
3. 95 inci madde gereğince verilen izin ve yetki dairesinde baro adına iltizam ve iktisapta bulunmak, yüklenmelere girişmek, baroya yapılan bağışları kabul etmek ve bütçeyi uygulamak,
4. Mahkeme ve resmî dairelerde baroyu temsil edecek ve savunacak avukatları tayin etmek,
5. Avukat sicillerinin Türkiye Barolar Birliği tarafından gönderilen örneğine uygun olarak düzenlenmesini ve korunmasını sağlamak,
6. Meslek onuru ve bağımsızlığı ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurallarının gereğini her türlü organlara karşı savunmak ve bu konuda doğrudan doğruya veya dolayısıyla kendisini göreve zorlayan hususları yapmak,
7. Baronun ve yönetim kurulunun çalışmaları hakkında her yıl Türkiye Barolar Birliğine yazılı bir rapor vermek,
8. Başkanlık Divanı olmıyan barolarda, divanın diğer üye-

lerine ait görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak,

9. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak.

IV — BARO BAŞKANLIK DİVANI

Kuruluşu ve seçimi

Madde 98 — Başkanlık divanı :

1. Baro Başkanı,
 2. Baro Başkan Yardımcısı,
 3. Baro Genel Sekreteri,
 4. Baro Saymanından,
- İbaredir.

Başkanlık divanı kurulması, 50 den fazla üyesi bulunan barolar için zorunludur.

Divanın başkan dışındaki üyeleri, yönetim kurulu için yapılan her seçimden sonraki ilk toplantıda bu kurul tarafından kendi üyeleri arasından gizli oyla seçilir.

Başkanlık divanı üyelerinden biri süresi dolmadan önce ayrılsa, kalan görev süresi için en geç bir ay içinde yenisi seçilir.

Başkanlık Divanının görevleri

Madde 99 — Başkanlık Divanı, kanunla veya yönetim kurulu kararı ile kendisine verilen görevleri yerine getirir.

Divan, baro mallarının yönetimi hakkında gerekli kararları alır ve aynı konuda yönetim kurulunun isteğine göre, bu kurula yazılı veya sözlü bilgi verir.

Baro Başkan Yardımcısının görevleri

Madde 100 — Baro Başkan yardımcısı, baro başkanının bulunmadığı zamanlarda veya baro başkanlığı herhangi bir sebeple boşalmışsa yenisi işe başlayıncaya kadar başkana ait yetkileri kullanır ve görevleri yerine getirir.

Baro başkan yardımcısının da yokluğunda başkana ait yetkilerin kullanılması ve görevlerin yerine getirilmesi yönetim kurulunun meslekte en kıdemli üyesine aittir.

Baro Genel Sekreterinin görevleri

Madde 101 — Baro genel sekreteri, yönetim kurulu toplantılarına ait tutanakları düzenler, baronun iç çalışmalarıyla yazı işlerini yönetir, baro kalemine gerekli direktifleri verir ve kalemin çalışmasını denetler.

Baro Saymanının görevleri

Madde 102 — Baro saymanı, baronun mallarını başkanlık divanı kararları gereğince yönetmeye ve para alıp vermeye, keseneklerin toplanmasına, baroya gelir yazılacak para cezalarının tahsiline ve bütçenin uygulanmasına dair her türlü gözetimi yapmaya yetkilidir.

Baro saymanı, para alma ve vermede düzenlenen kâğıtları baro başkanı ile birlikte imzalar.

V — BARO DİSİPLİN KURULU

Kuruluşu

Madde 103 — Disiplin kurulu, avukat sayısı iki yüz elliye kadar olan barolarda 3, iki yüz elliden fazla olan barolarda 5 üyeden kurulur. Her baroda disiplin kuruluna üç de yedek üye seçilir.

Seçilme yeterliği ve engelleri

Madde 104 — [Maddenin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

90 ncı madde hükümleri Disiplin Kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Seçim sonucu, Yönetim Kurulu tarafından düzenlenen bir tutanak ile Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Seçilme yeterliği ve engelleri

Madde 104 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]
90 ncı maddenin 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı fıkraları hükümleri disiplin kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Seçim sonucu, yönetim kurulu tarafından düzenlenen bir tutanak ile Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Seçim dönemi

Madde 105 — Disiplin kurulu üyeleri üç yıl için seçilir. Süresi dolan üye yeniden seçilebilir.

Disiplin kurulu, seçimden sonraki ilk toplantısında kendi arasından, bir başkan seçer. 92 nci madde hükmü, disiplin kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Toplantılar

Madde 106 — Disiplin kurulu, üyelerinden en az üçü hazır bulunursa toplanır.

Kararlar, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile verilir. Oylarda eşitlik halinde, başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

Başkanın bulunmadığı zamanlarda, meslekte en kıdemli üye kurula başkanlık eder.

Görevi

Madde 107 — Disiplin kurulunun görevi, baro yönetim kurulunun disiplin kovuşturması açılmasına dair kararı üzerine avukatlar hakkında disiplin kovuşturması yaparak disiplinle ilgili kararları ve cezaları vermek ve kanunla verilen diğer yetkileri kullanmaktır.

VI — BARO DENETLEME KURULU

Kuruluş ve görevi

Madde 108 — [Maddenin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

Baro Genel Kurulu, baronun malî işlemlerini denetlemek üzere en çok üç kişiyi denetçi seçer; aynı sayıda da yedek denetçi seçilir.

Seçim gizli oyla yapılır. 90 ve 92 nci maddeler hükümleri denetçiler hakkında da kıyasen uygulanır.

Kuruluşu ve görevi

Madde 108 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

Baro genel kurulu, baronun malî işlemlerini denetlemek üzere en çok üç kişiyi denetçi seçer.

Denetçiler, gizli oyla seçilir. 90 ncı maddenin 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı fıkraları ve 92 nci madde denetçiler hakkında da kıyasen uygulanır.

DOKUZUNCU KISIM

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

Birliğin kuruluş ve nitelikleri

Madde 109 — Bütün baroların katılacağı Türkiye Barolar Birliği kurulur.

Birlik, tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

Birliğin merkezi Ankara'dır.

Birliğin görevleri

Madde 110 — Türkiye Barolar Birliğinin görevleri şunlardır :

1. Baroları ilgilendiren konularda her baronun görüşünü öğrenip, ortaklaşa görüşmeler sonunda çoğunluğun düşünce ve görüşünü belirtmek,
2. Baroların çalışmalarını ortak amaca ulaşacak şekilde tasarlayıp meslekin gelişmesini sağlamak,
3. Baro mensuplarının genel menfaatlerini ve meslekin ahlâk, düzen ve geleneklerini korumak,
4. Türkiye barolarını ve mensuplarını birbirine tanıtarak aralarındaki meslek bağına kuvvetlendirmek,
5. Her il merkezinde baro kurulmasına ve vatandaşlarda kendilerine ait davaları avukatlar eliyle açmanın ve savunmanın lüzumu ve faydaları hakkındaki inancı yerleştirmeye çalışmak,
6. Kanunların memleket ihtiyaçlarına uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda dileklerde, yayınlarda bulunmak, gerekirse ön tasarılar hazırlamak,

7. Baroları ilgilendiren konularda görüşünü yetkili mercilere duyurmak,

8. Adalet Bakanlığının, yargı veya yasama yetkisini taşıyan mercilerin ve baroların soracakları adlî ve meslekî konular hakkında görüş ve düşüncelerini rapor halinde bildirmek,

9. Avukatların meslekte gelişmelerini teşvik edecek ve sağlıyacak her türlü tedbirleri almak,

10. Mahkeme içtihatlarının sistemli bir surette toplanması ve yayınlanması için Adalet Bakanlığı ve yargı mercileri ile işbirliği yapmak,

11. Kanunların avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklediği görevleri tam ve şerefli bir şekilde yerine getirilmesine çalışmak,

12. Baro mensuplarının ilmî ve meslekî seviyelerini yükseltmek için kitaplık açmak, dergi çıkarmak, konferanslar düzenlemek, telif ve tercüme eserler meydana getirilmesini teşvik etmek,

13. Meslekin daha cazip bir hale getirilmesi ve bu konuda yazılı amaçlara erişebilmesi için düşünülecek çare ve tedbirleri görüşmek üzere zaman zaman toplantılar düzenlemek,

14. Memleket içinde kurulmuş hukukla ilgili kurul ve kurumlarla ilgilenmek ve temaslarda bulunmak,

15. Yabancı memleket baroları, avukatlar birlikleri ve hukuk kurumları ile temaslarda bulunmak ve uluslararası kongrelere katılmak,

16. Uyulması zorunlu meslek kurallarını tespit ve tavsiye etmek,

17. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak.

Yasaklar, mal edinme, protokoldeki yer ve organların feshi

Madde 11 — Birlik, kuruluş amacına aykırı işlerle ve siyasetle uğraşamaz.

Birlik, amacına uygun işlerde kullanılmak üzere menkul ve gayrimenkul edinebilir.

Birlik, protokol kurallarına uygun olarak resmî törenlere ka-
tılır.

77 nci maddenin 5,6,7 ve 8 inci fıkraları hükümleri birlik or-
ganları hakkında da kıyasen uygulanır.

Görevlerin ücretli oluşu

Madde 112 — Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı, başkan yar-
dımcılığı, genel sekreterliği ve saymanlığı görevleri ücretlidir. Bir-
lik Yönetim Kurulunun başkanlık divanında görev almamış olan
üyeleri ile disiplin ve denetleme kurulları üyelerine, katıldıkları
toplantılar için huzur hakkı ödenir. Ücretlerle huzur hakkının mik-
tarları ve ödenme şekilleri birlik genel kurulunca belli edilir.

Bu kimselerden Ankara'dan başka illerden seçilenlere yolculuk,
ikamet giderleri ile diğer zarurî giderler birlik bütçesinden ödenir.
Bunların miktarı da genel kurulca belli edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

BİRLİĞİN ORGANLARI

Organlar

Madde 113 — Türkiye Barolar Birliğinin organları şunlardır:

1. Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu,
2. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu,
3. Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı,
4. Türkiye Barolar Birliği Başkanlık Divanı,
5. Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu,
6. Türkiye Barolar Birliği Denetleme Kurulu.

I — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL KURULU

Kuruluşu

Madde 114 — Türkiye Barolar Birliğinin en yüksek organı Ge-
nel Kuruldur.

Genel Kurul baroların avukatlıkta en az onbeş yıl kıdemli olan
üyeleri arasından seçecekleri ikişer delege ile kurulur.

Avukat sayısı yüzden fazla olan barolar, yüzden sonraki her üçyüz üye için ayrıca birer delege seçerler.

Barolarca aynı sayıda yedek üyeler seçilir. Delegeler, her baronun olağan genel kurul toplantısında iki yıl için seçilirler.

90 ıncı maddenin ikinci fıkrasında yazılı engelleri bulunanlar delege olamazlar.

Delegelerin yolculuk ve oturma giderlerini her baro kendi bütçesinden öder.

Genel Kurul toplantısının yeri, tarihi ve gündemi ile delegelelerini gönderme lüzumu, toplantılardan en az otuz gün önce, barolaraya yazı ile bildirilir.

Toplantılar

Madde 115 — Birlik Genel Kurulu, yılda bir defa ve bir evvelki Genel Kurulun tayin edeceği zaman ve yerde olağan toplantısını yapar.

Birlik Yönetim Kurulu, gerekli gördüğü hallerde veya en az on baronun yönetim kurulları yazı ile isterse Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.

Adalet Bakanı, adaletin ve meslekin genel menfaatleri ve hazırlanacak adli ve mesleki kanun tasarıları hakkında görüş ve düşüncelerini almak üzere Genel Kurulun olağanüstü toplantıya çağırılmasını Birlik Yönetim Kurulundan istiyebilir.

Birlik Genel Kurulu başkanlık divanının seçimi hakkında 85 inci maddenin birinci fıkrası hükmü kıyasen uygulanır. Birlik organlarında görev alanlar, başkanlık divanına seçilemezler.

Görüşme ve karar yeter sayısı

Madde 116 — Birlik Genel Kurulu, üyelerinin en az dörttebiri katılmadıkça toplantı ve görüşme yapamaz.

Birinci fıkrada yazılı yeter sayı olmadığı hallerde, toplantı bir ayı geçmemek üzere başka bir güne bırakılır. Bu ikinci toplantıya da üyelerin en az beştebiri katılmadığı takdirde, toplantı bu sayı elde edilinceye kadar bir ay sonraki tarihlere bırakılır.

87 nci maddenin 3, 4 ve 5 inci fıkraları ve 88 inci madde hükmü Birlik Genel Kurulu toplantıları ve görüşmeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Görevleri

Madde 117 — Birlik Genel Kurulunun görevleri şunlardır:

1. Birlik Yönetim, disiplin ve denetim kurulları üyeleri ile Birlik başkanını seçmek,
2. Kuruluş amacı içindeki işlere dair hazırlanan raporları ve gündemdeki maddeleri görüşüp karara varmak,
3. Birlik Yönetim Kuruluna talimat vermek,
4. Birliğin hesaplarını incelemek, bütçesini onaylamak, Birlik Yönetim Kurulunun geçmiş yılın çalışmalarından dolayı ibrası hakkında karar vermek,
5. Yerli ve yabancı kongrelere gidecek delegeleri seçmek, (Genel Kurul bu yetkisini Birlik Yönetim Kuruluna verebilir.)
6. Gelecek Genel Kurul toplantı zaman ve yerini kararlaştırmak,
7. Adaleti ve mesleki ilgilendiren işler hakkında teklifte bulunmak,
8. Barolardan alınacak Birlik keseneği miktarını tesbit etmek,
9. Birlik başkanı, başkan yardımcıları, genel sekreteri ve saymanının ücretleri ile yönetim, disiplin ve denetim kurulları üyelerine verilecek huzur hakları miktarını ve ödenme şeklini belli etmek,
10. Bu kanunun 30 uncu maddesinin (b) bendi ile 49 ve 75 inci maddelerinde ve 77 nci maddesinin ikinci fıkrasında Birliğe verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak,
11. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak.

II — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU

Kuruluşu

Madde 118 — Birlik yönetim kurulu, birlik başkanı ile, birlik

genel kurulu tarafından kendi üyeleri arasında gizli oyla seçilen on üyeden kurulur. Ayrıca on yedek üye seçilir.

Birlik yönetim kuruluna birlik başkanı başkanlık eder.

Seçim dönemi

Madde 119 — Birlik yönetim kurulu üyeleri dört yıl için seçilirler. Süresi dolan üye yeniden seçilebilir. Şu kadar ki, üyelerin yarısı her iki yılda bir yenilenir. İlk ikinci yıl sonunda ayrılacak üyeler ad çekme ile belli olur.

90 ıncı maddenin 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı fıkraları ve 92 nci madde hükmü Birlik Yönetim Kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Toplantılar

Madde 120 — Birlik Yönetim Kurulu ayda bir defa olağan toplantı yapar. Başkan veya Yönetim Kurulu üyelerinden birinin isteği ile kurul, acele hallerde her zaman olağanüstü toplantıya çağırılabilir.

Her toplantı sonunda, gelecek toplantının günü kararlaştırılır. Toplantı günü, üyelere çağrı mektubu ile bildirilir. Engeli olanlar, bunu en az yedi gün önce yazı ile bildirirler.

Belgeye bağlanmış yerinde bir engele dayanmaksızın üst üste üç toplantıya gelmeyen üye istifa etmiş sayılır.

Birlik Yönetim Kurulu, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir. Şu kadar ki, on veya daha az üyenin katılmasıyla yapılan toplantılarda karar verilebilmesi için en az beş üyenin bir oyda birleşmesi şarttır. Oylarda esitlik halinde, başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

Görevleri

Madde 121 — Birlik yönetim kurulunun görevleri şunlardır :

1. Birlik genel kurulunu toplantıya çağırarak ve gündem hazırlamak,
2. Birliğin mallarını yönetmek,

3. Yıllık bütçeyi hazırlayıp genel kurula sunmak,
4. Birlik genel kurulunca alınan kararları uygulamak,
5. Birlik adına iktisap ve iltizam hususlarında birlik başkasına yetki vermek,
6. Birliğin ücretli memurlarının özlük işlerini düzenlemek ve yürütmek,
7. Birlik yönetim kurulu kararlarının özetini gösteren defterleri tutmak,
8. Birliği yönetmek,
9. Birliğin genel durumu ile geçmiş yıl işlemleri ve çalışmaları hakkında birlik genel kuruluna rapor vermek ve geçmiş yıl çalışma ve hesaplarından dolayı ibra istemek,
10. Kanunlarla başka bir merci veya organa verilmiş olmak şartıyla, baroların kararlarına karşı yapılan itirazları incelemek ve karara bağlamak,
11. Bu kanunun 33 ve 54 üncü maddeleri ile 77 nci maddesinin dördüncü fıkrasında ve 83 üncü maddesinde birliğe verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak,
12. Baro genel kurullarını olağanüstü toplantıya çağırarak,
13. Avukatların ve baroların hak ve menfaatlerinin korunması için ilgili mercilere gerekli başvurmalarda bulunmak,
14. Avukatlık meslekinin gelişmesine, avukatların haklarının korunmasına ve sosyal durumlarının geliştirilmesine yarıyacak incelemeleri yapmak, vardığı sonuçları ve teklifleri birlik genel kuruluna sunmak,
15. Avukatlık mesleki ile ilgili olarak resmî yerlerden sorulacak hususlar hakkında gerekli düşünce ve görüşleri bildirmek,
16. Avukatların meslekte ilerlemesi için kitaplıklar açmak, mesleki yayında bulunmak, avukatların hazırlıyacağı eserlerin yayımına yardımcı olmak,
17. Barolar arasında çıkan anlaşmazlıkları çözümlenmek,
18. Meslekî dayanışmanın sağlanması ve devamlılığı için her türlü çalışmalarda bulunmak,
19. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak.

III — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Seçim ve seçim dönemi bitmeden ayrılma

Madde 122 — Birlik başkanı, birlik genel kurulu tarafından, kendi üyeleri arasından dört yıllık bir dönem için seçilir. Yeniden seçilmek caizdir.

90 ıncı maddenin 2, 3 ve 6 ncı fıkraları ile 96 ncı maddenin 4 üncü fıkrası hükmü birlik başkanı hakkında da kıyasen uygulanır.

Görevleri

Madde 123 — Birlik başkanının görevleri şunlardır :

1. Birliği temsil ve birlik yönetim kuruluna başkanlık etmek,
2. Birlik genel kurulu, yönetim kurulu ve disiplin kurulu kararlarını yerine getirmek,
3. 121 inci maddeye göre verilecek yetki dairesinde birlik adına iltizam ve iktisapta bulunmak, yüklenmelere girişmek, birliğe yapılan bağışları kabul etmek ve bütçeyi uygulamak,
4. Mahkeme ve resmî dairelerde birliği temsil edecek ve savunacak avukatları tayin etmek,
5. Yabancı barolar birlikleri, barolar ve hukuk kurumları ile ilişkiler kurmak ve yürütmek,
6. Meslek onuru ve bağımsızlığı ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurallarının gereğini her türlü organlara karşı savunmak ve bu konuda doğrudan doğruya veya dolayısıyla kendisini göreve zorlayan hususları yapmak,
7. Birliğin çalışmaları hakkında her yıl birlik genel kuruluna yazılı bir rapor vermek,
8. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak.

IV — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIK DIVANI

Kuruluşu ve seçimi

Madde 124 — Birlik başkanlık divanı;

1. Türkiye Barolar Birliği Başkanı,

2. Türkiye Barolar Birliği iki başkan yardımcısı,
 3. Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri,
 4. Türkiye Barolar Birliği Saymanından,
- İbaredir.

Divanın başkan dışındaki üyeleri, birlik yönetim kurulu için yapılan her seçimden sonraki ilk toplantıda, bu kurul tarafından kendi üyeleri arasından gizli oyla seçilir.

Birlik başkanlık divanı üyelerinden birisi süresi dolmadan önce ayrılırsa, kalan görev süresi için, bir ay içinde yenisi seçilir.

Birlik Başkanlık divanının görevleri

Madde 125 — Birlik başkanlık divanı, kanunla veya birlik yönetim kurulu kararıyla kendisine verilen görevleri yerine getirir.

Divan, birlik mallarının yönetimi hakkında gerekli kararları alır ve aynı konuda, birlik yönetim kurulunun isteğine göre, bu kurula yazılı veya sözlü bilgi verir.

Türkiye Barolar Birliği Başkan Yardımcılarının görevleri

Madde 126 — Birlik başkan yardımcıları, Birlik Başkanı tarafından verilecek görevleri yapar ve yetkileri kullanırlar.

Birlik Başkanının bulunmadığı zamanlarda veya Birlik Başkanlığı herhangi bir sebeple boşalmışsa yenisi işe başlayıncaya kadar Başkana ait yetkilerin kullanılması ve görevlerin yerine getirilmesi meslekteki kıdem sırasına göre Başkan Yardımcılarına aittir.

Birlik Başkan Yardımcılarının da yokluğunda Birlik Yönetim Kurulunun meslekte en kıdemli üyesi Başkana ait yetkileri kullanır ve görevleri yerine getirir.

Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreterinin görevleri

Madde 127 — Birlik Genel Sekreteri, Birlik Yönetim Kurulu toplantılarına ait tutanakları düzenler, Birliğin iç çalışmaları ile yazı işlerini yönetir, Birlik kalemine gerekli direktifleri verir ve kalem-in çalışmasını denetler.

Türkiye Barolar Birliği Saymanının görevleri

Madde 128 — Birlik Saymanı, Birliğin mallarını Birlik Başkanlık Divanının kararları gereğince yönetmeye ve para alıp vermeye, bütçenin uygulanmasına dair her türlü gözetimi yapmaya yetkilidir.

Birlik Saymanı, para alma ve vermede düzenlenen kâğıtları Birlik Başkanı ile birlikte imzalar.

V — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ DİSİPLİN KURULU

Kuruluşu

Madde 129 — Birlik Disiplin Kurulu, Birlik Genel Kurulu tarafından kendi üyeleri arasından gizli oyla seçilen yedi üyeden kurulur. Ayrıca yedi yedek üye seçilir.

Kurul, seçimden sonraki ilk toplantısında kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Seçim dönemi

Madde 130 — Birlik Disiplin Kurulu üyeleri dört yıl için seçilirler. Süresi dolan üye yeniden üye seçilebilir.

90 ncı maddenin 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı fıkraları ve 92 nci madde hükmü Birlik Disiplin Kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Toplantılar

Madde 131 — Birlik Disiplin Kurulu ayda bir defa olağan toplantı yapar. Birlik Başkanının veya Birlik Disiplin Kurulu Başkan yahut üyelerinden birinin isteği ile Kurul acele hallerde her zaman olağanüstü toplantıya çağırılabilir.

120 nci maddenin 2 ve 3 üncü fıkraları Birlik Disiplin Kurulu hakkında da kıyasen uygulanır.

Birlik Disiplin Kurulu, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve en az dört üyenin bir oyda birleşmesi ile karar verilir. Oylarda eşitlik, halinde Başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

Görevi

Madde 132 — Birlik Disiplin Kurulu bu kanunla verilen görevleri yapar ve yetkileri kullanır.

VI — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ DENETLEME KURULU

Kuruluşu ve görevi

Madde 133 — Birlik Genel Kurulu, birliğin mali işlemlerini denetlemek üzere, her toplantı dönemi için kendi üyeleri arasından üç asıl ve üç yedek denetçi seçer.

Denetçiler gizli oyla seçilir. 90 ncı maddenin 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı fıkraları ve 92 nci madde hükmü denetçiler hakkında da kıyasen uygulanır.

Birlik Denetleme Kurulunun çalışma usulü ile görev ve yetkileri yönetmelikte gösterilir.

ONUNCU KISIM

DİSİPLİN İŞLEM VE CEZALARI

Disiplin cezalarının uygulanacağı haller

Madde 134 — Avukatlık onuruna yahut meslek düzen ve geleneklerine uymıyan eylem ve davranışlarda bulunanlarla, meslekî çalışmada görevlerini yapmıyan veya görevin gerektirdiği dürüstlüğe uygun şekilde davranmıyanlar hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır.

Disiplin cezaları

Madde 135 — Disiplin cezaları şunlardır :

1. Uyarma; avukatın meslekinin icrasında daha dikkatli davranması gerektiğinin Baro Başkanı tarafından kendisine bir mektupla bildirilmesidir. Uyarma cezası sicile geçmez.
2. Kınama; meslekinde ve davranışında kusurlu sayıldığı için avukata bildirilmesidir.
3. Yüz liradan 5.000 liraya kadar para cezası;
4. İşten çıkarma; avukatın üç aydan az ve üç yıldan fazla olmamak üzere meslekinin yapmaktan yasaklanmasıdır.
5. Meslekten çıkarma; avukatlık ruhsatnamesinin geri alınarak avukatın adının baro levhasından silinmesi ve avukatlık unvanının kaldırılmasıdır.

Cezaların uygulanma şekli

Madde 136 — Bu kanunun avukatların hak ve ödevleri ile ilgili altıncı kısmında yazılı esaslara uymıyanlar hakkında ilk defasında en az kınama, tekrarında, davranışın ağırlığına göre, para ve

ya işten çıkarma cezası ve 5 inci maddenin (a) bendinde yazılı bir suçtan kesin olarak hüküm giyme halinde meslekten çıkarma cezası uygulanır.

Beş yıllık bir dönem içinde iki veya daha çok defa disiplin cezasını gerektiren davranışta bulunan avukata her yeni suçu için bir öncekinden daha ağır ceza uygulanır.

Bir defa işten çıkarılan avukat, beş yıllık dönem içinde bu kanunun altıncı kısmındaki kurallara aykırı davranışta bulunursa meslekten çıkarılır.

Savunma hakkı

Madde 137 — Avukatlar hakkında yapılacak kovuşturmalarda, isnat olunan hususun avukata açıkça ve yazılı olarak bildirilmesi, yazılı savunmasının istenmesi ve bu savunma için en az on günlük bir süre tanınması zorunludur.

Baroya yazılmadan önceki ve meslekten ayrıldıktan sonraki eylem ve davranışlar

Madde 138 — Baro levhasına kabul ve yazılmadan önceki eylem ve davranışlar, meslekten çıkarma cezasını gerektirmiş olmadıkça, disiplin kovuşturmasına konu olamaz.

Avukatın, avukatlıktan ayrılması, avukatlığı sırasındaki eylem ve davranışlarından dolayı disiplin kovuşturması yapılmasına engel değildir.

Kovuşturma yetkisi ve eksik üyelerin tamamlanması

Madde 139 — Kovuşturmanın dayandığı şikâyet veya ihbarın vaki olduğu yahut Cumhuriyet savcısının kovuşturma isteğinde bulunduğu veya kovuşturmaya esas teşkil eden eylem veya davranışın re'sen haber alındığı tarihte avukat hangi baronun levhasında yazılı ise, disiplin kovuşturmasına karar verme ve kovuşturmayı yürütme yetkisi o baroya aittir.

Baro başkanı, baro yönetim ve disiplin kurulu üyeleri, kendi haklarındaki kovuşturmalarla ilgili görüşme ve kararlara katılmazlar.

İkinci fıkranın kapsamına giren bir durumun mevcut olması veya ret yahut istinkâf sebepleriyle başkan ve üyelerin katılmamaları yüzünden baro yönetim ve disiplin kurullarında toplantı yeter sayısı bulunamazsa, eksikler yedeklerle tamamlanır. Yedeklerin de herhangi bir sebeple görüşme veya karara katılamamaları yahut sayılarının yetişmemesi halinde, baro levhasında yazılı olup yönetim ve disiplin kurullarına seçilme yeterliği bulunan avukatlar arasından ad çekme yolu ile seçileceklerle eksikler tamamlanır.

Ceza kovuşturmasının disiplin cezalarına tesiri

Madde 140 — Avukat hakkında başlamış olan ceza kovuşturması, disiplin işlem ve kararlarının uygulanmasına engel olmaz.

Şu kadar ki, disiplin işlem ve kararına konu teşkil edecek bir eylemde bulunmuş olan avukat hakkında aynı eylemden dolayı ceza mahkemesinde dava açılmış ise, avukat hakkındaki disiplin kovuşturması ceza davasının sonuna kadar bekletilebilir. Bu halde, yönetim kurulunun isteği üzerine disiplin kurulu, avukatın işten yasaklanmasına yer olup olmadığı hakkında bir karar vermek zorundadır.

Eylemin işlenmemiş veya sanığı tarafından yapılmamış olması sebebiyle beraet hali müstesna, beraetle sonuçlanmış bir ceza davasının konusuna giren eylemlerden dolayı disiplin kovuşturması, o eylemin ceza kanunları hükümlerinden ayrı olarak başlı başına disiplin kovuşturmasını gerektirir mahiyette olmasına bağlıdır.

Baro yönetim kurulları hükümlülükle sonuçlanan bir ceza davasının konusunu teşkil eden eylemlerden dolayı ayrıca disiplin kovuşturması açmak zorundadırlar.

Disiplin kovuşturmasının açılması

Madde 141 — Disiplin kovuşturması, yönetim kurulu tarafından verilen bir kararla açılır.

Yönetim kurulu, ivedilikle ve her halde ihbar, şikâyet veya istek tarihinden itibaren en çok bir yıl içinde disiplin kovuşturması hakkında bir karar vermeye mecburdur.

Yönetim kurulu, ilgilinin ihbar ve şikâyeti veya Cumhuriyet savcısının isteği üzerine yahut re'sen, disiplin kovuşturması açılma-

sına karar vermeye esas olacak soruşturmanın yapılması görevini kendi üyelerinden birine verebilir. Soruşturma ile görevlendirilen üye, delilleri toplar, gerekli gördüğü kimselerin ifadelerini yeminle de alabilir; hakkında soruşturma yapılan avukatı da dinledikten ve ya dinlenmek için verilen süre dolduktan sonra dosyayı bir raporla yönetim kuruluna verir.

Şikâyet, ihbar veya istem konusu eylem veya davranış hakkında kovuşturma açılmasına yer olmadığına dair yönetim kurulu tarafından verilecek kararlar ilgililere ve Cumhuriyet savcısına tebliğ olunur.

Disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair kararlara itiraz

Madde 142 — Baro yönetim kurulunun, disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair kararlarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde şikâyetçi veya Cumhuriyet savcısı tarafından Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna itiraz olunabilir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından dosya üzerinde yapılacak inceleme sonunda şikâyet, ihbar veya istem konusu incelemeye değer mahiyette görülürse, evvelki karar kaldırılarak, disiplin kovuşturmasının açılması için dosya evvelki kararı veren baroya gönderilir. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun bu kararları kesindir.

Baro Yönetim Kurulunun disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair kararları süresi içinde itiraz edilmezse kesinleşir.

Birinci fıkra gereğince yapılan itirazın Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından reddine dair kararlar, Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşir. Adalet Bakanlığının bu kararı kesindir. Şu kadar ki, bu karar aleyhine, şikâyetçi, ilgili baro yönetim kurulu ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Danıştay'a başvurabilirler.

8 inci maddenin 6 ncı ve 7 nci fıkraları hükümleri bu halde de kıyasen uygulanır.

Aynı eylemden dolayı yeniden inceleme

Madde 143 — Disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığına dair kararın konusuna giren eylemlerden dolayı yeniden incele-

me yapılabilmesi, yeni delillerin bulunmasına ve bu kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç yıl geçmemiş olmasına bağlıdır.

Disiplin kurulunda duruşma

Madde 144 — Disiplin kovuşturması açılmasına karar verilen hallerde, yönetim kurulunun iletmesi üzerine, disiplin kurulu incelemesini duruşma yaparak yürütür. Duruşma gizli olur.

Disiplin kurulu incelemeyi ivedilikle ve her halde yönetim kurulu kararının kendisine geliş tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde sonuçlandırmak zorundadır.

Gıyapta duruşma

Madde 145 — Çağırılıya uymıyan avukatın gıyabında duruşma yapılır. Şu kadar ki, duruşmaya gelmediği takdirde duruşmanın gıyabında yapılacağına davetiyeye yazılması şarttır.

Delillerin gösterilmesi ve incelenmesi

Madde 146 — Disiplin kurulu, delillerin gösterilme ve incelenme şeklini, istek veya feragatle yahut evvelce verilmiş kararlarla bağlı olmaksızın takdir ve tayin eder.

Tanık ve bilirkişi dinlenmesi

Madde 147 — Tanık ve bilirkişinin duruşmaya çağırılması veya üyelerden biri tarafından yahut istinabe yoluyla dinlenmesi veya yazılı ifadesinin okunmasıyla yetinilmesi, disiplin kurulunun takdirine bağlıdır.

Ancak, bir olayın delili yalnız bir tanığın şahsi bilgisinden ibaret ise, bu tanık her halde dinlenir.

Duruşma tutanağı

Madde 148 — Duruşma tutanağı, disiplin kurulu başkanının görevlendireceği bir üye veya kâtip tarafından tutulur.

Duruşma dışında dinlenenlere ait tutanakların duruşmada okunması zorunludur.

İstinabe talimatının yerine getirilmesi

Madde 149 — İstinabe yoluyla verilen talimat, baro merkezinde disiplin kurulu veya bu kurulun bir üyesi, diğer yerlerde o baronun disiplin kurulunca görevlendirilecek bir avukat tarafından yerine getirilir.

Tanık ve bilirkişinin çağırılması

Madde 150 — Tanıklar ve bilirkişiler Tebliğat Kanunu hükümlerine göre çağırılır.

Usulüne göre çağrılıp da gelmiyen veya kanunî bir sebep olmaksızın tanıklık yahut bilirkişilikten veya yemin etmekten çekinen kimsenin giderlerden başka, 20 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasına çarptırılması, bu kimsenin ikamet ettiği yer sulh ceza hâkiminden istenebilir. Ayrıca istek üzerine, tanıgın zorla getirilmesine, baronun bulunduğu il merkezindeki sulh ceza hâkimi karar verir.

Yukarıki fıkra hükmüne göre cezalandırılan ve zorla getirilmesi istenmeyip yeniden çağrılan tanık ve cezalandırıldıktan sonra yeniden çağrılan bilirkişi yine gelmezse tekrar cezalandırılır.

Sulh hâkimi, gerek hafif para cezasına gerekse zorla getirmeye, disiplin kurulunun tutanak örneği üzerinden karar verir.

Disiplin kurulu üyelerinin reddi ve istinkâfı

Madde 151 — Disiplin Kurulu üyeleri, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda yazılı sebeplerle reddedilebilir ve istinkâf edebilirler.

Ret istemi, reddi istenen üyeden başkalarının katılmasıyla incelenir.

Ret ve istinkâf sebebiyle kurulun toplanamaması halinde 139 uncu maddeye göre işlem yapılır.

Kararların tebliği

Madde 152 — Disiplin kurulu kararlarının onanmış bir örneği ilgililerden başka, baronun bulunduğu il merkezindeki Cumhuriyet savcısına da tebliğ olunur.

İşten yasaklanma

Madde 153 — Hakkında meslekten çıkarma cezasını gerektirebilecek mahiyette bir işten dolayı kovuşturma yapılmakta olan avukat, disiplin kurulu kararıyla, tedbir mahiyetinde işten yasaklanabilir.

Kararın verilmesinden önce ilgilinin dinlenmiş veya dinlenmek üzere çağrılmış olup da belirtilen günde gelmemiş olması şarttır.

Disiplin kurulu, bu karara esas olacak delillerin hangi sınır dahilinde gösterilip inceleneceğini, istekle bağlı olmaksızın, serbestçe takdir eder.

Karar, hakkında kovuşturma yapılan avukata gerekçesiyle birlikte tebliğ olunur ve bu karar verildiği tarihte yürürlüğe girer. Ancak, karara karşı Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kuruluna itiraz olunabilir. İtiraz kararın uygulanmasını durdurmaz. Bu husustaki itirazlar ivedilikle ve en geç bir ay içinde karara bağlanır. İtiraz yerinde görülürse karar kaldırılır.

İşten yasaklanma kararı, yargı organları ile sair mercilere baro başkanlığı tarafından derhal duyurulur.

İşten yasaklanmanın zorunlu olduğu haller

Madde 154 — Haklarında meslekten çıkarma cezası verilen veya tutuklama müzekkeresi çıkarılan yahut rüşvet, sahtecilik, hırsızlık, dolandırıcılık, inancı kötüye kullanma ve yalan yere tanıklık cürümlerinden biri ile haklarında son soruşturmanın açılması kararı verilen ve 42 nci madde uyarınca geçici olarak görevlendirilmiş olup, yapılan işlerin ücretini iş sahibinden aldığı halde aynı maddenin son fıkrası gereğince kabule değer bir sebep olmaksızın ilgili mercie ödememiş olan avukatların işten yasaklanmaları zorunludur.

İşten yasaklanmanın hükümleri

Madde 155 — İşten yasaklanmış olanlar bu tarihten itibaren avukatlığa ait yetkileri hiçbir şekilde kullanamazlar. Bu hüküm avukatın eşi ile reşit olmayan çocuklarına ait işlerde uygulanmaz.

Birinci fıkrada yazılı yasağa aykırı hareket eden avukat hakkında 135 inci maddenin 4 ve 5 inci bentlerinde yazılı cezalardan biri uygulanır.

Mahkemeler, resmî daireler işten yasaklanan avukatları kabul etmemekle görevlidirler.

İşten yasaklanma kararının kaldırılması

Madde 156 — İşten yasaklanma kararı, kovuşturmanın durdurulmuş veya avukatlığa engel olmayan bir ceza verilmiş yahut 42 nci maddenin son fıkrasında yazılı ücretin ödenmiş olması hallerinde kendiliğinden kalkar.

İşten yasaklanma kararı, bu kararın verilmesine esas olan hal ve şartların bulunmadığı veya sonradan kalktığı sabit olursa, disiplin kurulu tarafından kaldırılır.

Disiplin kurulu kararına karşı itiraz

Madde 157 — Disiplin kurulu kararlarına karşı, Cumhuriyet Savcısı ve ilgililer, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kuruluna itiraz edebilirler.

Birlik disiplin kurulu, disiplin davalarını dosya üzerinde inceler. Ancak, işten veya meslekten çıkarma cezasına yahut işten yasaklanmaya dair kararların incelenmesi sırasında, ilgili avukatın isteği üzerine veya kendiliğinden duruşma yapılmasına karar verilir.

145 ve 146 ncı maddeler, birlik disiplin kurulu hakkında da uygulanır.

Birlik disiplin kurulunda duruşmaya raportör üyenin işi izah etmesiyle başlanır. Bu üyenin duruşmadan önce raporunu imzalayıp dosyaya koymuş bulunması gereklidir.

Raportör üyenin izahından sonra ilgili avukat ve varsa vekilleri gerekli izahlarda bulunurlar. Bunlardan itirazı yapmış olan taraf önce dinlenir. Son söz, hakkında disiplin kovuşturması yapılandır.

Birlik disiplin kurulu, inceleme konusu kararın onanmasına veya kovuşturmanın derinleştirilmesi için kararın bozularak dosyanın ilgili baroya gönderilmesine karar verebileceği gibi, yeniden incelemeyi gerektirmiyen hallerde, uygun görmediği kararı kaldırarak işin esası hakkında karar verebilir veya verilmiş olan kararı düzelterek onaylayabilir.

Birlik disiplin kurulunun itiraz üzerine verdiği kararlar Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşir. Şu kadar ki, uyarma, kınama ve para cezasına ilişkin kararlar kesin olup Bakanlığın onayına tabi değildir.

İlgili avukat ve birlik disiplin kurulu, Adalet Bakanlığının onaylamaya ilişkin kararına karşı Danıştay'a başvurabilirler.

Delillerin serbestçe takdiri ve ceza vermenin amacı

Madde 158 — Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu ve barolar disiplin kurulları, gösterilen delilleri, soruşturma ve duruşmadan edinecekleri kanıya göre serbestçe takdir ederler.

Bu kurullar, disiplin cezalarının verilmesinde, avukatlık onur ve itibarını korumak, meslekin adalet amaç ve gereklerine ve meslekî düzen, gelenek ve adetlere uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak ilkesini göz önünde tutarlar.

Kovuşturma ve ceza zamanasını

Madde 159 — Disiplin cezasını gerektirecek eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise kovuşturma yapılamaz. Yönetim kurulunca işe el konulmuş ise bu süre işlemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylemlerin işlenmesinden itibaren dört buçuk yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylem aynı zamanda bir suç teşkil ediyor ve bu suç için kanun daha uzun bir zamanasını süresi koy-

muş bulunuyorsa, birinci ve ikinci fıkralardaki süreler yerine bu zamanaşımı süresi uygulanır.

Disiplin kararlarının uygulanması

Madde 160 — Disiplin cezalarına ait kararlar kesinleşmedikçe uygulanamaz.

Tanık ve bilirkişi gideri

Madde 161 — Disiplin işlemleri dolayısıyla çağırılan her tanık ve bilirkişinin, kaybettiği zaman ve harcadığı mesaiye uygun bir tazminata hakkı vardır; bunlardan çağrıya uymak için yolculuk etmek zorunda olanlara yolculuk ve ikamet giderleri de verilir. Şikâyetçi ve hakkında kovuşturma yapılan avukat, dinlenmesini istedikleri tanık ve bilirkişiye ait giderleri evvelden öderler.

Avukata veya üçüncü bir kişiye yükletilmeyen veya borçludan alınma imkânı kalmayan giderler baroyo yüklenir.

Şikâyet edenden, şikâyetin mahiyeti ve yapılacak disiplin soruşturma ve kovuşturmasının genişliği göz önünde bulundurularak 10 liradan 200 liraya kadar avans alınabilir. Yapılan işlemlere, alınan avansın yetmemesi halinde, tamamlanması her zaman istenebilir. Avans ve tamamlanması istenen miktar ilgilisi tarafından ödenmedikçe işlem yapılmıyabilir.

Para cezası veya giderlerin tahsili

Madde 162 — Para cezasına veya giderlerin ödenmesine dair olan kararlar İcra ve İflâs Kanununun ilâmların yerine getirilmesi

hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir. Para cezaları baroya gelir yazılır.

İcra takibi genel hükümlere göre baro tarafından vekâlet verecek avukat eliyle yürütülür.

ONBİRİNCİ KISIM

AVUKATLIK ÜCRETİ

Avukatlık ücretinin serbestçe kararlaştırılması

Madde 163 — Avukatlık ücreti, avukatın vekâlet hizmetine karşılık olan meblâğı ifade eder.

Avukatlık ücreti, avukatla iş sahibi arasında serbestçe kararlaştırılır.

Şu kadar ki, tarifedeki asgarî miktar altında kalan avukatlık ücreti karşılığında iş ve dava kabulü yasak olup, aksine hareket disiplin cezasını gerektirir.

168. maddenin son fıkrası hükmü saklıdır.

Dava, takip ve her türlü danışma ücretleri hakkındaki anlaşmaların yazılı şekilde olması şarttır.

Ücretten doğan davalarda, yazılı sözleşmeden başka delil getirilemez ve dinlenemez.

Yazılı ücret sözleşmesi yapılmamış olan hallerde asgarî ücret tarifesi uygulanır.

Ücret sözleşmesinin kapsamı

Madde 164 — Ücret sözleşmesinin kural olarak belli bir miktarı kapsamaması gereklidir.

Şu kadar ki, üçüncü fıkra hükmü saklı kalmak üzere, davada gösterilen başarıya göre değişmek ve yüzde yirmibeşi aşmamak üzere, dava olunan veya hükmolunacak şeyin değerinin belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir.

İkinci fıkraya göre yapılacak anlaşmalar, dava konusu olan mal, alacak veya hak gibi kıymetlerden bir kısmının aynen avukata ait olacağını ve böylece avukatın taraflardan biri imiş gibi dava konusuna doğrudan doğruya ortaklığını kapsıyamaz. Bu gibi ücret sözleşmeleri batıldır.

Avukatla iş sahibi arasında aksine yazılı sözleşme bulunmadıkça tarifeye dayanarak karşı tarafa yüklenecek avukatlık ücreti avukata aittir.

Ücret dolayısıyla müteselsil sorumluluk

Madde 165 — İş sahibinin birden çok olması halinde bunlardan her biri, sulh ile sonuçlanan işlerde ise her iki taraf, avukat ücretlerinin ödenmesi hususunda müteselsil borçlu sayılırlar.

Avukatın hapis hakkı ve avukatlık ücretinin rüçhanlı bulunması

Madde 166 — Avukat, müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri, avukatlık ücreti ve giderin ödenmesine kadar, kendi alacağı nispetinde elinde tutabilir.

Avukat, sözleşme ile kararlaştırılan ve hâkim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı, kendi çalışması sonucunda müvekkilin muhafaza ettiği veya kazandığı mallar ve davadaki diğer taraftan ilâm gereğince tahsil edilecek para yahut alınacak mallar üzerinde diğer alacaklılara nazaran rüçhan hakkını haizdir. Rüçhan hakkı, vekâletnamenin düzenlenme tarihine, vekâletname umumî ise iş sahibi adına ücret konusu işten dolayı ilk yapılan resmî baş vurma tarihine göre sıra alır.

Bir ilâmın cebrî icra yoluyla infazına girişildiğinde, icra dairesi, takip talebinde bulunan tarafın ilâmda adı yazılı olan avukatına, icra emri ile aynı zamanda düzenliyeceği bir bildiriyi, gideri takip talebinde bulunandan alınmak suretiyle, derhal tebliğ eder. Bu bildiri tebliğ edilmedikçe icranın sonraki safhalarına geçilemez. Avukata yapılacak tebliğin giderleri hakkında 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 59. maddesi hükmü uygulanır.

Avukatın ölümü halinde, mirasçılarında intikal eden avukatlık ücreti alacakları da, avukat alacakları gibi rüçhanlıdır. Şu kadar

ki, üçüncü fıkrada yazılı bildirim zorunluğu bu kimseler hakkında uygulanmaz.

Avukatlar tarafından açılacak avukatlık ücreti davaları

Madde 167 — Ücret davası açacak avukatlar önce baro yönetim kuruluna haber vermek zorunluğundadırlar. Bu zorunluluk ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haczi kapsamaz.

Avukatlık ücret tarifesinin hazırlanması

Madde 168 — Her baronun yönetim kurulu üç senede bir seçim devresi başlangıcında, yargı yerlerindeki işlemlerle diğer işlemlerden alınacak avukatlık ücretinin asgarî haddini gösteren birer tarife hazırlıyarak Türkiye Barolar Birliğine gönderir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, baro yönetim kurullarının tekliflerini de göz önüne almak suretiyle muhtelif baroları içine alacak grupları tespit ve bu gruplarda uygulanacak tarifeleri hazırlayarak Adalet Bakanlığına gönderir.

Adalet Bakanlığı, tarifeyi onaylar veya lüzumlu gördüğü değişiklikleri yapar.

Yeni bir tarifenin onaylanmasına kadar eldeki tarife hükmü devam eder.

Ücretsiz dava alınması halinde, keyfiyet baro yönetim kuruluna bildirilir.

Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücretinin miktarı

Madde 169 — Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamaz.

Tarifenin uygulanacağı diğer yerler

Madde 170 — Danıştay, vergi itiraz ve temyiz komisyonları gibi mercilerde görülen dava ve işlerde de bu merciler, tarifede yazılı avukatlık ücretlerine hükmederler.

İŖi sonuna kadar takip etme zorunluluğu ve baŖkasını tevkil

Madde 171 — Avukat, üzerine aldığı iŖi kanun hŖkŖmleri ve yazılı sŖzleŖme Ŗartlarına gŖre sonuna kadar takip eder.

Avukata verilen vekâletnamede baŖkasını tevkile yetki tanınmıŖ ise, yazılı sŖzleŖmede aksine açık bir hŖkŖm olmadıkça, iŖi baŖka bir avukatla birlikte veya baŖka bir avukata vererek takip ettirebilir. Vekâletnamede, bunun dŖzenlendiđi tarihten sonra aı-lacak veya takip edilecek bŖtŖn dava ve iŖlerde vekâlete ve baŖka-sını tevkile genel Ŗekilde yetki verilmiŖse, avukat, bu tarihten son-raki dava ve iŖlerde mŖvekkilinden ayrıca vekâlet almaya lŖzum kalmaksızın iŖi baŖka bir avukatla birlikte veya baŖka bir avukata vererek takip ettirebilir.

İkinci fıkradaki hallerde, avukatın mŖvekkile karŖı sorumlu-luğu devam eder. Birlikte takibettiği veya iŖi tamamen devrettiği avukatların kusurlarından ve meydana getirdikleri zarardan dolayı mŖvekkile karŖı hem Ŗahsen, hem de diğer avukatla birlikte mŖŖ-tereken ve mŖteselsilen sorumludur. Ŗu kadar ki, bu hŖkŖm, 12 nci maddede yazılı bir iŖ sebebiyle baŖka bir yerde alıŖmak zorunlu-đunda olduğu için iŖi tamamen baŖkalarına devreden avukatlar hakkında uygulanmaz.

Avukat tarafından iŖe baŖka avukatlar teŖrik edilmiŖ se, avu-kaç bundan dolayı ayrı bir Ŗcret istiyemeyeceği gibi, iŖi birlikte ta-kip eden avukat da mŖvekkilden herhangi bir Ŗcret istiyemez. İŖ tamamen baŖka bir avukata bırakılmıŖ ise, tevkil eden ve tevkil olu-nan avukatlar Ŗcret sŖzleŖmesindeki miktarı aŖmamak Ŗartiyle, har-cadıkları mesaiye karŖılık olan Ŗcreti mŖvekkilden istiyebilirler. Ancak, tevkil eden avukat mŖvekkilden peŖin Ŗcret almıŖsa, harca-dığı mesaiye karŖılık olan miktarın fazlasını tevkil ettiği avukata Ŗdemekle yŖkŖmlŖdŖr.

İŖ sahibinin iŖi baŖka bir avukata vermesi

Madde 172 — İŖ sahibi, ilk anlaŖmayı yaptığı avukatının ya-zılı muvafakatı ile, baŖka avukatları da iŖin kovuŖturma ve savun-masına katabilir.

İŖ sahibi, ilk avukatın muvafakatını kendisine tevdi veya teb-liğ edilecek bir yazı ile en az bir haftalık sŖre vererek talep eder.

Avukat bu süre içinde cevap vermemişse muvafakat etmiş sayılır.

İlk avukatın muvafakat etmemesi halinde, vekâlet akdi kendiliğinden sona erer. İş sahibi, muvafakat etmiyen avukata ücretin tamamını ödemekle yükümlüdür.

İlk avukatın muvafakatı ile işin başka avukatlar tarafından da takibi halinde iş sahibi, ilk avukatın ücretinden kısıntı yapamaz. Bu halde avukatların müvekkile karşı sorumluluğu konusunda 171 inci maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.

Avukatlık ücretinin belli bir işe hasredilmesi

Madde 173 — Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, kararlaştırılan avukatlık ücreti yalnızca avukatın üzerine almış olduğu işin karşılığı olup, mukabil dava, bağlantı ve ilişki bulunsa bile başka dava ve icra kovuşturmaları veya her türlü hukukî yardımlar ayrı ücrete tabidir.

Avukata tevdi edilen işin yapılması veya yapıldıktan sonra sonucunun alınması için gerekli bütün vergi, resim, harc ve giderler iş sahibinin sorumluluğu altında olup, avukat tarafından ilk istekte avukata veya gerektiği yere ödenir. Bu harcamaların avukat tarafından yapılabilmesi için, yeteri kadar avansın iş sahibi tarafından verilmiş olması gerektir. Avukatın iş için yapacağı yolculuk masrafı ve bulunduğu yerden ayrılma tazminatı, anlaşma gereğince iş sahibi tarafından ayrıca ödenir. Bu giderler peşin olarak ödenmedikçe avukat yolculuğa zorlanamaz. Bu hükmün aksine sözleşme yapılabilir.

Avukatın işi takipten vazgeçmesi, azli ve ücretin gününde ödenmesi

Madde 174 — Üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçen avukat hiçbir ücret istiyemez ve peşin aldığı ücreti geri vermek zorundadır.

Avukatın azli halinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez.

Anlaşmaya göre avukata peşin verilmesi gereken ücret ödenmezse, avukat işe başlamakla zorunlu değildir. Bu sebeple doğa-

bilecek her türlü sorumluluk iş sahibinindir. Yazılı sözleşmelerdeki diğer ödeme şartlarının yerine getirilmemesinden dolayı avukat işi takip etmek ve sonucunu elde etmekten mahrum kalırsa, sorumluluk bakımından aynı hüküm uygulanır.

İş sahibinin adresi

Madde 175 — İş sahibinin verdiği vekâletnamede yazılı adrese avukat tarafından yapılacak her tebliğ, kendisine yapılmış sayılır. Adres değişiklikleri en geç üç gün içinde iş sahibi tarafından taahhütlü mektupla avukata bildirilir.

İş sahibinin adresine gönderilecek yazıların tebliğ edilememesinden veya adres değişikliklerinin bildirilmemesinden doğan sorumluluk iş sahibine aittir.

ONİKİNCİ KISIM

ADLİ MÜZAHARET

Adli müzaharet bürosu

Madde 176 — Asliye mahkemesi bulunan her yerde baro yönetim kurulu tarafından tayin kılınan bir avukatın gözetim ve denetimi altında bir adli müzaharet bürosu kurulur.

Avukat sayısı beşten aşağı olan yerlerde bu zorunluluk yoktur.

Büronun açılması

Madde 177 — Adli müzaharet bürosunda sürekli şekilde çalışacak stajiyer ve ücretli memurların tayini ve büroda görev alacak avukatlara ait sıra defterinin düzenlenmesi baro yönetim kurulu aittir.

Büronun görevleri ve adli müzaharete memur avukat

Madde 178 — Adli müzaharet bürosu, adli müzaharet sağlanması için gerekli işlemleri yapmak, yardım isteminin kabulü halinde davayı takip etmek ve sonuçlandırmak, genellikle muhakeme veya diğer takip işlerinin gerektirdiği giderleri ödemekten kısmen veya tamamen aciz olanları mahkemeler ve adalet daireleri ile diğer mercilerdeki işlerini takip etmekle yükümlüdürler.

Adli müzaharete memur avukat, o işin tarifede belirtilen ücretini baro kasasına yatırdığı takdirde bu yükümden kurtulur.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun adli müzaharet hakkındaki hükümleri saklıdır.

Adli müzaharet için delil gösterme zorunluluğu

Madde 179 — Adli müzaharet isteminde haklı olduklarına dair delil göstermeyenlere yardım edilemez.

Yardım isteğinin reddi halinde ilgili, yazı veya sözle baro başkanına başvurabilir. Baro başkanının vereceği karar kesindir.

Gelir ve gider

Madde 180 — Adli müzaharet bürolarının gelir ve gideri baro bütçesinin ayrı bir bölümünde gösterilir. Bu bölümde kalan gelir fazlasının sonraki yıla aynen aktarılması zorunludur.

İl veya belediye bütçelerinden yahut hayır müesseselerinden baroya tahsis edilen yardımlar ile baro lehinde yapılan her türlü bağışlardan tahsis yeri gösterilmeyenler bu bölümün gelir kısmına eklenir.

Adli müzaharete memur avukat, aldığı ücretin yüzde yirmisini ve büronun yardımından yararlanan kimse avukat ücretinden başka yararlandığı kısmın yüzde onunu baroya ödemeye zorunludur. Şu kadar ki, adli müzaharetten yararlananın vereceği meblağ asgari tarifeden aşağı olamaz.

Yıllık çalışma raporu

Madde 181 — Adli müzaharet bürosunu yönetme ve denetleme ile görevlendirilen avukat veya avukatlar, büronun senelik çalışmasını bir raporla yönetim kuruluna bildirirler.

Yönetim kurulu büroda çalışmış olanlara ikramiye dağıtımına karar verebilir.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Yönetmelik

Madde 182 — Bu kanunda düzenlenmesi yönetmeliğe bırakılan hususlar ile kanunun uygulanabilmesi için yönetmelikte yer alması gereken diğer konuları kapsıyan Yönetmelik Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından hazırlanarak Adalet Bakanlığının onayıyla yürürlüğe konur.

Madde 183 — Bu kanun gereğince Cumhuriyet savcılarında yapılacak tebliğatta ilgili dosyanın da birlikte gönderilmesi şarttır.

Avukatlık kıdemine sayılacak hizmetler

Madde 184 — Dördüncü maddenin birinci fıkrasında sayılan hizmetlerden avukatlığa geçenlerin bu hizmetlerde geçen süreleri avukatlık kıdemine sayılır.

Davavekilleri hakkında uygulanacak hüküm

Madde 185 — Bu kanunun ikinci, dördüncü, beşinci, yedinci, sekizinci ve dokuzuncu kısmı ile 65 inci maddesi dışında kalan hükümleri davavekilleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Baro giriş ve yıllık kesenekleri davavekillerinden alınmaz.

Topluluk sigortasına girmeleri mutlak şekilde zorunlu olanlar

Madde 186 — 188 inci maddede yazılı olanlar dışında kalan avukatların 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesinde gösterilen «Topluluk Sigortasına» girmeleri zorunludur. Ancak, bu zorunluluk (Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortası) bakımından olup, (İş kazaları ve meslek hastalıkları), (Hastalık) ve (Analık) sigortalarına girmek avukatın isteğine bağlıdır.

[186 inci maddeye, 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla eklenen fıkra :]

Topluluk Sigortasına tabi olan avukatlar hakkında bu kanundaki özel hükümlere aykırı olmamak kaydı ile, 506 sayılı Sosyal Si-

gortalar Kanunu ile 5.1.1961 gün ve 228 sayılı Kanun ve bu kanunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır.

Topluluk sigortasına girme zorunluğu şarta bağlı olanlar

Madde 187 — Geçici 2 nci maddenin kapsamına giren avukatlar, T.C. Emekli Sandığına borçlanma haklarını aynı maddede gösterilen süre içinde kullanmadıkları takdirde, 186 ncı madde uyarınca Topluluk Sigortasına girmek zorunluğundadırlar.

Topluluk Sigortasına giremeyenler

Madde 188 — [Maddenin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

Emekliliğe tabi bir görevde çalışmakta olanlar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girenler (Aynı kanunun 85 inci maddesindeki isteğe bağlı sigortadan faydalananlar dahil), geçici 2 nci maddedeki borçlanma hakkından faydalananlar ile T. C. Emekli Sandığından emeklilik veya malullük aylığı almakta olan yahut 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık veya malullük sigortasından faydalanmış bulunanlar ve aynı kanunun geçici 20 ncı maddesindeki şartlara uygun olarak faaliyette bulunan sandıklara tabi bulunan veya bu sandıklardan faydalanmış olanlar 186 ncı madde uyarınca topluluk sigortasına giremezler.

Avukattın yukarıki fıkraya göre topluluk sigortasına girememesi, avukatlık mesleğinin icrasına engel teşkil etmez.

Topluluk Sigortasına giremeyenler

Madde 188 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına tabi bir hizmette çalışmakta olanlar ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girenler (Aynı Kanunun 85 inci maddesindeki isteğe bağlı sigortadan faydalananlar dahil) ve geçici 2 nci maddedeki borçlanma hakkından faydalananlar 186 ncı madde uyarınca Topluluk Sigortasına giremezler.

Madde 189 — 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunun 6 ncı maddesi hükmiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

Topluluk Sigortasına girmeleri isteklerine bağlı olanlar

Madde 189 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığından emeklilik veya malullük (Adı

malüllük veya vazife yahut harb malüllüğü) aylığı olmakta olanlarla, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre malüllük ve yaşlılık sigortasından faydalanmış bulunanlar ve aynı kanunun geçici 20 nci maddesindeki şartlara uygun olarak faaliyette bulunan sandıklara tabi personelin 186 ncı maddede uyarınca Topluluk Sigortasına girmeleri isteklerine bağlıdır.

Prim borcunu ödememenin sonuçları

Madde 190 — Topluluk Sigortası primlerini, topluluk sözleşmesinde gösterilen zamanda ödemiye avukatın adı baro yönetim kurulunun kararıyla, birikmiş prim borcunu, sözleşmedeki şartlar dairesinde ödeyinceye kadar, baro levhasından silinir ve durum ilgili yerlere bildirilir.

Topluluk Sigortası primini ödememenin sonuçları, prim borçlusunu avukatın şahsına münhasır olup, bu sonuçların aynı Topluluk Sigortası Sözleşmesine katılmış olan diğer sigortalılara veya baroya sirayeti hakkında bir hüküm sözleşmeye konulamaz.

Tip sözleşmenin hazırlanması ve topluluk sözleşmesine giriş

Madde 191 — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi gereğince barolarla Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak sözleşmelere esas teşkil eden tip sözleşme, Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak görüşmelerle tesbit edilir.

Tip sözleşmede yapılacak değişiklikte de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra kurulacak olan barolar da, kuruluşlarını takip eden bir ay içinde tip sözleşmeye göre Topluluk Sigortası sözleşmesi yapmak üzere Sosyal Sigortalar Kurumuna başvururlar. Yeni teşekkül eden baroya kayıtlı avukatlar, evvelce kayıtlı oldukları baroda iken girdikleri Topluluk Sigortası ile kazandıkları haklar saklı kalmak üzere, yeni kayd oldukları baronun toplulukla sigortasına girerler.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 192 — 3499 sayılı Avukatlık Kanunu ile ek ve tadilleri, geçici 7 nci madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, yürürlükten kaldırılmıştır.

Değiştirilen kanun hükümleri hakkında

Madde 193 — 6207 sayılı Avukatlar Yardımlaşma Kanununun 1, 4 ve 5 inci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1 — Her baro merkezinde Baro Genel Kurulu kararıyla (Avukatlar Yardımlaşma Sandığı) kurulabilir.

Sandığa üye olmak isteğe bağlıdır.

Sandıkların kurulmasından amaç, yardıma muhtaç oldukları baro yönetim kurullarınca kabul edilen veya yönetmeliklerde gösterilecek süre ile üye olup da ihtiyarlığı, hastalığı yahut mâlûliyeti gibi sebepler yüzünden fiilen çalışamayacak hale gelerek barolarla ilgisini kesen avukatlar ile avukatlık yapmakta iken ölenlerin daha evvelden gösterecekleri kimselere, göstermedikleri takdirde yönetmeliklerde gösterilecek mirasçılarına tespit olunacak şekil ve miktarda yardımları sağlamak ve düzenlemektir.

Sandıkların idareleri ile çalışma tarzları ve 2nci maddenin giderlere ait (a) fıkrasında yazılı istihkak şartları, oranları, miktarları ve 2 nci maddenin birinci fıkrasının, (b) ve (c) bentleri ile 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında yazılı duhuliye, aidat ve katılma paylarını ödemeyenler hakkında uygulanacak esaslar baro yönetim kurulları tarafından hazırlanıp, genel kurullarca kabul edilen yönetmeliklerde gösterilir.

Sandıkların idare ve temsilî baro yönetim kurullarına aittir.

Madde 4 — Yardımlaşma Sandığına üye olmıyan avukatlarla, adli müzaharete nail olan kimselerin vekâletini alan avukatlar üçüncü madde hükmünden ayırıktırlar.

Yardımlaşma Sandığına üye olan avukatlar ikinci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde gösterilen duhuliye ve aidattan başka, yönetmeliklerde tespit edilecek maktu aylık katılma payı da verirler.

Madde 5 — Pul bedelini müvekkilinden aldığı sabit olan ve ya üçüncü maddenin birinci fıkrası hükmüne aykırı olarak merciince uygun bir mehil tayini suretiyle yapılan ihtara rağmen pul yükümlülüğünü yerine getirmiyen veya tamamlamıyan avukattan, baro disiplin kurulu kararı ile, ilk defasında (50) ve her tekerrüründe (100) lira para cezası alınır ve Avukatlık Kanununun 162 nci maddesi gereğince tahsil edilerek Sandığa gelir kaydolunur.

1086 sayılı Kanunun değiştirilen hükmü

Madde 194 — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 inci maddesi aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 61 — Davaya vekâlet deruhte etmesine kanunen imkân bulunmıyan vekil mahkemeye kabul olunmaz. Bu takdirde, mahkemeye kabul edilmıyen vekilin müvekkiline, kayfiyetten bahisle, bir defaya mahsus olmak üzere re'sen davetiye gönderilir.

Emekliliğe tabi görevden önceki avukatlığın kıdeme sayılması

Madde 195. — [Maddenin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

Bu kanun gereğince topluluk sigortasına girmiş olup sigortalılığı devam eden bir avukat emekliliğe tabi bir göreve veya hizmete atandığı yahut seçildiğinde, sigortalılığına esas alınan avukatlık süresinin üçte ikisi kıdemine eklenerek intibakı yapılır ve görev veya hizmet aylığı ile emeklilik keseneğine esas aylığı yükseltilir.

14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen madde

Madde 195 — [Maddenin, 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]
14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa aşığıdaki madde eklenmiştir.

Ek Madde 1 — Avukatlık Kanunu gereğince topluluk sigortasına girmiş olan ve primlerini zamanında ödemek suretiyle sigortalılığı devam eden bir avukat, T.C. Emekli Sandığına tabi bir memuriyete atandığında, sigortalılığına esas alınan avukatlık süresinin üçte ikisi memuriyet kıdemine sayılır.

Madde 196 — 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunun 6 ncı maddesi hükmiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen geçici madde

Madde 196 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]
14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa aşığıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici madde 25 — Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bu kanunun kapsamındaki bir memuriyette bulunanların, memuriyetten önce T.C. Emekli

Sandığı Kanununa tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına da girmeden avukatlıkta geçirdikleri fiili hizmet sürelerinin üçte ikisi memuri yet kıdemlerine sayılır.

Madde 197 — 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunun 6 ncı maddesi hükmüyle yürürlükten kaldırılmıştır.

22.4.1962 tarih ve 44 sayılı Kanuna eklenen madde

Madde 197 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

22.4.1962 tarih ve 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

Ek Madde 4 — Avukatlık Kanunu gereğince topluluk sigortasına girmiş olan ve primlerini zamanında ödemek suretiyle sigortalılığı devam eden bir avukatın, bu kanunun 3 üncü maddesinin (c) bendinde nitelikleri gösterilenler arasından Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmesi halinde, sigortalılığa esas alınan avukatlık süresinin üçte ikisi memuriyet kıdemine sayılır.

Madde 198 — 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunun 6 ncı maddesi hükmüyle yürürlükten kaldırılmıştır.

22.4.1962 tarih ve 44 sayılı Kanuna eklenen geçici madde

Madde 198 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

22.4.1962 tarih ve 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 8 — Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Anayasa Mahkemesi üyeliğinde bulunanlardan bu kanunun 3 üncü maddesinin (c) bendinde nitelikleri gösterilenler arasından üyeliğe seçilmiş olanların, üyelikten önce T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına da girmeden avukatlıkta geçirdikleri fiili hizmet sürelerinin üçte ikisi memuriyet kıdemlerine sayılır.

Geçici Madde 1 — [Maddenin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

7 Temmuz 1969 tarihinden sonra 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi gereğince barolarla Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak sözleşmelere esas teşkil eden ilk tip sözleşme, bu kanunun geçici 10 uncu maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğinin yapacağı ilk toplantıyı takip eden üç ay içinde Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak görüşmelerle tespit edilir. Hazırlanan tip

sözleşme, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından, bir hafta içinde bütün barolara gönderilir. Topluluk sigortasına girmeye mecbur olan avukatların bağlı buldukları barolar, tip sözleşmeye göre topluluk sigortası sözleşmesi yapmak üzere tip sözleşmenin baroya gelişi tarihinden itibaren iki ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna başvururlar. Sözleşmeler, baronun başvurma tarihinden itibaren en geç üç ay içinde yürürlüğe konur.

A) Topluluk sigortasına tabi oldukları tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan avukatlardan, 55 yaşını doldurmakla beraber 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ıncı maddesinde yazılı şartları yerine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve:

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki on yıl içinde en az 2.000 gün baro levhasında kayıtlı avukat olduklarını tevsik eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az beş yıl sigortalı bulunan avukatlara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi Sosyal Sigortalar Kanununun 61 inci maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

(a) bendinde sözü geçen avukatlık süresi, avukatların sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç iki yıl içinde ilgili barolardan alınarak Sosyal Sigortalar Kurumuna verilecek belgelerle tespit edilir.

Barolar bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalı avukatların ilgili baro yönetim kurulu başkan ve üyelerinden zarar ve ziyan istemek hakları saklıdır.

Avukatlık süresini gösteren belgelerin gerçeğe uymadığı bir hükümlerle tespit edildiği takdirde gerek bunu düzenleyenler, gerekse ilgili sigortalılar, Sosyal Sigortalar Kurumunun bu yüzden uğrayacağı zararları yüzde elli fazlasıyla ve kanunî faizi ile birlikte adı geçen Kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında ayrıca ceza kovuşturması da yapılır.

B) Topluluk sigortasına tabi oldukları tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan avukatlardan, 50 yaşını doldurup, erken yaşlanmış oldukları tespit edilen ve Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ıncı mad-

desinde yazılı şartları yerine getiremediklerinden aylık bağlanması na hak kazanmıyanlara (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, Sosyal Sigortalar Kanununun 61 inci maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

Geçici hükümler

Geçici Madde 1 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi gereğince barolarla Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak sözleşmelere esas teşkil eden ilk tip sözleşme, bu kanunun geçici 10 uncu maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğinin yapacağı ilk toplantıyı takip eden üç ay içinde Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak görüşmelerle tesbit edilir. Hazırlanan tip sözleşme, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından, bir hafta içinde bütün barolara gönderilir. Topluluk sigortasına girmeye mecbur olan avukatların bağlı buldukları barolar, tip sözleşmeye göre topluluk sigortası sözleşmesi yapmak üzere tip sözleşmenin baroya geliş tarihinden itibaren iki ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna başvururlar. Sözleşmeler, baronun başvurma tarihinden itibaren en geç üç ay içinde yürürlüğe konur.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kadınsa 30, erkekse 35 yaşını doldurmuş olup avukatlık ruhsatnamesine sahip bulunan ve bu kanunun hükümleri gereğince topluluk sigortasına girmiş olan avukatlardan ölümleri tarihinde Sosyal Sigortalar Kanununun 66 ncı maddesindeki şartları yerine getirmemiş olanların hak sahibi kimseleri ile bu avukatlardan kadın iseler 55, erkek iseler 60 yaşını dolduran veya 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tespit edilen ve Sosyal Sigortalar Kanununun 54 ve 60 ncı maddelerinde yazılı şartları yerine getiremediklerinden malullük veya yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamıyanlara topluluk sigortasının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde ilgili avukatın en az 70 ay baro levhasında kayıtlı olduğu tevsik edilmek şartıyla, son defa ödediği prime esas teşkil eden aylık gelir tutarları üzerinden ölüm veya malullük yahut yaşlılık sigortası yardımı yapılır.

Su kadar ki, ikinci fıkra gereğince ölüm veya malullük yahut yaşlılık sigortası yardımına hak kazanılan tarihte sigortalı avukatın cem'an 35 ay topluluk sigorta primi ödemiş olması halinde, eksik kalan primleri ödenen son prim esas alınarak mahsup edilir. Mahsup, her ayın öltüm veya malullük yahut yaşlılık sigortası yardımlarından bir aylık prim çıkarıldıktan sonra kalanın hak sahiplerine ödenmesi suretiyle yapılır.

İkinci fıkradaki en az 70 aylık fiili avukatlık süresi, avukatların sigortalıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde ilgili barolardan alınarak Sosyal Sigortalar Kurumuna verilecek belgelerle tespit edilir.

Barolar bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalı avukatların ilgili baro yönetim kurulu başkan ve üyelerinden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Avukatlık süresini gösteren belgelerin gerçeğe uymadığı bir hükümle tespit edildiği takdirde gerek bunu düzenleyenler, gerekse ilgili sigortalılar, Sosyal Sigortalar Kurumunun bu yüzden uğrayacağı zararları yüzde elli fazlasıyla ve kanunî faizi ile birlikte adı geçen Kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında ayrıca ceza kovuşturması da yapılır.

İkinci fıkranın uygulanmasında, Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesinin (B) bendindeki 150 günlük yıllık asgarî prim ödeme süresi, avukatlar bakımından beş ay, aynı Kanunun 54 üncü maddesinin (b) bendi ile 66 ncı maddesinin (d) bentlerindeki 150 günlük yıllık asgarî prim ödeme süresi avukatlar bakımından beş ay ve 1800 günlük toplam prim ödeme süresi 60 ay olarak hesaplanır.

Geçici Madde 2 — [Maddenin 1 inci fıkrasının (A) bendinin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

A) Emekli keseneği ödedikleri memuriyet veya hizmetten 7 Temmuz 1969 tarihinden önce her ne sebeple olursa olsun ayrılmış olanlar, kendilerine emeklilik veya malullük aylığı bağlanmamış olmak şartı ile, 7 Temmuz 1969 tarihine kadar Sosyal Sigortaya da tabi olmaksızın geçen fiilî avukatlık sürelerinin tamamını veya bu sürenin emekliliğe esas olan eski hizmetlerinin süresi ile birlikte 25 yılı doldurmaya yetecek kısmını aşağıdaki hükümlere göre borçlanabilirler.

Fiilî avukatlık süresinin tamamını borçlananlar aşağıdaki (B) bendi hükümlerine göre T.C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirebilirler. Bunlardan T.C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirmek istemiyenlerle fiilî avukatlık süresinin bir kısmını borçlanmak suretiyle emekliliğe esas hizmet sürelerini 25 yıla çıkarmış olanlara aşağıdaki hükümlere göre emekli aylığı bağlanır.

[(A) bendinin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

A) Emekli keseneği ödedikleri memuriyet veya hizmetten bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce her ne sebeple olursa olsun ayrılmış olanlar, kendilerine emeklilik veya malullük aylığı bağlanmamış olmak şartıyla, T.C. Emekli sandığı ile ilgilerinin kesildiği tarihten bu Kanunun yürürlük tarihine kadar Sosyal Sigortaya da tabi olmaksızın geçen fiilî avukatlık sürelerinin tamamını veya bu sürenin emekliliğe esas olan eski hizmetlerinin süresi ile birlikte 25 yılı doldurmaya yetecek kısmını aşağıdaki hükümlere göre borçlanabilirler.

Fiilî avukatlık süresinin tamamını borçlananlar aşağıdaki (B) bendi hükümlerine göre T.C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirebilirler. Bunlardan T.C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirmeyenlerle fiilî avukatlık süresinin bir kısmını borçlanmak suretiyle emekliliğe esas hizmet sürelerini 25 yıla çıkarmış olanlara aşağıdaki hükümlere göre emekli aylığı bağlanır.

B) Emekli keseneği ödedikleri memuriyet veya hizmetten bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte veya daha sonra her ne sebeple olursa olsun ayrılanlar, toplam süre 30 yılı geçmemek üzere, T.C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirebilirler.

(A) bendine göre borçlanabilmek için ilgilinin, listesine yazılı bulunduğu baronun topluluk sigortasına katıldığı tarihten itibaren üç ay içinde, bu baro aracılığı ile T.C. Emekli Sandığına yazılı olarak baş vurması zorunludur. Borçlanılacak miktar, ilgilinin T.C. Emekli Sandığına evvelce kesenek ödediği memuriyet veya hizmette son aldığı maaş yahut ödenek derecesindeki kıdeminden itibaren o memuriyet veya hizmetin asgarî terfi süresi nazara alınarak 2 veya 3 yılda bir terfi etmiş sayılmak suretiyle T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri dairesinde, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki fiilî avukatlık süresi için ödemesi gereken keseneklerin (Kurum hissesi dahil) tamamıdır. Ancak, kesenekler ve kurum hissesi ait oldukları geçmiş yıllarda yürürlükte bulunan T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre hesaplanır.

Borçlanılan süre ile T.C. Emekli Sandığına tabi eski memuriyet veya hizmet süreleri toplamı 30 yılı geçemez. Fiilî avukatlık süresinin bu miktarı aşan kısmı için borçlanmak mümkün değildir.

Borçlanılacak miktar, ilgilinin talebine göre, T.C. Emekli Sandığı tarafından yapılacak tebliğat üzerine en geç 1 ay içinde toptan veya on yıl içinde on eşit taksitle ödenir. T.C. Emekli Sandığına tabi eski memuriyet veya hizmetlerinden ayrılırken keseneklerini almış olanlar bunun tamamını kanunî faizi ile birlikte, borçlanılan miktarın tamamının veya ilk taksidinin ödenmesi süresi içinde sandığa iade ile yükümlüdürler. Kesenekleri süresi içinde iade etmeyenlerin bu madde hükümlerinden faydalanmaları mümkün değildir.

Borçlanan kimseler emekliliğe esas olan eski memuriyet veya hizmet sürelerine borçlandıkları sürenin eklenmesi suretiyle hesaplanacak süre üzerinden ve borçlandıkları miktarın tamamını öde-

dikleri tarihten itibaren 5434 sayılı Kanuna göre emekli aylığına hak kazanırlar. Emekli aylığına hak kazanılabilmesi için toplam süresinin 25 yıl olması yeterlidir.

Taksitle ödemede, borcun tamamını ödiyemeden ölen veya T.C. Emekli Sandığına göre malul olan avukatların kendilerine veya hak sahibi mirasçılarına ölüm veya maluliyeti takibeden ay başından itibaren 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre malullük yahut dul ve yetim aylığı bağlanır. Şu kadar ki, ödenmemiş yıllık taksitlerin her biri 12 eşit parçaya bölünerek o yılın malullük veya dul ve yetim aylıklarından kesilir ve artan miktar hak sahiplerine ödenir.

Taksitle ödemede, bir taksiti zamanında ödemiye ve T. C. Emekli Sandığına yapılan tebligat üzerine 1 ay içinde bu borcunu yerine getirmiyenlerin borçlanma durumuna son verilir ve ödedikleri miktara tekabül eden sürenin eski memuriyet veya hizmetlerine eklenmesi suretiyle hesaplanacak süre üzerinden T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.

Yukarıdaki fıkralar gereğince kendilerine veya hak sahibi mirasçılarına emekli, malullük veya dul ve yetim aylığı bağlanana borçlanmadan önceki fiilî memuriyet veya hizmetlerin tutarı üzerinde T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre ikramiye ödenir.

(B) bendinden faydalanabilmek için ilgilinin, T. C. Emekli Sandığına kesenek ödediği memuriyet veya hizmetten ayrılmasını takibeden bir ay içinde Sandığa dilekçe ile baş vurması ve kendisine emekli aylığı bağlanmamış veya kesenekleri iade edilmemiş olması gereklidir. (A) bendinin ikinci fıkrası delâletiyle (B) bendinden faydalananlar için bu süre borçlanma taleplerinin kabul edildiğinin Sandıkça kendilerine tebliği tarihinden başlar.

(B) bendinden faydalanmak dileği ile yapılan baş vurmamın T.C. Emekli Sandığına kabul edildiğinin ilgiliye tebliğini takibeden aybaşından itibaren sandığa kesenek ödeme yükümlülüğü doğar. Kesenekler (Kurum hissesi dahil) her ayın ilk haftası içinde doğrudan doğruya veya T. C. Emekli Sandığının belirteceği bir banka aracılığı ile sandığa ödenir.

Kesenek ve kurum hissesi, ilgilinin T. C. Emekli Sandığına kesenek ödediği evvelki memuriyet veya hizmette son iktisap ettiği

maaş veya ödeneğindeki kıdeminden başlamak üzere, o memuriyet veya hizmetin en az yükselme süresine göre iki veya üç senede bir terfi ediyormuşçasına yürütülecek maaş dereceleri üzerinden hesaplanır.

(B) bendi uyarınca T. C. Emekli Sandığı ile ilgileri devam edenlerin emekliliğe esas sürelerinin 30 yılı doldurduğu, sandıkla ilgilerinin kesilmesini yazılı olarak istedikleri, öldükleri yahut T. C. Emekli Sandığı Kanununa göre malul duruma girdikleri veya borçlanma hükümlerinde gösterildiği şekilde sandık tarafından verilen bir aylık süre içinde ödememekte temerrüt ettikleri takdirde bu durumların husule geldiği tarihi takibeden aybaşından itibaren sandıkla ilgileri kesilir ve toplam süreleri üzerinden kendilerine yahut hak sahibi mirasçılarına 5434 sayılı Kanun uyarınca emekli, malullük dul veya yetim aylığı bağlanır. Bu kimselere ödenecek ikramiye hakkında borçlanma ile ilgili hükümler kıyasen uygulanır.

Geçici 3, 4 ve 5 inci maddeler uyarınca borçlandıkları süre ile birlikte emekliliğe esas hizmetleri tutarı 15 yıl veya daha fazla olanlar da bu maddenin (B) bendi hükmünden faydalanabilirler.

[Geçici 2 inci maddeye 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla eklenen fıkralar] :

Bu madde hükümlerinden faydalananların, (A) bendi uyarınca borçlandıkları veya (B) bendi uyarınca T.C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirdikleri sürelerin tamamı, emekliliğe tabi görevden son defa ayrıldıkları maaş veya ödenekteki kıdemlerine eklenmek suretiyle bu görev veya hizmetin en az yükselme süresine göre iki veya üç yılda bir terfi etmiş veya ediyormuşçasına intibakları yapılır.

Bu maddenin 9 uncu fıkrasında T. C. Emekli Sandığına başvurma için konulmuş bir aylık süreyi geçirmiş olanlar, 1 Ocak 1971 tarihine kadar başvurmaları şartı ile bu madde hükümlerinden faydalanabilirler.

Geçici Madde 3 — [Maddenin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

7 Temmuz 1969 tarihinde veya bu tarihle 1 Ocak 1971 tarihi arasında T. C. Emekli Sandığında iştirakçi durumunda bulunanla-

rın, emeklilik keseneği ödedikleri görev veya hizmetten önce T. C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar kapsamına da girmeden geçirdikleri fiili avukatlık sürelerinin daha önce başka kanunlarla borçlanılan süreler ile birlikte onbeş yılı geçmiyecek kısmı, 5434 sayılı Kanuna 23 Şubat 1965 gün ve 545 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile eklenen maddedeki esaslara göre borçlanmaları şartı ile emekliliğe esas hizmetlerine eklenir. Şu kadar ki, bu kimselerin adlarına borç kaydedilecek miktar borçlandırılan sürenin geçtiği tarihlerde kesilen kesenek ve karşılıklar oranına göre tespit olunur.

Bu madde hükmünden faydalanmak için, ilgilinin, 1 Nisan 1971 tarihine kadar T.C. Emekli Sandığına yazılı olarak başvurması şarttır.

Geçici Madde 3 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1336 s. Kanundaki şekli]

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte T.C. Emekli Sandığına kesenek ödemekte bulunan avukatlardan, daha önce Sosyal Sigortaya ve Emekli Sandığına tabi olmadan avukatlık yapmış olanların bu fiili avukatlık süreleri, 5434 sayılı Kanuna 23. Şubat. 1965 tarihli ve 545 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile eklenen maddedeki esaslara göre borçlanmaları şartıyla, emekliliğe esas hizmetlerine eklenir. Şu kadar ki, bu avukatların borçlandıkları süreye ait keseneklerin hesabında geçici ikinci maddenin borçlanma ile ilgili hükümleri kıyasen uygulanır.

Bu madde hükmünden faydalanmak için, ilgili avukatın, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde T.C. Emekli Sandığına yazılı olarak başvurması şarttır.

Geçici Madde 4 — [Maddenin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

7 Temmuz 1969 tarihinde veya bu tarihle 1 Ocak 1971 tarihi arasında T.C. Emekli Sandığında iştirakçi durumunda bulunanlardan, emekli keseneği ödedikleri görev veya hizmetten önce T. C. Emekli Sandığına tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar kapsamına da girmeden avukatlık yapan ve ondan önce de emekliliğe tabi bir görev veya hizmette bulunanların T.C. Emekli Sandığı ile ilişkileri bulunan devreler arasındaki fiili avukatlık sürelerinin daha önce başka kanunlarla borçlanılan süreler ile birlikte onbeş yılı geçmiyecek kısmı geçici 3 üncü madde uyarınca borçlanmaları şartı ile

aynı madde hükümlerine göre emekliliğe esas hizmetlerine eklenir.
Geçici 3 üncü maddenin son fıkrası bu halde de uygulanır.

Geçici Madde 4 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte T.C. Emekli Sandığına kesenek ödemekte bulunan avukatlardan, daha önce Sosyal Sigortaya ve Emekli Sandığına tabi olmadan avukatlık yapan ve ondan önce de T.C. Emekli Sandığına kesenek ödiyenlerin, T.C. Emekli Sandığı ile ilişkileri bulunan iki devre arasındaki fiili avukatlık süreleri geçici 3 üncü maddeye göre borçlanmaları şartıyla, emekliliğe esas hizmetlerine eklenir.

Geçici 3 üncü maddenin son fıkrası hükmü bu halde de uygulanır.

Geçici Madde 5 — Geçici 2, 3 ve 4 üncü maddelerin kapsamına giren avukatların bu maddeler gereğince borçlandıkları fiili avukatlık sürelerinden önce Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına giren hizmetleri de mevcutsa, Sosyal Sigortalar kapsamına giren hizmetler 5.1.1961 tarihli ve 228 sayılı Kanunun aylık bağlanmasına ilişkin esasları dairesinde T. C. Emekli Sandığındaki hizmetler (Borçlanılan süreler dahil) ile birleştirilir.

Bu madde hükmünden faydalanmak isteyenlerin, T.C. Emekli Sandığına baş vurmalarının şekli ve süresi hakkında geçici 3 üncü madde hükmü kıyasen uygulanır.

Geçici Madde 6 — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Avukatlar Yardımlaşma Sandığında üye bulunan avukatlar, levhasına yazılı oldukları baroya müracaat ederek sandıktaki kayıtlarının silinmesini isteyebilirler.

Yukarıki fıkra gereğince sandıktan kayıtları silinen avukatların sandıktaki alacaklarının, üyelik süresi ve sandık mevcuduna göre kendilerine ödenmesi şekli, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde ilgili baro yönetim kurulu tarafından hazırlanıp baro genel kurulunca onaylanan bir yönetmelikle tespit edilir.

Geçici Madde 7 — [Maddenin 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

a) 7 Temmuz 1969 tarihinden önce Hukuk Fakültelerinden mezun olanlar bu tarihten itibaren üç yıl içinde,

b) 7 Temmuz 1975 tarihine kadar Hukuk Fakültelerinden mezun olanlar. mezuniyet tarihinden itibaren üç yıl içinde,

Avukatlık stajı için başvurdukları takdirde, ilk altı ayı mahkeme, ikinci altı ayı avukat yanında olmak üzere bu kanun hükümleri uyarınca bir yıl staj yaparlar ve bu kanunun 15 inci maddesinin son fıkrası ve 26 ncı maddesi hükümleri yerine 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 14 üncü maddesinin son fıkrası, 16 ncı maddesinin 1 ve 2 nci fıkrası, 17 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ve 5278 sayılı Kanunla değişen 19 uncu maddesi hükümleri bunlar hakkında uygulanır. Bunlar, bu kanunun 3 üncü maddesinin (d) bendi ile avukatlık sınavına dair 28, 29, 30, 31, 32 ve 33 üncü maddeleri hükümlerine tabi değildir.

7 Temmuz 1969 tarihinde avukatlık stajına başlamış olup da henüz bitirmemiş durumda bulunanlar hakkında 3499 sayılı Avukatlık Kanununun staj hükümleri ve o kanuna göre hazırlanmış olan Yönetmelik uygulanır.

Geçici Madde 7 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

a) Bu Kanun yürürlüğe girmeden önce hukuk fakültelerinden mezun olanlar Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte hukuk fakültesinde kayıtlı öğrenci durumunda bulunan ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, altı yıl içinde, hukuk fakültelerinden mezun olanlar mezuniyet tarihinden itibaren üç yıl içinde,

Avukatlık stajı için başvurdukları takdirde, ilk altı ayı mahkeme, ikinci altı ayı avukat yanında olmak üzere bu Kanun hükümleri uyarınca bir yıl staj yaparlar ve bu Kanunun 12 nci maddesi, 15 inci maddesinin birinci fıkrası, 23 üncü maddesinin birinci fıkrası, 24 üncü maddesinin son fıkrası ve 26 ncı maddesi hükümleri yerine 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 17 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci fıkrası, 17 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ve 5178 sayılı Kanunla değişen 19 uncu maddesi hükümleri bunlar hakkında uygulanır. Bunlar, bu Kanunun 3 üncü maddesinin (d) bendi ile avukatlık sınavına dair 28, 29, 30, 31, 32 ve 33 üncü maddeleri hükümlerine tabi değildir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte avukatlık stajına başlamış olup da, henüz bitirmemiş olanlar hakkında 3499 sayılı Avukatlık Kanununun staj hükümleri ve o kanuna göre hazırlanmış olan yönetmelik uygulanır.

Geçici Madde 8 — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Siyasal Bilgiler Okulu veya fakültesinden mezun olup da eksik kalan derslerden Hukuk Fakültesinde sınav vermiş olanlar, bu Kanunun uygulanmasında Hukuk Fakültesi mezunu sayılırlar.

Geçici Madde 9 — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Yargıtay'da hukuk mezunu başkâtip olarak en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlar, 3 üncü maddenin (c) bendindeki kayıttan vâreste tutulurlar.

Geçici Madde 10 — Ankara Baro Başkanı, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde Ankara'da toplanıp Türkiye Barolar Birliği Başkanı ile Birlik Yönetim Kurulu, Birlik Disiplin Kurulu ve Birlik Denetleme Kurulu üyelerini ve yedeklerini seçecek olan ilk genel kurul için delegelerini seçip göndermelerini ve toplantı yer, gün ve saatini, toplantı gününden en az bir ay önce barolara bildirir. Belirtilen günde toplantıyı açarak yerini en yaşlı delegeye bırakır.

Geçici Madde 11 — 708 sayılı Kanunun ikinci ve 7 nci maddelerinde ve 2573 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde yazılı mülâzemet süresini 3499 sayılı Avukatlık Kanununun yürürlüğü tarihinde bitirmiş olanlar 3 üncü maddenin (a), (b) ve (c) bentlerinde ve 5 inci maddede gösterilen şartlara sahip oldukları takdirde baro levhasına yazılırlar.

Bu Kanunun uygulanmasında Medresetülkuzat ve Nüvâp Mektebi mezunları hukuk mezunu sayılır.

Geçici Madde 12 — Gerek 3499 sayılı Kanun ve gerekse bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra dava vekâleti ruhsatnamesi ile 708 sayılı Kanunun 5 inci maddesine dayanılarak avukatlık ruhsatnamesi verilemez.

Ancak, Hukuk Fakültesi veya mektebinden mezun olmadıkları halde 3499 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce hâkimlik veya savcılık sınıflarında, 3499 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce veya sonraki görev sürelerinin toplamı dört yılı doldurmuş olanlara 3 üncü maddenin (b) ve (c) bentlerindeki kayıtlardan vâreste tutulmak şartıyla avukatlık ruhsatnamesi verilir. Sicilleri itibariyle görevlerinden çıkarılmış olanlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Geçici Madde 13 — 3499 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte dava vekâleti ruhsatnamesine sahip olanlar, beş avukat bulunmayan yerlerde vekâlet icra edebilirler. Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 3499 sayılı Kanunun (Muvakkat IV üncü) maddesi uyarınca beş avukat bulunmayan yerlerde dava vekilliği yapmakta olanların kazanılmış hakları saklıdır.

Davavekillerinin, mesleklerini icra edebilmeleri için, o yerin bağı olduğu baroca tutulan bir listeye yazılmaları şarttır. Listeye yazılmak için yapılan baş vurma üzerine barolar, istemin kabul veya reddine dair kararlarını bir ay içinde vermek zorundadır. Bu süre içinde karar verilmezse istem reddolunmuş sayılır. Listeye kayıt kararı kesindir. Belli süre içinde karar verilmez yahut red kararı verilir ise ilgili şahıs, karar verilmemiş ise bir aylık sürenin sonundan, istem reddedilmişse red kararının tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna itiraz edebilir. Türkiye Barolar Birliğinin kararı Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşir.

Listeye yazılma, bu Kanunun davavekillerine tanıdığı hak ve yetkilerden faydalanmak ve yükümlere tabi olmak bakımından, baro levhasına yazılmanın sonuçlarını doğurur.

Listenin barolarca nasıl düzenleneceği, listeye yazılmak için yapılacak baş vurma hakkındaki işlemler listenin mahkemelere, Cumhuriyet savcılıklarına, icra ve iflâs dairelerine ve diğer resmî mercilere bildirilme tarzı ve listeden kaydının silinmesi şekli bu Kanunun 182 nci maddesinde yazılı yönetmelikte gösterilir.

Geçici Madde 14 — 3499 sayılı Kanunla ek ve değişikliklerine göre kurulmuş olan barolar, bu Kanun hükümlerine göre görevlerine devam ederler.

Geçici Madde 15 — 168 inci madde uyarınca hazırlanacak asgarî ücret tarifesi, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılır ve yeni tarife yürürlüğe girinceye kadar eski tarife uygulanır.

Geçici Madde 16 — Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu görevine başlayınca kadar, avukatlık haysiyet divanındaki dosyalar, bu kurula devredilmek üzere Ankara Baro Başkanlığınca teslim alınır.

Geçici Madde 17 — Yargı mercileri, Cumhuriyet savcılıkları, icra memurlukları nezdinde başkâtiplik, zabıt kâtipliği, zabıt kâtibî muavinliği yahut icra memurluğu veya yardımcılığı görevlerinden birini en az on yıl süre ile yapmış olan kimseler, bu Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca Avukatlık meslekine kabul için aranılan tahsil, staj ve sınav dışındaki şartları haiz olurlar ve 5 inci maddede yazılı engeller kendilerinde bulunmazsa, en az üç avukat veya da-

vavekili olmıyan bir yerde, o yerin bağlı olduğu baroca tutulan listeye yazılmak şartıyla, münhasıran o yerin hukuk mahkemeleri ve icra ve iflâs dairelerinde dava ve iş takibedebilirler.

Bu kimseler, münhasıran vekâlet görevini yapabilecekleri yerde, listeye yazılma tarihinden itibaren üç ay içinde bir büro açmak zorundadırlar. Bu zorunluğa uymıyanların adları listeden silinir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 ilci maddesinin son fıkrası gereğince vekâlet görevini yapanlar, geçmiş adalet hizmetine ait şarta bakılmaksızın, birinci fıkrada yazılı diğer şartlara sahip oldukları takdirde, o yerin bağlı bulunduğu baroca tutulan listeye yazılmak suretiyle, münhasıran o yerdeki hukuk mahkemeleri ve icra ve iflâs dairelerinde vekâlet görevini yapmaya devam ederler. Ancak, listeden herhangi bir suretle adları silinenler, birinci fıkrada yazılı şartların tamamına sahip olmadıkça bir daha listeye yazılamazlar. Bu kimseler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde listeye yazılmak için baş vurmak ve yazılma tarihinden itibaren üç ay içinde bir büro açmak zorundadırlar. Aksi halde listeye yazılmazlar; listeye yazılmışlarsa adları listeden silinir.

[Dördüncü fıkranın 26. Şubat. 1970 g. ve 1238 s. Kanunla değişik şekli]

Yukarıdaki fıkralar uyarınca vekâlet görevini yapmak hakkı o yer avukat veya dava vekilleri sayısının üçü bulması halinde kendiliğinden sona erer. Sona erme tarihinden itibaren üç ay içinde, ilgili şahsın aynı baro bölgesi içinde üç avukat veya dava vekili bulunmıyan başka bir yere naklederek büro açması halinde, listedeki kaydı, nakledilen yer işaret edilmek suretiyle devam eder. İlgili üç aylık süre içinde başka bir baroya başvurduğu takdirde, dosyası getirilmek suretiyle başvurduğu baronun listesine kaydı yapılp ayrıldığı baronun listesinden de adı silinerek vekâlet görevine devam eder. Üç aylık süre içinde aynı baro bölgesindeki başka bir yere nakil yapılarak büro açılmaması veya bu süre dolmadan başka bir baroya nakil için başvurulmaması halinde ilgilinin adı listeden silinir.

[Dördüncü fıkranın 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

Yukarıdaki fıkralar uyarınca vekâlet görevini yapmak hakkı o yer avukat veya davavekilleri sayısının üçü bulması halinde kendiliğinden sona

erer. Sona erme tarihinden itibaren üç ay içinde, ilgili şahsın aynı baro bölgesi içinde üç avukat veya davavekil bulunmayan başka bir yere naklederek büro açması halinde, listedeki kaydı, nakledilen yer işaret edilmek suretiyle devam eder. Belli süre içinde nakli yapılmamışsa ilgilinin adı baroca listeden silinir.

Geçici 13 üncü maddenin listeye yazılma için yapılacak başvurma ile ilgili ikinci fıkrası hükmü bu kimseler hakkında da kıyasen uygulanır.

Listeyle ilgili olup, geçici 13 üncü maddenin son fıkrasında gösterilen hususlar ve bu maddeye göre vekâlet görevini ifa edecekler verilecek yetki belgesinin neleri ihtiva edileceği 182 nci maddede yazılı yönetmelikte gösterilir.

Bu Kanunun ikinci, dördüncü, beşinci, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onbirinci ve onikinci kısmı ile 49, 57, 58, 59, 60, 61, 62 ve 65 nci maddeleri dışında kalan hükümleri bu maddenin kapsamına giren kimseler hakkında da kıyasen uygulanır.

Baro giriş ve yıllık kesenekleri bu maddenin kapsamına giren kimselerden alınmaz.

[Son fıkranın 26. Şubat. 1970 g. ve 1236 s. Kanunla değişik şekli]

«Bu maddenin üçüncü fıkrası 7 Temmuz 1977 tarihinde yürürlükten kalkar.»

[Son fıkranın 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanundaki şekli]

Bu maddenin birinci fıkrasından gayri diğer fıkraları kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 4 yıl sonra yürürlükten kalkar.

Madde 199 — 1580 sayılı Belediye Kanunu ile 13 Mart 1329 tarihli İdareî Umumiyeî Vilâyat Kanununa aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

Belediye Kanununa eklenen madde :

Ek Madde — Bir kadroya bağlı olarak aylık veya ücreti belediye bütçesinden yahut belediyenin yönetim ve denetimi altındaki daire, müessese veya şirketlerden verilen müşavir ve avukatların takibettikleri dava ve işlerde, mahkeme ve icra daireleri tarafından müvekkilli belediye, daire, müessese veya şirket lehine avukatlık ücret tarifesine göre takdir edilen avukatlık ücretinin tahsil olunan kısmı belediye veya onun yönetim ve denetimi altındaki daire, müessese veya şirketin hukuk işleri müdürlüğü yahut hukuk

müşavirliği personeline, belediye meclisi tarafından tespit edilecek esaslara göre ve 7244 sayılı Kanundaki hadler dahilinde tevzi ve tediye olunur.

İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununa eklenen madde :

Ek Madde — Bir kadroya bağılı olarak aylık veya ücreti il özel idaresi bütçesinden verilen müşavir ve avukatların takibettikleri dava ve işlerde, mahkeme ve icra daireleri tarafından müvekkilleri il özel idaresi lehine avukatlık ücret tarifesine göre takdir edilen avukatlık ücretinin tahsil olunan kısmı, bu idarenin hukuk işleri müdürlüğü veya hukuk müşavirliğindeki personele, il genel meclisi tarafından tespit edilecek esaslara göre ve 7244 sayılı Kanundaki hadler dahilinde tevzi ve tediye olunur.

Kanunun yürürlük tarihi

Madde 200 — Bu Kanun yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

Kanunu yürüten makam

Madde 201 — Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

5/4/1969

No.	Başlığı	Düster		Gazete	
		Tertip	Cilt	Sahife	Sayı
Sözü Geçen Kanunlar :					
1086	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu	3	8	760	622
1424	İcra ve İflâs Kanunu	3	10	751	1183
1580	Belediye Kanunu	3	11	161	1471
2573	Devlet Davalarını Takibe Memur Avukatlar Hakkında Kanun	3	15	1419	2752
5434	Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu	3	30	1335	7235
6207	Avukatlar Yardımlaşma Kanunu	3	35	222	8595
5178	Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun	3	29	813	6838
7244	Çeşitli teadül ve teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkında Kanun	3	40	417	10148
334	Türkiye Cumhuriyeti Anayasası	4	1	2930	10859
44	Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun	5	1	880	11091
440	İktisadî Devlet Teşekkülleriyle Müesseseleri ve İştirakler Hakkında Kanun	5	3	1827	11662
545	5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine, bazı maddelerinin kaldırılmasına ve bu kanuna ek ve geçici madde eklenmesine dair Kanun	5	4	830	11945
228	Cemiyetler Kanununa ek 8 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair Kanun	5	2	1446	11398
506	Sosyal Sigortalar Kanunu	5	3	2827	11776
708	440 sayılı Kanuna tabi kuruluşlardan sağlık teşkilâtı olanlarda çalışan tabip, dış tabibi ve eczacıların 224 ve 472 sayılı kanunlardan istifade ettirilmesine dair Kanun	5	5	593	12211
657	Devlet Memurları Kanunu	5	4	3044	12056

AVUKATLIK KANUNU TASARISI (1/313)

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
TETKİK DAİRESİ

Sayı : 71/64/372

23.1.1967

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 20.1.1967 tarihinde kararlaştırılan «Avukatlık kanunu tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

I — Genel olarak

27 Haziran 1938 tarihinde Yasama Meclisi tarafından kabul edilerek 1 Aralık 1939 tarihinde yürürlüğe giren 3499 sayılı Avukatlık Kanununun, avukatlık meslekinin memleketimizdeki gelişmesinde önemli tesirleri olduğu muhakkaktır. Gerçekten o zamanki şartlara ve adli hayatın ihtiyaçlarına uygun bulunan ve zamanına göre ileri sayılabilecek birçok hükümleri ihtiva eden bu kanunun bazı hükümlerinin bugünün dahi uygulanma niteliğine sahibolduğunu kabul etmek gerekir.

Ancak 1938 yılından bu yana memleketimizin sosyal, iktisadi ve kültürel hayatındaki büyük gelişmelere paralel olarak, adli sahada ve binnetice avukatlık meslekinin şekil ve muhtevasında geniş değişiklikler vukua gelmiştir. Her ne kadar Avukatlık Kanununu

değişen bu şartlara uydurmak maksadiyle çıkarılan 4359, 5178, 6207, 6338, 7301 sayılı kanunlar ile son defa yayınlanan 28 Eylül 1962 tarih, 73 sayılı Kanunla, mezkûr kanunun birçok hükümleri değiştirilmiş, bazı hükümleri yürürlükten kaldırılmış ve kanuna bazı maddelerin ilâvesi zarureti hâsıl olmuş ise de, son yıllarda münferit hükümlerin bu şekilde değiştirilmesi suretiyle kanunun ihtiyaçlara yeteri gibi cevap verir hale getirilmesinin mümkün olamayacağı anlaşılmış bulunmaktadır.

Avukatlık Kanununun, münferit hükümlerinin değiştirilmesi ile iktifa olunmuyarak tamamının yeni bir sistem ve esasa göre hazırlanmasını gerektiren sebeplerin başında, 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının, birçok sahada olduğu gibi, avukatlık meslekinde de esaslı değişiklikleri zorunlu kılan yeni bir ruh ve anlayış getirmiş olması keyfiyeti üzerinde durmak icabeder. Filhakika işçilerin teşkilâtlanması konusunda sevk ettiği hükümlere muvazi olarak, Anayasa 122 ci maddesinde, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerinde de önemle durmuş, bunların kanunla meydana getirileceği, Tüzük, yönetim ve işleyişlerinin demokratik esaslara aykırı olamayacağı gibi âmir hükümler sevk etmiştir. Her ne kadar barolar, meslek kuruluşları olarak bugüne kadar avukatların yönetim ve denetimi konusunda oldukça büyük bir rol oynamakta iseler de, Anayasanın sözü geçen 122 nci maddesinin kastedtiği mânada bir meslek kuruluşu niteliğini kazanabilmeleri, ancak bütün baroları ve avukatları görev ve yetki sahası içine alan bir birliğin kurulması suretiyle mümkün olabilir. Bu eksikliğin tamamlanması, artık geciktirilmesi caiz olmıyan bir zorunluluk halinde ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Tasarıda Türkiye Barolar Birliği ismi ile teşkili öngörülen bu meslek kuruluşu, Avukatlık Kanununun bütün sistemine etkide bulunacak bir önem ve nitelik taşımaktadır. Gerçekten avukatlık meslekinin böyle bir üst kuruluşa sahibolması, bugüne kadar Adalet Bakanlığı tarafından yerine getirilen bazı görevlerin birliğe devrini ve avukatlık mesleki ile ilgili sorunlarda barolar arasında düzenleyici ve koordine edici yetkilerin prensib olarak Birlikte toplanmasını zorunlu kılmış, tasarının bütün hükümlerinin bu düşüncenin ışığı altında kaleme alınması gerekmiştir. Ancak şunun da hemen ilâve edilmesinde zaruret vardır ki, Barolar Birliğinin kurulmuş olması dahi, Adalet Bakanlığının barolar ve avukatlar üzerindeki yet-

kilerinin tamamen ortadan kalkmasını gerektirmeyecektir. Çünkü Adalet Bakanlığı, Barolar Birliğinin faaliyetini de içine alan geniş bir sahanın, yani adli hayatın genel siyasetini yürüten ve bu itibarla adalet uzvunda doğrudan doğruya veya dolayısıyla faaliyette bulunan bütün elemanlar ile az veya çok irtibatı olan bir Bakanlıktır. Yargı yetkisinin kullanılması bakımından idareden tamamen bağımsız olan hâkimlerin dahi hiç olmazsa mahkemenin idari işlemleri yönünden Adalet Bakanlığı ile bir ilgileri bulunduğu düşünülürse, Anayasanın 122 nci maddesi muvacehesinde idari hiyerarşiye tâbi olmaları tabii ve hatta zaruri bulunan Türkiye Barolar Birliği ve baroların Adalet Bakanlığı ile hiçbir ilgileri olmamasını düşünmek caiz değildir. Esasen serbest meslek erbabından olsa dahi avukatın, bir kamu hizmeti yapması ve diğer Adalet personeli ile çok yakın ilgisi bulunması cihetlerinden, avukatlık meslekinin diğer adalet hizmetleri ile tam bir ahenk içinde olması da zaruridir. Birbirini tamamlayan bu meslekler arasındaki ahenk de, muhakkak ki, müşterek bir merciin bütün bu meslek dallarına şâmil genel gözetimi ile temin edilebilir. Ancak bu gözetimin, yukarıda işaret edilen zaruretlerin gerektirdiği haddi de tecavüz etmemesi icabedeceğinden, tasarıda Adalet Bakanlığının barolar ve avukatlar üzerindeki gözetim yetkisi dikkatle sınırlandırılmıştır.

Yeni bir Avukatlık Kanunu hazırlanmasını gerektiren ikinci önemli sebep, avukatlığın bir kamu hizmeti olduğu gerçeğinin kanunda daha açık hükümlerle ifadesini bulması zaruretidir. Her ne kadar yürürlükte bulunan kanunun bazı hükümlerinde, avukatlığın kamu hizmeti niteliğinde bir meslek olduğu ifade edilmiş ise de, avukatın bir kamu hizmetlisi olarak sahip bulunması gereken hak ve sorumluluk üzerinde gereği veçhile durulmamıştır. Tasarı bu noktayı önemle belirtmeyi, avukatlık meslekinin ana niteliklerinden birini ortaya çıkarması bakımından zaruri addetmiş ve avukatları hak ve sorumlulukları bakımından Devlet memurlarına, daha doğrusu Cumhuriyet savcularına mümkün mertebe yakın bir statüye sokmuştur. Avukatlara karşı işlenen suçlar ile avukatların işlediği suçlara ilişkin hükümler yanında, avukatın dosya tetkiki, evraktan suret çıkarması, tebliğat icrası gibi yetkileri üzerinde de önemle durulmuştur.

Yukarıda özetlenen başlıca özellikleri yanında, tasarı diğer hükümleri ile de yürürlükteki kanuna nazaran büyük farklar arz etmektedir. Prensip maddesi niteliğinde olmamakla beraber, bugüne

kadar ki, uygulamada aksaklıkları görülen hükümler de yeni ve daha elverişli esaslara göre kaleme alınmıştır. Baroların kuruluş ve işleyişleri ile disiplin cezalarına ilişkin hükümlerde yapılan değişiklikler buna misâl olarak gösterilebilir. Keza avukatlık ücretine ilişkin hükümler de, bugüne kadar aksıyan noktalar nazara alınarak değişikliğe tâbi tutulmuştur.

Tasarının getirdiği bir yenilik de, avukatları Sosyal Sigortadan faydalandırmasıdır. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun işçi niteliğinde olmıyan serbest meslek erbabına mecburî şekilde uygulanmasına ilk misali teşkil edecek olan bu hükümler, avukatların uzun bir süreden beri çeşitli vesilelerle açıklanan bir arzularını gerçekleştirmek gayretleriyle kaleme alınmıştır.

Yukarıda işaret olunduğu üzere, 3499 sayılı Avukatlık Kanununun bugün dahi ihtiyaçlara tamamen cevap veren ve lüzumlu oldukları uzun bir uygulama sonunda ortaya çıkmış bulunan birçok hükümü mevcuttur. Yeni bir tasarı hazırlanması, bu çeşit hükümlerin de behemehal değiştirilmesini gerektirmeyeceğinden, bunlardan tasarının yeni sistemi ile bağdaşanların muhafazasında fayda ve hattâ zaruret mütalâa edilmiştir.

Tasarı mümkün merteye öztürkçe kelimelerle kaleme alınmış ve özellikle yeni Anayasanın getirdiği öztürkçe terimlerin kullanılması konusunda dikkat gösterilmiştir.

Yürürlükteki Avukatlık Kanununun uygulamada önemli mahzurlar arz eden nisbeten karışık sistematığı yerine tasarıda kısım ve bölümler açık ve sade bir sıralamaya tâbi tutulmuş ve maddeler arasındaki ilişkileri tam olarak belirtmek maksadiyle her maddeye bir kenar başlığı konulmuştur.

II — Maddelerin gerekçesi

BİRİNCİ KISIM

Bu kısımda avukatlık meslekinin mahiyeti ve gayesini belirten hükümler yer almıştır.

Adaletin tedvirî gibi kamu hizmeti olduğunda münakaşa edilemeyecek bir hizmetin ifası bahis konusu olduğu cihetle, avukatlık meslekinin kamu hizmeti sayılması tabiidir. Serbest meslek olması da, gelir kaynağı ve icra tarzı itibariyledir.

Avukatlığın gayesi, meri kanundakinden farklı olmadığından 2 nci maddenin 1 ve 2 nci fıkraları hükmünün sevk maksadının iza-hına lüzum görülmemiştir.

Yeni hüküm olan 3 ncü fıkra, avukatın görevini yerine getirme-sinde, kanun ve vicdanının sesinden başka hiçbir tesire tabi olma-dığını belirtmek için getirilmiştir.

Avukat kamu hizmeti gördüğüne ve bu hizmetin yerine getiril-mesinde kamu yararı bulunduğuna göre, adlî merciler ve sair res-mî dairelerin, avukatlara görevlerinin ifasında yardımcı olmaların-daki zaruretle maddenin son fıkrası sevk edilmiştir. Bu yardımın mevzuatın müsaadesi nispetinde olacağı ve dairedeki araç ve gereç-lerden avukatın faydalandırılmasına şamil bulunmayacağı izahtan vârestedir.

İKİNCİ KISIM

Bu kısımda avukatlığa kabul şartları ile istisnaları, kabule eng-el haller ve baroya kayıt isteminden, avukatlık ruhsatnamesi ita-sına kadar geçen işlemleri gösteren hükümler yer almış ve meri ka-nunda muhtelif fasıllarda dağınk halde yer alan hükümler, tasarı-nın sistematigine uygun olarak bir kısım altında toplanmıştır.

Avukatlığa kabul şartlarını gösteren 3 ncü maddeyle getirilen yenilik, meri kanundaki yaş şartının kaldırılması, Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olup da, noksan kalan derslerden Hukuk Fakül-tesinde imtihan vermiş olmanın yeterli sayılmaması hususlarıdır.

Hukuk Fakültesi, yahut maddede sayılan diğer fakülteleri bi-tirmek ve tasarının öngördüğü bir senelik stajdan geçmek şartla-rından başka muayyen bir yaşı doldurmuş bulunmanın da avukat-lığın bir şartı olarak, muhafazasında hiçbir zaruret ve fayda düşü-nülemez. Bu itibarla, meri kanunda mevcut yaşla ilgili şart tasarı-ya alınmamıştır.

Meri kanun uyarınca, Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olan bir kimse, Hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden sınavla tasdikname almışsa, Hukuk Fakültesi mezunu gibi işleme tabi tutulmaktadır. Oysaki, Siyasal Bilgiler Fakültesin-de çok az ders saati ayrılmak suretiyle, gayet muhtasar okutulan Medenî Hukuk, Ceza Hukuku, Ticaret Hukuku, Hukuk ve Ceza Mu-

hakemleri Usulü ve İcra ve İflâs Hukuku gibi dersler, hukuk fakültelerinde gayet geniş olarak ve pek çok ders saati tahsisi suretiyle okutulmaktadır. Avukat olmak için gerekli ilmî formasyon da, sayılan derslerin geniş surette etüdü ve okunmasıyla elde edilebilir. Bu itibarla; Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarının yalnız Hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden sınava girip, tasdikname almalarının avukat olmaları için yeterli bulunmadığına ve noksan okutulan derslerden de fark sınavına girerek, başarı sağlamalarının kabulünde azruret vardır. Bu zarurettir ki, 3 ncü maddenin (b) bendi bu lâzimeyi kapsıyacak şekilde kaleme alınmıştır.

İstisnalara değinen 4 ncü maddede, staj kaydından vâreste tutulacaklar sayılmış ve meri kanundaki; «Bakanlıklar ve katma bütçe ile idare olunan genel müdürlükler hukuk müşavirliği görevlerinde en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlar»ın staj kaydından vâreste tutulmalarına dair olan hüküm; «Teşkilâtlarında avukat bulunan Bakanlıklar ve katma bütçe ile idare olunan genel müdürlükler hukuk müşavirliği görevlerinde en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlar» şeklinde değiştirilerek tasarıya alınmış ve bu suretle teşkilâtında avukat bulunmayan Bakanlıklar ve katma bütçe ile idare olunan genel müdürlükler hukuk müşavirliği görevlerinde bulunanların staj kaydından vâreste tutulmaları hâli kaldırılmıştır.

Filhakika, anılan hukuk müşavirliklerine tâyin için Hukuk Fakültesinden mezun olmak prensip itibaryle yeterli olup, meslekî tecrübe bakımından başkaca hiçbir şart aranmamaktadır. Saniyen, bunların görevleri de, genellikle avukat olmak için gerekli bilgi ve tecrübeyi kazandıracak nitelikte değildir. Zira, hukuk müşavirleri, sadece çalıştıkları Bakanlık veya dairenin iştigal sahasına giren konularla ilgili mevzuatı tetkik ve bu konularda hukukî mütalâalarını bildirmek durumundadırlar ki, bu derecede hukukla meşguliyetin, avukatlık meslekini ifa için gerekli hukukî bilgi ve tecrübeyi kazandıracığından bahsetmek mümkün değildir. Bu itibarla, sırf unvanına bakıp, meşgalesinin mahiyeti ve müktesebatı nazarı itibara alınmadan, hukuk müşavirliğinde 4 yıl süre ile hizmet edenlerin de staj kaydından vâreste tutulmaları tasarının sistemine uygun mütalâa edilmemiştir.

Teşkilâtında avukat bulunan tek Bakanlık Maliye Bakanlığı olup, katma bütçe ile idare olunan genel müdürlüklerden bu durumda olanlarda, Orman, Devlet Su İşleri, Topraksu, Karayolları ve Va-

kıflar Genel müdürlükleridir. Maliye Bakanlığı ile anılan genel müdürlükler teşkilâtlarında kadrolu olarak maaş veya ücret alan avukatlar ile daimi olmak kaydıyla mukaveleli durumda bulunan avukatlar da, «Teşkilâtlarında avukat bulunan» deyimini içinde mütalâa edilmiş ve her iki suretle teşkilâtlarında avukat bulunan Bakanlık ve katma bütçe ile idare olunan genel müdürlükler hukuk müşavirliği görevlerinde en az dört sene hizmet etmiş olanlar staj kaydından vâreste tutulmuştur. Bunların staj kaydından vâreste tutulmaları da, teşkilâtlarındaki avukatların müşavere ve kontrol mercii olarak bilfiil avukatlık meslekinin içinde bulunmaları ve meslekin gerektirdiği bilgi ve tecrübeyi bizatihi ifa ettikleri görevde edinmiş olmaları sebebiyledir.

Maddede yeni olan diğer bir hususda, Anayasa Mahkemesi aslî ve geçici raportörlüklerin de 4 sene hizmet ifa edenlerin de staj kaydından vâreste tutulması keyfiyettir.

Filhakika, Anayasamızın üçüncü kısmının yargı bölümünde yer alan hükümlerde kuruluş, görev, yetki ve sair hususları düzenlenen Anayasa mahkemesinin fonksiyonun mahiyeti itibariyle, bu mahkemede görev ifa eden aslî ve geçici raportörlerin, avukatlığın gerektirdiği bilgi ve tecrübeyi edinecekleri tabii bulunduğundan, bunların da stajdan vâreste tutulanlar arasına alınmasında zaruret görülmüştür. Nitekim Anayasa Mahkemesi Yüce Divan olarak tam bir kazai fonksiyonda bulunduğu gibi kanunların iptali hususunda açılan davalardaki faaliyeti de avukatlık için gerekli bilgi ve tecrübeyi kazandıracak mahiyettir.

Avukatlık meslekine engel olan hallerle ilgili 5 nci maddede yeni olan husus, hakkında aciz vesikası verilmiş olup da bunu kaldırmamış bulunmak keyfiyettir ki, borçlarını ödemiyecek derecede acz içinde bulunan bir kimsenin, meslekin gerektirdiği huzur içinde ve gerekli itimadı telkin suretiyle görevini yerine getirmesi mümkün olmadığı cihetle, anılan bendin eklenmesindeki zaruret, avukatta bulunmaması gereken olumsuz şartlar bakımından kendini gösterir.

6 ncı maddeden 10 ncu maddeye kadar olan hükümlerde, avukat olarak levhaya kayıt istemi ile bu istemin tabii olacağı usul belirtilmiştir ki, istemin yazılı olması ve ikametgâhın bulunduğu baroya yapılması 6 ncı madde ile derpiş edilmiş ve mütaakıp maddelerde de, istemin kabulü veya reddi halinde yapılacak işlemler sıra-

lanmıştır. Bu hükümlere göre kabul kararları doğrudan doğruya gönderilmek suretiyle Adalet Bakanlığının tasdiki ile tekemmül etmekte, ret kararı ise ilgili tarafından itiraz üzerine Türkiye Barolar Birliğinden geçip, buranın da redde mütedair kararına vâki itirazdan sonra Adalet Bakanlığına intikal etmektedir. Bakanlığın verdiği kararların kesinliği beyan edilmiş, ancak kesinliğin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 114 ncü maddesi hükmü uyarınca Danıştaya müracaata mâni olamayacağı tabii bulunduğundan, bu kararlar aleyhine yargı merciine müracaat yetkisi olanlar da ayrıca belirtilmiştir.

Gerek baroların ve gerekse Türkiye Barolar Birliğinin kararlarını muayyen süre içinde vermeleri ve bu süre içinde karar verilmesi halinde talep ve itirazın reddedilmiş sayılması, adayın durumunun süratle tâyinini sağlamak gayesine mâtuf olup, zaruridir. Aksi halin kabulü keyfiliğe imkân verir. Adalet Bakanlığının rolü, yukarıda da işaret edildiği üzere, kamu hizmeti gören avukatların gözetimi hakkının tabii neticesi olup, Baro ve Türkiye Barolar Birliği gibi kamu kurumu niteliğindeki meslekî teşekküllerin kanunları tatbikinde birliği sağlamaktan ibarettir.

Avukatlık meslekine ait işlerin, meslekî teşekküller tarafından görülmesi esası tasarının prensibi olduğuna göre, mesleke kabul işlemleri kesinleşenlere ruhsatname verilmesinin de, barolara bırakılması gerekir ki, 9 ncu madde ile bu husus sağlanmıştır. İsteğin reddi kararının kesinleşmesinden sonra keyfiyetin diğer barolarla, Türkiye Barolar Birliğine, ilgil baroca bildirilmesine dair 10 ncu madde hükmü de, yukardaki mantık silsilesinin zaruri bir sonucudur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Bu kısımda avukatlıkla birleşmiyen ve birleşebilen işlerle avukatlık yapmanın yasak olduğu haller belirtilmiştir.

Bu kısımdaki hükümlerden sadece 14 ncü maddenin son fıkrası yeni bir hüküm olup, görevleri icabı, anılan teşekküllerin yabancıları olan kişiler tarafından bilinemeyecek hususiyetlerine vâkıf bulunan ve çok defa kendisi tarafından yapılmış işleri mevcudolan bir teşekkül aleyhine muayyen süre içinde dava kabul eden avukat, diğerlerine göre rüçhanlı durumda olacağı gibi, bir davada iki tarafın da vekâletini alarak hakkın kötüye kullanılmasına yol açar bir du-

ruma girmiş olacaktır. Bu hale mâni olmak için, böyle bir hükme ihtiyac olduğu gibi, yasaklama süresi de aynı maddede yer alan diğer sürelerle eşit tutulmuştur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Bu kısımdaki hükümlerle avukatlık stajı düzenlenmiştir ki, yürürlükteki kanunda yer alan hükümler pek az değişikliklerle muhafaza edilmiştir.

Yürürlükteki kanunda bir yıl olan avukatlık stajı 15 nci maddede yine bir yıl olarak muhafaza edilmiş ise de, stajyerin hukukî bilgi ve tecrübesinin daha fazla artırılarak, avukat olması için, gerekli yeterliğinin sağlanması gayesiyle, yanında staj yapacağı avukatın hizmet yılı artırılmıştır.

16 ncı maddede stajın yapılacağı mahkeme ve adliye dairelerinin yönetmelikle belirtilmesi derpiş edilmiştir.

17 nci madde, avukat olmak için aranan olumlu ve olumsuz şartların, pek tabîi olarak stajyerlerde de aranacağını göstermektedir.

18 - 27 maddeler, staj için müracaatın şeklini ve bu müracaatın tabi olacağı işlemlerin nelerden ibaret olduğunu göstermektedir. Bu hükümlere göre stajyerliğe kabul veya istemin reddi hakkındaki baro yönetim kurulu kararlarına, yönetim kurulu üyeleri ile C. Savcısı ve ilgilinin belli süre içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilecekleri ve bu merciin verdiği kararın da Adalet Bakanlığının tasdiki ile kesinleşeceği belirtilmiştir.

Tasarının 33 ncü maddesi, stajyerlere yapılabilecek yardıma dair olup, yeni bir hükümdür. Gayesi, avukat olmak isteyen fakat stajın devam edeceği bir yıl içinde maddî bakımdan kendine yeter geliri olmıyan fakülte mezunu, istidatlı kimseleri mesleke kazandırmak imkânını sağlamaktır.

BEŞİNCİ KISIM

Bu kısımda avukatın hak ve ödevlerini gösteren hükümler yer almıştır.

34 ncü maddede, avukatın görevini yerine getirmekte riayete mecbur olduğu hususlar ve hareket tarzı belirtilmiştir. Adaletin tedviri gibi kutsallığı üzerinde söz söylenemeyecek bir görevi yerine getiren avukatın, hareket tarzının maddede sayılanlardan başka tarzda olması düşünülemez.

35 - 42 maddeler mer'î kanundakilerin tekrarından ibaret olup, yeni hüküm getirmemektedir.

43 ncü maddenin 2 ve 3 ncü fıkraları yeni hükümleri ihtiva etmektedir. 2 ncî fıkra hükmü mer'î kanunda mâni bir hüküm olması sebebiyle tatbikatta süregelen birçok uyuşmazlıklara son verecek nitelikte olup, avukatın birden fazla büro tesisi kati olarak menedilmektedir. 3 ncü fıkra avukata büro ve mesken adreslerinin değişikliğinin bir hafta içinde baroya bildirilmesi hususunda zorunluluk yüklemektedir.

44 ncü madde, birden ziyade avukatın (Avukat bürosu) teşkiline imkân vermekte ve büronun mahiyeti ile avukatlar arasındaki münasebeti düzenlemekte olup, madde açıklama yapmayı gerektirmeyecek açıklıktadır.

46 ncı maddede getirilen yenilik, avukatların mahkeme ve icra dairelerindeki dava ve takip dosyalarını vekâletname ibraz etmeden tetkik edebilecekleri keyfiyetidir. Vekâletini alacağı bir iş hakkında dava veya takip dosyası avukata en doğru bilgiyi vereceği cihetle, avukatın bunları vekâletnamesi olmadan da tetkik etmesine imkân verilmesindeki zaruret âşikârdır.

48 nci madde ile mer'î kanundaki cezanın asgari haddi 3 aydan 6 aya çıkarılmış ve suçu işliyenlerin memur olması halinde de verilecek cezanın asgari haddi 6 aydan 1 seneye çıkarılmıştır. Bu suretle menedilen ve suç sayılan hareketin yapılmasına daha ağır cezai müeyyide ile mâni olunmak istenmiş ve avukatların sırtından tüfeyli olarak gecinmek istiyebileceklerin temizlenmesi ve meslekin tahir zihniyeti ile yürütülmemesi gayesi güdülmüştür.

52 nci madde ile, mer'î kanundan farklı olarak, avukatın tutaçağı dosya ile duruşmaya çıkmak mecburiyetinde olduğu hükme bağlanmış ve müvekkille birlikte imzalama mecburiyeti kaldırılmıştır. Avukatın takibini üzerine aldığı bir davanın duruşmasına kendisi tarafından tutulan dosya ile çıkmasında, işin evveliyatına ait herhangi bir hususu cevaplandırmak için füzuli talike sebebiyet ver-

memesi bakımından sağlayacağı fayda açıktır. Avukata yüklenen, bizzat imzalama zorunluluğu, avukatın meslekî bakımından değer taşıdığı cihetle, müvekkille birlikte imzalamak zorunluluğu lüzumsuz bir külfetten başka birşey ifade etmez.

55 nci madde, mer'î kanunun 43 ncü maddesiyle konulan memnuiyeti daha açık şekilde ifade etmek üzere kaleme alınmış, reklâmın gazeteden başka vasıtalarla yapılması halini de şumulüne almıştır.

56 ncü maddenin 2 ncü ve son fıkrası hükümleri bu tasarıyla getirilmiş yeni hükümler olup, ikinci fıkra ile, avukata şimdiye kadar tanınan, vekâletname örneğini çıkarıp kullanmak yetkisi genişletilmiş ve aslı kendinde bulunan her türlü evrak ve vesikanın örneklerini tasdik ederek yargı organları ile sair adlî mercilere ibraz edebilmek yetki ve hakkı tanınmıştır. Bu hal, tasarının avukata tanıdığı hak ve görevlerle, ona verdiği önem ve gösterdiği itimadın mantıkî bir sonucudur. Bu suretle avukatın örnek çıkarmak için başka mercilere müracaat ederek zaman kaybetmesi önlenmiş ve meslekin itibarı artırılmıştır.

Maddenin son fıkrası hükmü de, yukarda izah edilen anlayışın bir tezahürüdür. Bu suretle duruşma aralarında tebliğat yapılmasına imkân verilmekle, duruşmaların bu sebeple uzamasının önüne geçmek ve davaları süratle sonuçlandırmak gayesi güdülmüştür.

3 ncü fıkra ile, mer'î kanundaki cezanın âzamî haddinin 8 yıldan 6 yıla indirilmesi de, suç ile ceza arasında âdil bir nisbet kurma gayesine mâtuftur.

58 nci madde ile, mer'î kanunda Adalet Bakanının tensibedeceği makam tarafından yapılan soruşturmanın, suçun işlendiği yer Cumhuriyet Savcısı tarafından icrasının hüküm altına alınmasıyla Adalet Bakanının takdir ve yetkisi bertaraf edilmiş ve C.M.U.K. nun prensibine uygun bir yol ihtiyar edilmiştir.

Tasarının 59 ncü maddesi 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 106, 107 ve 108 ncü maddelerinden mülhem olmuş ve bu maddelerdeki usulün Avukatlar hakkında da uygulanması öngörülmüştür. Bu suretle avukatlara da; hâkimler ve savcılar gibi ceza kovuşturması bakımından teminat sağlanmıştır. Gerçekten ilk soruşturmanın toplu mahkemede icrasının avukat için bir teminat olduğu münakaşa edilemez.

60 ncı madde dahi Hâkimler Kanununun 109 ncu maddesindeki usulün benimsenmesi, yukarda açıklanan gayeye mâtuftur.

Ağır cezayı müstelzim meşhut suçların hazırlık ve ilk soruşturmasını umumi hükümlere tabi kılan 61 ncı madde hükmü, bu kabil suçların sosyal nizamı bozmaktaki önemi ile mütenasib olup, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun umumi prensiplerine de uygundur.

62 nci madde hükmü, avukatların kamu hizmeti gören kimse-ler olmasının tabii sonucudur.

63 ncü maddenin 2 ncı fıkrasında ağır para ve hapis cezaları miktarının artırılması sosyal ve ekonomik değişikliklerin icabıdır. Son fıkradaki ağır para cezasının artırılması da aynı sebebe dayanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 122 nci maddesindeki mâna-da kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan baroların, mensupları üzerindeki denetim görevlerini ifa ve geniş mânasiyle fonksiyonunu icra edebilmeleri için avukata bazı mükellefiyet yük-letilmesi ve bunun ceza müeyyidesi altına alınması zaruretiyle 64 ncü madde sevk edilmiştir.

ALTINCI KISIM

Bu kısımda avukatlar listesi ve baro levhasının düzenlenmesi, bu konuda avukatın yükümlülüğü ve avukatın diğer bir baroya nakil işlemiyle, levhadan kaydın silinmesine ilişkin hükümler yer almıştır.

Mer'i kanunun, bu konuyla ilgili hükümleri, tasarı ile kurulan Türkiye Barolar Birliğinin fonksiyonu bakımından zaruri değişiklik ve ilâveler yapılmak suretiyle muhafaza edilmiştir.

Ezcümle nakille ilgili inceleme ve isteğin kabulüne dair 70 nci madde ile, mer'i kanunda Adalet Bakanlığına ait bulunan nakil iş-lemine uygun görülmesi keyfiyeti, Türkiye Barolar Birliğinin yet-kisi içine alınmış, 71 nci maddeye de nakil isteminin reddi halinde itiraz ve nihai karar mercii olarak Türkiye Barolar Birliği kabul edilmiştir.

72 ncı maddede, levhadan kaydın silinmesi kararına itiraz mer-cii Türkiye Barolar Birliği ise de, nihai karar mercii Adalet Bakan-

lıdır. Bu da, Adalet Bakanlığının gözetim yetkisinin tabii sonucu olup, nedenleri genel gerekçede izah edilmiştir.

Keza 75 nci maddede, tasdik merciinin Adalet Bakanlığı olarak gösterilmesi de, yukarıdaki mülâhazalara istinad etmektedir.

YEDİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde baroların kuruluş ve nitelikleri baro kurulması için aranacak avukat sayısı ve görevlerin parasız görüleceğine dair hükümler yer almıştır.

76 ncı maddeyle, baroların tüzel kişiliği haiz Kamu Kurumu niteliğinde meslek kuruluşları olduğu, kuruluş gayeleri belirtilmiş ve bu gayeler dışında her hangi bir iş ve siyasetle uğraşmaları menedilmiş, ayrıca maddedeki yeri gösterilmiştir.

Bu hususların kesinlikle belirtilmesindeki zaruretin anlaşılabilmesi için mer'i kanunda böyle bir hüküm bulunmaması sebebiyle uğranılan müşküllerin ve anlaşmazlıkların hatırlanması kifayet eder.

77 ncı madde ile getirilen yenilik, Türkiye Barolar Birliğine tanınan yetki bakımındandır. Meslekî en yüksek kuruluş olan bu teşekküle böyle bir yetkinin tanınması tasarının sistemi icabıdır.

Barolar, tüzel kişiliği haiz Kamu Kurumu niteliğinde teşekküller olduklarına ve görevlerinin de mesleke hizmetle sınırlı bulunduguna göre, 78 nci maddeyi görevlerin parasız görülmesi prensibinin kabulünde zaruret mütalâa edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde baroların organları ile bunların teşekkül tarzları, görev ve yetkileri, seçme ve seçilme yeterliği ile seçimle ilgili hükümler yer almıştır.

79 ncu maddede, baroların organları sayılmıştır. Bu madde ile bağımsız Baro Disiplin Kurulu gibi yeni organlar Baro bünyesine ithal edilmiştir.

I — Baro Genel Kurulu

80 - 85 maddeler, açıklamaya lüzum göstermiyecek kadar açıktır.

86 ncı madde, avukatları genel kurul toplantılarına katılmakla yükümlü tutmuş ve bu yükümlülüğe uymıyanlar için disiplin işlemleri derpiş etmiştir. Mer'î kanunda böyle bir hüküm olmaması sebebiyle genel kurul toplantılarının ekseriya çok az sayıda avukatla ve geçikmeyle yapıldığı nazarı itibara alındığında, maddenin sevk zarureti açıkca belirir.

87 - 88 nci maddeler toplantı yeter sayısı ile gündem dışı görüşmeyi düzenlemektedir. 87 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki nisbetler, tatbikattan edinilen tecrübelerden doğmuştur.

II — Yönetim Kurulu

89 - 95 maddeler, yönetim kurulunun teşekkülü, seçilme yeterliği ve engelleri, seçim dönemi, toplantı yeter sayısı, toplantıya çağırılma şekli ve yönetim kurulunun görevleri ile ilgili hükümler olup, esasta mer'î kanununun bu konuya ilişkin hükümleri de farklı bulunmamaktadır.

III — Başkanlık Divanı

Bu divan, 96 ncı madde ile 50 den fazla üyesi olan barolar için öngörülmüş ve daha az sayıda üyesi bulunan barolarda ise böyle bir divan teşkiline lüzum görülmemiştir. 50 den az üyesi bulunan baroların iş hacmi itibariyle böyle bir divan teşkiline ihtiyaçları olamayacağı düşünülmüştür.

97 ncı madde başkanlık divanının, 98 ncı madde baro başkanının ve 99 ncu madde de başkan yardımcısının görevlerini göstermektedir.

100 ncü madde, tasarı ile teşkil edilen Türkiye Barolar Birliğinin mevcudiyeti göz önünde tutularak sevk edilmiş, birliğin kendisini teşkil eden baroların başkan ve yönetim kurullarının çalışmaları hakkında bilgi edinmesi ve kendi çalışmalarını düzenlemesi bakımından lüzumlu bulunmuştur.

101 ve 102 ncı maddeler genel sekreter ile muhasip üyelerin görevlerine dairdir.

IV — Disiplin Kurulu

Tasarıda kabul edilen prensip, baro organları arasında, yönetim kurulundan ayrı bir disiplin kurulunun bulunmasıdır. Ancak avukat

sayısı 25 ve daha az olan baroların diğerk organlara seçilen üyeleri dışında bir de disiplin kurulu için üye ayırmaları çok defa mümkün olamayacağından, bu halde prensibe bir istisna tanınması zarureti ortaya çıkmıştır. 103 ncü maddenin son fıkrasındaki hükmün gerektirici sebebi budur.

104 - 107 maddeler disiplin kuruluna seçilme yeterliği ve engelleri, seçim dönemi, toplanma ve karar yetersayısı ile kurulun görevini belirten hükümleri ihtiva etmektedir.

Görevleri itibariyle, baro başkanlığı yönetim kurulu üyeliği ve denetçilikle, disiplin kurulu üyeliğinin birleşmesine de imkân görülmemiştir.

V — Baro denetleme kurulu

Tasarı ile getirilmiş bir organ olup, tüzel kişiliği haiz olan baroların malî işlemlerinin, bu işlemlere iştirak etmeyen üyeler tarafından denetlenmesindeki fayda, bu kurulun teşkilini gerektirmiştir.

SEKİZİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 122 nci maddesinde kanunla meydana getirileceği öngörülen kamu kurumu niteliğindeki bir meslek kuruluşu olarak Türkiye Barolar Birliği, bu tasarı ile vücut bulmaktadır. Anayasanın bu hükmü uyarınca, tüzel kişiliği haiz olan baroların hepsini içine alan bir birliğin kurulmasındaki zaruret münakaşaya yer vermiyecek derecede açıktır. Bu zaruretle 109 ncu madde sevk edilmiştir.

110 ncu maddede, birliğin amaç, görev ve yetkisi belirtilmiştir. Maddede, birliğin amacı, yalnız avukatlık mesleki ve avukatlar yönünden değil, fakat hukuk alanında memleket yararı yönünden de ele alınmış ve bunu sağlayıcı hükümler vaz' edilmiştir. Bu suretle millî hukukun inkişafında, avukatların bilgi ve tecrübelerinin daha geniş çapta rol oynayacağı muhakkaktır.

Barolar gibi birliğin de amacına aykırı işlerle ve siyasetle uğraşmaması tasarının prensiplerindendir ve ifadesini 111 nci maddede bulmuştur.

Birlikteki görevlerin kaideten ücretsiz yapılması 112 nci maddede kabul edilmiş ve bu halin birliğin kuruluş amacına ve niteliğine uygun olacağı düşünülmüştür.

İKİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde birliğin organları ile bunların kuruluşu, toplantıları, görüşme ve karar yetersayısı ile görevlerine ait hükümler yer almıştır.

I — Birlik Genel Kurulu

Birlik Genel Kurulunun kuruluşuna dair 114 ncü maddede, Genel Kurulun baroların üyeleri arasından seçecekleri ikişer temsilci ile teşekkül edeceği belirtildikten sonra, 100 den fazla üyesi olan baroların 100 den sonraki her 300 üye için ayrıca birer temsilci seçecekleri gösterilmiştir. Birliğin üyeleri barolar olduğuna göre, her baronun Genel Kurul için eşit sayıda üye göndermesi ile iktifa edilmesi akla gelirse de, baroların hepsinin aynı sayıda üyeye sahip olmadığı ve üye sayısı çok olan baroların biraz fazla temsilci göndermelerinin adalet ölçülerine daha uygun olacağı düşüncesiyle, madde yazılı şekilde kaleme alınmıştır. Mamafih temsilci sayıları arasında nisbetsizliğe yer vermemek ve böylece bir adaletsizliğe sebep olmamak için büyük baroların fazladan göndereceği temsilci sayısı çok mahdut tutulmuştur.

116 ncı maddede görüşme ve karar sayısının üyelerin en az dörttebiri olarak sınırlanması, Birlik Genel Kurulu görevinin önemi icabıdır. Bu miktardan az sayı ile yapılan toplantıda alınan karar ve yapılan işlerin görevin ehemmiyeti ile mütenasibolmayacağı ve işin ciddiyetine uymıyacağı tabiidir.

II — Birlik Yönetim Kurulu

Birliğin yürütme organı Yönetim Kuruludur. 118 nci madde ile kuruluşu ve 119 ncu maddeyle de üyeler arasındaki iş bölümü düzenlenmiştir. Böylece, barolardaki Başkanlık Divanına muvazi bir organ burada da fiilen teşekkül etmektedir.

120 - 123 maddeler, Yönetim Kurulunun üyelerinin seçim dönemi toplantıları, görüşme ve karar yeter sayısı ile görevlerini göstermektedir.

ren hükümleri ihtiva etmektedir. Bu hükümler açıklama yapılmasını gerektirmeyecek açıklıktadır.

III — Birlik Başkanlığı

124 ve 125 nci maddeler Birlik Başkanının seçim şekil ve seçim dönemi ile görevlerine dairdir. Birlikte Başkanlık Divanı bulunmadığı cihetle, barolarda bu divana tanınan bazı görevlerin başkana verilmesinde zaruret vardır. Ezcümle birlik adına iktisap ve iltizamda bulunmak gibi.

IV — Birlik Denetleme Kurulu

Barolardaki zaruretle, birlikte de böyle bir denetleme kuruluna olan ihtiyaç aşikârdır.

V — Birlik Yüksek Disiplin Kurulu

Mer'i kanundaki Yüksek Haysiyet Divanına tekabül eden bu kurul, avukatların meslekî kuruluşları içinde en yüksek disiplin organını teşkil etmektedir.

DOKUZUNCU KISIM

Disiplin işlem ve cezaları

127 nci maddede, disiplin cezalarının hangi hallerde uygulanacağı gösterilmiştir. Meslekin vakar ve şerefine yahut meslek nizam ve ananelerine riayeti sağlamak ve avukatların meslekî faaliyetlerinde görevlerinin icabettirdiği dürüstlükle hareketlerini temin için birtakım müeyyidelere ihtiyaç bulunduğu aşikârdır.

128-129 ncu maddelerde disiplin cezalarının neler olduğu ve hangi hallerde kim tarafından verileceği belirtilmiş olup, mer'i kanundakilerin aynıdır. Ancak para cezasının miktarı şimdiki para değerine uygunluğu ve uyarma hassasını temin için artırılmış, keza işten çıkarma süresi de fiilin ağırlığı ile mütenasip hale getirilmiştir.

130 ncu madde, savunma hakkının önemine uygun olarak sevk edilmiştir.

131 nci maddenin ikinci fıkrası meslekin icrası sırasındaki fiil-lerden dolayı avukatlıktan ayrılanlar hakkında da disiplin kovuş-

turması yapılmasını derpiş etmiştir. Bu suretle meslekin yüksek menfaatlerinin ve itibarının korunması sağlanmış olacaktır.

132 nci madde, kovuşturmayı yapacak baro ve disiplin kurulu üyeleri ve Baro Başkanı hakkındaki şikâyetlerde Kurulun teşekkül tarzını düzenlemektedir.

133 ncü maddede, ceza kovuşturmasının disiplin cezalarına tesiri, muhtelif durumlara göre belirtilmiş ve baro yönetim kurullarının, disiplin kovuşturması açmaya mecbur oldukları hal maddenin son fıkrasında gösterilmiştir. Prensip, ceza kovuşturmasının disiplin işlem ve kararlarının uygulanmasına engel olmayacaktır.

134 ncü maddede, disiplin kovuşturmasının, yönetim kurulu tarafından bir kararla açılacağı belirtildikten sonra, ikinci fıkrada bu konuda ne suretle harekete geçileceği ve üyelere birine karardan önce soruşturma yaptırabileceği derpiş edilmiştir.

Son fıkra, işin sürüncemede bırakılmasına mâni olmak gayesiyle sevk edilmiştir. Konulan müddetin de, soruşturma ve karar için yeterli olduğu düşünülmüştür.

135 nci madde, soruşturmaya memur tâyin edilen üyenin yapacağı işleri göstermektedir.

136 ncı madde, baro yönetim kurullarının disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair kararlarına, Cumhuriyet Savcısı ve müştekinin itirazı ile Türkiye Barolar Birliği ve Adalet Bakanlığının itiraz üzerine yapacakları işlem ve verecekleri kararlarına dairdir. Adalet Bakanlığının buradaki rolü de gözetim yetksinin tabii sonucudur.

137 nci madde de, disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığına dair kararın kesinleşmesinden sonra aynı fiillerden dolayı belirtilmiş ve yeniden inceleme için üç senelik bir süre zaman aşımı olarak kabul edilmiştir. Böyle bir sürenin kabulü, geçikmiş adaletin, adaletsizlik olacağı fikrinden mülhemdir.

138, 139, 140, 141 ve 142 nci maddeler, disiplin kurulunun yapacağı duruşma ve delillerin toplanmasına dair olup, usul hükümleri karakterindedir.

İstinabe yoluyla verilen talimatın kimler tarafından yerine getirileceğine dair 144 ncü madde, baro disiplin kurullarına ait isti-

nabe yoliyle verilen talimatların, istinabe olunan yerdeki aynı kurullar tarafından yerine getirilmesi gerektiği fikrinden mülhemdir.

145 nci madde, tanıklar ve bilirkişilerin ne suretle çağırılacağını ve çağrıya icabet etmeme halindeki müeyyideyi ve buna benzer karar verecek mercii göstermektedir. Maddedeki para cezası disiplinler, olup, 162 nci maddenin hükmüne tabidir.

146 - 147 maddeler disiplin kurulu üyelerinden reddi ile kararların tebliğini düzenlemektedir. Maddeler açıklamaya muhtacolmıyacak derecede sarıhtirler.

148 - 152 nci maddeler, işten menedilme ile bunun hüküm ve neticelerine dair olup, mer'i kanundan farklı hükümler getirmemektedir.

153 ncü madde, disiplin kurulu kararlarına karşı kimlerin itiraz edebileceğini göstermektedir.

Birlik Yüksek Disiplin Kurulunda inceleme kaideten evrak üzerinde yapılacak, ancak maddede sayılan işten veya meslekten çıkarma cezasıyla, işten menedilmeye dair kararlar gibi neticeleri ağır olan cezalar ve kararların incelenmesinde, ilgili avukatın isteği üzerine veya kendiliğinden duruşma yapılmasına karar verebilecektir.

157 nci madde, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 114 ncü maddesindeki (hiçbir idari işlem yargı denetimi dışında bırakılmaz) hükmünün icabı olarak sevk edilmiştir.

159 ncu madde de, disiplin kovuşturması açılmasının zamanaşımı üç yıl olarak belirtilmiş ve bu müddetin yönetim kurulunca disiplin kovuşturması açılmasına karar verilmiş olması halinde işlemeceğine işaret etmek suretiyle de, zamanaşımının disiplin kurulu işin intikalinden sonra hiçbir zaman bahis konusu olmayacağı açıklanmıştır.

Disiplin cezalarının kesinleşmedikçe uygulanamayacağına dair olan 160 ncı madde hükmü, ceza hukukunun genel prensiplerine uymak zaruretinin tabîi bir sonucudur.

Tanık ve bilirkişiyeye tazminat ödenmesi, yol ve ikamet giderinin karşılanmasıyla, bu giderlerin müşteki veya avukat tarafından evelden yatırılması, avukat veya üçüncü bir kişiye yükletilmeyen veya borçludan alınma imkânı kalmıyan masrafların da baroya yük-

letilmesine dair olan 161 nci madde hükmü usul hukuku esaslarının tabii bir sonucudur.

162 nci madde ile para cezasının veya masrafların ödenmesine dair olan kararların ilâm mahiyetinde sayılacağı ve para cezalarının baroya gelir yazılacağı öngörülmüştür.

ONUNCU KISIM

Mer'i kanunda avukatlık ücreti, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda vekâlet ücreti olarak adlandırılan ve avukatın vekâlet hizmetine karşılık teşkil eden meblağ, bu tasarıda da (Avukatlık ücreti) adı ile tanımlanmış ve 163 ncü maddenin ilk fıkrasında bu kanundaki manada (Avukatlık ücretinin) tarifinin yapılmasında zaruret mülâhaza edilmiştir.

Anılan maddede de avukatlık ücretinin avukatla müvekkil arasında serbestçe kararlaştırılacağı kaide olarak kabul edilmiş, tarifedeki en az ücretin altında kalan ücret karşılığında iş ve dava kabul edilmesi yasak edilerek, aksine hareket disiplin cezası müeyyidesi altına alınmıştır.

Ücret anlaşmalarının yazılı şekilde olması da muteberlik şartı olarak kabul edilmiştir. Nitekim bu konudaki davalarda yazılı sözleşmeden başka delilin getirilemeyeceği ve dinlenemeyeceğine maddenin 5 nci fıkrasında işaret edilmiştir.

Son fıkra ücret sözleşmesi olmıyan hallerde asgari ücret tarifinin uygulanacağına dairdir.

Ücret sözleşmelerinin muhtevasına dair olan 164 ncü maddenin 1 nci fıkrasında, ücret sözleşmesinin kaide olarak belli bir miktarı ihtiva etmesine işaret edilmiştir. Bu hususun kanunda gösterilmesine, bilhassa sözleşmeden doğan davalar bakımından ihtiyaç vardır.

İkinci fıkra, avukatı girdiği davada başarı sağlamaya sevk eden bir hüküm olup, başarıya prim vermek suretiyle teşvik edici rol oynayacağı inkâr edilemez.

3 ncü fıkra, avukatın hasılı davaya iştirakini meneden bir hükmüdür ki, sevk gayesi metinden kolayca anlaşılmaktadır.

Son fıkra, kaideten müvekkile aidolması gereken bir meblağ için bu kaidenin teyidinden başka, aksine yazılı sözleşmenin de caiz bulunduğuna işaret etmektedir.

165 ve 166 ncı maddeler avukatlık ücretinin teminatını teşkil eden hükümler niteliğindedir. Nitekim anılan maddelerle ücret borçları bakımından müteselsil mesuliyet esası kabul edilmiş avukata hapis hakkı tanınmış ve avukatlık ücreti alacağıнын imtiyazlı olması öngörülmüştür.

167 nci madde Baro Yönetim kurullarının görevi bakımından sevk edilmiş bir hükümdür. Gerektiğinde yönetim kurulunun aracılığıının istenmesiyle yetinilip, dava yolundan vaz geçilmesini sağlamak gayesine mâtuftur.

168 nci madde, avukatlık ücret tarifesinin hazırlanmasına mütedair usuli bir hükümdür.

169 ncu madde, yargı mercilerinin karşı tarafa yükletecekleri avukatlık ücretinin sınırlarını belli etmekte ve 170 nci madde de, avukatlık ücret tarifesini uygulayacak diğer mercileri göstermektedir.

171 nci maddenin 1 nci fıkrası, avukatın, üzerine aldığı işin kanun hükümleri ve yazılı sözleşme şartlarına göre sonuna kadar takip mecburiyetinde olduğunu hüküm altına almıştır. Mütaakıp fıkralar da avukatın diğer bir avukatla birlikte veya başka bir avukata, üzerine aldığı işi takibettirebilmesi şartıyla bu halin sonuçlarını düzenlemektedir.

172 nci madde avukatlık ücretinin belli bir işe hasredilmesine dairdir.

173 ncü madde, avukatın deruhte ettiği işi haklı bir sebebolmaksızın takipten vazgeçmesi veya azlinin doğuracağı sonuçlar belirtilmiştir.

ONBİRİNCİ KISIM

174 - 179 ncu maddeler adli müzaharet bürosunun, büronun çalışması, görevleri, adli müzaharet için delil gösterme zorunluluğu, gider ve geliri ile yıllık çalışma raporuna dair olup, mer'î kanunun bu konudaki hükümlerinin aynen muhafazasından ibarettir.

ONİKİNCİ KISIM

Bu kısımda, Yönetmelik hazırlanması, Cumhuriyet savcılarına yapılacak tebliğat, avukatlık kıdemine sayılacak hizmetler, dava ve

killeri hakkında uygulanacak hükümler ve yürürlükten kaldırılan hükümlere dair 180-184 nci maddeler yer almaktadır.

Tasarıda, avukatların sosyal güvenliğinin, topluluk sigortasına girmelerinin mecburi tutulması suretiyle sağlanması öngörüldüğünden, 6207 sayılı Avukatlar Yardımlaşma Kanununda da buna paralel olarak değişiklik yapılması zarurî görülmüş ve bu kısımda yer alan 185 nci madde ile sözü edilen Kanunun 1, 4 ve 5 nci maddeleri değiştirilmiştir.

Birinci maddenin ikinci ve dördüncü fıkralarında yapılan değişikliklerle, Avukatlar Yardımlaşma Sandığı kurulmuş olan baroların mensubu olan avukatların bu sandıklara üye olmaları mecburi iken ihtiyarî hale getirilmiş ve ihtiyarî olarak üyeliğini devam ettirenlerin sandığa olan duhuliyeye, aylık aidat ve maktu aylık iştirak hisselerini ödememeleri halinde uygulanacak esasların yönetmeliklerde gösterilmesi derpiş edilmiştir. Filhakika, topluluk sigortasına girmesi mecburi kılınan ve bu suretle sigorta primi ödemek zorunda kalacak olan bir avukatın, isteği haricinde bir de Avukatlar Yardımlaşma Sandığına duhuliyeye, aylık aidat ve iştirak hissesi ödemek mecburiyetinde bırakılması hem adalet ilkesine aykırı olacak ve hem de aynı gaye için iki ayrı yere para ödenmesi zorunlu kılmak suretiyle ağır bir külfet altına sokulacaktır. Ancak, Yardım sandığında hastalık, yaşlılık, mâlûllük ve ölüm yardımı görecekte durumda olup da, yaşının ileriliği sebebiyle topluluk sigortasından, anılan yardımları görebilmesi için geçmesi gereken asgari süreyi tamamlaması şüpheli olanların da sandıktan sağlayacakları bu yardımlardan yoksun kalmamaları için sandık üyeliğini devam ettirmelerinde menfaatlerinin olduğu da aşikârdır.

Bu sebeple yardım sandıklarının toptan tasfiyesi yoluna gidilmiyerek, üyeliği ihtiyari hale getirmek suretiyle, sandıkların devamında da fayda mülâhaza edilmiştir.

Dördüncü madde de, üyeliğini ihtiyari olarak devam ettirenlerin durumuna uygun olarak yeniden kaleme alınmış ve birinci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak açıklığa kavuşturulmuştur.

Beşinci maddede yapılan değişiklik, sadece ikinci fıkranın kaldırılmasından ibarettir. Tasarıda, mer'î kanununun 80 nci maddesinin yerini tutan bir madde bulunmadığı ve sandık üyelerinin mükellefiyetlerini yerine getirmemeleri halinde uygulanacak esasların da, birinci maddenin dördüncü fıkrasında yapılan değişikliklerle yönetme-

liğe bırakıldığından bu fıkranın uygulama yeri kalmamış ve hayatiyetini kaybetmiştir.

186 ncı madde ile 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesi değiştirilmektedir. Davaya vekâlet deruhde etmeye kanunen yetkili bulunan kimseler 1086 sayılı Kanundan sonra yürürlüğe giren 3499 sayılı Avukatlık Kanununda gösterilmiştir.

Halen yürürlükte bulunan Avukatlık Kanununun 19, 23 ve muvakkat IV ncü maddeleri bu meyanda sayılabilir. Tasarının, 32, 35 ve geçici 9 ncu maddeleri de aynı konuyu düzenlemektedir. Bu itibarla, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan hükümler maddeleri çıkarılmıştır. Nitekim, tasarının geçici 13 ncü maddesi hükmü muvacehesinde de sözü edilen kanunun 61 nci maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları, lüzumsuz kalmıştır. Zira geçici 13 ncü maddede, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesinin, bir üç ve dördüncü fıkralarında yer alan hükümler daha etraflı ve detaylı olarak hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

1086 sayılı Kanunun 61 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmüne vuzuh verilmek suretiyle ve yukardaki izahatın ışığı altında yeni 61 nci madde vücuda getirilmiştir; mahkeme, kanuna göre vekâlet deruhde etmesi kaabil olmıyan bir vekille kendisini temsil ettiren tarafın, o vekilini gerek oturuma, gerekse mahalinde yapılacak olan tahkikat ve inceleme işlemine kabul etmiyecektir. Bu takdirde müvekkile, re'sen ve üzerinde keyfiyeti işaret edeceği bir davetiye gönderecektir. Davetiye gideri, bilâhara o tarafa yükletilmek üzere, evveleminde Hazinesden ödenir. Bu davete rağmen gelmiyen veya usulen kendisini temsil ettirmiyen şahıs hakkında gıyap kararı çıkarılacağı tabiidir.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Geçici 1 nci madde, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı veya Sosyal Sigortalar kanunları kapsamına girmiyen ve halen sosyal güvencilikten mahrum bulunan avukatların Sosyal Sigortalardan faydalanmalarını sağlıyacak hükümlerin, ya hazırlanacak (yalnız avukatlar) için özel bir kanunla, yahut diğer serbest meslek sahiplerini de

kapsamına alacak bir kanunla düzenlenmesini derpiş etmektedir. Esasen Birinci Beş Yıllık Plânın (toplumun genel kuruluşu) bölümünün (sosyal güvenlik) kısmında da, serbest meslek erbabının sosyal güvenlik düzeni içine alınması ve bu konuda tedbir olarak serbest meslek erbabı için ihtiyarlık ve ölüm sigortası kurulması öngörülmüştür. (Başbakanlık Devlet Plânlama Teşkilâtının yayınladığı birinci beş yıllık kalkınma plâni, sayfa 110 ve 112).

Geçici iki ve üçüncü maddelerde yer alan hükümler, avukatların sosyal güvenliğini sağlayacak esasları ihtiva etmektedir. Bu maddelerin sevk sebeplerini izah etmeden önce avukatlık meslekinin özelliğinden ve avukatların sosyal güvenliği konusunda alınan kanuni tedbirlerin geçirdiği gelişmelerden bahsetmek faydalı olacaktır.

3499 sayılı Avukatlık Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında; avukatlığın kamu hizmeti mahiyetinde bir meslek olduğu belirtilmiş ve tasarının birinci maddesinde de doğrudan doğruya «kamu hizmetidir» diye tanımlanmıştır. Ancak, sözü edilen yürürlükteki kanun ve tasarıda ayrıca, kamu hizmeti olan bu meslekin serbest bir meslek olduğu da beyan edilmiştir. Bizatihi serbest meslek olmakla beraber, avukatların bir kısmı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına veya Sosyal Sigortalar Kanununa tâbi olarak mesleklerini icra etmektedirler. Bu iki kategorideki avukatlar için sosyal güvenlik, emeklilik veya sigorta ile sağlanmış bulunmaktadır. Bu itibarla Avukatlık Kanunu veya sair kanunlarla sosyal güvenliğinin sağlanması gereken avukatlar, tamamen serbest çalışan ve yukarıdaki iki kategoriye de girmiyenlerdir.

Başlangıçta, 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 7 nci babında, 135 - 138 nci maddeler ile meslek sigortası müessesesi düzenlenmiş ve avukatların meslek sigortası yaptırımları mecburi kılınmıştır. Ancak, bu sigorta tesbit edilecek bir sigorta şirketine sigortalı olmak suretiyle temin edilmek istenmiştir. Uygulamada umulan sonucun alınmaması üzerine de 21.12.1953 tarih ve 6207 sayılı Avukatlar Yardımlaşma Kanunu çıkarılarak Avukatlık Kanununun meslek sigortalarına ait 135 - 138 nci maddeleri kaldırılmıştır. Bu kanun, her baro merkezinde baro genel kurulu kararı ile (Avukatlar Yardımlaşma Sandığı) kurulabileceğini ve kurulan barolarda da, avukatların bu sandığın üyesi olacaklarını derpiş etmiştir. Şu suretle, sandığın kurulması ihtiyarı ve fakat kurulan bu sandıkların belli barolarda-

ki avukatları içine alması, gelir kaynaklarının geniş bulunmaması ve gelirin esas itibarıyla nemalandırılmasının da söz konusu olmaması sebepleriyle üyelerine sağladıkları menfaatler de sembolik denebilecek dereceyi geçememiştir. Bu kadarcık yardımın sağlanmasını ise, günümüzün ekonomik koşulları karşısında avukatların kâmil mânada sosyal güvenliğe kavuşmasını ifade edemeyeceği izah-tan vârestedir.

Bu itibarla, serbest meslek olarak kamu hizmeti ifa eden avukatların tamamını içine alacak bir sosyal güvenlik sisteminin kurulması bir zaruret olarak tezahür etmektedir. Bu sosyal güvenliğin, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına bağlanması suretiyle sağlanması düşünülebilir ise de, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesi hükmü muvacehesinde buna imkân bulunmamıştır. Zira sözü edilen kanunun 12 nci maddesi gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına tabi olacakların memur statüsünde olmaları gerekmektedir. Serbest avukatlar ise, memur statüsünde bulunmadıklarından, bu Sandığa tabi kılınmaları mümkün olamamıştır. İkinci hal, serbest avukatların 17 Temmuz 1964 tarih ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa bağlanmaları suretiyle Sosyal Sigortalardan faydalanmalarını sağlamaktır. Ancak, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesi hükmü gereğince sigortalı sayılabilmek için «Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılmak» gerekmektedir. Oysa ki, serbest avukatlar bakımından böyle bir durum söz konusu değildir. Bu yüzden de bunların doğrudan doğruya 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre sigortalı sayılmaları mümkün olamamaktadır.

Bu suretle, serbest avukatların sosyal güvenliğini, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına bağlanmaları veya 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre sigortalı sayılmaları mümkün olmayınca, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesinde hüküm altına alınan topluluk sigortasına girmelerinden başka bugünkü halde çözüm yolu kalmamaktadır. Tasarının geçici 2 nci maddesinde de, bu yola gidilmiş ve 5434 sayılı Kanunla, 506 sayılı Kanunun kapsamı dışında kalan avukatların hepsinin topluluk sigortasına girmeleri mecburi kılınmıştır. Topluluk sigortası, bütün sigorta kollarına şâmil olarak düzenlenmiştir. 506 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinde söz konusu edilen Çalışma Bakanlığınca onanacak genel şartlar da, tip sözleşme haline getirilerek, bunun Çalışma Bakanlığı,

Sosyal Sigortalar Kurumu ve Türkiye Barolar Birliği arasında yapılacak görüşmelerde tesbit edilmesi derpiş edilmiştir. Topluluk sigortasını yapacak birlikler de barolardır. Yani her baro ayrı ayrı fakat tip sözleşmeye uygun olarak topluluk sigortası yaptıracaktır.

Geçici üçüncü madde, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa istisna getirmekte olup, topluluk sigortasına giren avukatların, önceden sigortalılıkları söz konusu olmadığı halde, avukatlık hizmet süreleri esas alınarak, sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki on yıl içinde en az 70 ay baro levhasında kayıtlı bulunan, sigortalılık süresince her yıl en az 7 ay sigorta primi ödiyen ve en az 5 yıl sigortalı olan avukatlara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi Sosyal Sigortalar Kanununun 61 nci maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanması derpiş edilmiştir. Bu hüküm, yukarıda söylendiği gibi 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 8 nci maddesinin (C) fıkrası hükmüne istisna teşkil etmekte ise de, avukatların kamu hizmeti ifa etmeleri bakımından ve hizmetlerinden cemiyet müstağni kalamıyacağı cihetle, yarınlarından emin olarak hizmetlerini yapabilmelerini sağlamak gayesiyle bu istisnanın getirilmesi zarurî görülmüştür.

Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerinin serbest meslek erbabına mecburî olarak uygulanması durumunun ilk misalini teşkil edecek bu hükümlerde, mezkûr kanunun geçici 8 nci maddesinin kıyasen avukatların faydasına da arz edilmesi sigortadan gereği veçhile istifade edebilmek noktasından kaçınılmaz bir zaruret olarak mütaâlâ edilmiştir.

Geçici üçüncü maddenin diğer hükümleri, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 8 nci maddesinin istisna dışında kalan hükümlerinin aynı olduğundan ayrıca izahına lüzum görülmemiştir.

Geçici 4 ncü madde, topluluk sigortasına giren avukatların, Avukatlık Yardımlaşma Sandığındaki kayıtlarını sildirerek, ilişiklerini kesmelerini düzenliyen hükmü ihtiva etmekte olup, usule mütaalliktir ve kısmî bir tasfiyenin Şekil ve Şartlarını tesbit etmektedir.

Geçici 5 nci madde kazanılmış hakların korunması gayesine mâtuftur. Makbul mâzerete istinaden staja ara vermiş olanların da bu madde kapsamına girdiği izahıtan vârestedir.

Geçici 6 ncı madde, Türkiye Barolar Birliğinin kuruluş hazırlıklarında Ankara Baro Başkanına yükletilen görevi belli etmekte-

dir ki, Birliğin merkezi Ankara olduğuna göre hazırlığın başkası tarafından yapılması düşünülemez.

Geçici 7, 8 ve 9 ncu maddeler mer'i kanundaki muvakkat, 3 ve 4 ncü maddelere tekabül etmektedir.

Geçici 10 ncu madde baroların görevlerine devamlarını sağlamak gayesine mâtuftur.

Geçici 11 nci maddede, asgari avukatlık şerefiye tarifesinin yapılma süresi ile eski tarifenin uygulanmasına devam müddeti belirtilmiştir.

Geçici 12 nci maddede, yeni kanuna göre kurulacak Birlik Yüksek Disiplin Kurulu teşekkül edinceye kadar Yüksek Haysiyet Divanındaki dosyaların Ankara Baro Başkanlığında muhafaza edilmesini hüküm altına almaktadır.

Geçici 13 ncü madde, Tasarımın 186 ncı maddesi ile 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesinde yapılan değişikliğin tabii sonucu olarak sevk edilmiş bulunmaktadır. Zira 186 ncı madde ile değiştirilen 1086 sayılı Kanunun 61 nci maddesinden «Baro teşekkül etmeyen ve birinci fıkra veçhile dava vekili bulunmayan mahallerde herkes dilediği kimseyi tevkil edebilir.» hükmünü ihtiva eden son fıkrasıyla, bu fıkranın atıfta bulunduğu birinci fıkrası çıkarılmıştır. Bu fıkraların maddeden çıkarılması sonucunda, tasarımın 32, 35 ve geçici 9 ncu maddeleri hükümleriyle iktifa edilmesi ve bu maddelerle kendilerine davaya vekâlet deruhde etmek yetkisi tanınan kimseler (Avukat stajiyeri, baroda kayıtlı avukat ve davavekili) dışındakilere, mezkûr yetkinin tanınmaması düşünülebilir ise de, memleketimiz gerçekleri karşısında bunun birden yapılması mümkün görülmemiş ve bir intikal devresinin tanınması zaruri görülmüştür. Her ne kadar, memleketimizdeki avukat ve davavekili sayısı ve bunların memleket içindeki dağılışı 1086 sayılı Kanunun kabul edildiği 18 Haziran 1927 tarihine göre, lehe önemli derecede farklı ise de, bugün dahî bir hayli ilçemizde üç avukat ve davavekilî bulunmamakta ve buradaki vatandaşlarımızın büyük kısmı bizzat davasını takibedebilecek kültür seviyesine henüz erişmiş değildir. Bu itibarla daha bir süre üç avukat ve davavekili olmıyan yerlerde, avukat veya davavekilî olmıyan kimselerin de hukuk mahkemeleri icra ve iflâs dairelerinde dava ve iş takibedebilmek üzere vekâlet deruhde etmeleri faydalı ve zaruri mülâhaza edil-

miştir. Ancak, bu kimselerin hukukun tamamen yabancı olmamaları ve gördükleri hizmetin önemi ile orantılı bir disipline bağlanmaları da gerekir.

Maddenin birinci fıkrasında; üç avukat ve dava vekili bulunmayan yerlerde, hukuk mahkemeleri ve cra ve iflâs dairelerinde dava ve iş takibetmek üzere vekâlet deruhte edeceklerin, belli görevlerde 4 sene bulunmaları, avukatlığa kabul için üçüncü maddede aranan, tahsil ve staj dışındaki olumlu şartları haiz olmaları ve beşinci maddedeki olumsuz şartların da kendilerinde bulunmaması aranmıştır. Bu suretle, hiçbir hukukî formasyondan geçmemiş ve mânevî nitelikleri itibariyle de, kanun hizmeti görececek ehliyetle olmıyan kimselerin vekâlet görevlerini ifa etmeleri önlenmiş olacaktır. Fıkroda sayılan görevlerde 4 sene hizmet etmiş olmak hali de, görevlerin mahiyeti icabı bu kimselere az da olsa hukukî formasyon sağlayacaktır. Bunların baroca tutulan listeye kaydolanmaları, vekâlet görevini yapacakları yeri sınırlamak gayesine mâtuftur.

İkinci fıkra, birinci fıkra gereğince vekâlet görevini ifa edeceklerin listeyi kayıt tarihinden itibaren üç ay içinde görev ifa edecekleri yerde büro tahsis etmek mecburiyetini ve bunun müeyyidesini hüküm altına almaktadır.

Üçüncü fıkra, müktesap hakların korunması gayesiyle getirilmiştir. Filhakika, birinci fıkradaki şartları haiz olmıyan, fakat kanunun yürürlüğe girmesinden önce vekâlet görevini meslek ittihaz etmiş de geçimini buna bağlamış bulunan kimselerin, bu imkândan birden mahrum edilmemesi de hakkaniyet icabıdır. Ancak, bunlarda da mânevî niteliklerin mevcudiyeti aranmış ve vekâlet görevini ifa edebilmeleri birinci fıkradaki listeye kaydolanmaları şartına bağlanmıştır. Listedenden her hangi bir suretle kayıtları silindiği takdirde, birinci fıkradaki şartları tamamen haiz olmadıkça yeniden listeye kaydolanmayacaklarının derpiş edilmesi de tasfiye gayesine mâtuftur. Fıkranın son iki cümlesi, bu şahısların müktesep haklarının tanınması için listeye kayıt zamanında başvurma süreleri ile büro açmak mecburiyetlerini ve müeyyidesini düzenlemektedir.

Dördüncü fıkra, önceki fıkralarla vekâlet görevini ifa etmek haklarının, o yerdeki avukat ve davavekilî sayısının üçe yükselmesiyle sona ermesi halinde başka yere naklin ne suretle yapılacağına dairdir.

Beşinci fıkra, listeye kayıt işleminin usulünü, baroların belli

süre içinde karar verme zorunluğuna, baroların kayıt kararının kesin olup, ret kararı aleyhine itiraz süresini ve Adalet Bakanlığının bu konudaki fonksiyonunu düzenlemektedir. Fıkranın son cümlesi Anayasanın 114 ncü maddesindeki prensibinin icabıdır.

Altıncı fıkra, yönetmelikle düzenlenecek hususları göstermektedir.

Yedinci fıkra, bunlar hakkındaki disiplin işleminin, davavekileri, hakkındaki hüküm çerçevesinde yürütüleceğini derpiş etmektedir.

Son fıkra, maddenin yürürlük süresini göstermektedir.

Geçici 14 ncü madde, bir zorunluğun sonucu olarak sevk edilmiştir.

Filhakika, 23 Aralık 1969 günü itibariyle, 375 olan hâkim stajyeri kadrosu tamamen dolu olup erkek ve hanım olmak üzere 631 kişi de stajyerliğe tâyin için sıra beklemektedir. Ayrıca Aralık 1966 sonunda iki senelik stajını bitirecek olan 123 hâkim stajyerinin, hâkim veya C. Savcı yardımcılıklarına tâyini, bu kadroların dolu bulunması sebebiyle Mart 1967 ye kadar mümkün olamayacak ve Bakanlıkça hazırlanan bir tasarı ile istenen 450 kadro verilmediği takdirde de stajını bitirdiği halde tâyin edilemeyeceklerin miktarı artacaktır. Bu durum muvacehesinde iki senelik stajını bitirdiği halde kadro bulunmaması sebebiyle tâyin edilemeyen hâkim stajyerlerinin, tâyin için uzun müddet bekliyerek mağduriyetlerinin devam etmemesini sağlamak amacı ile, bu stajyerlere, hâkim stajyerliğinde geçen süreleri avukatlık stajında geçen sürelerle tam karşılık tutulmak suretiyle avukat olmak imkânı geçici 14 ncü madde ile verilmiş olacaktır.

Son iki madde kanunun yürürlük tarihi ile kanunu yürütecek makama dairdir .

KONYA MİLLETVEKİLİ FAKİH ÖZFAKİH VE 21
ARKADAŞININ AVUKATLIK KANUNU TEKLİFİ (2/54) (*)

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Meclis İçtüzüğü'nün 69 ncu maddesi gereğince birinci dönemde hükümsüz kalmış kanun teklifleri arasında Cumhuriyet Senatosu Üyesi Sayın Muhittin Kılıç tarafından verilmiş ve hükümsüz kalan teklifler listesinde 2/653 sıra numarasını ihtiva eden (Avukatlık kanunu) teklifini benimsediğimizi ve İçtüzüğü'nün 69 ncu maddesinin ikinci fıkrası gereğince komisyona gönderilmesini arz ve talebederiz.

4.11.1965

Konya	Konya	İstanbul	Eskişehir
Fakih Özfakih	Vefa Tanır	Orhan Erkanlı	Şevket Asbuoğlu
Kocaeli	Erzurum	Konya	Tokat
İsmail Arar	Gıyasettin Karaca	Mustafa Dikenli	Fethi Alacalı
Konya	Tokat	İstanbul	İzmir
Nazif Kurucu	İrfan Solmaz	Orhan Birgit	Mustafa Uyar
Giresun	Kütahya	Konya	Sivas
Ali Cüceoğlu	Himmet Erdoğan	Muhittin Kılıç	Orhan Kabibay
Malatya	Erzincan	Kayseri	Siirt
Mehmet Delikaya	Âdil Sağıroğlu	Cengiz Nayman	Âdil Yaşar
	Adana	Adana	
	Bekir Tünay	Mahmut Bozdoğan	

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarafımızdan hazırlanan Avukatlık kanunu teklifi gerekçesiyle birlikte takdim edilmiştir. Gereğine müsaadelerinizi saygı ile rica ederiz.

(*) Bu teklif, genel gerekçe bölümünde açıklandığı gibi, 1963 yılına kadar Türkiye Barolarının yapmış oldukları çalışmalar sonunda hazırlanmış bulunan Avukatlık Kanunu Tasarısı olup Konya Milletvekili Fakih Özfakih ve arkadaşları tarafından benimsenerek Meclise getirilmiştir. Kitabı, Türkiye Barolarının görüşünü belirtmek amacıyla alınmıştır.

Konya	İzmir	İstanbul	Maraş
Muhittin Kılıç	Mustafa Uyar	Fethi Başak	Ali Hüdaioğlu
Yozgat	Eskişehir	Afyon	Kırşehir
Sadık Artukmaç	Seyfi Öztürk	Mustafa İnceoğlu	Halil Özmen
Diyarbakır	Ankara	İzmir	
Azmi Erdoğan	Burhan Apaydın	Kadri Özek	

GENEL GEREKÇE

Yeni ve günün ihtiyaçlarına cevap vermek, sosyal tekâmül safhalarını göz önünde tutarak bir Avukatlık kanunu hazırlanması sosyal bir sorumluluk olarak ve meslekî bir ihtiyaç yönünden belirmiş bulunmaktadır.

Senelerden beri meslek mensuplarının, baroların, Adliye Vekâleti ve mahkemeler gibi müesseselerin yeni baştan ve Avukatlık kanunu hazırlanması gerektiği yolunda fikir birliği içinde buldukları da bir vakiadır.

1960 yılı Temmuz ayında zamanın Adliye Vekili Abdullah Pulat Gözübüyük ile İstanbul Barosu Reis ve İdare Kurulunun Ankara'da Adliye Vekâletinde yaptıkları görüşmede, Bakanlığın yeni bir avukatlık kanunu hazırlamak üzere çalışmalara başlayacağı bildirilmiş, İstanbul Barosunun da bir tasarı hazırlıyarak Vekâlete göndermesi hususunda da bu görüşmede mutabakata varılmıştır.

Filhakika kısa bir zaman sonra İstanbul'da Baronun teşkil ettiği bir komisyon yeni tasarı üzerinde çalışmalara başlamıştır. Bu komisyonun hazırladığı tasarı, Vekâletçe teşkil olunan Avukatlık kanunu tasarısı hazırlama komisyonu müzakeresine sunulmuştur. Bu Vekâlet komisyonuna İstanbul, Ankara, İzmir barolarının temsilcileri iştirak etmiş ve müzakerelere başlanmıştır. 16.1.1961 günü Vekâlette yeni Avukatlık kanunu tasarısı hazırlama komisyonu ilk toplantısını yapmıştır.

Bu komisyon toplantılarında prensip itibariyle İstanbul Barosunun hazırladığı tasarı üzerine müzakerelere başlanmıştır. Bu arada baroların ve Barolar Birliğinin istiklâli, muhtariyeti, idare kurulları ile disiplin kurullarının ayrılımları, avukatlık meslekinin sahasının genişletilip geliştirilmesi, stajın verimli hale getirilerek avukatlık imtihanının konulması gibi prensiplerde tam bir mutabakata varılmıştır.

Bu devrede Kurucu Meclis teessüs etmiş ve yeni Anayasayı hazırlamakta bulunduğu komisyonca nazara alınarak hazırlanan Anayasaya ve onun prensip ve espirisine, derpiş ettiği müessese anlayışına uygun bir Avukatlık kanunu hazırlıyabilmek için Bakanlıkta teşkil olunan komisyon mesaisine araverilmiştir.

1961 seçimlerinden sonra kurulan karma Hükümette Adalet Bakanlığı görevini almış bulunan Sahir Kurutluoğlu'nun zamanında, Bakanlık Av. Volf. Çernis'e yeni bir Avukatlık kanunu tasarısı hazırlaması teklif ve temennisinde bulunmuştur. Avukat Volf Çernis İstanbul Barosu ile temas etmek suretiyle yukarıda belirttiğimiz esas ve prensipleri nazara alarak daha ziyade Alman Avukatlık Kanunu çerçevesinde ve ondan mülhem bir tasarı hazırlıyarak Bakanlığa sunulmuştur.

Diğer yandan İstanbul Barosu bütün bu çalışmaları ve tasarıları göz önünde tutarak yeni bir Avukatlık kanunu tasarısı meydana getirmiştir.

Bu sıralarda Zonguldak ve birçok baroların öteden beri izhar ettikleri arzu ve haklı taleplerine uygun olarak Ankara Barosunun (20 - 21 - 22) Nisan 1963 günlerinde Ankara'da tertibettiği Barolar Birliği İhvari Toplantısı 48 baronun iştirakiyle Ankara'da yapılmıştır.

Bu toplantıda yeni hazırlanacak Avukatlık kanunu tasarısında yer alması gereken prensip, ve müesseseler üzerinde müzakere yapılmış bunlar maddeler halinde tesbit edilerek karara bağlanmıştır. Yine Barolar Birliği toplantısında varılan karar gereğince (17 - 18 - 19) Mayıs 1963 günlerinde Ankara, İzmir, İstanbul barolarından katılan 3 er kişilik temsilcilerin teşkil ettiği 9 kişilik komisyon tesbit edilen prensiplerin ışığı altında bütün baroların görüşlerini ihtiva eden işbu Avukatlık kanunu tasarısını hazırlamış bulunmaktadır.

Bu yeni avukatlık kanunu tasarısı 1961 Anayasası, topluluğumuzun bugünkü ihtiyaçları, geçirilen tecrübeler, ecnebi mevzuat ve Türkiye barolarının görüşlerinin bir muhassalası göz önünde tutularak hazırlanmıştır.

Tasarı ve teklifin hazırlanmasında büyük çapta emeği geçmiş olan Ankara, İstanbul ve İzmir barosu yönetim kurullarına şükranlarımızı arz ederiz.

Kanun 12 kısım ve bir geçici kısımdan mürekkep olup 195 madde ve 6 geçici maddeden ibarettir.

MADDE GEREKÇELERİ

Birinci kısım : 3 maddeden ibarettir.

Madde 1 — Avukatlığın bir kamu görevi olduğunu hükme bağlamıştır. Bütün mevzuatta ve eski kanunda avukatlığın âmme hizmeti mahiyetinde bir hizmet olduğu kabul edilmiş bulunmakla bu hüküm tasarıya da daha sarıh surette alınmıştır. Ecnebi mevzuatta da avukatlık mesleki kamu görevi olarak kabul edilmiştir.

Madde 2 — Avukatlığın gayesini izah eden ve hükme bağlayan bu madde; avukatların hukukî bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine tahsis ederek her türlü hukukî meselelerde ihtilâfların halline ve münasebetlerin tanzimine yardım etmek resmî ve özel kurumlar ve yargı organları önünde kanunların tam olarak adalet ve hakkaniyete uygun surette tatbikini sağlamak şeklinde ifade olunan gayeyi hükme bağlayan madde avukatlığın bu vasıfları itibariyle de bir âmme hizmeti olduğunu ifade etmiş bulunmaktadır.

Madde 3 — Bu maddede avukatın serbest bir meslek yaptığı adaletin dağıtımında ve gerçekleşmesinde müstakil bir organ olduğu ifade edilerek avukatın yukarıda belirtilen hizmeti görürken ve mesleğin gayesine vâsıl olurken kanunlardan, adalet prensiplerinden, mülhem olarak ve sadece bunlara bağlı hareket edeceği, hiçbir makam ve yerden emir almıyacağı ve oralara tabi olmadığı ezcümle müvekkilinden emir alarak yukarıda gösterilen prensipler dışında hareket etmeyeceği belirtilmiştir. Avukatın haksız bulunduğu bir işi ve davayı iddia ve savunmayacağı, savunmayabileceği hülâsa meslek icra ederken avukatın bağımsız ve serbest bir meslek icra ettiği ifade olunmuştur.

İkinci kısım : 14 maddeden ibarettir.

Madde 4 — Avukatlık meslekine kabul şartlarını tesbit eden bu madde : Âmme hizmeti olarak kabul olunan avukatlığın sosyal hayattaki büyük önemi göz önünde tutularak, bir avukatın hem moral hem de bilgi bakımından esaslı ve sıkı bir yetişme şartına tabi olması, mesleke liyakat kesbedip etmediğinin murakabeye bağlanması ön plânda tutulmuştur.

Nihayet bir jüri huzurunda imtihan vererek bu liyakat ve ihtisasın ihraz edildiği tesbit olunarak avukatlık meslekine girmek bir teminat teşkil edecektir. Müdafaa meslekî bir formasyon ve mümarese, tecrübe işidir. Bu hukukî bilgi ve tecrübe formasyonu, tam ve kâmil mânada hukuk fakültelerinde o müesseselerin uzun tecrübelerden sonra hazırlanmış programlarına göre tedrisat görmek ile iktisap olunabilir.

Hukuk derslerini yardımcı bilgi olarak alan ve okutan tâli derecede bu mevzuları öğreten başka müesseselerden mezun olanların bu bilgi ve formasyonu aldıkları kabul olunamaz. Madde bu esaslar nazara alınarak yalnız hukuk fakültelerinden mezun olanlara avukatlık meslekine girme imkânını has ve şart olarak koymuştur. Bu maddeye stajdan muafiyet için konmuş olan 10 yıllık süre yukarıda belirttiğimiz gibi avukat olacak kimsenin bu sıfatı almadan önce tecrübe ve mümarese devresi olarak böyle bir uzunca müddete tabi olmasını sorumlu göstermektedir. Zira ehliyet ve liyakatin neticesinde staj imtihanı ile tesbit olunması zarureti karşısında sayılan mesleklerde ve statülerde 10 yıldan az müddetle bulunmuş olmanın kâfi olamayacağı tecrübelerle sabittir. Birçok memleket mevzuatında da bu husus aynı tarzda derpiş edilmiştir. Bu hüküm aynı zamanda avukatlık meslekine sadece tır için girmeyi esas almak lâzımgeldiği ve âmme intizamı bakımından avukat olacak her kişinin ehliyetli olduğunun staj ve imtihan süzgecinden geçtikten sonra tesbit edilmesi anaprensibine uygunluğu temin etmek bakımından sevk edilmiştir.

Madde 5 — Bu maddede avukatlık meslekine kabule engel halder derpiş olunmuştur. Burada sevk olunan hükümler eski kanunda yer alan hükümlere uygundur. Ancak yenilik olarak bazı suçlardan mahkûm olmak hallerinde bu kabil mahkûmların affa veya memnu hakların iadesine mazhar olmaları hallerinde dahî avukat olamayacakları hükmünü getirmiştir. Bu hükümler seçim kanunlarında, Hâkimler Kanununda derpiş edilmiştir. Ve aynı tarzda prensibolarak mâni sebepler olarak hükme bağlanmıştır. Ahlâki redaeti sabit olan ve manevî evsaf nakisesiyle mâlûl bulunan kimselerin mesleke alınması mahzurlu görülmektedir. Bunların amme hizmeti görmek bakımından mâlûl buldukları memleketimizde de kabul olunmuştur. Bu itibarla kanunda da bu hükümler yer almıştır.

Madde 6 — Avukatlığa istek hakkında karar ve yemin bakımından hüküm sevk eden bu maddede yenilik yemin yönündendir. Bu

yeminin anane olarak tatbik edilmekte bulunduğu vakıasından gayri bir mesleke dâhil olan kimsenin o meslekkın gaye ve esaslarına riayetini tazammun eden bir sözü yemin şeklinde ifa etmesi her yerde kabul edilmiş tabii bir prensiptir. Maddemizde buda hükme bağlanmıştır.

Madde 7 — Karar verme müddeti ve bekletici halleri hükme bağlayan bu maddede adayın mesleke kabulü bakımından müracaatının sürüncemede bırakılmaması noktasından, bir de mesleke kabule mâni bir takibat altında bulunan kimsenin bu hallerinin tavazuzu beklenerek kabul kararının bekletici meseleye bağlanması umumi prensiplere uygun düştüğünden bu hallerde nazara alınmıştır.

Madde 8 — Kabul isteğinin reddi kararına karşı itirazı ve mercileri gösteren bu maddede yine umumi prensiplerden mülhem olunarak kararların gerekçeli olması, yeni bir müessese olarak kurulan **Barolar Birliğine** itirazın mümkün olması ve nihayet Danıştaya başvurma esasları kabul olunmuştur.

Madde 9 — Avukatlık ruhsatnamesi eski kanunda da mevcut olan bu belgelerin avukat olan kimseye barolarca verilmesi ve bunların tek tip olarak Barolar Birliği tarafından bastırılması hükme bağlanmıştır. Bu hükümde kanunun bünyesine ve Barolar Birliği kuruluşuna uygunluk arz eder.

Madde 10 — Levhadan kaydın silinmesi hallerini hükme bağlayan bu madde eski kanunda da mevcuttur.

Madde 11 — Levhadan kaydın silinmesi ve buna ait itirazlar hakkında hüküm sevk eden bu madde eski kanunda yer almıştır. Değişiklik olarak, itirazın Barolar Birliğine yapılması ve nihai merci olarak da Danıştaya başvurulması esas alınmıştır. Bir de tedbir olarak yönetim kurulunun silme kararı üzerine disiplin kurulunun tedbir olarak avukatı meslek icrasından muvakkaten menedebileceği de hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Madde 12 — Ret ve silme kararının bildirilmesi hakkında hüküm sevk eden bu madde bu durumda olan aday veya avukatın hakkında verilen silme kararlarının barolara ve Barolar Birliğine bildirilmesi meslekin nizamını ve koordinasyonu sağlamak için konulmuştur.

Madde 13 — Avukatlık unvanını kullanmak salâhiyetinin düş-

mesi hallerini tanzim eden bu madde istisnaen avukatlık unvanını en az 10 yıl avukatlık yapmış olan kişilere baro yönetim kurulu kararı ile kullanabilmek izninin verilebileceğini ve bunun disiplin kurulu kararınca da geri alınabileceği hükmünü koymuştur.

Madde 14 — Avukatlıkla bağdaşamayan işleri sayan bu maddede, bu mesleklerin avukatlık meslekinin şeref, vekar, haysiyet ve nizamı ile bağdaşmayacağı ve meslekin gayesine mugayir olması sebebiyle bu hüküm konmuştur.

Madde 15 — Avukatlıkla bağdaşabilen işleri tâdâdeden bu maddede gerekçenin başında tafsilâtı ile arz ve izah olunduğu veçhile avukatların sosyal hayatta faydalı olabilecek meslekin nizamı ve gayesiyle bağdaşabilen bu kabil meşgalelerle ve işlerle uğraşmaları faydalı görülmekle ayn ızamanda meslekin sahasını genişletmek için sevk edilmiş bulunmaktadır.

Madde 16 — Hısımlık engeli bakımından sevk edilen bu maddede âmme emniyet ve itimadı bakımından eski kanuna girmiş bulunan bir hüküm olarak yeni tasarıda da yer almıştır.

Madde 17 — Yargıçlık veya savcılıktan ayrılanların iki yıl süre ile buldukları son vazife yerlerinde avukatlık yapmamalarını icabettiren esbabı mucibe eski kanunda da aynen yer almış ve bu hüküm sevk edilmiştir. Tasarımızda aynı memnuiyetin muhafaza edilmesi bu esbabı mucibenin yerinde olmasına dayanılmaktadır.

Maddede gösterilen memurlar hakkında keza aynı memnuiyetin vaz'ı bakımından da esbabı mucibe aynıdır.

Yargıç, savcı, veya Devlet memurunun il, belediye, İktisadi Devlet Teşekkülü memurlarının, memuriyet sıfat ve nüfuzlarını kullanarak kendilerine iş sahası temin etmek ve meslekin nizam ve gayesini ihlâl ederek âmme vicdanında bağımsız, serbest bir meslek olarak icra olunması şart olan avukatlık meslekinin bu gayeden ve şartlardan mahrum olabileceği şüphesini yaratmak hüküm bu şekilde konmuş bulunmaktadır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Staj

Madde 18 — Kanunun 3 ncü kısmı stajın ne suretle yapılacağını tâyin etmektedir. Avukatlık meslekinin avukatlığın ciddî ve ve-

karına uygun bir şekilde ifa edebilmek, avukatlığın bütün inceliklerine mufuz edebilmek için yalnız hukuk tahsili kâfi olmayıp adayın gerek mahkemeler gerekse bir avukat yanında esaslı bir staj devresi geçirmesi zaruridir. Bu sebeple yanında staj görülecek avukatın en az 10 yıl avukatlık yapmış olması zaruri görülmüştür.

Madde 19-20 — 19 ncu madde staja başlamak isteyenlerin başvuracakları baroyu ve 20 madde de staj istemine eklenecek belgeleri belli etmektedir. Staj isteminde bulunan tarafından baro başkanlığına verilecek beyannamenin doğru olması gerektiğinden yanlış beyanda bulunmak bir suç niteliğinde kabulü gerekmektedir.

Madde 21 — Staja başlamak isteyen adayın bu isteği alâkalıların görebilmesi için baro ve adliye dairelerinin münasip bir yerinde ve istem tarihinden itibaren 10 gün içinde ilân edilerek adayın avukatlığa engel bir halî olduğu halde alâkalıların isteme karşı itiraz etmelerine imkân sağlanması düşünülmüştür. Anrak, dayanaksız ve yerinde olmıyan itirazlarla adayın staja başlamasına engel olmaması için itirazlarda açık delil ve vakıalar gösterilmedikçe bu itirazların tetkik olunamıyacağı esasî kabul edilmiştir.

Madde 22 — Staja başlama isteminde bulunan bir adayın kanda yazılı belgeleri ibraz etmesinden başka adayın, avukatlığın gerektirdiği mânevi niteliği taşıyıp taşımadığının da araştırılması gerekli olup baro başkanının görevlendirdiği bir avukat tarafından bu yönden bir araştırma yapılması ve bir rapor verilmesi de icabetmektedir. Aday hakkında bu yönden olumlu bir rapor alındığı takdirde bora yönetim kurulu adayın stajyer listesine kabulü hakkında bir karar verebilir.

Madde 23 — Aday hakkında, ilân süresi sonunda staja kabul edilip edilmemesi hakkında 22 nci maddede yazılı rapor da nazara alınmak suretiyle ve bir ay içinde yönetim kurulunca bir karar verilmesi lâzımdır.

İstem üzerine yapılacak işlemlerin uzamaması için bir ay içinde bir karar verilmemiş olursa adayın listeye kabul edilmiş sayılması gerektiği gibi listeye yazılma kararına karşı savcı, yönetim kurulu üyesi itiraz edebileceği gibi istemin reddine dair karara karşı da adayın Türkiye Barolar Birliğini itiraz hakkı tanınmıştır. Türkiye Barolar Birliğinin adayın staj listesine yazılması hakkındaki

kararı kesin olup ancak ret kararlarına karşı Danıştaya başvurma hakkı tanınmıştır.

Madde 24 — Staja başlama tarihi yönetim kurulu kararı ile staj listesine yazılma tarihi olarak kabul edilmiştir. Adaylığa itiraz edilmiş ise bu itirazın reddine kadar adayın listeye yazılma işleminin durması icabedip binnetice bir aylık sürenin de işlemesi gerekmektedir.

Madde 25 — Staja başlamadan evvel Baroya başvurma sırasında yanında staj göreceği avukatın muvafakatine dair belge ibraz edilmiş olduğundan adayın, bu muvafakati veren avukat yanında staj görmesi esastır. Ancak adayın daha iyi yetişebilmesi için başka bir avukat yanında staj yapılmasına karar verebilir. Böyle bir karar verilebilmesi için Baro Başkanının alâkalıların isteği lâzımdır.

Aday, yanında staj görmek istediği avukatın muvafakatini alamamış veya böyle bir avukat tanımamış ise bu adayın staj görebilmesi için yanında staj göreceği avukatı Baro Başkanının tayin ettiği avukatın stajyeri kabul etmesi mecburiyeti yüklenmiş ve bu bir meslek görevi sayılmıştır.

Madde 26 — 3499 sayılı Avukatlık Kanununda staj müddeti evvelce 2 sene olarak kabul edilmiş iken sonradan yapılan değişiklikle bu müddet bir seneye indirilmiş ise de tatbikatta bir senelik sürenin yeterli olmadığı ve stajyerlerin istenildiği surette yetiştirilemediği görüldüğünden staj süresinin yine 2 sene ve kesintisiz olması prensibi kabul edilmiştir.

Stajın, bilhassa kesintisiz olması stajyerin yetişmesi bakımından zaruri görülmekle beraber haklı sebepler halinde staja ara verildiğinde engelin kalkmasından itibaren bir ay içinde adayın baroya başvurması halinde staja devam edebileceği istisnası kabul edilmiştir.

Yine bu maddede stajyerin avukatlığı iyi bir şekilde öğrenebilmesi için stajyerlere bazı imkânlar düşünülmüş ve stajyer avukatla birlikte mahkeme celselerine girmesi hakkı tanınmakla beraber barolar tarafından yönetim kurulu tarafından verilen ödevleri yapmış işleri takibetmesi gibi ödevleri yapmakla yükümlü tutulmuştur.

Madde 27 — Her ne kadar stajın ilk altı ayı mahkemeler nezdinde yapılacak ise de prensibolarak bütün stajın, yanında staj gö-

receği avukatın gözetimi altında olması icabetmektedir. Bu suretle stajiyer mahkemelerdeki staj süresi içinde dahi avukatın gözetimi altında tutulmuş ve bu süre içinde yanında staj gördüğü avukatın rapor vermesi lüzumu göz önünde tutulmuştur.

Madde 28 — Stajiyerin mahkemelerde staj gördüğü sırada yargıçlar ve savcılar tarafından verilecek raporlarla birlikte bu devreyi de kapsayıcı mahiyette avukatın her altı ayda bir vereceği raporlarla staj süresinin sonunda verilecek nihai raporlar ile stajiyerin genel durumu ve avukatlık imtihanına girebilip giremeyeceği belirtilecektir. Baro Yönetim Kurulu bütün bu raporlar karşısında stajiyere staj belgesi verilmesine veya 6 ay süre ile uzatılmasına karar verebilir. Staj süresinin uzatılmasına dair verilecek karara karşı stajiyere itiraz hakkı tanınmamış ve bu cihet Yönetim Kurulunun takdirı olarak kabul edilmiştir.

Madde 29 — Stajın ikinci yılı stajiyerin tatbikatta ve görev alarak çalışabilmesi için staja başladıktan sonra yanında staj gördüğü avukatın yazılı muvafakati ve gözetimi altında stajiyerlerin sulh mahkemeleri ile icra yargıçlıklarında dava takibedebilmeleri icra işlerini kovuşturması kabul edilmiş ve bu suretle bir bakımdan da stajiyerin halı durumu düşünölmüş olduğu gibi ayrıca stajiyerlere bir yardım yapılabilmesi için Barolar Birliğine bir yetki verilmiştir. Bu husus bir yönetmelikle tanzim edilecektir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Avukatlık imtihanı

Madde 30 — Stajını yaparak staj belgesi almış olanların Türkiye Barolar Birliğinde bir imtihana tabi tutulması lüzumlu görölmüştür. 3499 sayılı Avukatlık Kanununda evvelce bu imtihan mevcut iken sonradan bazı düşüncelerle imtihan kaldırılmış ise de bunun iyi bir netice vermediği görölmüş ve imtihansız avukatlığın meslekte gerileme meydana getirdiği görölmüştür. Türkiye dahilindeki bütün avukatların aynı seviyenin üstünde olabilmeleri gayesiyle imtihan bir zaruret halini almıştır.

Madde 31 — Bu maddede imtihan kurulunun ne suretle meydana geleceği belirtilmiş ve imtihan kurulu üyelerinden 5 inin en az 20 sene avukatlık yapmış olan tecrübeli avukatlar arasında Tür-

kiye Barolar Birliğince seçileceği ve bir üyenin yargıtay ceza dairesi lüzumlu görülmüştür.

Madde 32 — Staj belgesi alıp da avukatlık imtihanına girmeye hak kazanan stajyerlerin üç kere başarısızlığa uğramaları halinde bir daha imtihana girmelerine lüzum ve mahal kalmadığından yeniden bir hak tanınmamıştır. Bu suretle her hangi bir imtihanda tesadüfen başarı göstererek yeterli olmyan kimselerin avukat olmaları da önlenmiş bulunmaktadır.

Madde 33 — İmtihanda her türlü tesadüfî neticeleri önlemek için imtihanın yazılı ve sözlü olarak ayrı ayrı yapılması düşünülmüştür. İmtihanlar adayın pratik bilgi ve yeterliğini ölçmek maksadiyle yapılip her avukatın mutlâk surette bilmesi icabeden ana kanunlar üzerinden yapılması öngörülmüş olup imtihan usul ve konularının düzenlenmesi Türkiye Barolar Birliği tarafından yapılacak yönetmeliğe bırakılmıştır.

Madde 34 — Avukatlık imtihanını başarmış olduklarına dair Türkiye Barolar Birliğinden bildirilen stajyerler avukatlık edecekleri yer barosuna kaydolunmak hakkını kazanırlar ve bu baroya başvurabilirler. Bu takdirde Baro Yönetim Kurulu Kararı ile o yer baro levhasına yazılabilirler.

BEŞİNCİ KISIM

Avukatlık hak ve vazifeleri

Madde 35 — Bu madde avukatların üzerine aldıkları vazifelerin ne suretle ifa edileceği tâyin edilmiş ve avukatların görevlerinin ifasında meslekin kutsallığına yakışır bir şekilde hareket etmeleri, avukatlık ünvanının telkin ettiği saygı ve güvene lâyük bir şekilde hareket etmelerinin mecburî olduğu tâyin edilmiştir.

Madde 36 — Avukatlık bir ihtisas meslekî olduğundan kanun işlerinde ve hukukî meselelerde iş sahiplerine yol göstermek ve hukukî fikir vermekle beraber bilhassa yargı yetkisini haiz organlar önünde dava etmek ve savunmak bu işlere ait evrakı düzenlemek, adli işlemleri takibetmek avukatlığa ait hak ve görevlerden olduğu gibi bilcümle resmî dairelerde çekişmeli ve çekişmesiz işleri kovuşturmak da avukatlara ait görevlerde bulunmaktadır. Eskî kanunda avukatlara yalnızca çekişmeli işlerde hak tanınmış olduğu cihetle

çekişmesiz işler avukatın görevi dışında sayılmış mıdır? Bircümle resmî dairelerde iş kovuşturması bilgisi olmıyan kimseler tarafından yapıldığından isteklere kanun ve usule uygun olmamakta ve bu yüzden birçok lüzumsuz işlemlerle resmî daireler işgal edilmekte ve bu yüzden yapılması gereken işler de uzamakta veya imkânsızlık dolayısıyla yapılmamakta olduğundan bu gibi işlerin de bir avukat tarafından takibedilmesi işlerin kanun dairesinde yapılması temin edilebileceği gibi lüzumsuz istem ve redlerle işlerin uzaması da önlenmiş olacaktır. Bir çok memleketlerde resmî dairelere yapılacak başvuruların bir avukat eliyle yapılması kabul edilmiş olup bu suretle işlerin iyi bir şekilde görülmesi temin edilmiş olduğu halde memleketimizde halkın malî durumu da nazara alınarak yanlış ve usulsüz davalar açılmasına ve bu suretle mahkemelerin lüzumsuz şekilde işgal edilmesiyle beraber bir çok hakların da bu sebeple kaybına meydan verilmemesi için dava dilekçelerinin bir avukatın kontrolundan geçmesi ve avukat tarafından imzalanması esası kabul edilmiştir. Bu kayıt her şahsın anayasa karşısında kendi davalarını kendisinin takibetmesine de mani teşkil etmemektedir. Medenî Kanun ve hukuk mahkemeleri usulü kanunu hükümlerine göre usul ve furu ile karı kocanın ve ikinci dereceye kadar civar hısımlarının resmî dairelerde vekâletle işlerini takibedebilmeleri de esas prensibin bir istisnası olarak kabul edilmiştir.

Maddenin 4 ncü fıkrasında bazı davaların ehemmiyeti nazara alınarak miktar ve kıymeti 10.000 liradan fazla olan davaların mahkemeler önünde takibinin bir avukat tarafından yapılması düşünülmüştür. Bu kayıt dava sahipleri için bir teminat mahiyetindedir.

Avukatlık bir bilgi ve tecrübeye ihtiyaç gösterdiğinden yine birçok yabancı memleketlerde olduğu gibi avukatlar arasında bir derecelendirme düşünülmüş ve maddenin beşinci fıkrasında mesleke yeni başlamış avukatların ancak sulh mahkemeleri ile icra yargıçlıkları ve icra dairelerinde iş takibedebilmeleri ve ancak iki senelik bir avukatlık tecrübesinden sonra asliye mahkemelerinde dava ve müdafaa hakları tanınmıştır. Ancak nüfusu az olan şehirlerde buna imkân bulunamayacağı düşünülerek ve kayıt nüfusu 100.000 den fazla olan şehirlere teşmil edilmiştir. Bu suretle mesleke yeni başlayan avukatların yalnız büyük şehirlerde toplanması da önlenmiş ve memleketin her yerinde halka yardımcı avukat bulunabilmesinin temin edileceği düşünülmüştür.

Yine aynı maksatla diğer memleketlerde olduğu gibi Anayasa Mahkemesi ile Yargıtay ve Danıştayda duruşmalarda hazır bulunabilmek için 10 yıl avukatlık etmiş olmak lüzumlu görülmüştür.

Madde 37 — Çekişmesiz işlerin de avukat tarafından kovuşturulabilmesi sebebi 36 ncı maddede izah edilmiştir.

Madde 38 — Ceza işleri hakkında hazırlık kovuşturmasında avukatın müvekkili yanında bulunmaması birçok yanlışlıklara ve haksızlıklara sebebiyet vermekte olduğu tatbikatta görülmüştür. Hazırlık kovuşturmasında müvekkili yanında avukatının bulunması işlerin hüsnü suretle ifasına yardım edeceği gibi birçok hakların da ziyana meydan vermiyecek bu suretle savcılık ile mahkemelerin işleri de daha kolaylaşmış olacaktır.

Madde 39 — Avukata tanınan haklarla beraber avukatın da sorumlu olduğu işler vardır. Bunların başında avukatın sır saklaması gelmektedir. Haklarının savunmasını bir avukata bırakan bir kimse birçok sırları da bildirmek durumundadır. Bunu yapabilmesi ve adaletin tam bir şekilde ortaya çıkabilmesi için sırlarını avukata bildiren kimsenin hiçbir huzursuzluk duymaması icabederler.

Bu suretle avukatın kendisine bildirilen veya görevi sırasında öğrendiği işlerden dolayı bunları şahitlik suretiyle dahi olsa açığa vurması önlenmek istenmiştir.

Madde 40 — Avukat, kendisine teklif olunan işleri kabul etmek zorunda değildir. İşi reddederken de hiçbir sebep göstermeye mecbur tutulamaz. Ancak iş sahibinin haklarının kaybolmasına meydan verilmemesi için işi reddeden avukatın bunu iş sahibine bildirmesi icabettir.

Başvurduğu iki avukat tarafından işi reddedilen bir kimse müdafaasız kalmaması için kendisine bir avukat tayin edilmesini baro başkanından isteyebilir. Baro başkanı tarafından bu suretle kendisine görev verilen bir avukat ücreti verilmesi şartıyla işi kovuşturmaya zorunlu tutulmuştur. Bu zorunluluk bir meslek ödevi niteliğindedir.

Madde 41 — Avukat kendisine teklif olunan işleri kabul edip etmemekte serbest olmakla beraber bazı işleri de reddetmeye zorunludur. 41 nci madde avukatın reddetmesi icabeden işleri saymaktadır. Her türlü muvazaalı işlere meydan verilmemesi için bu

zorunluluk avukatların ortaklarına da teşmil edilmiştir. Ancak iş sahibi yine müdafaasız kalmayıp 40 ncı madde gereğince baro başkanından kendisine bir avukat verilmesini isteyebilecektir.

Madde 42 — Bazı iş sahipleri avukatın kendisine yapmış olduğu yardımın karşılığı ödemededen, işlerine hukukî bir veçhe verildikten sonra işini geri almak ve bu suretle daha çok az bir bedelle işini taktettirmek bu suretle avukatı istismar etmek yolunu tercih ettiklerinden ücret ve masraflar ödeninceye kadar evrak ve vesikaları geri vermemek hakkını tanımak icabetmektedir.

İşlerin bitmesinden sonra da 3 sene müddetle avukatın dosyayı saklaması ve ilerde lüzum hâsıl olduğunda bu dosyası iş sahibine vermesi lâzımdır. Ancak, yazı ile müvekkile bildirildiği halde müvekkil tarafından dosya alınmayacak olursa artık avukata bu dosyayı daha fazla saklamak yükümlülüğüne yer kalmıyacaktır.

Madde 43 — Avukatın, müvekkile, izafetle yapmış olduğu işlerden dolayı bir zarar meydana gelir ve iş sahibi tarafından bunun avukattan tazmini istenmesi halinde bu hakkın doğduğu tarihten itibaren bir sene zarfında talebedilebilmesi bu maddede kabul edilmiş ve bu müddet Borçlar Kanununa mütenazır olarak tâyin edilmiştir. Ancak, zararın vukuu tarihinde iş sahibi tarafından bunun haber alınmaması düşüncesiyle müvekkilin talep hakkı işin bitmesinden itibaren bir sene daha temdidedilmiştir.

Madde 44 — Bir avukatın belli bir işi kovuşturma ve savunmadan vazgeçmesi ancak bu görevden istifa etmesiyle kabildir. Ancak, avukatın istifası halinde bu istifanın müvekkile yazı ile bildirilmesi lâzımdır. Fakat avukatın istifa tarihinde işi bırakması tatbikatta birçok güçlükleri ve hakların kaybolmasını meydana getirmektedir. Bu sebeple avukatın istifa tarihinden itibaren 15 gün süre ile vekâlet görevinin devam etmesi bu maddede kabul edilmiştir. Bu suretle istifa sebebiyle işlerin sürüncemede kalması ve her iki tarafın da istifadan dolayı zarara uğraması önlenmiş olacaktır.

Her avukat lüzum gördüğü takdirde görevinden istifa edebilir ise de adli müzaheret bürosu veya kanunda yazılı hallerde baro başkanı tarafından görevlendirilen bir avukat mecburî bir sebep olmadıkça bu görevden istifa edemez, aksi takdirde kendisinin görevlendirilmesi bir sonuç meydana getirmez. Bu suretle görevlendirilmiş olan avukat bu görevini yapmaktan çekinebilmek için kaçınılmaz bir sebep bulunması lâzım olup böyle bir halde avukat ancak

bu sebebi kendisine görev veren makama bildirecek ve bu sebebin işin takibine negel olup olmadığını görevi veren makam tâyin edecektir.

Bir dava veya icra takibi sırasında istifa eden avukatın bu istifasını kendi müvekkiline bildirmesi mecburi olduğu gibi 3 ncü fıkrada bu istifanın karşı tarafa da bildirilmesi lüzumu kabul edilmiştir. Ancak yine istifanın hükmü bunun karşı tarafa bildirildiği tarihten itibaren 15 gün devam etmesi icabetmektedir. Bu müddet içinde yapılacak bilcümle tebliğler asile yapılmış sayılır. Her türlü suiniyetle vâkı hareketlere mani olunması için bu 15 günlük sürede vazifenin devam ettiği ve aksî iddia edilmiyeceği maddede açıkça belirtilmiştir. Yine maddenin son fıkrasında yukarıki fıkralara paralel olarak müvekkilin ölümü halinde avukatın durumu müvekkil yerine kaim olacak kimselere bildireceği ve onlardan alacağı talimata göre hareket etmesi ve terekenin haklarının ziyanına meydan vermemesi maksadıyla avukata bir yetki tanınmıştır.

Madde 45 — Bir avukatın ölümü, işten veya meslekten men edilmesi veya her hangi bir sebeple avukatın iş yapamaz hale gelmesi üzerine hakların ziyanına meydan verilmemesi icabeder. Bu sebeple alâkalıların talebi veya baro başkanının re'sen işe el koyması icabeder. Bu sebeptir ki, bu gibi hallerde baro başkanının, avukatın bürosuna el koyarak geçici olarak işleri yürütmek üzere bir avukatın görevlendirilmesi ve arada iş sahiplerini haberdar etmesi lüzumu kabul edilmiştir. Baro başkanının bu suretle yazıhaneye el koyarak bir avukata bu işleri teslim etmesi de bir zamana bağlı olduğundan kanuni sürelerin durması icabettiği kabul edilmekle beraber işin fazla uzamaması için de bunun üç aylık bir müddetten fazla olmaması düşünülmüştür. Bu sürelerin durması ve işin başka bir avukata verilmesi işinin de mahkemelere bildirilmesi zarureti düşünülmüştür.

Madde 46 — Bu maddede kanunî engel olmadıkça avukatların kendilerine teklif edilen iş veya üzerlerine aldıkları vekâlet görevleriyle ilgili bütün adlî askerî, malî ve idari kaza mercileri ile idari mercilerdeki ve resmî hususi daire, kurumlardaki bütün dosya ve evrakı vekâletname ibrazına lüzum olmaksızın incelemek ve bunlardan vekâletname ibraz ederek suret ve örnek verilmesini istemek bunları harcsız almak hakkını tanyan hüküm sevk edilmiştir. Tatbikatta bir avukatın haksız bir davayı almaması ve alacağı işi rahat-

lıkla serbestçe tetkik edebilmesi meslekin gayesinin tahakkuku ve serbestçe icrasının temini bakımından zorunludur.

Madde ikinci, üçüncü fıkralarda sevk edilen hükümlerde aynı maksadı temine mâtuftur. Son fıkrada bu hakları suistimal eden veya ihmal eden avukata tatbik edilecek hapis cezası şeklindeki ağır müeyyide de yer almıştır. Bu suretle avukatlığın bihakkin yapılabilmesi meslekin gaye ve nizamının tahakkuk ve korunması için avukata tanınan bu yetkiler tatbikatın verdiği ilhamlar ve uğranılan güçlüklerin neticesi bulunmaktadır. Bu salâhiyetler medeni memleketler mevzuatında da hemen hemen aynen yer almış bulunmaktadır. Bu bakımdan tasarımızda yeni bir hüküm olarak yer almış bulunmaktadır.

Madde 47 — Tasarının 47 nci maddesi, belli işlemlerden avukatın bilgi ve imzasının aranması hususunu tâyin etmektedir. Bu maddenin sekinde her türlü şirket mukavelelerinin gayrimenkul satış va'di anlaşmalarının ve diğer muamelelerinin sıhhatli ve muteber olmaları ve kanunların tâyin eylediği hususa uygun olarak yapılması ve bu suretle hak sahiplerinin hak ve menafinin korunması amacı saik olmuştur. Avukatlar, çeşitli hak ve davaları savunan ve bu vazifeleri sebebiyle kanunlar, tefsir kararlarını, ilmî hukukî hayatın geçirdiği, geçirmekle olduğu istihale ve değişikliklere yakından vakıf bulunmaktadırlar. Hukuki hayatta arzu edilen gaye toplumdaki münasebetlerde ihtilâfların çoğalması değil, mümkün olduğu kadar azalmasıdır. Binaenaleyh, fertlerin aralarında yapacakları akitlerin veya bir taraflı hukukî muamelelerin ihtilâf doğurmayacak şekil ve mahiyette yapılmasının temininde avukatlar bu madde hükmü ile yardımcı olacaklardır. Memleketin iktisadî imkânları ve içtimai bünyesi nazara alınarak mukavele borç senedi ve taahhütname gibi hukukî işlemlerde ancak 10.000 lira veya daha fazla miktarlar bu maddedeki mecburiyet hükmüne tabi kılınmış bu miktardan az olanların serbest bırakılması düşünülmüştür.

Madde 48 — Maddenin sekindeki sebep ve saik, avukatın hakkın müdafaasını her türlü ceza tehdit ve korkusundan masun olarak yapılabilmesidir. Müdafaa kutsî bir vazifedir. Bu vazifenin ifası sırasında avukatın hâdiselerin sevk ve ilcasıyla heyecanlanarak bazı münasip olmıyan sözler sarf etmesi ve bazı hareketlerde bulunması mümkündür. Müdafii davada kendisini değil başkalarını akadar eden hakları müdafaa etmekte ve haklı durumunu belirtme-

si için gayret sarf etmektedir. Davada mahkemeye ışık tutan ve hakikati meydana çıkartmaya çalışan avukatın, Demokles'in kılıcı gibi her an tevkif veya cezanın tehditi altında sıhhatli ve gereği gibi bir müdafaada bulunması düşünülemez. Bu müeyyidelerin korku ve tehdidi altında bulunan avukatın mahkemenin kanaatini değiştirebilecek ve daha âdil bir neticeye götürebilecek bazı sözler söylemekten kaçınmak zorunda kalması adalet hizmeti için mahzurludur.

Madde 49 — Avukatların bir büroda birleşik halde çalışmaları, adalet hizmetinin müşterek mesai ile daha verimli olması bakımından faydalı telâkki edilmektedir. Birleşik Amerika'da (Law Firm) hukuk firması teşkili kabul edilmiş ve avukatların firma kurarak çalışmaları tecviz olunmuştur. Tasarının hükmü ile bizde bir avukatlar topluluğu halinde çalışabilmesi derpiş olunmuştur.

Madde 50 — Avukatların mesaieleri için bir büro kurma mecburiyetini vaz'eden bu maddeye göre, mensuboldukları baronun lehhasına kaydedildikleri tarihten itibaren 3 ay içinde bürolarını kurmaları, bu âmme hizmetinin zarurî bir neticesidir. Avukatın belli bir yerde mesai sarf etmesi, mensuboldukları baronun kendileri üzerindeki murakabesini kolaylaştıracağı gibi, hizmetin mahiyeti icabı olarak ihtilâflı işlerin sahipleri için de ehemmiyet arz eder. Ancak bir arada ve bir büroda çalışan avukatların ayrı ayrı büro kurma mecburiyeti bahis konusu olamaz. Avukat bürosunun bu âmme hizmetinin icaplarına uygun olması da ehemmiyet arz ettiği için, bu büronun niteliklerinin barolarca tâyin edilmesi lüzumu derpiş olunmuştur.

Baroların murakabe ve iş sahiplerinin işlerinin kolaylaştırılması babında avukatların adres değişikliklerini mensuboldukları baroya bildirmesi lüzumu, avukatın bir büro edinmesi zaruretine muvazi olarak düşünölmüştür.

Madde 51 — Bu madde hükmü ile âmme hizmeti gören avukatın yanında çalıştırabilecek kimselerin sıfat ve durumları tâyin edilmektedir. Başka meslek sahalarında çalışanların avukat bürosunda istihdam edinilmesi düşünölmüştür. Avukatlık meslekinden çıkarılmış veya bu mesleke kabul edilmemiş bulunan kimselerin avukatlarla işbirliği etmeleri mahzurlu telâkki olunmuş ve bu gibi şahısları bürolarında çalıştıran veya bunlarla mesai birliği yapan avukatların ahlâkî niteliklerinden şüpheyi mucibolabileceği düşünceyle Disiplin Meclislerince cezalandırılmaları hususu derpiş olun-

muştur. Yargıç veya memur olmaya mâni suçlardan biriyle mahkûm edilmiş olanlar avukatlık bürosunda çalıştırılmamaları hususunu derpiş eden son fıkra hükmü, meslekin nezahat ve kutsiyetini muhafaza ve idamesi düşüncesinin ifadesi olmuştur.

Madde 52 — Avukatların, mesailerinin mevzuunu teşkil eden faaliyetlerle ilgili dosyalardan icabeden malûmatı ve bazı vesaik ve dosyaların bunlar ve taraflarca tetkik edilebilmesini derpiş eden bu madde hükmü, bir taraftan zamanı mesaisine yetmiyen avukatın dosyayı bizzat tetkik ve icabeden suretleri bizzat almak mecburiyetinden vâreste kılmakta ve diğer taraftan ihtilâflı mesai ile iştigali, kanunun yalnız avukatlara hasr ve tahsis olması itibariyle, dosyalar, avukat ve yardımcıları ve taraflarca tetkik edilebilmesini mümkün kılmaktadır.

Madde 53 — Avukatların başkalarına ait hakları müdafaa ve sıyanet olan vazifelerinin icabı olarak el koydukları ihtilâflı hakları iktisabetmemeleri lâzımgelir. Aksı kabul edildiği takdirde avukat, müdafaa maksadiyle el koyduğu ihtilâflı işlerden başka yollarla vekâlet ücretinden gayrı, menfaat elde etmek gibi bu âmme hizmetinin mahiyetine ve gösterilen itimada aykırı bir neticenin istihsali tevciz edilmiş olur. Aradan bir sene gibi uzunca bir müddetin geçmesi, bu endişeyi bertaraf etmeye kâfi telâkki olunmuştur.

Madde 54 — Avukatların ihtilâflı mesai ile hiçbir menfaatçi aracıya lüzum olmaksızın hak sahipleriyle doğrudan doğruya temas suretiyle el koymaları meslekin âmme hizmeti olmasının ve vakar ve şerefının zaruri bir neticesi sayılmak iktiza eder. Bu itibarla aracı şahısların maddi menfaat temin maksadiyle iş sahibi ile avukat arasında taassupta bulunmaları, hizmetin mahiyetine aykırı olup avukat için iş celbi gibi ticari sahaya munhasır sakîm bir yol temayül olarak vasıflandırılmak icabeder. Bu sebeple adalet müntesipleri için tervici mümkün olmayan bir yol olarak düşünölmüştür.

Madde 55 — Kisve, hizmetin hususiyetini belirtmesi ve müdafii diğer kişilerden hizmet sırasında ayırdedilmesini temin eden lüzumlu telâkki edilmiştir.

Madde 56 — Adliyede barolara bir yer tahsisi avukatların adliyenin eczasından bulunmalarının zaruri bir neticesidir. Avukatların hizmetlerinin bir cüzü buldukları adliyede, kazai merciler huzurunda mesleklerini kolaylıkla yapabilmelerini temin maksadiyle

mahkeme salonlarında ve icra dairelerinde yer tahsisi zarureti düşünölmüştür.

Madde 57 — Avukatlık meslekinin bir âmme hizmeti olması ve vakar ve haysiyeti nazara alınarak avukatların yalnız kendi bürolarında istişarede bulunmaları lüzumu üzerinde düşünölmüş ve iş sahiplerinin mütekâsif olduğu adliye koridorlarında veya mahkeme salonlarında iş sahipleriyle istişarede bulunmaları mahzurlu telâki edilmiştir. Bu itibarla meslekin vakar ve haysiyetini zedeliyen bu gibi lâubali hallere düşmekten avukatı alıkoyan yasağın derpişin de meslekî haysiyet endişesi hâkim olmuştur. Avukatın iş sahibi tarafından betahsis davet edilmesi hali, bu yasağın dışında bırakılmıştır.

Madde 58. — Bu madde hükmü ile avukatların deruhte ettikleri ihtilâflı işlerin bir düzen içinde cereyan etmesini ve takibedeceği ihtilâfların durum ve neticelerinden iş sahiplerini zamanında doğru olarak tenvir edebilmeleri ve işleri ciddî bir şekilde takip ve intac etmeleri imkânı derpiş olunmuştur.

Madde 59. — İhtilâflı mesailde avukat, müvekkillerinden alacağı malûmat üzerine meslekinin icabettirdiği işlemleri yapmak ve tedbirleri almak durumunda bulunduğuna göre, bunlara mütaallik görüşmelerin ve mümasilî müzakerelerin tutanakla tesbit ve tutanağının imzasında avukat ve diğeri alâkalılar için her hangi muhtemel bir anlaşmazlığın iptidaen önlenmesini teminen bu maddedeki hükümün faydalı olacağı derpiş olunmuştur.

Madde 60. — Sicil cüzdanları tutulmasını mecburi kılan bu madde avukatların her âmme hukuku müessesesinde olduğu gibi bilhassa mesleki durumlarında husule gelen değışiklikler, disiplin cezaları gibi avukatın ahlâkî nitelikleriyle ilgili olayların mazbut bir şekilde tesbit ve bulundurulmasını temin amacına müstenit bulunmuştur. Barolar üzerinde kanuna göre murakabe salâhiyetini haiz olan Barolar Birliğı hazırlıyacağı ve bütün baroların yeknesak bir sicil cüzdanı tutmaları derpiş olunmuştur. Bu cüzdanların mahremiyeti esas olduğundan yalnız alâkalı avukatın veya onun tâyin ve tevkil edeceği bir vekil tarafından tetkik edilmesi kabul olunmuştur.

Madde 61. — Adalet hizmetinde bulunan avukatların her türlü gösteriş, unvan ve bunlara mümasil reklâm gibi şeylerden kaçınmaları bu hizmetin mahiyeti icabıdır. Avukatların gazetelere ilân ve

reklâm vermeleri veya kart, mektup kâğıdı ve tablolarına başka unvanlarını dercetmeleri bir nevi iş celbi müşteri çağırımı gibi tamamıyla ticari rekabet ve propaganda sahasında kullanılan vasıtaların bu meslekte de tervici mânasını tazammun edeceği düşünülmüştür.

Madde 62 — Avukatlar gördükleri hizmetlerin mahiyeti itibariyle kendilerine itimadedilmesi icabedeceğinden müvekkillerinden aldıkları vekâletnamelerden çıkaracakları örnekleri, kendi mesuliyetleri altında kullanabilecekleri tabiidir. Bu örnekler onların mesuliyetleri altında aslına uygunluğu imzaları ile tasdik edildikten sonra resmî örnek hükmünde sayılmaları bu âmme hizmetinin zaruri neticesidir.

Madde 63. — Görevleri ifa sırasında veya gördükleri görevden dolayı avukatlara karşı suç işlenmesi halinde Türk Ceza Kanununun hâkimlere karşı işlenen suçlara mâtuf hükümlerinin tatbik olunmasının kabul edilmesi avukatların kaza organı yardımcısı olmalarından ileri gelmektedir. Müdafaa vazifesinin tam bir sıhhat ve selâmetle ifası, avukatların her türlü tehdit ve korkudan masun olmalarıyla mümkündür. Avukata karşı suç işlemenin hâkime karşı suç işlenmesi gibi telâkki ve kabul olunması hem kazai vazifenin hâkim ile avukat arasında bir bütün olduğunu göstermesi ve hem de müdafaa hizmetini icra eden avukata karşı sık sık işlendiği görülen suçların ve fiillerin önlenmesi bakımından yerinde bir tedbir olarak düşünülmüştür.

Madde 64. — Avukatların görevlerinden veya görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı takibat icrasının bazı formalitelere tabi tutulması çok defa hakları, karşı tarafın iddialarına karşı müdafaa durumunda bulunmaları itibariyle her türlü yersiz şikâyetle muhatab olabilecekleri ve bu sebeple gördükleri âmme hizmetinin inkıtamı mucibolacağı düşüncesine müstenittir. Bu sebeple şikâyetlerin evvel emirde baroların disiplin kurullarında geçmesi ve bu kurulların tahkikinden sonra baroların kendi görüşleriyle birlikte keyfiyeti savcılığa bildirmelerinde fayda mülâhaza olunmuştur. Avukatın görevinin mahiyeti ve vasfı itibariyle soruşturma ve kovuşturmanın mensubolduğu baronun bölgesindeki en yüksek dereceli hâkim tarafından yapılması ve mesleğin ve hizmetin lüzumlu ve zaruri teminatıdır.

Madde 65. — Bu maddede avukatlara ait vazifeleri yapmaktan yasaklanan şahısların cezaya çarptırılmaları avukatlara tahsis edil-

miş bulunan işlerle iştigal etmelerinin önlenmesinin istenmesi bu âmme hizmetinin ifa ve icrasını ahlâk ve hukuk bilgisi yönünden muayyen bir disiplin ve emniyet sistemine bağlanması kaygusundan ileri gelmektedir. Aynı zamanda bu hizmetin gerekli tahsili yaptıktan sonra bir nevi ihtisas mesaisi olan stajı icra ve diğer bazı şartları yerine getirdikten sonra avukatlık ruhsatnamesini almış olan ve barolara kaydedilen avukatlara tahsis edilmiş olması hususları da göz önünde bulundurulmuştur.

Yıllarca mesai sarfı ile hukuk bilgisini elde etmiş, lüzumlu stajı ifa etmiş ve diğer şartları haiz olduğunu ispat ederek avukatlık ünvanını kazanmış olan bu meslek müntesibinin ünvanının haksız yere kullanılmasına tevessül edilmesi bir taraftan avukata tahsis edilen sahaya haksız bir tecavüz ve müdahale sayılacağı ve diğer taraftan hak sahiplerinin haklarının bu meslek bilgilerinden mahrum olan kimselerin elinde ziyaa uğrayacağı mütalâa olunmuştur. Aynı maddede yer alan alacakları devralan temellük edenlerin de zikredilmiş olması çok ehemmiyetli telâkki edilen bir vakıanın vücudundan ileri gelmiştir. Bazı kimseler avukata tahsis olunan görevleri icraya tevessül ettikleri takdirde cezai takibata mâruz kalabileceklerini düşünerek bundan kurtulmak için muvazaa yoluyla alacakları temellük yoluna gitmekte ve bu gibi işleri itiyat haline getirmektedirler. Cezai hükümlerin bunlar hakkında da tatbiki düşünülmüştür.

Madde 66. — Baro yönetim kuruluna karşı avukatların özel görevlerini tanzim eder. Bu maddede bu görevlere riayet olunmadığı hallerde avukatlara baro başkanı tarafından tertibedilecek para cezasının nasıl hükmolunacağı ve buna karşı itiraz mercii olarak disiplin kurulunun göstereceği hükme bağlanmıştır. Bu hüküm eski kanunda da mevcuttur. Yenilik olarak itiraz yolu sevk olunmuştur. Maksud açıktır. Kendi mensupları olarak baronun nizamlara riyeti temin bakımından öteden beri avukatlara tatbik ettiği bir müeyyide bu maddede yer almıştır.

Madde 67. — Baro aidatının ödenmemesinde ısrar edenlere tatbik edilecek müeyyideleri gösteren bu hüküm mer'î kanundaki 80 nci maddeye paralel bir hükümdür.

Madde 68. — Levhanın barolarca düzenlenmesini hükme bağlayan bu maddede günün ihtiyaçları nazara alınarak hüküm sevk edilmiş bulunmaktadır.

Madde 69. — Levhaya kaydedilme sorumluluğunu gösteren bu madde eski kanunda da yer almış bulunmaktadır.

Madde 70. — Avukatlığın kayıtlı olunan baro bölgesine başka bir bölgede yapılmasını sürekli olmaması gerektiği yolunda eskiden mevcudolan prensip bu maddede tanzim edilmiştir.

Madde 71. — Avukatın mensubolduğu barodan bir baroya nakli hususunda tatbik edilecek kaideleri gösteren bir yönetmeliğin Türkiye Barolar Birliğince düzenleneceğini bu madde hükme bağlamıştır.

Madde 72. — Nakil ile ilgili inceleme ve isteğin kabulü bakımından tatbik edilecek hükümler Barolar Birliğine bildirilecek hususlar bu maddede hükme bağlanmıştır.

Madde 73. — Nakil ile istiyenin reddine nakil hakkında 30 gün içinde karar verilmemesi hallerinde işin sürüncemede kalmaması bakımından avukatın Türkiye Barolar Birliğine başvurması yolu kabul olunmuştur.

Madde 74. — Yeniden kaydolunma hakkını tanzim eden bu maddede ilk kayda esas olan şartların varlığını ispat etmek şartı hükme bağlanmıştır.

Madde 75. — Kaydın bir daha yenilenmemek üzere silinmesini tanzim eden bu madde, cezai veya disipline ilişkin bir kararla meslekten çıkarılanlarla bir ceza mahkemesi kararı ile kamu hizmetlerinden yasaklamış olanların ruhsatnamesinin geri alınmasından sonra bu karara karşı 15 gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz olunabileceği ve Barolar Birliği kararının kesin olacağı hükme bağlanmış, bu suretle avukatın kaydının bir daha yenilenmemesi esas bu madde ile vaz'olunmuştur. Bu hüküm mesleke kabul şartları için tasarının başlarında yer alan 4 ncü maddenin esbabı mucibesine de istinadetmektedir.

YEDİNCİ KISIM (Barolar)

3 MADDEDEN İBARETTİR

Madde 76. — Baro kurulması için aranacak avukat sayısı bakımından ve baroların kuruluşunun tarzı yönünden hükümler sevk edilmiştir. Bu maddede Barolar Birliği, barolar teşkili bakımından nihai hal mevzuu olarak kabul olunmuştur.

Madde 77. — Baronun hukukî durumunu tanzim eden bu maddede meslekin vasfı ve niteliği göz önüne alınarak barolar kamu kurumu niteliğinde bağımsız bir meslek teşekkülü olduğu hükme bağlanmakta ve Anayasanın müessesese görüşüne uyulmaktadır. Baroların denetim ve gözetimi de Türkiye Barolar Birliğine verilmektedir. Bu denetim ve gözetim kapsamı da son fıkrada tâyin ve tesbit olunmaktadır.

Madde 78. — Baroların amacı ve merasimdeki yeri bakımından hüküm sevk edilmekte ve protokol bakımından da her türlü itibas önlenmek için hüküm sevk edilmiş bulunmaktadır.

SEKİZİNCİ KISIM

BAROLARIN ORGANLARI

Madde 79. — Bu maddede baroların organları gösterilmiştir. Bu organlar sırasıyla genel kurul, yönetim kurulu, baro başkanlığı, baro disiplin kurulu ve baro denetleme kuruludur. Burada da görülüyor ki baroların yönetim kurul ile disiplin kurulu birbirinden ayrılmıştır. Yönetim kurulunun aynı zamanda disiplin kurulu olarak çalışması birçok mahzurlar meydana getirmiş ve çalışmalar aksamış bulunmaktadır. Bu sebeple ayrı kurullar halinde çalışması daha faydalı görülmüştür. Yine eski kanunda bir denetleme kurulu bulunmadığından tatbikatta genel kurulca teamül olarak hesap müfettişleri eliyle tetkik ettirilmekte idi. Fakat aradan zaman geçmiş olması dolayısıyla yapılan bu denetlemeler bir fayda temin ememekte idi. Hesapların senesi içinde ve daimî bir şekilde denetlenmesi için ayrı bir denetleme kurulu seçilmesi işlerin doğru yürümesi ve hataların zamanında düzeltilmesi imkânını temin edecektir.

Madde 80. — Genel kurul, baronun en yüksek mercii olup lehaya yazılı avukatlardan meydana gelir. Genel kurul vazifeleri bu kanunda sayılmış olup avukatlık için genel önemi taşıyan konuları görüşüp karara bağlamak da genel kurul görevleri arasına alınmıştır.

Madde 81 — Genel Kurulun yıllık olağan toplantısının sene başı gelmeden Aralık ayında yapılması yeni sene bütçesini görüşmesi ve yeni sene girdiğinde baroların çalışabilmeleri için bu müddet konulmuştur. Genel Kurul gündemi görüşüp karara bağlamak, baro başkanı, yönetim kurulu üyeleri ile disiplin kurulu üyelerini ve de-

netçileri ve Barolar Birliğine gönderilecek üyeleri seçmekle görevlidir.

Madde 82. — Bu maddede de genel kurulu kimlerin ne suretle çağıracağı gösterilmiştir.

Madde 83. — Genel Kurulun olağanüstü toplantıya baro başkanının veya yönetim kurulunun kararıyla çağırılacağı kabul edilmiştir. Ancak levhaya kayıtlı avukatların beşte brinin görüşme konularını belirten yazılı talebi üzerine baro başkanı tarafından Genel Kurulun toplantıya çağırılması esası da kabul edilmiştir.

Madde 84. — 3499 sayılı Avukatlık Kanununda Genel Kurul toplantılarına baro başkanının başkanlık edeceği kabul edilmiş idi. Başka hiçbir kurulda olmıyan bu usulün birçok mahzurları tatbikatta görülmüş olduğundan Genel Kurul başkanının ve ayrıca iki üyenin seçilmesi daha faydalı görülmüştür. Senelik çalışma raporu münakaşa mevzuu olduğundan baro başkanı ile yönetim kurulu üyelerinin Genel Kurul Başkanlık Divanına seçilmemeleri de zaruri görülmüştür.

Madde 85. — Genel kurul toplantılarına katılmak meslekin gerektirdiği önemli görevlerden biri olduğundan her avukatın bu toplantıya katılması icabetmektedir. Haklı bir engel olmadan toplantıya katılmıyan avukatın mesleke karşı olan görevini hatırlamak maksadiyle baro başkanı tarafından bir ihtar ile cezalandırılması yerinde görülmüştür.

Madde 86. — Maddenin 1 ve 2 nci fıkralarında diğer kanunlara uygun olarak toplantı sayısı belirtilmiştir. Birinci toplantıda üyelerin yarısından fazlasının katılması ile toplantı yapılacağı kabul edilmekle beraber bu katılma olmadığı halde ikinci toplantının katılan avukatların huzuru ile yapılacağı belirtilmiştir. Ancak üye adedi 1.000 den fazla olan barolarda bazan ikinci toplantıya bazan pek az üye iştirak etmekte ve bu pek az üyenin kararı ile bir çok mühim meseleler karara bağlanmakta olması da mahzurlu görüldüğünden levhaya kayıtlı olan avukatların en az onda birinin iştiraki olmadan toplantının yapılmayacağı kabul edilmiştir. Kararlar toplantıda hazır bulunanların ekseriyeti ile alınabileceği gibi reylerin eşitliği halinde de genel kurul başkanının bulunduğu taraf tercih edilecek ve fakat seçimlerde ise reylerin eşitliği halinde ad çekme suretiyle seçim sonucu belli olacaktır. Seçim gizli oyla olduğundan başkanın bulunduğu taraf bahis konusu olamayacaktır.

Madde 87. — Bu maddede genel kurulun başlıca ödevleri gösterilmektedir. Başlıca ödevler denilmesinden de anlaşılacağı gibi bu ödevler tahdidi mahiyette değildir. Genel kurul gündeme alınan sair meslekle alâkalı hususlar hakkında da kararlar verebilir.

Madde 88. — Genel kurul toplantısında ancak gündemde olan hususlar görüşülebilir. Gündemde olmayan bir husus hakkında görüşme açılması ve karar alınması yerinde görülmemiştir. Ancak yapılan tekliflere göre teklif edilen hususun görüşülmesi için yeni bir toplantı gününe karar verilebilir.

Madde 89. — Bu maddede da baro başkanı ile yönetim kurulu üyelerinin sayısı belirtilmiştir. Yönetim kurulu üye sayısı her baro da aynı olmayıp levhasına kayıtlı avukat adedine göre, artan bir sistem kabul edilmiştir. Yönetim kurulunun ayrı bir başkanı olmayıp baro başkanı, yönetim kurulunun tabii başkanı kabul edilmiştir. Bu suretle başkanlık ile yönetim kurulunun bağlantısı elde edilmiş ve işlerin bu şekilde daha kolay yürütüleceği düşünülmüştür.

Madde 90. — Baro başkanlığı ile yönetim kurulu üyeliği seçimlerinin her türlü tesirden uzak yapılabilmesi için bu seçimin gizli oyla yapılması kabul edilmekle beraber seçilme için de bir kıdem şartı kabul edilmiştir. Baro başkanı ve yönetim kurulu üyelerinin meslekte tecrübeli ve meslek geleneklerine vakıf olabilmeleri için 15 yıl avukatlık yapmış olanların başkanlığa ve 10 yıl avukatlık yapmış olanların da yönetim kurulu üyeliğine seçilmeleri lâzımdır. Ayrıca belirli cezalara uğramış olanların da seçilmeleri mahzurlu görülmüştür. Bu sebeple seçildikten sonra dahi seçilme yeterliğini kaybeden başkan veya üyenin ödevinin kendiliğinden sona ereceğinin de kabulü gerekmektedir.

Madde 91. — Baro başkanı ve yönetim kurulu üyeleri seçildikten itibaren iki yıl görev görürler. İki yıl sonunda baro başkanı tekrar seçilebilir, fakat yönetim kurulu üyeleri tekrar seçilemezler. En az bir seçim devresi hariçte kaldıktan sonra yeniden seçilmeleri caizdir. Baro başkanının arka arkaya seçilmemek prensibinden istisna edilmesi baro başkanı olabilecek kimselerin nitelikleri bakımındandır.

Yönetim kurulunda devamlılık sağlanabilmesi için her yıl üye sayısının yarısının yenilenmesi kabul edilmiştir. Ancak yeni kurulacak barolarda birinci sene sonunda ayrılacak üyelerin ad çekme ile belirtilmesi gerekmektedir. Diğer hallerde her üye istifa etme-

dikçe iki senelik müddetini tamamlayacaktır. Baro başkanının seçm denemesinden evvel ayrılması halinde yeniden seçilecek başkan ancak eski başkanın dönemi sonuna kadar görevini yapacaktır.

Madde 92. — Bir yönetim kurulu üyesi her ne suretle olursa olsun görevinden ayrıldığı takdirde yerine ilk genel kurul toplantısına kadar yedek üye kurula katılır. Ve genel kurul toplantısında bu ayrılan üye yerine bir başka üye seçilir. Aynı suretle üyelik görevini ifa etmesine kanuni engel bulunan üyenin de yerine yedek üye katılır.

Madde 93. — Yönetim kurulunu toplantıya başkan davet eder. Üyelerden biri görüşme konusunu yazı ile bildirdiği takdirde başkan kurulu toplantıya çağırarak görevlidir. Toplantı başkan da dahil olmak üzere ekseriyetle yapılır ve kararlar hazır bulunanların ekseriyeti ile verilir. Kurul kararları bir tutanakla belirtilir ve başkan hazır bulunan bütün üyeler tutanağı imza ederler.

Madde 94. — Yönetim kurulunun yazı ile toplantıya çağırılması icabeder ve arka arkaya üç toplantıya engelsiz katılmamış üyenin istifa etmiş sayılması kesin olmayıp kurulunun bu hususta karar vermesine bağlıdır. Arka arkaya üç toplantıya katılmadığından istifa etmiş sayılmasına dair yönetim kurulu tarafından bir üye hakkında verilen karar bu üyeye tebliğ edilecektir. Bu karara karşı üyenin Türkiye Barolar Birliğine itiraz etmeye hakkı vardır.

Madde 95. — Barolar organlarının görevleri ile baro menfaatlerini gözetme temsil ve savunma için barolarca levhasına kayıtlı avukata verilecek işler ücretsiz olarak görülür. Bu görevler bir meslek görevidir. Ancak bu görevlerin yerine getirilmesi için gerekli resmî masraflar ve yol giderlerinin baro kasasından ödenmesi de zarıdır.

Madde 96. — Baro yönetim kurulunun görevleri bu kanunda sayılmış olmakla beraber yönetim kurulu baroya ait bütün işleri koşturmakla ve baronun menfaatlerini korumak için gerekli her türlü işleri yapmak da yönetim kurulunun görevleri arasındadır.

Madde 97. — Baro başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile baroca işbirliğine çağırılmış olan avukatlar, Baro memurları, disiplin kurulu üyeleri, Türkiye Barolar Birliği Başkan, Yönetim Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulu üyeleri ve birlik memurları görevleri sırasında öğrenmiş oldukları sırları saklamaya mecburdurlar. Bunlar

bağlı buldukları yönetim kurullarınca izin verilmedikçe tanıklık dahi edemezler. Aksi halde sır saklama yükümlülüğünün bir faydası kalmaz.

Madde 98. — Barolarda işlerin daha süratle ve gereği gibi yürütülmesi için bir başkanlık divanı teşkil edilmiştir. Bu divan başkan, başkan yardımcısı, genel sekreter ve muhasip üyeden kurulur. Ancak bu divan 250 den fazla üyesi olan barolarda kurulur. Başkanlık divanı her sene seçimden sonra ilk toplantıda yönetim kurulu tarafından seçilir.

Madde 99. — Başkanlık divanı kanun veya yönetim kurulu kararıyla kendisine verilen görevleri yerine getirir, baronun mallarının yönetimi hakkında kararlar verir ve yaptığı işleri her üç ayda bir yönetim kuruluna raporla bildirerek yapılan işlerin yönetim kurulu tarafından bilinmesi ve denetlenmesini sağlar.

Madde 100. — Baroyu temsil ve yönetim kuruluna başkanlık etmek baro başkanına aittir. Başkan ve başkan yardımcısı bulunmadığı zamanlarda yönetim kuruluna en kıdemli olan üye başkanlık eder. Maddenin diğer fıkralarında başkanın yapacağı sair işler düzenlenmiştir.

Madde 101. — Başkan bulunmadığı zamanlarda başkana ait bütün görevler başkan yardımcısı tarafından yerine getirilir. Başkan yardımcısı başkana ait bütün yetkileri kullanabilir.

Madde 102. — Türkiye Barolar Birliğinin baroların çalışmaları hakkında bilgi sahibi olması için baro başkanları baronun ve yönetim kurulu çalışmaları hakkında her yıl Türkiye Barolar Birliğine bir rapor verirler. Bu raporlar karşısında Türkiye Barolar Birliği kanunun kendisine verdiği yetkilere göre gerekli işlemleri yapmak imkânını bulabilir.

Madde 103. — Genel sekreter, yönetim kurulu toplantılarına ait tutanakları düzenlemek, baronun iç çalışmalarını yönetmek baro kaleminin çalışmalarını temin ve denetlemekle de görevlidir.

Madde 104. — Muhasip üyenin görevi de başkanlık divanı kararları gereğince baronun mallarını idare etmek, gelirlerin toplanmasına ve bütçenin uygulanmasına dair gözetimi yapmaktır.

Madde 105. — Baro genel kurulları baronun malî işlerini denetlemek üzere üç kişilik bir denetleme kurulu kurulmasına karar verebilir. Denetçiler açık oyla seçilir.

Madde 106. — Baro disiplin kurulu yönetim kurulundan ayrılmış ve müstakil bir kurul olması kabul edilmiştir. Disiplin kurulu üye adedi 89 ncu maddede belirtilen yönetim kurulu üye adedi kadar kabul edilmiştir.

Madde 107. — Disiplin kurulu üyeliğine seçilebilmek için yönetim kurulu üyeliği niteliğini haiz olmak şartı kabul edilmiştir. Bu kanunun 90 ncı maddesinde yazılı olduğu gibi en az 10 yıl avukatlık yapmış olmak ve tasarruf ehliyeti sınırlandırılmamış olmak, avukatlığa engel bir suçtan dolayı aleyhinde kovuşturma açılmamış bulunmak ve 90 inci maddede yazılı disiplin cezalarına uğramamış bulunmak şartı aranmaktadır. Seçimden sonra seçilme niteliğini kaybeden üyenin üyelik sıfatı da kendiliğinden sona erer, yerine yedek üye ilk seçim devresine kadar kurula katılır.

Madde 108. — Seçim dönemi yönetim kurulu üyeleri hakkında olduğu gibi iki yıldır. Yeni seçilen bir üye iki yıl müddetle disiplin kurulu üyeliğini ifa eder. Ancak yönetim kurulunda olduğu gibi disiplin kurulunda da devamlılığın sağlanabilmesi için her sene üyelerin yarısı yeniden seçilir. Disiplin kurulu üyelerinin seçilmesini takibeden birinci sene sonunda üye adedinin yarısı ad çekme ile kuruldandan ayrılır ve yerlerine yeni seçim yapılır.

Disiplin kurulu yönetim kurulundan ayrı olduğundan bu kurula başkanlık edecek üyenin de yine kurul tarafından seçilmesi düşünülmüş ve baro başkanının bu kurula başkanlık etmesi tezi komisyon ekseriyetince kabul edilmemiştir.

Madde 109. — Bu maddede disiplin kurulunun toplanabilmesi için nısap tâyin edilmektedir. Eski Avukatlık Kanununda bu hususta bir hüküm olmadığından disiplin kurulunun tam üye sayısı ile toplanması yüksek haysiyet divanında içtihad edilmiş olduğundan noksan üye ile yapılan işlemler iptal edilmiştir. Ancak disiplin kurulunun tam üye ile toplanması her zaman kabil olmadığından işler sürüncemede kalmaktadır. Bu mahzurun önlenmesi için kanun metninde toplanma yeter sayısının tam üye sayısının üçte ikisi olarak dercine zaruret hâsıl olmuştur. Toplanma yeter sayısı bulunduğu takdirde verilecek kararlar; toplantıya katılan üyelerin ekseriyetiyle verileceği de maddede zikredilmiştir. Disiplin kurulunda ayrı bir başkanvekilliği düşünülmemiş ve başkanın bulunmadığı toplantılara meslekte en kıdemli üyenin başkanlık etmesi daha uygun görülmüştür.

Madde 110. — Disiplin kurulunun bir işe el koyabilmesi için baro yönetim kurulu tarafından disiplin kovuşturması açılmasına karar verilmiş olması lâzımdır. Yönetim kurulu bir avukat hakkında belli bir işlemten dolayı disiplin kovuşturması açılmasına karar verdiği takdirde bu dosya disiplin kuruluna sevk edilecek ve disiplin kurulu da usulüne göre disiplin kovuşturmasını yaparak disiplinle ilgili cezaları tâyin edebileceği gibi ceza verilmesine yer olmadığına da karar verebilecektir. Disiplin kovuşturmalarının ne suretle yapılacağı ve ne gibi cezalar verilebileceği bu kanunun 10 ncu kısmında belirtilmiştir.

DOKUZUNCU KISIM

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Birliğin Kuruluş ve nitelikleri :

Madde 111. — Avrupa devletlerinde bilhassa Alman, İtalyan ve Fransız Avukatlık kanunlarında yer alan Barolar Birliğinin memleketimizde de yerleşmesi için yeni hazırlanan Avukatlık kanunu tasarruflarında Türkiye Barolar Birliğinin kurulması zaruri görülmüştür. Bu maddeye Türkiye’de kurulmuş ve kurulacak baroların Türkiye Barolar Birliğine dahil olması mecburiyeti konulmuştur. Bundan gaye baroların Barolar Birliğine iltihak edip etmemelerinde fikir ayrılığına uğramaması içindir. Kaldı ki, Türkiye Barolar Birliği temsilcilerinin hazırlamış oldukları prensip kararında da Barolar Birliğinin kurulması kabul olunmuştur.

Bu teşekkül bağımsız ve tüzel kişiliği haiz olan bir meslek teşekkülüdür. Bu teşekkülün bağımsız olmasına âzami gayret sarf edilmiştir. Eski kanunla mevcut olmıyan bir teşekküldür. Eskiden baroların murakabesi Adalet Bakanlığına aitken şimdi Barolar Birliğine aidolacak ve Barolar Birliği hiçbir mercie tabi olmıyan müstakil bir meslek teşekkülü olacaktır.

Birliğin gayelerinden biri de Türkiye Barolar Birliği yardımlaşma Sandığını kurmaktır. Yardımlaşma Sandığının gelirinin artması için birlik kendisine gayrimenkul edinebilmelidir. Bu düşünce ile kanuna hüküm vazolunmuştur. Anayasanın 122 nci maddesine tabii

tüzel kişiliği haiz bir kamu teşekkülüdür. Kararları aleyhine Anayasa gereğince Danıştay'a müracaat yolu açık tutulmuştur.

Birliğin merkezi :

Madde 112. — Türkiye Barolar Birliği Ankara'nın merkezi hükümet olması ve merkezi bir yerde bulunması dolayısıyla işlerin süratle neticelendirilmesini temin için Türkiye Barolar Birliğinin Ankara'da olmasına karar verilmiştir.

Birliğin amaç, görev ve hakları :

Madde 113. — Birliğin belli başlı amaçları kanunda sayılmıştır. Bunda tahdidî hareket edilmemesinin sebebi tatbikatta güçlüğü uğramamak içindir.

Birliğin amacı ile bağlılığı :

Madde 114. — Birliğin gayeleri 113 ncü maddede etraflıca izah olunmuştur. Bu gayelerine aykırı hareket etmemesi için 114 ncü madde vazolunmuştur. 114 ncü maddede birliğin siyasetle uğraşmıyacağı hükmünü vazetmemize sebep Türkiye Barolar Birliği siyasi bir teşekkül olmayıp meslekî bir teşekküldür, fakat siyasi partilere en fazla eleman veren bir teşekkül alması dolayısıyla bunun mensuplarının siyasi görüşlerinin birliğe hâkim olmaması için diğer meslekî teşekküllerde olduğu gibi siyasetle uğraşmıyacağı hakkında katî ve sarîh hüküm konulmuştur. Birliğin adli ve millî merasimlere iştirak edeceğini ve yerini maddede tâyin etmemizin sebebi evvelce protokolda baroların ve Barolar Birliğinin yeri belli değildir. Bu bakımdan Barolar Birliği iştirak ettiği adli ve millî bayramlarda Yargıtay Başkanının yanında yer alacağı sarahaten belirtilmiştir. Bu suretle de protokol karışıklıkları önlenmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

BİRLİK ORGANLARI

Organlar :

Madde 115. — Bu maddede de Barolar Birliğinin organları gösterilmiştir.

Bu organlar sırasıyla :

1. Birlik Genel Kurulu,
2. Birlik Yönetim Kurulu,
3. Birlik Başkanlığı,
4. Birlik Yüksek Disiplin Kurulu,
5. Birlik denetleme kurulu,

Birlik yönetim kurulu ile birlik yüksek disiplin kurulu barolarınki gibi birbirinden ayrı iki kurul olarak kurulmuştur. Her iki idari ve kazai organın bir kurulda toplanmasının işlerin sürat ve isabetle intacedilememesi gibi birçok mahzurları görüldüğünden iki kurulun ayrı ayrı çalışmaları faydalı görülmüştür. Barolar birliğinde barolarda olduğu gibi yeni bir organ olarak bir denetleme kurulu ilâve olunmuştur. Bundan gaye hesapların devamlı ve muntazam olarak kontrolü ve işlerin muntazam yürütülmesini temindir.

1. BİRLİK GENEL KURULU

Genel kurulun kuruluşu :

Madde 116. — Birlik genel kurulu birliğin en yüksek merciidir. Genel kurul mevcut ve bundan sonra kurulacak baroların levhalarında kayıtlı bulunan avukatların sayısı 100 e kadar olanların 2, tabikeden her 300 üye için 1 er temsilci göndermek suretiyle meydana gelecek temsilcilerin tamamından meydana gelir. Bu kurula seçilecek avukatlarda bazı şartların aranmasına sebep meslekin vakar ve haysiyetini korumak ve yükseltmek içindir. Birlik genel kurulu temsilcisi olabilmek için asgari 15 sene avukatlık yapmış ve hiçbir disiplin cezasına çarptırılmamış şahısların olabileceği şart koşulmuştur.

Genel kurul toplantıları :

Madde 117. — Genel kurul toplantıları her teşekkülde olduğu gibi senede bir defa toplanması esası kabul olunmuş bir de bazı önemli hallerde birliğe dahil 10 baro yönetim kurulu yazı ile birliğin genel kurulunun toplantıya çağırılmasını isterse birlik, genel kurulu toplantıya çağırılmakla zorunludur. Bunun konmasının gayesi birlik yönetim kurulu bazı baroların görüşlerine aykırı bir tutumda bulunursa bu baroların 10 tanesi birleşerek genel ku-

rule toplantıya çağırabilmesini temin içindir. Murakabenin her an yapılabilmesini de sağlayacağından fayda mülâhaza olunur.

Adalet Bakanlığının ısdar edeceği kanunlarda barolar birliğinin genel kurulunun da fikrinin alınmasını temin için bir hüküm konulmuştur. Birer tatbikatçı olan avukatların meydana getirdiği birlik genel kurulunun görüşleri alınarak hazırlanacak adli ve meslekî kanunların daha isabetli clacağı düşüncesiyle Adalet Bakanlığına bu yetki tanınmıştır.

Genel kurulda görüşme ve karar yeter sayısı :

Madde 118. — Barolar birliğinin toplantı yapabilmesi için genel kurula iştirak edecek delegelerin tamamının en az dörtte birinin iştiraki şart koşulmuştur. Bundan gaye bütün baroların iştirakini temin etmek ve baroların dertlerinin etraflıca görüşülmesini temin içindir. Toplantının yapılabilmesi için dörtte bir sayı sağlanamadığı takdirde toplantının bir ay senraya taliki şartının konması sebebi de toplantı nisabından fedakârlık yapmamak ve behemahal hiç olmazsa dörtte bir sayıda delege ile toplanmak içindir.

Nisap temin edilerek toplantı yapıldığında da kararların toplantıya iştirak eden delegelerin yarısından bir fazlasının reyî ile kararların alınabileceği, reyler müsavi ise başkanın katıldığı tarafın üstün olacağı kabul edilmesi kararların süratle alınabilmesini temin içindir.

Toplantıda gündemden başka bir şey görüşülemeyeceği esasını koymaktaki gayemiz toplantılarda süratli ve isabetli kararlar alabilmek içindir. Gündem harici konuşmalara imkân verilse idi, müzakereler uzar ve neticeye varılamazdı. Gündem haric olarak yeni toplantı günü tâyin edilmesi esasını kabulden gayemiz âcil işlerin halledilebilmesi için ikinci toplantı gününü tesbit etmek içindir.

Genel kurulun görevleri :

Madde 119. — Birlik yönetim kurulunun görevleri kanunla sarîh olarak sayılmış olmakla beraber genel kurulun görevleri Türkiye barolarına aid olmakla bütün işleri kovuşturmak ve barolar birliğinin menfaatlerini korumak için her türlü işleri yapmak birlik genel kurulunun vazifeleri arasındadır.

2. BİRLİK YÖNETİM KURULU :

Birlik yönetim kurulunun kuruluşu :

Madde 120. — Birlik yönetim kuruluna 15 aslı 10 da yedek üyenin genel kurulca gizli oyla seçilmesinin sebebi asli üyelerin ayrılması halinde yedekleri vazifeye çağırmak ve sık sık genel kurulu toplayıp seçim yapmamak içindir. Çünkü barolar birliğinin toplanması güç ve masraflı olmasındandır.

Barolar birliği yönetim kuruluna seçilecek avukatların en az 15 yıl aralıksız avukatlık yapması ve disiplin takibatına uğramamış olması şartlarının konmasına sebep meslekin güçlüklerini ve dertlerini benimsemiş ve bu müddet içinde meslekin vekar ve haysiyetini zedeleyici bir harekette bulunmamış avukatlardan olmasının meslekin geleceği bakımından bir teminat olarak düşünülmüştür.

Yönetim kurulu üyeleri arasında iş bölümü :

Madde 121. — Yönetim kuruluna birlik başkanı başkanlık eder. Birlik başkanının bulunmadığı zamanlarda toplantılarını yapılabilmesi için yönetim kurulu üyeleri arasından gizli oyla birlik başkan yardımcısı ve genel sekreter seçimi yapılması kabul edilmiştir. Birlik yazı işleri ve diğer işlerin aksamaması için birlik başkanı veya yardımcısının bulunmadığı zamanlarda genel sekreter kâğıtları imzalar. Birliğin para işlerinin tanzimi için bir de muhasip üye seçilir.

Seçim dönemi :

Madde 122. — Birlik Başkanı ve yönetim kurulu üyeleri ile yedekleri iki yıl için seçilirler. Arka arkaya olmamak üzere yeniden seçilmek caizdir. Barolarda reis istisnaen arka arkaya seçilebildiği halde barolar birliği başkanının arka arkaya seçilmemesi esası v'zulunmuştur. Bundan gaye bütün baroların temsilcilerinin bu vazifeye seçilebilmesini sağlamak içindir. Bundan başka barolar birliğinin genel kurulunun ekseriyetini, mevcudu fazla olan barolar teşkil edeceğinden devamlı seçilmek esası kabul olunmuş olsa idi bir defa birlik başkanlığına seçilenin devamlı olarak seçilmesi imkân dahiline girebilirdi. Bu mahzurları önlemek için arka arkaya seçilmek menolunmuştur.

Yönetim kurulu toplantıları :

Madde 123. — Birlik Yönetim Kurulunun 30 günde bir toplanması kabul edilmesine sebep memleketimizin muhtelif köşelerinden seçilecek üyelerin işlerinden güçlerinden kısa sürede olsa ayrılmaları ve muayyen zamanlarda toplantı günlerinin tesbit edilmesi esası kabul olunmuştur. Birlik işlerinin sürüncemede kalmaması için birlik toplantısına üç kere engelsiz gelmeyenlerin istifa etmiş sayılacağı esası kabul olunmuştur. Birliğin müstacel işlerinin aksamaması için birlik başkanı veya yönetim kurulu üyelerinden birinin isteği üzerine her zaman toplantıya çağırabilmek esası kabul olunmuştur. Barolardaki yeni hüküm yönetim kurulu üyelerinden birisinin talebi ile dahi toplanılması esasıdır. Buna da sebep başkan ve yönetim kurulu kararları ile olsa idi. Bazı sebeplerle toplantı yapılamıyacağı endişesindedir.

Yönetim kurulunda görüşme ve karar yeter sayısı :

Madde 124. — Yönetim kurulunda isabetli kararlar alabilmek için sekiz üyenin toplantıda bulunması ve mevcudun yarısından bir fazlasının bir oyda birleşmiş olmaları esası vaz'olunmuştur.

Yönetim kurulunun ödevleri :

Madde 125. — Birlik yönetim kurulunun ödevleri kanunda 14 fıkra halinde tahdidî olarak gösterilmektedir. Bundan gaye birliğin gaye ve vazifelerinin haricine çıkarılmamasını temin için tahdidî olarak yönetim kurulunun ödevleri sayılmıştır.

Görevin kaideten ücretsiz oluşu :

Madde 126. — Birlik başkanı, yönetim kurulu üyeleri ve denetçiler görevlerini kaideten ücretsiz görürler. Ancak Ankara'dan hariç illerden seçilenlerin maddî bakımdan zarara uğramamalarını temin için yolluk ve zaruri masraflarının ödenmesi esası kabul olunmuştur.

Birlik Başkanının ödevleri :

Madde 127. — Birlik Başkanının vazifeleri kanunla sayılmıştır.

Burada bilhassa mühim olan kaza yetkisini taşıyan merciler ve resmî makamlar önünde birliğin menfaatlerini koruyacak ve savunacak avukatları atamak. Bu husus eski Avukatlık Kanununun 26 ncı maddesinde Baro başkanlarına tanınan yetkinin dar anlamda tabikidir. Yabancı barolar ve hukuk kurumları ile teması sağlamak görevi de Birlik Başkanına verilmiştir.

BİRLİK YÜKSEK DİSİPLİN KURULU

Yüksek Disiplin Kurulunun kuruluşu :

Madde 128. — Birlik Yüksek Disiplin Kurulu, Genel Kurul tarafından gizli oyla seçilecek 15 üyeden meydana gelir, ayrıca 10 yedek üye seçilir. Disiplin Kurulu kendi arasından başkan seçmesi esası kabul olunmuştur. Bundan gaye Disiplin Kuruluna seçilmiş olan şahısların kendi aralarında Disiplin Kurulu Başkanlığına lâayık şahsı seçmelerini temindir.

Yüksek Disiplin Kuruluna seçilmek nitelikleri Birlik Yönetim Kuruluna seçilme niteliklerinin aynı olarak kabul edilmiştir. Birlik Yönetim Kurulu ile Disiplin Kurulunun birbirinden müstakil iki organ olarak çalışmasını sağlamak için birinde üye veya başkan olan şahsın diğesinde vazife alamıyacağı esası kabul olunmuştur.

Yüksek Disiplin Kurulunun ödevleri :

Madde 129. — Yüksek Disiplin Kurulu bu kanun ile kendisine verilmiş ödevleri görür.

Yüksek Disiplin Kurulu üyeliğinin ücretsiz oluşu :

Madde 130. — Birlik Yüksek Disiplin Kurulu başkan ve üyeleri bu vazifelerini ücretsiz görürler. 126 ncı maddenin 2 ncı fıkrası hükümünün bunlara da uygulanması muvafık görülmüştür. 126 ncı maddenin gerekçesi aynen bunda da caridir.

4. DENETÇİLER

Denetçilik :

Madde 131. — Birlik denetçilerinin de Birlik Genel Kurulu tarafından seçimi esası kabul edilmiştir. Birlik hesaplarının munta-

zam kontrol edilmesi için 3 asil denetçi ve 3 de yedek denetçi seçilmesi esası kabul edilmiştir. Denetçilerin de görevleri ücretsizdir. Ancak bu kanunun 126 ncı maddesinin 2 ncı fıkrası hükmü denetçiler hakkında da kabili tatbiktir.

ONUNCU KISIM

Disiplin İşlem Cezaları : 36 maddeden ibarettir.

Madde 132. — Disiplin cezalarının uygulanacağı halleri hükme bağlayan bu maddede avukatlık vekar ve şerefine yahut meslek nizam ve ananelerine uymıyan fiil ve hareketlerde bulunanlar veya meslekî faaliyette görevlerini yapmıyan veya görevin gerektirdiği dürüstlüğe uygun hareket etmiyenler hakkında ve bu hallerde disiplin cezaları uygulanacağı ifade edilmiş bulunmaktadır. Eski kanunda bu haller kısmen sayılmış buna ilâve olarak meslek, nizam ve ananeleri hükmü de ithal olunmuştur. Bu yoldan meslek disiplininin korunması bakımından daha geniş bir saha ve tatbikatta raslanan ihlâl halleri de maddenin kapsamına alınabilmiştir.

Madde 133. — Disiplin cezalarının çeşitlerini ihtiva eden ve eski maddeden aynen alınmış olan bu hüküm yenilik olarak para cezalarının asgari ve âzami hadlerini günün ihtiyaçlarına göre tanzim edilmiştir. Keza işten çıkarmanın 3 aydan az ve 3 yıldan fazla olmak şeklinde yukarı haddini yükseltmiş bu suretle cezanın müesiriyeti imkânı artırılmış bulunmaktadır.

Madde 134. — Avukatların hak ve ödevlerine uygunsuzluk ve tekerrür hallerinde tatbik olunacak müeyyideleri gösteren bu maddede kanunun umumî sistematiği ve eski kanunda buna paralel hükümler nazara alınarak sevk edilmiş bulunmaktadır. Tekerrür halinde davranışın ağırlığına göre cezaların şiddetlendirilmesi yolu tercih olunmuştur. Bu şekilde takdir hakkının kullanılması daha ölçülü hale sokulabilmiştir.

Madde 135. — Savunma hakkı bakımından bu maddede savunması alınacak avukata isnadın açıkça yazılı olarak bildirilmesi yazılı savunmanın istenmesi ve savunma için de belli bir sürenin tanınması gibi savunma hakkına taallük eden esaslı unsurlar hükme bağlanmıştır.

Madde 136. — Disiplin işlem ve kararlarının disiplin kurulunca

verilmesi hususu bu maddede yer almış idare kurullarının sadece infaz ile meşgul ve salâhiyetli kılınması esasa bağlanmıştır. Bu suretle disiplin karar ve muameleleri ile idarî muameleler kesin olarak ayrılmıştır.

Madde 137. — Baroya kayıttan önceki fiil ve haller için avukata tatbik edilecek cezanın sadece meslekten çıkarmayı gerektirecek fiil ve hallere inhisar ettirilmesi kanunun derpiş ettiği esas fikir ve prensiplere uygunluk bakımından düşünülmüştür. Çünkü bir kişinin avukat olmadan önce mesleke kabule mâni haller dışında bazı hususlardan dolayı takibata tabi tutulması mevzuata ve Anayasa nizamına uygun olamaz.

Madde 138. — Hakkında disiplin kovuşturması yapılacak avukatın bu kovuşturmasının hangi baroca yapılacağını tanzim eden maddede, kovuşturmanın başlandığı sırada avukatın kayıtlı olduğu baroca yapılması esas prensib olarak kabul olunmuştur. Eski kanunda da hüküm böyledir. Maddede baro başkanı, yönetim, disiplin kurulu üyeleri hakkında yapılacak kovuşturmalarda bu üyelerin bulunamayacağı, veya bu yüzden kurul teşekkül edemezse kur'a yolu ile kurulun tamamlanacağı yolundaki hükümler eski kanun hükümlerinden olup izahtan varestedir. Yönetim kurullarının, şikâyet ve ihbarın tahkike değer mahiyette olmadığına dair kararları Cumhuriyet Savcısına ve şikâyetçiye tebliğ olunması hükmü de itiraz ve murakabenin temini bakımından düşünülmüştür.

Madde 139. — Avukat hakkında başlayan bir ceza kovuşturmasının disiplin cezalarına tesiri bakımından ne olacağı yolunda sevk edilen bu hüküm eski kanunda da derpiş edilmiş hükümlerdendir. Bu maddede ceza davası bakımından bekletici haller ve bu halde avukatın işten çıkarılması lazımgelip gelmeyeceği hususları sarih ölçü ve hükümlere bağlanmıştır. Beraet halinin disiplin yönünden tecziyeyi gerektirmesi hali de fiilin başlıbaşına disiplin kovuşturmasını gerektirir bir mahiyet taşımasına bağlanmıştır.

Madde 140. — Yönetim kurullarınca disiplin kovuşturmasına karar verilmesi lüzumunun ve işin tahkike değer olduğuna karar verilmesi hallerinin esasa bağlandığı bu maddede Cumhuriyet Savcısının isteği veya şikâyetçinin talebi veya re'sen tahkiki mucip görülmesi ile mümkün olacağı ve bu halde işin yönetim kurulu üyelerinden birinin raportörlüğüne tevdi edileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 141. — Kovuşturmaya memur üyenin çalışmasını tanzim eden bir maddedir. Eski kanunda da yer almıştır.

Madde 142. — Disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair verilen karara itirazı tanzim eden bu maddede Cumhuriyet Savcısı ve ya şikâyetçinin Türkiye Barolar Birliğine yapacağı itiraz Barolar Birliğince yapılacak inceleme burada hükme bağlanmıştır.

Madde 143. — Disiplin kovuşturması açılması için fiilin vukuundan veya disiplin kovuşturması açılmasına mahal olmadığına dair kararın kesinleştiği tarihten itibaren 3 yıl geçmemiş olması bu zamanda da eskisinde olduğu gibi muhafaza olunmuştur.

Madde 144. — Duruşmanın gizliliğine dair olan bu maddede duruşmanın gizli olacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 145. — Gıyapta duruşma yapılabilmesi halî de şikâyetli avukatın çağırılıp gelişmemiş olması ve bu çağırılı kâğıdında gelmediği takdirde duruşmanın gıyabında yapılacağı yazılı bulunmuş olması şartı konmuştur.

Madde 146. — Delillerin gösterilmesi ve incelenmesi bakımından disiplin kurulunun her hâdise hakkında işin ne dereceye kadar tetkik edileceği evvelce verilmiş kararlara bağlı olmaksızın kararlaştırılacağı esası hükme bağlanmıştır.

Madde 147. — Tanık ve bilirkişi dinlenmesi halleri ve usulü kurulun takdirine bırakılmış, ancak bir olayın delili bir tanığın şahsi bilgisinden ibaret ise bunun dinlenmesi şart görülmüştür.

Madde 148. — Duruşma tutanağının başkanın görevlendireceği bir üye tarafından tutulması hükmü, duruşmanın gizliliği sebebine müstenittir.

Madde 149. — İstinabe yolu ile verilen talimat baro merkezinde disiplin kurulu üyesi diğer yerlerde de sulh hâkimî tarafından yerine getirilir.

Madde 150. — Tanık ve bilirkişilerin çağırılması Tebliğat Kanunu hükümlerine bağlanmış davete gelmeyen veya kanuni sebep olmaksızın bilirkişi veya şahitlikten kaçınanlar hakkında tâyin olunacak para cezalarının ve ihzarların sulh hâkimliklerince yerine getirileceği bu maddede tesbit olunmuştur.

Madde 151. — Disiplin kurulu üyelerinin reddi bakımından Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile bu kanunun 138 nci maddesinin hükümlerince işlem yapılacağı bu maddede tanzim olunmuştur.

Madde 152. — Disiplin kurulu kararlarının onanmış bir örne-

ğinin alâkalıya ve Türkiye Barolar Birliğine tebliği hükme bağlanmış ve bütün baroların disiplin kararlarının Barolar Birliğinde toplanıp gözden geçirilebilmesi imkânı temin olunmuştur.

Madde 153. — İşten çıkarılabilmenin tedbir olarak bir avukata tatbik edilmesi bu maddede eski kanuna paralel olarak hükme bağlanmış ve itiraz bakımından da kanunun sistematığına uyarak Türkiye Barolar Birliğine başvurma yolu açılmış ve yeni olarak da itirazın kararın uygulanmasına mâni olmayacağı hükme bağlanmıştır. Buna sebep tatbikatta ekseriya bu tedbirin itiraz ile tesirsiz kılması neticesi görülmüş olmasındandır.

Madde 154. — İşten çıkarmanın mecburî olduğu haller eski kanundaki hükümler bakımından aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 155. — İşten çıkarmanın neticeleri bakımından hüküm sevk edilmiştir. İşten men olunan avukatın bu yasağa aykırı hareket etmesi halinde tatbik edilecek müeyyideler ile mahkeme ve resmî mercilerin mükellefiyetleri hükme bağlanmıştır.

Madde 156. — İşten çıkarma kararına itiraz bu kararın icrasının geciktirilmesine karar verilmedikçe icranın durmayacağına esasa bağlandığı maddedir.

Madde 157. — İşten çıkarılan avukata ait davaların baro başkanı tâyin edilecek avukatlarca yürütüleceği ve ücretinin de işten çıkarılan avukat tarafından bu avukatlara ödettirileceği ve baronun bu ücretin ödenmesinde kefaleti olacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 158. — İşten çıkarma kararının kaldırılması hangi halde olacağı kesin hükümlere bağlanmıştır.

Madde 159. — Disiplin kurulu kararlarına karşı alâkalılar 30 günlük itiraz müddetine sahip bulunmakta ve Barolar Birliği Disiplin Kuruluna başvurabilecekleri hükme bağlanmış ayrıca Adalet Bakanının Cumhuriyet Başsavcılığınca verilecek yazılı emir ile Barolar Birliği Yüksek Disiplin Kuruluna itiraz olunabileceği yolu açık tutulmuştur.

Madde 160. — Türkiye Barolar Birliği Yüksek Disiplin Kurulunun evrak üzerinde inceleme yapacağı ancak işten veya meslekten men cezasını müstelzim kararların istek üzerine veya re'sen duruşmalı yapılabileceği duruşma usulü bakımından 145 ve 146 ncı maddelerin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 161. — Duruşmada takibedilecek usulü tanzim etmiştir. Disiplin kovuşturmalarındaki duruşma usulüne paralel hükümdür.

Madde 162. — Barolar Birliği Yüksek Disiplin Kurulu kararları hakkında Danıştaya başvurmak için 90 günlük müddet kabul olunmuştur.

Madde 163. — Delillerin kurullarca serbestçe takdir edileceği ve ölçünün avukatlık şeref, itibarını korumak, meslekin adalet, gaye ve icaplarına, nizam, gelenek ve âdetlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak olduğu hüküm altına alınmıştır.

Madde 164. — Disiplin cezasını gerektirecek fiillerin işlenmesinden itibaren 3 yıl geçmiş ise 3 yıldan fazla zaman geçmiş olması hallerinde kovuşturma yapılamıyacağı ancak yönetim kurulu bu müddet içinde disiplin kovuşturması açılmasına karar vermiş ise bu müddetin işlemeceği esasa bağlanmıştır.

Madde 165. — Disiplin cezalarının kesinleşmedikçe uygulanamıyacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 166. — Tanık ve bilirkişi masrafı vesair işler için masraflar için şikâyet edenden masraf avansı alınacağı esasını vaz'etmiştir.

Madde 167. — Para cezası ve masrafların ödenmesine dair olan kararların İcra ve İflâs Kanununun ilâmların icrasına dair hükümlerine uyularak yerine getirileceği, para cezalarının baroya gelir ola cağı ve bu işlerin kovuşturması hususunun baro genel sekreterine veya bu işlerde görevlendirilecek baro yönetim kurulu üyelerinden birine ait bulunduğu hükme bağlanmıştır.

ONBİRİNCİ KISIM

Avukat ücretleri :

19 maddeden ibarettir.

Madde 168. — Ücret mukavelesinin avukatla müvekkil arasında eski kanunda olduğu gibi serbestçe tâyin olunacağı esas kabul edilmiştir. Ancak avukatlık ücret tarifesinden daha dûn ücretle iş almayı yeni bir fikir olarak men etmiştir. Bundan gaye mesleğin âtisini temin etmekten ziyade avukatlık ücretinin bir şerefiye olduğu ve maddi ölçülerle ölçülemeyecek bir değer taşımasındandır. Bu

maddede avukatın şerefiyesi olan ücretin istifası bakımından ecnebi mevzuatta da yer alan hükümler sevk edilmiş bulunmaktadır. Davaya takip ve her türlü danışma ücretleri hakkındaki anlaşma yazılı olmadığı takdirde hükümsüzdür esasının kabulü avukatla müvekkil arasındaki ihtilâfları ve ücretin kolayca istenmesini sağlamak içindir. Avukatla müvekkili arasında ücret mukavelesi yoksa avukatın istiyebileceği ücretin baroca kabul edilecek tarifedeki miktarından üç mislinden fazla olamaz. Eskiden yalnız tarifeye göre ücret istenebilirdi. 3 misline kadar istenmesini sağlayan hüküm vaz'edilmesinden gaye avukatın masruf mesaisini alabilmesini temindir. Ücret ihtilâflarında yalnız yazılı delil esası kabul edilmiştir. Bundan gaye ihtilâfların biran evvel hallini sağlayabilmektir.

Başarıya göre ücretin kararlaştırılabilmesi :

Madde 169. — Ücret mukavelesinin kaideten belli miktarı ihtiva etmesi esası kabul edilmiştir. Eskiden muteber olmıyan avukatın muvaffakiyet derecesine göre müddeabihin % 25 ini aşmamak üzere nispi olarak ücret tayıni esası kabul edilmiştir. Eski görüşe göre mahkeme ve icra dairelerinde takdir olunacak ücretin avukata mı yoksa müvekkilinemi aid olacağı hususunda iatılâflar doğduğundan maddeye icra ve mahkemelerce karşı tarafa yükletilen ücretin avukata aidolacağı esası kabul edilmiştir. Bundan başka kazanmak şartıyla yapılan mukaveleler eski kanunda ve tatbikatta muteber sayılmazken yeni kanunumuzda kazanmak şartıyla yapılan mukaveleyi de muteber addettik. Mahkeme ve icra dairelerinde takdir olunan ücret ve masrafların vekâletnamelerde sarahat olmasa bile avukat tarafından alınması esası yeni kanunumuzda kabul edilmiştir.

Ücret anlaşmazlıklarında kanunî tahkim :

Madde 170. — Bu maddede ücret sözleşmelerinde vazifeli mercii mahkemeler olabileceği hususu dercolumuştur. Bundan gaye tahkim şartı konulmadığı zaman avukatın ücretini doğrudan doğruya kaza mercilerinden almasını temindir.

Ücretin gününde ödenmemesi :

Madde 171. — Bu maddede avukatın ücretinin yarısının peşin ödenmesi ve tayın olunan taksitlerin zamanında ödenmemesi halin-

de avukatın işten çekilmek hakkı olduğu kabul edilmiştir. Bu hükmün vaz'ından gaye müvekkilin avukatın ücretlerini muntazam ödemesini temindir..

İhtiyati haciz istemek hakkı :

Madde 172. — Müvekkilin avukatla yazılı ücret mukavelesi ile ödemeyi kabul ettiği ücreti ödememek için elinden mallarını çıkarması halinde avukatın teminatsız olarak ihtiyati haciz kararı alabilmesi hükmü yeni bir fikir olarak kanuna konmuştur. Bundan gaye tatbikatta avukatlar işlerini intacettikleri halde bazı müvekkillerinin ücret ödememek için mallarını kaçırdıkları görüldüğünden avukatın ücret hakkını kolaylıkla alabilmesi için bu hüküm vaz'olunmuştur.

Gene bu maddede ücret anlaşmasına göre günü gelmiş alacağın tamamı veya bir kısmı için avukat teminat göstermeden her zaman ihtiyati haciz kararı alabilmesi için bu maddede hüküm tesis edilmiştir.

Tarafların müşterek borçlu ve müteselsil kefil sayılması :

Madde 173. — Sulh ile biten işlerde avukatın ücretini zayi olmaması için tarafların müteselsilen kefil sayılması esası maddede kabul edilmiştir.

Avukatın hapis hakkını haciz olması ve ücretin imtiyazlı bulunması :

Madde 174. — Bu maddede avukata ücreti nisbetinde vekili namına aldığı alacaklarda hapis hakkı tanınmış ve avukatlık ücretinin birinci derecede gelen imtiyazlı alacak mahiyetinde kabulü yeni fikir olarak kanunlaştırılmıştır. Bunda gaye avukatın ücretini kolaylıkla ve emin olarak almasını sağlamaktır. Aynı hak avukatın mirasçılara da 3 sene müddetle tanınmıştır.

Ücret davası açılacağına daha önce baroya bildirilmesi :

Madde 175. — Avukatla müvekkil arasındaki ücret ihtilâfında eski kanunda hakem şartı mevcutsa hakeme gitme esası konulmuştu. Halbuki yeni kanunda ücret mukavelesinde hakeme veya mahkeme-

ye gitme salâhiyetinin tâyinini tarafların iradesine bırakmıştır. Ancak avukat hangi yolu tercih ederse etsin durumu baroya biidirmesi mecburiyeti konulmuştur. Ayrıca izin almaya lüzum yoktur.

İhtiyati tedbir ve ihtiyatî haciz istemek için yönetim kuruluna haber vermek mecburiyeti yoktur.

Barolarca hazırlanacak ücret tarifesi :

Madde 176. — Ücret tarifelerinin hazırlanması mahallin icaplarına göre Barolar Birliğince hazırlanıp ilgili mahkeme ve kaza organlarına dağıtılmak üzere Adalet Bakanlığına gönderilme esası kabul edilmiştir. Halbuki eski kanunda bu husus Bakanlığa tanınmış bir haktı.

Mahkemelerden başka kazai mercilerde tarifenin tatbiki :

Madde 177. — Bu maddede Danıştay vergi itiraz ve temyiz komisyonları gibi mercilerde görülen işlerde de diğer kazai mercilerden farksız olarak Barolar Birliğince hazırlanan ücret tarifesine göre avukatlık ücretine hükmedeceği esası kabul edilmiştir. Bundan gaye bütün kaza organlarında ücretin Barolar Birliğinin tâyin edeceği ücret olmasını temindir.

İşi sonuna kadar takip mecburiyeti başkasını tevkil :

Madde 178. — Avukat üzerine aldığı işi sonuna kadar büyük bir dikkat ve ihtimamla takibetmek zorundadır. Vekâletnamedeki salâhiyetine istinaden başka bir avukatı tevkil ettiği takdirde o avukatın yapmış olduğu kusurdan da müştereken ve müteselsilen mesuliyeti esası kabul edilmiştir. Bundan gaye müvekkilin hak ve hukukunu kendisi ve tevkil ettiği avukatın tam mânasıyla korunmasını temindir.

Avukatın başka bir avukatı tevkil etmesi halinde müvekkilden kendisi ve diğer avukatlar ücret istiyemezler. Maddenin bu şekilde yazılmasının sebebi bir işte tevkil suretiyle müteaddit avukatlar bulunduğu takdirde müvekkilden ayrı ayrı ücret istemelerini önlemek içindir.

Müvekkilin başka avukata vekâlet vermesi veya teşrik etmesi :

Madde 179. — Müvekkil ancak avukatın yazılı muvafakatını al-

mak şartıyla bir veya birkaç avukatı teşrik veya tevkil edebilir. Ancak ilk avukatın ücretinden her hangi bir kısıntı yapamaz. Müvekkilin teşrik ve tevkil ettiği avukatların kusurlarından ilk avukat iştirak etmedikçe sorumlu olamaz. Bu şekilde hükmün vaz'edilmesi avukatın teşrik edemeyeceği bir avukatla bir davayı takibetmemesi ve ücret mukavelesindeki haklarının zayi olmamasını temin içindir.

Ücretin belli işe hasredilmesi :

Madde 180. — Maddenin gayesi alınan her işin ücretinin tâyin ve tesbit olunan miktarda olacağı ve verilen ücretin yalnız bir işe ait bulunacağı müvekkilce bilinmesi için açık olarak hüküm konulmuştur. Tatbikatta bir iş verildiği zaman bununla ilgili işlerin de ekserisinin evelki işle irtibatı olduğundan bahisle müvekkil ayrı ücret vermek istemediğinden her türlü ihtilâfları önlemek için maddedeki şekilde açık ve sarih hüküm konulmuştur.

Maddenin son fıkrasında müvekkilin yeni dava ve hukukî yardımlar için avukatının rızasını almadan başka vekil tâyin edebilme serbestisi tanınmıştır. Bundan gaye bir avukata verilen bir işten sonra bununla ilgili diğer işin aynı avukatla takibi mecburiyeti konmuş olsaydı müvekkillerin ücret bakımından fazla ücret ödemeleri imkân dâhilinde bulunacaktır. Bunu önlemek için müvekkile serbestçe başka bir avukat tutabilmek hakkı tanınmıştır.

Birden fazla müvekkilin müşterek borçlu ve müteselsil kefil olması :

Madde 181. — Avukatın üzerine aldığı işte müvekkil birden fazla olursa bunların avukata karşı ücretin ödenmesinde müteselsil kefil olmaları esası kabul edilmiştir. Bundan gaye müvekkil adedi fazla olan işlerde ücretin ödenmesinde her bir müvekkil kendi hissesini ödiyerek diğer kısımları ödemediğinden avukatın hakkı zayi olmakta idi. Maddenin getirdiği yeni fikir sayesinde avukatlar birden ziyade müvekkilli bir işi takibettiklerinde her hangi birinden tamamını tahsil edebilmek imkânına sahip olmuşlardır.

Masrafların müvekkile aidolması :

Madde 182. — Maddede bilcümle masrafların müvekkile aidolacağı ve bunlar ödenmedikçe ve avukatın yapacağı işleri yapmamasında bir sorumluluğu olmayacağı maddede sarih olarak belirtilmiştir.

tir. Avukat bulunduğu yerden başka bir yere gitmesi icabettiği takdirde birinci mevki vapur ve yataklı tren tarifesine göre müvekkil tarafından ödeneceği ve bu yolculuk dolayısıyla de avukatın müvekkilinden ayrıca ücret alabileceği ve bu ücretleri ödenmedikçe avukatın belirli yere gitmek mecburiyetinde olmadığı maddede açıkça belirtilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, vergi teyiz komisyonları gibi merciler önünde murafaa hakkında yukardaki hüküm aynen uygulanır.

Ücretin tamamının ödenmesini gerektiren haller :

Madde 183. — Müvekkille avukat arasında ücretin tamamının hangi hallerde ödenmesi icabettiği hususu maddede açık ve sarih olarak tahdidî şekilde bildirilmiştir. Bu şekilde tahdidî olarak bildirmede gaye müvekkille avukat arasında zuhur eden anlaşmazlıkların kanun hükmü ile önlenmesini temin içindir.

Madde 184. — Avukatların aldığı işleri sonuna kadar büyük bir titizlikle takibetmeleri için bu madde vaz'olunmuştur. Avukat haklı bir sebep olmadığı takdirde işi terk edince aldığı ücretin tamamını iade ile mükelleftir. Bu madde müvekkillerin hukukunu siyanet için vaz'olunmuştur.

Maddî vâkıa ve delillerin doğruluğundan müvekkilin sorumluluğu :

Madde 185. — Ücretin tamamının veya bir kısmının dava veya işin lehe neticelenmesi şartına bağlı olarak yapılan ücret mukavelelerinde müvekkilin avukata imzası altında maddî vâkıaların verdiği yazılı delillerin sıhhatli olmasından avukata karşı sorumlu olması esası kabul olunmuştur. Bunların hilâfı sabit olduğu takdirde avukat dava neticelenmese dahi kararlaştırılan ücretin tamamına hak kazanır. Maddenin bu şekilde vaz'olunmasına sebep tatbikatta müvekkillerin bazılarını beyanları ve ellerindeki hususi surette tanzim olunan vesaikin hakikata uygun olmadıklarını bildikleri halde bunları avukata hakikatmiş gibi göstererek kazanılması imkânsız bir işi kazanmak şartıyla avukata vermesi neticesinde bile bile kazanılmıyacak işi avukata ücretsiz olarak gördürmesini önlemek içindir.

Müvekkilin kanuni ikametgâhı :

Madde 186. — Müvekkilin ikametgâhı vekâletnamede gösterdiği yerdir. Buradan ayrıldığı takdirde 3 gün içinde avukatına yeni ikametgâhını bildirmek mecburiyetindedir. Aksi takdirde eski ikametgâhına yapılan her türlü tebliğatin muteber olacağı ve tebliğ olunmamasından doğacak her türlü zarardan avukatın mesul tutulamayacağı esası sarîh olarak belirtilmiştir. Tatbikatta birçok müvekkil avukatına adresini bildirmeden kanuni ikametgâhından ayrıldığından avukat müvekkilinden alacağı vesaik veya izahatı vaktinde alamamadan dolayı mesleki birtakım güçlük ve mesuliyetlere maruz kaldığından bunları önlemek için bu madde vaz'olunmuştur.

AVUKATLIK KANUNU TEKLİFİ

BİRİNCİ KISIM

AVUKATLIK VE AVUKAT

Avukatlığın mahiyeti :

Madde 1. — Avukatlık, bir kamu görevidir.

Madde 2. — Avukatlığın gayesi, avukatların hukukî bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine tahsis her türlü hukukî meselelerde adalet ve hakkaniyete uygun olarak münasebet ve ihtilâfların halline ve genellikle yargı organları ile resmî ve özel kurullar önünde kanunun tam olarak uygulanmasına yardım etmektir.

Avukatlık mesleği ve avukatın adaletin dağıtımındaki durumu :

Madde 3. — Avukat, serbest bir meslek icra eder. Adaletin dağıtımında ve gerçekleşmesinde bağımsız bir organdır.

İKİNCİ KISIM

AVUKATLIK MESLEĞİNE KABUL

Avukatlığa kabul şartları :

Madde 4. — Avukatlık mesleğine kabul edilebilmek için :

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,

b) Türk hukuk fakültelerinin birinden mezun olmak, veya yabancı bir memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden imtihan vermiş olmak,

c) Avukatlık stajını tamamlayarak staj belgesi almış bulunmak,

ç) Avukatlık imtihanını başarmış olmak,

d) Levhasında kaydı istenilen baro bölgesinde ikametgâhı bulunmak,

e) Bu kanunda belirtilen şekillerden biri ile avukatlığa engel hali olmamak, gerekir.

En az 10 yıl adli ve askerî yargıçlık ve savcılıkta ve Danıştay dava daireleri başkan ve üyelikleri ile yardımcılıklarında, kanun sözcülüklerinde bulunmuş veya bir Türk fakültesinde aynı süre ile hukukî ilimler doçent veya profesörlüğü yapmış olanlar bu maddenin yalnız (c) ve (ç) bendlerinde yazılı staj ve imtihandan muafırlar.

Avukatlık mesleğine kabule engel haller :

Madde 5. — Aşağıda yazılı hallerden her hangi biri varsa, avukatlık mesleğine kabul hakkındaki istek reddolunur :

a) Bir ceza mahkemesince verilen, kesinleşmiş bir hüküm gereğince ve haysiyet kırıcı bir suçtan veya ağır hapsi gerektiren bir cürümden mahkûm olmak (affa veya memnu hakların iadesine mazhar olunsa dahi kabul edilemezler.)

b) Cezai, inzibati kesinleşmiş bir karar neticesinde mesleki bir suçtan dolayı hâkim, memur veya, avukat olmak vasfını kaybetmiş bulunmak, (affa veya memnu hakların iadesine mazhar olsalar dahi kabul olunmazlar.)

c) Avukatlık mesleğine lâıyk olmadıklarına delâlet eden bir tutum ve halleri tesbit edilmek,

ç) Avukatlık mesleği veya avukatlığın şeref, vakar ve haysiyetine uymayan bir işle uğraşmak,

e) Kesinleşmiş bir karar gereğince iflâs etmiş bulunmak (tak-sirathı veya hileli iflâs etmiş olanlar itibarları iade edilse dâhi kabul olunmazlar).

f) Avukatlığı devamlı olarak gereği gibi yapmaya engel vücut veya akılca mâlûl olmak,

g) Hakkında aciz vesikası verilmiş olup da bunu kaldırtmamış bulunmak;

İstek hakkında karar ve yemin :

Madde 6. — Avukatlığa kabul isteği hakkında adayın kayıt için başvurduğu baronun yönetim kurulu karar verir.

Mesleke kabul edilen avukata, avukatlığa başlamadan önce baro yönetim kurulu önünde aşağıdaki şekilde yemin ettirilir : (Kanuna ahlâka, meslekin vekar, haysiyet ve nizamına uygun harekette bulunacağıma namusum ve vicdanım üzerine söz veririm.)

Yemin verilmesi, yemin metnini de kapsayan bir tutanakla tesbit edilir.

Karar verme müddeti ve bekletici haller :

Madde 7. — Baro yönetim kurulu yazılı müracaat tarihinden itibaren 2 ay içinde isteği gerekçeli bir kararla reddetmediği takdirde adayın müracaatı kabul edilmiş sayılarak baro levhasına kaydı yapılır. Şu kadar ki aday hakkında cezayı gerektiren bir fiil işlediği zannı ile hazırlık soruşturması veya bir ceza davası açılmış ise, avukatlığa kabul isteği hakkında verilecek karar bunun sonucuna kadar bekletilebilir.

Aday hakkında kamu görevlerinden yasaklanmayı gerekli kılacak cezayı icabettiren bir fiilden dolayı kamu davası açılmış bulunursa, avukatlığa kabul isteği hakkında karar verilmeyip davanın sonucunun beklenmesi mecburidir.

Her iki halde birinci fıkradaki müddet işlemez.

Hazırlık soruşturması veya ceza davasının neticesinin ne olursa olsun, avukatlığa kabul isteğinin esasen reddi gerekiyorsa, istek hakkında karar verilmesi lâzımdır.

Kabul isteğinin reddi kararına karşı itiraz :

Madde 8. — Baro yönetim kurulu, avukatlığa kabul isteğini reddettiği takdirde bunun gerekçesini kararında gösterir. Gerekçeli karar adaya tebliğ olunur. Aday ret kararına karşı tebliğ tarihinden

itibaren 15 gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itirazda bulunabilir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu itirazda bulunan adayı isteği üzerine dinledikten sonra itirazı, kabul veya reddeder. Kabul ettiği takdirde ilgili baro adayın levhaya kaydını icraya mecburdur.

İtiraz reddedilirse, aday bu kararın iptali için, tebliğ tarihinden itibaren 90 gün içinde Danıştaya başvurabilir.

Avukatlık ruhsatnamesi :

Madde 9. — Adaya avukatlık meslekine kabul edildiğine dair ilgili baro yönetim kurulu tarafından örneği barolar birliğince hazırlanan bir ruhsatname verilir. Avukatlığa kabul, bu ruhsatname-nin verilmesi anından itibaren hüküm ifade eder. Aday avukatlığa bu suretle kabul edildikten sonra (avukat) unvanını kullanmak hakkını kazanmış olur. Durum Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Ruhsatnameler Türkiye Barolar Birliği tarafından tek tip olarak bastırılır.

Levhadan kaydın silinmesi :

Madde 10. — Aşağıdaki hallerden biri varsa baro levhasındaki kaydın silinmesi mecburidir.

a) Avukatlığa kabul için aranılan şartların sonradan kaybedilmesi,

b) Ruhsatnamenin verildiği tarihte onun verilmemesini gerektiren sebeplerin mevcudiyetinin sonradan tesbit edilmiş bulunması,

c) 3 ay içinde baro bölgesinde bir büro açılmamış olması veya büronun kapatılmış veya baro bölgesi dışına nakledilmiş bulunması.

Levhadan kaydın silinmesi ve itiraz :

Madde 11. — Levhadan kaydın silinmesine avukatın mensub olduğu baronun Yönetim Kurulu karar verir. Bu karardan önce avukatın yazılı cevabı istenmekle beraber kendisinin dinlenmesi veya dinlenilmek üzere çağırılmış olması şarttır. Levhadan kaydın silinme kararı gerektirici olmalıdır.

Levhadan kaydın silinmesine dair karara karşı avukat, tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itirazda

bulunabilir. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu itirazda bulunan avukatı, isteği varsa dinledikten sonra itirazı kabul veya reddeder.

İtiraz kabul edilirse silme kararı hükümsüz kalır.

İtiraz reddedilirse avukat, bu kararın iptali için kendisine tebliğ tarihinden itibaren 90 gün içinde Danıştaya da başvurabilir. Levhadan silme hakkındaki karar kesinleşmedikçe avukat, mesleğini icrasından menolunamaz.

Şu kadar ki, Baro Disiplin Kurulu kamu yararı bakımından lüzumlu gördüğü takdirde Yönetim Kurulunun levhadan kaydın silinmesi hakkındaki kararı üzerine avukatı mesleğin icrasından muvakkaten menedebilir.

Ret ve silme kararlarının bildirilmesi :

Madde 12. — Avukatlık meslekine kabul edilmek için baroya müracaat eden bir adayın bu isteği reddedildiği veya baroda kayıtlı bir avukat levhadan silindiği takdirde ilgili baro aday veya avukatın adını diğer barolar ve Türkiye Barolar Birliğine bildirir. Bu halde o şahsı hiçbir baro ret veya silme sebepleri ortadan kalkmadıkça levhasına kaydedemez.

Avukatlık unvanını kullanmak salâhiyetinin düşmesi :

Madde 13. — Avukatlık hakkının düşmesi ve levhadan kaydın silinmesi ile birlikte (avukat) unvanını kullanmak yetkisi de düşer. Bu halde eskiden bu hakkın mevcud olduğuna işaret eden bir ibarenin eklenmesi suretiyle de olsa avukat unvanının kullanılması yastaktır.

En az 10 yıl avukatlık yapmış olanların isteği üzerine Baro Yönetim Kurulu karariyle avukat unvanını kullanma izni verilebilir. Bu izin maddedeki haller mevcud olursa Yönetim Kurulunun isteği üzerine Disiplin Kurulunca geri alınabilir. Bu karar kesindir.

Avukatlıkla bağdaşamayan işler :

Madde 14. — Maaş, ücret veya aidat karşılığında görülen hiçbir hizmet ve vazife hususiyle sigorta prodüktörlüğü, iş ajanlığı, tica-

ret, esnaflık gibi avukatlık meslekiyle yahut meslekin vakar, şeref, ve nizamı ile bağdaşması mümkün olmıyan meşgale avukatlıkla birleşmez.

Avukatlıkla bağdaşabilen işler :

Madde 15. — a) Milletvekilliği, Senato üyeliği, il ve belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı,

b) Üniversite, yüksek veya orta öğretim profesör, öğretmen, doçent ve asistanlığı,

c) Resmî ve hususi müessese, teşekkül, şirket ve şahısların müşavir ve avukatlığı ile avukat yazıhanesinde ücret karşılığında avukatlık,

ç) Hakemlik, tasfiye memurluğu, kazai mercilerin veya adlî bir dairenin verdiği her hangi bir vazife veya hizmet,

d) Genel olarak idare kurulu başkan veya üyeliği veya denetçilik,

e) Anonim, limitet veya kooperatif şirket gibi sermaye şirketlerinde ortaklık, yönetim kurulu başkan veya murahas üyeliği, komandit şirketlerde komanditer ortaklık,

f) Hayrî, ilmî ve sosyal dernek ve kuruluşlarda siyasi partilerin her türlü organlarında başkanlık, üyelik ve denetçilik.

g) Meslekî veya hukukî gazete, dergi sahipliği veya bunların yayın müdürlüğü,

14. ncü madde hükmünden müstesnadır.

Şu kadar ki, bunlardan milletvekilleri, Senato üyeleri ile İktisadi Devlet Teşekkülleri ve hususi hukuk hükümlerine tabi sermayesi Devlete veya diğer kamu tüzel kişiliklerine ait bulunan kurumların yönetim kurulu başkan, üye ve denetçilerinin, Hazine'nin, belediye ve hususi idarelerin, il ve belediyelerin yönetim ve denetimi altında bulunan daire ve kurumların ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait şirket ve kurumların, il ve belediye başkan ve üyelerinin de bağlı buldukları tüzel kişilerin aleyhindeki dava ve işleri kabul ve takibetmeleri yasaktır.

Bu yasak avukatların ortaklarına da şâmindir.

Hısımlık engeli :

Madde 16. — Bir yargıç veya savcının veya nesep cihetinden usul veya fûruundan veya birinci ve ikinci derecede akrabasından olan avukat o yargıç veya savcının baktığı davalarda avukatlık edemez. Aralarında evlilik bağı olan avukatlar yargıç veya savcı hakkında, evliliğin ortadan kalkmasından sonra da hüküm böyledir.

Yargıçlık veya savcılıktan ayrılanlar :

Madde 17. — İstifa, emekliye ayrılma veya diğer her hangi bir sebeple görevlerinden ayrılan yargıç veya savcı, kanun sözcüsü veya yardımcılarının son hizmet etmiş oldukları mahkemeye, merci veya dairelerde ayrılma tarihinden iki yıl süre ile avukatlık yapmaları yasaktır.

Bu hüküm Yargıtay, Danıştay, gibi yüksek mahkeme yargıçlarını savcılar, kanun sözcüleri ve yardımcuları hakkında da uygulanır.

Devlet, belediye, ile özel idare ve İktisadi Devlet Teşekküllerinde memur olup da sonradan baroya kaydı yapılmış olanlar iki sene geçmeden ayrıldıkları idareler aleyhine dava alamaz ve takipte bulunamaz. Bu yasak ortaklarına da uygulanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

STAJ

Umumi olarak :

Madde 18. — Avukatlık stajı bu fasılda yazılı şartlar dairesinde 6 ayı mahkemelerde, geri kalan kısmı en az 10 yıl avukatlık yapmış bir avukat yanında yapılır.

Aranacak şartlar :

Madde 19. — Bu kanunun 4 ncü maddesinin (a), (b), (d), (e) fıkralarında yazılı şartları haiz olanlar, avukatlık edecekleri yer barosuna bir dilekçe ile başvururlar.

Dilekçeye ilâştirilecek belgeler :

Madde 20. — Bu dilekçeye aşağıda gösterilen belgeler eklenir :

a) Kanunun aradığı şartlara ilişkin belgelerin asılları ile onanmış iki örneği.

b) Adayın 4 ncü maddenin (e) bendinde yazılı hallerin kendisinde bulunmadığına dair bir beyanname,

c) Yanında staj göreceği avukatın yazılı muvafakati,

ç) Adayın ahlâki gidişi hakkında o baroya kayıtlı 2 avukat tarafından düzenlenen tanıtma kâğıdı.

Bu belgelerin birer örneği baro başkanı tarafından onaylanarak Türkiye Barolar Birliğine gönderilir, diğer örnek veya asılları barodaki, dosyasında saklanır, maddede yazılı halde adayın yanında staj göreceği avukatın yazılı muvafakatına ait belge aranmaz.

Staj isteminde bulunan tarafından verilen beyannamenin hilâfı ortaya çıktığı takdirde aday hakkında resmî mercilere yalan beyanda bulunmak suçundan dolayı cezai kovuşturma yapılır.

Baroya kayıt isteminin ilâmı :

Madde 21. — Adayın istemi yukarıdaki, maddede yazılı hususlarla birlikte istem tarihinde nitibaren 10 gün içinde baronun ve adliye dairesinin münasip bir yerinde 15 gün süre ile asılarak ilân olunur.

Her avukat veya stajiyer yahut ilgili bu süre içinde kaydın yapılmasına itirazda bulunabilir. Şu kadar ki, itirazın incelenebilmesi açık delil veya vakıaların gösterilmiş olmasına bağlıdır.

Madde 22. — Baro başkanı, istemin ilânından önce baroya bağlı avukatlardan birini adayın mânevi nitelikleri taşıyıp taşımadığını inceleme ve araştırma yaparak bir rapor düzenlemeye görevlendirir.

Kabul veya ret kararı :

Madde 23. — Baro yönetim kurulu itiraz süresinin bitmesinden itibaren 1 ay içinde 22 ncü madde yazılı raporu göz önünde tutarak adayın stajiyer listesine kabul edilip edilmemesi hakkında gerekçeli bir karar verir.

Bu karara savcı, baro yönetim kurulu üyeleri veya alâkalı kararın tebliğ veya öğrenildiği tarihten itibaren 1 hafta içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir.

Birinci fıkrada yazılı süre içinde bir karar verilmemiş olması halinde de hüküm böyledir. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun, adayın stajiyer listesine kabul edilmemesi hakkındaki karara karşı aday bu kararın kendisine tebliğinden itibaren 90 gün içinde Danıştaya başvurmak hakkını haizdir.

Stajın başlangıcı :

Madde 24. — Avukatlık stajı listeye kayıt tarihinden itibaren başlar.

İtiraz kaydın yapılmasını durdurur.

Stajın hangi avukatın yanında yapılacağı :

Madde 25. — Stajiyer listesine kabul edilen aday evvelce isteminde gösterdiği ve yazılı muvafakatini aldığı avukat yanında staja başlar. Baro başkanının isteği veya alâkalıların başvurması üzerine baro yönetim kurulu stajın dilekçede gösterilen avukattan başka bir avukat yanında yapılmasını kararlaştırabilir.

20 nci maddenin (c) bendinde yazılı belgeyi almak imkânını bulamıyan adayların hangi avukat yanında staj göreceğini tayin baro başkanına aittir. Avukat, her iki halde de stajiyeri kabule mecburdur.

Staj ve stajiyerin ödevleri :

Madde 26. — Staj süresi kesintisiz olarak en az 2 yıldır. Stajiyerin haklı sebeplere dayanarak devam edemediği günler engelin kalkınmasını takibeden bir ay içinde başvurduğu takdirde tamamlatılır. Baro başkanı haklı engeller halinde stajiyerlere 2 sene içinde 2 ayı geçmemek üzere izin verebilir.

Stajiyer, staj süresi içinde mahkeme celselerine avukatla birlikte girmek, staj konferanslarına devam etmek, baro yönetim ku-

rulu ve yanında çalıştığı avukat tarafından verilen işleri takip, dava evrakını tanzim ve bu esas dairesinde gösterilecek diğer ödevleri yapmakla yükümlüdür.

Staja ait raporlar :

Madde 27. — Staj baronun ve yanında çalışılan avukatın gözetimi altında yapılır. Stajiyer hakkında yanında staj gördüğü yargıçlar, savcılar ve avukat tarafından staj durumu, meslekî alâka ve ahlâkî meziyetleri hakkında bir rapor verilir. Yanında staj görülen avukat tarafından her 6 ayda bir ve mahkemelerdeki staj durumunu da kapsıyan birer rapor verilmesi ve staj süresinin sonunda da nihai bir rapor bulunması şarttır.

Staj Süresinin Uzatılması :

Madde 28. — Baro Yönetim Kurulu staj hakkındaki son kesin raporun verilmesini mütaakıp staj belgesinin verilmesine veya süresinin 6 ay uzatılmasına karar verir. Yönetim Kurulunun staj süresinin uzatılmasına dair kararı kesin olup aleyhine hiçbir mercie başvurulamaz.

Stajiyerlerin vazife görebilecekleri yerler :

Madde 29. — Stajiyer staja başladıktan sonra bir gün sonra avukatın yazılı muvafakatı ile ve gözetimi altında sulh mahkemelerinde, icra hâkimliklerinde görülen davalara girebilir ve icra işlerini takibedebilir.

Stajiyerlere yardım yapılabilir. Yardım şekil ve şartları staj yönetmeliğinde belirtilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

AVUKATLIK İMTİHANI

İmtihana kabul şartları :

Madde 30. — Avukat olmak yeterliğini kazanmak için avukatlık imtihanını başarmış olmak lâzımdır. Bu imtihan Türkiye Barolar

Birliği merkezinde yapılır. Staj belgesi almamış olanlar bu imtihana kabul edilemezler.

İmtihan Kurulu :

Madde 31. — İmtihan Kurulu Yargıtaydan 2 yargıç ile 5 avuktan kurulmuş 7 kişilik bir heyetten meydana gelir. Kurula katılacak iki yargıcı, biri hukuk daireleri, diğeri ceza daireleri başkanları arasından olmak üzere Adalet Bakanlığı seçer. 5 avukat üyeyi ise en az 20 yıl fiilen avukatlık yapmış olanlar arasından Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu seçer.

İmtihanda 3 kere başarı gösteremiyenler :

Madde 32. — Avukatlık imtihanında 3 kere başarısızlığa uğrayan aday bir daha imtihana kabul edilemez.

İmtihan konuları ve usulü :

Madde 33. — İmtihan sözlü ve yazılı olmak üzere adayın pratik bilgi ve yeterliğini ölçmek amacıyla bilhassa Anayasa, Medeni Kanun, Borçlar Kanunu, Ceza Kanunu, Hukuk ve Ceza Kanunu, hukuk ve ceza muhakemeleri usulü kanunları, İcra ve İflâs Kanunu Türk Ticaret Kanunu ve Avukatlık Kanunu ve avukatlık kanunu gibi her avukatın bilmesi gereken anakanunlar üzerinde yapılır. Buna göre avukatlık imtihanının konuları ve usulü ayrı bir yönetmelik ile düzenlenir. Bu yönetmeliği Türkiye Barolar Birliği hazırlar.

Kayıt için başvurmaları :

Madde 34. — Avukatlık imtihanını başarmış olup 4 ncü maddede yazılı diğer şartları haiz bulunanlar avukatlık edecekleri yer barosuna ait levhaya kaydolmak için başvurabilirler.

BEŞİNCİ KISIM

AVUKATLARIN HAK VE VAZİFELERİ

Meslekten doğan genel görevler :

Madde 35. — Avukatlar adaletin dağıtımını amacıyla üzerlerine aldıkları görevleri, bu görevlerin kutsalığına yakışır bir şekilde ih-

timam, sadakat, doğruluk, şeref ve vakar ile yerine getirmek mecburiyetindedirler. Avukatlık unvanının telkin ettiği saygı ve güvene lâyık bir şekilde hareket ederler.

Yalnız avukatların yapabileceği işler :

Madde 36. — Kanun işlerinde ve hukukî meselelerde oy vermek, mahkeme, hakem, veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar katında özel ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunma, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, adli işlemleri ve resmî dairelerde çekişmeli ve çekişmesiz işleri kovuşturmak ve kanunla verilen diğer yetkileri kullanma yalnız bu kanun hükümleri içinde Barolara kayıtlı avukatlara aittir.

Avukatın imzasını taşımayan dava istidaları ile dava ikame edilemez ve takip yapılamaz.

Dava açmağa yeterli olan her kişi dava istidasını bir avukat tarafından imza edilmek kaydıyla kendi dava veya işini kovuşturabilir. Usul ve furu ile ikinci dereceye kadar olan civar kısımları, karı, koca, resmî dairelerdeki işleri vekâletle kovuşturabilirler.

Ancak 10.000 lira ve daha fazla değeri olan davaların avukat eliyle yürütülmesi şarttır. Nüfusu 100.000 den fazla olan il merkezlerinde avukatlıktaki kıdemi 2 yılı aşmamış olan avukatlar yalnızca sulh mahkemeleri ile icra hâkimliklerinde ve icra dairelerinde iş takibedebilirler.

Avukatlıkta 10 yıl kıdemi olmıyan veya bu kadar süre ile yargıçlık ve savcılık sınıfından sayılan görevlerde bulunmayanlar Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay duruşmalarında hazır bulunamazlar. Hukuk ve Ceza Muhakemeleri Usulü kanunlarının hükümleri saklıdır.

Avukatın çekişmesiz işleri kovuşturma yetkisi :

Madde 37. — Avukat, müvekkillerinin hukukunu korumak bakımından lüzumlu gördüğü hallerde resmî idare ve kurumlarda çekişmeli ve çekişmesiz işleri kovuşturma, gerekli görüşmeleri yapmak, dilekçeler tanzim ve işlemleri yerine getirmek ve sonuçlandırmak hakkını taşır.

Hazırlık kovuşturmasında hazır bulunmak :

Madde 38. — Avukat, hazırlık kovuşturmasının her safhasında müvekkilinin kovuşturmadaki sıfatı ne olursa olsun yanında hazır bulunmaya ve adına düzenlenen tutanakları müvekkili ile birlikte imza etmeye yetkilidir.

Sır saklama yükümlülüğü :

Madde 39. — Avukatlar, kendilerine verilen veya ödevleri dolayısıyla öğrenmiş oldukları sırları her ne suret ve sebeple olursa olsun açığa vuramaz ve tanıklığa zorlanamaz,

İşin reddedildiğinin bildirilmesi :

Madde 40. — Avukat, kendisine teklif olunan işi sebep göstermeden reddedebilir. Reddin iş sahibine gecikmeden bildirilmesi lâzımdır. İş i iki avukat tarafından reddolunan kimse kendisine bir avukat tâyinini baro başkanından istiyebilir.

Baro başkanı tarafından tâyin olunan avukat işi ücret karşılığında kovuşturmakla sorumludur.

İşin reddi zorunluluğu :

Madde 41. — Aşağıdaki hallerde avukat işi redde mecburdur :

a) Görmesi istenilen iş meslekî tesanüt ve nizam icaplarına uygun değilse,

b) Aynı işte menfaati zıt bir tarafı temsil etmiş veya rey vermiş ise,

c) Aynı hukukî meselede yargıç, hakem, savcı veyahut memur sıfatıyla faaliyeti sevk etmiş ise,

ç) Kendisinin tanzim ettiği bir senet veya mukavelenin muteber olmadığını iddia etmek durumu meydana gelmiş ise,

Bu mecburiyet avukatın ortaklarını da kapsar.

Avukatın dosya saklaması :

Madde 42. — Avukat, ücreti veya yapmış olduğu masraflar kendisine ödeninceye kadar, evrakı müvekkiline gerivermiyebilir.

Avukat, dosyayı, işin veya vekâletin sona ermesinden itibaren 3 yıl süre ile saklamak zorundadır. Şu kadar ki avukat, evrakını geri almasını yazı ile bildirmiş olup da müvekkil tebliğinden itibaren 3 ay içinde evrakını almazsa saklamak sorumluluğu kalkar.

Tazminat taleplerinde zaman aşımı :

Madde 43. — Müvekkil tarafından avukatına karşı yapılacak akidden doğan zarar - ziyan talebi bu hakkın doğduğu andan itibaren bir sene ve her halde engeç vekâletin sona ermesinden itibaren bir yılda zamanaşımına uğrar.

Avukatın vekâletten istifası :

Madde 44. — Belli bir işi kovuşturma veya savunmadan isteği ile vazgeçen avukatın, durumu müvekkiline tebliğinden itibaren 15 gün süre ile işe ait vekâlet görevi devam eder. Şu kadar ki, adlî müzaheret bürosu yahut baro başkanı tarafından atanan avukat kaçınılmaz bir sebep olmadıkça ödevi yerine getirmekten çekinemez. Kaçınılmaz sebebin takdiri atamayı yapan makama aittir.

Bakılmakta olan bir dava veya devam etmekte olan bir icra kovuşturmasında istifa eden avukatın istifası karşı tarafa bunu bildirdiği tarihten ancak 15 gün sonra yürürlüğe girer. Vekâlet bu müddetçe devam ediyor sayılır. Bunun aksî hiçbir surette ileri sürülemez.

Müvekkilin ölümü halinde avukat durumunu mirasçılara veya onlara bildirmeye ve yeni alacağı bilgiye kadar mirasçılardan haklarını savunmaya zorunludur.

İşleri yönetecek bir avukatın atanması :

Madde 45 — Bir avukatın ölümü veya meslekten veyahut işten menedilmesi veya geçici olarak işten alıkonulması veyahut kaçınılmaz sebepler geçici olarak iş yapamaz duruma gelmiş olması hallerinde baro başkanı avukatın bürosuna el koyarak ilgililerin isteği üzerine veya iş sahiplerini haberdar etmek şartıyla işleri, geçici olarak kovuşturmak ve yürütmek için bir avukatı re'sen tâyin eder.

Yukarıdaki fıkrada yazılı işlere ait kanunî süreler dosyaların devir ve teslimi tarihine kadar işlemez. Şu kadar ki, bu müddet hiçbir suretle 3 ayı geçemez. İşin avukata verilmesi baro başkanının mahkemelere yapacağı tebliğ ile tesbit olunur.

Evrakı inceleme ve örnek alma hakkı :

Madde 46. — Kanunî engel olmadıkça avukatlar kendilerine teklif edilen iş veya üzerlerine almış oldukları vekâlet görevi ile ilgili olarak bütün adlî askerî, malî ve idari kaza mercileri ile idari mercilerdeki ve resmî ve hususî daire ve kurumlardaki bütün dosya ve evrakı vekâletname göstermeye sorumlu olmaksızın incelemek, bunlardan vekâletname ibrazı suretiyle de kendisine harcsız olarak örnek verilmesini istemek hakkını taşırlar. Yine mahkeme ve sair mercilerde tutulmakta olan tutanakların makina ile yazdırılması sırasında tasdiksiz ve sonradan tasdikli birer suretin verilmesini isteyebilirler. Bu suretler hiçbir harc ve resme tabî tutulmadan verilir.

Avukat, dilediği takdirde masrafı tarafından verilmek üzere vazifesi ile ilgili işe ait dosyada bulunan her türlü evrakın fotokopilerini çektirebilir ve fotokopili tasdikli suret isteyebilir. Bunlarda harc ve resme tabî tutulmaz.

Avukatlar yargı yerlerinde bulunan dava dosyalarını imza mukabili alıp yazhanelerinde incelemek yetkisini haizdirler. Avukatlar bu suretle almış oldukları dosyayı iyi saklamaya ve en geç 3 gün içinde geri vermeye mecburdurlar. Mahkemeden aldığı dosyayı gününde geri vermiyen avukata bir daha dosya verilemeyeceği gibi aldığı dosyayı aynen iade etmiyen ve evrak ziyanına sebebiyet veren avukat hakkında 3 seneden 6 seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Belli işlemlerde avukatın imzasının aranması lüzumu :

Madde 47. — Noterlerce tanzim veya tatbik edilecek her türlü şirket mukavelelerinde, gayrimenkul satış va'di, evlât edinme mukavelesi ile vasiyetname, miras ve alelîtlak şirket mukaveleleri ve 10.000 lira veya daha fazla miktar ve değere mütaallik diğer her türlü mukavele, borç senedi tahahütname gibi hukukî işlemlerde bir avukatın imzası bulunmadıkça noterler bu gibi muamele ve senetleri tanzim ve tasdik edemezler.

Avukatın imzasının bulunması mukavele, senet ve muamelelerin muteberlik şartıdır. Şu kadar ki bu hükümler ancak avukat sayısı 50 yi geçen baroların kurulmuş olduğu illerde yürür.

Avukatın duruşma sırasında tevkif edilememesi :

Madde 48 .— Bir avukat, mahkeme huzurunda münasip olmayan sözler sarf ettiği veya fiillerde bulunduğu yahut mahkemenin intizamını bozduğu iddiası ile tevkif edilemeyeceği gibi hakkında hafif hapis veya para cezalarına da hükmolunamaz.

Avukat bürosu halinde birlikte çalışma :

Madde 49. — Birden fazla avukat çalışmalarını bir büroda (avukat bürosu) şeklinde birleştirebilirler. Bu halde birlikte çalışan avukatlardan birinin veya birkaçının öz ve soyadlarının yanında (avukat bürosu) ibaresi kullanılabilir. Bu büro tüzel kişiliği haiz olmadığı gibi yapılan faaliyet sadece serbest meslek çalışması olup hiçbir bakımdan ticari sayılamaz. Böylece büro halinde birlikte çalışan avukatlar kendi aralarındaki durumu, ücretleri kararlaştırılacak oranlara göre paylaşmak veya bazılarının sadece belli ücret alması şeklinde düzenlemekte tam bir serbestiye sahiptirler :

Büro edinme mecburiyeti :

Madde 50. — Her avukat levhaya kaydı tarihinden itibaren 3 ay içinde baro bölgesi içinde bir büro kurma zorunluluğundadır. Büronun niteliklerini belirtmek barolara aittir. Bir avukatın birden fazla bürosu olamaz.

Birlikte çalışan avukatlar için ayrı büro edinmek zorunluluğu yoktur. Avukat büro veya ikametgâh adresini değiştirirse bunu bir ay içinde baroya bildirmek zorundadır.

Avukat bürosunda çalışabilecek kişiler :

Madde 51. — Avukatlar büro işlerinde sekreter ve daktilograf-tan başka yalnız avukat ve büro işleri için lüzumlu diğer elemanları çalıştırabilirler. Avukatlıktan yasaklananlarla her ne suretle olur-

sa olsun iş birliği eden veya bu gibilere bürosunda görev veren avukat disiplin kurulunca ilk defasında işten, tekrarında meslekten çikarma cezası ile cezalandırılır.

Avukatlığa, yargıçlığa veya memurluğa engel suçlardan biri ile mahkûm olanlar avukat yanında çalıştırılmazlar.

İşlerin stajiyer veya sekreterle kovuşturulması :

Madde 52. — Avukat, bürosuna ait işleri sorumluluğu altında yanında çalışan stajiyer veya sekreter eliyle de takibettirebilir ve örnek aldirabilir. Dava dosyaları yalnız avukat, avukat sekreterleri veya stajiyerleri yahut taraflarca incelenebilir.

Çekişmeli hakları edinme yasağı :

Madde 53. — Avukat el koyduğu işlere ait çekişmeli hakları edinmekten yasaklıdır. Bu yasak işin bitiminden itibaren bir yıl sürer.

Avukata, çıkar karşılığında iş getirme :

Madde 54. — Avukat veya iş sahibi tarafından va'odlunan veya verilen bir ücret yahut da her hangi bir çıkar karşılığında avukata iş getirmeye aracılık edenler 6 aydan bir seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu hareketi yapanlar memur iseler verilecek ceza bir yıl hapisten aşağı olamaz.

Cübbe giymek mecburiyeti :

Madde 55. — Avukatlar, mahkemelere Adalet Bakanlığınca belirtilecek resmî kılıkla çıkmak zorundadırlar.

Baroya ve avukatlara ayrılacak yer :

Madde 56. — Her adliye dairesinde baroya, her mahkeme salonunda ve icra dairelerinde avukatlara bir yer ayrılması mecburidir.

Danışma yapılması uygun olmıyan yerler :

Madde 57. — Avukatlar baroda kayıtlı olan bürolarından başka yerlerde mahkeme salonunda veya adliye binasında iş sahipleri ile hukukî istişarede bulunmaktan ve iş kabul etmekten yasaklıdırlar Madde hükmü avukatın özel olarak davet edildiği hallerde uygulanmaz.

Ayrı dosya tutmak :

Madde 58. — Avukat, üzerine aldığı her işi, dava yahut yazılı mütalâasına müracaat olunan her husus hakkında ayrı dosya tutmakla yükümlüdür. Avukat, kendi tarafından yazılan veya taslağı yapılan her belgeyi bizzat imzalamaya mecburdur.

Görüşmelere ait tutanak :

Madde 59. — Avukat iş için yaptığı görüşmelerden lüzumlu saydıklarını bir tutanakla belirtir. Tutanağın altı görüşmede bulunanlar tarafından imzalanır.

Sicil cüzdanları :

Madde 60. — Levhada yazılı olan her avukatın bağlı olduğu baroda Türkiye Barolar Birliğinden gönderilen örneğe uygun bir sicil cüzdanı bulunur. Bu cüzdan gizli tutulur. Ancak sahibi veya temsil edeceği başka bir avukat tarafından her zaman görülebilir ve içinden not alınabilir. Bir barodan diğer baroya geçme halinde cüzdan yeni geçilen Baro Başkanlığına gönderilir.

İş elde etmek gayesiyle reklâm yasağı :

Madde 61. — Avukatların iş elde etmek için her türlü harekette bulunmaları gazetelere, reklâm sayılabilecek ilân vermeleri, matbu kâğıtlarında ve tabelasında avukat unvanından başka ibarelere yer vermeleri yasaktır.

Aslına uygun vekâletname örneği çıkarabilme :

Madde 62. — Usulüne uygun düzenlenen ve avukata verilmiş olan vekâletname dosyada saklanır. Avukat, isterse dosyada sakla-

nan vekâletnamenin örneğini çıkarıp kullanabilir. Avukat tarafından aslına uygunluğu onaylanan örnekler bütün kaza mercileri, resmî daire ve kurumlar ile özel ve tüzel kişiler önünde resmî örnek hükmündedir. Aslı olmayan vekâletname örneği onaylıyan veya aslına aykırı örnek veren avukat 3 yıldan 6 yıla kadar ağır hapis cezası görür.

Avukata karşı işlenen suçlar :

Madde 63 — Görev sırasında veya gördüğü görevden dolayı bir avukata karşı işlenen suçlar hakkında T.C. kanununun hâkimlere karşı işlenen suçlara mahsus olan hükümler uygulanır.

Avukat hakkında kovuşturma yapılması

Madde 64. — Avukatların görevlerinden doğan veya görev sırasında işlenen suçlarından dolayı yapılan şikâyet ve ihbarları işe el koyan savcı veya yardımcısı, şikâyetçi veya muhbirin beyanını ekledikten sonra görüşünü bildirmek üzere avukatın bağlı olduğu baro başkanlığına gönderir. Baro disiplin kurulu kendi usullerince gerekli kovuşturmayı yaparak görüşü ile birlikte dosyayı savcılığa geri verir. Bu suretle işlem görmüş olan dosya Adalet Bakanlığına yollanır. Avukat hakkında kovuşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Suçun görevden doğup doğmadığı veya görev sırasında işlenmiş olup olmadığının belirtilmesinde de birinci fıkrada yazılı usule göre hareket edilip Adalet Bakanlığının bu konudaki kararına uyulur.

Avukat hakkında yapılacak her hangi bir soruşturma veya kovuşturma ancak avukatın bağlı olduğu Baronun bölgesi dahilinde en yüksek dereceli yargıç tarafından yapılır.

Avukatlara ait yetkilerin başkaları tarafından kullanılması yasağı :

Madde 65. — Bu kanun hükümleri içinde avukatlar levhasına kaydı yapılmamış veya geçici belge almak yoluyla bu hakkı elde etmemiş olanların levhadan kaydı silinen veya işten yasaklanan avukatların şahıslarına ait bulunmayan dava dilekçeleri lâyihaları ve diğer dava kâğıtları ile icra kâğıtları, her türlü hukukî yazı ve belgeleri düzenlemeleri yazmaları veya yazdırmaları, dava veya icra işlerini kovuşturmaları hukukî oy ve görüş bildirmeleri, her ne suretle olur-

sa olsun avukatlara tanınmış diğerk yetkileri kullanmaları veyahut avukat unvanını taşımaları yasaktır.

Bu yasağaa aykırı hareket edenler 6 aydan 18 aya kadar hapis cezasına mahkûm edilirler. Avukatlık yapmak yetkisini taşımadıkları halde danışıklı surette alacak devralmak ve kanunların tanıdığı başka hakları kötüye kullanarak avukatlara ait yetkileri kullananlar 6 aydan 2 seneye kadar hapis cezası ile birlikte 1.000 liradan 5.000 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Barolar mahkeme ve icra daireleri bu maddenin kapsamına giren bir hali öğrenince hemen savcılığaa bildirirler. Savcılık bunun üzerine kovuşturmaya geçerek sonucunu ilgili baroya bildirir.

Baro Yönetim Kuruluna karşı özel görevler :

Madde 66. — Denetleme ve şikâyetle ilgili meselelerde avukat Baro Yönetim Kuruluna veya onun görevlendirdiği üyelere birine bilgi vermeye ve istek üzerine dosyaları göndermeye dinlemek üzere çağırıldığı hallerde Yönetim Kurulu veya üyelerinden birinin önüne çıkmaya mecburdur.

Birinci fıkrada yazılı mecburiyete uymıyan avukata Baro Başkanı 100 liradan 2.000 liraya kadar para cezası hükmedebilir. Bu ceza her davet ve isteğee uymamak halinde yeniden verilebilir. Ancak verilen emrin yerine getirilmemesi halinde para cezası verileceğinin yazı ile bildirilmiş olması şarttır.

Bu para cezasına karşı tebliğinden itibaren 15 gün içinde Disiplin Kuruluna itiraz olunabilir. Disiplin Kurulunun kararı kesindir. Bu madde gereğince hükmedilen para cezaları disiplin faslındaki hükümlere göre tahsil edilir.

Baro aidatının ödenmemesinde ısrar :

Madde 67. — Baro yıllık aidatını makbul bir sebebolmaksızın vermemekte ısrar edenler Yönetim Kurulu kararı ile işten men edilir ve ilgili mercilere bildirilir.

ALTINCI KISIM

AVUKATLAR LEVHASI

Levhannın Baroca düzenlenmesi :

Madde 68. — Baro Yönetim Kurulu her adlı yılın başlangıcında bölgesi içinde bulunan bütün avukatların bir levhasını düzenler. Lev-

haya her avukatın alfabe sırasıyla adı, soyadı, ikametgâhı ve bürosu yazılır.

Bu levha resimli olarak bastırılır.

Şu kadar ki Baronun her yıl yeni bir levha bastırması yerine levhayı her 3 yılda bir tanzim ederek bastırması ve yeni katılacak avukatlar için her adli yılın başlangıcında resimli bir ek düzenlenmesi de caizdir. Bu halde levhada değişiklikler de ekte gösterilir.

Levhanın düzenlenmesinden sonra Baroya kaydı yapılanlara yeni levhanın veya ekin düzenlenmesine kadar geçici bir belge verilir.

Levhanın bir örneği Türkiye Barolar Birliğine, Adalet Bakanlığına, Anayasa Mahkemesine, Yargıtaya ve Danıştaya ve Baronun bölgesi içinde bulunan en büyük idare âmirine, mahkemelere, noterlere ve diğer barolarla sair yargı organlarına gönderilir.

Levhaya kaydedilme zorunluluğu :

Madde 69. — Her avukat, bölgesi içinde, süresiz olarak avukatlık edeceği yerin baro levhasına kaydedilmekle yükümlüdür. Bir baro levhasına yazılı bulunan avukat sürekli olmamak şartıyla Türkiye'nin her yerinde mesleğin yapmaya yetkilidir.

Avukatlığın sürekli olarak başka bölgede yapılması :

Madde 70. — Bir avukat levhasında yazılı bulunduğu baro bölgesi dışında sürekli olarak mesleğini yapar veya disiplin cezasını gerektiren bir harekette bulunursa o yerin Yönetim Kurulu tarafından bu konuda düzenlenecek tutanak gereken işlem yapılmak üzere avukatın bağlı olduğu baroya gönderilir.

Başka baroya nakil :

Madde 71. — Bir barodan diğer baroya nakil hakkındaki istekler levhasına kaydı istenilen Baro Yönetim Kuruluna yazı ile bildirilir.

Nakil dilekçelerine hangi belgelerin bağlanacağı ve nakilde ne gibi usullerin uygulanacağını Türkiye Barolar Birliği bir yönetmelikle düzenler.

Nakille ilgili inceleme ve isteğin kabulü :

Madde 72. — Baro yönetim kurulu nakil isteğinde bulunan avukatın disiplin kovuşturması altında olup olmadığını, baro aidatını ödeyip ödemediğini önceden yazılı olduğu barodan sorar ve bu hususta gerekli gördüğü her türlü inceleme ve işlemleri yapar.

Nakil isteğinin kabulü halinde baroca verilecek karar avukatın evvelce levhasında kayıtlı olduğu baro ile Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Nakil isteğinin reddi :

Madde 73. — Nakil isteğinin kayıt için kendisine başvuru baroca reddi veya belgelerin tamamlanmasından itibaren 30 gün içinde nakil hakkında bir karar verilmemiş olması halinde nakil isteğinde bulunan avukat Türkiye Barolar Birliğine müracaat edebilir. Türkiye Barolar Birliğinin vereceği karar kesindir.

Yeniden yazılma hakkı :

Madde 74. — Bu kanuna göre kaydın silinmesini gerektiren hal-lerin ortadan kalktığını ve ilk kaydı esas olan şartların varlığını ispat eden avukat levhaya yazılmak hakkını kazanır.

75 ncı madde hükmü saklıdır.

Kaydın bir daha yenilenmemek üzere silinmesi :

Madde 75. — Cezaî veya disipline ilişkin bir karar sonucunda meslekten çıkarılanlarla bir ceza mahkemesi kararı ile kamu hizmetlerinden yasaklanmış olanların ruhsatnamesinin geri alınmasına avukatın bağlı bulunduğu baro yönetim kurulunca karar verilir. Bu karar üzerine avukatın ruhsatnamesi iptal ve kaydı bir daha yenilenmemek üzere silinir ve karar Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Bu karara karşı tebliğinden itibaren 15 gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz olunabilir. Türkiye Barolar Birliğinin kararı kesindir. Bu işlemlerin uygulanması için meslekten çıkarma kararı veya hükümlülüğü kesinleşmiş olması şarttır.

YEDİNCİ KISIM

BAROLAR

Baro kurulması için aranacak avukat sayısı :

Madde 76. — Bölgesi içinde en az 15 avukat bulunan her il merkezinde bir baro kurulur. Baro kurulamayan yerlerin en yakın baroya bağlanması veya bunların birleştirilerek bir baro düzenlenmesi ve merkezlerinin belirtilmesi Türkiye Barolar Birliğine aittir. Barolar kuruluşunu Türkiye Barolar Birliğine bildirmekle tüzel kişilik kazanır.

Baronun hukukî durumu :

Madde 77. — Barolar kamu kurumu niteliğinde bağımsız bir meslek teşekkülüdür. Ancak barolar üzerinde denetim ve gözetim Türkiye Barolar Birliğine aittir. Bu denetim ve gözetim kanun ve tüzüklere ve bilhassa barolara verilmiş olan görevlerin yerine getirilmesine mütaalliktir.

Kanundaki özel hükümler saklıdır.

Baroların amacı ve merasimdeki yeri :

Madde 78. — Barolar kuruluş amacına aykırı işlerle ve siyasetle uğraşamaz.

Barolar millî, adlî ve ilmî merasime iştirak eder. Barolar mutadolan millî merasimde bulunur. Ve il savcısının yanında yer alır.

SEKİZİNCİ KISIM

BAROLARIN ORGANLARI

Baroların organları :

Madde 79. — Baroların organları şunlardır :

1. Baro genel kurulu,
 2. Baro yönetim kurulu,
 3. Baro başkanlığı,
 4. Baro disiplin kurulu,
 5. Baro denetleme kurulu.
- dur.

Genel Kurul :

Madde 80. — Genel kurul, bir baronun en yüksek mercii olup levhada yazılı bulunan avukatlardan meydana gelir. Genel kurul, kanunun kendisine verdiği ödevleri yerine getirir. Avukatlık için genel önemi olan meseleleri görüşür ve karara bağlar.

Genel kurulun olağan toplantısı :

Madde 81. — Genel kurul her Aralık ayının ilk haftası içinde yönetim kurulu tarafından hazırlanan bütçeyi ve gündemi görüşmek, baro başkanı idare kurulu ve disiplin kurulu üyeleri ile denetçileri seçmek, Türkiye Barolar Birliğinin seçim döneminin sona ermesinden önce de Türkiye Barolar Birliğine katılacak delegeleri seçmek için toplanır.

Toplantıya çağrı ve ilân :

Madde 82. — Genel kurul toplantısına levhaya kayıtlı her avukat yazı ile çağırılır. Çağrı mektubunun toplantı gününden en az 10 gün önce postaya verilmiş veya avukata sunulmuş olması gereklidir. Çağrı mektubunda toplantının yeri, günü ve saati ile gündemi ve toplantıda yeterli çoğunluk olmadığı takdirde ikinci toplantının yeri, günü ve saati yazılır.

Olağanüstü toplantı :

Madde 83. — Baro başkanı veya yönetim kurulu gerekli gördükleri hallerde genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırırlar. Baro başkanı,levhaya yazılı avukatların 5 te birinin görüşme konularını belirten yazılı isteğinde genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırmaya zorunludur.

Bu istek üzerine en geç 15 gün içinde genel kurul toplantıya çağırılır.

Genel kurul toplantısını yönetecek başkanlık divanının seçilmesi :

Madde 84. — Gerek olağan gerekse olağanüstü genel kurul toplantılarında ilk iş olarak bu toplantıya başkanlık edip yönetecek olan avukat ile iki üyeden meydana gelen bir başkanlık divanı gizli

oyla seçilir. Seçilecek adaylarda, baro disiplin kurulu üyeliği için nci madde gereğince bulunması gerekli nitelikler aranır.

Baro başkanı ve yönetim kurulu üyeleri başkanlık divanına seçilemezler.

Toplantılara katılmak yükümü :

Madde 85. — Baro levhasına kayıtlı her avukat gerek olağan, gerekse olağanüstü genel kurul toplantılarına katılmakla yükümlüdür. Haklı bir engele dayanmış olmadıkça bu toplantılara gelmeyen avukatlar hakkında baro başkanı tarafından ihtar cezası verilebilir.

Görüşme ve karar yeter sayısı :

Madde 86. — Levhaya yazılı avukatların yarıdan bir fazlasının katılması ile genel kurul toplanır.

Birinci fıkrada yazılı çoğunluk olmadığı hallerde toplantı 15 günü geçmemek üzere başka bir güne bırakılır. Bu toplantıda hazır bulunan avukat adedi ne olursa olsun genel kurul teşekkül etmiş sayılır. Ancak kayıtlı üye adedi 1.000 den fazla olan barolarda en az 10 da bir üye katılmadıkça görüşme yapılamaz.

Yukardaki hükümlere göre görüşme yeter sayısı bulunmak kaydıyle kararlar, hazır olan üyelerin yarıdan bir fazlasının bir oyda birleşmesi ile verilir. Oyların eşit olması halinde genel kurul başkanının bulunduğu taraf tercih olunur. Seçimler hakkında da aynı çoğunluk aranır. Şu kadar ki, oylarda eşitlik halinde ad çekme yapılır.

Bir üye kendisini ilgilendiren özel işinde oy veremez. Seçimlerde bu esas uygulanmaz. Genel kurulun kararları ve seçimlerin sonuçları bir tutanakla belirtilir. Tutanak başkanlık divanı tarafından imzalanır.

Genel kurulun ödevleri :

Madde 87. — Genel kurulun bellibaşlı ödevleri şunlardır :

1. Yönetim kurulu ve disiplin kurulu üyeleri ile denetçileri baro başkanını ve Türkiye Barolar Birliği delegelerini seçmek,

2. Baroda yazılı avukatlardan alınacak giriş aidatı ile yıllık aidatın miktarı ve bunların ödeneceği tarihleri belirtmek,

3. Yönetim kurulunun, baronun gelir ve giderleri ile mallarının idaresi hakkında vereceği hesapları bakıp incelemek ve yönetim kurulunun ibra edilip edilmeyeceği hakkında karar vermek,

4. Bütçeyi onaylamak,

5. Avukatlara ve ölüm halinde geride bıraktıkları ailelerine sosyal yardım kurulları kurmak ve bunları geliştirmek,

6. Baro başkanının istifası halinde bunun sebepleri üzerinde görüşme açmak,

7. Meslek işlerine ait isteklerde bulunmak,

8. Yönetim kurulunca yapılacak çeşitli yönetmelikleri inceleyerek onaylamak.

Gündem dışı görüşme :

Madde 88. — Genel kurul toplantısında görüşüleceği usulüne göre bildirilmemiş olan konular hakkında karar alınamaz. Yeni bir toplantı kararı bu hüküm dışındadır.

YÖNETİM KURULU

Yönetim kurulu :

Madde 89. — Her baronun bir başkanı ve en az 4 üyeden kurulu bir yönetim kurulu vardır. Avukat sayısı 50 den 100 e kadar olan barolarda 6, 101 den 250 ye kadar olan barolarda 8, 251 den fazla olan barolarda 10 üye ve her baroda en çok 5 yedek üye bulunur. Baro başkanı yönetim kurulunun tabii başkanıdır.

Seçilme yeterliği ve engelleri :

Madde 90. — Baro başkanı ve yönetim kurulu üyeleri levhada yazılı avukatlar arasından gizli oy ve oy çokluğu ile seçilir. Şu kadar ki, kesintisiz olarak 15 yıl müddetle avukatlık yapmamış olanlar baro başkanı, 10 yıl müddetle avukatlık yapmamış bulunanlar yönetim kurulu üyesi seçilemez. 50 den aşağı avukat bulunan baro-

larda seçilmek için bu şartlar aranmaz. Mahkeme kararı gereğince tasarruf ehliyeti sınırlandırılmış olanlar avukatlığa engel bir suçtan haklarında son kovuşturmanın açılması kararı verilmiş veya işten veya meslekten çıkarma cezalarından yahut geçmiş 5 yıl içinde tevbih veya disiplin kurulunca verilmiş para cezasından her hangi birine uğramış olanlar baro başkanı ve yönetim kurulu üyesi seçilemezler.

Seçim genel kuruldan ad çekme ile ayrılan 5 avukat tarafından yönetilir. Adaylığını koymuş olanların seçim bürosuna atanmaları caiz değildir.

Seçim yeterliğini kaybeden baro başkanı ve yönetim kurulu üyelerinin ödevi kendiliğinden sona erer.

Seçim sonucu yönetim kurulu tarafından düzenlenecek bir tutanak ile Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Seçim dönemi :

Madde 91. — Baro başkanı ve yönetim kurulu üyeleri 2 yıl için seçilirler. Baro başkanı hariç arka arkaya olmamak üzere tekrar seçilmek caizdir.

Şu kadar ki üyelerin yarısı her yıl yenilenir. İlk defa ayrılacak üyeler ad çekme ile belli olur. Her hangi bir sebeple seçim dönemi bitmesinden önce ayrılan baro başkanının yerine seçilen geri kalan süreyi tamamlar.

Bir yönetim kurulu üyesinin vaktinden önce ayrılması :

Madde 92. — Bir yönetim kurulu üyesi :

1. Baroya yazılı üye olmak sıfatını yahut 90 ncı maddede yazılı sebeplerden dolayı seçilme niteliğini kaybetmiş,
2. Yönetim kurulu üyeliği görevinden istifa etmiş olursa yönetim kurulu üyesi olmaktan çıkar.

Yönetim kurulu üyelerinden biri vaktinden evvel bu görevden ayrılırsa kalan vazife dönemi için gelecek genel kurul toplantısında yeni bir üye seçilmek üzere yeri, en çok oy almış yedek üye ile doldurulur.

Yönetim kurulu üyelerinden biri hakkında avukatlığa, 90 ncı maddeye göre seçilmeye engel bir suçtan dolayı kamu dâvası açıl-

mış veya disiplin kovuşturmasına başlanmış ise dava veya disiplin kovuşturması sonuna kadar bu üye yönetim kuruluna katılamaz, yeri yedek üye ile doldurulur.

Yönetim kurulu toplantıları :

Madde 93. — Yönetim kurulu, baro başkanı tarafından doğrudan doğruya veya üyelere birinin görüşme konusunu taşıyan yazılı isteği üzerine başkanlıkça toplantıya çağırılır.

Üyelerden en az yarısı toplantıya katılmışsa yönetim kurulu karar alabilir. Kararlar başkanla birlikte hazır bulunan üyelerin yarısından bir fazlasının bir oyda birleşmesiyle verilir.

Baro başkanı veya üyesi ilgili oldukları işlerin görüşülmesine katılamazlar. Yönetim kurulu kararları hakkında bir tutanak tutularak başkan ve üyeler tarafından imzalanır .

Toplantıya çağırılmanın şekli :

Madde 94. — Yönetim kurulu üyeleri çağırma mektup ve listeleri ile toplantıya çağırılır. Ardarda 3 toplantıya engelsiz olarak katılmamış olan bir üye yönetim kurulu kararıyla istifa etmiş sayılır. Bu karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz olunabilir.

Görevlerin parasız görülmesi :

Madde 95. — Baro başkanlığı yönetim kurulu üyeliği ve denetçilik görevleri ile baro menfaatlerini gözetme, temsil ve savunma hususunda her hangi bir avukata verilen iş ücretsiz görülür. Masraflar ve yolculuk giderleri baro kasasından ödenir.

Yönetim Kurulunun görevleri :

Madde 96. — Yönetim kurulu, kendisine kanunen verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü olup baronun işlerini kovuşturur ve menfaatlerini korur. Yönetim kurulunun bellibaşlı görevleri şunlardır :

1. Avukatlık vakar ve haysiyetini ve meslek nizamının muhafazası meslekin adalet gayelerine uygun olarak sadakat ve şerefle yapılmasını sağlamak,

2. Stajyer ve avukatların baroya kabul ve levhaya yazılma veya nakil işleri hakkında karar vermek,

3. Avukatlık levhasını düzenlemek,

4. Meslekî ödevleri hususunda baro mensuplarına yol göstermek ve onlara bilgi vermek ve meslekî görevlerin yapıp yapılmadığını denetlemek;

5. Levhaya yazılı avukatlar arasında çıkan anlaşmazlıklarda istek üzerine aracılık etmek ve ara bulmak;

6. Baro üyeleri ile milletvekilleri arasında çıkan ihtilâflarda taraflardan birinin isteği üzerine ara bulmak ve her türlü vekâlet ücreti ihtilâflarının mecburî tahkim yolu ile hallini düzenlemek,

7. Baro mallarını idare ve muhtaç avukatlara yapılacak yardım şeklini tesbit etmek,

8. Baro mallarının idaresi hakkında her sene bir rapor hazırlayarak genel kurula hesap vermek ve senelik bütçeyi hazırlayıp genel kurulun onayına sunmak,

9. Baro adına menkul ve gayrimenkul almak, satmak, ipotek etmek ve bu mallar üzerinde her türlü aynî haklar tesis eylemek ve kaldırmak, bu hususlarda baro başkanına yetki vermek,

10. Staj işlerini düzenlemek ve denetlemek,

11. Yönetim kurulu üyeleri tarafından verilen istifalar hakkında karar vermek,

12. Avukatlık imtihanı komisyonlarına girecek avukatları teklif etmek,

13. Adli yardım bürosu kurup yönetmek,

14. Adalet Bakanlığının yahut mahkeme veya resmî bir kurumun istediği düşünceleri vermek,

15. Genel kurul kararlarını yerine getirmek,

16. Baronun ücretli memurlarını tâyin ve azletmek,

17. İç yönetime ait bütün işleri görmek,
 18. Disiplin kurulu ve Türkiye Barolar Birliği kararlarını yerine getirmek,
 19. Baro bölgesinde yürürlüğe girecek olan avukatlık ücret tarifelerini yapmak,
 20. Kanunda yazılı diğer yetkileri kullanmak,
- Yönetim kurulu ikinci fıkrasının 4, 5, ve 6 numaralı bendlerinde yazılı görevleri bazı üyelerine devredebilir.

Yönetim kurulu üyelerinin sır saklama yükümlülüğü :

Madde 97. — Baro başkanı ve yönetim kurulu üyeleri kuruldan ayrıldıktan sonra dahi görevleri sırasında bu görev dolayısıyla avukatlar, adaylar ve diğer kişilere dair öğrenmiş oldukları hususlar hakkında herkese karşı sır saklamakla yükümlüdürler. Bu yükümlülük işbirliğine çağırılmış olan avukatlar ile baronun memurlarını da kapsar.

Birinci fıkrada yazılı kimseler yönetim kurulunda görevli buldukları sırada bu görevleri dolayısıyla avukatlar adaylar ve diğer kişilere dair öğrenmiş oldukları husus ve haller hakkında kendilerine izin verilmiş olmadıkça mahkemelerde tanıklık edemezler.

Tanıklığa izin verilip verilmeyeceğini yönetim kurulu vicdani kanaatine göre takdir ederek karara bağlar. Şu kadar ki baronun durumu ve görevleri yahut haklarında bazı vakalar yayılmış bulunan kimselerin haklı menfaatleri mutlak surette gerektirmiş olduğu hallerde bu izin verilmez.

Yukarıdaki hükümler baro disiplin kurulu üyeleri, birlik yönetim kurulu ve yüksek disiplin kurulu başkan veya üyeleri ve işbirliğine çağırılmış olan avukatlar ve Türkiye Barolar Birliği memurları hakkında da aynen uygulanır.

BAŞKAN VE BAŞKANLIK DİVANI

Başkanlık divanı kuruluşu ve seçim :

Madde 98. — 250'den fazla üyesi bulunan barolarda her seçimden sonra ve ilk toplantıda yönetim kurulu kendi üyeleri arasından bir başkanlık divanı seçer.

Başkanlık divanı :

1. Başkan,
2. Başkan yardımcısı,
3. Genel sekreter,
4. Muhasip üyeden ibarettir.

Yönetim kurulu başkanlık divanı üyelerinin sayısını yükseltebilir. Başkanlık divanı üyelerinden biri vaktinden evvel ayrılırsa kalan görev süresi için bir ay içinde yenisi seçilir.

Başkanlık divanının görevleri :

Madde 99. — Başkanlık divanı bu kanun veya yönetim kurulu kararı ile kendisine verilen görevleri yerine getirir.

Başkanlık divanı baro mallarının yönetimi hakkında gerekli kararları alıp her üç ayda bir yönetim kuruluna rapor verir.

Başkanın görevleri :

Madde 100. — Baro başkanı baroyu temsil ve yönetim kuruluna başkanlık eder. Başkan ve başkan yardımcısı bulunmadığı zamanlarda yönetim kuruluna en kıdemli üye başkanlık eder.

Başkan, yönetim kurulu, disiplin kurulu ve genel kurul kararlarını yerine getirir ve günlük muamelâtı yürütür.

98. Madde gereğince verilen izin ve yetki dairesinde baro adına iltizam ve iktisapta bulunur. Taahhütlere girer. Baroya yapılan bağışları kabul eder ve bütçeyi uygular.

Mahkeme ve resmî dairelerde baroyu temsil ve savunacak avukat veya avukatları tâyin eder.

Avukat sicillerinin, Türkiye Barolar Birliği tarafından gönderilen örneğine uygun olarak düzenlenmesi ve korunmasını sağlar.

Baro üyeleri veya bir avukatla müvekkilî arasında çıkan çekişmeleri dostlukla çözümlemeğe çalışır ve bu kanunda yazılı diğer hususları yapmak hak ve görevini taşır.

Başkan yardımcısının görevleri :

Madde 101. — Başkan yardımcısı baro başkanının bulunmadığı zamanlarda ona aid olan yetkileri kullanır görevleri yerine getirir.

Baronun çalışmaları ve seçim sonuçları hakkında rapor :

Madde 102. — Başkan baronun ve yönetim kurulunun çalışmaları hakkında her yıl Türkiye Barolar Birliğine yazılı bir rapor verir.

Genel sekreterin görevleri :

Madde 103. — Genel sekreter, yönetim kurulu toplantılarına ait tutanakları düzenler, baronun iç çalışmaları ile yazı işlerini yönetir ve baro kalemine direktifleri verir ve büronun çalışmasını denetler.

Muhasıp üyenin görevleri :

Madde 104. — Muhasıp üye baronun mallarını başkanlık divanı kararları gereğince idare eder. Ve para almaya ve vermeye yetkilidir. Aidatın toplanmasına ve bütçenin uygulanmasına dair her türlü gözetimi yapar.

Denetçiler :

Madde 105. — Baro genel kurulları baronun malî işlemlerini denetlemek üzere 3 kişilik bir denetleme kurulunu seçerler. Kurulmasına karar verebilir. Ve açık oyla denetçileri seçer.

DİSİPLİN KURULU

Disiplin kurulunun kuruluşu :

Madde 106. — Her baronun en az 4 üyeden kurulu bir disiplin kurulu vardır. Avukat sayısı 51 den 100 e kadar olan barolarda 6, 101 den 250 ye kadar olan barolarda 8 ve 251 den fazla olan barolarda 10 disiplin kurulu üyesi seçilir.

Baro başkanlığı yönetim kurulu ve disiplin kurulu üyeliği ve denetçilik bir kişide birleşemez.

Madde 107. — Disiplin kurulu üyeleri 90 ncı maddedeki usul ve şartlara göre seçilir. Seçilme yeterliğini kaybeden disiplin kurulu üyelerinin görevleri kendiliğinden sona erer. Seçim sonucu yönetim kurulu tarafından düzenlenen bir tutanak ile Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Seçim dönemi :

Madde 108. — Disiplin kurulu üyeleri 2 yıl için seçilir. Arka arkaya olmamak üzere yeniden seçilmek caizdir. Şu kadar ki üye

lerin yarısı her yıl yenilenir. İlk defa ayrılacak üyeler ad çekme ile belli olur.

Disiplin kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Disiplin kurulunun toplanma ve karar yeter sayısı

Madde 109. — Disiplin kurulu üyelerinin en az 3 te 2 si hazır bulunursa karar alınabilir. Kararlar hazır bulunanlardan yarısının bir fazlası ile meydana gelen ekseriyetle verilir. Başkanın bulunmadığı zamanlarda meslekte en kıdemli üye disiplin kuruluna başkanlık eder.

Disiplin kurulunun görevi :

Madde 110.— Disiplin kurulunun görevi, baro yönetim kurulu tarafından haklarında disiplin kovuşturması açılmasına karar verilen avukatlar hakkında disiplin kovuşturması yapmak ve disiplinle ilgili kararları ve cezaları vermektir.

DOKUZUNCU KISIM

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Birliğin kuruluşu ve nitelikleri :

Madde 111. — Mevcut ve bundan sonra kurulacak Türkiye barolarının katılmakla yükümlü oldukları bir Türkiye Barolar Birliği kurulmuştur.

Bu birlik bağımsız ve tüzel kişiliği haiz olup kamu hizmeti gören kamu kurumu niteliğinde bir meslek teşekkülüdür. Birlik kuruluş gayesine uygun işlerde kullanılmak üzere gayrimenkul edinebilir.

Birliğin Merkezi :

Madde 112. — Birliğin merkezi Ankara'dır.

Birliğin amaç, görev ve hakları :

Madde 113. — Türkiye Barolar Birliği kendisine kanunun verdiği görevleri yerine getirir.

Bunun dışında birliğin belli başlı amaçları şunlardır :

1. Baroları ilgilendiren konularda her baronun görüşünü öğ-

renip ortaklaşa görüşmeler neticesinde çoğunluğun düşünce ve görüşünü belirtmek.

2. Avukatlık meslekinin yapılması ile ilgili kanunlarda genel görüşü prensipler halinde belirtmek.

3. Baroların faaliyetlerini ortak amaç halinde tasarlayıp meslekin gelişmesini sağlamak.

4. Baro mensuplarının genel menfaatlerini ve meslekin ahlâk, nizam ve geleneklerini korumak,

5. Türkiye barolarını ve mensuplarını birbirine tanıtarak aralarındaki meslek bağına kuvvetlendirmek,

6. Her il merkezinde baro kurulmasına ve vatandaşlarda, kendilerine ait davaları avukatlar eliyle açmanın ve savunmanın lüzum ve faydaları hakkındaki inancı yerleştirmeye çalışmak,

7. Kanunların memleket ihtiyaçlarına uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda dileklerde, yayınlarda bulunmak, icabında tasarılar hazırlayıp aiddiği yerlere vermek,

8. Baroları ilgilendiren konularda Türkiye Barolar Birliğinin görüşünü yetkili mahkeme ve mercilere duyurmak,

9. Adalet Bakanlığının, mahkemelerin ve yargı veya yasama yetkisini taşıyan merci ve yerlerin ve Baroların soracakları adli ve meslekî konular hakkında görüş ve düşüncelerini rapor halinde bildirmek,

10. Avukatların meslekte ilerlemelerini teşvik edecek ve sağlayacak her türlü tedbirleri almak,

11. Stajiyerlerin nasıl yetiştirileceği hakkında prensipler koymak ve staj yönetmeliği yapmak,

12. Mahkeme ve temyiz içtihatlarının sistemli bir surette toplanması ve notlu olarak yayınlanması için Adalet Bakanlığı ile işbirliği yapmak,

13. Kanunların avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklediği görevlerin tam ve şerefli bir surette yerine getirilmesine kavuşmak, avukatların haklarına karşı meydana gelebilecek müdahaleleri ve muhtemel sınırlandırılmaları önlemek için gerekli tedbirleri almak, avukatların ve baroların tümünü ilgilendiren konularda topluca hareket etmek ve her türlü gerekli tedbirleri almak,

14. Baro mensuplarının ilmî ve meslekî seviyelerini yükseltmek için kitaplık açmak, dergi çıkarmak, konferanslar vermek ve verdirmek, telif ve çevrilme eserler meydana getirilmesine teşvik etmek,

15. Meslekin daha cazip bir hale getirilmesi ve bu konuda yazılı amaçlara erişebilmesi için düşünülecek çare ve tedbirleri görüşmek üzere zaman zaman toplantılar düzenlemek,

16. Meslek mensuplarına yapılacak sosyal yardım için en uygun yolu aramak ve bunun için aidolduğu yerden isteklerde bulunmak gerekli kurumları kurmak ve işletmek, barolar tarafından kurulacak sosyal yardım kurumlarının anahatlarını belirtmek,

17. Memleket içinde kurulmuş hukukla ilgili kurum ve kurumlarla ilgilenmek ve temaslara girişmek,

18. Yabancı memleket baroları, avukatlar birlikleri ve hukuk kurumları ile münasebetlere girişmek, işbirliği yapmak ve bu amaçlarla toplanan uluslararası kongrelere katılmak,

19. Uyulması mecburi meslek kaidelerini tesbit ve tavsiye etmek,

20. 6207 sayılı Kanunda belirtilen amaçları gerçekleştirmek amacıyla bütün avukatları kapsıyan Türkiye çapında müstakil ve tüzel kişiliği haiz bir (Avukatlar Yardımlaşma Sandığı) kurmak ve bunun işleyiş tarzı ile baroların iştirakini bir yönetmelikle tesbit etmek,

Sandığın her türlü muameleleri bilcümle vergi, resim, harc, pul ve noter harc ve masraflarından muaftır.

Birliğin amacı ile bağlılığı :

Madde 114. — Birlik kuruluş amacına aykırı işlerle ve siyasetle uğraşamaz.

Birlik adli ve ilmî merasime iştirak eder. Birlik mütadolan millî merasimde bulunur ve yargıtay başkanının yanında yer alır.

İKİNCİ BÖLÜM

BİRLİĞİN ORGANLARI

Organlar :

Madde 115. — Türkiye Barolar Birliğinin organları şunlardır :

1. Birlik Genel Kurulu,
2. Birlik Yönetim Kurulu,
3. Birlik Başkanlığı,
4. Birlik Yüksek Disiplin Kurulu,
5. Birlik Denetleme Kurulu.

1. Birlik Genel Kurulu :

Genel Kurulun kuruluşu :

Madde 116. — Birliğin en yüksek mercii olan Genel Kurul mevcut ve bundan sonra kurulacak baroların levhalarında yazılı avukatların sayısı 100 e kadar olanların (100 dahil) 2, takibeden her 300 üye için birer temsilci (delege) göndermek suretiyle meydana gelecek olan temsilcilerin tamamından kurulur. Barolarca aynı miktarda yedek üye seçilir. Seçim her toplantı için ayrı yapılır.

Delegeleri ve yedekleri her baronun genel kurul levhasında kayıtlı avukatlar arasından en aşağı 15 seneden beri kesimsiz avukatlık yapmakta olanlardan seçer. Her hangi bir disiplin cezasına çarptırılmış olmak, delege veya yedek olmaya engeldir. Delegelerin yol ve ikamet masraflarını her baro kendi bütçesinden öder.

Barolara Birlik Genel Kurul toplantısının yeri ve tarihi ve delegelerini göndermeleri lüzumu yazı ile bildirilir.

Genel Kurul toplantıları :

Madde 117. — Genel Kurul yılda bir kere ve bir evvelki Genel Kurulun tâyin edeceği zaman ve yerde toplanır.

Yönetim Kurulu lüzum görür veya en aşağı 10 baro yönetim kurulu yazı ile isterse Genel Kurulun toplantıya çağırılması zorunludur. Adalet Bakanı, adaletin ve meslekin genel menfaatleri ve hazırlanacak adli ve meslekî kanun tasarıları hakkında görüş ve düşüncelerini almak üzere Genel Kurulun toplantıya çağırılmasını yönetim kurulundan isteyebilir.

Genel Kurulda görüşme ve karar yeter sayısı :

Madde 118. — Kanuna göre Genel Kurul için her baronun seçmesi gereken delegelerin tamamının en az 4 te biri toplantıya katılmıı olmadıkça görüşme yapılamaz.

Birinci fıkrada yazılı çoğunluk olmadığı takdirde toplantı bir

ayı geçmemek üzere başka bir güne bırakılır. Bu ikinci toplantıda da yeter sayı elde edilmezse bu sayı elde edilinceye kadar toplantı bir ay sonraya bırakılır.

Yukarıdaki hükme göre görüşme yeter sayısı bulunduğu anda kararlar hazır olan delegelerin yarısından bir fazlasıyla alınabilir. Oyların eşit olması halinde başkanın katıldığı taraf üstün tutulur.

Toplantıda gündemde bulunmayan konular görüşülmez. Yeni bir toplantı kararı bundan müstesnadır.

Genel Kurulun ödevleri :

Madde 119. — Genel Kurulun ödevleri şunlardır :

1. Birlik Yönetim Kurulu, Disiplin Kurulu üyelerini ve denetçileri ve birlik başkanını seçmek,
2. Kuruluş gayesi içindeki işlere dair hazırlanan raporları dinlemek ve gündemdeki maddeleri görüşüp karara bağlamak,
3. Yönetim Kuruluna talimat vermek,
4. Birliğin hesaplarını incelemek, bütçesini onaylamak, Yönetim Kurulunun geçmiş yıl çalışmalarından dolayı ibrası hakkında karar vermek,
5. Yerli ve yabancı kongrelere gidecek delegeleri seçmek, (Genel Kurul bu yetkisini Yönetim Kuruluna verebilir.)
6. Gelecek Genel Kurul toplantı zaman ve yerini kararlaştırmak,
7. Adaleti ve meslekî ilgilendiren işler hakkında teklifte bulunmak,
8. Bu kanunda yazılı diğer görevleri yerine getirmek,
9. Barolardan alınacak yıllık aidat miktarını tesbit etmek.

2. Birlik Yönetim Kurulu :

Birlik Yönetim Kurulunun kuluşu :

Madde 120. — Birlik Yönetim Kurulu Genel Kurul tarafından gizli oyla seçilen 15 üyeden meydana gelir. Ayrıca 10 yedek üye se-

çilir. Üye ve yedekler baroların levhalarında kayıtlı en aşağı 15 yıl kesimsiz olarak avukatlık yapmakta bulunanlar arasından seçilir. Her hangi bir disiplin cezasına uğramış olanlar üye ve yedek üye seçilemezler.

Yönetim Kurulu üyeleri arasında iş bölümü :

Madde 121. — Yönetim Kuruluna birlik başkanı başkanlık eder.

Kurul gizli oyla içlerinden birini başkan yardımcılığına ve birini de yazı işlerine ve birlik işlemlerini yürütmek ve başkan ve yardımcısına engeli halinde haberleşme kâğıtlarını imzalamak üzere genel sekreterliğe bir üye ile diğer bir üyeyi de muhasip veznedar üyeliğe seçer ve birlik paralarının kimler tarafından yatırılıp çekilebileceğini belirtir ve gereken kurumlara bildirir.

Seçim dönemi :

Madde 122. — Birlik başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri ile yedekleri iki yıl için seçilirler. Arka arkaya olmamak üzere yeniden seçilmek caizdir. Şu kadar ki üyelerin yarısı her yıl yenilenir. İlk defa ayrılacak üyeler ad çekme ile belli olur. Her hangi bir sebeple seçim döneminin bitmesinden önce ayrılan birlik başkanı yerine seçilen geri kalan süreyi tamamlar.

Yönetim Kurulunun toplantıları :

Madde 123. — Yönetim Kurulu 30 günde bir toplanır. Her toplantı sonunda gelecek toplantının günü kararlaştırılarak karar işlenir. Bulunmayan üyelere çağırma mektubu gönderilir. Engeli olanlar bunu en az 7 gün önce yazı ile bildirirler. Belgeye bağlanmış yerinde bir engelle dayanmaksızın üst üste 3 toplantıya gelmeyen üye istifaya etmiş sayılır. Başkan veya Yönetim Kurulu üyelerinden birinin isteği ile Yönetim Kurulu acele hallerde her zaman toplantıya çağırılabilir.

Yönetim Kurulunda görüşme ve karar yeter sayısı :

Madde 124. — Yönetim Kurulu toplantılarında karar alınabilmesi için en az 8 üyenin görüşmede hazır bulunması ve hazır bulunanların yarısından bir fazlasının bir oyda birleşmiş olması gerekir.

Yönetim Kurulunun ödevleri :

Madde 125. — Birlik Yönetim Kurulunun ödevleri şunlardır :

1. Birlik Genel Kurulunu toplantıya çağırmak ve gündemi hazırlamak,
2. Birliğin mallarını yönetmek,
3. Yıllık bütçeyi hazırlayıp genel kurula sunmak,
4. Birlik Genel Kurulunca alınan kararları uygulamak ve yerine getirmek,
5. Birlik adına iktisap ve iltizam hususlarında birlik başkanına yetki vermek,
6. Birliğin ücretli memurlarını tâyin etmek ve işlerine son vermek,
7. Yönetim Kurulu kararlarının özetini gösteren defterleri tutmak,
8. Birliği yönetmek,
9. Barolar Birliğinin genel durumu ile geçmiş yıl işlemleri ve çalışmaları hakkında Genel Kurula rapor vermek ve geçmiş yıl çalışma ve hesaplarından dolayı ibra istemek,
10. Avukatların hak ve menfaatlerinin korunması için ilgili mercilere gerekli başvurularda bulunmak,
11. Avukatlık meslekinin gelişmesine, meslek mensuplarının haklarının korunmasına yarıyacak etütleri yapmak, bu konudaki düşüncelerini ve hazırladığı etüt ve düşünceleri genel kurula sunmak.
12. Avukatlık mesleği ile ilgili olarak resmî yerlerden sorulacak konuları cevaplandırmak, gerekli düşünce ve görüşleri bildirmek.
13. Üyelerin meslekte ilerlemesi için meslek kitaplarını içine alan kitaplıklar açmak, meslekî yayında bulunmak, avukatların hazırlıyacağı eser ve etütlerin yayımına önder olmak,
14. Meslekî birliğin kuruluşu ve devamlılığı için her türlü çalışmalarda bulunmak.

Görevin kaideten ücretsiz oluşu :

Madde 126. — Birlik başkanı ve yönetim kurulu üyeleri ile denetçiler bu görevi ücretsiz görürler. Şu kadar ki, Ankara'dan başka illerden seçilen başkan ve yönetim kurulu üyelerine yolculuk, ikamet ve zaruri masrafları verilir.

Birlik başkanının ödevleri :

Madde 127. — Yönetim kurulu toplantılarına başkanlık etmek, kendisine verilecek yetkiye göre birlik adına iktisap ve iltizamda bulunmak, taahhütlere girişmek, bütçeyi uygulamak ve bağışları kabul etmek, mahkemeler, kaza yetkisini taşıyan merciler ve resmî makamlar önünde birliğin menfaatlerini koruyacak ve savunacak avukatları atamak, barolar arasında çıkabilecek her hangi bir anlaşmazlığı halletmek yabancı barolar ve hukuk kurumları ile olan temaslara sağlamak birlik başkanının ödevlerindedir.

3. Birlik yüksek disiplin kurulu :

Yüksek disiplin kurulunun kuruluşu :

Madde 128. — Birlik yüksek disiplin kurulu genel kurul tarafından gizli oyla seçilen 15 üyeden meydana gelir. Ayrıca 10 yedek üye seçilir. Yüksek disiplin kurulu üyeleri kendi aralarından bir başkan seçer.

Yüksek disiplin kurulunca üye ve yedek üye seçilmek için aranacak nitelikler hakkında 120 nci maddenin ikinci fıkrası ve seçim dönemi hakkında da 122 nci madde hükümleri uygulanır. Yüksek disiplin kurulu üyeliği ile birlik başkan ve yönetim kurulu üyeliği bir kişide birleşemez.

Yüksek disiplin kurulunun ödevleri :

Madde 129. — Birlik yüksek disiplin kurulu bu kanun ile kendisine verilen ödevleri görür.

Yüksek disiplin kurulu üyeliğinin ücretsiz oluşu :

Madde 130. — Birlik yüksek disiplin kurulunun başkan ve üyeleri bu görevi ücretsiz görürler. 126 nci maddenin ikinci fıkrasındaki hüküm bunlar hakkında da uygulanır.

4. DENETÇİLER

Denetçiler :

Madde 131. — Genel kurul tarafından her toplantı dönemi için 3 asıl ve 3 yedek denetçi seçilir. Bu denetçiler geçmiş yıl hesaplarını ve işliyen yıl muhasebe işlerini kontrol eder ve denetleme yaparak genel kurula rapor verirler. Denetçiliğe seçilme hakkındaki nitelikler hakkında 126 ncı madde hükmü uygulanır.

ONUNCU KISIM

DİSİPLİN İŞLEM VE CEZALARI

Disiplin cezalarının uygulanacağı haller :

Madde 132. — Avukatlık vekar ve şerefine yahut meslek nizam ve anelerine uymıyan fiil ve hareketlerde bulunanlarla meslekî faaliyetinde görevlerini yapmıyan veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun hareket etmeyenler hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır.

Disiplin cezalarının çeşitleri :

Madde 133. — Disiplin cezaları şunlardır :

1. İhtar,
2. Tevbih,
3. 100 liradan 1.000 liraya kadar para cezası,
4. İşten çıkarma,
5. Meslekten çıkarma.

İhtar, avukatı ikaz ve vesayda bulunmaktır. Bu ceza baro başkanı tarafından yazılan bir mektupla uygulanır. Sicile geçmez.

Tevbih, meslekî adâba, ananeye ve nizama uymıyan fiil ve davranışı disiplin kurulu kararıyle ayıplamadır.

İşten çıkarma, avukatın üç aydan az ve üç yıldan fazla olmamak üzere mesleğini yapmaktan yasaklanmasıdır. Meslekten çıkarma, ruhsatnamesinin geri alınarak avukatın barodan çıkarılması, avukatlık unvanının kaldırılmasıdır.

Avukatların hak ve ödevlerine uygunsuzluk ve tekrür :

Madde 134. — Bu kanunun, avukatların hak ve görevlerine ait 5 inci kısımda yazılı esaslara uymıyanlar hakkında ilk defasında en az ihtar, tekrarında davranışın ağırlığına göre tevbih, para cezası veya işten çıkarma ve 5 nci maddenin (A) bendinde yazılı bir suçtan dolayı hükümlülüğü halinde meslekten çıkarma cezası uygulanır.

Savunma hakkı :

Madde 135. — Avukatlar hakkında yapılacak kovuşturmalarda, insadolunan hususun ilgiliye açıkça ve yazılı olarak bildirilmesi, yazılı savunmasının istenmesi ve bu savunma için belli bir süre tanınması şarttır.

Disiplin işlem ve kararlarının disiplin kurulunca verilmesi :

Madde 136. — Yönetim kurulunun göstereceği lüzum ve yapacağı iletme üzerine disiplin işlemleri disiplin kurulunca yapılır ve kararlar bu kurulca verilir.

Disiplin kurulunun verdiği kararları yönetim kurulu yerine getirir.

Baroya kayıttan önceki fiil ve haller :

Madde 137. — Baroya kayıt ve kabulden önceki fiil ve haller meslekten çıkarma cezasını gerektirmiş olmadıkça disiplin kovuşturmasına konu olamaz.

Kovuşturma yapılmasının hangi baroya ait olduğu :

Madde 138. — Disiplin kovuşturması avukatın, kovuşturmaya başlandığı sırada kayıtlı olduğu baroya aittir. Şu kadar ki, baro başkanı, yönetim kurulu, disiplin kurulu üyeleri hakkında yapılacak şikâyet üzerine disiplin kurulunda kovuşturma sırasında ilgili başkan veya üye bulunamaz.

Bu yüzden yönetim veya disiplin kurulu yedeklerin katılmasına rağmen toplanamazsa hakkında disiplin kovuşturması yapılacak üyenin yerine bu kurullara seçilmek niteliğini haiz baro mensupları

arasından bu iş için kur'a ile seçilecek yeter sayıda avukatla kurullar tamamlanmak suretiyle toplanır.

Şikâyet ve ihbar konusu, kovuşturmayaya değer mahiyette olmadığına dair baro yönetim kurulları tarafından verilecek kararlar C. Savcısı ve şikâyetçiye tebliğ olunur.

Ceza kovuşturmasının disiplin cezalarına tesiri :

Madde 139. — Avukat hakkında başlanılmış olan ceza kovuşturması disiplin işlem ve kararlarının uygulanmasına engel teşkil etmez. Şu kadar ki, disiplin işlem ve kararına konu teşkil edecek bir fiil işlemiş olan avukat hakkında aynı fiilden dolayı ceza mahkemesinde dava açılmış ise avukat hakkındaki disiplin kovuşturması ceza davasının sonuna kadar bekletilebilir.

Bu takdirde yönetim kurulunun isteği üzerine disiplin kurulu avukatın işten çıkarılmasına yer olup olmadığı hakkında bir karar vermek zorundadır.

Fiilin işlenmemiş veya sanığı tarafından irtikâbedilmemiş olması sebebiyle beraat halî müstesna, beraatle neticelenmiş bir ceza davasının konusuna giren fiillerden dolayı disiplin kovuşturması o fiillerin ceza kanunları hükümlerinden ayrı olarak başlı başına disiplin kovuşturmasını gerektirir mahiyette olmasına bağlıdır.

Yönetim kurulunca disiplin kovuşturmasına karar verilmesi lüzumu:

Madde 140. — Yönetim Kurulu, alâkalının ihbar ve şikâyeti veya C. Savcısının isteği üzerine yahut re'sen disiplin kovuşturması açılmasına karar vermeye esas olacak araştırmanın yapılması görevini üyelerinden birine verir.

Kovuşturmayaya memur üyenin :

Madde 141. — Kovuşturmayaya görevlendirilen üye delilleri toplar, lüzum gördüğü kimselerin ifadelerini yeminle de alabilir. Hakkında şikâyet edilen avukatı da dinledikten sonra dosyayı bir raporla Yönetim Kuruluna verir.

Disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair verilen kararlara itiraz:

Madde 142. — Disiplin kovuşturması açılmasına Yönetim Kurulu tarafından karar verilir. Disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair Yönetim Kurulu tarafından verilen kararlar aleyhine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde C. Savcısı veya şikâyetçi tarafından Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna itiraz olunabilir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından evrak üzerinde yapılacak inceleme sonunda şikâyet ve ihbar konusu incelemeye değer mahiyette görülürse evvelki karar kaldırılarak disiplin kovuşturmasının açılması için evrak evvelki kararı veren baroya gönderilir. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından verilecek karar kesindir.

Hakkında kovuşturma yapılmasına karar verilenler bir baronun yönetim kurulu veya disiplin kurulu üyesi iseler görevleri kovuşturma neticesine kadar yedek üye tarafından yapılır.

Yeni delillerin bulunması :

Madde 143. — Disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığı hakkındaki kararın konusuna giren fiillerden dolayı yeniden inceleme yapılabilmesi yeni delillerin bulunmasına ve kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç yıl geçmemiş olmasına bağlıdır.

Duruşmanın gizliliği :

Madde 144. — Disiplin kovuşturması açılmasına karar verilen hallerde yönetim kurulunun iletmesi üzerine disiplin kurulu incelemesini duruşma yaparak yürütür. Duruşma gizli olur.

Gıyapta duruşma yapılabilmesi :

Madde 145. — Çağırılıya uymayan avukatın gıyabında duruşma yapılır. Şu kadar ki, duruşmaya gelmediği takdirde duruşmanın gıyabında yapılacağına davetiyeye yazılması şarttır.

Delillerin gösterilmesi ve incelenmesi :

Madde 146. — Disiplin Kurulu delillerin ne suretle gösterileceği ve inceleneceğini, istek veya vazgeçmelere yahut evvelce verilmiş kararlara bağlı olmaksızın takdir ve tâyin eder.

Tanık ve bilirkişi dinlenmesi :

Madde 147. — Tanık ve bilirkişinin duruşmaya çağırılması veya üyelerden biri tarafından veya istinabe yoluyla dinlenmesi yahut yazılı ifadesinin okunmasıyla yetinilmesi disiplin kurulunun takdirine bağlıdır.

Ancak bir olayın delili yalnız bir tanığın şahsi bilgisinden ibaret ise bu tanık her halde dinlenir.

Duruşma tutanağı :

Madde 148. — Duruşma tutanağı başkanın görevlendireceği bir üye tarafından tutulur. Duruşma dışında dinlenenlere ait tutanakların duruşmada okunması zorunludur.

İstinabe talimatının yerine getirilmesi :

Madde 149. — İstinabe yoluyla verilen talimat baro merkezinden disiplin kurulu ve üyesi diğer yerlerde sulh hâkimî tarafından yerine getirilir.

Tanık ve bilirkişinin çağırılması :

Madde 150. — Tanıklar ve bilirkişiler Tebligat Kanunu hükümlerine göre çağırılır.

Usulüne göre çağırılıp da gelmiyen veya kanuni bir sebep olmaksızın bilirkişilik veya yemin etmekten çekinen tanık veya bilirkişinin masraflarla birlikte 20 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasına çarptırılması, tanık veya bilirkişinin ikamet ettiği yer sulh mahkemesince karar verilir.

Zorla getirilmesi istenmeyip yeniden çağırılan tanık yine gelmezse evvelce hükmolunan cezadan başka yeniden cezalandırılır. Sulh mahkemesi bu hususta düzenlenmiş olan tutanak örneği üzerinde karar verir.

Disiplin kurulu üyelerinin reddi :

Madde 151. — Disiplin kurulu üyeleri Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda yazılı sebeplerle ret edilebilir. Ret istemi reddi istenen

üyeden başkalarının katılmasıyla incelenir. Ret sebebiyle kurulun toplanamaması halinde 138 nci maddeye göre işlem yapılır.

Kararların tebliği :

Madde 152. — Disiplin kurulu kararlarının onanmış örneği alâkalılardan başka Türkiye Barolar Birliğine de tebliğ olunur.

İşten çıkarılabilme :

Madde 153. — Hakkında meslekten çıkarma cezasını gerektirebilecek nitelikte bir işten dolayı kovuşturma yapılmakta olan avukat, disiplin kurulu kararıyla işten çıkarılabilir. Kararın verilmesinden önce alâkalının dinlenmiş veya dinlenmek üzere çağırılmış olup da belirtilen günde gelmemiş olması şarttır.

Disiplin kurulu, bu karara esas olacak delillerin ne sınır dâhilinde gösterilip incelendiğini istekle bağlı olmaksızın serbestçe takdir eder. Karar, hakkında kovuşturma yapılan avukata gerekçesiyle birlikte tebliğ olunur ve bu karara karşı Türkiye Barolar Birliğine itiraz kararın uygulanmasını durdurmaz.

İşten çıkarmanın esas olduğu haller :

Madde 154. — Haklarında meslekten çıkarılma cezası verilenler ile rüşvet sahtecilik, hırsızlık, dolandırıcılık, inancı kötüye kullanmak ve yalan yere tanıklık suçlarından dolayı haklarında son kovuşturmanın açılmasına karar verilenler işten çıkarılabilir.

İşten çıkarılmanın hükümleri :

Madde 155. — İşten çıkarılmış olanlar bu tarihten itibaren avukatlığa ait yetkileri hiçbir suretle kullanamazlar. Bu hüküm avukatın karısı ile reşit olmayan çocuklarına ait işlerde de uygulanır.

Birinci fıkrada yazılı yasağa karşı hareket eden avukat hakkında 3 ve 5 nci bendlerine de yazılı cezalardan biri uygulanır. Mahkemeler, resmî daireler işten çıkarılan avukatları kabul etmemekle görevlidirler.

İşten çıkarma kararına itiraz :

Madde 156. — İşten çıkarma kararı aleyhine disiplin kuruluna itiraz olunabilir. İtiraz icranın geciktirilmesine karar verilmedikçe

icrayı durdurmaz. Bu husustaki itirazlar en geç bir ay içinde karara bağlanır.

İşten çıkarılan avukata ait davalar :

Madde 157. — İşten çıkarılan avukata ait davalar baro başkanının tâyin edeceği avukatlar tarafından yürütülür. 45 nci maddenin 2 ve 3 ncü fıkraları hükmü bu halde de uygulanır. Birinci fıkrada yazılı vekâlet görevi haklı sebepler ile ret olunabilir. Ret sebeplerinin kabule değer olup olmadığının tetkiki baro yönetim kuruluna aittir. Vekâlet görevi temsil edilen avukatın yönetimine bağlı olmaksızın bu görevi yapan avukatın sorumluluğu altında yürür. Yapılan işlerin ücretini kendisine vekâlet olunan avukat öder. Anlaşmazlık halinde ücretin miktarı baro yönetim kurulu tarafından belirtilir. Baro bu ücretin ödenmesinden bir kefil gibi sorumludur.

İşten çıkarma kararının kaldırılması :

Madde 158. — İşten çıkarma kararı, kovuşturmanın durdurulmuş veya avukatlığa engel olmıyan bir ceza verilmiş olması halinde kendiliğinden kalkar.

İşten çıkarma kararı bu kararın verilmesine esas olan hal ve şartların bulunmadığı veya sonradan kalktığı sabit olursa disiplin kurulu tarafından kaldırılır.

Disiplin kurulu kararlarına itiraz :

Madde 159. — Disiplin kurulu kararlarına karşı alâkalılar tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde Türkiye Barolar Birliği Yüksek Disiplin Kuruluna itiraz edebilirler. Disiplin kurulu kararlarının bir örneği Adalet Bakanlığına gönderilir. Adalet Bakanı bu örneğin varışından itibaren üç ay içinde Cumhuriyet Başsavcılığına vereceği yazılı emirle, disiplin kurulu kararları aleyhine Türkiye Barolar Birliği Yüksek Disiplin Kuruluna itiraz ettirebilir.

Disiplin kararlarının yüksek disiplin kurulunda evrak üzerinde incelenmesi :

Madde 160. — Türkiye Barolar Birliği Yüksek Disiplin Kurulu disiplin davalarını evrak üzerinde inceler. Ancak işten veya meslek-

ten çıkarma cezasına ait kararların incelenmesi sırasında ilgili avukatın isteği üzerine veya kendiliğinden duruşma yapılmasına karar verebilir.

İlgili avukat duruşmada hazır bulunabileceği gibi bir vekil de gönderebilir. 145 ve 146 ncı maddeler Birlik Yüksek Disiplin Kurulunda da uygulanır.

Duruşmada usul :

Madde 161. — Birlik Yüksek Disiplin Kurulunda duruşmaya raportörün işi açıklamasıyla başlanır. Bu üyenin duruşmadan önce raporunu imzalayıp dosyaya koymuş bulunması şarttır. Rapor-tör üyenin açıklamasından sonra ilgili ve avukat ile varsa vekili gerekli açıklamalarda bulunurlar. Bunlar arasında itirazı yapmış olan taraf önce dinlenir. Son söz, hakkında disiplin kovuşturması yapılanındır.

Danıştaya başvurma :

Madde 162. — Barolar Birliği Yüksek Disiplin Kurulu itirazı yerinde görürse esas hakkında da karar verebilir. Bu karar aleyhine 90 gün içinde Danıştaya başvurulabilir.

Delillerin serbestçe takdiri :

Madde 163. — Disiplin kurulu ve Türkiye Barolar Birliği Yüksek Disiplin Kurulu gösterilen delilleri soruşturma ve duruşmadan edineceği kanaate göre serbestçe takdir eder .Şu kadar ki, bu kurullar disiplin cezalarının verilmesinde avukatlık şeref ve itibarını korumak, meslekin adalet gaye ve icaplarına ve meslekin nizam, gelenek ve âdetlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak görevinden ilham alır.

Üç yıl geçince kovuşturma yapılamaması :

Madde 164. — Disiplin cezasını gerektirecek fiillerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise kovuşturma yapılamaz. Ancak yönetim kurulu disiplin kovuşturması açılmasına karar vermiş ise bu müddet işlemez.

Ceza kesinleşmeden uygulanmaması :

Madde 165. — Disiplin cezaları kesinleşmedikçe uygulanamaz.

Tanık ve bilirkişi masrafı ve şikâyetçinin vereceği avans :

Madde 166. — Disiplin işlemleri dolayısıyla çağrılan her tanık ve bilirkişinin kaybettiği zamana uygun bir tazminat hakkı vardır. Bunlardan çağrıya uymak için yer değiştirmeye zorunlu olanlara yol ve ikamet masrafı da verilir. Adına kovuşturma yapılan avukat dinlenmesini istediği tanık ve bilirkişi masrafını evvelden öder.

Avukata veya üçüncü bir kişiye yükletilmeyen veya borçludan alınma imkânı kalmıyan masraflar baroya yüklenir. Şikâyet eden den 100 liradan 250 liraya kadar bir avans alınır. Bu yatırılmadığı halde şikâyet disiplin kuruluna gönderilmeyebilir.

Para cezası veya masrafların alımı :

Madde 167. — Para cezasına veya masrafların ödenmesine dair olan kararlar İcra ve İflâs Kanununun ilâmların icrası hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir. Para cezaları baroya gelir yazılır.

Para işlerinin kovuşturulması baro genel sekreterine veya yönetim kurulundan bu işlerle görevlendirilecek birine aittir.

ONBİRİNCİ KISIM

AVUKATLIK ÜCRETLERİ

Ücretin serbestçe kararlaştırılması :

Madde 168. — Ücret, avukatla müvekkil arasında serbestçe kararlaştırılır. Şu kadar ki, tarifedeki en az ücretin altında kalan ücret karşılığında iş ve dava kabulü yasak olup aksine akit hükümsüzdür.

Dava, takip ve her türlü danışma ücretleri hakkındaki anlaşma yazılı şekilde olmadıkça hükümsüzdür. İş sahibi ve müvekkilin imzasını taşıyan bir anlaşma yoksa avukatın isteyebileceği ücret, baroca kabul edilecek tarifedeki miktardan az ve onun üç katından fazla olamaz. Ücretten doğan davalarda yazılı sözleşme yahut mek-

tup gibi yazılı delilden başka delil getirilemez ve dinlenemez. İki taraftan birine yemin teklif edilemez.

Başarıya göre ücretin kararlaştırılabilmesi :

Madde 169. — Ücret sözleşmesinin kaideten belli bir miktarı ihtiva etmesi lâzımdır. Şu kadar ki müddeabihin devir veya temlikini hedef tutacak tarzda dava konusu mal, alacak veya hak gibi kıymetlerden bir kısmının aynen, mal, alacak veya hak olarak avukata aidolacağı yolundaki avukatın doğrudan doğruya müddeabihe taraflardan biri imiş gibi ortaklığını tazammun etmemek kayıt ve şartıyla, davada gösterilecek başarıya göre değişmek ve yüzde yirmibeşi aşmamak üzere müddeabihin değer, miktar veya hükmolunan miktarın değer, miktar belli bir yüzdesinin avukatın ücreti olarak kararlaştırılması muteberdir.

Mahkeme veya icra dairelerince hasım tarafa yükletilecek avukatlık ücretinin avukata aidolacağı hakkındaki bir şartın kabulü caiz olduğu gibi ancak davanın lehe neticelenmesi halinde avukatın ücret alabileceği hakkındaki şartta muteberdir.

Yazı ile aksi kararlaştırılmış olmadıkça mahkeme ve diğer kazai merciler yahut icra dairelerince karşı tarafa yükletilen avukatlık ücretinin, asıl ücrete mahsubedilmeksizin avukata aidolması asıldır. Vekâletnamesinde açıklık olmasa bile avukat, vekâlet ücreti ve mahkeme masraflarını almaya yetkilidir.

Ücret anlaşmazlıklarında kanuni tahkim şartı :

Madde 170. — Ücret sözleşmesinde vazifeli kaza merciinin, mahkemeler olduğuna dair açık bir hüküm bulunmadıkça tarafların hakem veya hakemleri barodan talebetmeleri gerekir. Bu halde çekişme baro yönetim kurulunda seçilecek tek veya üç kişilik hakem kurulunca halledilir. Yazılı sözleşme olmaması halinde de hakem şartı uygulanır.

Ücretin gününde ödenmemesi :

Madde 171. — Kararlaştırılan peşin ücret verilmez, veya ücret bölümlere ayrıldığı halde taksitlerden biri gününde ödenmezse avukat, işi takibedip etmemek veya tamamen işten çekilmek hak-

kını haiz olup müvekkil bundan önce verdiği ücreti geri alamıyacağı gibi işin takibedilmemesinden doğacak her türlü sorumluluklar da müvekkile aiddir.

İhtiyatî haciz istemek hakkı :

Madde 172. — Müvekkil'in yazılı anlaşma ile kararlaştırılan avukatlık ücretini ödememek için mallarını elinden çıkarma ihtimalinin mevcut olduğu hallerde avukatın alacağı muacceliyet kazanmamış olsa bile mahkemeden ihtiyatî haciz kararı verilmesini isteyebilir. Avukat bunun için teminat göstermek zorunda değildir.

Ücret anlaşmasına göre günü gelmiş alacağın tamamı veya bir kısmı için avukat teminat göstermeğe zorunlu olmaksızın her zaman ihtiyatî haciz kararı verilmesini isteyebilir.

Tarafların müşterek borçlu ve müteselsil kefil sayılması :

Madde 173. — Sulh ile biten işlerde veya tarafların hakikatta anlaşmış olduklarına delâlet eden yeter emaretlere varsa hasım tarafın yahut müvekkil'in dava veya icra takibinden vazgeçmesi yahut davayı kabul halinde taraflar müvekkil ile avukat arasında kararlaştırılan yazılı ücretin, yazılı anlaşma olmadığı takdirde tarifede tesbit edilen en az ücretin üç misline kadar olan tutarın avukata ödenmesinde müşterek borçlu ve müteselsil kefil sayılırlar.

Avukatın hapis hakkını haiz olması ve ücreti imtiyazlı bulunması :

Madde 174. — Avukat, müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri ücret ve masrafın ödenmesine kadar kendi alacağı nisbetinde elinde tutabilir.

Avukat ücretleri birinci sıra ve birinci derecede gelen imtiyazlı alacak mahiyetinde olup diğer bütün alacaklardan evvel ödenir. Bu hak vekâletname ve ücret mukavelesinin tarihlerinden hangisi eski ise o tarihte sıra alır. Vekâletname umumî ise ücret anlaşmasının, ilgili olduğu işe ait mahkeme veya diğer bir mercie müvekkil namına yapılan ilk başvurma tarihi esastır. Avukatın ölümü halinde mirasçıları avukatın vekâlet ücretinden doğan alacaklarını tahte ölüm tarihinden itibaren üç yıl müddetle avukat ücretleri

hakkında bu kanunda gösterilen hususi hükümlerden istifade ederler.

Ücret davası açılacağıın daha önceden Baroya bildirilmesi :

Madde 175. — Avukatlık ücretinden dolayı mukaveledeki açık yazıya göre mahkemede veya hakemde dava açacak olan avukatın bu davadan önce bunu Baro Yönetim Kuruluna bildirmesi şart ve kâfi olup ayrıca izin almaya mecbur değildir. İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz istemek için Baro Yönetim Kuruluna önceden haber vermek zorunluluğu yoktur.

Barolarca hazırlanacak ücret tarifesi :

Madde 176. — Her baronun Yönetim Kurulu dört yılda bir Aralık ayında bütün kaza organlarındaki işlemlerle diğer işlemlerden alınacak ücretin en az miktarını gösteren bir tarife hazırlıyarak Türkiye Barolar Birliğine gönderir. Bu tarife Aralık ayını takibeden yılın ilk günü yürürlüğe girer. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu nüfusu 500.000 i aşan illerdeki barolarca hazırlanan ücret tarifeleri dışında diğer illerdeki barolarca gönderilecek tarifeleri tasdik veya lüzumlu gördüğü değişikliği yapar ve bunlar için tek bir tarife kabul etmek yetkisini taşır, veya bölge tarifeleri yapar.

Türkiye Barolar Birliği bu hükme göre tatbik edilecek tarifeleri bastırarak mahkeme ve kaza organlarına verilmek üzere Adalet Bakanlığına gönderir. Yeni bir tarifenin uygulanmaya başlamasına kadar eski tarife yürürlükte kalır.

Mahkemelerden başka kazai mercilerde tarifenin tatbiki :

Madde 177. — Danıştay, Vergi itiraz ve temyiz komisyonları gibi mercilerde görülen dava ve işlerde de bu merciler tarifede yazılı avukatlık ücretlerine hükmederler.

İşi sonuna kadar takip mecburiyeti ve başkasını tevkil :

Madde 178. — Avukat üzerine aldığı işi kanun hükümleri ve yazılı mukavele şartlarına göre sonuna kadar takibeder. Ayrıca verilen vekâletnamede başkasını tevkile yetki verilmiş ise yazılı an-

laşmada aksine açık bir hüküm olmadıkça işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takibettirebilir. Bu takdirde avukatın müvekkile karşı sorumluluğu devam eder. Birlikte takibettiği veya işi tamamen devrettiği avukatların kusurlarından ve meydana getirdikleri zarardan dolayı müvekkile karşı hem şahsen hem de diğer avukatlarla birlikte müştereken ve müteselsilen mesuldür.

Avukat tarafından işe başka avukatlar teşrikedilmiş veya iş tamamen başka avukata bırakılmış ise avukat bundan dolayı ayrı bir ücret istiyemeyeceği gibi bu suretle işi üzerine alan avukatlar da müvekkilden her hangi bir ücret istiyemezler.

Müvekkilin başka avukata vekâlet vermesi veya teşrik etmesi :

Madde 179. — Müvekkil ancak avukatın yazılı iznini almak şartı ile başka avukatları işe teşrik veya tevkil edebilir. Bu takdirde müvekkilin avukatın ücretinden hiçbir kısıntı yapmaya hakkı yoktur. Bu halde teşrik ve tevkil edilen avukatların kusurlarından ve yaptıkları zararlardan dolayı o hareket veya işlemlere iştiraki olmadıkça avukat sorumlu tutulamaz.

Birden fazla müvekkilin müşterek hasredilmesi :

Madde 180. — Anlaşmada açık bir hüküm yoksa kararlaştırılan ücret yalnızca avukatın üzerine almış olduğu işin karşılığı olup bu iş dışında kalacak dava, takip ve hukukî yardımlar, mukabil dava irtibat ve ilişik mahiyetinde olsa bile ayrı ücrete tabidir. Müvekkil bu yeni dava takip veya hukukî yardımlar için avukatın iznine lüzum olmadan başkalarını vekil tâyin edebilir.

Ücretin belli bir işe borçlu ve müteselsil kefil olması :

Madde 181. — Avukatın üzerine aldığı işte müvekkil birden fazla olursa bunlardan her biri avukatlık ücretinin ödenmesi hususunda avukata karşı müşterek borçlu ve müteselsil kefildir.

Masrafların müvekkile ait olması :

Madde 182. — İşin yapılması için lüzumlu bütün resim, harc ve masraflar müvekkile aitolup avukatın ilk isteğinde müvekkil ta-

rafından derhal avukata veya merciine ödenmesi gerekir. Bu masrafların avukat tarafından yapılabilmesi için müvekkil bunları karşılayacak avansı, kendisine zamanında vermeye mecburdur. İşin bitiminde avansın hesabı görülür ve artan geri verilir.

Avukata verilen iş için yapılacak yolculuk masrafları, uçak, birinci mevki vapur veya yataklı tren tarifesine göre müvekkil tarafından ayrıca ödenir. Bu masrafların karşılığı önceden ve vaktinde avukata verilmiş olmadıkça avukat, yolculuk etmeye mecbur değildir.

Avukat bu yolculuk sebebiyle ayrıca ücret alabilir. Bunun miktarı taraflarca serbestçe kararlaştırılır. Bu ücret de peşinen ödenmedikçe avukat belirli yere gitmek zorunluluğunda değildir. Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Vergi Temyiz komisyonları gibi merciler önünde mürafaa hakkında aynı hükümler uygulanır.

Ücretin tamamının ödenmesini gerektiren haller :

Madde 183. — Vekâletname tanzim edilmiş olmasa dahi ücret anlaşmasının imzalanması anından itibaren avukat ücretin tamamını istemek hakkını haizdir. Yazılı anlaşmadaki şartlar saklıdır. İş kısmen veya tamamen kendisi yapar veya başkasına yaptırır, müvekkil işini avukata verdikten sonra dosyasını geri alır. Avukatın yazılı iznini almaksızın başka avukatları teşrik veya tevkil eder yahut işi başka bir avukata verir masrafların ödenmesi kendisine taahhütlü mektupla bildirilmiş olmasına rağmen münasip bir müddet içinde bu masrafları ödemez, iddia ve müdafaa için lüzumlu bilgi ve vesikaları, şahit isim ve adreslerin bildirmez, yazılı delilleri vermez yahuş adresini değiştirdiği halde yeni adresini bildirmiyerek işin takibini imkânsız hale getirir, davanın veya alacağın takibinden, kısmen veya tamamen vazgeçer, hasımda her ne suretle olursa olsun sulh olur veya onu ibra eyler, haklı bir sebep yok iken avukatı azlederse ücretin tamamını avukatın ilk isteği üzerine derhal ödemeye mecburdur.

Avukatın işi takipten vazgeçmesi :

Madde 184. — Avukat, üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçtiği takdirde hiçbir ücret istiyemez, peşin aldığı ücreti derhal geri vermeye mecburdur.

Maddi vakıa ve delillerin doğruluğundan müvekkilin sorumluluğu :

Madde 185. — Ücretin tamamı veya bir kısmının dava veya işin lehe neticelenmesi şartına bağlı tutulduğu hallerde müvekkil avukata imzası altında belirttiği maddi vakıaların ve verdiği yazılı delillerin doğru ve sıhhatli olmasından avukata karşı sorumludur. Mahkeme veya kovuşturma sonunda bunların aksi anlaşıldığı takdirde avukat, mukaveledeki lehe sonuç alma şartı yerine gelmişçesine ücrete hak kazanır.

Müvekkilin kanuni ikametgâhı :

Madde 186. — Müvekkilin verdiği vekâletname yahut ücret mukavelesinde yazılı adres onun kanuni ikametgâhı sayılır. Avukat tarafından bu adrese yapılacak bütün ihbar ve tebliğler müvekkilin şahsına yapılmış sayılır. Müvekkil adresini değiştirdiği takdirde yeni ikametgâhını en geç üç gün içinde bildirmeye mecburdur.

Müvekkilin yukarıdaki hükümlere göre kanuni ikametgâhına gönderilecek mektupların tebliğ edilememesinden yahut yeni adresini bildirmemesinden yalnızca müvekkil sorumludur.

ONİKİNCİ KISIM

ADLÎ MÜZAHARET

Adli müzaharet bürosu :

Madde 187. — Baro bulunan her yerde baro yönetim kurulu tarafından tâyin edilen bir veya üç avukatın gözetimi altında bir adli müzaheret bürosu kurulur. Asliye mahkemesi ve en az 5 avukatın bulunduğu yerlerde de müzaheret bürosu kurulabilir.

Verilen işi kabul zorunluluğu :

Madde 188. — Adli müzaheret bürosunda devamlı surette çalışacak stajiyer ve ücretli memurların tâyini ve büroda görev alacak avukatlara ait sıra defterinin düzenlenmesi baro yönetim kurulu na aittir. Kendisine iş verilen avukat o işin tarifede belirtilen ücretini baro kasasına yatırdığı takdirde bu zorunluluktan kurtulur.

Büronun görevleri :

Madde 189. — Adlî müzaheret bürosu adlî müzaheretî temin için lüzumlu olan işleri yapar. Müzaheret isteğinin kabulü halinde davayı takibeder ve neticelendirir. Mahkeme ve icra işlerinin gerektirdiği masrafları ödemekten kısmen veya tamamen âciz olanların adliye dairelerindeki işlerini takip görevi ile yükümlüdür.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun adlî müzaheret hakkındaki hükümleri saklıdır. Adlî müzaheretten faydalanmak için aranan şartları haiz olan iş sahiplerinin danışabilecekleri lüzumu kadar danışma büroları barolarca kurulur.

Yardım isteği için delil gösterme zorunluluğu :

Madde 190. — Adlî müzaheret isteminde haklı olduklarına dair delil göstermeyenlere yardım edilmez. Yardım isteğinin reddi halinde alâkalı yazı veya sözle baro başkanına başvurabilir. Baro başkanının vereceği karar kesindir.

Gider ve gelir :

Madde 191. — Adlî müzaheret bürolarının gider ve geliri baro bütçesinin ayrı bir faslında gösterilir. Bu fasılda kalan gelir fazlasının ertesine yıla aynen devri mecburidir. Adlî müzaherete memur avukat, aldığı ücretin yüzde 20 sini, ve baronun yardımından faydalanan kimse avukat ücretinden başka faydalandığı kısmın yüzde onunu baroya ödemeye mecburdurlar. Şu kadar ki, adlî müzaherete kavuşanın ödiyeceği asgari ücreti tarifeden aşağı olamaz.

İl ve belediye bütçelerinden ayrılan ödeneklerden yapılacak yardımlar ile bu çalışmalar için yapılacak sair bağışlar bu faslın gelir kısmına ilâve edilir.

Yıllık çalışma raporu :

Madde 192. — Adlî müzaheret bürosunu yönetme ve gözetmeye memur edilen avukat veya avukatlar bürosu senelik çalışmasını bir raporla yönetim kuruluna bildirirler.

Yönetim kurulu büroda çalışmış olanlara ikramiye dağıtılmasına karar verebilir.

Yürürlükten kaldırılan kanun :

Madde 193. — 3499 sayılı Kanun ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Kanunun yürürlük tarihi :

Madde 194. — Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Kanunu yürütecek Bakan :

Madde 195. — Bu kanunun hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

GEÇİCİ KISIM

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Kazanılmış haklara dokunulmaması :

Geçici Madde 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte staja başlamış olup da henüz bitirmemiş olanlar bu kanunun staj ve imtihan hükümlerine tabi değildirler.

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunun ilk toplantısı :

Geçici Madde 2. — Adalet Bakanı, bu kanunun yayınlandığı tarihten itibaren iki ay içinde Ankara'da toplanıp Türkiye Barolar Birliği Başkanı ile Yönetim Kurulu ve Yüksek Disiplin Kurulu üyelerini ve yedeklerini seçecek olan ilk Genel Kurul için delegelerini seçip göndermelerini ve toplantı yer, gün ve saatini toplantı gününden en az bir ay önce barolara bildirir. Belirtilen günde toplantıyı açarak yerini en yaşlı delegeye bırakır.

Davavekilleri :

Geçici Madde 3. — a) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte davavekilliği ruhsatını almış bulunanlar 5 avukat bulunmayan yerlerde vekâlet alabilirler.

b) Davavekilleri yukarıda yazılı yerler avukatlara ait hak ve görevleri o yerde bulunan en yüksek dereceli yargıcın gözetimi al-

tında yerine getirirler. 132 nci maddede yazılı disiplin cezaları re'sen veya o yer Cumhuriyet Savcısının isteği yahut şikâyet üzerine bu yargıç tarafından uygulanır. Bunlardan işten veya meslekten çıkarma cezaları ile disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair verilen kararlar aleyhine tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde Cumhuriyet Savcısı veya alâkalı en yakın ağır ceza mahkemesine itiraz edebilirler. İtiraz evrak üzerinde incelenerek karara bağlanır. Bu kararlar kesindir.

İlgili davavekilinin yazılı savunması alınmadıkça disiplin cezası verilemez. 10 ncu kısmın bu maddeye aykırı olmayan hükümleri davavekilleri ve Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun 61 nci maddesine göre vekâlet alanlar hakkında da uygulanır.

c) Adliye encümen ve kurulları bu maddenin (a) bendine uygun ruhsatnamesi olup da o yerlerde iş görmek istiyen davavekillerinin bir listesini yaparak Adalet Bakanlığına gönderirler. Listede kaydı yapılmıyanlar keyfiyetin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde Adalet Bakanlığına başvurabilirler. Bu başvurma üzerine Adalet Bakanlığının vereceği karar kesindir. Bu madde hükmü yer değiştirme veya yeniden kayıt işlemleri hakkında da uygulanır.

Avukatlara uygulanamıyacak sınırlandırma :

Geçici Madde 4. — Kesimsiz olarak iki yıl avukatlık yapmamış olanların ancak sulh mahkemeleri ile icra daire ve yargıçlıklarında dava kabul ve takibedebilecekleri hakkındaki 36 nci maddede yazılı sınırlandırma bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce avukatlık ruhsatnamesi almış olanlar hakkında uygulanmaz.

Adli müzaheret bürosu :

Geçici Madde 5. — Bu kanunun 187 nci maddesinde yazılı adli müzaheret bürolarının kurulmasına esas olan avukat sayısının belirtilmesinde o yerde bulunan davavekilleri de hesaba katılır. Adli müzaheret bürosu kurulmıyan yerlerde 36 nci maddenin evrak düzenlenmesine ve resmî işleri takibe dair olan hükümleri bu büronun kurulmasına kadar uygulanmaz.

Evvelce seçilmiş olan yönetim kurulları üyelerinin görevleri :

Geçici Madde 6. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte barolarda başkan ve yönetim kurulu üyeliklerinde bulunanların bu görevleri kendi seçim devreleri sonuna kadar devam eder.

GEÇİCİ KOMİSYONUN RAPORU

Millet Meclisi

24.6.1967

Geçici Komisyonu

Esas No. : 1/313, 2/1, 2/54, 2/445

Karar No. : 2

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 20.1.1967 tarihinde kararlaştırılan 1/313 esasta kayıtlı «Avukatlık Kanunu Tasarısı» ile 2/1 esasta kayıtlı Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve yedi arkadaşının, Avukatlık Kanunu teklifi, 2/54 esasta kayıtlı Konya Milletvekili Fakih Özfakih ve 21 arkadaşının, Avukatlık Kanunu teklifi ile 2/445 esasta kayıtlı Eskişehir Milletvekili İsmet Angı ve iki arkadaşının, Avukatlık Kanunu teklifinin Genel Kurulun 1.2.1967 tarihli 43 ncü Birleşiminde Avukatlık Kanunu Tasarısını görüşmek üzere kurulan Geçici Komisyonumuza, Millet Meclisi Başkanlığınca gönderilmesi üzerine, 1/313 esasta kayıtlı Avukatlık Kanunu tasarısı esas alınmak suretiyle, Genel Kurulun tasvibi ile gönderilen Kanun teklifleri birleştirildikten sonra, Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Maliye Bakanlığı temsilcileri ile İçtüzüğün 40 ncü maddesinden istiane sureti ile davet edilen Ankara, İstanbul ve İzmir Baro Başkanları hazır buldukları halde komisyonumuzda tetkik ve müzakere edilmiş ve aşağıda sunulan gerekçelere istinaden yapılan değişiklik ve ilâvelerle kabul edilerek öncelik ve ivedilikle görüşmek üzere Yüksek Meclisin tasvibine sunulmasına karar verilmiştir.

GENEL GEREKÇE

3499 Sayılı Avukatlık Kanununun yürürlüğe girdiği 1 Aralık 1938 tarihinden bu yana, memleketimizin sosyal, ekonomik ve kül-

türel hayatındaki büyük gelişmelerin, avukatlık meslekinin şekil ve muhtevasında husule getirdiği geniş edğişiklikler ve yeni Anayasamızın kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kuruluş ve işleyişleri konusundaki yeni esasları kapsamak zaruretiyle hazırlanmış gerekçesiyle ifade olunan Avukatlık Kanunu tasarısı :

a) Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olarak, Türkiye Barolar Birliği ismi ile bütün baroları ve avukatları görev ve yetki alanı içine alan bir üst kuruluşun teşkilini öngörmesi,

b) Avukatlığın bir kamu hizmeti olduğunu açıkca ifade edip, avukatları hak ve sorumluluk bakımından Cumhuriyet savcılarına yakın bir statüye sokmuş olması, avukata, dosya tetkiki, evraktan örnek çıkarma ve tebligat icrası gibi hususlarda geniş yetkiler sağlaması,

c) Yürürlükteki kanunun uygulamada aksaklıkları meydana çıkan hükümlerini, ezcümle baroların kuruluş ve işleyişleri ile disiplin cezalarına ilişkin hükümleri, aksaklıkları giderecek esaslara göre yeniden düzenlenmesi,

d) Avukatlık ücretine ilişkin hükümleri de yeni bir zihniyetle ele alarak, avukatlık ücretinin rüçhanlı durumunu daha sağlam esaslara bağlaması,

e) Bilhassa avukatların sosyal güvenliğinin sağlanması hususunda ileri bir adım teşkil eden, avukatların sosyal sigortadan faydalandırılmalarına ilişkin hükümlerin getirilmesi suretiyle avukatları, yarımlarından emin olarak çalışmalarını imkânına kavuşturması,

İtibariyle, komisyonumuzca genel olarak ihtiyacı karşılayacak ve bilhassa gerekçesinde belirtilen gayeyi gerçekleştirecek vasıfta görülüp, esasları itibariyle tavsibedilmekle beraber, müzakereler sırasında bazı hükümlerinde değişiklik yapılması ve bazı yeni hükümler ilâvesi de zarurî bulunmuştur.

Komisyonumuzca gerek maddelerde yapılan değişiklik ve gerekse eklenen maddelerle getirilen en önemli yenilikleri şöylece özetlemek mümkündür.

a) Ahlâki meziyetler yanında meslekî bilgi ve tecrübesinin, avukatın gerek halk nazarındaki itibarı, gerekse adalet mekanizması içindeki mevkiî bakımından arz ettiği önem ile mütenasib ola-

rak, meslekin gelecekte daha sağlam temellere dayanmasını temin eylemek gayesiyle, avukatın şahsi ve mesleki niteliklerinin gelişmesini mümkün kılmak zarureti göz önünde tutulmuş ve hukuk mezunu olan bir kimseye avukatlık unvanını ve bu unvanın gerektirdiği tecrübe ve ehliyeti kazandıracak olan staj devresi ile ilgili hükümlerine bazı yenilikler getirilmiştir. Özellikle bir yıl olan staj süresi birbuçuk yıla çıkarılmış (madde 15), ve staj sonunda da bir sınav zorunluluğu konulmuştur.

b) Sekizinci kısmın ikinci bölümündeki baroların organlarının nelerden ibaret olduğunu düzenleyen 79 ncu maddeye, baro başkanlığı ve dokuzuncu kısmın ikinci bölümündeki Türkiye Barolar Birliğinin organlarının nelerden ibaret olduğunu düzenleyen 113 ncü maddeye de, Türkiye Barolar Birliği Başkanlık Divanı ayrı birer organ olarak ithal edilmiştir. Bu suretle barolar içinde, diğer organlardan farklı ve kendilerine has fonksiyonları bulunan baro başkanlığının, Türkiye Barolar Birliği içinde de başkanlık divanının, ayrı birer organı olarak yer almaları sağlanmıştır.

e) Yürürlükteki kanunun uygulanmasından edinilen tecrübeler göz önünde bulundurularak, baro genel kurullarının görüşme ve karar yeter sayısı, 87 nci maddede yapılan değişiklikle, bilhassa üye sayısı çok olan barolarda görüşmenin açılmasına ve karar alınmasına imkân verecek hadlere indirilmiştir.

d) 157 nci maddede yapılan değişiklikle, Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulunun itiraz üzerine verdiği kararlardan yalnız işten ve meslekten çıkarma cezalarına taallük edenlerinin Adalet Bakanlığının onaylamasına tabi olmadığının kabulü ile, idari vesayet makamı olan Adalet Bakanlığının vesayet hakkının sınırlarında bir daraltma yapılmıştır.

e) Geçici hükümlerle düzenlenmiş olan sosyal güvenlikle ilgili hususların bir kısmı sürekli hükümler (madde 186 - 191) arasına alınmış ve geçici hükümlerle de, T. C. Emekli Sandığına tabi olmadan ve sosyal sigortalar kapsamına da girmeden avukatlık yapanlarla, daha önce T. C. Emekli Sandığına tabi bir hizmeti yahut sosyal sigortalı sayıldığı bir görevi olan ve evelce serbest avukat iken bilâhara sosyal sigortaya veya T. C. Emekli Sandığına tabi bir hizmette bulunan kimselerin durumları emeklilik veya sigortalılık bakımından değerlendirilmiş, serbest avukatlıkta geçen hizmetlerin ya doğrudan doğruya, yahut da borçlanma ile emekliliğe tabi

olarak geçen hizmete eklenmesi veya mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortasından faydalanmada 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 8 nci maddesine istisna teşkil eden ve fakat kamu görevlisi olup, bugüne kadar sosyal güvenlikden tamamen mahrum kalmış bulunan avukatların geleceklerinin, geçmiş avukatlık hizmetleri de sayılmak suretiyle teminat altına alınması gayesi güdülmüştür. Şunu hemen ilâve etmek lâzımdır ki, bu gaye ile hareket edilirken avukatlara meslekî durumlarının gerektirdiğinden fazla bir hak sağlanması asla düşünülmemiştir (geçici madde 1 - 5).

f) 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 70 nci maddesinde 6798 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, hâkim veya savcı yahut bu sınıftan sayılan bir hizmete tâyin edilen avukatların, avukatlıktaki hizmetlerinin de üçte ikisinin kıdemlerine eklenmesi sağlanmıştır. Hâkimler Kanununun bu maddesine paralel olarak 14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa biri sürekli ve diğeri de geçici olmak üzere eklenen iki madde ile, kanunun yürürlüğe gireceği tarihte Devlet memuriyetinde bulunan yahut bilâhara atanacak olan avukatların; 22 Nisan 1962 tarih ve 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin kuruluş ve işleyişi hakkındaki Kanuna eklenen bir süreli ve bir geçici madde ile de, kanunun yürürlüğe gireceği tarihte Anayasa Mahkemesi üyeliğinde bulunan yahut ileride bu üyeliğe atanacak olan avukatların, avukatlıkta geçen fiilî hizmet sürelerinin üçte ikisinin emekliliğe esas olan kıdemlerine eklenmesi öngörülmüştür.

g) Tasarıdaki Osmanlıca kelimelerin yerine, mümkün olduğu kadar öz türkçeleri ve özellikle Anayasadaki terim ve deyimlerin konulması suretiyle tasarrufların dili daha da arıtılmıştır.

MADDELERİN GEREKÇESİ

BİRİNCİ KISIM

Madde 1. — Tasarının birinci maddesine tekabül etmekte ise de, tasarının 2 nci maddesinin 3 ncü fıkrası olan «Avukat görevini yerine getirmede bağımsızdır» hükmünün avukatlığın mahiyetini belirten bu maddede yer alması gerektiğinden, ikinci fıkra olarak bu maddeye eklenmiştir.

Madde 2. — Birinci madde gerekçesinde gösterilen nedenle çıkarılan üçüncü fıkrası hariç, tasarının ikinci maddesinin diğer fıkralarını ihtiva etmekte olup, dili türkçeleştirilmiş ve birinci fıkradaki

baskı hatası sonucu (hâkimlerle) şeklinde yazılan kelime (hakemlerle) olarak değiştirilmiştir.

İKİNCİ KISIM

Madde 3. — Tasarının üçüncü maddesinin, (b) bendindeki, «Siyasal bilgiler Fakültesinden mezun olup da, bu fakültede hiç okutulmayan veya hukuk fakültelerine nazaran noksan okutulan derslerden her üniversite senatosunca hazırlanacak yönetmeliğe göre fark sınavını vermiş olmak» kaydı çıkarılmıştır. Filhakika, üniversiteler veya Millî Eğitim mevzuatında yer alması gereken bu prensip hükmünün Avukatlık kanununda bulunması kanun tekniğine uygun görülmemiştir. Ayrıca, kabul edildikleri tarihlerde, memlekette ihtiyaca yeter sayıda hukuk fakülteleri mezunlarının bulunmaması sebebiyle, hâkim, cumhuriyet savcısı, noter ve avukat ihtiyacını karşılamak üzere munhasıran Hâkimler Kanunu, Avukatlık kanunu ve Noterlik Kanununda yer alan bu hüküm, hukuk fakülteleri mezunlarının memleket ihtiyacını karşılayacak sayıya erişmiş bulunması karşısında mevcudiyetini devam ettirme gerekçesinden de mahrum kalmıştır.

Bu itibarla, kanuna giriş nedeni de zail olmuş bulunan bu hükmün maddede muhafazası faydasız ve lüzumsuz görülmüştür.

Aynı maddeye, (d) bendiyle eklenen hüküm de, staj sonunda sınavın kabul edilmesinin tabii bir sonucudur.

Madde 4. — Tasarının dördüncü maddesinden alınmış ise de, birinci fıkrasında yer alan, (Hukuk fakülteleriyle, Siyasal Bilgiler Fakültesi hukuk ilmi dersleri profesörlük veya doçentliklerinde..) kaydı «Üniversiteye bağlı fakülteler hukuk ilmi dersleri profesörlük veya doçentliklerinde...» olarak değiştirilmiş ve bu suretle avukat olmak bakımından hukuk ilmi dersleri profesörlük veya doçentliğini munhasıran iki fakültede yapmış olmanın doğurduğu adaletsizlik, bu hükmün üniversitelerin bütün ilgili fakültelerine teşmil suretiyle giderilmiştir. Nitekim, avukat olmak için gerekli ilmi bilgilerin belli süre hukuk ilmi profesörlük veya doçentlik yapmakla edinileceği kabul edildiğine göre, bu durumu yalnız iki fakülte öğretim üyeleri için tanımanın hiçbir makûl izahı olamaz.

İkinci fıkraya eklenen, 3 ncü maddenin (d) bendi de üçüncü maddede yapılan değişikliğin tabii bir sonucudur.

Maddede yapılan diğer değişiklik, redaksiyon yönünden olup, son fıkradaki 18 nci madde, Komisyonumuz metninde 17 nci madde olduğundan, 17 olarak değiştirilmiştir.

Madde 5. — Tasarının beşinci maddesinden alınmıştır. Ancak, maddenin (a) bendine (kesinleşmiş bir kararla) ibaresi, mahkûmiyet kararının kanun yollarına başvurularak veya vurulmuyarak kesinleşmesinin de şart olduğunu belirtmek için eklenmiştir. Bu suretle, mahkûmiyet kararı kesinleşmemiş olan bir kimsenin, suçluluğu da henüz kesin şekilde sabit olmadığından mesleke kabul edilmeme gibi ağır bir neticeye, bu safhada muhatap tutulmaması sağlanmış bulunacaktır.

Aynı bentte, «... bir cürümden bir sene veya daha ziyade hapis cezasıyla hüküm giymek...» ibaresinin içine taksirli cürümler de girdiğinden, bu cürümleri madde kapsamı dışına çıkarmak amacı ile ibarenin başına, «kasdi» kelimesi eklenmiştir. Bu suretle, taksirli bir cürümden bir sene veya daha fazla hapis cezasıyla hüküm giymiş olmak hali, avukatlığa kabule engel sayılmamıştır. Gerçekten, taksirli cürümlerden hapse mahkûmiyet halinde, hükümlünün ahlaki redaati kasdi bir cürüm işliyeninkinden çok farklı bulunduğu cihetle, bu kabil cürümden mahkûmiyetin madde kapsamı dışında bırakılmasında zaruret hissedilmiştir.

İkinci fıkra maddeye Komisyonumuzca eklenmiştir. Fıkra hükmü, Anayasanın 68 nci maddesinde milletvekili ve senatör olmaya engel bir hal olarak hüküm altına alınan bir durumun, kamu görevi ifa eden avukatlara da teşmilinden ibarettir.

Üçüncü fıkra, adayın birinci fıkranın (a) bendinde yazılı cezalardan birini gerektiren bir suçtan kovuşturma altında bulunması halinde, baro yönetim kurulunun iki karardan birini vermekte muhtar olduğunu deriş etmektedir. Bunlardan biri, adayın avukatlığa alınma isteminin kabulüne, diğeri de istem hakkındaki kararın kovuşturma sonuna kadar bekletilmesine dairdir. Bu suretle, baro yönetim kurulu, kovuşturma safahati ve delillerin durumuna göre, adayın ve kamunun menfaatini telif imkânını bulmaktadır. Fıkranın ikinci cümlesi, adayın avukatlığa kabul isteminin yerine getirilmiyerek dava sonuna kadar beklenmesinin zorunlu olduğu hali belirtmektedir.

Son fıkra da, avukatlığa kabul isteminin geri çevrilmesi gereken hallerde, ceza kovuşturmasının sonucu beklenmeden **istem**in kara-

ra bağlanacağını hüküm altına almaktadır.

Madde 6. — Tasarının altıncı maddesinde yazılı sınavın kabulünün sonucu olarak, «staj bitim belgesi alanlar» ibaresi yerine, «avukatlık sınavını başarmış olanlar» kaydı konulmuş ve adayın levhasına yazılmasını istiyeceği yer barosunun, ikametgâhının bulunduğu yer barosu olması hususundaki tahdit de, «başvurdukları» yer barosu olarak kaldırılmış ve genişletilmiştir.

Madde 7. — Tasarının 7 nci maddesinden alınmıştır. Ancak, birinci fıkradaki, «başvurma tarihinden» ibaresi, açıklık ve kesinlik verilmek amacıyla, «Başvurma dilekçesinin varış tarihinden» şeklinde değiştirilmiştir.

İkinci fıkranın başındaki, «dosya tamamlandığı halde» kelimeleri, bu fıkroda, birinci fıkradaki süreden farklı bir süre derpiş edildiği anlamını vermeye ve bu suretle karışıklık yaratmaya müsait bulunduğundan, maddeden çıkartılmıştır.

Madde 8. — Tasarının 8 nci maddesine tekabül edip, bu maddedeki prensipleri muhafaza etmekte ise de, aşağıda izah edilen nedenlerle bazı değişiklikler yapılmıştır.

Birinci fıkranın üçüncü cümlesi, fıkradan çıkarılarak ikinci fıkraya alınmıştır. Kalan fıkranın ilk cümlesine, 5 nci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak, «veya kovuşturma sonuna kadar beklenmesine karar verdiği» ibaresi ilâve edilmiştir.

İkinci fıkranın son cümlesine, baro tarafından adaya, itiraz tarihini tesbit etmek üzere verilecek belgenin her türlü vergiden de muaf olduğunu belirtmek için, «vergi» kelimesi ilâve edilmiştir.

121 nci maddenin 10 numaralı bendinde, baroların kararlarına karşı yapılan itirazları incelemek ve karara bağlamak hususu, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna görev olarak verildiğinden. üçüncü fıkradaki Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu ibaresinden lüzumsuz bir tekrardan ibaret olan, «yönetim kurulu» kelimeleri çıkarılmıştır. Bu fıkraya ayrıca, sıkı bağlılığı ve doğurduğu neticenin ayniyeti bakımından tasarı maddesinde müstakil fıkra teşkil eden, «Türkiye Barolar Birliği itiraz tarihinden itibaren bir ay içinde bir karar vermezse, itiraz reddedilmiş sayılır.» hükmü de ikinci cümle olarak alınmıştır.

Dördüncü fıkra hükmü prensibe taallük etmekte olup, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olarak Türkiye Barolar Birliği

ve baroların, idari vesayet makamı sıfatiyle Adalet Bakanlığının denetimine tabi olmaları gerekip gerekmediği tartışmasında, idari vesayetın zarureti görüşünü benimsemektedir.

Gerçekten, Anayasanın 122 nci maddesinde esasları tesbit edilen kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile merkezî idare arasındaki ilişkilerin (mahallî idareler) e benzer bir durum arz ettiği yine Anayasanın gerekçesinde gösterilmiştir. İdare hukukunda (hizmet ademî merkezîyeti) tâbiri ile ifade edilen bu durum, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerinde merkezî idarenin vesayet yetkisinin tanınmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak, şu hususun da belirtilmesinde fayda vardır ki, komisyonumuz, Adalet Bakanlığının Türkiye Barolar Birliği ve barolar üzerindeki idari vesayet yetkisine müstenit denetim hakkının, hukukun genel kuralları ve avukatlık müessesesinin mahiyeti ile bağdaşabilecek hudutlar içinde kalması hususunda dikkat sarf etmiş ve Bakanlığa, avukatlarla ilgili konularda re'sen idari tasarruflarda bulunma yetkisi tanınmıyarak, idari vesayet rejimi gereğince birlik ve barolar organlarının bazı kararlarını onaylama hususunda bir yetki verilmesi ile yetinilmesini zorulu mütalâa etmiştir.

Bu prensibin ışığı altında bu maddenin 4, 5 ve 6 ncı fıkraları hükmü incelendikte; Adalet Bakanlığının onaylamasına tabi kararların sadece, baro yönetim kurullarının, adayın levhaya yazılmasına dair kararları ile Türkiye Barolar Birliğinin, itiraz üzerine adayın levhaya yazılması hakkında ittihaz ettiği kararları olduğu görülür. Türkiye Barolar Birliğinin itirazın reddine dair verdiği kararlar kesin olup, ancak Danıştayda dava konusu yapılabilir. Keza Adalet Bakanlığının vereceği kararlar hakkında aday, ilgili baro ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun da Danıştaya başvurabilecekleri 6 ncı fıkra ile hüküm altına alınmıştır.

Son fıkra, tasarıdaki hükmün aynıdır.

Madde 9.— Tasarının 9 ncu maddesinden, dil; Türkçeleştirilerek alınmıştır. Ancak, maddenin son fıkrasına, tutanağın kimler tarafından imzalanacağı ve nerede saklanacağı belirtilmek suretiyle açıklık verilmiştir.

Madde 10. — Tasarının 10 ncu maddesinden, bazı ilâveler yapılmak suretiyle alınmıştır. Yapılan ilâveler, 5 nci maddenin 3 ncü fıkrasındaki hükümle tenazuru sağlamak amacıyla, «kovuşturma sonuna kadar beklemesine» dair kararın da madde kapsamına alınması ile ilgilidir. Böylece, bekleme süresi içinde de adayın başka baroya yazılması önlenmiş olacaktır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Madde 11. — Tasarının 11 nci maddesinden dili Türkçeleştirilerek alınmış ve ayrıca «tüccarlık» deyiminin yerine, Türk Ticaret Kanununda yer alan «tacirlik» deyimini konulmuştur.

Madde 12. — Tasarının 12 nci maddesinden alınmış ancak, ikinci fıkrasına, birinci fıkranın (a) bendinde sözü geçen Cumhuriyet Senatosu üyeleri ile milletvekillerinin ve (e) bendinde gösterilenlerin, aleyhine dava alamıyacakları kurum ve kurullar arasına köy tüzel kişilikleri de dâhil edilmiştir. Bu ilâve, köy tüzel kişiliklerinin menfaatlerinin, Hazine, belediye ve özel idarelerin menfaatları ile aynı nitelikte bulunmasının tabii sonucudur.

Üçüncü fıkrada, muvazaa iddialarını önlemek maksadiyle, yasaklı avukatların yanında çalıştırdıkları avukatlar da, yasağın kapsamı içine alınmıştır.

Dördüncü fıkranın başına «bir bağlı olarak» ibaresinin eklenmesi suretiyle, bir yıldan az bir süre için ve sözleşme ile bağlananların serbest avukatlık yapmalarına imkân sağlanmıştır. Bu arada fıkranın ikinci cümlesindeki «sürekli bir kadroya bağlı olmaksızın» deyiminin de izahında fayda mülâfaza edilmiştir. Burada «sürekli bir kadro» tâbiri ile en az bir yıllık bir bağlantı kastedilmiş olup, kadroya bağlı olmaksızın ve bir yıldanaz bir süre için yapılan sözleşmelerle bağlananların, bağlandıkları daire ve kurum dışındaki üçüncü kişilere ait dava ve işleri takip etmelerine madde hükmü engel teşkil etmeyecektir. Aksi halin kabulü, küçük kasaba belediyeleri ile küçük yer özel idarelerinin mahdut bütçeleriyle avukat bulmaları imkânını ortadan kaldırma sonucunu doğurur.

Madde 13. — Tasarının 13 ncü maddesinden alınmıştır. Birinci fıkrasında, hâkim veya Cumhuriyet Savcısının baktığı dava ve işlerde avukatlık edemeyecekler arasına, fıkrada sayılanlar kadar, hatta onlardan da fazla yakın bulunan eşlerin de alınmasında zaruret görülmüş ve fıkradaki «bulduğu mahkeme veya dairelerdeki» deymi de, bilhassa büyük şehirlerdeki bir hâkim veya Cumhuriyet Savcısının eşi, yahut maddedeki derecede hısımları olan bir avukatın o şehirde avukatlık yapmasını önliyeceği ve bu suretle gayeyi aşan bir tahdit olduğundan çıkarılmış ve yerine «baktığı» deyimini konularak tahdidin sınırı kısmen daraltılmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası, evliliğin sona ermesiyle eşler arasında bir ilişki kalmıyacağından ve tahdidin devamında da bir fayda düşünülmediğinden metinden çıkartılmıştır.

Madde 14. — Tasarının 14 ncü maddesinden alınmış olup, sadece ikinci fıkrasına «Anayasa Mahkemesi Üyeleri» de ilave edilmiş ve başkaca değişiklik yapılmamıştır. Bu ilâve de, Anayasa Mahkemesi Üyelerinin, yüksek mahkemeler hâkimlerinden ayrı olarak zikredilmeleri zaruretinden doğmuştur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Staja ait hükümlerin yer aldığı bu kısımda, Tasarıda 15 nci maddenin 33 ncü maddeye kadar olan ve 19 madde içinde yer alan hükümler, 15 den 27 nci maddeye kadar 13 madde içinde toplanmış ve bu maddelerde de, sınavın kabulünün gerektirdiği zaruri değişikliklerden gayri staj süresinin bir yıldan birbuçuk yıla çıkarılması yolunda değişiklik yapılmıştır.

Madde 15. — Tasarının 15 ve 16 ncı maddelerini ihtiva etmektedir. Bu maddede, bir yıl olan staj süresi, ilk altı ayı mahkemelerde ve kalan bir yılı da avukat yanında olmak üzere birbuçuk yıla çıkarılmıştır. Staj süresinin uzatılması, adayın, hukuki bilgi ve tecrübelerini daha fazla artırarak, avukat olması için gerekli yeterliği kazanması gayesine mâtuftur. Aynı maddede, yanında staj yapılacak avukatın en az 10 yıl kıdemli olması şartı, bilhassa üye sayısı az olan barolarda bu kadar kıdemli olan avukatın hiç bulunmaması, veya bulunsa bile bunların sayısının azlığı dolayısıyla bütün stajiyerlerin birkaç avukatın yanında toplanması gibi bir durumu ortaya çıkarılması bakımından avukatın stajiyerlerle gereği gibi ilgilenememelerinden doğacak imkânsızlık ve mazhurları bertaraf etmek için en az 5 yıl kıdemli kâfi görülmesi suretiyle değiştirilmiştir.

Madde 16. — Tasarının 17 nci maddesinden alınmıştır. Bu maddede yapılan değişikliklerden birincisi, sınavın kabulü neticesi 3 ncü maddeye yeni eklenen bend dolayısıyla bend sırasını gösteren harflerin değişmesinin tabii sonucudur. İkincisi ise, stajyerin, staj yaptığı yer barosunda avukatlık yapmasını zorunlu kılan bir hüküm bulunmadığı cihetle, «avukatlık yapacakları yer barosunun» «staj yapacakları yer barosu» olarak değiştirilmesi uygun görülmüştür.

Madde 17. — Tasarının 18 ve 19 ncu maddelerinden alınmış olup, yapılan değişiklik, dilinin Türkçeleştirilmesi ile redaksiyona taallük etmektedir.

Madde 18 — Tasarının 20 ve 21 nci maddelerinden alınmıştır. Yapılan değişiklik, dilinin Türkçeleştirilmesine inhisar etmektedir.

Madde 19. — Tasarının 22 nci maddesine tekabül etmektedir. Maddede yapılan değişiklik, dilinin Türkçeleştirilmesinden başka, ikinci bir fıkra eklenmesinden ibarettir. Bu fıkranın eklenmesinde de, birinci fıkrada verilmesi öngörülen raporun, süratle düzenlenerek baroya tevdi suretiyle, muhtemel sürüncemede bırakma durumlarının önlenmesi hedef tutulmuştur.

Madde 20. — Tasarının 23, 24 ve 25 nci maddelerinden alınmıştır. Maddede, redaksiyon ve dilin Türkçeleştirilmesi yönünden değişiklik yapılmıştır.

Madde 21. — Tasarının 26 nci maddesinden, dili Türkçeleştirmek suretiyle alınmıştır.

Madde 22. — Tasarının 27 nci maddesinden, dili Türkçeleştirilerek ve redaksiyon bakımından düzeltilerek alınmıştır.

Madde 23. — Tasarının 28 ve 29 ncu maddelerinden alınmıştır. Birinci fıkradaki, stajiyere verilecek iznin 15 günden 30 güne çıkarılması, staj süresinin uzatılmasının sonucudur.

Madde 24. — Tasarının 30 ncu maddesinden alınmıştır. Birinci fıkrada her hangi bir değişiklik yapılmamış olmakla beraber, Adalet Komisyonunun gözetimi sınırlarının belirtilmesinde de fayda mülâhaza edilmiştir. 21 nci maddeye göre, avukatlık stajı, listeye yazılma ile başlayacağı cihetle, stajın başlamasından bitimine kadar baronun genel gözetimi altında yapılması tabiidir. Ancak, stajın ilk altı ayı, mahkemelerde yapılacağından, bu süre içinde stajyerin, Adalet Komisyonunun gözetimi altında bulunmasındaki zaruret de aşikârdır. Adalet Komisyonu, bu suretle sadece stajın mahkemeler ve Cumhuriyet Savcılığı ile icra ve iflâs dairelerinde yapılan kısmında gözetim hakkına sahibolup, bu hak da, adı geçen yerlerde stajın gerektirdiği hususlarla sınırlıdır. Meselâ baronun düzenlendiği staj konferanslarına iştirak gibi hususlarda stajyerin katılmasına engel olunması söz konusu edilemez.

Maddenin son fıkrasında yapılan değişiklik, avukat yanındaki stajın bir yıla çıkarılmasının icabıdır. Yine 2 defa rapor verilecek

tir. Ancak, ilk raporun, 3 ayın sonunda değil de 6 ayın sonunda verilmesi gerekecektir.

Madde 25. — Tasarının 31 nci maddesinden alınmış olup, dili Türkçeleştirilmiş, iki fıkraya bölünmüş ve yönetim kurulunun hem staj süresinin uzatılmasına ve hem de staj bitim belgesi verilmesine dair kararlarının kesin olması derpiş edilmiştir.

Madde 26. — Tasarının 32 nci maddesinden alınmıştır. Bu maddede yapılan değişiklikle, staj.yere, avukat yanındaki 3 aylık stajdan sonra, maddedeki şartlarla 9 ay süre ile sulh mahkemelerinden başka icra tetkik mercii hâkimlikleri ile icra ve iflâs dairelerindeki dava ve işlerde de vekâlet alma imkânı sağlanmıştır. Bu suretle stajiyer, staj süresinin yarısına eşit bir sürede bizzat sorumluluk yüklenip dava ve iş takibederek hem daha iyi yetişecek, hem de geçimine yardım edecek bir gelir kaynağına kavuşmuş olacaktır.

Bu maddenin ikinci fıkrası ile de, stajiyerin vekâlet alma yetkisi, son sınavda da başarı gösterememesi veya sınava girme süresini başarı göstermeden geçirmesine kadar uzatılmış ve bu suretle sınava girme için yahut başarı sağlayamamak sebebiyle bekleme yüzünden geçecek süre içinde de, stajiyerin meslekî faaliyetine devamı imkânı sağlanmıştır.

Madde 27. — Tasarının 33 ncü maddesinden alınmış ve ikinci cümleden (Yönetim kurulu) kelimeleri, 121 nci maddenin 10 numaralı bendi hükmü karşısında fazlalık teşkil ettiğinden, çıkartılmış ve başkaca değişiklik yapılmamıştır.

BEŞİNCİ KISIM

Bu kısımda yer alan hükümler, komisyonumuzca genel gerekcede anlatılan nedenlerle getirilmiş olup, yenidir.

Avukatlık meslekine kabul şartlarına dair 3 ncü maddenin (d) bendinde «avukatlık sınavını başarmış olmak» hususu da, mesleke kabul şartları arasına alındığına göre, avukatlık sınavını başaramayan bir stajiyerin, avukat olması mümkün değildir.

Avukat olabilmek için öngörülen stajın, neticede bir sınavdan geçileceğini bilerek yapılması halinde daha ciddi ve faydalı olacağı izahtan varestedir. Ayrıca muhtelif mahkeme, adliye daireleri ve avukat yanında yapılan stajda edinilen bilgi ve tecrübenin bir ku-

rul tarafından yapılacak sınavda değerlendirilmesi, yalnız stajiyerlerin yetişmesi bakımından değil, yanlarında staj yapılanlar bakımından da fayda sağlar. Başka bir deyimle, stajda kazandırılması gereken bilgi ve tecrübe, yanlarında staj yapılanların takdir ve arzularına tabi olmaktan çıkar ve bir sisteme icra edilmiş olur.

Madde 28. — Bu madde yeni olup, sınavın Türkiye Barolar Birliğinde yapılacağı ve sınava, staj bitim belgesi almamış olanların kabul edilemeyeceğini hüküm altına almaktadır. Binnetice sınava girmenin ön şartı, staj bitim belgesi almak, yani asgari birbuçuk yıllık stajı bitirmiş olmaktır.

Madde 29. ve 30. — Bu maddeler de yenidir ve sınav kurulunun kimlerden teşekkül edeceği ve bu kurula üye seçimi hususunu belirtmektedir. Kurulun teşekkül tarzı, görevin önemi göz önünde tutularak düzenlenmiştir.

Madde 31. — Madde yeni olup, sınava gireceklerin tesbitine değişmektedir. İkinci fıkrası, sınava kaç defa girilebileceğine ve son fıkra ise, staj bitim belgesinin verilmesinden itibaren ne kadar süre içinde sınavların bitirilmesi gerektiğine dairdir. Bu takyitlerin konulması, mesleke intisabetmeyi ciddî olarak isteyenlere gerekli imkânın sağlanması ve stajda göstermesi lâzımolan gayret ve çalışmayı gösteremeyip, avukat olmak için yeterli bilgi ve tecrübeyi edinmediği, belli süre içinde, belli sayıda yapılan sınavla sabit olanlara kendi durumlarını takdir ederek, bilgi ve kabiliyetlerine uygun diğer mesleklerle geçmelerinin temini zaruretinden doğmaktadır.

Madde 32. — Madde yeni olup, sınav ve konularını belirtmektedir. Sınavın yılda beş defa yapılması, Sınav Kurulunda görev alanların diğer meslekî görevlerini sekteye uğratmamak zaruretinden doğmuştur.

İkinci fıkrada belirtilen sınavın amacı, ifade tarzından da anlaşılacağı veçhile, stajiyerin staj süresince tatbikattan öğrendiği bilgilerin avukat olmak yeterliğini kazandırıp kazandırmadığının tesbitinden ibarettir. Bu itibarla, sınav, tamamen tatbikî konulara inhisar edecek ve teorik sorular sorulmıyacaktır. Yani, hukuk fakültesinden gerekli sınavları vermek suretiyle diploma almış bir kimsenin aynı konulardan ve aynı mahiyette bir sınava tabi tutulması söz konusu değildir. Esasen bu kısmın baş tarafında verilen izahatta da işaret edildiği gibi, sınavın kabul edilmesinin gerekçesi de,

muhtelif mahkeme, adliye daireleri ve avukat yanında yapılan staj da edinilen bilgi ve tecrübenin bir kurul tarafından yapılacak sınavla değerlendirilmesi olduğuna göre, sınavın tatbiki konulara inhisar etmesi müessesenin bünyesi icabıdır.

Üçüncü fıkrasıyla, sınavın yazılı olacağı derpiş edildikten sonra, sınava girip başarı sağlayamayan adaylara bir şans daha tanınmış ve yazılı sınavdan sonra yapılacak mülakat sonunda da aynı kaniya varılmasının başarısızlık için şart olduğu belirtilmiştir. Bu suretle, yaptığı stajla, avukat olmak yeterliğini kazanmış durumda olduğu halde, her nasılsa yazılı sınavda bunu ıspat edememiş olan adayın, mülakat yoluyla yapılan yoklamada bu yeterliğini ıspat imkânına kavuşturulması mümkün kılınmıştır.

Son fıkra, Yönetmeliğe bırakılacak hususları belirtmektedir.

Madde 33. — Bu maddede yenidir ve sınav sonucunda yapılacak işlemlere temas etmektedir.

ALTINCI KISIM

(Tasarımın beşinci kısmı altıncı kısım olarak düzenlenmiştir.)

Madde 34. — Tasarımın 34 nci maddesinden, yeni bir redaksiyona tabi tutulmak ve dili türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

Madde 35. — Tasarımın 35 nci maddesinden alınmıştır. Redaksiyon yönünden yapılan değişikliklerden başka, birinci fıkranın baştan dördüncü kelimesi «meselelerde» olarak düzeltilmiş ve üçüncü fıkraya da, civar hısımlarına açıklık kazandırmak amacıyla, «usul ve füru ile» kelimelerinden sonra «nesep ve sebepten» kelimeleri eklenmiştir.

Madde 36. — Tasarımın 36 nci maddesinden alınmıştır. Birinci fıkradaki, «vazifeleri dolayısıyla muttali oldukları hususları» deyimine açıklık verilerek, görevdeki sıfatları da sayılmıştır.

İkinci fıkraya yapılan ilâve ile de, iş sahibinin muvafakati olsa bile avukatın tanıklık etmekten çekinebileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu suretle avukat, tanıklık edip etmiyeceğini, görevinin niteliği ile halin icabına göre kendisi takdir edecektir.

Son fıkrada, sır saklama yükümlülüğü barolar ve Türkiye Barolar Birliği memurlarına da teşmil edilmiştir. Filhakika, bu me-

murların görevleri icabı öğrendikleri sırları açığa vuramamaları ve bu hususta tanıklık etmemeleri, aynı konuda avukatlara tahmil edilen sır saklama yükümlülüğünün tabii bir sonucu olup, aksi halin kabulü, bir taraftan saklanan sırrın, diğer taraftan açığa vurulması gibi çelişik bir durum yaratacaktır.

Madde 37. — Tasarının 37 nci maddesinden, dili Türkçeleştirilmek ve noktalaması yeniden yapılmak suretiyle alınmıştır.

Madde 38. — Tasarının 38 nci maddesinden alınmıştır. Birinci fıkraya eklenen (d) bendi, avukatın neticeten kendi sorumluluğunu gerektirecek bir hususta avukatlık etmekten çekinmesini sağlamak için ve (e) bendi de, meslek dayanışmasının icabı olarak sevk edilmiştir. (f) bendinde yapılan değişiklik de, meslekî dayanışma ve düzen gereklerinin avukatın takdirine terk edilmeyerek, Türk'ye Barolar Birliğince objektif esaslara göre tesbiti gayesine mâtuftur.

İkinci fıkradaki zorunluluk, avukatın ortaklarına ve yanında maaşla çalıştırdığı avukatlara da teşmil edilmiştir.

Son fıkra, meslek dayanışması ve düzenini gereği olarak maddeye eklenmiştir.

Madde 39. — Tasarının 39 ncu maddesinden alınmakla beraber, dilinin Türkçeleştirilmesinden başka, son fıkraya, avukatlık ücreti ile aynı nitelikte bulunan «avukatın yapmış olduğu giderler» de ithal edilmiştir.

Madde 40. — Tasarının 40 nci maddesinden, zamanaşımının Borçlar Kanunu sistemine uygun hale getirilmesi suretiyle alınmıştır.

Madde 41. — Tasarının 41 nci maddesinden alınmıştır. İkinci fıkranın her iki cümlesine de, kaçınılmaz sebeple eşdeğerde bulunan «haklı bir özür» de eklenmiş ve bu suretle avukatın haklı bir özürünün de kaçınılmaz sebep gibi değerlendirilmesi sağlanmıştır.

Üçüncü ve dördüncü fıkralar, Borçlar Kanununda yer almış bulunduğu ve kısmen de birinci fıkranın tekrarı niteliğinde olduğundan maddeden çıkarılmıştır.

Madde 42. — Tasarının 42 ve 151 nci maddeleri hükümlerinin birleştirilmesi suretiyle yeniden düzenlenmiştir.

Birinci fıkrada yapılan değişiklik, «İlgililerin isteği üzerine» de-yimi yerine, hükme açıklık kazandırmak ve isteği tevsik etmek ama-ciyle «İlgililerin yazılı istemi üzerine» deyiminin konulmasından ve iş sahibinin istediği bir avukatı tutmak hususundaki hakkının mah-fuziyetini temin amacıyla de «İş sahiplerinin haberdar edilmesi» ye-rine «İş sahiplerinin yazılı muvafakatının alınması şartı» ikame edil-mesinden ibarettir.

İkinci fıkranın ikinci cümlesindeki bir aylık süre, devir ve tes-lim işinin ikmalî için kısa görüldüğünden üç aya çıkartılmıştır.

Dördüncü fıkra, görev verilen avukatın haklı nedenlerle görevi reddedebilmesine imkân vermek gayesiyle getirilmiştir.

Beşinci fıkradaki hüküm, birinci fıkrada yer alan hükmün man-tikî sonucudur. Zira, temsil edilen avukatın geçici olarak işle ilgisi kalmadığına göre, bu süre içinde talimat vermesi de kabul edilemez.

Son fıkra hükmü, görev verilen avukatın ücreti meselesini hal için getirilmiştir. Bu ücretin temsil edilen avukat tarafından öden-mesinde, işin kendi adına yürütülmesi bakımından, zaruret bulun-maktadır.

Madde 43. — Tasarının 43 ncü maddesinden, dilj Türkçeleştiril-mek ve yeniden redaksiyona tabi tutulmak suretiyle alınmıştır.

Madde 44. — Tasarının 44 ncü maddesinden alınmıştır. Yapılan değişiklik, yeniden redaksiyona tabi tutulması ile (avukat bürosu) isminin (ortak avukat bürosu) şekline çevrilmesinden ibarettir İsim değişikliği, birden fazla avukatların çalışmalarını ortaklık şeklinde birleştirdiklerini ifade etmek için yapılmıştır.

Madde 45. — Tasarının 45 nci maddesinden alınmıştır. İkinci fıkradaki (memurluğa) kelimesi, avukatlığın mahiyeti ile ilgisi bu-lunmadığından fıkradan çıkartılmıştır. Son fıkradan da, birinci ve ikinci fıkralara aykırı hareket disiplin cezasını gerektirip, bu ceza-ları da esasen disiplin kurulu vereceğinden, haşiv mahiyetinde gö-rülen (disiplin kurulunca) kelimeleri çıkartılmıştır.

Madde 46. — Tasarının 46 ncü maddesinden alınmıştır.

Birinci fıkraya eklenen cümle ile a) Adalet daireleri içinde im-kân yani fotokopi makinası bulunduğu, b) Gerekli giderler de öden-diği takdirde fotokopi yoluyla örnek çıkartılmasına imkân tanınmış-tır. Bu şartlardan biri bulunmadığı takdirde, fotokopi yoluyla örnek

çıkarılması mümkün olamayacaktır. Meselâ, adalet dairesi dışında, hâk'im kararı olmadıkça evrakin götürülmesi suretiyle fotokopi yoluyla örnek çıkarılması mümkün değildir.

İkinci fıkra, birinci fıkranın ikinci cümlesinde yer alan hükmün yerine kaim olmak üzere getirilmiş olup, dava ve dosyaların incelenebileceği yerler tadadi olarak gösterilmiştir. Bu inceleme sırasında, mahkeme kalemi veya icra iflâs dairesi personelinin, dosyaların korunmasındaki sorumlulukları icabı, gerekli gözetimi yapmaları tabiidir.

Tasarının 47 nci maddesinden alınmıştır.

Dili Türkçeleştirilmiş ve birinci fıkradaki beş yıllık yasak süresi, tazminatta zamanaşımına dair 40 nci maddedeki süreyle ahenkli olmak üzere, bir yıla indirilmiştir.

İkinci fıkra hükmü de, muhtemel muvazaaları önlemek gayesiyle getirilmiş olup, çekişmeli hakları edinme yasağı avukatın ortakları ile yanında çalıştırdıkları avukatlara da teşmil edilmiştir.

Madde 48. — Tasarının 48 nci maddesinden, aracı kullanan avukatların da, araçılar gibi aynı ceza ile cezalandırılacakları hükmü birinci fıkraya eklenmek suretiyle alınmıştır.

Madde 49. — Tasarının 49 ncu maddesinden alınmış ise de, avukatların mahkemelere çıkarken giymek zorunluğunda oldukları resmî kıyımın, Adalet Bakanlığı yerine Türkiye Barolar Birliğince belirtileceği yolunda değiştirilmiştir.

Madde 50. — Tasarının 50 nci maddesinden alınmıştır. Yapılan değişiklikle, hem madde açıklığa kavuşturulmuş ve hem de ayrılacak yerin ihtiyaca yetecek nitelikte olması hüküm altına alınmıştır. Ancak, bu yerin imkânlarla sınırlı olarak ayrılacağı tabiidir.

Madde 51. — Tasarının 51 nci maddesinden, dili Türkçeleştirmek ve noktalamalar düzeltilmek suretiyle alınmıştır.

Madde 52. — Tasarının 52 nci maddesinden alınmıştır Birinci fıkrada, avukatın tutmakla yükümlü olduğu dosya ile birlikte duruşmalara çıkması zorunluluğu, avukata lüzumsuz külfet tahmil edeceği cihetle maddeden çıkartılmıştır.

Madde 53. — Tasarının 53 ncü maddesinden, sadece noktalaması düzeltilerek alınmıştır.

Madde 54. — Tasarının 54 ncü maddesinden, dili türkçeleştirilmek ve yeniden redaksiyona tabi tutulmak suretiyle alınmış olup, iki fıkraya ayrılmıştır. Ayrıca sicil cüzdanını görmeye yetkili kimselerin, gerekli gördükleri notu alabilecekleri hususu da maddeye eklenmiştir.

Madde 55. — Tasarının 55 nci maddesinden alınmış ve avukatların tabelâlarında ve basılı kâğıtlarında, avukat unvanı ile akademik unvanlarından başka sıfat kullanmalarını bir nevi reklâm olarak yasaklayan hüküm de eklenmiştir.

Madde 56. — Tasarının 56 ncı maddesinden alınmakla beraber dili türkçeleştirilmiş, üçüncü fıkrada baskı hatası neticesinde (altı ay) olarak yazılan cezanın azamî haddi 6 yıla çıkartılarak düzeltilmiş ve son fıkranın ikinci cümlesine harç ve resimden gayri vergileri ödemek şartı da eklenmiştir.

Madde 57. — Tasarının 57 nci maddesinden alınmıştır. Yapılan değişiklikle, görev sırasında veya yaptığı görevden dolayı avukata karşı işlenen suçlar hakkında, bu suçların (memurlar yerine hâkimlere karşı işlenmesine ilişkin hükümlerin uygulanacağı maddede belirtilmiştir.

Madde 58. — Tasarının 58 nci maddesinden, yeniden redaksiyona tâbi tutulmak ve para cezasının, hafif para cezası olduğu belirtilmek suretiyle alınmıştır.

Madde 59. — Tasarının 59 ncü maddesinden alınmıştır. Yapılan değişiklik, redaksiyon ve dilin türkçeleştirilmesi yönündendir.

Madde 60. — Tasarının 60 ncı maddesinden, yeniden redaksiyona tabi tutulmak ve dili Türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır. Ayrıca, birinci fıkradaki «59 ncü maddede yazılı mercilerin...» ibaresi bu mercilerin munhasıran mahkemeler olması sebebiyle «59 ncü maddede yazılı mahkemelerin...» şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 61. — Tasarının 61 nci maddesinden, dili Türkçeleştirilmek ve yeniden redaksiyona tabi tutulmak suretiyle alınmıştır.

Madde 62. — Tasarının 62 ncı maddesinden alınmıştır. Yapılan değişiklik, redaksiyon dilinin türkçeleştirilmesi ve görevdeki sıfatın arklanması yönlerindedir.

Madde 63. — Tasarının 63 ncü maddesinden alınmakla beraber,

birinci fıkraya, işten yasaklanan avukatlar da ithal edilmiş ve ikinci cümle dahi bu değişikliğe uygun hale getirilmiştir.

İkinci fıkrada yapılan değişiklikle, ceza, fiilin ağırlığına uygun hale getirilmiş ve asgari haddi bir aydan altı aya çıkartılmıştır.

Son fıkra, yeni bir hüküm olup, bu madde kapsamın giren suçları işliyenlerin behemehal takibe uğramasını sağlamak için mahkemeler, icra ve iflâs daireleri ile barolara, keyfiyeti Cumhuriyet savcılığına bildirmek zorunluğunu yüklemekte ve baroların da ayrıca tahkikat sonucundan haberdar edilmesini temin gayesini gütmektedir.

Madde 64. — Tasarının 64 ncü maddesinden alınmıştır. Yapılan değişiklik, birinci fıkraya «Baro başkanı»nın ilâvesi ve son fıkrada da, hükmedilen para cezalarından tahsil edilenlerin baroya irad yazılacağından tasrihinden ibarettir. Baro başkanının ilâvesi, denetleme ve şikâyetle ilgili meselelerde bu kanunun başkana yüklediği görevlerin, hükmedilip tahsil edilen para cezalarının baroya irad kaydı da, disipline ait hükümlerde kabul edilen prensibin gereğidir.

Madde 65. — Tasarının 65 nci maddesinden, d'li türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

YEDİNCİ KISIM

(Tasarının altıncı kısmı yedinci kısım olarak düzenlenmiştir.)

Madde 66. — Tasarının 67 ncı maddesinden dili türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

Madde 67. — Tasarının 68 ncı maddesinden, dili türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

Madde 68. — Tasarının 69 ncu maddesinden, dili türkçeleştirilmek ve ikinci fıkrası da değiştirilmek suretiyle alınmıştır. İkinci fıkrada yapılan değişiklik, nakil dilekçelerine eklenecek belgeler ile nakilde uygulanacak usullerin yönetmeliğe bırakılmasından ibarettir.

Madde 69. — Tasarının 70 ncı maddesinden bazı değişiklik yapılarak alınmıştır.

Birinci fıkrada yapılan değişiklik, nakil isteğiyle başvuru baro yönetim kurulunun, avukat hakkında gerekli gördüğü her türlü inceleme ve işlemleri de yapacağından derpişi ve nakledilen barodan

özellikle soracağı hususların nelerden ibaret olduğunun belirtilmesi ile, sorulacak hususlardan disiplin kovuşturmasının sonuçlanmasından veya avukatın baroya borçlarını ödemesinden önce hiçbir işlemin yapılamıyacağına hüküm altına alınmasından ibarettir. Bu suretle, nakledilen barodan sorulan hususların bir sonuç doğurması sağlanmakta ve nakledilen baroca yapılan disiplin kovuşturması sonuçlarından veya avukatın baroya borçlarını ödemesinden önce naklin yapılması imkânı kaldırılmaktadır.

Son fıkrada yapılan değişiklikle de, nakil isteminin kabulü hakkında baroca verilen karar kesin hale getirilmiş ve Türkiye Barolar Birliğinin uygun görmesine dair hüküm çıkartılmıştır. İkinci cümle ile de, nakil isteminin kabulüne karar veren baroya, bu kararını Türkiye Barolar Birliği ile avukatın ayrıldığı baroya derhal bildirmek zorunluğuna yüklenmektedir.

Madde 70. — Tasarının 71 nci maddesinden, dili Türkçeleştirilmek ve dördüncü fıkradaki karar verme süresinin, itiraz tarihinden değil, itiraz dilekçesinin varışı tarihinden başlatılması şeklindeki değişiklikle alınmıştır. Dördüncü fıkradaki değişiklik, süre başlangıcının kesin olarak belirtilmesi amacıyla yapılmıştır.

Madde 71. — Tasarının 72 nci maddesinden alınmış olup, yapılan değişiklik, redaksiyon ve dilin Türkçeleştirilmesi ile ikinci fıkranın son cümlesinde, 8 nci maddenin son fıkrası yerine 6 ncı fıkrasına atıf yapılmasından ibarettir.

Madde 72. — Tasarının 73 ncü maddesinden, redaksiyon ve dilin Türkçeleştirilmesi yönünden gerekli değişiklik yapılarak alınmış, ayrıca 65 ve 190 ncı maddelerdeki halleri de maddenin kapsamına olan iki bend eklenmiştir.

Madde 73. — Tasarının 74 ncü maddesinden, dili Türkçeleştirilerek alınmıştır.

Madde 74. — Tasarının 75 nci maddesinden alınmakla beraber, dili Türkçeleştirilmiş, ayrıca birinci fıkrada, 5 nci maddenin (a) bendinde yapılan değişikliğin tabii sonucu olarak, «mahkûm olanların» deyimine yerine «kesin olarak hüküm giyenlerin» deyimini ikame edilmiş, son fıkra redaksiyon bakımından değiştirilmiş ve 8 nci maddede yapılan değişiklik gereği olarak da son fıkrası yerine altı ve yedinci fıkralara atıf yapılmıştır. Ayrıca maddenin kenar başlığı da muhtevayı daha iyi ifade eder hale getirilmiştir.

Madde 75. — Tasarının 66 ncı maddesinden, dili Türkçeleştirilmek ve birinci fıkradaki «üç senede bir olmak üzere» kaydı çıkartılmak suretiyle alınmıştır. Filhakika, baro levhasında yazılı avukatların kimler olduğunun baro haricindekilerce bilinmesi liste ile mümkün olduğundan, bu listenin üç senede bir gibi uzun aralarla düzenlenmesi sakıncalı görülmüştür.

SEKİZİNCİ KISIM

(Tasarının yedinci kısmı sekizinci kısım olarak düzenlenmiştir)

Madde 76. — Tasarının 76 ncı maddesinden, d'li Türkçeleştirilerek alınmıştır. Ancak, burada maddenin son fıkrasının, baroların protokoldaki yeri bakımından açıklanmasında fayda mülâhaza edilmiştir. Şöyle ki, resmî törenlerde baronun levhasında yazılı bütün avukatlarla Cumhuriyet savcısının yanında yer alması söz konusu olmayıp, baroyu temsil eden kimsenin bu yerde bulunması yeterli olacaktır ki, bu kimse de, baroyu temsil görevi bu kanunun 97 nci maddesinin 1 numaralı bendinde baro başkanına verildiğinden, baro başkanı olacaktır.

Madde 77. — Tasarının 77 nci maddesinden, bazı değişikliklerle alınmıştır. Üçüncü fıkra, baroların kuruluşlarını Türkiye Barolar Birliğine bildirecekleri hükmüne inhisar ettirilmiş ve son fıkrada da, baroların tüzelkişiliği kazanmalarının keyfiyetin Türkiye Barolar Birliğince Adalet Bakanlığına bildirilmesiyle mümkün olacağı hükmü getirilmiştir.

Madde 78. — Tasarının 78 nci maddesinden alınmıştır.

Birinci fıkrada yapılan değişiklik redaksiyon yönündendir.

İkinci fıkraya, ikamet giderleri de eklenmiştir.

Son fıkra yeni olup, bir kişide birleşmeyecek görevleri gösteren bir hükümdür.

İKİNCİ BÖLÜM

Madde 79. — Tasarının 79 ncu maddesinden alınmakla beraber, baronun organları arasına baro başkanlığının da dahil edilmesi suretiyle değiştirilmiştir. Filhakika, özel görev ve fonksiyonu bulunması ve baroyu temsil etmesi bakımından baro başkanlığının ayrı

bir organ olarak kabulünde zaruret bulunduğu aşikârdır.

Madde 80. — Tasarının 80 nci maddesinden redaksiyon bakımından gerekli değişiklik yapılarak alınmıştır.

Madde 81. — Tasarının 81 nci maddesinden alınmış; dili Türkçeleştirilmiş ve 5 numaralı bend çıkarılarak iki yeni bend eklenmiştir. 5 inci bendin çıkarılması istifanın bir karara lüzum olmadan netice tevlidetmesi ve istifadan sonra seçilenin görev süresinin 96 ncı maddede düzenlenmiş bulunması sebepleriyledir. Eklenen 5 numaralı bend, içyönetmeliğin onanmasına dair olup, baronun en yüksek organı sıfatıyla, baronun bütün işlerinde uygulanacak esasları ihtiva etmek üzere, yönetim kurulunca hazırlanan yönetmeliğin, genel kurulun onayından geçirilmesindeki zaruretle getirilmiştir. Eklenen 6 numaralı diğer bend, sosyal dayanışmanın gereğini yerine getirmek görevini genel kurula vermektedir.

Madde 82. — Tasarının 82 nci maddesinden kenar başlığı değiştirilip, kısaltılmak suretiyle alınmıştır.

Madde 83. — Tasarının 84 ncü maddesinden redaksiyon yönünden değiştirilerek alınmıştır.

Madde 84. — Tasarının 83 ncü maddesinden, ikinci cümlesine çağrı mektubunun taahhütlü olarak postaya verileceği kaydı eklenmek suretiyle alınmıştır. Bu değişiklikle, çağrı mektubunun, muhataba vüsülü daha emin hale getirilmiştir.

Madde 85. — Tasarının 85 nci maddesinden, birinci fıkrası değiştirilmek suretiyle alınmıştır. Bu fıkroda yapılan değişiklik, genel kurul başkanlık divanına bir başkanvekilinin eklenmesi, seçimin, aksine karar alınmadıkça işari oyla yapılması ve en çok oy alanların seçilmesi şeklindedir. Bu suretle başkanvekilinin seçilmesiyle, başkanın görevi hafifliyecek ve seçim sistemindeki değişiklikle de, başkanlık divanının süratle teşkilî sağlanmış olacaktır.

Madde 86. — Tasarının 86 ncı maddesinden, değiştirilerek alınmıştır. Yapılan değişiklikle, haklı bir engele dayanmadan, genel kurulun olağan ve olağanüstü toplantılarına katılmıyan avukata, uyarı ve para cezasının baro başkanı tarafından verilmesi derpiş edilmiş ve bu cezalara itirazın baro disiplin kuruluna yapılması ile kesinleşen para cezalarının tahsilî usulü hüküm altına alınmıştır. Bu suretle, cezaların verilmesinde sürat sağlanırken, bu cezaların itirazın disiplin kurulunca incelenmesine de imkân verilmiştir.

Madde 87. — Tasarının 87 nci maddesinden değiştirilerek alınmıştır.

İkinci fıkrada yapılan değişiklik, 100 den fazla üyesi olan barolarda toplantı ve görüşme yeter sayısının üyesi çok olan barolar da toplantı ve görüşmeye imkân vermek için, yedide birden onda bire indirilmesinden ibarettir.

Üç ve dördüncü fıkralardaki değişiklikle de, karar almada ve seçimlerde en çok oy almak yeterli sayılmıştır. Bu suretle, aynı konuda yapılan tekliflerden, oy sayısı ne olursa olsun en çok oy alan teklif baronun kararı olacak ve seçimlerde de en çok oy alan veya alan adaylar (oy sayısı ne olursa olsun) seçilmiş sayılacaklardır.

Madde 88. — Tasarının, 88 nci maddesinde, kenar başlığına «ya-sağı» kelimesinin ilâvesi ve yeniden redaksiyona tabi tutulması suretiyle alınmıştır.

Madde 89. — Tasarının 89 ncu maddesinden alınmıştır. İkinci fıkrada yapılan değişiklik, yönetim kurulu yedek üye sayısının, asıl üye sayısına eşit hale getirilmesinden ibarettir. Bu suretle, seçim döneminden önce her hangi bir suretle asıl üyelerin tamamına yakın kısmının ayrılması halinde de noksanlık yedek üyelerle doldurulmak suretiyle, yönetim kurulunun inkıtasız görevine devam imkânı sağlanmıştır.

Madde 90. — Tasarının 90 nci maddesinden geniş çapta değişiklik yapılmak suretiyle alınmış ve yeniden düzenlenmiştir.

Birinci fıkra, Yönetim Kurulu üyeliğine seçilme yeterliğini belirtmektedir. Üyelik için avukatlıkta en az 10 yıl kıdemın olması, bu Kurulun görevinin arz ettiği önemin gereğidir. Ancak, üye sayısı 50 den az olan barolarda, fiilî imkânsızlık yönünden, üyelik için kıdem şartı aranmamıştır.

Seçilme engellerine değinen ikinci fıkradan, disiplin kovuşturması altında bulunmanın seçilmeye engel olması kaydı, muhtemel tertip ve takdirleri önliyerek, engelleri kesin durumlara hasretmek amacıyla çıkartılmıştır. Geçmiş beş yıl içinde verilmiş olup, seçilmeye engel teşkil eden disiplin cezalarının kesinleşmiş olması ve bu cezaların Disiplin Kurulunca verilmiş bulunması kaydı da, seçilmeye engel teşkil edecek ağırlıkta bulunmayan fiiller için Baro Başkanınca verilmiş para cezalarının seçilme engeli teşkil eylememesi ve

kesinleşmemiş disiplin cezalarının, bunun verilmesine sebep olan fiillerin kesin olarak sübutunu ifade etmemesi yönünden maddeye eklenmiştir.

Üçüncü fıkra, seçimi idare ederecek Tasnif Kurulunun teşkiline dairdir.

Dördüncü fıkra, seçimin gizli oyla yapılacağı oy puslalarına en az ve en çok ne kadar aday ismi yazılabileceği ve oy puslalarında hesaba katılmıyacak aday isimleri ile ilgili hususları düzenlemektedir. Sistem, oy puslasına, en az seçilecek asıl aday sayısından bir fazla ve en çok da asıl aday sayısı kadar aday ismi yazılmasıdır. Bu miktardan az ismi ihtiva eden oypuslası geçerli olmayacak ve fazla aday isimleri de sondan başlamak suretiyle hesaba katılmıyacaktır.

Beşinci fıkra, adayların her hangi bir baroya tabi olmaksızın aldıkları oyların çokluğuna göre sıralamak asıl veya yedek üye seçilmiş olacaklarına dairdir.

Son fıkra, tasarı metnindeki hükümden Baro Başkanının çıkarılmış olması yönünden farklıdır. Baro Başkanlığı da ayrı bir organ olduğu cihetle, bu çıkartma da tabiidir.

Madde 91. — Tasarının 91 nci maddesinden aşağıdaki değişiklik alınmıştır :

Birinci fıkradan Baro Başkanı çıkarılmış ve yanlış anlayışa yer verilmemek için de her yıl yarısı yenilenecek üyelerin hem asıl ve hem de yedek üyeler olduğu açıkça madde metnine yazılmıştır.

İkinci fıkra yeni hüküm olup, 90 ncı maddede kabul edilen seçim şeklinin tabii sonucudur.

Madde 92. — Tasarının 92 nci maddesinden alınmakla beraber, ikinci fıkrasından, 90 ncı maddede yapılan değişiklik gereği olarak, «veya disiplin kovuşturmasına başlanmış» ve «veya disiplin soruşturması» kelimeleri çıkartılmıştır.

Madde 93. — Tasarının 93 ncü maddesinden, yalnız noktalaması yönünden yapılan değişiklikle alınmıştır.

Madde 94. — Tasarının 94 ncü maddesinden, yalnız noktalaması değiştirilerek alınmıştır.

Madde 95. — Tasarının 95 nci maddesinden alınmakla beraber,

dili türkçeleştirilmiş, bazı bendlerde değişiklik yapılarak yeniden kaleme alınmış ve bir bend ilâve edilmiştir.

İkinci fıkranın 3 numaralı bendine, baro levhası ve avukatlar listesi birbirinden ayrıldığı cihetle, baro levhası kelimeleri eklenmiştir.

5 numaralı bende, avukatla iş sahibi arasında çıkan genel anlaşmazlıklarla, ücret anlaşmazlıklarında hakemlik etmek de ithal edilmiştir. Bunların ithali, avukatlık meslekinin icrasında, yönetim kuruluna yükletilen diğer görevlerin tabii sonucudur.

İkinci fıkraya 17 numaralı bendin eklenmesi de, barolardan istenecek mütalâanın yönetim kurulunca verileceğini belirtmek amaçlıdır.

18 nci bend olan tasarımın 17 nci bendindeki «bu kanunla» tâbirini de, diğer kanunlarla da yönetim kuruluna yetki verilebileceğinden, genelleştirilmiş ve «Kanunlarla» şeklinde yapılmıştır.

Madde 96. — Bu madde tasarıda mevcut değildir. Komisyonumuzca yeni bir madde olarak düzenlenmiştir. Baro başkanının seçimi ile seçim dönemi bitmeden ayrılma halini düzenlemektedir. İki yıllık süre için seçilme ve yeniden seçilmenin caiz olması, yönetim kurulu üyelerinin görev süreleriyle ayniyeti sağlamak içindir. Baro başkanı olmak için 50 den fazla üyesi olan barolarda 15 yıl kıdem gerekmesi de, görevin arz ettiği önemle orantılıdır. Seçilme yeterliği, engelleri ve başkanlığın sona ermesinde de, yönetim kurulu üyeleri için kabul dilen esaslar benimsenmiştir. Seçim döneminin bitmesinden önce ayrılan baro başkanının yerine seçilenin geri kalan süreyi tamamlaması, periyodik seçimi mümkün kılmak gayesine mâtuftur.

Madde 97. — Tasarımın 98 nci maddesinden, dili Türkçeleştirilmek, bendleri harfle değil rakamla teselsül ettirilerek ve bir bendi çıkarılarak, yerine üç yeni bend ilâve edilmek suretiyle alınmıştır. İlâve bendler 6, 7 ve 8 numaralı olanlardır. 6 numaralı bend, meslek menfaatlerinin korunması, 7 numaralı bend Türkiye Barolar Birliğinin, baro ve yönetim kurulunun, bir yıllık faaliyetinden haberdar edilmesinin de başkanın görevleri arasına alınması ve 8 numaralı bend de, kanunlarla verilen yetkilerin kullanılmasının da başkanın görevleri arasında sayılması zorunluğuyla getirilmiştir.

Madde 98. — Tasarının 96 ncı maddesinden alınmıştır. Yapılan değişiklik, dilin Türkçeleştirilmesinden başka ikinci fıkranın son ve son fıkranın da ikinci fıkra olarak yerlerinin değiştirilmesinden, yönetim kurulunun başkanlık divanı üyelerinin sayısının yükseltilmesi hakkındaki yetkisinin, bütün barolarda başkanlık divanı üye sayısının aynı olmasını temin amacıyla kaldırılmasından ve görev süresi dolmadan ayrılan üyenin yerine yenisini seçmek için konulan bir aylık sürenin âzami süre olduğunu belirtmek amacıyla son fıkradaki bir aydan önce «en geç» kelimelerinin ilâvesinden ibarettir.

Madde 99. — Tasarının 97 ncı maddesinden alınmakla beraber, birinci fıkradaki «bu kanunla» deyiimi, başka kanunlarla da görev verilmesi mümkün olduğundan «kanunla» olarak değiştirilmiştir. İkinci fıkrada yapılan değişiklikle de, başkanlık divanının, yaptığı işler hakkında her üç ayda bir yönetim kuruluna rapor vermesi zorunluğu, lüzumsuz bir külfet olarak mülâhaza edildiğinden kaldırılmış ve yönetim kurulunun isteği üzerine, kurula yazılı veya sözlü bilgi vermesi derpiş edilmiştir.

Madde 100. — Tasarının 99 ncu maddesinden, yeniden redaksiyona tabi tutulmak suretiyle alınmış ve açıklığa kavuşturulmuştur.

Madde 101. — Tasarının 101 ncı maddesinden, «genel sekreter» kelimelerinin yerine «baro genel sekreteri» kelimelerinin ikamesi suretiyle alınmıştır.

Madde 102. — Tasarının 102 ncı maddesinden alınmıştır. Yapılan değişiklik, dilin Türkçeleştirilmesi, birinci fıkrada sayılan baro saymanının görevleri arasına «baroya gelir yazılacak para cezalarının tahsili» hususunun da eklenmesi ve para alma ve vermede düzenlenen kâğıtlar baro başkanı ile imza edeceği hükmünü ihtiva eden yeni bir fıkranın getirilmesinden ibarettir.

Madde 103. — Tasarının 103 ncü maddesinin yerine kaim olmak üzere yeniden düzenlenmiştir. Maddede kabul edilen prensip, tasarıdakinden farklı olarak, her baronun ayrıca seçilmiş üyelere kurulu bir disiplin kuruluna sahibolmasıdır. Bu prensip bir üyenin, baronun muhtelif organlarından ancak birinde görev alabileceğine dair daha önce kabul edilen esasın icabıdır. Bu suretle, yürürlükteki kanunda olduğu gibi, disiplin kovuşturmasının açılmasına karar veren yönetim kurulunun, disiplin cezasını da vermeye yetkili olması şeklindeki ceza prensiplerine aykırı durum bertaraf edilmiştir.

Disiplin kurulu asıl üye sayısı, baroların levhalarında yazılı avukatların sayılarına göre, 3 ilâ 5, yedek üye sayısı, bütün barolar için 3 olarak dondurulmuştur.

Madde 104. — Tasarının 104 ncü maddesinden, birinci fıkrası değiştirilmek suretiyle alınmıştır. 2 - 6 fıkralarında yer alan hükümlerin, lüzumsuz tekrarı önlemek amacıyla, disiplin kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanacağına hükme bağlanmasıyla yetinilmesinden ibarettir.

Madde 105. — Tasarının 105 nci maddesinden, bir ve ikinci fıkraları değiştirilmek suretiyle alınmıştır.

Birinci fıkrada yapılan değişiklik, üyelik süresinin iki yıldan 3 yıla çıkartılması ve yarısının yenilenmesine dair hükmün kaldırılmasından ibarettir. Disiplin kuruluna verilen görevin niteliği itibarıyla üyeliğin 2 sene sürmesi komisyonumuzca az görülmüş ve sürenin yarısında üyelerin yarısının yenilenmesi de istikrar bakımından sakıncalı görülmüştür.

İkinci fıkrada yapılan değişiklikle de, başkanın seçim zamanı kesin olarak belirtilerek, hükme açıklık verilmiştir.

Madde 106. — Tasarının 106 ncü maddesinden, noktalaması ve redaksiyonu yeniden yapılmak ve karar yeter sayısının toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu yerine, üye tam sayısının salt çoğunluğu olarak değiştirilmesi suretiyle alınmıştır. Bu değişiklik, disiplin kurullarından, üye sayısı 3 olanlarda en az iki ve 5 olanlarda da en az 3 üyenin bir oy dabilirleşmesiyle karar alınabilmesini sağlamak amacıyla yapılmıştır.

Madde 107. — Tasarının 107 nci maddesinden, yeniden redaksiyona tabi tutulmak ve disiplin kurulu görevleri arasına, «kanunla verilen diğer yetkileri kullanmak» da ithal edilmek suretiyle alınmıştır.

Madde 108. — Tasarının 108 nci maddesinden alınmakla beraber, ikinci fıkradaki açık oyla seçilme keyfiyeti, baroların diğer organlarına seçilenlerin seçimindeki uygulamayla ayniyeti sağlamak amacıyla gizli oya çevrilmiştir. Ayrıca bu fıkraya, yönetim kurulu üyelerinin seçilme şekli ile üyeliğin sona ermesine dair 90 ncü maddenin 5 ve 6 ncü bendleri ve seçim dönemi bitmeden ayrılmaya dair 92 ncü madde hükümlerinin de kıyasen uygulanacağı hususu ilâve edilmiştir.

DOKUZUNCU KISIM

(Tasarının sekizinci kısmı dokuzuncu kısım olarak düzenlenmiştir)

Madde 109. — Tasarının 109 ncu maddesinden, dili Türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

Madde 110. — Tasarının 110 ncu maddesinden, 6 ncı benddeki «tasarı projeleri», «öntasarılar» yapılmak, 10 ncu bendde işbirliği yapılacak merciler arasına «yargı mercileri» de ilâve edilmek, 13 ncü bendin ilk kelimesinin «meslekin», 14 ncü bendin altıncı kelimesinin «kurul» şeklinde yazılarak baskı hataları düzeltilmek ve 17 ncı bendi de «kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak» şeklinde yeniden düzenlenmek suretiyle alınmıştır.

Madde 111. — Tasarının 111 nci maddesinden, kenar başlığının madde muhtevasını ifade eder hale getirilmesi, ikinci fıkrasına birliğin edinebileceği mallar arasına menkul malların da ithal edilmesi suretiyle alınmıştır.

Madde 112. — Tasarının 112 nci maddesinden, birinci fıkradaki prensibin değiştirilmesi ve bazı ilâvelerin yapılması suretiyle alınmıştır. Prensipte yapılan değişiklik, tasarıdaki maddede ücretsiz yapılması derpiş edilen, Türkiye Barolar Birliği Başkanlık Divanı ile yönetim ve disiplin kurulu üyelikleri ve denetçiliği görevlerinin ücret veya huzur hakkı karşılığında yapılmasının hüküm altına alınması şeklindedir. Esasen birlik başkanı, başkan yardımcısı, genel sekreter ve sayman sürekli olarak görev ifa eden kimselerdir. Bu itibarla, gerek bunların, gerekse yönetim denetim ve disiplin kurulu üyelerinin görevlerini ücret veya huzur hakkı karşılığı yapmaları, hem bu organlarda görev almaya teşvik niteliğini taşıyacak ve hem de işin angarya telâkkisini bertaraf ederek hizmetin bir para ile değerlendirilmesi imkânını sağlayacaktır. Yapılan ilâveler de, birinci fıkradaki ücret ve huzur hakları ile ikinci fıkradaki giderlerin miktarı ve ödenme şeklinin Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunca belli edileceğine dairdir.

Madde 113. — Tasarının 113 ncü maddesinden, Türkiye Barolar Birliği Başkanlık Divanı da ithal edilmesi ve organların isimlerinde «birlik» deyimi yerine «Türkiye Barolar Birliği» deyiminin ikame olunması suretiyle alınmıştır.

Madde 114. — Tasarının 114 ncü maddesinden, deyim birliğini sağlamak amacıyla, 2, 3, 4 ve 5 ncı fıkralardaki «Temsilciler» kelimesinin «delegeler» olarak değiştirilmesi suretiyle alınmış ve son fıkra da değiştirilmiştir. Son fıkrada yapılan değişiklik, barolara bildirilecek hususlar arasına «gündemin» de ithal edilmesi ve bu bildirim, genel kurulun Türkiye'nin muhtelif yerlerindeki barolar-

dan gelecek delegelerden kurulu bulunması bakımından bunların gelmesi için geçecek zarurî zamanın belirtilmesi amacıyla, toplantılardan en az 30 gün önce yapılmasının derpişinden ibarettir.

Madde 115. — Tasarının 115 nci maddesinden değiştirilerek alınmıştır.

Birinci fıkrada yapılan değişiklik, bu fıkradaki toplantı; olağan toplantı olduğu için, metne «olağan» kelimesinin ilâvesinden ibarettir.

İkinci fıkranın dilinin Türkçeleştirilmesinden başka, buradaki toplantı da olağanüstü toplantı olduğu cihetle, yapılacak toplantının olağanüstü olduğu belirtilmiştir.

Üçüncü fıkradaki toplantı dahi olağanüstü olduğundan, bu fıkraya metnine de «olağanüstü» kelimesi ilâve edilmiştir.

Son fıkra yeni olup, baro genel kurulundaki başkanlık divanının seçimine mütaallik hükmün burada da kıyasen uygulanacağını ve birlik organlarında görev alanların başkanlık divanına seçilemeyeceklerini tesbit etmektedir.

Madde 116. — Tasarının 116 ncı maddesinden değiştirilerek alınmıştır. Yapılan değişiklikle madde, baro genel kurullarının toplantı ve karar yeter sayısına dair 87 nci maddesiyle ahenkli hale getirilmiştir. Ancak Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunu teşkil eden delegelerin muhtelif barolardan gelecekleri göz önünde tutularak, birinci ve yeter sayı olmaması sebebiyle en geç bir ay sonra yapılacak ikinci toplantılar için toplantı ve görüşme yeter sayısı dörtte bir ve her iki toplantıda da bu sayı elde edilememesi yüzünden, yeter sayı elde edilinceye kadar en geç birer ay sonra yapılacak toplantılarda beşte bir olarak kabul edilmiştir.

Son fıkra, seçimler ve karar yeter sayısı hakkında 87 ve 88 nci maddelerdeki esasların burada da kısmen uygulanacağını hüküm altına almaktadır.

Madde 117. — Tasarının 117 nci maddesinden, dili Türkçeleştirilmek ve bir bend ilâve edilmek suretiyle alınmıştır. 9 numara ile eklenen bend, Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı, Yönetim ve Disiplin Kurulu üyelikleri ile denetçilik görevlerinin ücretli olacağına dair kabul edilen prensibin tabii bir sonucudur. 10 numaralı benddeki «kanunda yazılı diğer görevleri yerine getirmek» hükmü «kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak» şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 118. — Tasarının 118 ve 119 ncu maddelerinin birleştirilerek yeniden kaleme alınması suretiyle getirilmiştir. Tasarının 118 nci maddesiyle 119 ncu maddesinin birinci fıkrası, yönetim kurulunun kuruluşuna taallük ettiğinden, bir maddede iki fıkra olarak toplanmış ve dili türkçeleştirilmiştir. Tasarının 119 ncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları, Türkiye Barolar Birliği Başkanlık Divanı ile ilgili hükümler olduğundan, kuruluşa dair olan bu maddeden çıkarılmıştır.

Madde 119. — Tasarının 120 nci maddesinden alınmakla beraber, birlik yönetim kurulu asıl ve yedek üyelerinin görev süresi, bunları seçecek olan genel kurulun kuruluşu icabı toplanmasındaki zorluk ve görev ifasındaki istikrarın sağlanması bakımından, iki yıldan dört yıla çıkarılmış ve üyelerin yarısının değişme süresi de üyelik süresi ile orantılı olarak bir yıldan iki yıla çıkarılmıştır.

Son fıkrada yapılan değişiklik de, baro yönetim kurulu üyeliğine seçilme yeterliği ve engellerine dair 90 ncı maddenin 3, 4, 5 ve 6 ncı fıkrası hükümlerinin burada kıyasen uygulanması sağlanmıştır.

Madde 120. — Tasarının 121 ve 122 nci maddelerinin birleştirilerek, yeniden kaleme alınması suretiyle tesis edilmiştir.

Birinci fıkra olağan toplantı ile olağanüstü toplantıyı nizamlamaktadır.

İkinci fıkra, tasarının 121 nci maddesinin birinci fıkrasının iki ve üçüncü cümlesindeki, üçüncü fıkra da, aynı fıkranın son cümlesindeki hükümlerin aynen tekrarından ibarettir.

Son fıkra, toplantı ve karar yeter sayısını düzenlemektedir. En az 5 üyenin, karar alınması için bir oyda birleşmesinin şart olduğuna dair hüküm, birlik yönetim kurulu kararlarının arzettiği önemin tabîi icabı olup, daha az sayıda üyenin bir oyda birleşmesiyle karar alınması tehlikesini önlemek gayesine mâtuftur.

Madde 121. — Tasarının 123 ncü maddesinden, mevcut bendlerde bazı değişiklik yapılmak ve üç de yeni bend eklenmek suretiyle alınmıştır.

Yapılan değişiklikte, 6 ncı bendle verilen görev, yalnızca memurların tâyin ve işlerine son vermeye hasredilmişken, bunun yerine, ücretli memurların özlük işlerini düzenlemek ve yürütmek hükmü konarak, görevin şümulü genişletilmiştir. Zira ücretli me-

murların tâyin ve işlerine son verilmesinden gayrı birtakım işlerinin düzenlenip yürütülmesinde de zaruret bulunmaktadır ki, bu «özlük işleri» genel tâbiriyle ifadesini bulmuştur. Tasarının 123 ncü maddesinin 10 numaralı bendine tekabül eden 13 numaralı bendindeki «avukatların» kelimesinden sonra, Türkiye Barolar Birliği, bütün baroları da faaliyet alanı içine aldığı cihetle «ve baroların» kelimelerinin ilâvesinden ve tasarının 11 ncı bendine tekabül edip, 14 numara alan bende, «ve sosyal durumlarının geliştirilmesine» hususunun ilâvesi ile «düşünceler:» kelimesinin de «teklifleri» şeklinde değiştirilmesinden ibarettir.

İlâve edilen bendler 10, 11 ve 12 numaralı bendlerdir.

10 numaralı bend, kanunlarda başka bir merci ve organ gösterilmeksizin «Türkiye Barolar Birliğine itiraz edilir» hükmünün yer aldığı yerlerde, bu itirazı incelemek ve karara bağlamak görevinin Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna ait olduğunu belirtmek için, 11 numaralı bende, 77 nci madde de Türkiye Barolar Birliğine, organı gösterilmeksizin verilen yetki ve görevlerin de yönetim kurulunca kullanılacağı ve yerine getirileceğini göstermek için getirilmiştir.

12 Numaralı bend, 115 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki hükmün gereği olarak hükme bağlanmıştır.

Madde 122. — Tasarının 124 ncü maddesinden alınmakla beraber, Türkiye Barolar Birliği Başkanının da, yönetim kurulu üyeleriyle ilgili hükümlerde yapılan değişikliğe paralel olarak, iki yıl yerine, göre yıllık bir dönem için seçilmesi şeklinde birinci fıkrası değiştirilmiş, ikinci ve üçüncü fıkraları yerine de, baro başkanlığına seçilme yeterliğine dair 90 ncı maddenin ilgili fıkraları ve 96 ncı maddenin 4 ncü fıkrası hükmünün kıyasen uygulanacağını belirten bir fıkra ikame edilmiştir.

Madde 123. — Tasarının 125 ncı maddesinden alınmıştır. Yeniden redaksiyona tabi tutularak, her görev ayrı bir numara altında gösterilmiştir. Bu maddede gösterilen görevler, Birliğin diğer organlarının görevi dışında kalan ve Birlik Başkanı tarafından ifası gereken görevler olup, izaha ihtiyaç göstermeyecek kadar açıktır.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlık Divanı, Birliğin organları arasına komisyonumuzca ithal edildiğinden, kuruluşu, seçimi ve görevlerine taallük eden 124-128 ncı maddeler de komisyonumuzca düzenlenmiştir.

Madde 124. — Bu madde yenidir.

Maddenin birinci fıkrası, kuruluşu ve ikinci ile üçüncü fıkrası de seçimlere taallük etmektedir. Birlik Başkanlık Divanı, başkan, iki başkan yardımcısı, bir genel sekreter ve bir de sayman olmak üzere beş kişiden kuruludur. Başkan haricindeki başkanlık divanı üyeleri, birlik yönetim kurulu için yapılan seçimden sonraki ilk toplantıda, bu kurul tarafından kendi üyeleri arasında gizli oyla seçilecek ve süre dolmadan bunlardan biri ayrılırsa, kalan görev süresi için, yönetim kurulu bir ay içinde bir yenisini seçecektir.

Madde 125. — Madde, yenidir ve birlik başkanlık divanının görevlerinin nelerden ibaret olduğunu belirtmektedir.

Madde 126. — Madde yenidir ve birlik başkan yardımcılarının görevlerini tesbit etmektedir. Bunlardan kıdemlisi birlik başkanlığının inhilâli halinde yenisi seçilinceye kadar veya başkanın bulunmadığı zamanlarda buna ait yetkileri kullanacak ve görevleri yapacaktır. Dâmi görevlerini ve yetkilerini ise, birlik başkanı belirtecektir.

Madde 127. — Madde yenidir ve birlik genel sekreterinin görevlerini saymaktadır.

Madde 128. — Bu madde de yenidir ve birinci fıkrasında birlik saymanın görevlerini belirtmekte olup, ikinci fıkrasında da, para alma ve vermede düzenlenen kağıtların sayman ve birlik başkanı tarafından birlikte imzalanacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 129. — Tasarının 127 nci maddesinden, yeniden redaksiyona tabi tutulmak suretiyle alınmıştır.

Birinci fıkrasında yapılan değişiklik, isimdeki «yüksek» kelimesinin çıkarılması ve seçimin gizli oyla yapılacağına belirtilmesinden ibarettir.

İkinci fıkra, birlik disiplin kurulu başkanının seçimini ve bu seçimin zamanını göstermektedir.

Madde 130. — Kısmen Tasarının 127 nci maddesinden alınmıştır. Süresi dolan üyenin yeniden seçilebileceğine ve 90 ncı maddenin 3, 4, 5 ve 6 ncı fıkraları ile 92 ncı madde hükümlerinin birlik disiplin kurulu üyeleri hakkında da uygulanacağına dair ikinci fıkra hükmü, komisyonumuzca getirilmiştir.

Madde 131. — Bu madde yenidir ve birlik disiplin kurulunun toplantıları ile toplantı ve karar yeter sayısını düzenlemektedir. Son fıkraya hükmüne göre, 7 üyelik birlik disiplin kurulu en az 4 üyenin katılmasıyla toplanabilecek ve karar için ise, yine en az 4 üyenin bir oyda birleşmesi gerekecektir. Bu suretle, birlik disiplin kurulu kararlarının arz ettiği önemle orantılı olarak bir karar yeter sayısı sağlanmış olacaktır.

Madde 132. — Madde yenidir ve birlik disiplin kurulunun görevlerini düzenlemektedir. Maddede bu görevlerin sayımı yapılmış olmayıp, bu kanunla verilen görevleri yapar ve yetkileri kullanır denilmekle yetinilmiştir. Zira bu kanunda Birlik Disiplin Kurulunun görev ve yetkileri ilgili maddelerinde bütün ayrıntılarıyla gösterilmiş bulunmaktadır.

Madde 133. — Madde, tasarının 126 ncı maddesinden alınmakla beraber, tasarıdaki maddeden farklı olarak Türkiye Barolar Birliği Denetleme Kurulu üyelerinin seçim usulü ile seçim yeterliği ve engelleri ve üyelerin vaktinden önce ayrılması halinde kıyasen uygulanacak hükümler gösterilmiştir. Ayrıca, Denetleme Kurulunun çalışma usulü ile görev ve yetkilerinin yönetmelikte gösterileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 134. — Tasarının 128 nci maddesinden, yalnız dili Türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

Madde 135. — Tasarının 129 ncu maddesinden, iki numaralı benddeki «mesleğinde» şeklinde çıkan baskı hatasının «mesleğinde» olarak düzeltilmesi ve aynı benddeki, kınama cezasının «Disiplin Kurulu kararı ile bildirilmesi» hükmünün, bu cezanın münhasıran Disiplin Kurulu tarafından verileceğinin diğer maddelerde gösterilmiş olması sebebiyle, lüzumsuz bir tekrar mahiyetinde olduğundan, çıkartılması ve bend hükmünün «kınama; mesleğinde ve davranışında kusurlu sayıldığı avukata bildirilmesidir» şekline getirilmesi suretiyle alınmıştır.

Madde 136. — Tasarının 130 ncu maddesinden, yeniden redaksiyona tabi tutulmak ve bazı yeni hükümler ilâvesi suretiyle alınmıştır.

Yapılan değişiklik, atıf konusu olan kanun kısmının yeni numarasıyla birlikte, başlığının da «avukatların hak ve ödevleri ile ilgili» şeklinde zikredilmesi ve bu esaslara uyulmamasının tekrarı.

da münhasıran işten çıkarma değil davranışın ağırlığına göre para veya işten çıkarma cezalarından birinin verileceğinin derpişinden ibarettir. Bu değişiklikle, maddeye açıklık kazandırılmış ve zikredilen esaslara uyulmamanın tekrarı halinde davranışın ağırlığına göre, iki cezadan birini vermek hususunda Disiplin Kuruluna takdir hakkı tanınmıştır. Bu suretle fiil ile ceza arasında âdil bir nispet kurulması sağlanmıştır. Birinci fıkranın son kısmındaki meslekten çıkarma cezasının uygulanmasını gerektirecek hallerinde, kesin olarak hüküm giyme şeklinde değiştirilmesi 5 nci madde ile paralelliği sağlamak amacıyla yapılmıştır.

İkinci ve üçüncü fıkralar hükmü yeni olup, Komisyonumuzca getirilmiştir.

İkinci fıkra hükmü ile, 5 yıllık bir dönem içinde iki veya daha çok disiplin cezasını gerektiren davranışta bulunan avukat hakkında disipline aykırı davranıştaki direnmesinin, her defasında, bir evvelkinden daha ağır ceza uygulanmasının derpişi suretiyle, tekerürde cezanın ağırlaştırılacağına dair genel ceza prensiplerine uygun bir durum yaratılmıştır.

Üçüncü fıkrada da, bir defa işten çıkarılan avukatın 5 yıllık bir dönem içinde bu kanunun altıncı kısmındaki kurallara aykırı davranışta bulunması halinde meslekten çıkarılma cezasına muhatap tutulması da, ikinci fıkrada kabul edilen kuralın tabii bir sonucu olup, verilecek cezanın ağırlığı yönünden ayrıca hükme bağlanmasında fayda mülâhaza edilmiştir.

Madde 137. — Tasarının 131 nci maddesinden alınmış ve metindeki «ilgiliye» kelimesi, disiplin cezası yalnız avukatlar hakkında uygulanacağından «avukata» olarak değiştirilmiş ve savunma için tanınacak belli sürenin alt sınırı da «en az on gün» demek suretiyle belirtilmiştir. Bu sürenin, savunma istemine dair yazının avukata tebliğinden başlayacağı tabiidir.

Madde 138. — Tasarının 132 nci maddesinden, kenar başlığı, madde muhtevasını ifade eder hale getirilmek ve dili Türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır. Zira, maddenin ikinci fıkrası, avukatlıktan ayrılmadan sonra yapılacak disiplin kovuşturmasına taallük etmektedir.

Madde 139. — Tasarının 133 ncü maddesine tekabül etmekte ise de, kenar başlığı ve hükümleri değiştirilmek suretiyle yeniden düzenlenmiştir.

Kenar başlığı madde muhtevasını ifade etmek üzere «kovuşturma yetkisi ve eksik üyelerin tamamlanması» şeklinde yazılmıştır.

Birinci fıkra, disiplin kovuşturmasına karar vermeye ve kovuşturmayı yürütmeye yetkili baroyu belli etmektedir. Bu baro, şikâyet, ihbar, istek veya haber alma tarihinden avukatın levhasında yazılı olduğu barodur.

İkinci fıkra, haklarındaki kovuşturmalarla ilgili görüşme ve kararlara katılamıyacakları saymakta olup ceza hukukundaki genel prensiplerin disiplin kovuşturması yönünden tekrarından ibarettir.

Üçüncü fıkroda, ikinci fıkradaki bir durumun mevcudiyeti veya istinkâf sebebiyle, baro yönetim ve disiplin kurullarında toplanma yeter sayısının bulunmaması halinde eksiklerin ne suretle tamamlanacağına dair hükümleri ihtiva etmektedir. İlk ağızda yedeklerle ve bunların da yetişmemesi halinde kurullara seçilme yeterliğini haiz baro levhasında yazılı avukatlar arasından ad çekme yoluyla seçileceklerle eksiklerin tamamlanması derpiş edilmiştir.

Madde 140. — Tasarının 134 ncü maddesinden alınmıştır. İkinci ve üçüncü fıkralar birleştirilerek, disiplin kovuşturmasının ceza davasının sonuna kadar bekletilmesine karar verilmesi halinde, Baro Yönetim Kurulunun isteği üzerine disiplin kurulu tedbir almak durumunda olduğundan ve bu hale bir disiplin cezası olan işten çıkarılma cezası verilmesi de söz konusu olamayacağından, fıkranın son cümlesine «işten çıkarılmasına» kelimeleri yerine «işten yasaklanmasına» kelimeleri konulmak suretiyle değişiklik yapılmış ve maddenin dili Türkçeleştirilmiştir.

Madde 141. — Tasarının 135 ve 136 ncü maddelerinden, bazı değişiklik ve ilâveler yapılmak suretiyle alınmıştır.

1, 2 ve 3 ncü fıkralar esas itibariyle, Tasarının 135 ve 136 ncü maddelerindeki hükümleri ihtiva etmektedir. Ancak, fıkranın yeri rikrî teselsülü sağlamak amacıyla değiştirilmiş ve yönetim kurulunun, şikâyet, ihbar veya istek tarihinden itibaren ivedilikle, en kısa zamanda ve herhalde en çok bir yıl içinde disiplin kovuşturması hakkında karar vermek zorunluğunda olduğunu ifade etmesi için ikinci fıkra yeniden kaleme alınmıştır. Bu suretle yönetim kurulunun süratle karar vermesi zorunluğu maddede açıkça ifadesini bulmuştur.

Son fıkra, mütaakıp maddedeki itiraz prosedürünün işletilmesi zaruretiyle getirilmiştir ve yönetim kurulunun disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığına dair kararlarının ilgiliye ve Cumhuriyet savcısına tebliğ edileceğini hüküm altına almıştır.

Madde 142. — Tasarının 137 nci maddesinden, dili Türkçeleştirilmek, yeniden redaksiyona ve noktalamaya tabi tutulmak ve Adalet Bakanlığına itirazla ilgili fıkrası hükmünün tamamen değiştirilmesi suretiyle alınmıştır.

Değişiklik, 4 ve 5 nci fıkralarda yapılmıştır.

İdari vesayet sistemi icabı olarak, vesayet makamı olan Adalet Bakanlığına Türkiye Barolar Birliği Yönetim kurulu kararlarını itirazın incelemeye yetkisi verilmeyip, ancak bazı kararlarını onaylamak veya onaylamamak yetkisine sahip kılınması uygun görülmüştür. Bu itibarla, fıkradan Adalet Bakanlığının itirazın incelemesi, yani itirazın mercii olmasına dair hüküm çıkarılmış ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun, baro yönetim kuruluna verilen disiplin kovuşturmasının açılmasına yer olmadığına dair karara vaki itirazın reddine dair kararın Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşeceği hükmü getirilmiştir. Adalet Bakanlığının kararı kesin olup, onaylamamaya dair kararına karşı şikâyetçi, ilgili baro ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim kurullarının Danıştaya başvuracakları hükmü de muhafaza edilmiştir.

Madde 143. — Tasarının 138 nci maddesinden, kenar başlığı madde muhtevasını ifade eder hale getirilmek ve dili Türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

Madde 144. — Tasarının 139 ncu maddesinden alınmakla beraber, kenar başlığı, madde muhtevasını ifade eder hale getirilmiş ve ikinci fıkrasındaki süre de, 141 nci maddedekine paralel olarak altı aydan bir yıla çıkartılmıştır.

Madde 145. — Tasarının 140 nci maddesinden, sadece kenar başlığı kısaltılmak suretiyle alınmıştır.

Madde 146. — Tasarının 141 nci maddesinden, yeniden redaksiyona tabi tutulmak suretiyle alınmıştır.

Madde 147. — Tasarının 142 nci maddesinden alınmakla beraber, noktalaması yeniden yapılmıştır.

Madde 148. — Tasarının 143 ncu maddesinden alınmış ise de,

bir fıkra olan madde, iki fıkralı yapılmış ve birinci fıkrası, duruşma tutanağının başkanın görevlendireceği bir üye veya kâtip tarafından tutulacağı şeklinde değiştirilmiştir. Baro memurlarının da sır saklama yükümlülüğünde buldukları 36 ncı maddede hüküm altına alındığına göre, duruşma tutanağının baro memuru olan kâtip tarafından tutulmasında her hangi bir sakınca olmayıp, bilâkis işin süratle yürütülmesi bakımından da fayda mevcuttur.

Madde 149. — Tasarının 144 ncü maddesinden alınmış ve açıklık kazandırmak amacıyla yeniden redaksiyona tabi tutulmuştur.

Madde 150. — Tasarının 145 nci maddesinden, bazı değişiklikler yapılmak suretiyle alınmıştır

Yapılan değişiklikle, ikinci fıkradaki, usulüne göre çağırılıp da gelmiyen veya kanuni bir sebeb olmaksızın tanıklık, bilirkişilikten veya yemin etmekten çekinen kimsenin giderlerden başka, mahkûm edileceği para cezasının, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundaki hükme uygun olarak hafif para cezası olduğu tasrih edilmiştir. Ayrıca, bilirkişinin zorla getirilmesi söz konusu olamayacağından, zorla getirilme yalnız tanıklara hasredilmiş, tereddütleri izale için bu konuda sulh ceza hâkiminin karar vereceği belirtilmiştir.

Üçüncü fıkradaki tekrar cezalandırılma, bilirkişiye de teşmil edilmiştir.

Son fıkrada yapılan değişiklik, hükme açıklık kazandırmak amacıyla yapılmıştır.

Madde 151. — Tasarının 146 ncı maddesinden alınmış ve bir fıkradan ibaret olan madde, cümlelerin her biri bir fıkra yapılmak suretiyle üç fıkralı madde haline getirilmiştir. Ayrıca her üç fıkraya da, red ile aynı sonucu doğuran istinkâf halî eklenmiştir.

Madde 152. — Tasarının 147 nci maddesinden alınmış olup, sadece madde numarası değiştirilmiştir.

Madde 153. — Tasarının 148 nci maddesinden alınmış, dili türkçeleştirilmiş yeniden redaksiyona tabi tutulmuş ve işten yasaklanma kararı tedbir niteliğinde olduğundan, birinci fıkrada, kararın bu niteliğini belirtmek amacıyla, «işten yasaklanabilir» deyiminin başına «tedbir mahiyetinde» kelimeleri eklenmiştir.

Madde 154. — Tasarının 149 ncu maddesinden alınmıştır. Dilinin türkçeleştirilmesinden başka, işten yasaklanmanın zorunlu ol-

duğu haller arasına, 42 nci madde uyarınca geçici olarak görevlendirilmiş olup da, yapılan işlerin ücretini iş sahibinden aldığı halde, aynı maddenin son fıkrası gereğince kabule değer bir sebep olmaksızın ilgili mercie ödememiş olan avukatlar da ithal edilmiştir. Bu suretle Baro Başkanınca görevlendirilen bir avukatın bu görevi sadıkane ve meslekin gereklerine uygun olarak yürütmesi sağlanmış olacaktır.

Madde 155. — Tasarının 150 nci maddesinden, dili Türkçeleştirilmek ve ikinci fıkrasında da, madde numaralarındaki değişikliğin sonucu olarak gerekli değişiklik yapılmak suretiyle alınmıştır.

Madde 156. — Tasarının 152 nci maddesinden alınmıştır. Ancak dili Türkçeleştirilmiş ve birinci fıkraya da 154 ncü maddede yapılan değişikliğin sonucu olarak, «42 nci maddenin son fıkrasında yazılı ücretin ödenmiş olması» şartı eklenmiştir.

Madde 157. — Tasarının 153, 154, 155, 156 ve 157 nci maddeleri birleştirilmek suretiyle bu maddeye eklenmiştir. Tasarının 153, 154, 155 ve 156 ncı maddelerinin yerini alan fıkralarda dil Türkçeleştirilmiş, «birlik yüksek disiplin kurulu» yerine «birlik disiplin kurulu» ismi kullanılmış ve madde numaralarının değişmesi sonucundaki zorunlu değişiklikle yetinilmiştir.

Tasarının 157 nci maddesinin birinci fıkrasına tekabül eden 6 ncı fıkraya açıklık kazandırılmış ve birlik disiplin kurulunun vereceği kararlar ismen ayrı ayrı gösterilmiştir.

7 nci fıkrada yapılan değişiklik, birlik disiplin kurulunun itiraz üzerine verdiği kararlardan yalnız işten çıkarma ve meslekten çıkarmaya taallük edenlerinin Adalet Bakanlığının onaylamasıyla kesinleşeceğinin ve uyarma, kınama ve para cezalarına ait kararların ise Adalet Bakanlığının onayına tabi bulunmadığının hüküm altına alınması şeklindedir ki, bu suretle Adalet Bakanlığının idari vesayet sınırları gayeye uygun nisbette daraltılmıştır.

Madde 158. — Tasarının 158 nci maddesinden, dili Türkçeleştirilmek ve yeniden redaksiyona tabi tutulmak suretiyle alınmıştır.

Madde 159. — Tasarının 159 ncu maddesinden alınmıştır. Birinci fıkrası yeniden redaksiyona tabi tutulmuş ve iki yeni fıkra eklenmiştir.

İkinci fıkra olarak eklenen ilk yeni fıkrada, disiplin kovuşturmasına başlandıktan sonra bu kovuşturma, kovuşturmayı gerekti-

ren eylemlerin işlenmesinden itibaren dörtbuçuk yıl içinde bitirilemezse, bu sürenin geçmesinden sonra disiplin cezasının verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Bu suretle, disiplin cezasının, kovuşturma başlamış olsa dahi ancak belli süre içinde verebileceği kabul edilmekte olup, bir avukatın uzun süre töhmet ve disiplin cezası tehdidi altında bulundurulmamasını sağlayacak bu hüküm, ceza genel prensiplerine uygundur.

Üçüncü fıkra olarak eklenen yeni fıkraların ikincisinde de, disiplin kovuşturmasına konu teşkil eden eylemlerin aynı zamanda suç teşkil etmesi ve bu suçun ceza tâyin ve ceza zaman aşımı süresi de, hukukun genel prensiplerine uygun olarak, ceza zaman aşımı süresine eşit tutulmuştur.

Madde 160. — Tasarının 160 ncı maddesinden, son kelimesi «uygulanamaz» olarak değiştirilmesi suretiyle alınmıştır.

Madde 161. — Tasarının 161 ncı maddesinden alınmış, dili Türkçeleştirilmiş, yeniden redaksiyona tabi tutulmuş ve bir de fıkra eklenmiştir.

Eklenen son fıkra, şikâyet edenden 10 liradan 200 liraya kadar avans alınmasına dair olup, avansın miktarı, şikâyetin mahiyeti ve yapılacak disiplin soruşturma ve kovuşturmasının genişliğine göre takdir ve tâyin edilecektir. Avansın yetmemesi halinde her zaman tamamlanması istenebileceği ve avans ile tamamlanması istenen miktar ilgilisince ödenmedikçe işlem yapılmıyabileceği de hüküm altına alınmıştır. Bu suretle avansın ödenmesi müeyyidelendirilmiş bulunmaktadır.

Madde 162. — Tasarının 162 ncı maddesinden alınmış olup, yapılan değişiklik dilinin Türkçeleştirilmesi ve yeniden redaksiyona tabi tutulmasından ibarettir.

ONBİRİNCİ KISIM

(Tasarının 10 ncu kısmı onbirinci kısım olarak düzenlenmiştir.)

Madde 163. — Tasarının 163 ncü maddesinden, yeniden redaksiyona tabi tutulmak suretiyle alınmıştır. Birinci fıkradaki «bu kanundaki manada» deyiimi, fıkranın, avukatlık ücretinin tarifine ve sebebiyle, gereksiz görüldüğünden, çıkartılmıştır.

Madde 164. — Tasarının 164 ncü maddesinden alınmış, dili Türkçeleştirilmiş ve yeniden redaksiyona tabi tutulmuştur.

Madde 165. — Tasarının 165 nci maddesinden, dili Türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

Madde 166. — Tasarının 166 ncı maddesinden, yeniden redaksiyona tabi tutulmak ve bazı yeni hükümlerin ilâvesiyle değiştirilmek suretiyle alınmıştır.

Eklenecek hükümlerden ilki, ikinci fıkrasının son cümlesindedir. Bu hükümle, vekâletname umumî ise, rüçhan hakkının sıra almasında, vekâletnamenin tanzim tarihinin rolü söz konusu olmayacağından, iş sahibi adına ücret konusu olan işten dolayı ilk yapılan resmî baş vurma tarihi esas alınmıştır. Vekâletnamenin, münhasıran ücret konusu işe ait bulunması halinde rüçhan hakkı, tasarıdaki hükümde olduğu gibi, tanzim tarihine göre sıra alacaktır.

İkincisi, üçüncü fıkra hükmüdür. Bu fıkra hükmü ile icra dairelerine yeni bir görev yüklenmektedir. Bu görev, icra dairesinin, takip talebinde bulunan tarafın ilâmında adı yazılan avukatına, icra emriyle birlikte düzenleyeceği bir bildiriği derhal tebliğ etmek görevidir. Bu suretle, avukatına ücreti vekâlet borcu bulunan bir iş sahibinin, ilâmı avukatına bu borcunu ödemediği icraya vaz'ederek alacağını tahsil etmek suretiyle, avukatlık ücretini ödemekten kaçınması imkânını bertaraf edecek ve dolayısıyla avukatlık ücretinin teminat altına alınmasını sağlayacaktır. Bildiriği alan avukat, hakikaten ücreti vekâlet alacağı varsa, ihtiyatî haciz veya tedbir yoluyla müvekkilinin alacağına tedbir vaz'ettirecek, alacağını tahsil imkânına kavuşacaktır. Alacağı yoksa, her hangi bir muameleye tevessül etmesi bittabi söz konusu olmayacaktır. Tebliğat giderinin, takip talebinde bulunandan alınması ve İcra ve İflâs Kanununun 59 ncü maddesinin burada da uygulanması, tebliğat prosedürünün işletilmesini mümkün kılma amacına mâtuftur.

Maddenin son fıkrasına eklenecek hükümle de, avukatın ölümü halinde, mirasçılara intikal eden avukatlık ücretinin rüçhanlı olmasına mukabil, mirasçılar için icra dairesinin, üçüncü fıkradaki yazılı bildirim zorunluğunda olmadığı belirtilmiştir. Bu hüküm, mirasçılarının tesbiti ve bunlara tebliğat yapılmasındaki zorluk ile icra takibinin bu yüzden sürüncemede kalmasını önlemek zaruretiyle sevk edilmiştir.

Madde 167. — Tasarının 167 nci maddesinden, ücret davası açacak avukatların önce yönetim kuruluna haber vermek zorunluluklarının, ihtiyatî haciz ve ihtiyatî tedbirî kapsamıyacağına dair bir hüküm ilâvesi suretiyle alınmıştır.

Bu hüküm, ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haczin mahiyetleri itibarıyla beklemeye müsaidolmaması bakımından maddeye eklenmiştir.

Madde 168. — Tasarının 168 nci maddesinden, dilinin Türkçeleştirilmesi ve birinci fıkradaki avukatlık ücret tarifesinin hazırlanmasına dair 4 yıllık devrenin, ekonomik hayattaki dalgalanmaları daha kısa süre içinde takibe imkân vermek amacıyla 3 yıla indirilmesi suretiyle alınmıştır.

Madde 169. — Tasarının 169 ncu maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 170. — Bu madde, tasarının 170 nci maddesinden aynen alınmıştır.

Madde 171. — Tasarının 171 nci maddesinden alınmakla beraber, yeniden redaksiyona tabî tutulmuş ve bazı yeni hükümler ilâvesi suretiyle değiştirilmiştir.

Avukatın, vekâletnamesindeki yetkiye istinaden ve yazılı sözleşmede de aksine açık bir hüküm bulunmaması sebebiyle işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takibettirebilmesine dair ikinci fıkraya eklenen hükümle, vekâletnamede, vekâletnamenin tanzimî tarihinden sonra açılacak veya takibedilecek bütün dava ve işlerde vekâlete ve başkasını tevkile genel şekilde yetki verilmişse, avukata, bu tarihten sonraki dava ve işlerde müvekkilinden yeniden vekâlet almaksızın işi başka avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takibettirebilmek yetkisi de tanınmıştır. Bu suretle, son halde, yeniden vekâlet isteme şeklindeki yanlış uygulamanın sona erdirilmesi ve avukatın lüzumsuz bir külfetten kurtarılması gayesi istihdaf olunmuştur.

Üçüncü fıkrada, tasarısındaki madde hükmünde yer alan sorumluluk kuralı benimsenmiş ve muhafaza edilmiş ise de, ilâve edilen hükümle bu kurala bir istisna getirilmiştir. Bu istisna da, bir zorunluğun sonucu olup, adet ilkesinin icabıdır. Zira, 12 nci maddede yazılı bir iş sebebiyle (senatörlük, milletvekilliği gibi...) başka bir yerde çalışmak zorunluğunda olan bir avukatın, tevkil edip, işi tama-

men devrettiği diğer avukatın tutum ve davranışını da kontrol etmek imkânından (orada bulunmaması sebebiyle) mahrum olmasına rağmen sorumluluğunun devam etmesi adalet ilkelerine aykırı düşer.

Son fıkraya eklenen hüküm, tevkil eden ve edilen avukatların, Borçlar Kanununun vekâlet akdine dair hükümlerinde kabul edilen ilkelere uygun olarak müvekkilden hangi ölçüde ücret istemek hakkını haiz olduklarını ve tevkil eden avukatın peşin aldığı ücretten mesaisinden fazlasına tekabül eden kısmını tevkil edilen avukata ödemek yükümlülüğünde bulunduğu hususunu düzenlemektedir. Bu suretle, karşılıklı taahhütleri ihtiva eden vekâlet akdinde, müvekkil ve avukatların karşılıklı vecibelerini yerine getirmede tabi olacakları esasları, uyuşmazlığa yer vermeyecek şekilde açıklığa kavuşturulmuştur.

Madde 172. — Bu madde yeni olup, komisyonumuzca getirilmiştir.

Birinci fıkra, genel kural niteliğindedir ve iş sahibinin ancak, ilk anlaşmayı yaptığı avukatın yazılı muvafakati ile başka avukatları da işin kovuşturma ve savunmasına katabileceğini hüküm altına almaktadır.

İkinci fıkra, ilk avukatın muvafakatinin, iş sahibi tarafından ne suretle istihsal edileceğine dair hükmü ihtiva etmektedir. Buna göre, iş sahibi ilk avukatın muvafakatini, kendisine tevdi veya tebliğ edilecek bir yazı ile, en az bir haftalık süre vermek suretiyle talebedecektir. Muvafakat istemine dair yazının tevdi veya tebliği tarihinden itibaren verilen süre içinde, avukatın cevap vermemesi halinde de muvafakat etmiş sayılması kabul edilmektedir ki, böylece ilk avukatın uzun süre cevap vermemek suretiyle iş sahibini müteReddit durumda bırakması ihtimali önlenmiş olacaktır.

Üçüncü fıkra, ilk avukatın muvafakat etmemesinin kendisi ve iş sahibi yönünden doğuracağı sonuçları hükme bağlamaktadır. Bu halde, vekâlet akdi kendiliğinden sona erecek ve iş sahibi de, avukatın ücretinin tamamını ödemek zorunda kalacaktır.

Son fıkra, iş sahibinin, ilk avukatın muvafakati ile işin başka avukatlar tarafından da takibedildiğinden bahisle, ilk avukatın ücretinden kesinti yapamayacağını ve bu halde avukatların sorumluluklarını hüküm altına almaktadır. Bu da, ilk avukatın sorumlulu-

ğunun devam etmesi ve işi birlikte takibeden avukatların kusur sebebiyle doğacak zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olmaları şeklindedir.

Madde 173. — Tasarının 172 nci maddesinden değiştirilerek alınmıştır.

Birinci fıkrada, sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, kararlaştırılan avukatlık ücretinin yalnızca avukatın üzerine almış olduğu işin karşılığı olduğu hükmü muhafaza edilmekle beraber, mukabil dava, takibedilen dava ve işle bağlantı ve ilişki bulunsa bile başka dava ve icra kovuşturmaları veya her türlü hukukî yardımların da ayrı ücrete tabi olduğu hükmü ilâve edilmiş ve ayrı ücrete tabi işlerin ismen gösterilmesi suretiyle uygulamada doğacak tereddütlerin giderilmesi hedef tutulmuştur.

İkinci fıkra, avukatın takibettiği işin gerektirdiği vergi, resim, harc ve sair giderlerin iş sahibinin önceden bu maksatla yeteri kadar avans vereceği hususu ile avukatın yolculuk giderleri ile bulunduğu yerden ayrılma tazminatının da anlaşılması miktar üzerinden iş sahibince ödeneceği ve bu giderler peşin ödenmedikçe avukatın yolculuğa zorlanamayacağını hükme bağlamıştır. Bu suretle iş sahibi ile avukat arasında çok defa anlaşmazlık konusu olan hususlar, konulan esaslarla ortadan kaldırılmış olacaktır. Ancak, bunun aksine sözleşme yapılabileceği hükmü de fıkraya alınmak suretiyle taraflara bu konuda serbesti tanınmıştır.

Madde 174. — Tasarının 173 ncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası hükümlerini, dili Türkçeleştirilmek ve redaksiyon bakımından gerekli düzeltmeler yapılmak suretiyle muhafaza etmekte ise de, son fıkra komisyonumuzca eklenmiştir.

Eklenen son fıkra, avukata ödenmesi gereken peşin ücretin ödenmesini müeyyide altına almış olup, müeyyide, avukatın işe başlamak zorunluğunda bulunmaması ve bu sebeple doğacak sorumluluğun iş sahibine aidolmasıdır. Yazılı sözleşmedeki diğer ödeme şartlarının, iş sahibi tarafından yerine getirilmemesinin sonuçlarının yukardakinin aynı olacağı hükmü de, fıkroda yer almıştır.

Madde 175. — Bu madde yeni olup, komisyonumuzca getirilmiştir.

Birinci fıkra, avukatın, iş sahibine tebliğat yapacağı adres ile iş sahibinin adres değişikliğindeki hareket tarzını düzenlemektedir.

Buna göre, avukatın tebliğatı yapacağı adres, iş sahibinin vekâlet-namede gösterdiği adres olup, iş sahibi, adres değişikliğini en geç üç gün içinde avukata bildirmek zorundadır.

İkinci fıkra, iş sahibinin birinci fıkrada adreslerine gönderilecek yazıların tebliğ edilememesinden ve adres değişikliğinin bildirilmemesinden doğacak sorumluluğun iş sahibine aidolduğunu hüküm altına almaktadır.

ONİKİNCİ KISIM

(Tasarının onbirinci kısmı onikinci kısım olarak düzenlenmiştir.)

Madde 176. — Tasarının 174 ncü maddesinden alınmış olup, yapılan değişiklik, ikinci fıkra dilinin Türkçeleştirilmesinden ibarettir.

Madde 177. — Tasarının 175 nci maddesinden, ikinci fıkrası çıkartılmak suretiyle alınmıştır.

Madde 178. — Tasarının 176 ncı maddesinden alınmakla beraber, birinci fıkrasının dili Türkçeleştirilmiş, tasarının 175 nci maddesinin 2 nci fıkrası maddeye ikinci fıkra olarak alınmış, ikinci fıkra üçüncü fıkra yapılmış ve maddenin kenar başlığı, muhtevasına uygun hale getirilmiştir.

Madde 179. — Tasarının 177 nci maddesinden, madde numarası değiştirilmek ve dili Türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

Madde 180. — Tasarının 178 nci maddesinden alınmıştır. Yapılan değişiklik, madde numarasına, redaksiyona ve dilin Türkçeleştirilmesine taallük etmektedir.

Madde 181. — Tasarının 179 ncu maddesinden, madde numarası değiştirilmek ve dili Türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

ÖNÜÇÜNCÜ KISIM

(Tasarının onikinci kısmı onüçüncü kısım olarak düzenlenmiştir.)

Madde 182. — Tasarının 180 nci maddesindeki hükmün, yönetmeliğin Türkiye Barolar Birliğince hazırlanması ve Adalet Bakanlığının onaylaması ile yürürlüğe konulması şeklinde değiştirilmesi suretiyle yeniden düzenlenmiştir. Bu suretle, hizmet ademi mer-

keziyeti idaresi olarak Türkiye Barolar Birliği, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluğu sıfatıyla, bu kanunda hazırlanması öngörölen yönetmeliği kendisi hazırlıyacaktır. İdari vesayet makamı olarak da Adalet Bakanlığının bu yönetmeliği onaylamak yetkisi bulunmaktadır.

Madde 183. — Tasarının 181 nci maddesinden, sadece madde numarası değiştirilerek alınmıştır.

Madde 184. — Tasarının 182 nci maddesinden, sadece madde numarası değiştirilerek aynen alınmıştır.

Madde 185. — Tasarının 183 ncü maddesinden alınmıştır. Davavekilleri hakkında uygulanacak hükümlerin madde numaraları yerine, münhasıran avukatlara uygulanacak hükümleri kapsayan kısımlar sayılarak, bu kanunun bu kısımları dışında kalan hükümlerinin davavekilleri hakkında da kıyasen uygulanacağı yazılmak suretiyle yeniden düzenlenmiştir.

Madde 186. — Avukatların sosyal güvenliğini sağlamak üzere tasarının geçi maddelerinde yer alan hükümlerden bir kısmı, hiç olmazsa, munhasıran avukatları yahut bütün serbest meslek erbabını sosyal sigorta kapsamına alan özel bir kanun çıkarılınca ya kadar - süreklilik arz ettiğinden, bu ve mütaakip 187, 188, 189, 190 ve 191 nci maddeler, Komisyonumuzca düzenlenmiş ve kanuna ithal edilmiştir.

Bu maddenin birinci cümlesindeki hüküm 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesinde yer alan «topluluk sigortasına» girmeleri prensip itibariyle zorunlu olan avukatları ve ikinci cümlesindeki hükümde, bu avukatların girmeleri zorunlu ve isteklerine bağlı sigorta dallarının hangileri olduğunu göstermektedir. Bu hükümlere göre, topluluk sigortasına tabi olan avukatlar «topluluk sigortasının uzun vâdeli diye adlandırılan (mâlûllük yaşlık ve ölüm sigortasına) girmek zorunluğundadırlar. Buna mukabil, kısa vadeli denen (iş kazaları ve meslek hastalıkları), (hastalık) ve (analık) sigortalarına girmeleri avukatların isteklerine bağlı olup, bu sigorta dallarından hepsine veya bunların bir veya birkaçına, istiyen avukat girecek ve istemiyen de girmeyecektir. Uzun vâdeli sigortaya girmenin zorunlu kılınması, hem mâlûllük veya yaşlık sebebiyle çalışamıyacak duruma gelen avukatların kendilerine yahut ölümleri halinde bakmak zorunluğunda bulunup geride bıraktık-

ları yakınlarına aylık bağlanmak suretiyle, kimseye muhtac olmadan yaşayarak geleceklerinin teminat altına alınması ve hem de işverenin ödiyeceği primi de kendileri ödemek zorunluğunda olduklarından, sigorta primlerinin ödenmesini avukatlar için fazla külfet teşkil etmemesi amacına mâtuftur.

İsteğe bağlı sigorta dallarına gelince; bunlar, sigortalılık süresince sağlanacak menfaatler için tesis edildiklerinden, bu sigorta dallarına girmek, sağlayacak menfaat ve prim ödemenin yükliyeceği malî külfeti göz önünde tutmak suretiyle, avukatın takdir ve arzusuna bırakılmıştır.

Madde 187. — Madde yenidir. Geçici 2 nci madde hükmüne göre, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, T. C. Emekli Sandığına tabi bir memuriyetten ayrılmış olup da, bu kanun gereğince topluluk sigortasına girmek zorunluğunda bulunan avukatlardan, maddedeki şartları yerine getirmeleri kaydıyla fiilî avukatlık süresi emekliliğe esas olan hizmetlerine ilâvesi gerekenler, levhasına yazılı buldukları baro aracılığı ile T. C. Emekli Sandığına bir dilekçe ile başvurmak zorundadırlar. İşte, bu gibi avukatlardan, geçici ikinci madde hükmünden, süresi içinde dilekçe ile yazılı oldukları baro aracılığı ile T. C. Emekli Sandığına başvurmadıkları için yararlanmayanların da, 186 ncı madde gereğince topluluk sigortasına girmelerini, bu madde hükmü zorunlu kılmaktadır. Bu suretle, bütün avukatların, ya emeklilik, ya da sigortalılık durumundan birine girmeleri öngörülmüştür.

Madde 188. — Yeni olan bu madde, topluluk sigortasına girmeyecekleri göstermektedir. Bunlar ya T. C. Emekli Sandığına tabi bir memuriyette çalışmakta olan yahut da 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına giren kimselerle, geçici 2 nci madde hükmünden faydalanan avukatlardır. Topluluk sigortasına girme, avukatların mâlûllük ve yaşlılık hallerinde kendilerinin, ölümleri halinde de bakmak zorunluğunda bulunup, geride bıraktıkları yakınlarının geleceklerini teminat altına almak için kabul edildiğine göre, bu faydayı emeklilik veya sigortalılık yoluyla esasen sağlayacak durumda olanların, bir de topluluk sigortasına girmesinde sağlayacakları munzam bir fayda mevcut olmadığı gibi, ayrıca prim ödemek külfeti altına girmeleri için de bir sebep görülmemiştir.

Madde 189. — Yeni olan bu madde, 186 ncı maddedeki prensibin bir istisnasını yani isteklerine bağlı olarak bu sigortaya gire-

bilecekleri göstermektedir. Açıkça anlaşılacağı üzere, bu kimseler, esasen topluluk sigortasına girmek zorunluğunda olanların sağlı-yasakları menfaati büyük nisbette elde etmiş bulunmaktadır. Hükümün getirilmesinden maksat, bu avukatların 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 85 nci maddesi hükmünden de yararlanmalarını ve bu suretle munzam bir menfaat sağlamalarını mümkün kılmaktır.

Madde 190. — Bu maddede yeniden düzenlenmiştir.

Birinci fıkra, topluluk sigortasına giren avukatların, primlerini zamanında ödememeleri halinde uygulanacak müeyyideyi hüküm altına almaktadır. Müeyyide, prim ödeninceye kadar avukatın adının baro levhasından silinmesidir. Bu süre içinde avukatın mesleğini icra edememesi sonucunu doğuran böyle ağır bir müeyyidenin konulması, sigortalılığın devamlılığını sağlamak amacına mâtuftur.

İkinci fıkra, levhadan kayıt silmenin sonuçlarının birinci fıkradaki halde de uygulamasını derpiş etmektedir. Bu suretle, sigorta primlerini ödemek yükümlülüğü, baro aîdatını ödemek yükümlülüğüyle eşhale getirilmiştir.

Üçüncü fıkra hükmü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun uygulanmasındaki genel ilkeye bir istisna getirmektedir. Bu kanuna göre topluluk sigortası, teşkilâtlanmış bir meslek grupunun yetkilî organı ile sosyal sigortalar kurumu arasında yapılacak bir sözleşme ile tesis edilmekte ve meslek mensuplarından her hangi birinin sigorta primini zamanında ödenmemesi halinde, sözleşme kurumca fesholunmaktadır.

Bu fıkra hükmüne göre ise, bir avukatın sigorta primini zamanında ödememesi halinde, avukatın levhasına yazılı olduğu baro ile sosyal sigortalar kurumu arasında topluluk sigortasına dair yapılan sözleşme, kurumca feshedilemeyecek, prim ödememenin sonuçları avukatın şahsına munhasır olacaktır ve sözleşmeye de buna aykırı bir hüküm konulamıyacaktır. Bu istisna, maddenin birinci fıkrasında kabul edilen prim ödemiye avukata uygulanacak müeyyidenin tabîi sonucu olarak getirilmiştir. Zira müeyyide, prim ödeninceye kadar avukatın mesleğini icra edememesidir. Bu denli ağır bir meslekî müeyyidenin yanında ayrıca, avukatın, prim ödememesinin sonuçlarının diğer avukatlara ve baroya da sirayet ettirilmesi hakkaniyete uygun bulunmamıştır.

Madde 191. — Madde yenidir ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesinde sözü edilen Çalışma Bakanlığınca onanacak genel şartlar yerine, barolarla Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak sözleşmelere esas teşkil edecek bir tip sözleşmeyi öngörmektedir. Bu tip sözleşme, geçici 6 ncı madde gereğince Türkiye Barolar Birliğinin yapacağı ilk toplantıyı takibeden üç ay içinde Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında tesbit edilecektir. Bu hüküm, avukatlık mesleğinin kamu hizmeti olup, kendisine has birçok hususiyetlerinin bulunması ve topluluk sigortasına girmenin avukatlar için zorunlu kılınması sonucu sevk edilmiştir. Maddede yer alan diğer hükümler, tip sözleşmenin barolara gönderilmesi, baroların topluluk sigortası yapmak üzere Sosyal Sigortalar Kurumuna başvurusu ve yapılacak sözleşmelerin yürürlüğe girme süresini gösteren şekli hususlara taallük etmektedir.

Madde 192. — Tasarının 184 ncü maddesinden alınmakla beraber, «geçici 7 ncı madde hükümleri saklı kalmak şartıyla» kaydı maddeye eklenmiştir. Zira geçici 7 maddede, bu madde ile yürürlükten kaldırılan 3499 sayılı Kanunun staja taallük eden bazı hükümlerinin, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra da bir süre daha uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 193. — Tasarının 185 ncı maddesinden alınmış olup, yapılan değişiklik, dil ve redaksiyon yönündendir.

Madde 194. — Tasarının 186 ncı maddesinden, sadece madde numarası değiştirilerek aynen alınmıştır.

Madde 195. — Yeni olan bu madde hükmü ile, 2556 sayılı Hâkimler Kanununun değişik 70 ncı maddesinde yer alan hükmün T. C. Emekli Sandığına tabi bir memuriyete atanan avukatlara da teşmili amacı güdülmüştür. Filhakika, hâkimlik savcılık ve bu sınıflardan sayılan bir göreve atanan avukatlara, avukatlıkta geçen hizmet sürelerinin üçte ikisinin kıdemlerinden sayılmasının Hâkimler Kanununda kabul edilmiş olması karşısında, bu görevler dışında kalan ve T. C. Emekli Sandığına tabi bulunan bir memuriyete atanan avukatlara da bu hakkın tanınması, T. C. Emekli Sandığına tabi memuriyetler arasında memuriyet kıdemine sayılma yönünden eşitlik sağlamak bakımından hakkaniyete uygun görülmüştür.

Pek tabii olarak, 5.1.1961 tarih ve 228 sayılı Kanun hükümleri gereğince Sandık ve Kurumdaki hizmet sürelerinin birleştirilmesi hakkındaki hükümler bu kimseler hakkında da uygulanacaktır.

Madde 196. — Komisyonumuzca getirilen bu madde hükmü ile, Devlet Memurları Kanununa 195 nci madde ile eklenen madde hükmüne paralel olarak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, bu kanunun kapsamındaki bir memuriyette bulunanların avukatlıkta geçirmiş oldukları fiili hizmet sürelerinin üçte ikisinin memuriyet kıdemlerine sayılması sağlanmıştır.

Madde 197. — Yeni olan bu madde hükmü, Anayasa Mahkemesine seçilecek avukatların da, fiili avukatlık sürelerinin üçte ikisinin memuriyet kıdemlerine sayılmasını sağlamak amacıyla getirilmiş olup, 195 nci madde gerekçesindeki nedenler, bu madde için de vârittir.

Madde 198. — Madde yenidir ve 197 nci madde ile 22.4.1962 tarih ve 44 sayılı Kanuna eklenen maddenin Anayasa Mahkemesine seçilecek avukatlara sağladığı hakkın, hakkaniyet icabı olarak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Anayasa Mahkemesinde üye bulunan, avukatlıktan seçilmiş olanlara da sağlanması amacıyla getirilmiştir.

Geçici madde 1. — Tasarıdaki geçici 1 nci madde çıkarılmış ve bu madde Komisyonumuzca yeniden düzenlenmiştir.

Bu madde, avukatlık meslekinin arz ettiği hususiyetler de göz önünde tutulmak suretiyle, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun, ileri yaştakilere aylık bağlanma şartlarına dair geçici 8 nci maddesinin (A) ve (B) fıkraları hükümlerinin, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kadınsa 30 ve erkekse 35 yaşını doldurmuş olup avukatlık ruhsatnamesine sahip bulunan ve bu kanun hükümleri gereğince topluluk sigortasına girmiş olan avukatlar hakkında da uygulanmasını sağlamak amacıyla getirilmiş ve mâlullük aylığı bağlanması hususu da maddeye ithal edilmiştir. Ancak sözü edilen kanunun geçici 8 nci maddenin (A) fıkrasının (a) bendindeki sigortalılığın başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde, bendde gösterilen işlerde en az 2.000 gün çalışmak şartı, avukatlık mesleğinde çalışmanın bilhassa prim ve ödeme yönünden günle değerlendirilmesi mümkün olmadığından, 2.000 günün aya çevrilmesi suretiyle «70 ay baro levhasında yazılı bulunmak» şeklinde değiştirilmiş, ayrıca

ölüm veya mâlûllük yahut yaşlılık sigortası yardımı yapılmasına esas olacak aylık gelir tutarı da, son defa avukatın ödediği prime esas teşkil eden aylık gelir tutarı olarak hükme bağlanmıştır.

İkinci fıkra hükmü ile getirilen yenilik de, yine 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 8 nci maddesinin (A) fıkrasının (b) ve (c) bendlerindeki, sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olmak ve en az beş yıl sigortalı bulunmak kaydının çıkarılarak, birinci fıkra uyarınca ölüm veya mâlûllük, yaşlılık sigortası yardımı yapılmasına hak kazanabilmek için sigortalı olmanın yeterli sayılması ve ödenmeyen primlerin mahsubu usulünün kabul edilmesidir. Bu suretle birinci fıkradaki şartları haiz olan sigortalı avukat, bir aylık primi ödemiş olsa dahi, 5 yıl sigortalı olması ve en az her yıl ortalama 200 gün prim ödemiş bulunması şartı aranmaksızın mahsup yapılarak, ölüm veya mâlûllük yahut yaşlılık sigortası yardımından faydalanacaktır.

Üçüncü fıkra, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 8 nci maddesinin (A) fıkrasının üçüncü paragrafı hükmünün avukatlık meslekinin hususiyetlerine ait zaruri değişikliklerle tekrarından ibaret olup, belgeleri verecek merci, sözleşmeyi yapan baro olarak gösterilmiştir.

Dördüncü fıkra, baroların belge verme süresini başvurma tarihinden itibaren bir ay olarak sınırlandırmakta ve belgelerin süresinde verilmemesinden doğacak zarar ve ziyanın kimlerden istenebileceğini belirtmektedir. Bu suretle baro yönetim kurulu başkanı ve üyeleri süresi içinde, bu belgeyi vermek yükümlülüğü altına sokulmaktadır.

Beşinci ve altıncı fıkralar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 nci maddesinin (A) fıkrasının beşinci ve altıncı paragraflarında yer alan hükümleri ihtiva etmektedir.

Son fıkra hükmü, birinci fıkranın uygulanmasında yıllık asgari prim ödeme süreleri olarak 506 sayılı Kanunda gösterilen 150 şer günlerin 5'er ay ve 1.800 günlük toplam prim ödeme süresinin de 60 ay olarak hesaplanacağına dairdir ki, günlerin aya çevrilmesi nedeni yukarıda izah olduğundan tekrar edilmemiştir.

Geçici madde 2. — Bu madde Komisyonumuzca getirilmiş olup yenedir.

Madde, bu kanunun 186 ncı maddesi hükmü gereğince topluluk sigortasına girmek zorunluğunda bulunan avukatlardan, bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce T.C. Emekli Sandığına tabi bir memuriyetten ayrılmış olanların, memuriyette geçirdikleri süreleri değerlendirmek suretiyle emeklilik statüsüne sokmaktadır. Maddeye göre, emeklilik statüsüne sokulacak avukatların,

a) Memuriyette yirmi hizmet yılını doldurmuş olmaları,

b) Emeklilik veya mâlûllük (âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü) aylığı almakta olmamaları ve keseneklerinin de kendilerine ödenmediği edilmemiş bulunması,

c) Memuriyette son aldıkları maaştan itibaren (bu maaştaki kıdemler hesaba katılmak suretiyle) üç yılda bir terfi esasına göre T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri dairesinde fiilî avukatlık süreleri için ödemeleri gereken keseneklerin tamamını (kurum hissesi dâhil) toptan ödemeleri veya beş yıl içinde 5 eşit taksitle ödemeyi taahhüdetmeleri,

İktiza etmektedir.

Bu şartları haiz olan ve maddedeki şartları yerine getiren avukatların fiilî avukatlık süreleri emekliliğe esas olan hizmetlerine eklenecek ve topluluk sigortasına girmeleri söz konusu olmayacaktır.

«T.C. Emekli Sandığına tabi bir memuriyetten ayrılmış olanlar» tâbirine, 14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olmamakla beraber, «memur» kavramına giren ve T.C. Emekli Sandığı ile ilişkisi bulunan, üniversiteler, profesör, doçent, asistan ve öğretim görevlisi, subaylık ve astsubaylık, hâkimlik, savcılık ve bu sınıftan sayılan hizmetlerde bulunanlar da dahildir.

Genel gerekçede de izah edildiği gibi, bu kanunun getireceği yeniliklerin en önemlilerinden biri de, avukatların sosyal güvenliğinin sağlanmasıdır. Bu sosyal güvenlik sağlanırken, avukatın durumuna en uygun olan hal tarzının seçilmesi de tabiidir. Sosyal güvenlik ya topluluk sigortası, ya da emeklilik yoluyla sağlanabilecektir. 20 sene gibi uzun süre T.C. Emekli Sandığına tabi bir memuriyetten sonra avukatlığa geçen bir kimsenin durumuna en uygun olan sosyal güvenlik tedbirinin T.C. Emekli Sandığına tekrar bağlanarak emeklilik statüsü içine sokulması olduğunda şüphe yoktur. Bu suretle, fiilî avukatlıkta geçen süreleri, emeklilik yönünden de

değerlendirilmiş olacaktır.

Maddenin ikinci fıkrası, bu madde hükmünden faydalanabilmek için ne kadar süre içinde ve hangi mercie ne suretle başvurulması gerektiğine dair şekli bir hükmü ihtiva etmektedir. Bu hükme göre, bu maddeden faydalanmak isteyen avukatın gösterilen süre içinde T.C. Emekli Sandığına, levhasına yazılı olduğu baro aracılığıyla ve dilekçe ile başvurusu gerekecektir. Aksi halde bu madde hükmünden faydalanamayacak ve topluluk sigortasına girmek zorunluğunda kalacaktır.

Geçici madde 3. — Tasarıdaki geçici 3 ncü maddeden tamamen değişiktir. Bu madde, geçici 2 nci madde hükmüne paralel olarak bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi bir memuriyette bulunmakta olan avukatların da, memuriyetten önceki serbest fiili avukatlık sürelerinin, geçici 2 nci madde uyarınca memuriyetteki son maaşları üzerinden borçlanmaları şartıyla, emekliliğe esas hizmetlerine ekleneceğini ve bu madde hükmünden faydalanmak için başvurma usulüne dair hükmü ihtiva etmektedir.

Geçici madde 4. — Madde yeni olup, geçici 3 ncü maddedeki durumda bulunan avukatların, serbest avukatlıklarından önce de T.C. Emekli Sandığına tabi bir memuriyette bulunmuş olmaları halinde serbest fiili avukatlık sürelerinin ne suretle emekliliğe esas hizmetlerine ekleneceğine dair hükmü kapsamaktadır. Geçici 3 ncü maddedeki esaslar burada da muhafaza edilmiştir.

Geçici madde 5. — Komisyonumuzca getirilen bu madde de, geçici 4 ncü maddenin kapsamına giren avukatların, T.C. Emekli Sandığına borçlanmalarına esas teşkil eden avukatlık hizmetlerinden önce Sosyal Sigortalar Kurumuna tabi olarak geçen hizmetleri de mevcutsa, bu hizmetin T.C. Emekli Sandığındaki hizmetleri ile 5.1.1961 tarih ve 228 sayılı Kanunun aylık bağlanmasına ilişkin esasları dairesinde birleştirileceği ve bunun usulü hüküm altına alınmıştır. Serbest avukatlık süresinin borçlanılması geçici 3 ncü maddedeki esaslar dahilinde cereyan edecektir.

Geçici madde 6. — Tasarının geçici 4 ncü maddesinden dili Türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

Geçici madde 7. — Yeni olan bu madde, Komisyonumuzca, tasarının avukatlık stajı hükümlerinde yapılan değişiklik ve sınavın kabulü sebebiyle kazanılmış ve beklenen hakların korunması zaru-

retiyile getirilmiştir. Yürürlükteki kanuna göre bir yıl olan staj süresinin, bu kanunla, bir buçuk yıla çıkarılması ve avukat olabilmek için staj sonunda yapılacak sınavda başarı sağlamanın öngörülmesi, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte staj yapanların kazanılmış haklarının korunmasını zorunlu kıldığından, maddenin son fıkrasında bu gibilerin kazanılmış haklarının korunması amacıyla sevk edilmiştir. İkinci fıkra hükmüne göre, bu gibiler hakkında yürürlükteki 3499 sayılı Avukatlık Kanununun staj hükümleri ile o kanuna göre hazırlanmış olan yönetmelik hükümleri uygulanacaktır.

Birinci fıkra hükmü ise, beklenen hakların korunması amacıyla matuftur. Filhakika, yürürlükteki kanun hükümlerine göre avukat olmak amacıyla Hukuk fakültelerine girmiş ve mezun olmuş veya girdiği tarihte hukuk fakültesi öğrencisi olup, kanunun yürürlüğe girmesi tarihinden sonra 6 yıl içinde fakültelerden mezun olacakların, staj süresini uzatan ve avukat olmak için yapılacak sınavda başarı sağlamayı şart koşan bu kanuna tabi kılınmaları hakkaniyete uygun düşmeyecektir. Bu itibarla bu gibilerin de, stajı ağırlaştırılan hükümlerle, sınav hükümlerine tabi olmamalarını sağlayarak, hakkaniyet icaplarını yerine getirmek amacıyla maddenin birinci fıkrası hükmü getirilmiştir. Ancak bu fıkra hükmünden faydalanabilmeleri mezuniyetten itibaren 3 yıl içinde staj için başvurmaları şartına bağlanmıştır ki, bu suretle belli süre içinde bu gibilerin tasfiyesi mümkün olacaktır. Bu kanunun yürürlüğünden önce mezun olanların, 3 yıllık başvurma süreleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihtir. Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra fakülteyi bitirecek olanların altı yıllık bir süre içinde bu haktan faydandırılmalarının sebebi, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte hukuk fakültelerinde öğrenci olanların her hangi bir sebeple fakülteyi dört yıl içinde bitirememeleri ihtimalidir.

Geçici madde 8. — Bu madde, 3 ncü maddenin (b) bendinde yapılan değişiklik sonucunda, bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olup da, Hukuk Fakültesinde eksik kalan derslerden sınav vermiş olanların, 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 1 nci maddesiyle kazanılmış haklarını korumak amacıyla getirilmiştir.

Geçici madde 9. — Bu madde, stajsız avukat olacaklar arasında bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce Yargıtayda hukuk mezunu başkâtip olarak en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanları

da almak amacıyla, Komisyonumuzca getirilmiştir. Filhakika, sayıları mahdud olan bu kimseler, Yargıtayda fiilen raportör olarak çalışmak suretiyle, avukatlık için gerekli bilgi ve tecrübeyi, diğer stajsız avukat olanlar kadar kazandıkları cihetle, bu suretle hizmetlerinin benzerleri gibi değerlendirilmesine zaruret mülâhaza edilmiştir.

Geçici madde 10. — Tasarının geçici 6 ncı maddesinden dili Türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

Geçici madde 11. — Tasarının geçici 7 nci maddesinden alınmış olup, yapılan değişiklik redaksiyona taallük etmektedir.

Geçici madde 12. — Tasarının geçici 8 nci maddesinden dili Türkçeleştirilmek suretiyle alınmıştır.

Madde madde 13. — Tasarının geçici 10 ncu maddesinden alınmakla beraber tamamen detiştirilmiştir.

Birinci fıkranın ilk cümlesi, dava vekâleti ruhsatnamesine sahibolanların ancak beş avukat bulunmayan yerlerde vekâlet edebilecekleri, ikinci cümlesi de davavekillerinin kazanılmış haklarının saklı olduğu hükmünü kapsamaktadır. Kazanılmış hakları saklı tutan hükme göre, bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce 3499 sayılı Kanununun muvakkat IV ncü maddesi uyarınca bir davavekilinin vekâlet görevini ifa ettiği yerde bilâhara avukat adedi beşi geçmiş olsa bile, burada vekâlet görevini ifa etmeye devam edecektir.

İkinci fıkra, barolarda, mıntakaları içindeki davavekillerinin yazılmalarına mahsusu bir liste ihdas etmekte ve davavekillerini de vekâlet görevini ifa edebilmeleri için bu listeye yazılmaya zorunlu kılmaktadır. Davavekillerinin listeye yazılma istemleri hakkında Baro Yönetim Kurulu bir ay içinde karar vermek zorunda olup, istemin kabulü hakkındaki kararlar kesindir. Bir aylık süre içinde karar verilmemesi halinde istem reddedilmiş sayılacaktır. Ret kararına karşı ilgili onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna itiraz edebilecektir. Onbeş günlük itiraz süresi, bir ay içinde karar verilmemişse, bu sürenin sonundan, ret kararı verilmişse, kararın tebliği tarihinden başlayacaktır. Türkiye Barolar Birliğinin kararı Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşecektir.

Üçüncü fıkra, bu kanunun davavekillerine tanıdığı hak ve yetkilerden faydalanmak ve yükümlere tabi olmak bakımından, baro

levhasına yazılmanın sonuçlarını doğuracağı hükmünü getirmekte olup, bu suretle davavekillerinin vekâlet görevini ifa edebilmeleri için baroca tutulan listeye yazılma zorunluğuna dair ikinci fıkraya hükmü teyidedilmekte ve davavekillerinin de avukatlara yüklenen sair yükümlere tabi olacakları hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

Son fıkra hükmü, yönetmelikle düzenlenecek hususlara dairdir.

Geçici madde 14. — Tasarının geçici 10 ncu maddesinden dili Türkçeleştirilerek alınmıştır.

Geçici madde 15. — Tasarının geçici 11 nci maddesinden alınmış olup, yapılan değişiklik redaksiyon ve dil bakımındandır.

Geçici madde 16. — Tasarının geçici 12 nci maddesinden yeniden redaksiyona tabi tutulmak suretiyle alınmıştır.

Geçici madde 17. — Tasarının geçici 13 ncü maddesinden alınmıştır.

1, 2, 3 ve 4 ncü fıkralar hükümleri, tasarının geçici 13 ncü maddesinin 1, 2, 3 ve 4 ncü fıkraları hükümlerinin aynı ise de, yeniden redaksiyona tabi tutulmuş ve dili Türkçeleştirilmiştir.

Beşinci ve altıncı fıkralar hükmü, bu maddeden yararlanmak suretiyle vekâlet görevini ifa edecekler hakkında da, davavekilleri hakkındaki geçici 13 ncü maddenin 2 nci ve son fıkrası hükümlerinin uygulanacağına dairdir.

Yedinci fıkra hükmü, bu kanunun hangi hükümlerinin bu maddeden yararlanarak vekâlet görevini yapanlar hakkında uygulanacağını göstermektedir.

Son fıkra, bu maddenin kanunun yürürlüğe girdiği tarihten on sene sonra yürürlükten kalkacağını hüküm altına almakta olup, tasarının geçici 13 ncü maddenin son fıkrasındaki hükmün aynıdır.

Madde 199. — Tasarının 187 nci maddesinden alınmıştır.

Madde 200. — Tasarının 188 nci maddesinden alınmakla beraber, «Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür» şeklinde değiştirilmiştir.

Geçici Komisyonumuzun işbu raporu; Genel Kurulun tasvibine sunulmak, öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı
İstanbul
İ. Hakkı Tekinel

Sözcü
İzmir
M. Uyar

Kâtip
Kars
Bazı maddelere muhalifim. Söz
hakkım mahfuzdur

Afyon K.
A. İhsan Ulubahşi
(İmzada bulunamadı)

Bilecik
İ. Selçuk Çakıroğlu
(İmzada bulunamadı)

S. Düşünsel
Çorum
A. Güler
(İmzada bulunamadı)

Denizli
Â. Şohoğlu
(İmzada bulunamadı)

Elâzığ
K. Nedimoğlu

İstanbul
Söz hakkım olacaktır

Kütahya
A. Can Bilgin
(İmzada bulunamadı)

Niğde
Y. Arıbaş

O. Nuri Ulusoy
Tokat
O. Hacıbaloğlu

Van
M. Salih Yıldız

**Hükümetin Avukatlık Kanunu
Tasarısı Teklifi ile Geçici
Komisyonun Değiştirilişine
Ait Metinler**

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

AVUKATLIK KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

AVUKATLIK VE AVUKAT

Avukatlığın mahiyeti

Madde 1. — Avukatlık kamu hizmeti ve serbest bir meslektir.

Avukatlığın gayesi

Madde 2. — Avukatlığın gayesi; hukukî münasebetlerin düzenlenmesine, her türlü hukukî mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak halline tavassut ve genellikle hukuk kaidelerinin tam olarak uygulanması hususunda yargı organları ve hâkimlerle resmî ve özel kurul ve kurumlara yardım etmektir.

Avukat bu maksatla hukukî bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder.

Avukat görevini yerine getirmede bağımsızdır.

Adli görevini yerine getirmede bağımsızdır.

Adli merciler ve sair resmî daireler, avukatlara görevlerinin ifasında yardımcı olmakla yükümlüdür.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

AVUKATLIK KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

AVUKATLIK VE AVUKAT

Avukatlığın mahiyeti

Madde 1. — Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir. Avukat, görevini yerine getirmede bağımsızdır.

Avukatlığın amacı

Madde 2. — Avukatlığın amacı, hukukî münasebetlerin düzenlenmesine, her türlü hukukî mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesine ve genellikle hukuk kurallarının tam olarak uygulanması hususunda yargı organları ve hakemlerle resmî ve özel kurul ve kurumlara yardım etmektir.

Avukat bu amaçla hukukî bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder.

Adli merciler ve diğer resmî daireler, avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlüdürler.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İKİNCİ KISIM

AVUKATLIK MESLEKİNE KABUL

Avukatlığa kabul şartları

Madde 3. — Avukatlık meslekine kabul edilebilmek için :

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,

b) Türk hukuk fakültelerinin birinden mezun olmak veya yabancı bir memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye Hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden imtihan vermiş veya Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olup da fakültede hiç okutulmayan veya hukuk fakültelerindekine nazaran noksan okutulan derslerden her üniversite senatosunca hazırlanacak yönetmeliğe göre fark sınavını vermiş bulunmak,

c) Avukatlık stajını tamamlayarak staj bitim belgesi almış bulunmak,

d) Levhasına kaydı istenilen baro bölgesinde ikametgâhı bulunmak,

e) Bu kanuna göre avukatlığa engel bir hali olmamak, gerektir.

İstisnalar

Madde 4. — Adli ve askerî hâkimlik ve savcılıkta ve Anayasa Mahkemesi asli ve geçici rapörlüklerinde ve Danıştay Dava Daireleri Başkan ve üyelikleri, başkanun sözcülüğü, kanun sözcülüğü ve bu daireler başyardımcılıkları ve yardımcılıklarına veya teşkilâtlarında avukat bulunan bakanlıklar ve katma bütçe ile idare olunan genel müdürlükleri hukuk müşavirliği görevlerinde veyahut hukuk fakülteleriyle Siyasal Bilgiler Fakültesi hukuk ilmi dersleri profesörlük veya doçentliklerinde yahut Hâkimler Kanununa göre hâkimlik veya savcılık sınıflarından sayılan memuriyetlerde en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlar üçüncü maddenin (c) bendinde yazılı kayıta vâreste tutulurlar.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

İKİNCİ KISIM

AVUKATLIK MESLEKİNE KABUL

Avukatlığa kabul şartları

Madde 3. — Avukatlık meslekine kabul edilebilmek için;

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,

b) Türk hukuk fakültelerinin birinden mezun olmak veya yabancı bir memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak,

c) Avukatlık stajını tamamlayarak staj bitim belgesi almış bulunmak,

d) Avukatlık sınavını başarmış olmak,

e) Levhasına yazılmak istenilen baro bölgesinde ikametgâhı bulunmak,

f) Bu kanuna göre avukatlığa engel bir hali olmamak, gerektir.

İstisnalar

Madde 4. — Adli ve Askerî Hâkimlik ve Savcılıkta, Anayasa Mahkemesi asli ve geçici raportörlüklerinde ve Danıştay dava daireleri başkan ve üyelikleriyle başkanun sözcülüğü kanun sözcülüğü ve bu daireler başyardımcılıkları ve yardımcılıklarında veya kuruluşlarında avukat bulunan bakanlıklar ve katma bütçe ile yönetilen genel müdürlükler hukuk müşavirliği görevlerinde veyahut üniversiteye bağlı fakülteler hukuk ilmi dersleri profesörlük veya doçentliklerinde yahut Hâkimler Kanununa göre hâkimlik veya savcılık sınıflarından sayılan hizmetlerde en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlar 3 ncü maddenin (c) ve (d) bendlerinde yazılı kayıtlardan vâreste tutulurlar.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Yabancılardan Türk uyruğuna kabul olunanlardan yabancı bir hukuk fakültesinden mezun olup da geldikleri yerlerde beş yıl süre ile mahkemelerin her derecesinde avukatlık etmiş ve avukatlığı meslek edinmiş bulunanlar üçüncü maddenin (b) bendinde yazıldığı şekilde Türkiye Hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden usulüne göre yapılan imtihanı vererek tasdikname almış ve ayrıca Türkçeyi iyi bilir oldukları da bir imtihanla anlaşılmış bulunursa üçüncü maddenin (c) bendinde yazılı kayıttan vâreste tutulurlar.

Bu gibilerin baroya kaydında 18 nci maddenin (a) ve (b) bendlerinde yazılı belgelerden başka sicil özetlerinin de onanmış bir örneğinin verilmesi gerekir.

Avukatlık meslekine kabule engel haller

Madde 5. — Aşağıda yazılı hallerden birinin mevcudiyeti halinde avukatlık meslekine kabul hakkındaki istek reddolunur :

a) Yüz kızartıcı bir suçtan veya ağır hapsi gerektiren bir cürümden mutlak surette yahut bir cürümden bir sene veya daha ziyade hapis cezası ile hüküm giymek veya bu kabil suçlardan dolayı ceza kovuşturması altında bulunmak;

b) Meslekî bir suçtan dolayı cezai veya inzibatî bir karar sonucunda hâkim veya memur yahut avukat olma vasfını kaybetmiş bulunmak;

c) Avukatlık meslekine lâyük olmadığına delâlet eden bir hali tesbit edilmiş olmak;

d) Avukatlık mesleki ile birleşmesi caiz olmıyan bir işle uğraşmak;

e) Medenî hakları kullanma ehliyeti mahkeme kararı ile sınırlandırılmış olmak;

f) İflâs etmiş olup da itibarı iade edilmemiş bulunmak (tak-

Dosya ikmal edildiği halde süresi içinde karar verilmediği takmazlar);

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Yabancılardan Türk uyruğuna kabul olunanlardan yabancı bir hukuk fakültesinden mezun olup da geldikleri yerlerde beş yıl süre ile mahkemelerin her derecesinden avukatlık etmiş ve avukatlığı meslek ed'nmış bulunanlar, 3 ncü maddenin (b) bendinde yazılı olduğu şekilde Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden usulüne uygun olarak yapılan sınavı başarı ile vererek tasdikname almış ve ayrıca Türkçeyi iyi bilir oldukları da bir sınavla anlaşılmış bulunursa, 3 ncü maddenin (c) ve (d) bendlerinde yazılı kayıtlardan varestede tutulurlar. Birinci fıkrada gösterilenlerin baro levhasına yazılmasında, 17 ncü maddenin (1) ve (2) bendlerinde yazılı belgelerden başka sicil özetlerinin onanmış bir örneğinin de verilmesi gereklidir.

Avukatlığa kabulde engeller

Madde 5. — Aşağıda yazılı durumlardan birinin varlığı halinde, avukatlık meslekine kabul istemi reddolunur :

a) Kesinleşmiş bir kararla yüz kızartıcı bir suçtan veya ağır hapsi gerektiren bir cürümden mutlak olarak yahut kasdî bir cürümden bir sene veya daha ziyade hapis cezası ile hüküm giymek,

b) Kesinleşmiş bir ceza veya disiplin kararı sonucunda hâkim, memur yahut avukat olma niteliğini kaybetmiş bulunmak,

c) Avukatlık meslekine yaraşmıyacak tutum ve davranışları çevresince bilinmiş olmak,

d) Avukatlık mesleki ile birleşemiyen bir işle uğraşmak,

e) Mahkeme kararı ile kısıtlanmış olmak,

f) İflâs etmiş olup da itibarı iade edilmemiş bulunmak (tak-siratlı ve hileli müflisler itibarları iade edilmiş olsa dahi kabul olunmazlar),

g) Hakkında aciz vesikası verilmiş olup da bunu kaldırmamış bulunmak,

h) Avukatlığı sürekli olarak gereği gibi yapmaya engel vücut veya akılca mâlûl olmak.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

g) Avukatlığı devamlı olarak gereği gibi yapmaya engel vücut veya akılca malûl olmak;

h) Hakkında aciz vesikası verilmiş olup da bunu kaldırmamış bulunmak,

Şu kadar ki, (a) bendinin uygulanması halinde kasdî olmayan cürümlerden biri ile takip altında bulunan veya hüküm giyenlerin bu hallerinin avukat olmaya mâni olup olmadığına baro yönetim kurulu tarafından karar verilir.

Baroya kayıt istemi

Madde 6. — Staj bitim belgesi alanlar veya dördüncü maddede yazılı şartları haiz bulunanlar ikametgâhlarının bulunduğu yer barosuna ait levhaya kayıtlarının yapılmasını yazılı olarak istiyebilirler.

Karar

Madde 7. — Baro yönetim kurulu levhaya kayıt istemi hakkında başvurma tarihinden itibaren bir ay içinde gerekçeli olarak karar vermekle ödevlidir.

Dosya ikmal edildiği halde süresi içinde karar verilmediği takdirde adayın avukatlığa kabul istemi reddedilmiş sayılır. Bu takdirde aday bir aylık sürenin bitiminden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir. İtiraz üzerine 8 nci maddede hükmü kıyas yolu ile uygulanır.

Ret kararına karşı itiraz

Madde 8. — Baro yönetim kurulu, avukatlığa kabul istemini reddettiği takdirde bunun gerekçesini kararında gösterir. Gerekçeli karar adaya derhal tebliğ olunur. Aday ret kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde kararı veren baro vasıtasıyla Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Beş yıldan fazla hapis veya ağır hapis cezası ile veya zimmet, ihtilâs, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma ve dolanlı iflâs suçlarından biri ile kesin olarak hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar da avukatlığa kabul edilemezler.

Adayın birinci fıkranın (a) bendinde yazılı cezalardan birini gerektiren bir suçtan kovuşturma altında bulunması halinde, avukatlığa alınma isteği hakkındaki kararın bu kovuşturmanın sonuna kadar bekletilmesine karar verilebilir. Aday hakkında kamu görevlerinden yasaklanmayı gerekli kılabilecek bir suçtan ötürü kamu davası açılmış bulunuyorsa, avukatlığa kabul isteği yerine getirilmeyip dava sonucunun beklenmesi zorunludur.

Şu kadar ki, ceza kovuşturmasının sonucu ne olursa olsun avukatlığa kabul isteğinin geri çevrilmesi gereken hallerde, sonuç beklenmeden istek karara bağlanır.

Baroya yazılma istemi

Madde 6. — Avukatlık sınavını başarmış olanlar veya 4 nci maddedeki şartları haiz bulunanlar, başvurdukları yer barosuna ait levhaya yazılmalarını dilekçe ile isteyebilirler.

Karar

Madde 7. — Baro yönetim kurulu, levhaya yazılma istemi hakkında başvurma dilekçesinin varış tarihinden itibaren bir ay içinde gerekçeli olarak karar vermekle ödevlidir.

Süresi içinde karar verilmediği takdirde, adayın avukatlığa kabul istemi reddedilmiş sayılır. Bu halde aday bir aylık sürenin bitiminden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir. İtiraz üzerine 8 nci madde hükmü kıyas yolu ile uygulanır.

Redde veya kovuşturma sonuna kadar beklenmesine dair karara itiraz

Madde 8. — Baro yönetim kurulu, avukatlığa kabul istemini reddettiği veya kovuşturma sonuna kadar beklenmesine karar verdiği takdirde bunun gerekçesini kararında gösterir. Gerekçeli karar adaya tebliğ olunur.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Baro tarafından adaya itiraz tarihini tevsik eder bir belge verilir. Bu belge hiçbir harc ve resme tabi değildir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu itiraz üzerine evrak üzerinde gerekli incelemeleri yaptıktan sonra, itirazı kabul veya reddeder.

Adayın levhaya kaydının yapılması hakkındaki baro yönetim kurulu kararı ile itirazın kabulü hakkındaki Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu kararları tasdik edilmek üzere, karar tarihinden itibaren bir ay içinde Adalet Bakanlığına gönderilir. Bu kararlar Adalet Bakanlığının tasdiki ile kesinleşir. Adalet Bakanlığının kararı aleyhine aday, baro ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Danıştaya başvurabilirler.

Baro yönetim kurulunun, avukatlığa kabul isteminin reddi hakkındaki kararlar ve bu kararlara itiraz üzerine Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca verilen itirazın reddine dair kararlar, süresi içinde itiraz vâki olmadığı takdirde kesinleşir.

Barolar kesinleşen kararları derhal yerine getirmeye mecburdur.

Türkiye Barolar Birliğinin, itirazın reddine dair olan kararları aleyhine aday, kararın tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde Adalet Bakanlığına itiraz edebilir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu itiraz tarihinden itibaren bir ay içinde bir karar vermezse itiraz reddedilmiş sayılır.

Adalet Bakanlığının kararı kesin olup, aday ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, bu karar aleyhine Danıştaya başvurabilir.

Avukatlık ruhsatnamesi ve yemin

Madde 9. — Avukatlık meslekine kabul edilen adaya, ilgili baro tarafından bir ruhsatname verilir.

Avukatlığa kabul ruhsatnamenin verilmesi anından itibaren hüküm ifade eder.

Aday, avukatlığa bu suret kabul edildikten sonra (Avukat) unvanını kullanmak hakkını kazanmış olur. Durum Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Aday, bu karara karşı, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde, kararı veren baro vasıtasıyla Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir. Baro tarafından adaya, itiraz tarihini tesbit eden bir belge verilir. Bu belge hiçbir vergi, harc ve resme tabi değildir.

Türkiye Barolar Birliği, itiraz üzerine dosya üzerinde gerekli incelemeleri yaptıktan sonra, itirazı kabul veya reddeder. Türkiye Barolar Birliği itiraz tarihinden itibaren bir ay içinde bir karar vermezse, itiraz reddedilmiş sayılır.

Adayın levhaya yazılması hakkındaki baro yönetim kurulu kararı ile itirazın kabul veya reddi hakkındaki Türkiye Barolar Birliği kararları, onaylanmak üzere, karar tarihinden itibaren bir ay içinde Adalet Bakanlığına gönderilir. Bu kararlar Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşir.

Baro yönetim kurulunun, avukatlığa kabul isteminin reddi veya kovuşturma sonuna kadar beklenmesi hakkındaki kararları, süresi içinde itiraz edilmediği takdirde kesinleşir.

Adalet Bakanlığının dördüncü fıkra uyarınca verilecek kararları kesin olup, aday, ilgili baro ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu bu kararlar aleyhine Danıştaya başvurabilirler.

Barolar, kesinleşen kararları derhal yerine getirmeye mecburdurlar.

Avukatlık ruhsatnamesi ve yemin

Madde 9. — Avukatlık meslekine kabul edilen adaya, ilgili baro tarafından bir ruhsatname verilir.

Avukatlığa kabul, ruhsatnamenin verildiği andan itibaren hüküm ifade eder.

Aday böylece avukatlığa kabul edildikten sonra (Avukat) unvanını kullanmak hakkını kazanır. Durum Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Ruhsatnameler, Türkiye Barolar Birliği tarafından tek tip bastırılır.

Mesleke kabul edilen avukata ruhsatname verilirken, baro yönetim kurulu önünde aşağıdaki şekilde andıçtırılır :

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ruhsatnameler, Türkiye Barolar Birliği tarafından tek tip olarak bastırılır.

Mesleke kabul edilen avukata ruhsatname verilirken, baro yönetim kurulu önünde aşağıdaki şekilde yemin ettirilir.

«Kanuna, ahlâka, meslekin vekar, haysiyet ve nizamına uygun harekette bulunacağıma namusum ve vicdanım üzerine yemin ederim.»

Yemin verilmesi, yemin metnini de kapsıyan bir tutanakla tesbit edilir.

Ret kararının bildirilmesi

Madde 10. — Avukatlık meslekine kabul edilmek için baroya müracaat eden bir adayın bu isteğinin reddine dair kararlar kesinleşince ilgili baro, adayın adını diğer barolara ve Türkiye Barolar Birliğine bildirir. Bu halde o şahsı hiçbir baro ret sebepleri ortadan kalkmadıkça levhasına kaydedemez.

ÜÇÜNCÜ KISIM

YASAK HALLER

Avukatlıkla birleşmeyen işler

Madde 11. — Aylık, ücret, gündelik veya aidat gibi ödemeler karşılığında görülen hiçbir hizmet ve vazife, sigorta prodüktörlüğü, tüccarlık ve esnaflık veya meslekin vakar ve haysiyetiyle bağdaşması mümkün olmıyan her türlü iş avukatlıkla birleşemez.

Avukatlıkla birleşebilen işler

Madde 12. — a) Cumhuriyet Senatosu, Millet Meclisi, il ve belediye meclisi, üyeliği,

b) Üniversite, yüksek veya ortaöğretim, profesör, doçent, asistan ve öğretmenliği,

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

«Kanuna, ahlâka, meslekin onuruna ve kurallarına uygun davranacağıma namusum ve vicdanım üzerine andiçerim.»

Avukatın andiçt.rildiği, andın metnini de kapsıyan bir tutanağa bağlanır ve ilgilinin dosyasında saklanır. Tutanak baro yönetim kurulu üyeleri ile birlikte andiçen avukat tarafından imzalanır.

Ret kararının bildirilmesi

Madde 10. — Avukatlık meslekine kabul edilmek için baroya başvuran bir adayın bu isteminin reddine veya kovuşturma sonuna kadar beklemesine dair kararlar kesinleşince, ilgili baro, adayın adını diğer barolara ve Türkiye Barolar Birliğine bildirir. Bu halde, ret ve bekleme sebepleri ortadan kalkmadıkça, hiçbir baro o kimseyi levhasına yazamaz.

ÜÇÜNCÜ KISIM

YASAK HALLER

Avukatlıkla birleşemiyen işler

Madde 11. — Aylık, ücret, gündelik veya kesenek gibi ödemeler karşılığında görülen hiçbir hizmet ve görev, sigorta prodüktörlüğü, tacirlik ve esnaflik veya meslekin onuru ile bağdaşması mümkün olmayan her türlü iş avukatlıkla birleşemez.

Avukatlıkla birleşebilen işler

Madde 12. — a) Cumhuriyet Senatosu üyeliği, milletvekilliği, il ve belediye meclisi üyeliği,

b) Üniversite, yüksek veya orta öğretim profesör, doçent, asistan ve öğretmenliği,

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

c) Özel hukuk tüzelkişilerinin hukuk müşavir ve avukatlığı ile, bir avukat yazıhanesinde ücret karşılığında avukatlık,

d) Hakemlik, tasfiye memurluğu, yargı mercilerinin veya adli bir dairenin verdiği her hangi görev veya hizmet,

e) İktisadi Devlet Teşekkülleri ile müesseseleri ve iştirakleri hakkındaki 12 Mart 1964 tarih ve 440 sayılı Kanunda başka bir iş veya hizmetle meşgul olmaları yasaklanmamış bulunmak şartıyla, bu kanunun kapsamına giren teşekkül, müessese ve iştiraklerin ve İktisadi Devlet Teşekkülleri dışında kalıp sermayesi Devlete ve diğer kamu tüzelkişilerine ait bulunan kuruluşlarının yönetim kurulu başkanlığı, üyeliği, denetçiliği,

f) Anonim, limited, kooperatif şirketleri ile hayrî, ilmî, siyasi, kuruluşların yönetim kurulu başkanlığı üyeliği ve denetçiliği ve komandit şirketlerde komanditer ortaklık,

g) Hukukî gazete, dergi sahipliği veya bunların yayın müdürlüğü,

11 ncı madde hükmünden müstesnadır.

Şu kadar ki, bunlardan milletvekilleri ve Senato üyeleri ile (e) bendinde gösterilenler Hazinesin, belediye ve özel idarelerin, il ve belediyelerin yönetim ve denetimi altında bulunan daire ve kurumların ve sermayesinin yarıdan fazlası Devlete ait şirket ve kuruluşların aleyhinde, il ve belediye meclisi üyelerinin de bağlı oldukları tüzelkişilerin aleyhindeki dava ve işleri takibetmeleri yasaktır.

Bu yasak avukatların ortaklarına da şamildir.

Aylık veya ücreti Devlet, il ve belediye bütçelerinden yahut Devlet, il veya belediyelerin idare ve denetimi altındaki daire ve müessese yahut şirketlerden verilen müşavir ve avukatlar, yalnız bu daire, müessese veya şirketlere ait işlerde avukatlık debilirler. Şu kadar ki, yukarıda sözü edilen daire, müessese ve şirketlerden, bir veya birkaç davanın takibi işini devamlı bir kadroya bağlı olmaksızın sözleşme ile üstlenenlerin, bu daireler dışındaki kişilere ait işlerde de avukatlık etmeleri mümkündür.

Mahkeme veya yargı mercilerinde mensub oldukları daireyi temsil eden hukuk müşaviri veya yardımcıları baroya kaydolanmaya zorunludurlar.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

c) Özel hukuk tüzel kişilerinin hukuk müşavirliği ve sürekli avukatlığı ile, bir avukat yazıhanesinde ücret karşılığında avukatlık,

d) Hakemlik, tasfiye memurluğu, yargı mercilerinin veya adli bir dairenin verdiği her hangi görev veya hizmet,

e) İktisadi Devlet Teşekkülleri ile müesseseleri ve iştirakleri hakkında 12 Mart 1964 tarih ve 440 sayılı Kanunda başka bir iş veya hizmetle uğraşmaları yasaklanmamış bulunmak şartı ile; bu kanunun kapsamına giren teşekkül, müessese ve iştiraklerin ve İktisadi Devlet Teşekkülleri dışında kalıp sermayesi devlete ve diğer kamu tüzel kişilerine ait bulunan kuruluşların yönetim kurulu başkanlığı, üyeliği, denetçiliği

f) Anonim, limited, kooperatif şirketler ile hayri, ilmi, siyasi kuruluşların yönetim kurulu başkanlığı, üyeliği ve denetçiliği ve komandit şirketlerde komanditer ortaklık,

g) Hukukî gazete, dergi sahipliği veya bunların yayın müdürlüğü,

11 nci madde hükmü dışındadır.

Şu kadar ki, bunlardan Cumhuriyet Senatosu üyeleri ile milletvekilleri ve (e) bend'inde gösterilenler Hazinesin, belediye ve özel idarelerin, il ve belediyelerin yönetim ve denetimi altında bulunan daire ve kurumların, köy tüzelkişiliklerinin ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait şirket ve kuruluşların aleyhinde; il ve belediye meclisi üyelerinin de bağlı buldukları tüzelkişilerin aleyhindeki dava ve işleri takibetmeleri yasaktır.

Bu yasak, avukatların ortaklarını ve yanlarında çalıştırdıkları avukatları da kapsar.

Bir kadroya bağlı olarak aylık veya ücreti Devlet, il veya belediye bütçelerinden yahut Devlet, il veya belediyelerin yönetim ve denetimi altındaki daire ve müessese yahut şirketlerden verilen müşavir ve avukatlar, yalnız bu daire, müessese veya şirketlere ait işlerde avukatlık edebilirler.

Mahkeme veya yargı mercilerinde bağlı oldukları daireyi temsil eden hukuk müşaviri veya yardımcıları baroya yazılmak zorunluğundadırlar.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Avukatın hâkim veya savcı ile hısımlık veya evlilik münasebeti

Madde 13. — Bir hâkim veya Cumhuriyet Savcısının sebep veya nesep itibarıyla usul ve furuundan veya ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) hısımlarından olan avukat, o hâkim veya Cumhuriyet Savcısının bulunduğu mahkeme veya dairelerdeki dava ve işlerde avukatlık edemez.

Aralarında evlilik bağı olan avukatla hâkim veya Cumhuriyet Savcısı hakkında evliliğin sona ermesinden sonra da hüküm böyledir.

Bazı görevlerden ayrılanların avukatlık edememe yasağı

Madde 14. — Emeklilik ve istifa gibi sebeplerle görevlerinden ayrılan hâkimler, Cumhuriyet savcıları, Anayasa Mahkemesi asli ve geçici raportörleri, kanun sözcüleri, Danıştay Dava Daireleri başyardımcıları ile yardımcılarının hizmet gördükleri mahkeme veya dairelerde, buralardan ayrıldıkları tarihten itibaren iki yıl süre ile avukatlık yapmaları yasaktır.

Yukarıki fıkra hükmü Yüksek Mahkeme hâkimleri hakkında da uygulanır.

Devlet, belediye, il, özel idare ve 12 Mart 1964 tarih ve 440 sayılı Kanunun kapsamına giren teşekkül, müessese ve iştiraklerde çalışanlar buralardan ayrıldıkları tarihten itibaren iki yıl geçmeden, ayrıldıkları idare aleyhine dava alamaz ve takipte bulunamazlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

STAJ

Madde 15. — Avukatlık stajı bir yıldır. Stajın bu kısmında yazılı hükümler dairesinde ilk altı ayı mahkemelerde ve ikinci altı ayı da en az on yıl avukatlık yapmış bir avukat yanında yapılır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Avukatın hâkim veya savcı ile hısımlık veya evlilik münasebeti

Madde 13. — Bir hâkim veya Cumhuriyet Savcısının eşi, sebep itibariyle usul ve furuundan veya ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) hısımlarından olan avukat, o hâkim veya cumhuriyet Savcısının baktığı dava ve işlerde avukatlık edemez.

Bazı görevlerden ayrılanların avukatlık edememe yasağı

Madde 14. — Emeklilik ve istifa gibi sebeplerle görevlerinden ayrılan hâkimler, cumhuriyet savcıları, Anayasa Mahkemesi asli ve geçici raportörleri, kanun sözcüleri, Danıştay Dava Daireleri başyardımcıları ile yardımcılarının, hizmet gördükleri mahkeme veya dairelerde, buralardan ayrılmaları tarihinden itibaren iki yıl süre ile avukatlık yapmaları yasaktır.

Yukarıki fıkra hükmü Anayasa Mahkemesi üyeleri ve Yüksek Mahkemeler hâkimleri hakkında da uygulanır.

Devlet, belediye, il özel idare ve 12 Mart 1964 tarih ve 440 sayılı Kanunun kapsamına giren teşekkül, müessese ve iştiraklerde çalışanlar, buralardan ayrıldıkları tarihten itibaren iki yıl geçmeden, ayrıldıkları idare aleyhine dava alamaz ve takipte bulunamazlar.

DÖRDÜNCÜ KISIM

STAJ

Genel olarak

Madde 15. — Avukatlık satij birbuçuk yıldır. Staj, bu kısımda yer alan hükümler uyarınca, ilk altı ayı mahkemelerde ve kalan bir yılı da en az beş yıl kıdemi olan bir avukat yanında yapılır.

Stajın hangi mahkeme ve adalet dairlerinde, ne suretle yapılacağı yönetmelikte gösterilir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Staj Yönetmeliği

Madde 16. — Stajın hangi mahkeme ve adliye dairelerinde ne suretle yapılacağı Yönetmelikte gösterilir.

Aranacak şartlar

Madde 17. — Bu kanunun üçüncü maddesinin (a), (b), (d), (e) bendlerinde yazılı şartları haiz olanlar ve beşinci maddede gösterilen engelleri bulunmayanlar avukatlık edecekleri yer barosuna bir dilekçe ile başvururlar.

Dilekçeye eklenecek belgeler

Madde 18. — Onyedinci madde gereğince verilecek dilekçeye aşağıda gösterilen belgeler eklenir.

a) Kanunun aradığı şartlara ilişkin belgelerin asıllarıyla onanmış iki örneği;

b) Adayın üçüncü maddenin (e) ve beşinci maddenin (a) bendlerinde yazılı hallerin kendisinde bulunmadığına dair bir beyanname,

c) Yanında staj göreceği avukatın yazılı muvafakati,

d) Adayın ahlâki gidişatında o baroya kayıtlı iki avukat tarafından düzenlenen tanıtma kâğıdı,

Bu belgelerin birer örneği baro başkanı tarafından onaylanarak Türkiye Barolar Birliğine gönderilir. Diğer örnek veya asılları Barodaki dosyasında saklanır. 27 nci maddeye yazılı halde adayın yanında staj göreceği avukatın yazılı muvafakatine ait belge aranmaz.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Aranacak şartlar

Madde 16. — Bu kanunun 3 ncü maddesinin (a), (b), (e) ve (f) bendlerinde yazılı şartları haiz olanlar ve 5 ncü maddede gösterilen engelleri bulunmayanlar staj yapacakları yer barosuna bir dilekçe ile başvururlar.

Dilekçeye eklenecek belgeler

Madde 17 — 16 ncü madde gereğince verilecek dilekçeye, aşağıda gösterilen belgeler eklenir.

1. Kanunun aradığı şartlara ilişkin belgelerin asılları ile onanmış ikişer örneği,
2. Adayın 3 ncü maddenin (f) ve 5 ncü maddenin (a) bendlerinde yazılı halleri bulunmadığını gösteren bildiri kâğıdı,
3. Yanında staj göreceği avukatın yazılı muvafakati,
4. Adayın ahlâk durumu hakkında, o baroya yazılı iki avukat tarafından düzenlenmiş tanıtma kâğıdı.

Bu belgelerin birer örneği Baro Başkanı tarafından onaylanarak Türkiye Barolar Birliğine gönderilir. Diğer örnek veya asılları barodaki dosyasında saklanır. 22 ncü maddenin 2 ve 3 ncü fıkralarında yazılı hallerde, adayın yanında staj göreceği avukatın yazılı muvafakatine ait belge aranmaz.

Staj isteminde bulunan tarafından verilen bildiri kâğıdının hilâfı ortaya çıktığı takdirde, aday hakkında resmî mercilere yalan beyanda bulunmak suçundan dolayı cezai kovuşturma yapılır.

İstemın ilânı

Madde 18. — Adayın istemi, yukarıdaki maddede yazılı hususlarla birlikte, istem tarihinden itibaren on gün içinde baronun ve adalet dairesinin uygun bir yerinde onbeş gün süre ile asılarak ilân olunur.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Gerçeğe aykırı beyanname vermek

Madde 19. — Staj isteminde bulunan tarafından 18 nci maddeye göre verilen beyannamenin gerçeğe aykırılığı ortaya çıktığı takdirde, aday hakkında resmî mercilere yalan beyanda bulunmak suçundan dolayı cezai kovuşturma yapılır.

Stajyerliğe kayıt isteminin ilanı

Madde 20. — Adayın istemi yukarıdaki maddede yazılı hususlarla birlikte istem tarihinden itibaren on gün içinde Baronun ve adliye dairesinin münasip bir yerinde onbeş gün süre ile asılarak ilân olunur.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Her avukat veya stajiyer yahut diğer ilgililer, bu süre içinde, adayın stajiyer listesine yazılmasına itirazda bulunabilirler. Şu kadar ki, itirazın incelenebilmesi, açık delil veya vakıaların gösterilmiş olmasına bağlıdır.

Rapor

Madde 19. — Baro Başkanı, istemin ilânından önce, baroya bağlı avukatlardan birini adayın gerekli nitelikleri taşıyıp taşımadığını ve avukatlıkla birleşmeyen bir işle uğraşıp uğraşmadığını araştırarak bir rapor düzenlemek üzere görevlendirir.

Görevlendirilen avukat, raporu en geç onbeş gün içinde baroya vermekle yükümlüdür.

Karar

Madde 20. — Baro Yönetim Kurulu, itiraz süresinin bitmesinden bir ay içinde, 19 ncu maddede yazılı raporu da göz önünde tutarak, adayın stajiyer listesine yazılıp yazılmaması hakkında gerekçeli bir karar verir. Karar ilgiliye tebliğ edilmekle beraber, bir örneği de incelenmek üzere dosyası ile birlikte o yer Cumhuriyet savcılığına verilir.

Bu karar aleyhine baro yönetim kurulu üyeleri karar tarihinden, o yer Cumhuriyet savcısı kararın kendisine verildiği, ilgili ise kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilirler.

Birinci fıkrada yazılı süre içinde bir karar verilmemiş olması halinde talep reddedilmiş sayılır. Bu takdirde, bir aylık sürenin bitiminden itibaren onbeş gün içinde aday Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir.

Türkiye Barolar Birliğinin itiraz üzerine verdiği karar Adalet Bakanlığının onayı ile kesinleşir. Adalet Bakanlığının kararı aleyhine stajiyer adayı ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Danıştaya başvurabilir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kaydın yapılmasına itiraz

Madde 21. — Her avukat veya stajiyer yahut sair ilgililer bu süre içinde kaydın yapılmasına itirazda bulunabilir. Şu kadar ki, itirazın incelenebilmesi açık delil veya vakıaların gösterilmiş olmasına bağlıdır.

Rapor

Madde 22 . — Baro Başkanı istemin ilânından önce Baroya bağlı avukatlardan birini adayın mânevi nitelikleri taşıyıp taşımadığını ve avukatlıkla birleşmeyen bir işle uğraşıp uğraşmadığını araştırarak bir rapor düzenlemek üzere görevlendirir.

Kabul veya ret kararı

Madde 23. — Baro Yönetim Kurulu itiraz süresinin bitmesinden itibaren bir ay içinde 22 nci maddede yazılı raporu da göz önünde tutarak adayın stajiyer listesine kabul edilip edilmemesi hakkında gerekçeli bir karar verir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Stajın başlangıcı

Madde 21. — Avukatlık stajı listeye yazılma ile başlar. İtiraz yazılmayı durdurur.

Yanında staj yapılacak avukat

Madde 22. — Avukat yanında staja başlayabilecekleri Cumhuriyet savcılığınca baroya bildirilenler, evvelce dilekçelerinde gösterdikleri ve muvafakatini aldıkları avukat yanında staja başlarlar.

Baro başkanının isteği veya ilgililerin başvurması üzerine, baro yönetim kurulu, stajın dilekçede gösterilenden başka bir avukat yanında yapılmasına karar verebilir.

17 nci maddenin 3 cü bendine yazılı belgeyi almak imkânını bulamıyan adayların hangi avukat yanında staj göstereğini baro başkanı tâyin eder.

Avukat, ikinci ve üçüncü fıkralardaki hallerde stajiyeri kabul zorunluğundadır.

Stajın yapılması ve stajyerin ödevleri

Madde 23. — Staj kesintisiz olarak yapılır. Stajyerin haklı sebeplere dayanarak devam edemediği günler, engelin kalkmasından sonraki bir ay içinde başvurduğu takdirde, mahkeme stajı sırasında adalet komisyonu, avukat yanındaki staj sırasında ise baro yönetim kurulunca tamamlattırılır. Baro başkanı, haklı engeller halinde stajyerlere, stajın avukat yanında geçen kısmında 30 günden fazla olmamak üzere izin verebilir.

Stajyer, staj süresi içinde duruşmalara avukatla birlikte girmek, staj konferanslarına devan etmek, baro yönetim kurulu ve yanında çalıştığı avukat tarafından verilen işleri yapmak, dava evrakını düzenlemek ve yönetmelikte gösterilecek diğer ödevleri yerine getirmekle yükümlüdür.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kabul veya ret kararına itiraz

Madde 24. — Yirmiüçüncü madde uyarınca verilen karar aleyhine, baro yönetim kurulu üyeleri, kararın verildiği yer Cumhuriyet Savcısı ve alâkalı, tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilirler.

23 ncü maddede yazılı süre içinde bir karar verilmemiş olması halinde talep reddedilmiş sayılır. Bu takdirde bir aylık sürenin bitiminden itibaren onbeş gün içinde aday Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir.

Adalet Bakanlığının tasdiki

Madde 25. — Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun itiraz üzerine verdiği karar Adalet Bakanlığının tasdiki ile kesinleşir. Adalet Bakanlığının kararı aleyhine stajiyer adayı ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Danıştaya başvurabilir.

Stajın başlangıcı

Madde 26. — Avukatlık stajı listeye kayıt tarihinden itibaren başlar.

İtiraz kaydın yapılmasını durdurur.

Stajın hangi avukatın yanında yapılacağı

Madde 27. — Avukat yanında staja başlayabilecekleri Cumhuriyet Savcılığınca baroya bildirilenler evvelce dilekçelerinde gösterdikleri ve muvafakatını aldıkları avukat nezdinde staja başlarlar. Baro Başkanının isteği veya alâkalıların başvurması üzerine baro yönetim kurulu stajın dilekçede gösterilen avukattan başka bir avukat yanında yapılmasını kararlaştırabilir.

18 nci maddenin (c) bendinde yazılı belgeyi almak imkânını bulamayan adayların hangi avukat yanında staj göreceğini tâyin baro başkanına aittir.

Avukat her iki halde de stajiyeri kabule mecburdur.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Staj raporları

Madde 24. — Staj, Adalet Komisyonunun, baronun ve yanında çalışılan avukatın gözetimi altında yapılır.

Stajiyer hakkında, yanında staj gördüğü hâkimler, Cumhuriyet savcıları tarafından, staj durumu, meslekî ilgisi ve ahlâki durumunu belirten bir belge verilir.

Yanında staj görülen avukat tarafından, ilk altı ayın bitiminde ve staj süresinin sonunda da kesin olarak, staj durumu ve adayın meslekî ilgisi ile ahlâki durumunu da kapsıyan birer rapor verilir.

Staj süresinin uzatılması

Madde 25. — Baro yönetim kurulu, staj hakkındaki kesin rapor üzerine bitim belgesinin verilmesine veya staj süresinin altı ay uzatılmasına karar verir.

Stajiyerlerin vekâlet alınması

Madde 26. — Stajiyerler, avukat yanında staja başladıktan üç ay sonra, avukatın yazılı muvafakatı ile onun gözetimi altında icra tetkik mercii hâkimlikleri ile sulh mahkemelerinde ve icra iflâs dairelerinde görülen dava ve işlerde vekâlet alabilirler.

Stajiyerlerin bu yetkisi, 31 nci maddenin ikinci fıkrası gereğince son sınavda da başarı gösterememesi veya aynı maddenin son fıkrasında yazılı süreyi başarı göstermeden geçirmesi halinde sona erer.

Stajiyerlere barolarca yapılacak yardım

Madde 27. — Stajiyerlere barolarca yardım yapılabilir. Bu yardımın şekil ve şartları Türkiye Barolar Birliğince belirtilir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Stajın kesintisiz olması ve izin

Madde 28. — Staj kesintisiz olarak yapılır. Stajiyerin haklı sebeplere dayanarak devam edemediği günler engelin kalkmasını takiben bir ay içinde başvurduğu takdirde, mahkeme stajı sırasında adalet encümeni, avukat yanındaki staj sırasında ise baro yönetim kurulunca tamamlattırılır. Baro Başkanı haklı engeller halinde stajiyerlere stajın avukat yanında geçen kısmında 15 günden fazla olmamak üzere izin verebilir.

Stajiyerlerin ödevleri

Madde 29. — Stajiyer, staj süresi içinde duruşmalara avukatla birlikte girmek, staj konferanslarına devam etmek, baro yönetim kurulu ve yanında çalıştığı avukat tarafından verilen işleri takip, dava evrakını tanzim etmek ve yönetmelikte gösterilecek diğer ödevleri yapmakla yükümlüdür.

Staja alt raporlar

Madde 30. — Staj, adalet komisyonunun, baronun ve yanında çalışılan avukatın gözetimi altında yapılır. Stajiyer hakkında yanında staj gördüğü hâkimler, savcılar tarafından staj durumu, mesleki alâka ve ahlâki meziyetleri hakkında bir belge verilir.

Yanında staj görülen avukat tarafından her üç ayda bir ve staj süresinin sonunda ve nihai olarak staj durumu ve adayın mesleki alâka ve ahlâki meziyetlerini de kapsayan birer rapor verilir.

Staj süresinin uzatılması

Madde 31. — Baro yönetim kurulu, staj hakkındaki nihai rapor üzerine staj bitim belgesinin verilmesine veya staj süresinin altı ay uzatılmasına karar verir. Yönetim kurulunun staj süresinin uzatılmasına dair kararı kesindir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

BEŞİNCİ KISIM

AVUKATLIK SINAVI

Genel olarak

Madde 28. — Avukatlık sınavı Türkiye Barolar Birliğinde yapılır. Staj bitim belgesi almamış olanlar sınava kabul edilmezler.

Sınav kurulu

Madde 29. — Sınav kurulu, biri hukuk, diğeri ceza dairelerinden olmak üzere iki Yargıtay Daire Başkanı ve üç avukattan kurulur. Yargıtay daire başkanlarından kıdemlisi kurula başkanlık eder.

Kurulun görev süresi iki yıldır. Yeni kurul seçilinceye kadar eski krulun görevi devam eder. Üyelerin engeli halinde, başkan o üyenin mensub olduğu kurumca seçilmiş bulunan yedek üyelerle noksanı tamamlar. Başkanın engeli halinde, görevleri, kurula katılan kıdemli Yargıtay daire başkanı tarafından yerine getirilir.

Sınav kurulu üyelerince her sınav için ödenecek ücretlerin miktarı ile ödeme şekilleri Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunca tesbit edilerek Türkiye Barolar Birliği bütçesinden ödenir.

Sınav kuruluna üye seçimi

Madde 30. — Sınav kuruluna katılacak olan;

a) İki asil ve iki yedek üye Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından hukuk ve ceza daireleri başkanları arasından,

b) Üç asil ve üç yedek üye Türkiye Barolar Birliğince, en az onbeş yıl fiilen avukatlık yapmış olanlar arasından, seçilir.

(a) bendindeki seçimin sonucu Yargıtay Başkanlığı tarafından Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Sınava gireceklerin tesbiti

Madde 31. — Sınava girecek adayları, stajiyer listesine yazılı oldukları baronun yönetim kurulu tesbit eder ve kendilerine sınava giriş belgesi verir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Stajiyerlerin vekâlet alması

Madde 32. — Stajiyer, avukat yanında staja başladıktan üç ay sonra, avukatın yazılı muvafakatı ile ve onun gözetimi altında sulh mahkemelerinde görülen davalarda vekâlet alabilir.

Stajiyerlere barolarca yapılacak yardım

Madde 33. — Stajiyerlere barolarca yardım yapılabilir. Bu yardımın şekil ve şartları Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca belirtilir.

BEŞİNCİ KISIM

AVUKATIN HAK VE ÖDEVLERİ

Mesleki ödevler

Madde 34. — Avukatlar; üzerlerine aldıkları görevleri, bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde ihtimam, sadakat, doğruluk, şeref ve vakar ile yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene lâyık bir şekilde hareket etmek mecburiyetindedirler.

Yalnız avukatların yapabileceği işler

Madde 35. — Kanun işlerinde ve hukukî müesseselerde müta-lâa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda özel ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, adli işlemleri ve resmî dairelerde çekışmeli ve çekışmesiz işleri takibetmek, yalnız bu kanun hükümleri dahilinde barolara kayıtlı avukatlara aittir.

Dava açmaya ehil olan her şahıs kendi dava ve işini bizzat açabilir ve takibedebilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Avukatlık sınavında beş defa başarısızlığa uğrıyan aday bir daha sınava giremez.

Aday, staj bitim belgesinin verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde sınava giriş haklarının tamamını kullanmak zorundadır.

Sınavın şekli ve konuları

Madde 32. — Sınav her yıl beş defa yapılır. Sınav tarihleri, bir yılın imkân nisbetinde beş eşit kısma bölünmesi suretiyle tesbit edilir.

Sınavın amacı, adayın hukuk tatbikatı yönünden, hukuk prensiplerini ve mevzuat hükümlerini olaylara uyguluyabilme yeterliğini değerlendirmektir.

Sınav yazılı olarak yapılır. Ancak, adayın yeterli olmadığına karar verilebilmesi için, yazılı sınavdan sonra yapılacak mülâkat sonunda da aynı kaniya varılması gereklidir.

Sınav tarihlerinin tesbiti ve duyurulması, sınavın yapılış şekli ile konuları yönetmelikte gösterilir.

Sınav sonuçları

Madde 33. — Sınav kurulu, her aday için ayrı ayrı ve üçer nüsha olarak düzenleyeceği belgelerde sınav sonuçlarını açıklar ve bu belgelerden birer nüshalarını alıkoyarak diğer ikişer nüshayı Türkiye Barolar Birliğine gönderir. Belgelerde adayın aldığı notlar gösterilir ve başarı sağlayıp sağlamadığı ayrıca belirtilir.

Türkiye Barolar Birliği, sınav kurulundan aldığı belgelerden bir nüshasını derhal ilgili baroya gönderir.

ALTINCI KISIM

AVUKATIN HAK VE ÖDEVLERİ

Genel olarak

Madde 34. — Avukatlar, yüklendikleri görevleri, bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene yakışır bir şekilde hareket etmekle yükümlüdürler.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Usul ve füru ile ikinci dereceye kadar olan civar hısımları ve eşler birbirlerinin yargı mercilerinden başka resmî dairelerdeki işlerini vekâleten takibedebilirler.

Hukuk ve Ceza Muhakemeleri Usulleri Kanunları ile diğer kanun hükümleri saklıdır.

Sır saklama yükümlülüğü

Madde 36. — Avukatlar kendilerine tevdi olunan veya vazifeleri dolayısıyla muttali oldukları hususları her ne suret ve sebeple olursa olsun ifşa etmekten memnundurlar.

Avukatların birinci fıkrada yazılı hususlar hakkında şahitlik edebilmeleri, iş sahibinin muvafakatini almış olmalarına bağlıdır.

İşin reddedildiğinin bildirilmesi

Madde 37. — Avukat kendisine teklif olunan işi sebep göstermeden reddedebilir. Reddin iş sahibine gecikmeden bildirilmesi mecburidir.

İşi, iki avukat tarafından reddolunan kimse, kendisine bir avukat tâyinini baro başkanından isteyebilir.

Baro başkanı tarafından tâyin olunan avukat, işi ücret karşılığında takibetmek zorundadır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Yalnız avukatların yapabileceği işler

Madde 35. — Kanun işlerinde ve hukukî meselelerde mütalâa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda özel ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, adlî işlemleri ve resmî dairelerde çekişmeli ve çekişmesiz işleri takibetmek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir.

Dava açmaya yeteneği olan herkes kendi davasını bizzat açabilir ve işini takibedebilir.

Usul ve fûru ile nesep ve sebepten ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) civar hısımları ve eşler birbirlerinin yargı mercileri ve adalet daireleri dışında kalan resmî dairelerdeki işlerini vekâleten takibedebilirler.

Hukuk ve Ceza Muhakemeleri Usulleri kanunları ile diğer kanun hükümleri saklıdır.

Sır saklama

Madde 36. — Avukatların, kendilerine tevdi edilen veya gerek avukatlık görevi, gerekse Türkiye Barolar Birliği ve barolar organlarındaki görevleri dolayısıyla öğrendikleri hususları açığa vurmaları yasaktır.

Avukatların birinci fıkrada yazılı hususlar hakkında tanıklık edebilmeleri, iş sahibinin muvafakatini almış olmalarına bağlıdır. Ancak, bu halde dahî avukat tanıklık etmekten çekinebilir.

Yukarıki hükümler, Türkiye Barolar Birliği ve baroların memurları hakkında da uygulanır.

İşin reddedildiğinin bildirilmesi

Madde 37. — Avukat, kendisine teklif olunan işi sebep göstermeden reddedebilir. Reddin, iş sahibine gecikmeden bildirilmesi zorunludur.

İş iki avukat tarafından reddolunan kimse, kendisine bir avukat tâyinini baro başkanından isteyebilir.

Baro başkanı tarafından tâyin olunan avukat, işi ücret karşılığında takibetmek zorundadır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Işin reddi zorunluğu

Madde 38. — Avukat, kendisine yapılan teklifi :

a) Yolsuz veya haksız görür veya sonradan yolsuz veya haksız olduğuna kanaat getirirse,

b) Aynı işte menfaati zıt bir tarafa avukatlık etmiş veya rey vermiş olursa,

c) İşe evvelce hâkim, hakem, Cumhuriyet Savcısı veya memur sıfatıyla el koymuş bulunursa,

d) Görmesi istenilen iş meslekî dayanışma ve düzen gereklerine uygun değilse,

Reddetmek zorunluğundadır.

Bu zorunluluk avukatların ortaklarına da şâmilidir.

Avukatın dosya saklaması

Madde 39. — Avukat, kendisine tevdi olunan evrakı vekâletin sona ermesinden itibaren üç yıl süre ile saklamaya mecburdur. Şu kadar ki, evrakın geri alınması müvekkile yazı ile bildirilmiş olduğu hallerde muhafaza mecburiyeti, bildirme tarihinden itibaren üç ayın sonunda nihayete erer.

Avukat, ücreti ödenmedikçe, kendisine tevdi olunan evrakı iadeye mecbur değildir.

Tazminat taleplerinde zaman aşımı

Madde 40. — Müvekkil tarafından avukat aleyhine dermeyan edilecek akitten doğan zarar ve ziyan iddiaları beş senelik zaman aşımına tabidir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

İşin reddi zorunluğu

Madde 38. — Avukat;

a) Kendisine yapılan teklifi yolsuz veya haksız görür yahut sonradan yolsuz veya haksız olduğu kanısına varırsa,

b) Aynı işte menfaati zıt bir tarafa avukatlık etmiş veya oy vermiş olursa,

c) İşe evvelce hâkim, hakem, Cumhuriyet Savcısı veya memur olarak elkoymuş bulunursa,

d) Kendisinin düzenlediği bir senet veya sözleşmenin hükümsüzlüğünü ileri sürmek durumu ortaya çıkmışsa,

e) İş sahibi, meslek görevini yapan bir avukata saldırıda bulunmuşsa,

f) Görmesi istenilen iş, Türkiye Barolar Birliği tarafından tesbit edilen meslekî dayanışma ve düzen gereklerine uygun değilse, Teklifi reddetmek zorunluğundadır.

Bu zorunluk, avukatların ortaklarına ve yanlarında çalıştırdıkları avukatları da kapsar.

Avukatlar, baro yönetim kurulunun iznini almadan başka bir avukat aleyhine dava açamazlar. Acele durumlarda, baro yönetim kurulunca önceden bildiride bulunarak, izin verilmesini davayı açtıktan sonra da isteyebilirler.

Avukatın dosya saklaması ve hapis hakkı

Madde 39. — Avukat, kendisine tevdi olunan evrakı, vekâletin sona ermesinden itibaren üç yıl süre ile saklamakla yükümlüdür. Şu kadar ki, evrakın geri alınması müvekkile yazı ile bildirilmiş olduğu hallerde saklama yükümlülüğü, bildirme tarihinden itibaren üç ayın sonunda sona erer.

Avukat, ücreti ve yapmış olduğu giderleri kendisine ödenmedikçe, elinde bulunan evrakı geri vermekle yükümlü değildir.

Tazminat isteklerinde zamanaşımı

Madde 40. — İş sahibi tarafından sözleşmeye dayanarak avukata karşı ileri sürülen tazminat istekleri, bu hakkın doğumundan sonra beş yıl ve her halde o işin sona ermesinden başlayarak bir yıl sonra zamanaşımına uğrar.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Avukatın vekâletten çekilmesi

Madde 41. — Belli bir iş takipten veya savunmadan isteği ile çekilen avukatın, o işe ait vekâlet görevi, durumu müvekkiline tebliğden itibaren onbeş gün süre ile devam eder.

Şu kadar ki, adli müzaharet bürosu yahut baro başkanı tarafından atanan avukat kaçınılmaz bir sebep olmadıkça görevi yerine getirmekten çekinemez. Kaçınılmaz sebebin takdiri atamayı yapan makama aittir.

Bakılmakta olan bir davadan veya devam etmekte olan bir icra kovuşturmasından çekilen avukatın çekilme beyanı, bunu, karşı tarafa bildirdiği tarihten ancak onbeş gün sonra yürürlüğe girer.

Vekâlet görevi bu süre içinde devam ediyor sayılır ve bunun aksi hiçbir suretle ileri sürülemez.

Müvekkilin ölümü halinde avukat, sıfatını mirasçılara veya onların yerine tâyin olanlara bildirmeye ve yeni alacağı bilgiye kadar mirasçıların haklarını savunmaya mecburdur.

Bir avukatın görevlendirilmesi

Madde 42. — Bir avukatın ölümü veya meslekten veyahut işten menedilmesi veya geçici olarak hiçbir suretle iş yapamaz duruma gelmesi hallerinde baro başkanı ilgililerin isteği üzerine veya iş sahiplerini haberdar etmek şartıyla işleri geçici olarak tatbik etmek ve yürütmek için re'sen bir avukatı görevlendirir ve dosyaları kendisine devir ve teslim eder.

Yukardaki fıkrada yazılı işlere ait kanuni süreler dosyaların devir ve teslimi tarihine kadar işlemez. Şu kadar ki, bu müddet hiçbir suretle bir ayı geçemez.

İşin yeni avukata verilmesi keyfiyeti baro başkanının mahkemelere yapacağı tebliğ ile tesbit olunur.

Büro edinme zorunluluğu

Madde 43. — Her avukat levhaya kaydı tarihinden itibaren üç ay içinde baro bölgesinde bir büro kurmak zorundadır. Büronun niteliklerini belirtmek barolara aittir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Avukatın vekâletten çekilmesi

Madde 41. — Belli bir işi takipten veya savunmadan isteği ile çekilen avukatın o işe ait vekâlet görevi, durumu müvekkiline tebliğinden itibaren onbeş gün süre ile devam eder.

Şu kadar ki, adli müzaheret bürosu yahut baro başkanı tarafından tâyin edilen avukat, kaçınılmaz bir sebep veya haklı bir özrü olmadıkça, görevi yerine getirmekten çekinemez. Kaçınılmaz sebebin veya haklı özrünün takdiri avukatı tâyin eden makama aittir.

Bir avukatın geçici olarak görevlendirilmesi

Madde 42. — Bir avukatın ölümü veya meslekten yahut işten çıkarılması veya işten yasaklanması yahut geçici olarak iş yapamaz duruma gelmesi hallerinde, baro başkanı, ilgililerin yazılı istemi üzerine veya iş sahiplerinin yazılı muvafakatini almak şartıyla, işleri geçici olarak takibetmek ve yürütmek için bir avukatı görevlendirir ve dosyaları kendisine devir ve teslim eder.

Yukarıki fıkrada yazılı işlere ait kanuni süreler, dosyaların devir ve teslimine kadar işlemez. Şu kadar ki, bu süre üç ayı geçemez.

İşin yeni avukata verilmesi durumu, baro başkanının mahkemelere yapacağı tebliğ ile tesbit olunur.

Kendisine görev verilen avukat haklı sebepler göstererek bunu reddedebilir. Ret sebeplerinin yerinde olup olmadığına baro yönetim kurulu karar verir.

Vekâlet görevi, temsil edilen avukatın talimatına bağlı olmaksızın, bu görevi yapan avukatın sorumluluğu altında yürür. Yapılan işlerin ücretini, kendisine vekâlet olunan avukat öder. Anlaşmazlık halinde ücretin miktarı baro yönetim kurulu tarafından belirtilir.

Büro edinme zorunluluğu

Madde 43. — Her avukat, levhaya yazıldığı tarihten itibaren üç ay içinde baro bölgesinde bir büro kurmak zorundadır. Büronun niteliklerini barolar belirtir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bir avukatın hiçbir suretle birden fazla bürosu olamaz; birlikte çalışan avukatlar ayrı büro edinemezler.

Bürosunu veya oturduğu meskenini değiştiren avukat yenilerinin adreslerini bir hafta içinde baroya bildirmek zorundadır.

Avukat bürosu halinde birlikte çalışma

Madde 44. — Birden fazla avukat çalışmalarını bir büroda (avukat bürosu) şeklinde birleştirebilir. Bu halde birlikte çalışan avukatlardan birinin veya bir kaçının öz ve soy adlarının yanında (avukat bürosu) ibaresi kullanılabilir. Bu büro tüzel kişiliği haiz olmadığı gibi yapılan faaliyet sadece serbest meslek çalışması olup ticari sayılamaz. Böylece büro halinde birlikte çalışan avukatlar kendi aralarındaki durumu, ücretleri kararlaştırılacak oranlara göre paylaşmak veya bazılarının sadece belli ücret alması şeklinde düzenlenmekte tam bir serbestiye sahiptir.

Avukat bürosunda çalışabilecek kişiler

Madde 45. — Avukatlar, bürolarında yalnız avukatlık mesleki için lüzumlu olan yardımcı elemanları çalıştırabilirler.

Hâkimliğe, memurluğa ve avukatlığa engel suçlardan biri ile mahkûm olanlar veya avukatlıktan yasaklananlarla her ne şekilde olursa olsun işbirliği etmek veya bu gibileri büroda çalıştırmak yasaktır.

Buna aykırı hareket eden avukat disiplin kurulunca ilk defasında işten, tekrarında meslekten çıkarma cezasıyla cezalandırılır.

İşlerin stajiyer veya sekreterle takibi dava dosyalarının tetkiki ve dosyadan örnek alma

Madde 46. — Avukat, bürosuna ait işleri kendi sorumluluğu altında yanında çalışan stajiyer veya sekreter eliyle de takibettirebilir ve örnek alabilir. Dava dosyaları yalnız avukatlar veya stajiyerleri yahut taraflarca mahkeme kaleminde veya adliye dairesinde baroya tahsis edilen yerde kalem personelinden birinin nezareti altında incelenebilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Bir avukatın birden fazla bürosu olamaz. Birlikte çalışan avukatlar ayrı büro edinemezler.

Bürosunu veya konutunu değiştiren avukat yenilerinin adreslerini bir hafta içinde baroya bildirmek zorundadır.

Ortak avukat bürosu halinde birlikte çalışma

Madde 44. — Birden çok avukat, çalışmalarını bir (ortak avukat bürosu) şeklinde birleştirebilirler. Bu halde birlikte çalışan avukatlardan birinin veya birkaçının öz ve soyadlarının yanında (ortak avukat bürosu) ibaresi kullanılabilir. Bu baro tüzel kişiliğe sahip olmadığı gibi, yapılan iş serbest meslek çalışması olup, ticari sayılamaz. Ortak avukat bürosu halinde birlikte çalışan avukatlar kendi aralarındaki durumu, ücretleri kararlaştırılacak oranlara göre paylaşmak veya bazılarının sadece belli ücret alması şeklinde düzenlemekte serbesttirler.

Avukat bürosunda çalışabilecek kişiler

Madde 45. — Avukatlar, bürolarında yalnız avukatlık mesleki için gerekli olan yardımcı elemanları çalıştırabilirler.

Hâkimliğe ve avukatlığa engel suçlardan biri ile hükümlü olanlar veya avukatlıktan yasaklananlarla her ne şekilde olursa olsun işbirliği edilemez veya bu gibiler büroda çalıştırılamaz.

Yukarıki hükümlere aykırı hareket eden avukat ilk defasında işten, tekrarında meslekten çıkarma cezası ile cezalandırılır.

İşlerin stajyer veya sekreterle takibi, dava dosyalarının incelenmesi ve dosyadan örnek alma

Madde 46. — Avukat, bürosuna ait işleri, kendi sorumluluğu altında, yanında çalışan stajyer veya sekreter eliyle de takibettirebilir ve örnek aldirabilir. Adalet dairesi içinde imkân bulunduğu ve gerekli giderler de ödendiği takdirde, fotokopi yoluyla örnek çıkartılabilir.

Dava ve takip dosyaları, yalnız avukatlar veya stajyerleri yahut taraflarca mahkeme ve icra kalemlerinde incelenebilir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Avukat mahkeme ve icra dairelerindeki dava ve takip dosyalarını vekâletname ibraz etmeden tetkik edebilir. Şu kadar ki, vekâletname ibraz etmiyen avukata dosyadaki evrak ve vesikaların örneği verilmez.

Münazaalı hakları iktisabetme yasağı

Madde 47. — Avukat, elkoyduğu işlere ait münazaalı hakları iktisaptan veya bunların iktisabına tavassuttan memnudur. Bu memnuiyet işin hitamından itibaren beş sene sürer.

Avukata çıkar karşılığında iş getirme

Madde 48. — Avukat veya iş sahibi tarafından va'dolunan veya verilen bir ücret yahut da her hangi bir çıkar karşılığında avukata iş getirmeye aracılık edenler altı aydan bir seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu hareketi yapanlar memur iseler verilecek hapis cezası bir yıldan aşağı olamaz.

Mahkemelerdeki kıyafet

Madde 49. — Avukatlar, mahkemelere Adalet Bakanlığınca belirtilecek kıyafetle çıkmak zorundadırlar.

Baroya ve avukatlara ayrılacak yer

Madde 50. — Her adliye dairesinde, baroya, her mahkeme salonunda ve icra dairesinde avukatlara bir yer ayrılması mecburidir.

Danışma yapılması uygun olmyan yerler

Madde 51. — Avukatlar baroda kayıtlı olan bürolarından başka yerlerde, mahkeme salonunda veya adliye binasında iş sahipleri ile hukukî istişarede bulunmaktan ve iş kabul etmekten yasaklıdırlar.

Yukarıki fıkra hükmü, avukatın özel olarak davet edildiği halde uygulanmaz.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Avukat, dava ve takip dosyalarını, vekâletname ibraz etmeden inceleyebilir. Şu kadar ki, vekâletname ibraz etmiyen avukata dosyadaki kâğıt ve belgelerin örneği verilmez.

Çekişmeli hakları edinme yasağı

Madde 47. — Avukat el koyduğu işlere ait çekişmeli hakları edinmekten veya bunların edinilmesine aracılıktan yasaktır. Bu

yasak, işin sona ermesinden itibaren bir yıl sürer.

Birinci fıkra hükmü, avukatın ortaklarını ve yanında çalıştırdığı avukatları da kapsar.

Avukata çıkar karşılığında iş getirme

Madde 48. — Avukat veya iş sahibi tarafından vadolunan veya verilen bir ücret yahut da her hangi bir çıkar karşılığında avukata iş getirmeye aracılık edenler ve aracı kullanan avukatlar altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu eylemi yapanlar memur iseler, verilecek hapis cezası bir yıldan aşağı olamaz.

Avukatların resmî kıfı

Madde 49. — Avukatlar, mahkemelere, Türkiye Barolar Birliğinin belirteceği resmî kıfıkla çıkmak zorundadırlar.

Baroya ve avukatlara ayrılacak yer

Madde 50. — Her adalet dairesinde, bölgesinde bulunduğu baro için, her mahkeme salonunda ve icra dairesinde ise avukatlar için ihtiyaca yetecek nitelikte yer ayrılması zorunludur.

Danışma yapılması uygun olmıyan yerler

Madde 51. — Avukatlar, baroda yazılı olan bürolarından başka yerlerde, mahkeme salonunda veya adalet binasının başka bir yerinde iş sahipleri ile hukukî danışmada bulunmaktan ve iş kabul etmekten yasaklıdırlar.

Yukarıki fıkra hükmü, avukatın özel olarak çağrıldığı hallerde uygulanmaz.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Her iş için ayrı dosya tutmak

Madde 52. — Avukat, üzerine aldığı her iş yahut yazılı mütalâasına müracaat olunan her husus hakkında ayrı ayrı muntazam dosya tutmak ve duruşmaya bu dosya ile çıkmak zorundadır.

Avukat, kendi tarafından yazılan veya taslağı yapılan her belgeyi bizzat imzalamaya mecburdur.

Görüşmelere ait tutanak

Madde 53. — Avukat iş için yaptığı görüşmelerden lüzumlu saydiklarını bir tutanakla tesbit eder. Tutanağın altı görüşmede bulunanlar tarafından imzalanır.

Sicil cüzdanları

Madde 54. — Levhada kayıtlı olan her avukatın bağlı olduğu baroda, Türkiye Barolar Birliğinden gönderilen örneğe göre düzenlenecek bir sicil cüzdanı bulunur. Bu cüzdanlar gizlidir. Ancak sahibi veya vekâletini haiz başka bir avukat tarafından her zaman görülebilir. Bir barodan diğer baroya geçme halinde cüzdan yeni geçilen baro başkanlığına gönderilir.

İş elde etmek maksadıyla reklâm yasağı

Madde 55. — Avukatların, iş celbi maksadıyla, reklâm sayılabilecek her türlü teşebbüs ve harekette bulunmaları yasaktır.

Aslına uygun vekâletname örneği çıkarabilme ve tebligat yapabilme hakkı

Madde 56. — Usulüne uygun olarak düzenlenen ve avukata verilmiş olan vekâletname 52 nci maddede yazılı dosyada saklanır. Avukat, isterse dosyada saklanan vekâletnamenin örneğini çıkarıp kullanabilir. Avukat tarafından aslına uygunluğu onaylanan vekâletname örnekleri bütün yargı mercileri, resmî daire ve kurumlar ile özel ve tüzel kişiler nezdinde resmî örnek hükmündedir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Dosya tutmak

Madde 52. — Avukat, üzerine aldığı her iş yahut yazılı mütalâasına başvuru her husus hakkında düzenli dosya tutmak zorundadır.

Avukat, kendisi tarafından yazılan veya taslağı yapılan her belgeyi imzalamakla yükümlüdür.

Görüşmelere ait tutanak

Madde 53. — Avukat, iş için yaptığı görüşmelerden gerekli saydıklarını bir tutanakla tesbit eder. Tutanağın altı, görüşmede bulunanlar tarafından imzalanır.

Sicil cüzdanları

Madde 54. — Levhada yazılı olan her avukatın bağlı olduğu baroda, Türkiye Barolar Birliğinden gönderilen örneğe göre düzenlenecek bir sicil cüzdanı bulunur. Bu cüzdan gizlidir; ancak sahibi ve ya vekâlet vereceği başka bir avukat tarafından her zaman görülebilir ve gerekli not alınabilir.

Bir barodan diğerine nakil halinde, cüzdan, nakledilen baro başkanlığına gönderilir.

Reklâm yasağı

Madde 55. — Avukatların iş elde etmek için, reklâm sayılabilecek her türlü teşebbüs ve harekette bulunmaları ve özellikle tabelâlarında ve basılı kâğıtlarında avukat unvanı ile akademik unvanlarından başka sıfat kullanmaları yasaktır.

Örnek çıkarabilme ve tebliğat yapabilme hakkı

Madde 56. — Usulüne uygun olarak düzenlenen ve avukata verilmiş olan vekâletname 52 nci maddede yazılı dosyada saklanır. Avukat, bu vekâletnamenin örneğini çıkarıp aslına uygunluğunu imzası ile onaylayarak kullanabilir. Avukatın çıkardığı vekâletname

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Asıllarının ibrazı kanunen tasrih kılınmayan hallerde avukatlar, takibettikleri işlerde, aslı kendilerinde bulunan her türlü evrak ve vesikaların örneklerini kendileri tasdik ederek yargı organları ile sair adli mercilere ibraz edebilirler.

Aslı olmayan vekâletname veya sair evrakın örneğini onaylıyan veya aslına aykırı örnek veren avukat üç yıldan altı aya kadar ağır hapis ile cezalandırılır.

Avukatlar vekâlet deruhde ettikleri işlerde, ilgili adli merci vasıtasıyla ve bu adli merciin tebligat konusunda bir kararı olmaksızın diğer tarafa adli evrak tebliğ edebilirler. Tebliğ edilen evrak ve vesikaların birer nüshası gerekli harc ve resmi ödenmek şartıyla ilgili adli merciin dosyasına konur.

Avukatlar aleyhine işlenen suçlar

Madde 57. — Görev sırasında veya yaptığı görevden dolayı avukat aleyhine işlenen suçlar hakkında Türk Ceza Kanununun Devlet memurları aleyhine işlenen cürümlere mahsus olan hükümleri uygulanır.

Soruşturmaya yetkili Cumhuriyet savcıları

Madde 58. — Avukatların görevlerinden doğan veya görev sırasında işlenen suçlarından dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı tarafından yapılır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun duruşmanın inzibatına mütaallik hükümleri mahfuzdur. Şu kadar ki, bu hükümlere göre avukatlar tevkif edilemeyeceği gibi haklarında hafif hapis veya para cezalarına da hükümlenemez.

Kovuşturma izni, son soruşturmanın açılması kararı ve duruşmanın yapılacağı mahkeme

Madde 59. — 58 nci maddeye göre yapılan soruşturma evrakı Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne tevdi olunur. Yapılan inceleme sonunda kovuşturma yapılmasına lüzum görüldüğü

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

örnekleri bütün yargı mercileri, resmî daire ve kurumlar ile gerçek ve tüzel kişiler için resmî örnek hükmündedir.

Asıllarının verilmesi kanunda açıkça gösterilmeyen hallerde avukatlar, takibettikleri işlerde, aslı kendilerinde bulunan her türlü kâğıt ve belgelerin örneklerini kendileri onaylıyarak yargı mercileri ile diğer adalet dairelerine verebilirler.

Aslı olmıyan vekâletname veya diğer kâğıt ve belgelerin örneğini onaylıyan yahut aslına aykırı örnek veren avukat üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Avukatlar, vekâlet aldıkları işlerde, ilgili yargı merciî aracılığı ile ve bu yargı merciinin tebligat konusunda bir kararı olmaksızın, diğer tarafa adli kâğıt ve belge tebliğ edebilirler. Tebliğ edilen kâğıt ve belgelerin birer nüshası, gerekli harc, vergi ve resim ödenmek şartıyla, ilgili yargı merciinin dosyasına konur.

Avukata karşı işlenen suçlar

Madde 57. — Görev sırasında veya yaptığı görevden dolayı avukata karşı işlenen suçlar hakkında, bu suçların hâkimlere karşı işlenmesine ilişkin hükümler uygulanır.

Soruşturmaya yetkili Cumhuriyet Savcısı

Madde 58. — Avukatların görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun duruşmanın inzibatına ilişkin hükümleri saklıdır. Şu kadar ki, bu hükümlere göre avukatlar tutuklanamayacağı gibi, haklarında hafif hapis veya hafif para cezası da verilemez.

Kovuşturma izni, son soruşturmanın açılması kararı ve duruşmanın yapılacağı mahkeme

Madde 59. — 58 nci maddeye göre yapılan soruşturmaya ait dosya Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne tevdi olunur.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

takdirde evrak, suçun işlendiği yer Ağır Ceza Mahkemesine en yakın bulunan ağır ceza mahkemelerinden birinin Cumhuriyet savcılığına gönderilir.

Cumhuriyet savcısı beş gün içinde iddianamesini tanzim ederek evrakı son soruşturmanın açılmasına veya muhakemenin menine karar verilmek üzere Ağır Ceza Mahkemesine verir.

İddianamenin bir sureti Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun hükümleri dairesinde, hakkında kovuşturma yapılan avukata tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine alâkalı, kanunda yazılı müddet içinde bazı delillerin toplanmasını ister veya kabule değer bir talepte bulunursa nazara alınır, icabederse soruşturma Başkan tarafından derinleştirilir.

Haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilen avukatların duruşmaları suçun işlendiği yer Ağır Ceza Mahkemesinde yapılır.

İtiraz hakkı

Madde 60. — 59 ncu maddede yazılı mercilerin tutuklama veya salıverilmeye yahut son soruşturmanın açılmasına mahal olmadığına dair kararlarına karşı Cumhuriyet Savcısı veya sanık tarafından umumî hükümler dairesinde itiraz olunabilir.

Bu itiraz suçun işlendiği yer Ağır Ceza Mahkemesinden başka itiraz edilen kararı veren mahkemeye en yakın Ağır Ceza Mahkemesinde tetkik olunur.

Ağır cezayı müstelzim meşhut suçlar

Madde 61. — Ağır cezayı müstelzim meşhut suçların hazırlık ve ilk soruşturması umumî hükümlere tabidir.

Görevi ihmal ve suiistimal

Madde 62. — Türk Ceza Kanununun 294 ve 295 nci maddelerinde yazılı hallerden başka (her ne suretle olursa olsun) bu kanun ve sair kanunlar gereğince kendisine verilmiş olan görev ve yetkiyi

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

İnceleme sonunda kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde dosya, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesine en yakın bulunan ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

Cumhuriyet Savcısı beş gün içinde, iddianamesini düzenliyerek dosyayı son soruşturmanın açılmasına veya açılmasına yer olmadığına karar verilmek üzere ağır ceza mahkemesine verir.

İddianamenin bir örneği, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun hükümleri uyarınca, hakkında kovuşturma yapılan avukata tebliğ olunur. Bu tebliğ üzerine ilgili, kanunda yazılı süre içinde bazı delillerin toplanmasını ister veya kabule değer bir istemde bulunursa nazara alınır, gerekirse soruşturma başkan tarafından derinleştirilir.

Haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilen avukatların duruşmaları, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesinde yapılır.

İtiraz hakkı

Madde 60. — 59 ncu maddede yazılı mahkemelerin tutuklama veya saliverilmeye yahut son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına dair kararlarına karşı Cumhuriyet Savcısı veya sanık tarafından genel hükümler uyarınca itiraz olunabilir.

Bu itiraz, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesi hariç olmak üzere, itiraz edilen kararı veren mahkemeye en yakın ağır ceza mahkemesinde incelenir.

Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali

Madde 61. — Ağır cezayı gerektiren suçüstü halinde hazırlık ve ilk soruşturma genel hükümlere göre yapılır.

Görevi savsaklama ve kötüye kullanma

Madde 62. — Türk Ceza Kanununun 294 ve 295 nci maddelerinde yazılı hallerden başka (her ne şekilde olursa olsun) bu kanun ve diğer kanunlar gereğince avukat sıfatı ile veya Türkiye Barolar Birliğinin yahut baroların organlarında görevli olarak kendisine veril-

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

suiistimal veya ihmal ve terahi eden avukat Türk Ceza Kanununun 240 ve 230 ncu maddelerine tevfikân cezalandırılır.

Avukatlara ait yetkilerin başkaları tarafından kullanılma yasağı

Madde 63. — Kanun hükümleri dairesinde baro levhasında kaydı bulunmayanların şahıslarına aidolmayan her türlü dava evrakını tanzim ve icra muamelelerini takip veya avukatlara mahsus diğer yetkileri istimal etmeleri veya avukat unvanını taşımaları memnurdur.

Bu memnuiyet hükmüne aykırı harekette bulunanlar yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasına ve tekerrürü halinde bir aydan bir yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilirler.

Avukatlık yapmak yetkisini taşımadıkları halde muvazaalı surette alacak devralarak ve kanunların tanıdığı başka hakları kötüye kullanarak avukatlara ait yetkileri kullananlar üç aydan bir seneye kadar hapis cezası ile birlikte 500 liradan 5.000 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Baro yönetim kuruluna karşı özel görevler

Madde 64. — Denetleme ve şikayetle ilgili meselelerde avukat, bu kanunda gösterilen meslek sırrını saklama mükellefiyetine aykırı düşmedikçe baro yönetim kuruluna veya onun görevlendirdiği üyelere birine bilgi vermeye ve istek üzerine dosyaları göndermeye, dinlenmek üzere çağırıldığı hallerde yönetim kurulu veya üyelerinden birinin önüne çıkmaya mecburdur.

Birinci fıkrada yazılı mecburiyete uymayan avukata baro başkanı 100 liradan 2.000 liraya kadar para cezası hükmedebilir. Bu ceza her davet ve isteğe uymamak halinde yeniden verilebilir. Ancak emir verilirken, emrin yerine getirilmemesi halinde para cezası verileceğinin avukata yazı ile bildirilmiş olması şarttır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

miş bulunan görev ve yetkiyi ihmal veya kötüye kullanan avukat Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 ncı maddeleri gereğince cezalandırılır.

Avukatlık yetkilerinin başkaları tarafından kullanılması

Madde 63. — Baro levhasında yazılı bulunmayanlar ve işten yasaklanmış olan avukatlar, şahıslarına aidolmayan dava evrakını düzenleyemez, icra işlemlerini takibedemez ve avukatlara ait diğer yetkileri kullanamazlar. Baro levhasında yazılı bulunmayanlar avukatlık unvanını da taşıyamazlar.

Birinci fıkra hükmüne aykırı eylemde bulunanlar yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasına ve tekerrürü halinde altı aydan bir yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilirler.

Avukatlık yapmak yetkisini taşımadıkları halde muvazaalı yoldan alacak devralarak ve kanunların tanıdığı başka hakları kötüye kullanarak avukatlara ait yetkileri kullananlar üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile birlikte beşyüz liradan beşbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Mahkemeler, icra ve iflâs daireleri ve barolar, bu maddenin kapsamına giren bir olayı öğrenince Cumhuriyet Savcılığına bildirmek zorundadırlar. Yapılacak kovuşturma sonu Cumhuriyet Savcısı tarafından baroya bildirilir.

Baro yönetim kuruluna karşı özel görevler

Madde 64. — Denetleme ve şikâyetle ilgili meselelerde avukat, bu kanunda gösterilen meslek sırrını saklama yükümlülüğüne aykırı düşmedikçe, baro başkanına veya yönetim kuruluna yahut bunlar tarafından görevlendirilen üyelere birine bilgi vermek ve istek üzerine dosyaları göndermek, dinlenmek üzere çağırıldığı halde baro başkanı, yönetim kurulu veya bu kurul üyelerinden birinin davetine uymak zorundadır.

Birinci fıkrada yazılı zorunluğa uymayan avukat hakkında, baro başkanı, yüz liradan beşyüz liraya kadar para cezasına hükmedebilir. Bu ceza her davet ve isteğe uymama halinde yeniden verilebilir. Ancak gönderilen yazıda davet ve isteğe uymama halinde para

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bu para cezasına karşı tebliğinden itibaren onbeş gün içinde baro disiplin kuruluna itiraz olunabilir. Disiplin kurulunun kararı kesindir.

Yukarıki fıkralar gereğince hükmedilen para cezaları bu kanunun disiplin cezalarına ilişkin hükümlerine göre tahsil edilir.

Baro aidatının ödenmemesinde ısrar

Madde 65. — Baro yıllık aidatını tebliğata rağmen makbul bir sebebolmaksızın ödememekte ısrar edenlerin adları yönetim kurulu kararı ile borçlarını ödeyinceye kadar baro evhasından silinir ve keyfiyet ilgili mercilere bildirilir.

ALTINCI KISIM

AVUKATLAR LİSTESİ VE BARO LEVHASI

Listenin baroca düzenlenmesi

Madde 66. — Baro yönetim kurulu üç senede bir olmak üzere, adli yılın başlangıcında bölgesi içinde bulunan ve baro levhasında kayıtlı olan bütün avukatların bir listesini düzenler. Listeye her avukatın alfabe sırasıyla adı, soyadı, ikametgâhı ve bürosu yazılır

Bu listenin düzenlenme şekli Türkiye Barolar Birliğince tesbit edilir.

Listenin düzenlenmesinden sonra baroya kaydı yapılanlara yeni listenin düzenlenmesine kadar geçici bir belge verilir.

Listeden Anayasa Mahkemesine, Yüksek Mahkemelere, Adalet Bakanlığına, Türkiye Barolar Birliğine diğer barolara ve baronun bölgesi içinde bulunan mahkemelere, Cumhuriyet Savcılıklarına, en büyük idare âmirine, sair yargı organlarına, noterlere ve icra ve iflâs dairelerine yeteri kadar gönderilir.

Levhaya kaydedilme yükümlülüğü

Madde 67. — Her avukat, bölgesi içinde, sürekli olarak avukatlık edeceğini yerin baro levhasına kaydedilmekle yükümlüdür.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

cezası verileceğinin belirtilmiş olması şarttır.

Bu para cezasına karşı, tebliğinden itibaren onbeş gün içinde, baro disiplin kuruluna itiraz olunabilir. Baro disiplin kurulunun kararı kesindir.

Yukarıki fıkralar gereğince hükmedilen para cezaları, bu kanunun disiplin cezalarına ilişkin hükümlerine göre tahsil edilir ve baroya irat yazılır.

Baro keseneğini ödememekte direnme

Madde 65. — Baro yıllık keseneğini, tebliğata rağmen, kabule değer bir sebep olmaksızın ödememekte direnenlerin adları, yönetim kurulu kararı ile borçlarını ödeyinceye kadar baro levhasından silinir ve durum ilgili yerlere bildirilir.

YEDİNCİ KISIM

BARO LEVHASI VE AVUKATLAR LİSTESİ

Levhaya yazılma yükümlülüğü

Madde 66. — Her avukat, bölgesi içinde sürekli olarak avukatlık edeceği yerin baro levhasına yazılmakla yükümlüdür.

Bir baro levhasına yazılmış olan avukat, sürekli olmamak şartıyla, memleketin her yerinde avukatlık yapmaya yetkilidir.

Avukatlığın sürekli olarak başka bölgede yapılması

Madde 67. — Bir avukat, levhasında yazılı bulunduğu baro bölgesi dışında sürekli olarak avukatlık eder veya disiplin cezası gerektiren bir eylemde bulunursa, o yer barosu yönetim kurulu tarafından bu konuda düzenlenecek tutanak, gereken işlem yapılmak üzere, avukatın levhasında yazılı olduğu baroya gönderilir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bir baro levhasına kayıtlı bulunan avukat, sürekli olmamak şartıyla memleketin her yerinde mesleğini icraya yetkilidir.

Avukatlığın sürekli olarak başka bölgede yapılması

Madde 68. — Bir avukat, levhasında kayıtlı bulunduğu baro bölgesi dışında sürekli olarak mesleğini icra eder veya disiplin cezasını gerektiren bir harekette bulunursa o yer barosu yönetim kurulu tarafından bu konuda düzenlenecek tutanak, gereken işlem yapılmak üzere, avukatın kayıtlı olduğu baroya gönderilir.

Başka baroya nakil

Madde 69. — Bir barodan diğer baroya nakil hakkındaki istekler, levhasına kaydolunmak istenen baro yönetim kuruluna yazı ile yapılır.

Nakil dilekçelerine, levhasına kaydolunmak istenen baro bölgesinde ikametgâhı bulunduğu dair belge eklenir.

Nakille ilgili inceleme ve istemin kabulü

Madde 70. — Nakil isteği ile kendisine başvuru alan baronun yönetim kurulu, nakil isteğinde bulunan avukat hakkında, kayıtlı bulunduğu barodan da yazılı bilgi almak suretiyle gerekli gördüğü her türlü incelemeyi yapar.

Nakil isteminin kabulü halinde baroca verilecek karar Türkiye Barolar Birliğine gönderilir. Nakil işlemi Türkiye Barolar Birliğince uygun görüldüğü takdirde keyfiyet avukatın naklettiği ve ayrıldığı barolara derhal bildirilir.

Nakil isteminin reddi

Madde 71. — Nakil isteminin, kayıt için kendisine başvuru alan baroca reddi halinde, nakil isteğinde bulunan avukat bu kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir.

Baro yönetim kurulu yazılı nakil istemi tarihinden itibaren bir ay içinde bir karar vermezse istem reddedilmiş sayılır. Bu takdirde

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Başka baroya nakil

Madde 68. — Bir barodan diğer baroya nakil hakkındaki istekler, levhasına yazılmak istenen baro yönetim kuruluna yazı ile yapılır.

Nakil dilekçelerine hangi belgelerin ekleneceği ve nakilde ne gibi usullerin uygulanacağı yönetmelikte gösterilir.

Nakille ilgili inceleme ve istemin kabulü

Madde 69. — Nakil isteği ile başvuru baronun yönetim kurulu, istekte bulunan avukat hakkında gerekli gördüğü her türlü inceleme ve işlemleri yapar ve özellikle avukatın disiplin kovuşturması altında olup olmadığını, ödenecek borcu bulunup bulunmadığını levhasına yazılı olduğu barodan sorar. Disiplin kovuşturmasının sonuçlanmasından veya avukatın baroya borçlarını ödemesinden evvel hiçbir işlem yapılamaz.

Nakil isteminin kabulü halinde verilecek karar, nakledilen baro yönetim kurulu tarafından Türkiye Barolar Birliği'ne ve avukatın ayrıldığı baroya derhal bildirilir.

Nakil isteminin reddi

Madde 70. — Nakil isteminin, levhasına yazılmak için başvuru baroca reddi halinde, nakil isteğinde bulunan avukat, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir.

Baro yönetim kurulu, nakil isteminin baroya varışı tarihinden itibaren bir ay içinde bir karar vermezse istem reddedilmiş sayılır. Bu halde bir aylık sürenin bitiminden itibaren onbeş gün içinde ilgili, Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir.

Türkiye Barolar Birliğinin itiraz üzerine vereceği kararlar kesin olup bu kararlara karşı ilgili tarafından Danıştaya başvurulabilir.

Türkiye Barolar Birliği itiraz dilekçesinin varışı tarihinden itibaren üç ay içinde bir karar vermezse itiraz reddedilmiş sayılır.

Türkiye Barolar Birliği itirazın kabulü hakkındaki kararını, avukatın naklettiği ve ayrıldığı barolara derhal bildirir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

bir aylık müddetin bitiminden itibaren onbeş gün içinde ilgili Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir.

Türkiye Barolar Birliğinin itiraz üzerine vereceği kararlar kesin olup, aleyhine Danıştaya başvurulabilir.

Türkiye Barolar Birliği itiraz tarihinden itibaren üç ay içinde bir karar vermezse itiraz reddedilmiş sayılır.

Türkiye Barolar Birliği itirazın kabulü hakkındaki kararını, avukatın naklettiği ve ayrıldığı barolara derhal bildirir.

Levhadan kaydın silinmesi

Madde 72. — Levhadan kaydın silinmesine avukatın kayıtlı olduğu baro yönetim kurulu karar verir.

Bu karardan önce, avukatın yazılı cevabı istenmekle beraber kendisinin dinlenmesi veya dinlenilmek üzere çağırılmış olması şarttır.

Levhadan kaydın silinmesine dair karar gerekçeli olarak verilir. Bu karara karşı avukat tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna itiraz edebilir. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun itiraz üzerine verdiği kararlar Adalet Bakanlığının tasdiki ile kesinleşir. 8 nci maddenin son fıkrası burada da uygulanır.

Kayıt silme kararları kesinleşmedikçe avukat mesleğini icra eder. Şu kadar ki, baro disiplin kurulu, kamu yararı bakımından lüzumlu gördüğü hallerde, yönetim kurulunun kayıt silme kararı üzerine, avukatı meslekin icrasından muvakkaten menedebilir.

Levhadan kaydın silinmesini gerektiren haller

Madde 73. — Aşağıdaki hallerden biri mevcutsa baro levhasındaki kayıt silinir :

a) Avukatlığa kabul için, bu kanunun aradığı şartların sonradan kaybedilmiş olması;

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Levhadan silinme

Madde 71. — Levhadan silme kararını, avukatın yazılı olduğu baronun yönetim kurulu verir.

Bu karardan önce avukatın yazılı cevabı istenmekle beraber, kendisinin dinlenmesi veya dinlenmek üzere yapılan çağırıya süresi içinde uymamış olması şarttır

Levhadan silme kararı gerekçeli olarak verilir. Bu karara karşı avukat, kendisine tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir. Türkiye Barolar Birliğinin itiraz üzerine verdiği kararlar Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşir. Sekizinci maddenin 6 ncı fıkrası burada da uygulanır.

İlgili, levhadan silme kararı kesinleşinceye kadar avukatlık yapmak hakkına sahiptir. Şu kadar ki, baro disiplin kurulu, kamu yararı bakımından gerekli gördüğü hallerde, yönetim kurulunun levhadan silme kararı üzerine, avukatı geçici olarak işten yasaklayabilir.

Levhadan silinmeyi gerektiren haller

Madde 72. — Aşağıdaki hallerde avukatın adı levhadan silinir :

a) Avukatlığa kabul için bu kanunun aradığı şartların sonradan kaybedilmiş olması,

b) Ruhsatnamenin verildiği tarihte onun verilmemesini gerekli kılan sebeplerin varlığının sonradan tesbit edilmiş bulunması,

c) Üç ay içinde baro bölgesinde bir büro açılmamış olması veya büronun kapatılmış yahut baro bölgesi dışına nakledilmiş bulunması,

d) Baro yıllık keseneğini, tebliğata rağmen ödememekte direnilmesi,

e) Avukatın, meslekten isteği ile ayrılmış olması,

f) Topluluk sigortası primlerinin topluluk sözleşmesinde gösterilen zamanlarda ödenmemesi.

Levhaya yeniden yazılma hakkı

Madde 73. — 72 ncı maddeye göre levhadan silinmeyi gerektiren hallerin sona erdiğini isbateden avukat, levhaya yeniden yazıl-

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

b) Ruhsatnamenin verildiği tarihte onun verilmemesini gerekli kılan sebeplerin mevcudiyetinin sonradan tesbit edilmiş bulunması,

c) Üç ay içinde baro bölgesinde bir büro açılmamış olması veya büronun kapatılmış yahut baro bölgesi dışına nakledilmiş bulunması;

d) Avukatın meslekten isteğiyle ayrılması.

Yeniden kaydedilme hakkı

Madde 74 — 73 ncu maddeye göre kaydın silinmesini gerektiren hallerin sona erdiğini ispat eden avukat levhaya yeniden kaydedilmek hakkını kazanır. Şu kadar ki, baro yönetim kurulu, gerekli gördüğü hallerde sebeplerini de açıklamak suretiyle yeniden kayıt talebinde bulunanı, ilk kayda esas teşkil eden şartların tamamı veya bir kısmının varlığını ispata davet edebilir.

Ruhsatname verilmesi hükmü müstesna olmak üzere bu kanunun 7, 8 ve 9 ncu maddeleri kaydın yenilenmesi taleplerinde de kıyas yolu ile uygulanır.

Levhaya yeniden kaydolanmasına evvelce mensub olduğu baro tarafından karar verilen avukattan yeniden giriş aidatı alınmaz.

Kaydın bir daha yenilenmemek üzere silinmesi

Madde 75. — Cezai veya disipline mütaallik bir karar neticesinde meslekten çıkarılanlarla 5 nci maddenin (a) bendinde yazılı suçlardan dolayı mahkûm olanların ruhsatnamesi baro yönetim kurulunca geri alınarak iptal ve kayıtları bir daha yenilenmemek üzere silinir.

Bu muamelenin uygulanması, kararın kesinleşmiş olmasına bağlıdır.

Baro yönetim kurullarının bu maddeye müsteniden verdiği kararlara karşı avukat tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna itiraz edebilir. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun itiraz üzerine verdiği kararlar Adalet Bakanlığının tasdiki ile kesinleşir.

Yönetim kurulu kararına karşı itiraz icrayı durdurmaz.

8 nci maddenin son fıkrası burada da uygulanır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞİRİŞİ

mak hakkını kazanır. Şu kadar ki, baro yönetim kurulu gerekli gördüğü hallerde, sebeplerini de açıklamak suretiyle, levhaya yeniden yazılma talebinde bulunana, ilk yazılmaya esas olan şartların hepsinin veya bir kısmının varlığını ispatla zorunlu tutabilir.

Ruhsatname verilmesi hükmü ayırık olmak üzere, bu kanunun 7, 8 ve 9 ncu maddeleri levhaya yeniden yazılma istemlerinde de kıyas yolu ile uygulanır.

Levhaya yeniden yazılmasına evvelce dahil olduğu baro tarafından karar verilen avukattan yeniden giriş keseneği alınmaz.

Bir daha yazılmamak üzere levhadan silinme

Madde 74. — Cezai veya disipline ilişkin bir karar sonunda meslekten çıkarılanlarla 5 nci maddenin (a) bendinde yazılı suçlardar kesin olarak hüküm giyenlerin ruhsatnamesi baro yönetim kurulunca geri alınarak iptal ve adları bir daha yazılmamak üzere levhadan silinir.

Bu işlemin uygulanması, kararın kesinleşmiş olmasına bağlıdır.

Baro yönetim kurullarının bu maddeye dayanarak verdiği kararlara karşı avukat, kararın kendisine tebliği tarihinden itibaren 15 gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz edebilir. Türkiye Barolar Birliğinin itiraz üzerine verdiği kararlar Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşir. 8 nci maddenin altıncı ve yedinci fıkralarını hükümleri burada da uygulanır.

Avukatlar Listesi

Madde 75. — Baro yönetim kurulu, her adli yılın başlangıcında bölgesi içinde bulunan ve baro levhasında yazılı olan bütün avukatların bir listesini o yılın 31 Aralık tarihine kadar düzenler. Listeye, her avukatın alfabe sırasıyla adı ve soyadı ile büro ve konut adresi yazılır. Ortak avukat bürosu niteliğindeki bürolar listede ayrıca belirtilir.

Bu listenin düzenlenme şekli Türkiye Barolar Birliğince tesbit edilir.

Listenin düzenlenmesinden sonra baro levhasına yazılanlara, yeni listenin düzenlenmesine kadar kullanılacak geçici bir belge verilir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

YEDİNCİ KISIM

BAROLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

Baroların kuruluş ve nitelikleri

Madde 76. — Barolar bu kanunda yazılı esaslar dahilinde meslek hizmetleri görmek, meslekî ahlâk ve dayanışmayı korumak, avukatlığın genel menfaatlere uygun surette gelişmesini sağlamak amacıyla kurulan tüzel kişiliği haiz kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır.

Barolar kanunda belirtilenler dışında her hangi bir işle ve siyasetle uğraşamazlar.

Resmî törenlerde barolar il Cumhuriyet savcısının yanında yer alır.

Baro kurulması için aranacak avukat sayısı

Madde 77. — Bölgesi içinde en az 15 avukat bulunan her il merkezinde bir baro kurulur.

Baro kurulamayan yerlerin en yakın baroya bağlanmasına veya bunların birleştirilerek bir baro kurulmasına karar verilmesi ve merkezlerinin belirtilmesi Türkiye Barolar Birliğine aittir.

Barolar, kuruluşlarını Türkiye Barolar Birliğine bildirmekle tüzel kişilik kazanırlar.

Barolar Birliği de keyfiyeti derhal Adalet Bakanlığına bildirir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Listeden Anayasa Mahkemesine, Yüksek Mahkemelere, Adalet Bakanlığına, Türkiye Barolar Birliğine, diğer barolara, baronun bölgesi içinde bulunan mahkemelerle Cumhuriyet Savcılıklarına, en büyük idare âmirine, diğer yargı mercilerine, noterlere ve icra iflâs dairelerine yeteri kadar gönderilir.

SEKİZİNCİ KISIM

BAROLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

Baroların kuruluş ve nitelikleri

Madde 76. — Barolar, bu kanunda yazılı esaslar uyarınca meslek hizmetleri görmek, meslekî ahlâk ve dayanışmayı korunmak, avukatlığın genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak amacıyla kurulan tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır.

Barolar, kanunda belirtilenler dışında herhangi bir işle ve siyasetle uğraşamazlar.

Resmî törenlerde barolar İl Cumhuriyet Savcısının yanında yer alırlar.

Baronun kurulması

Madde 77. — Bölgesi içinde en az onbeş avukat bulunan her il merkezinde bir baro kurulur.

Baro kurulamayan yerlerin en yakın baroya bağlanmasına veya bunların birleştirilerek bir baro kurulmasına ve merkezlerinin belirtilmesine Türkiye Barolar Birliği karar verir.

Barolar, kuruluşlarını Türkiye Barolar Birliğine bildirirler.

Türkiye, Barolar Birliği de keyfiyeti derhal Adalet Bakanlığına bildirir ve barolar bu bildirme ile tüzel kişilik kazanırlar.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Görevlerin parasız görülmesi

Madde 78. — Baro başkanlığı, başkanlığı divanı, yönetim denetleme ve disiplin kurulları üyelikleri ile baro menfaatlerini gözetme, savunma hususunda her hangi bir avukata verilen iş ücretsiz görülür.

Masraflar ve yolculuk giderleri baro kasasından ödenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Baroların organları

Madde 79. — Baroların organları şunlardır :

1. Baro genel kurulu,
2. Baro yönetim kurulu,
3. Başkanlık divanı,
4. Baro disiplin kurulu,
5. Baro denetleme kurulu,

I — BARO GENEL KURULU

Kuruluşu

Madde 80. — Baro Genel Kurulu, baronun en yüksek organı olup levhada bulunan avukatlardan meydana gelir.

Genel kurulun görevleri

Madde 81. — Genel kurulun görevleri şunlardır.

1. Yönetim, disiplin ve denetleme kurulları üyeleri ile baro başkanını ve Türkiye Barolar Birliği delegelerini seçmek,
2. Baroda yazılı avukatlardan alınacak giriş aidatı ile yıllık aidatın miktarı ve bunların ödeneceği tarihleri belirtmek,
3. Yönetim kurulunun, baronun gelir ve giderleri ile mallarının idaresi hakkında vereceği hesapları incelemek ve yönetim kurulunun ibra edilip edilmeyeceği hakkında karar vermek,
4. Bütçeyi onaylamak,

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Görevlerin parasız oluşu ve bir kişide birleşmiyecek görevler

Madde 78. — Baro başkanlığı, başkanlık divanı, yönetim, denetleme ve disiplin kurulları üyelikleri ile baro menfaatlerini gözetme, temsil ve savunma hususunda avukatlara verilen işler ücretsiz görülür.

Yolculuk ve ikamet giderleriyle diğer zarurî giderler baro kasasından ödenir.

Baro başkanlığı, baro yönetim ve disiplin kurulu üyelikleri ve denetçilik bir kişide birleşemez.

İKİNCİ BÖLÜM

BAROLARIN ORGANLARI

Organlar

Madde 79. — Baroların organları şunlardır :

1. Baro genel kurulu,
2. Baro yönetim kurulu,
3. Baro başkanlığı,
4. Baro başkanlık divanı,
5. Baro disiplin kurulu,
6. Baro denetleme kurulu.

I — BARO GENEL KURULU

Kuruluşu

Madde 80. — Baro genel kurulu, baronun en yüksek organı olup levhada yazılı bulunan bütün avukatlardan kurulur.

Görevleri

Madde 81. Genel kurulun görevleri şunlardır :

1. Yönetim, disiplin ve denetleme kurulları üyeleri ile baro başkanını ve Türkiye Barolar Birliği delegelerini seçmek,
2. Levhada yazılı avukatlardan alınacak giriş keseneği ile yıl-

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5. Baro başkanının istifası halinde bu hususta bir karar vermek,
6. Mesleke ait istekleri görüşüp karara bağlamak,
7. Bu kanunla diğer kanunlarda yazılı sair ödevleri yerine getirmek.

Genel kurulun olağan toplantısı

Madde 82. — Genel kurul her yıl Aralık ayının ilk haftası içinde baro başkanının çağırısı üzerine bütçeyi ve gündemdeki diğer maddeleri görüşmek ve gereken seçimleri yapmak üzere toplanır.

Toplantıya çağrı

Madde 83. — Genel kurul toplantısına levhaya kayıtlı her avukat yazı ile çağrılır. Çağrı mektubunun toplantı gününden en az on gün önce postaya verilmiş veya avukata tevdi edilmiş olması gereklidir. Çağrı mektubunda, toplantının yeri, günü ve saati ile gündem ve ilk toplantıda yeterli çoğunluk olmadığı takdirde ikinci toplantının yeri, günü ve saati yazılır.

Olağanüstü toplantı

Madde 84. — Türkiye Barolar Birliği, baro başkanı, yönetim veya denetleme kurulu gerekli gördükleri hallerde genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilirler. Baro başkanı, levhaya yazılı avukatların beşte birinin görüşme konularını belirten yazılı istemiyle genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak zorundadır.

Bu istem üzerine en geç onbeş gün içinde gelen kurul toplantıya çağırılır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

lık keseneğin miktarı ve bunların ödeneceği tarihleri belirtmek,

3. Yönetim kurulunun, baronun gelir ve giderleri ile mallarının yönetimi hakkında vereceği hesapları incelemek ve yönetim kurulunun ibra edilip edilmeyeceği hakkında karar vermek,

4. Baro bütçesini onaylamak,

5. Yönetim kurulunca hazırlanacak iç yönetmeliği inceliyerek onaylamak,

6. Mevcut mevzuatın baro yönetim kuruluna verdiği yetkinin dışında, muhtaç avukatlarla bunların ölümlerinde geride bıraktıkları kimselere yapılacak yardımın şekil ve miktarını tesbit etmek,

7. Mesleke ait istekleri görüşüp karara bağlamak,

8. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak.

Olağan toplantı

Madde 82. — Genel kurul, her yıl Aralık ayının ilk haftası içinde, baro başkanının çağırısı üzerine, bütçeyi ve gündemdeki diğer maddeleri görüşmek ve gereken seçimleri yapmak üzere toplanır.

Olağanüstü toplantı

Madde 83. — Türkiye Barolar Birliği, baro başkanı, yönetim veya denetleme kurulu gerekli gördükleri hallerde genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilirler. Baro başkanı, levhada yazılı avukatların beşte birinin, görüşme konularını belirten yazılı istemi ile, en geç onbeş gün içinde genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak zorundadır.

Toplantıya çağrı

Madde 84. — Genel kurul toplantısına, levhada yazılı her avukat yazı ile çağırılır. Çağrı mektubunun toplantı gününden en az on gün önce taahhütlü olarak postaya verilmiş veya avukata tevdi edilmiş olması gereklidir. Çağrı mektubunda, toplantının yeri, günü ve saati ile gündemi ve ilk toplantıda yeterli çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantının yeri, günü ve saati yazılır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Genel kurul başkanlık divanı seçimi

Madde 85. — Gerek olağan, gerekse olağanüstü genel kurul toplantılarında ilk iş olarak bu toplantıya bir başkan ile iki üyeden meydana gelen bir başkanlık divanı gizli oyla ve nispi çoğunlukla seçilir.

Baro başkanı ve yönetim ve denetleme kurulu üyeleri başkanlık divanına seçilemezler.

Toplantılara katılmak yükümü

Madde 86. — Baro levhasına kayıtlı her avukat, gerek olağan, gerekse olağanüstü genel kurul toplantılarına katılmakla yükümlüdür. Toplantıya katılmayanların isimleri, gerekli disiplin işlemi yapılmak üzere genel kurul başkanlık divanınca disiplin kuruluna bildirilir.

Görüşme ve karar yeter sayısı

Madde 87. — Genel kurul, levhaya yazılı avukatların yarısından bir fazlasının katılması ile toplanır.

Birinci fıkrada yazılı çoğunluk olmadığı hallerde toplantı on-beş günü geçmemek üzere başka bir güne bırakılır. Bu toplantıda üye adedi 30 a kadar (30 dahil) olan barolarda en az üçte bir, 100 e kadar olanlarda (100 dahil) beşte bir ve 100 den fazla olanlarda yeniden bir üye katılmadıkça toplantı ve görüşme yapılamaz.

Yukardaki hükümlere göre görüşme yeter sayısı bulunmak kaydıyla, kararlar, hazır olan üyelerin yarısından bir fazlasının bir oyda birleşmesi ile verilir. Oyların eşit olması halinde genel kurul başkanının bulunduğu taraf tercih olunur.

Seçimler hakkında da aynı çoğunluk aranır. Ancak ikinci oylamada en fazla oy alanlar seçilmiş sayılır.

Bir üye kendini ilgilendiren özel işinde oy veremez. Seçimlerde bu esas uygulanmaz.

Genel kurulun kararları ve seçimlerin sonuçları bir tutanakla tesbit edilir. Tutanak genel kurul başkanlık divanı tarafından imzalanır ve Türkiye Barolar Birliğine gönderilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Genel kurul başkanlık divanı

Madde 85. — Gerek olağan, gerekse olağanüstü genel kurul toplantılarında ilk iş olarak toplantıya bir başkan, bir başkanvekili ile iki üyeden kurulu bir başkanlık divanı seçilir. Seçim ayrı ayrı ve genel kurulca aksine karar alınmadıkça işari oyla yapılır ve kullanılan oyların en çoğunu alanlar seçilir.

Baro başkanı ve yönetim ve denetleme kurulu üyeleri başkanlık divanına seçilemezler.

Toplantıya katılma yükümü

Madde 86. — Baro levhasında yazılı her avukat gerek olağan, gerekse olağanüstü genel kurul toplantılarına katılmakla yükümlüdür. Haklı bir engele dayanmış olmadıkça, bu toplantılara gelmeyen avukatlara baro başkanı tarafından ilk defasında uyarma, tekerrüründe 100 liradan 500 liraya kadar para cezası verilebilir. Ancak, para cezası verilebilmesi için, uyarma cezasının tebliğ edildiği yazıda, engeli olmadan genel kurula tekrar katılmama halinde para cezası verileceğinin açıklanmış olması gerekir.

64 ncü maddenin 3 ve 4 ncü fıkraları, bu maddeye göre verilen uyarma ve para cezaları hakkında da uygulanır.

Görüşme ve karar yetersayısı

Madde 87. — Genel kurul, levhada yazılı avukatların yarısından bir fazlasının katılımıyla toplanır.

Birinci fıkrada yazılı çoğunluk olmadığı hallerde, toplantı 15 günü geçmemek üzere başka bir güne bırakılır. Bu toplantıda, üye sayısı 30 a kadar (30 dahil) olan barolarda en az üçte bir, yüze kadar olanlarda (100 dahil) beşte bir ve yüzden fazla olanlarda onda bir üye katılmadıkça toplantı ve görüşme yapılamaz.

Yukardaki hükümlere göre yetersayı bulunmak şartıyla, kararlar, tekliflerden en çok oy alanın kabul edilmiş sayılması suretiyle verilir. Oyların eşitliği halinde genel kurul başkanının bulunduğu taraf üstün sayılır.

Seçimlerde de, adayların aldıkları oylar bakımından aynı çoğunluğa bakılır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Gündem dışı görüşme

Madde 88. — Genel kurul toplantısında gündem dışı olan kararlar hakkında karar alınamaz. Yeni bir toplantı kararı bu hüküm dışındadır.

II — YÖNETİM KURULU

Başkan ve üye sayısı

Madde 89. — Her baronun yönetim kurulu, baro başkanı ile en az dört üyeden meydana gelir.

Avukat sayısı 50 den 100 e kadar olan barolarda 6, 101 den 250 ye kadar olan barolarda 8, 251 den fazla olan barolarda 10 üye ve her baroda en çok 5 yedek üye bulunur.

Baro Başkanı Yönetim Kurulunun Başkanıdır.

Seçilme yeterliği ve engelleri

Madde 90. — Baro Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri levhada kayıtlı ve avukatlıkta en az on sene kıdemli olan avukatlar arasında gizli oy ile seçilir. Üye sayısı 50 den az olan barolarda, en az on seneden beri meslekte olmak şartı aranmaz.

Disiplin takibatı altında bulunanlarla haklarında avukatlığa mâni bir suçtan dolayı son soruşturma açılmasına kadar verilmiş veya geçmiş 5 yıl içinde tevbih, para veya işten çıkarılma cezaları verilmiş olanlar Baro Başkanı ve Yönetim Kurulu üyesi seçilemezler.

Seçim yeterliğini kaybeden Baro Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerinin görevi kendiliğinden sona erer.

Seçim, Genel Kuruldan ad çekme ile ayrılan üç üye veya beş avukat tarafından yönetilir. Adaylığını koymuş olanların seçim kuruluna ayrılmaları caiz değildir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Bir üye kendini ilgilendiren özel işinde oy veremez. Seçimler de bu esas uygulanmaz.

Genel Kurulun kararları ve seçimlerin sonuçları bir tutanakla tesbit edilir. Tutanak, genel kurul başkanlık divanı tarafından imzalanır ve Türkiye Barolar Birliğine gönderilir.

Gündem dışı görüşme yasağı

Madde 88. — Genel kurul toplantısında, görüşüleceği gündemde belirtilmemiş konular hakkında karar verilemez. Yeni bir toplantı kararı bu hükmün dışındadır.

II — BARO YÖNETİM KURULU

Kuruluşu

Madde 89. — Her baronun yönetim kurulu, baro başkanı ile en az dört üyeden kurulur.

Avukat sayısı elliden yüze kadar olan barolarda altı, yüzbirden ikiyüzelliye kadar olan barolarda 8, 251 den fazla olan barolarda 10 asıl üye ve her baroda asıl üye sayısınınca yedek üye bulunur.

Baro başkanı, yönetim kurulunun başkanıdır.

Seçilme yeterliği, engelleri ve seçimin şekli

Madde 90. — Yönetim Kurulu üyeleri levhada yazılı ve avukatlıkta en az on yıl kıdemli olan avukatlar arasından seçilir. Üye sayısı elliden az olan barolarda on yıllık kıdem şartı aranmaz.

Haklarında avukatlığa engel bir suçtan dolayı son soruşturma açılmasına karar verilmiş veya geçmiş beş yıl içinde Disiplin Kurulunca verilerek kesinleşmiş bir kararla kınama, para veya işten çıkarılma cezalarıyla tecziye edilmiş olanlar Yönetim Kurulu üyesi seçilemezler.

Oyların tasnifi, Baro Genel Kurulundan ad çekme ile ayrılan üç veya beş avukat tarafından açık olarak yapılır. Adaylığını koymuş olanlar Tasnif Kuruluna ayrılamazlar.

Yönetim Kurulu üyeleri gizli oy ile seçilirler Oy puslasına, seçilecek asıl üye tam sayısının yarısından en az bir fazla isim yazılması

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Seçim dönemi

Madde 91. — Baro Başkanı ve Yönetim kurulu üyelerinin görev süresi iki yıldır. Yeniden seçilmek caizdir. Şu kadar ki üyelerin yarısı her yıl yenilenir. İlk seçimden bir yıl sonra ayrılacak üyeler ad çekme ile belli olur.

Seçim döneminin bitmesinden önce ayrılan Baro Başkanının yerine seçilen, geri kalan müddeti tamamlar.

Üyelerin vaktinden önce ayrılması

Madde 92. — Seçim dönemi bitmeden önce ayrılan yönetim kurulu üyesinin yeri ilk Genel Kurul toplantısında yeni bir üye seçilmek üzere, en çok oy almış yedek üye ile doldurulur.

Yönetim Kurulu üyelerinden biri hakkında 90 ncı maddeye göre seçilmeye engel bir suçtan dolayı kamu davası açılmış veya disiplin kovuşturmasına başlanmış ise, dava veya disiplin kovuşturması sonuna kadar bu üye Yönetim Kuruluna katılmaz; yeri yedek üye ile doldurulur.

Toplantılar

Madde 93. — Yönetim Kurulu Baro Başkanı tarafından, doğrudan doğruya veya üyelere birinin görüşme konusunu taşıyan yazılı isteği üzerine toplantıya çağrılır.

Yönetim Kurulu salt çoğunlukla toplanır ve mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

Baro Başkanı veya Yönetim Kurulu üyeleri ilgili oldukları işlerin görüşülmesine katılamazlar.

Yönetim Kurulu kararı hakkında düzenlenen tutanak başkan ve üyeler tarafından imzalanır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

zorunludur. Bundan noksan isim yazılmış oy puslaları geçerli değildir. Oy puslasına seçilecek asıl üye sayısından fazla ad yazıldığı takdirde, sondan başlanarak fazla adlar hesaba katılmaz.

Adaylar aldıkları oyların sayısına göre sıralanır ve en çok oy alandan başlanmak üzere önce asıl, sonra yedek üye seçilmiş olanlar bu sıraya göre tesbit edilir. Yedek üyeler aldıkları oy sayısına göre buldukları sıra göz önünde tutularak Kurulda göreve çağırılır.

Seçim yeterliğini kaybeden Yönetim Kurulu üyelerinin görevi kendiliğinden sona erer.

Seçim dönemi

Madde 91. — Yönetim Kurulu üyelerinin görev süresi iki yıldır. Süresi dolan üye yeniden seçilebilir. Şu kadar ki, asıl ve yedek üyelerin yarısı her yıl yenilenir. İlk seçimden bir yıl sonra ayrılacak üyeler ad çekme ile belli olur.

Yeni seçilen yedek üyeler aldıkları oy sayısına göre sıralanarak eski yedek üyelerin altına ilâve edilir.

Seçim dönemi bitmeden ayrılma

Madde 92. — Seçim dönemi bitmeden önce ayrılan Yönetim Kurulu üyesinin yeri, ilk Genel Kurul toplantısında yeni bir üye seçilmek üzere, en çok oy almış olan yedek üye ile doldurulur.

Yönetim Kurulu üyelerinden biri hakkında 90 ncı maddeye göre seçilmeye engel bir suçtan dolayı kamu davası açılmış ise, dava sonuna kadar bu üye Yönetim Kuruluna katılamaz; yeri yedek üye ile doldurulur.

Toplantılar

Madde 93. — Yönetim Kurulu, Baro Başkanı tarafından, doğrudan doğruya veya üyelere birinin görüşme konusu taşıyan yazılı isteği üzerine toplantıya çağırılır.

Yönetim Kurulu salt çoğunlukta toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verir. Oylarda eşitlik halinde, başkanın

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Toplantıya çağrılmasının şekli

Madde 94. — Yönetim Kurulu üyeleri çağrı mektup ve listeleri ile toplantıya çağılır. Ardi ardına üç toplantıya özürsüz olarak katılmamış olan üye Yönetim Kurulu kararı ile, istifa etmiş sayılır.

Bu karara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz olunabilir.

Yönetim Kurulunun görevleri

Madde 95. — Yönetim kurulu, kendisine kanunen verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü olup, baronun işlerini kovuşturur ve menfaatlerini korur.

Yönetim kurulunun başlıca görevleri şunlardır :

1. Avukatlık vakar ve haysiyetinin ve meslek nizamının muhafazasını, meslekin adalet gayelerine uygun olarak sadakat ve şerefle yapılmasını sağlamak,

2. Stajiyer ve avukatların baroya kabul ve levhaya yazılma veya nakil işleri hakkında karar vermek;

3. Avukatlık listesini düzenlemek,

4. Meslekî ödevler hususunda baro mensuplarına yol göstermek ve onlara bilgi vermek ve meslekî görevlerin yapılıp yapılmadığını denetlemek,

5. Levhaya yazılı avukatlar arasında çıkan anlaşmazlıklarda istek üzerine aracılık etmek ve ara bulmak,

6. Baro mallarını idare ve muhtaç avukatlara yapılacak yardım şeklini tesbit etmek,

7. Baro mallarının idaresi hakkında her sene bir rapor hazırlayarak genel kurula hesap vermek ve senelik bütçeyi hazırlayıp genel kurulun onayına sunmak,

8. Baro adına menkul ve gayrimenkul almak, satmak, ipotek etmek ve bu mallar üzerinde her türlü aynî haklar tesis eylemek ve kaldırmak, bu hususlarda Baro Başkanına özel yetki vermek,

9. Staj işlerini düzenlemek ve denetlemek,

10. Yönetim kurulu üyeleri tarafından verilen istifalar hakkında karar vermek,

11. Adli yardım bürosu kurup yönetmek,

12. Genel kurul gündemini hazırlamak,

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

bulduğu taraf üstün tutulur. Baro Başkanı veya Yönetim Kurulu üyeleri, ilgili oldukları işlerin görüşülmesine katılamazlar.

Yönetim Kurulu kararları hakkında düzenlenen tutanak başkan ve üyeler tarafından imzalanır.

Toplantıya çağrı

Madde 94. — Yönetim kurulu üyeleri çağrı mektup ve listele riyle toplantıya çağrılır. Ardı ardına üç toplantıya özürsüz olarak katılmamış olan üye, yönetim kurulu kararı ile istifa etmiş sayılır.

Bu karara karşı, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliğine itiraz olunabilir.

Yönetim kurulunun görevleri

Madde 95. — Yönetim kurulu, kendisine kanunen verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü olup, baronun işlerini kovuşturur ve menfaatlerini korur.

Yönetim kurulunun başlıca görevleri şunlardır :

1. Avukatlık onurunun ve meslek düzeninin korunmasını, meslekin adalet amaçlarına uygun olarak bağlılık ve onurla yapılmasını sağlamak,
2. Stajyer ve avukatların baroya kabul ve levhaya yazılma veya nakil işleri hakkında karar vermek,
3. Baro levhasını ve avukatlar listesini düzenlemek,
4. Mesleki ödevler hususunda baro mensuplarına yol göstermek ve onlara bilgi vermek ve meslekî görevlerin yapılıp yapılmadığını denetlemek,
5. Levhaya yazılı avukatlar arasında ve avukatla iş sahibi arasında çıkan anlaşmazlıklarda istek üzerine aracılık etmek ve arbitraj yapmak ve ücret uyuşmazlıklarında hakemlik etmek, mek,
6. Baro mallarını idare ve muhtaç avukatlara yapılacak yardım şeklini tesbit etmek,
7. Baro mallarının idaresi hakkında her sene bir rapor hazırlayarak genel kurula hesap vermek ve senelik bütçeyi hazırlayıp genel kurulun oyuna sunmak,
8. Baro adına menkul ve gayrimenkul almak, satmak, ipotek

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

13. Genel kurul kararlarını yerine getirmek,
 14. Baronun ücretli memurlarını atamak ve işlerine son vermek,
 15. İç yönetime ait bütün işleri görmek,
 16. Adalet Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Disiplin Kurulu kararlarını yerine getirmek,
 17. Bu kanunda yazılı diğer yetkileri kullanmak,
- Yönetim kurulu 2 ncı fıkranın 4 ve 5 numaralı bendlerinde yazılı görevleri bazı üyelerine devredebilir.

III — BAŞKANLIK DİVANİ

Kuruluşu ve seçimi

Madde 96. — Başkanlık Divanı :

1. Başkan,
2. Başkan Yardımcısı,
3. Genel Sekreter,
4. Muhasip üyeden ibarettir.

Yönetim kurulu, başkanlık divanı üyelerinin sayısını yükseltebilir. Başkanlık divanı üyelerinden biri vaktinden evvel ayrılırsa kalan görev süresi için bir ay içinde yenisi seçilir.

Başkanlık divanı teşkili 50 den fazla üyesi bulunan barolar için zorunludur.

Divanın, başkan dışındaki üyeleri yönetim kurulu tarafından her seçimden sonra ve ilk toplantıda kendi üyeleri arasından seçilir.

Başkanlık divanının görevleri

Madde 97. — Başkanlık divanı bu kanun veya yönetim kurulu kararı ile kendisine verilen görevleri yerine getirir.

Başkanlık divanı baro mallarının yönetimi hakkında gerekli kararları alır ve yaptığı işler hakkında her üç ayda bir yönetim kuruluna rapor verir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

etmek ve bu mallar üzerinde her türlü aynı haklar tesis eylemek ve kaldırmak, bu hususlarda baro başkanına özel yetki vermek,

9. Staj işlerini düzenlemek ve denetlemek,
 10. Yönetim kurulu üyelerinin istifaları hakkında karar vermek,
 11. Adli müzaharet bürosu kurup yönetmek,
 12. Genel kurul gündemini hazırlamak,
 13. Genel kurul kararlarını yerine getirmek,
 14. Baronun ücretli memurlarının özlük işlerini düzenlemek ve yürütmek,
 15. İç yönetime ait bütün işleri görmek, iç yönetmelikleri düzenlemek,
 16. Adalet Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve disiplin kurulu kararlarını yerine getirmek,
 17. Bakanlıkların yahut mahkeme veya resmî kurumların istediği konularda görüşünü bildirmek,
 18. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak,
- Yönetim kurulu, ikinci fıkranın 4 ve 5 numaralı bendlerinde yazılı görevleri bazı üyelerine devredebilir.

III — BARO BAŞKANLIĞI

Seçim ve seçim dönemi bitmeden ayrılma

Madde 96. — Baro başkanı iki yıllık bir görev süresi için seçilir. Yeniden seçilmek caizdir. •

Baro başkanı levhada yazılı ve avukatlıkta en az onbeş yıl kıdemli olan avukatlar arasından gizli oyla seçilir. Üye sayısı 50 den az olan barolarda kıdem şartı aranmaz.

90 ncı maddenin 2, 3, ve 6 ncı fıkraları hükümleri baro başkanının seçimi hakkında da kıyasen uygulanır.

Seçim döneminin bitmesinden önce ayrılan baro başkanının yerine seçilen, geri kalan süreyi tamamlar.

Görevleri

Madde 97. — Baro başkanının görevleri şunlardır :

1. Baroyu temsil ve yönetim kuruluna başkanlık etmek,
2. Genel kurul, yönetim kurulu ve disiplin kurulu kararlarını

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Başkanın görevleri

Madde 98. — Baro Başkanı :

- a) Baroyu temsil ve yönetim kuruluna başkanlık eder.
- b) Yönetim kurulu, disiplin kurulu ve genel kurul kararlarını yerine getirir ve günlük işlemleri yürütür.
- c) 95 nci madde gereğince verilen izin ve yetki dairesinde baro adına iltizam ve iktisapta bulunur; taahhütlere girer. Baroya yapılan bağışları kabul eder ve bütçeyi uygular.
- d) Mahkeme ve resmî dairelerde baroyu temsil ve savunacak avukat veya avukatları tâyin eder.
- e) Avukat sicillerinin, Türkiye Barolar Birliği tarafından gönderilen örneğine uygun olarak düzenlenmesi ve korunmasını sağlar.
- f) Bir avukatla müvekkili arasında çıkan çekişmeleri iki tarafın da istek veya rızası üzerine dostlukla çözümlenmeye çalışır ve bu kanunda yazılı diğer hususları yapmak hak ve görevini taşır.

Başkan yardımcısının görevleri

Madde 99. — Baro başkanının bulunmadığı zamanlarda veya 90 ncı maddenin ikinci fıkrasında yazılı halde başkan yardımcısı, onun da yokluğunda, yönetim kurulunun en kıdemli üyesi başkana ait olan yetkileri kullanır ve görevleri yerine getirir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

yerine getirmek ve günlük işlemleri yürütmek,

3. 95 nci madde gereğince verilen izin ve yetki dairesinde baro adına iltizam ve iktisapta bulunmak, yüklenmelere girişmek, baroya yapılan bağışları kabul etmek ve bütçeyi uygulamak,

4. Mahkeme ve resmî dairelerde baroyu temsil edecek ve savunacak avukatları tâyin etmek,

5. Avukat sicillerinin Türkiye Barolar Birliği tarafından gönderilen örneğe uygun olarak düzenlenmesini ve korunmasını sağlamak,

6. Meslek onuru ve bağımsızlığı ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurallarının gereğini her türlü organlara karşı savunmak ve bu konuda doğrudan doğruya veya dolayısıyla kendisini göreve zorlayan hususları yapmak,

7. Baronun ve yönetim kurulunun çalışmaları hakkında her yıl Türkiye Barolar Birliğine yazılı bir rapor vermek,

8. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak,

IV — BARO BAŞKANLIK DİVANİ

Kuruluşu ve seçimi

Madde 98. — Başkanlık divanı :

1. Baro Başkanı,
 2. Baro Başkan Yardımcısı,
 3. Baro Genel Sekreteri,
 4. Baro Saymanından,
- ibarettir.

Başkanlık divanı kurulması, 50 den fazla üyesi bulunan barolar için zorunludur.

Divanın başkan dışındaki üyeleri, yönetim kurulu için yapılan her seçimden sonraki ilk toplantıda bu kurul tarafından kendi üyeleri arasından gizli oyla seçilir.

Başkanlık divanı üyelerinden biri süresi dolmadan önce ayrılırsa, kalan görev süresi için en geç bir ay içinde yenisi seçilir.

Başkanlık Divanının görevleri

Madde 99. — Başkanlık Divanı, kanunla veya yönetim kurulu kararı ile kendisine verilen görevleri yerine getirir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Baronun çalışmaları hakkında rapor

Madde 100. — Başkan, Baronun ve yönetim kurulunun çalışmaları hakkında her yıl Türkiye Barolar Birliğine yazılı bir rapor verir.

Genel sekreterin görevleri

Madde 101. — Genel sekreter, yönetim kurulu toplantılarına ait tutanakları düzenler, baronun iç çalışmaları ile yazı işlerini yönetir, baro kalemine gerekli direktifleri verir ve baronun çalışmasını denetler.

Muhasip üyenin görevleri

Madde 102. — Muhasip üye, baronun mallarını Başkanlık divanı kararları gereğince idare etmeye ve para alıp vermeye, aidatın toplanmasına ve bütçenin uygulanmasına dair her türlü gözetimi yapmaya yetkilidir.

IV — DİSİPLİN KURULU

Kuruluşu

Madde 103. — Her baronun beş üyeden kurulu bir disiplin kurulu vardır. Kurula ayrıca beş de yedek üye seçilir.

Baro başkanlığı, yönetim kurulu ve disiplin kurulu üyeliği ve denetçilik bir kişide birleşemez.

Avukat sayısı 25 ve daha az olan barolarda disiplin kurulu görevlerini, yönetim kurulu, disiplin kurulu olarak yapar.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Divan, baro mallarının yönetimi hakkında gerekli kararları alır ve aynı konuda yönetim kurulunun isteğine göre, bu kurula yazılı veya sözlü bilgi verir.

Baro Başkan yardımcısının görevleri

Madde 100. — Baro Başkan yardımcısı, baro başkanının bulunmadığı zamanlarda veya baro başkanlığı her hangi bir sebeple boşalmışsa yenisi işe başlayıncaya kadar başkana ait yetkileri kullanır ve görevleri yerine getirir.

Baro başkan yardımcısının da yokluğunda başkana ait yetkilerin kullanılması ve görevlerin yerine getirilmesi yönetim kurulunun meslekte en kıdemli üyesine aittir.

Baro Genel sekreterinin görevleri

Madde 101. — Baro genel sekreteri, yönetim kurulu toplantılarına ait tutanakları düzenler, baronun iç çalışmalarıyla yazı işlerini yönetir, baro kalemine gerekli direktifleri verir ve kalemin çalışmasını denetler.

Baro saymanının görevleri

Madde 102. — Baro saymanı, baronun mallarını başkanlık divanı kararları gereğince yönetmeye ve para alıp vermeye, keseneklerin toplanmasına, baroya gelir yazılacak para cezalarının tahsiline ve bütçenin uygulanmasına dair her türlü gözetimi yapmaya yetkilidir.

Baro saymanı, para alma ve vermede düzenlenen kâğıtları baro başkanı ile birlikte imzalar.

V — BARO DİSİPLİN KURULU

Kuruluşu

Madde 103. — Disiplin kurulu, avukat sayısı iki yüz elliye kadar olan barolarda 3, iki yüz elliden fazla olan barolarda 5 üyeden kurulur. Her baroda disiplin kuruluna üç de yedek üye seçilir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Seçilme yeterliği ve engelleri

Madde 104. — Disiplin kurulu üyeleri 90 ncı maddedeki usul ve şartlara göre seçilir. Seçilme yeterliğini kaybeden disiplin kurulu üyelerinin görevleri kendiliğinden sona erer.

Seçim sonucu, yönetim kurulu tarafından düzenlenen bir tutanak ile Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Seçim dönemi

Madde 105. — Disiplin Kurulu üyeleri iki yıl için seçilir. Yeneden seçilmek caizdir. Şu kadar ki, üyelerin yarısı her yıl yenilenir. İlk yıl sonunda ayrılacak üyeler ad çekme ile belli olur.

Disiplin kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

92 nci madde hükmü disiplin kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Toplanma ve karar yetersayısı

Madde 106. — Disiplin kurulu, üyelerinden en az üçü hazır bulunursa toplanır. Kararlar hazır bulunanların salt çoğunluğu ile verilir. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur. Başkanın bulunmadığı zamanlarda meslekte en kıdemli üye disiplin kuruluna başkanlık eder.

Görevi

Madde 107. — Disiplin kurulunun görevi, baro yönetim kurulu tarafından haklarında disiplin kovuşturması açılmasına karar verilen avukatlar hakkında disiplin kovuşturması yapmak ve disiplinle ilgili kararları ve cezaları vermektir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Seçilme yeterliği ve engelleri

Madde 104. — 90 ncı maddenin 2 - 6 ncı fıkraları hükümleri disiplin kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Seçim sonucu, yönetim kurulu tarafından düzenlenen bir tutanak ile Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Seçim dönemi

Madde 105. — Disiplin kurulu üyeleri üç yıl için seçilir. Süresi dolan üye yeniden seçilebilir.

Disiplin kurulu, seçimden sonraki ilk toplantısında kendi arasında, bir başkan seçer.

92 nci madde hükmü, disiplin kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Toplantılar

Madde 106. — Disiplin kurulu, üyelerinden en az üçü hazır bulunursa toplanır.

Kararlar, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile verilir. Oylarda eşitlik halinde, başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

Başkanın bulunmadığı zamanlarda, meslekte en kıdemli üye kurula başkanlık eder.

Görev

Madde 107. — Disiplin kurulunun görevi, baro yönetim kurulunun disiplin kovuşturması açılmasına dair kararı üzerine avukatlar hakkında disiplin kovuşturması yaparak disiplinle ilgili kararları ve cezaları vermek ve kanunla verilen diğer yetkileri kullanmaktır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

V — BARO DENETLEME KURULU

Kuruluşu ve görevi

Madde 108. — Baro genel kurulu, baronun malî işlemlerini denetlemek üzere en çok üç kişiyi denetçi seçer.

Denetçiler açık oyla seçilir.

SEKİZİNCİ KISIM

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

Birliğin kuruluş ve nitelikleri

Madde 109. — Bütün baroların katılacağı Türkiye Barolar Birliği kurulur.

Birlik tüzel kişiliği haiz kamu kurumu niteliğinde bir meslek teşekkülüdür.

Birliğin merkezi Ankara'dır.

Birliğin amaç, görev ve yetkileri

Madde 110. — Türkiye Barolar Birliğinin görevleri şunlardır :

1. Baroları ilgilendiren konularda her baronun görüşünü öğrenip ortaklaşa görüşmeler neticesinde çoğunluğun düşünce ve görüşünü belirtmek,

2. Baroların faaliyetini ortak amaca ulaşacak halde tasarlayıp meslekin gelişmesini sağlamak,

3. Baro mensuplarının genel menfaatlerini ve meslekin ahlâk, nizam ve geleneklerini korumak,

4. Türkiye barolarını ve mensuplarını birbirine tanıtarak meslek bağını kuvvetlendirmek,

5. Her il merkezinde baro kurulmasına ve vatandaşlarda, ken-

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

VI — BARO DENETLEME KURULU

Kuruluşu ve görevi

Madde 108. — Baro genel kurulu, baronun malî işlemlerini denetlemek üzere en çok üç kişiyi denetçi seçer.

Denetçiler, gizli oyla seçilir. 90 ncı maddenin 5 ncı ve 6 ncı fıkraları ve 92 nci madde denetçiler hakkında da kıyasen uygulanır.

DOKUZUNCU KISIM

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL HÜKÜMLER

Birliğin kuruluş ve nitelikleri

Madde 109. — Bütün baroların katılacağı Türkiye Barolar Birliği kurulur.

Birlik, tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

Birliğin merkezi Ankara'dır.

Birliğin amaç, görev ve yetkileri

Madde 110. — Türkiye Barolar Birliğinin görevleri şunlardır :

1. Baroları ilgilendiren konularda her baronun görüşünü öğrenip, ortaklaşa görüşmeler sonunda çoğunluğun düşüncesi ve görüşünü belirtmek,

2. Baroların çalışmalarını ortak amaca ulaşacak şekilde tasarlayıp meslekin gelişmesini sağlamak,

3. Baro mensuplarının genel menfaatlerini ve meslekin ahlâk, düzen ve geleneklerini korumak,

4. Türkiye barolarını ve mensuplarını birbirine tanıtarak aralarındaki meslek bağıni kuvvetlendirmek,

5. Her il merkezinde baro kurulmasına ve vatandaşlarda ken-

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

dilerine ait davaları avukatlar eliyle açmanın ve savunmanın lüzum ve faydaları hakkındaki inancı yerleştirmeye çalışmak,

6. Kanunların memleket ihtiyaçlarına uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda dileklerde, yayınlarda bulunmak, icabında tasarı projeleri hazırlamak,

7. Baroları ilgilendiren konularda görüşünü yetkili mercilere duyurmak,

8. Adalet Bakanlığının yargı veya yasama yetkisini taşıyan mercilerin ve baroların soracakları adli ve meslekî konular hakkında görüş ve düşüncelerini rapor halinde bildirmek,

9. Avukatların meslekte gelişmelerini teşvik edecek ve sağlayacak her türlü tedbirleri almak,

10. Mahkeme içtihatlarının sistemli bir surette toplanması ve yayınlanması için Adalet Bakanlığı ile işbirliği yapmak,

11. Kanunların avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklendiği görevlerin tam ve şerefli bir surette yerine getirilmesine çalışmak,

12. Baro mensuplarının ilmi ve meslekî seviyelerini yükseltmek için kitaplık açmak, dergi çıkarmak, konferanslar tertibetmek, telf ve çevirme eserler meydana getirilmesini teşvik etmek,

13. Meslekin daha cazip bir hale getirilmesi ve bu konuda yazılı amaçlara erişebilmesi için düşünülecek çare ve tedbirleri görüşmek üzere zaman zaman toplantılar düzenlemek,

14. Memleket içinde kurulmuş hukukla ilgili kurum ve kurumlarla ilgilenmek ve temaslarda bulunmak,

15. Yabancı memleket baroları, avukatlar birlikleri ve hukuk kurumları ile temaslarda bulunmak ve uluslararası kongrelere katılmak,

16. Uyulması mecburi meslek kaidelerini tesbit ve tavsiye etmek,

17. Bu kanunda ve diğer kanunlarda gösterilen diğer yetkileri kullanmak.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

dilerine ait davaları avukatlar eliyle açmanın ve savunmanın lüzum ve faydaları hakkındaki inancı yerleştirmeye çalışmak,

6. Kanunların memleket ihtiyaçlarına uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda dileklerde, yayınlarda bulunmak, gerekirse ön tasarılar hazırlamak,

7. Baroları ilgilendiren konularda görüşünü yetkili mercilere duyurmak,

8. Adalet Bakanlığının, yargı veya yasama yetkisini taşıyan mercilerin ve baroların soracakları adli ve meslekî konular hakkında görüş ve düşüncelerini rapor halinde bildirmek,

9. Avukatların meslekte gelişmelerini teşvik edecek ve sağlayacak her türlü tedbirleri almak,

10. Mahkeme içtihatlarının sistemli bir surette toplanması ve yayınlanması için Adalet Bakanlığı ve yargı mercileri ile işbirliği yapmak,

11. Kanunların avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklediği görevlerin tam ve şerefli bir şekilde yerine getirilmesine çalışmak,

12. Baro mensuplarının ilmi ve meslekî seviyelerini yükseltmek için kitaplık açmak, dergi çıkarmak, konferanslar düzenlemek, telif ve tercüme eserler meydana getirilmesini teşvik etmek,

13. Meslekin daha cazip bir hâle getirilmesi ve bu konuda yazılı amaçlara erişebilmesi için düşünülecek çare ve tedbirleri görüşmek üzere zaman zaman toplantılar düzenlemek,

14. Memleket içinde kurulmuş hukukla ilgili kurul ve kurumlarla ilgilenmek ve temaslarda bulunmak,

15. Yabancı memleket baroları, avukatlar birlikleri ve hukuk kurumları ile temaslarda bulunmak ve uluslararası kongrelere katılmak,

16. Uyulması zorunlu meslek kurallarını tesbit ve tavsiye etmek,

17. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Birliğin amacı ile bağlılığı

Madde 111. — Birlik kuruluş amacına aykırı işlerle ve siyasetle uğraşamaz.

Birlik amacına uygun işlerde kullanılmak üzere gayrimenkul edinebilir.

Birlik protokol kaidelerine uygun olarak resmi törenlere katılır.

Görevin kaideten ücretsiz oluşu

Madde 112. — Birlik başkanı ve yüksek disiplin ve yönetim kurulu üyeleri ile denetçiler bu görevi ücretsiz yaparlar.

Şu kadar ki, bürosu Ankara dışında olan başkan ile yönetim ve yüksek disiplin kurulu üyelerine yolculuk, ikamet ve zaruri masrafları verilir.

İKİNCİ BÖLÜM

BİRLİĞİN ORGANLARI

Organlar

Madde 113. — Türkiye Barolar Birliğinin organları şunlardır :

1. Birlik genel kurulu,
2. Birlik yönetim kurulu,
3. Birlik başkanlığı,
4. Birlik denetleme kurulu,
5. Birlik yüksek disiplin kurulu.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Yasaklar, mal edinme ve protokoldeki yer

Madde 111. — Birlik, kuruluş amacına aykırı işlerle ve siyasetle uğraşamaz.

Birlik, amacına uygun işlerde kullanılmak üzere menkul ve gayrimenkul edinebilir.

Birlik, protokol kurallarına uygun olarak resmî törenlere katılır.

Görevlerin ücretli oluşu

Madde 112. — Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı, başkan yardımcılığı, genel sekreterliği ve saymanlığı görevleri ücretlidir. Birlik yönetim kurulunun başkanlık divanında görev almamış olan üyeleri ile disiplin ve denetleme kurulları üyelerine, katıldıkları toplantılar için huzur hakkı ödenir. Ücretlerle huzur hakkının miktarları ve ödenme şekilleri birlik genel kurulunca belli edilir.

Bu kismelerden Ankara'dan başka illerden seçilenlere yolculuk, ikamet giderleri ile diğer zaruri giderler birlik bütçesinden ödenir. Bunların miktarı da genel kurulca belli edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

BİRLİĞİN ORGANLARI

Organlar

Madde 113. — Türkiye Barolar Birliğinin organları şunlardır :

1. Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu,
2. Türkiye Barolar Birliği Yönetimi Kurulu.
3. Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
4. Türkiye Barolar Birliği Başkanlık Divanı,
5. Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu,
6. Türkiye Barolar Birliği Denetleme Kurulu.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

I — BİRLİK GENEL KURULU

Kuruluşu

Madde 114. — Türkiye Barolar Birliğinin en yüksek organı genel kuruldur.

Genel kurul, baroların avukatlıkta en az onbeş sene kıdemi olan üyeleri arasından seçecekleri ikişer temsilci ile teşekkül eder.

Avukat adedi 100 den fazla olan barolar 100 den sonraki her 300 üye için ayrıca birer temsilci seçerler.

Barolarca aynı miktarda yedek üye seçilir. Temsilciler her baronun olağan genel kurul toplantısında iki yıl için seçilir.

90 ncı maddenin ikinci fıkrasında yazılı sakıncaları bulunanlar temsilci seçilemezler.

Delegelerin yol ve ikamet giderlerini her baro kendi bütçesinden öder.

Barolara genel kurul toplantısının yeri ve tarihi ve delegelerini göndermelerini lüzumlu yazı ile bildirilir.

Toplantıları

Madde 115. — Birlik genel kurulu yılda bir kere ve bir evvelki genel kurulun tâyin edeceği zaman ve yerde toplanır.

Birlik yönetim kurulu, lüzum görür veya en aşağı 10 baro yönetim kurulu yazı ile isterse genel kurulu toplantıya çağırır.

Adalet Bakanı, adaletin ve meslekin genel menfaatleri ve hazırlanacak adli ve meslekî kanun tasarıları hakkında görüş ve düşüncelerini almak üzere genel kurulun toplantıya çağırılmasını birlik yönetim kurulundan isteyebilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

I — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL KURULU

Kuruluşu

Madde 114. — Türkiye Barolar Birliğinin en yüksek organı genel kuruldur.

Genel kurul baroların avukatlıkta en az onbeş yıl kıdemli olan üyeleri arasından seçecekleri ikişer delege ile kurulur.

Avukat sayısı yüzden fazla olan barolar, yüzden sonraki her üçyüz üye için ayrıca birer delege seçerler.

Barolarca aynı sayıda yedek üyeler seçilir.

Delegeler, her baronun olağan genel kurul toplantısında iki yıl için seçilirler.

90 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılı engelleri bulunanlar delege seçilemezler.

Delegelerin yolculuk ve oturma giderlerini her baro kendi bütçesinden öder.

Genel kurul toplantısının yeri, tarihi ve gündemi ile delegelerini gönderme lüzumu, toplantılardan en az otuz gün önce, barolara yazı ile bildirilir.

Toplantılar

Madde 115. — Birlik genel kurulu, yılda bir defa ve bir evvelki genel kurulun tâyin edeceği zaman ve yerde olağan toplantısını yapar.

Birlik yönetim kurulu, gerekli gördüğü hallerde veya en az on baronun yönetim kurulları yazı ile isterse genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.

Adalet Bakanı, adaletin ve meslekin genel menfaatleri ve hazırlanacak adli ve mesleki kanun tasarıları hakkında görüş ve düşüncelerini almak üzere genel kurulun olağanüstü toplantıya çağırılmasını birlik yönetim kurulundan isteyebilir.

Birlik genel kurulu başkanlık divanının seçimi hakkında 85 nci maddenin birinci fıkrası hükmü kıyasen uygulanır. Birlik organlarında görev alanlar, başkanlık divanına seçilemezler.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Görüşme ve karar yeter sayısı

Madde 116. — Birlik genel kurulu, üyelerinin en az dörtte biri toplantıya katılmış olmadıkça görüşme yapılamaz.

Birinci fıkrada yazılı yeter sayı olmadığı takdirde toplantı bir ay geçmemek üzere başka bir güne bırakılır. Bu ikinci toplantıda da yeter sayı elde edilmezse bu sayı elde edilinceye kadar toplantı bir ay sonraya bırakılır.

Yukardaki hükme göre görüşme yeter sayısı bulunduğu anda, kararlar hazır olan delegelerin yarısından bir fazlası ile alınabilir Oyların eşit olması halinde başkanın katıldığı taraf üstün tutulur.

Toplantıda, gündemde bulunmayan konular görüşülmez. Yeni bir toplantı kararı bundan müstesnadır.

Görevleri

Madde 117. — Birlik genel kurulunun görevleri şunlardır :

1. Birlik yönetim kurulu üyeleri ile denetçileri ve birlik başkanını seçmek,
2. Kuruluş gayesi içindeki işlere dair hazırlanan raporları ve gündemdeki maddeleri görüşüp karara bağlamak,
3. Birlik yönetim kuruluna talimat vermek,
4. Birliğin hesaplarını incelemek, bütçesini onaylamak, birlik yönetim kurulunun geçmiş yıl çalışmalarından dolayı ibrası hakkında karar vermek,
5. Yerli ve yabancı kongrelere gidecek delegeleri seçmek, (Genel kurul bu yetkisini birlik yönetim kuruluna verebilir.)
6. Gelecek genel kurul toplantı zaman ve yerini kararlaştırmak,
7. Adaleti ve mesleki ilgilendiren işler hakkında teklifte bulunmak,
8. Barolardan alınacak birlik aidatı miktarını tesbit etmek,
9. Kanunda yazılı diğer görevleri yerine getirmek.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Görüşme ve karar yeter sayısı

Madde 116. — Birlik genel kurulu, üyelerinin en az dörttebiri katılmadıkça toplantı ve görüşme yapamaz.

Birinci fıkrada yazılı yeter sayısı olmadığı hallerde, toplantı bir ayı geçmemek üzere başka bir güne bırakılır. Bu ikinci toplantıya da üyelerin en az beştebiri katılmadığı takdirde, toplantı bu sayı elde edilinceye kadar bir ay sonraki tarihlere bırakılır.

87 nci maddenin 3, 4 ve 5 nci fıkraları ve 88 nci madde hükmü birlik genel kurulu toplantıları ve görüşme hakkında da kıyasen uygulanır.

Görevleri

Madde 117. — Birlik genel kurulunun görevleri şunlardır :

1. Birlik yönetim, disiplin ve denetim kurulları üyeleri ile birlik başkanını seçmek,
2. Kuruluş amacı içindeki işlere dair hazırlanan raporları ve gündemdeki maddeleri görüşüp karara varmak,
3. Birlik yönetim kuruluna talimat vermek,
4. Birliğin hesaplarını incelemek, bütçesini onaylamak, birlik yönetim kurulunun geçmiş yılın çalışmalarından dolayı ibrası hakkında karar vermek,
5. Yerli ve yabancı kongrelere gidecek delegeleri seçmek, (genel kurul bu yetkisini birlik yönetim kuruluna verebilir.)
6. Gelecek genel kurul toplantı zaman ve yerini kararlaştırmak,
7. Adaleti ve mesleki ilgilendiren işler hakkında teklifte bulunmak,
8. Barolardan alınacak birlik keseneği miktarını tesbit etmek,
9. Birlik başkanı, başkan yardımcıları, genel sekreteri ve saymanının ücretleri ile yönetim, disiplin ve denetim kurulları üyelerine verilecek huzur hakları miktarını ve ödeme şeklini belli etmek,
10. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

II — BİRLİK YÖNETİM KURULU

Kuruluşu

Madde 118. — Birlik yönetim kurulu birlik genel kurulu tarafından kendi üyeleri arasından gizli oyla seçilen on üyeden meydana gelir. Ayrıca on yedek üye seçilir.

Üyeler arasında iş bölümü

Madde 119. — Birlik yönetim kuruluna birlik başkanı başkanlık eder.

Kurul gizli oyla içlerinden birini başkan yardımcılığına, birini genel sekreterliğe, birini de muhasip veznedar üyeliğe seçer.

Birlik yönetim kurulu birlik paralarının kimler tarafından yatırılıp çekilebileceğini belirtir ve gereken kurumlara bildirir.

Seçim dönemi

Madde 120. — Birlik yönetim kurulu üyeleri ile yedekleri iki yıl için seçilirler. Yeniden seçilmek caizdir. Şu kadar ki, üyelerin yarısı her yıl yenilenir. İki yıl sonunda ayrılacak üyeler ad çekme ile belli olur.

92 nci madde hükmü, birlik yönetim kurulu üyeleri hakkında da uygulanır.

Toplantılar

Madde 121. — Yönetim kurulu ayda bir toplanır. Her toplantı sonunda gelecek toplantının günü kararlaştırılır. Toplantı günü üyelere çağrı mektubu ile bildirilir. Engeli olanlar bunu en az 7 gün önce yazı ile bildirirler. Belgeye bağlanmış yerinde bir engele dayanmaksızın üst üste 3 toplantıya gelmeyen üye istifa etmiş sayılır.

Başkan veya yönetim kurulu üyelerinden birinin isteği ile yönetim kurulu acele hallerde her zaman toplantıya çağırılabilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

II — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU

Kuruluşu

Madde 118. — Birlik yönetim kurulu, birlik başkanı ile, birlik genel kurulu tarafından kendi üyeleri arasından gizli oyla seçilen on üyeden kurulur. Ayrıca on yedek üye seçilir.

Birlik yönetim kuruluna birlik başkanı başkanlık eder.

Seçim dönemi

Madde 119. — Birlik yönetim kurulu üyeleri dört yıl için seçilirler. Süresi dolan üye yeniden seçilebilir. Şu kadar ki, üyelerin yarısı her iki yılda bir yenilenir. İlk ikinci yıl sonunda ayrılacak üyeler ad çekme ile belli olur.

90 ncı maddenin 3, 4, 5 ve 6 ncı fıkraları ve 92 nci madde hükmü birlik yönetim kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Toplantılar

Madde 120. — Birlik yönetim kurulu ayda bir defa olağan toplantı yapar. Başkan veya yönetim kurulu üyelerinden birinin isteği ile kurul, acele hallerde her zaman olağanüstü toplantıya çağırılabilir.

Her toplantı sonunda, gelecek toplantının günü kararlaştırılır. Toplantı günü, üyelere çağrı mektubu ile bildirilir. Engeli olanlar, bunu en az yedi gün önce yazı ile bildirirler.

Belgeye bağlanmış yerinde bir engele dayanmaksızın üst üste üç toplantıya gelmeyen üye istifa etmiş sayılır.

Birlik yönetim kurulu, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir. Şu kadar ki, on veya daha az üyenin katılımıyla yapılan toplantılarda karar verilebilmesi için en az beş üyenin bir oyda birleşmesi şarttır. Oylarda eşitlik halinde, başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

Görevleri

Madde 121. — Birlik yönetim kurulunun görevleri şunlardır :

1. Birlik genel kurulunu toplantıya çağırma ve gündem ha-

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Görüşme ve karar yeter sayısı

Madde 122. — Birlik yönetim kurulu üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

zırlamak,

2. Birlik mallarını yönetmek,
3. Yıllık bütçeyi hazırlayıp genel kurula sunmak,
4. Birlik genel kurulunca alınan kararları uygulamak,
5. Birlik adına iktisap ve iltizam hususlarında birlik başkanına yetki vermek,

6. Birliğin ücretli memurlarının özlük işlerini düzenlemek ve yürütmek,

7. Birlik yönetim kurulu kararlarının özeti gösteren defterleri tutmak,

8. Birliği yönetmek,

9. Birliğin genel durumu ile geçmiş yıl işlemleri ve çalışmalarını hakkında birlik genel kuruluna rapor vermek ve geçmiş yıl çalışma ve hesaplarından dolayı ibra istemek,

10. Kanunlarla başka bir merci veya organa verilmiş olmamak şartıyla, baroların kararlarına karşı yapılan itirazları incelemek ve karara bağlamak,

11. 77 nci maddede birliğe verilen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmek,

12. Baro genel kurullarını olağanüstü toplantıya çağırarak,

13. Avukatların ve baroların hak ve menfaatlerinin korunması için ilgili mercilere gerekli başvurmalarda bulunmak,

14. Avukatlık meslekinin gelişmesine, avukatların haklarının korunmasına ve sosyal durumlarının geliştirilmesine yarıyacak incelemeleri yapmak, vardığı sonuçları ve teklifleri birlik genel kuruluna sunmak,

15. Avukatlık mesleki ile ilgili olarak resmî yerlerden sorulacak hususlar hakkında gerekli düşünce ve görüşleri bildirmek,

16. Avukatların meslekte ilerlemesi için kitaplıklar açmak mesleki yayında bulunmak, avukatların hazırlıyacağı eserlerin yayımına yardımcı olmak,

17. Barolar arasında çıkan anlaşmazlıkları çözümlenmek,

18. Mesleki dayanışmanın sağlanması ve devamlılığı için her türlü çalışmalarda bulunmak,

19. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Görevleri

Madde 123. — Birlik yönetim kurulunun görevleri şunlardır :

1. Birlik genel kurulunu toplantıya çağırmak ve gündem hazırlamak,
2. Birliğin mallarını yönetmek,
3. Yıllık bütçeyi hazırlayıp genel kurula sunmak,
4. Birlik genel kurulunca alınan kararları uygulamak,
5. Birlik adına iktisap ve iltizam hususlarında birlik başkanına yetki vermek,
6. Birliğin ücretli memurlarını tâyin etmek ve işlerine son vermek,
7. Birlik yönetim kurulu kararlarının özetini gösteren defterleri tutmak,
8. Birliği yönetmek,
9. Türkiye Barolar Birliğinin genel durumu ile geçmiş yıl işlemleri ve çalışmaları hakkında birlik genel kurulunda rapor vermek ve geçmiş yıl çalışma ve hesaplarından dolayı ibra istemek,
10. Avukatların hak ve menfaatlerinin korunması için ilgili mercilere gerekli başvurmalarda bulunmak,
11. Avukatlık meslekinin gelişmesine, meslek mensuplarının haklarının korunmasına yarıyacak etütleri yapmak, bu konudaki etüt ve düşünceleri birlik genel kuruluna sunmak,
12. Avukatlık meslekî ile ilgili olarak resmî yerlerden sorulacak hususlar hakkında, gerekli düşünce ve görüşleri bildirmek,
13. Avukatların meslekten ilerlemesi için kitaplıklar açmak, meslekî yayında bulunmak, avukatların hazırlıyacağı eser ve etütlerin yayımına yardım etmek,
14. Barolar arasında çıkabilecek anlaşmazlıkları halletmek,
15. Meslekî dayanışmanın kuruluş ve devamlılığı için her türlü çalışmalarda bulunmak,
16. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak,

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

III — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

Seçim ve seçim dönemi bitmeden ayrılma

Madde 122. — Birlik başkanı, birlik genel kurulu tarafından kendi üyeleri arasında dört yıllık bir dönem için seçilir. Yeniden seçilmek caizdir.

90 ncı maddenin 3 ve 6 ncı fıkraları ile 96 ncı maddenin 4 ncü fıkrası hükmü birlik başkanı hakkında da kıyasen uygulanır.

Görevleri

Madde 123. — Birlik başkanının görevleri şunlardır :

1. Birliği temsil ve birlik yönetim kuruluna başkanlık etmek,
2. Birlik genel kurulu, yönetim kurulu ve disiplin kurulu kararlarını yerine getirmek,
3. 121 nci maddeye göre verilecek yetki dairesinde birlik adına iltizam ve iktisapta bulunmak, yüklenmelere girişmek, birliğe yapılan bağışları kabul etmek ve bütçeyi uygulamak,
4. Mahkeme ve resmî dairelerde birliği temsil edecek ve savunacak avukatları tâyin etmek,
5. Yabancı barolar birlikleri, barolar ve hukuk kurumları ile ilişkiler kurmak ve yürütmek,
6. Meslek onuru ve bağımsızlığı ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurullarının gereğini her türlü organlara karşı savunmak ve bu konuda doğrudan doğruya veya dolayısıyla kendisini göreve zorlayan hususları yapmak,
7. Birliğin çalışmaları hakkında her yıl birlik genel kuruluna yazılı bir rapor vermek,
8. Kanunlarla verilen diğer yetkileri kullanmak.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

III — BİRLİK BAŞKANLIĞI

Seçim şekli ve seçim dönemi

Madde 124. — Birlik başkanı, birlik genel kurulu tarafından kendi üyeleri arasından iki yıllık bir dönem için seçilir. Yeniden seçilmek caizdir.

Her hangi bir sebeple seçim döneminin bitmesinden önce ayrılan birlik başkanı yerine seçilen, geri kalan süreyi tamamlar.

Birlik başkanını bulunmadığı zamanlarda birlik yönetim kurulunun en kıdemli üyesi başkana ait yetkileri kullanır ve görevleri yerine getirir.

Birlik başkanının görevleri

Madde 125. — Yönetim kurulu toplantılarına başkanlık etmek, kendisine verilecek yetkiye göre birlik adına iktisap ve iltizamda bulunmak, bütçeyi uygulamak ve bağışları kabul etmek, yargı organları ve resmî makamlar önünde birliğin menfaatlerini korumak ve savunmak veya bu maksatla avukatları atamak, yabancı barolar ve hukuk kurumları ile olan temasları sağlamak birlik başkanının görevlerindedir.

IV — BİRLİK DENETLEME KURULU

Seçim ve görevleri

Madde 126. — Genel kurul tarafından her toplantı dönemi için kendi üyeleri arasında 3 asıl ve 3 yedek denetçi seçilir. Bu denetçiler geçmiş yıl hesaplarını ve işliyen yıl muhasebe işlerini denetliyerek genel kurula rapor verirler.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

IV — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIK DİVANI

Kuruluşu ve seçimi

Madde 124. — Birlik başkanlık divanı;

1. Türkiye Barolar Birliği Başkanı,
2. Türkiye Barolar Birliği iki başkan yardımcısı,
3. Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri,
4. Türkiye Barolar Birliği saymanından, ibarettir.

Divanın başkan dışındaki üyeleri, birlik yönetim kurulu için yapılan her seçimden sonraki ilk toplantıda, bu kurul tarafından kendi üyeleri arasında gizli oyla seçilir.

Birlik başkanlık divanı üyelerinden biri süresi dolmadan önce ayrılırsa, kalan görev süresi için, bir ay içinde yenisi seçilir.

Birlik başkanlık divanının görevleri

Madde 125. — Birlik başkanlık divanı, kanunla veya birlik yönetim kurulu kararıyla kendisine verilen görevleri yerine getirir.

Divan, birlik mallarının yönetimi hakkında gerekli kararları alır ve aynı konuda, birlik yönetim kurulunun isteğine göre, bu kurala yazılı veya sözlü bilgi verir.

Türkiye Barolar Birliği Başkan yardımcılarının görevleri

Madde 126. — Birlik Başkan yardımcıları, Birlik Başkanı tarafından verilecek görevleri yapar ve yetkileri kullanırlar.

Birlik Başkanının bulunmadığı zamanlarda veya Birlik Başkanlığı her hangi bir sebeple boşalmışsa yenisi işe başlayıncaya kadar Başkana ait yetkilerin kullanılması ve görevlerin yerine getirilmesi meslekteki kıdem sırasına göre Başkan yardımcılara aittir.

Birlik Başkan yardımcılarının da yokluğunda Birlik Yönetim Kurulunun meslekte en kıdemli üyesi Başkana ait yetkileri kullanır ve görevleri yerine getirir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

V — BİRLİK YÜKSEK DİSİPLİN KURULU

Birlik yüksek disiplin kurulunun kuruluşu

Madde 127. — Birlik yüksek disiplin kurulu Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu tarafından ve kendi üyeleri arasından seçilen 7 üyeden meydana gelir. Ayrıca 7 yedek üye seçilir. Birlik yüksek disiplin kurulu üyeleri kendi aralarından bir başkan seçerler. Görev süresi dört yıldır.

DOKUZUNCU KISIM

DİSİPLİN VE İŞLEM CEZALARI

Disiplin cezalarının uygulanacağı haller

Madde 128. — Avukatlık vakar ve şerefine yahut meslek nizam ve ananelerine uymıyan fiil ve hareketlerde bulunanlarla meslekî faaliyette görevlerini yapmıyan veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun hareket etmiyenler hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır.

Disiplin cezaları

Madde 129. — Disiplin cezaları şunlardır :

1. Uyarma; avukatın meslekinin icrasında daha dikkatli davranması gerektiğinin baro başkanı tarafından kendisine bir mektupla bildirilmesidir. Uyarma cezası sicile geçmez.

2. Kınama; meslekinde ve davranışında kusurlu sayıldığı için avukata disiplin kurulu kararı ile bildirilmesidir.

3. 100 liradan 5.000 liraya kadar para cezası,

4. İşten çıkarma; avukatın üç aydan az ve üç yıldan fazla olmak üzere meslekinin yapmaktan yasaklanmasıdır.

5. Meslekten çıkarma; avukatlık ruhsatnamesinin geri alınarak avukatın barodan çıkarılması avukatlık unvanının kaldırılmasıdır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreterinin görevleri

Madde 127. — Birlik Genel Sekreteri, Birlik Yönetim Kurulu toplantılarına ait tutanakları düzenler, Birliğin iç çalışmaları ile yazı işlerini yönetir, Birlik kalemine gerekli direktifleri verir ve kalem çalışmasını denetler.

Türkiye Barolar Birliği Saymanının görevleri

Madde 128. — Birlik Saymanı, Birliğin mallarını Birlik Başkanlık Divanının kararları gereğince yönetmeye ve para alıp vermeye, bütçenin uygulanmasına dair her türlü gözetimi yapmaya yetkilidir.

Birlik Saymanı, para alma ve vermede düzenlenen kâğıtları Birlik Başkanı ile birlikte imzalar.

V — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ DİSİPLİN KURULU

Kuruluşu

Madde 129. — Birlik Disiplin Kurulu, Birlik Genel Kurulu tarafından kendi üyeleri arasında gizli oyla seçilen yedi üyeden kurulur. Ayrıca yedi yedek üye seçilir.

Kurul, seçimden sonraki ilk toplantısında kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Seçim dönemi

Madde 130. — Birlik Disiplin Kurulu üyeleri dört yıl için seçilirler. Süresi dolan üye yeniden üye seçilebilir.

90 ncı maddenin 3, 4, 5 ve 6 ncı fıkraları ve 92 nci madde hükmü Birlik Disiplin Kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Beşinci kısımda yazılı esaslara uymamak

Madde 130. — Bu kanunun avukatların hak ve ödevlerine ait 5 ncı kısımda yazılı esaslara uymıyanlar hakkında ilk defasında en az kınama, tekrarında işten çıkarma ve beşinci maddenin (a) bendinde yazılı bir suçtan dolayı hükümlülüğü halinde meslekten çıkarma cezası uygulanır.

Savunma hakkı

Madde 131. — Avukatlar hakkında yapılacak kovuşturmalarda, isnadolunan hususun ilgiliye açıkça ve yazılı olarak bildirilmesi, yazılı savunmasının istenmesi ve bu savunma için belli bir süre tanınması şarttır.

Baroya kayıttan önceki fiil ve haller

Madde 132. — Baroya kayıt ve kabulden önceki fiil ve haller meslekten çıkarma cezasını gerektirmiş olmadıkça disiplin kovuşturmasına konu olamaz.

Avukatın avukatlıktan ayrılması, avukatlığı sırasındaki fiillerinden dolayı disiplin kovuşturması yapılmasına mâni değildir.

Kovuşturmayı yapacak baro

Madde 133. — Disiplin kovuşturması, avukatın, kovuşturmaya başlandığı sırada kayıtlı olduğu baro tarafından yapılır.

Baro başkanı, yönetim kurulu, disiplin kurulu üyeleri hakkında yapılacak şikâyet üzerine disiplin kurulunda kovuşturma sırasında ilgili başkan veya üye bulunmaz.

Bu yüzden, yönetim veya disiplin kurulu, yedeklerin katılmasına rağmen toplanamazsa, bu kurullar üye ve yedekleriyle biri diğerini tamamlamak suretiyle toplanır.

Ayrıca disiplin kurulu bulunmayan barolarda yönetim ve disiplin işlerine bakan kurulun toplanamaması halinde en kıdemli avukatlarla kurul tamamlanır.

Şikâyet ve ihbar konusunun kovuşturmaya değer mahiyette olmadığına dair baro yönetim kurulları tarafından verilecek kararlar Cumhuriyet Savcısı ve varsa şikâyetçiye tebliğ olunur.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Toplantılar

Madde 131. — Birlik Disiplin Kurulu ayda bir defa olağan toplantı yapar. Birlik Başkanının veya Birlik Disiplin Kurulu Başkan yahut üyelerinden birinin isteği ile Kurul acele hallerde her zaman olağanüstü toplantıya çağırılabilir.

120 ncı maddenin 2 ve 3 ncü fıkraları Birlik Disiplin Kurulu hakkında da kıyasen uygulanır.

Birlik Disiplin Kurulu, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve en az dört üyenin bir oyda birleşmesi le karar verilir. Oylarda eşitlik halinde Başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

Görevi

Madde 132. — Birlik Disiplin Kurulu bu kanunla verilen görevleri yapar ve yetkileri kullanır.

VI — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ DENETLEME KURULU

Kuruluşu ve görevi

Madde 133. — Birlik Genel Kurulu, birliğin malî işlemlerini denetlemek üzere, her toplantı dönemi için kendi üyeleri arasından üç asıl ve üç yedek denetçi seçer.

Denetçiler gizli oyla seçilir. 90 ncı maddenin 5 ve 6 ncı fıkraları ve 92 ncı madde hükmü denetçiler hakkında da kıyasen uygulanır.

Birlik Denetleme Kurulunun çalışma usulü ile görev ve yetkileri yönetmelikte gösterilir.

ONUNCU KISIM

DİSİPLİN İŞLEM VE CEZALARI

Disiplin cezalarının uygulanacağı haller

Madde 134. — Avukatlık onuruna yahut meslek düzen ve geleneklerine uymıyan eylem ve davranışlarda bulunanlarla, meslekî çalışmada görevlerini yapmıyan veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun şekilde davranmıyanlar hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ceza kovuşturmasının disiplin cezalarına tesiri

Madde 134. — Avukat hakkında başlanılmış olan ceza kovuşturması, disiplin işlem ve kararlarının uygulanmasına engel teşkil etmez.

Şu kadar ki, disiplin işlem ve kararına konu teşkil edecek bir fiil işlemiş olan avukat hakkında aynı fiilden dolayı ceza mahkemesinde dava açılmış ise, avukat hakkındaki disiplin kovuşturması ceza davasının sonuna kadar bekletilebilir.

Bu takdirde yönetim kurulunun isteği üzerine disiplin kurulu avukatın işten çıkarılmasına yer olup olmadığı hakkında bir karar vermek zorundadır.

Fiilin işlenmemiş veya sanığı tarafından irtikâb edilmemiş olması sebebiyle beraet halî müstesna, beraetle neticelenmiş bir ceza davasının konusuna giren fiillerden dolayı disiplin kovuşturması, o fiillerin ceza kanunları hükümlerinden ayrı olarak başlı başına disiplin kovuşturmasını gerektirir mahiyette olmasına bağlıdır.

Baro yönetim kurulları, mahkûmiyetle neticelenen bir ceza davasının konusunu teşkil eden fiilden dolayı ayrıca disiplin kovuşturması açmaya mecburdur.

Yönetim kurulunca disiplin kovuşturmasına karar verilmesi lüzumu

Madde 135. — Disiplin kovuşturması, yönetim kurulu tarafından verilen bir kararla açılır.

Yönetim kurulu, alâkalının ihbar ve şikâyeti veya Cumhuriyet Savcısının isteği üzerine yahut re'sen, disiplin kovuşturması açılmasına karar vermeye esas olacak soruşturmanın yapılması görevini kendi üyelerinden birine verebilir.

Yönetim kurulu yukarıki fıkra gereğince vâkı ihbar, şikâyet veya istek tarihinden itibaren altı ay içinde disiplin kovuşturması hakkında bir karar vermeye mecburdur.

Soruşturmaya memur üyenin yetkileri

Madde 136. — Soruşturma ile görevlendirilen üye, delilleri toplar, lüzum gördüğü kimselerin ifadelerini yeminle de alabilir; hak-

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Disiplin cezaları

Madde 135. — Disiplin cezaları şunlardır :

1. Uyarma; avukatın meslekinin icrasında daha dikkatli davranması gerektiğinin Baro Başkanı tarafından kendisine bir mektupla bildirilmesidir. Uyarma cezası sicile geçmez.

2. Kınama; Meslekinde ve davranışında kusurlu sayıldığı için avukata bildirilmesidir.

3. Yüz liradan 5.000 liraya kadar para cezası,

4. İşten çıkarma; avukatın üç aydan az üç yıldan fazla olmak üzere mesleğini yapmaktan yasaklanmasıdır.

5. Meslekten çıkarma; Avukatlık ruhsatnamesinin geri alınarak avukatın adının baro levhasından silinmesi ve avukatlık unvanının kaldırılmasıdır.

Cezaların uygulama şekli

Madde 136. — Bu kanunun avukatların hak ve ödevleri ile ilgili altıncı kısmında yazılı esaslara uymayanlar hakkında ilk defasında en az kınama, tekrarında, davranışının ağırlığına göre, para veya işten çıkarma cezası ve 5 nci maddenin (a) bendinde yazılı bir suçtan kesin olarak hüküm giyme halinde meslekten çıkarma cezası uygulanır.

Beş yıllık bir dönem içinde iki veya daha çok defa disiplin cezasını gerektiren davranışta bulunan avukata her yeni suçu için bir öncekinden daha ağır ceza uygulanır.

Bir defa işten çıkarılan avukat, beş yıllık dönem içinde bu kanunun altıncı kısmındaki kurallara aykırı davranışta bulunursa meslekten çıkarılır.

Savunma hakkı

Madde 137. — Avukatlar hakkında yapılacak kovuşturmalarda, isnadolunan hususun avukata açıkça ve yazılı olarak bildirilmesi, yazılı savunmasının istenmesi ve bu savunma için en az on günlük bir süre tanınması zorunludur.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

kinda şikâyet edilen avukatı da dinledikten sonra dosyayı bir raporla yönetim kuruluna verir.

Disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair verilen kararlara itiraz

Madde 137. — Disiplin kovuşturması açılmasına yönetim kurulu tarafından karar verilir. Disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair yönetim kurulu tarafından verilen kararlar aleyhine, tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde Cumhuriyet Savcısı veya şikâyetçi tarafından Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna itiraz olunabilir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından evrak üzerinde yapılacak inceleme sonunda şikâyet ve ihbar konusu incelemeye değer mahiyette görülürse, evvelki karar kaldırılarak disiplin kovuşturmasının açılması için evrak evvelki kararı veren baroya gönderilir. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun bu kararları kesindir.

Birinci fıkra gereğince yapılan itirazın Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından reddi halinde, itiraz eden ve Cumhuriyet Savcısı kararın kendisine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Adalet Bakanlığına itiraz edebilir. Adalet Bakanlığı, itiraz üzerine ilgili disiplin dosyasını celp ve tetkik ile itirazın reddine veya disiplin kovuşturması açılması için evrakın baroya iadesine karar verir.

Adalet Bakanlığının kararı kesindir.

Bu karar aleyhine, şikâyetçi, ilgili baro yönetim kurulu ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Danıştaya başvurabilir.

Yeni delillerin bulunması

Madde 138. — Disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığı hakkındaki kararın konusuna giren fiillerden dolayı yeniden inceleme yapılabilmesi, yeni delillerin bulunmasına ve kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç yıl geçmemiş olmasına bağlıdır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Baroya yazılmadan önceki ve meslekten ayrıldıktan sonraki eylem ve davranışlar

Madde 138. — Baro levhasına kabul ve yazılmadan önceki eylem ve davranışlar, meslekten çıkarma cezasını gerektirmiş olmadıkça, disiplin kovuşturmasına konu olamaz.

Avukatın, avukatlıktan ayrılması, avukatlığı sırasındaki eylem ve davranışlarından dolayı disiplin kovuşturması yapılmasına engel değildir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Duruşmanın gizliliği

Madde 139. — Disiplin kovuşturması açılmasına karar verilen hallerde, yönetim kurulunun iletmesi üzerine, disiplin kurulu, incelemesini duruşma yaparak yürütür. Duruşma gizli olur.

Disiplin kurulları incelemeyi, yönetim kurulu kararının kendilerine intikalinden itibaren altı ay zarfında sonuçlandırmaya mecburdur.

Gıyapta duruşma yapılabilmesi

Madde 140. — Çağrıya uymıyan avukatın gıyabında duruşma yapılır. Şu kadar ki, duruşmaya gelmediği takdirde duruşmanın gıyabında yapılacağıın davetiyeye yazılması şarttır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kovuşturma yetkisi ve eksik üyelerin tamamlanması

Madde 139. — Kovuşturmanın dayandığı şikâyet veya ihbarın vâkı olduğu yahut Cumhuriyet savcısının kovuşturma isteğinde bulunduğu veya kovuşturmaya esas teşkil eden eylem veya davranışın re'sen haber alındığı tarihte avukat hangi baronun levhasında yazılı ise, disiplin kovuşturmasına karar verme ve kovuşturmayı yürütme yetkisi o baroya aittir.

Baro başkanı, baro yönetim ve disiplin kurulu üyeleri, kendi haklarındaki kovuşturmalarla ilgili görüşme ve kararlara katılmazlar.

İkinci fıkranın kapsamına giren bir durumun mevcudolması veya ret yahut istinkâf sebepleriyle başkan ve üyelerin katılmamaları yüzünden baro yönetim ve disiplin kurullarında toplantı yetersayısı bulunamazsa, eksikler yedeklerle tamamlanır. Yedeklerin de her hangi bir sebeple görüşme veya karara katılmamaları yahut sayılarının yetişmemesi halinde, baro levhasında yazılı olup yönetim ve disiplin kurullarına seçilme yeterliği bulunan avukatlar arasından ad çekme yolu ile seçileceklerle eksikler tamamlanır.

Ceza kovuşturmasının disiplin cezalarına tesiri

Madde 140. — Avukat hakkında başlamış olan ceza kovuşturması, disiplin işlem ve kararlarının uygulanmasına engel olmaz.

Şu kadar ki, disiplin işlem ve kararına konu teşkil edecek bir eylemde bulunmuş olan avukat hakkında aynı eylemden dolayı ceza mahkemesinde dava açılmış ise, avukat hakkındaki disiplin kovuşturması ceza davasının sonuna kadar bekletilebilir. Bu halde, yönetim kurulunun isteği üzerine disiplin kurulu, avukatın işten yasaklanmasına yer olup olmadığı hakkında bir karar vermek zorundadır.

Eylemin işlenmemiş veya sanığı tarafından yapılmamış olması sebebiyle beraet halî müstesna, beraetle sonuçlanmış bir ceza davasının konusuna giren eylemlerden dolayı disiplin kovuşturması, o eylemin ceza kanunları hükümlerinden ayrı olarak başlı başına disiplin kovuşturmasını gerektirir mahiyette olmasına bağlıdır.

Baro yönetim kurulları hükümlülükle sonuçlanan bir ceza davasının konusunu teşkil eden eylemlerden dolayı ayrıca disiplin kovuşturması açmak zorundadırlar.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Delillerin gösterilmesi ve incelenmesi

Madde 141. — Disiplin kurulu, delillerin ne suretle gösterileceği ve inceleneceğini, istek veya feragatle yahut evvelce verilmiş kararlara bağlı olmaksızın takdir ve tayin eder.

Tanık ve bilirkişi dinlenmesi

Madde 142. — Tanık ve bilirkişinin duruşmaya çağırılması veya üyelerden biri tarafından veya istinabe yoluyla dinlenmesi yahut yazılı ifadesinin okunmasıyla yetinilmesi disiplin kurulunun takdiri-ne bağlıdır.

Ancak bir olayın delili yalnız bir tanığın şahsi bilgisinden ibaret ise bu tanık her halde dinlenir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Disiplin kovuşturmasının açılması

Madde 141. — Disiplin kovuşturması, yönetim kurulu tarafından verilen bir kararla açılır.

Yönetim kurulu, ivedilikle ve her halde ihbar, şikâyet veya istek tarihinden itibaren en çok bir yıl içinde disiplin kovuşturması hakkında bir karar vermeye mecburdur.

Yönetim kurulu, ilgilinin ihbar ve şikâyeti veya Cumhuriyet savcısının isteği üzerine yahut re'sen, disiplin kovuşturması açılmasına karar vermeye esas olacak soruşturmanın yapılması görevini kendi üyelerinden birine verebilir. Soruşturma ile görevlendirilen üye, delilleri toplar, gerekli gördüğü kimselerin ifadelerini yeminle de alabilir; hakkında soruşturma yapılan avukatı da dinledikten veya dinlenmek için verilen süre dolduktan sonra dosyayı bir raporla yönetim kuruluna verir.

Şikâyet, ihbar veya istem konusu eylem veya davranış hakkında kovuşturma açılmasına yer olmadığına dair yönetim kurulu tarafından verilecek kararlar ilgililere ve Cumhuriyet savcısına tebliğ olunur.

Disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair kararlara itiraz

Madde 142. — Baro yönetim kurulunun, disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair kararlarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde şikâyetçi veya Cumhuriyet savcısı tarafından Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna itiraz olunabilir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından dosya üzerinde yapılacak inceleme sonunda şikâyet, ihbar veya istem konusu incelemeye değer mahiyette görülürse, evvelki karar kaldırılarak, disiplin kovuşturmasının açılması için dosya evvelki kararı veren baroya gönderilir. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun bu kararları kesindir.

Baro Yönetim Kurulunun disiplin kovuşturmasına yer olmadığına dair kararları süresi içinde itiraz edilmezse kesinleşir.

Birinci fıkra gereğince yapılan itirazın Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından reddine dair kararlar, Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşir. Adalet Bakanlığının bu kararı kesin-

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Duruşma tutanağı

Madde 143. — Duruşma tutanağı başkanın görevlendireceği bir üye tarafından tutulur. Duruşma dışında dinlenenlere ait tutanakların duruşmada okunması zorunludur.

İstinabe talimatının yerine getirilmesi

Madde 144. — İstinabe yoluyla verilen talimat baro merkezinde disiplin kurulu veya üyesi, diğer yerlerde o baronun disiplin kurulunca görevlendirilecek bir avukat tarafından yerine getirilir.

Tanık ve bilirkişinin çağırılması

Madde 145. — Tanıklar ve bilirkişiler tebliğat Kanunu hükümlerine göre çağırılır.

Usulüne göre çağırılıp da gelmiyen veya kanunî bir sebep olmaksızın bilirkişilik veya yemin etmekten çekinen tanık veya bilirkişinin masraflarla birlikte 20 liradan 200 liraya kadar para cezasına hükmedilmesi, tanık veya bilirkişinin ikamet ettiği yer sulh hâkiminden istenebilir. Ayrıca tanıkların zorla getirilmesine sulh mahkemesince karar verilir.

Yukarıki fıkra hükmüne göre cezalandırılan ve zorla getirilmesi istenmeyip yeniden çağırılan tanık yine gelmezse tekrar cezalandırılır.

Sulh mahkemesi, bu hususta düzenlenmiş olan tutanak örneği üzerinde karar verir.

Disiplin kurulu üyelerinin reddi

Madde 146. — Disiplin kurulu üyeleri, Ceza Mahkemeleri Usulü Kanununda yazılı sebeplerle reddedilebilir. Ret istemi reddi istenen üyeden başkalarının katılmasıyla incelenir. Ret sebebiyle kurulun toplanamaması halinde 132 nci maddeye göre işlem yapılır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

dir. Şu kadar ki, bu karar aleyhine, şikâyetçi ilgili baro yönetim kurulu ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Danıştaya başvurabilirler.

8 nci maddenin 6 ncı ve 7 nci fıkraları hükümleri bu halde kıyasen uygulanır.

Aynı eylemden dolayı yeniden inceleme

Madde 143. — Disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığına dair kararın konusuna giren eylemlerden dolayı yeniden inceleme yapılabilmesi, yeni delillerin bulunmasına ve bu kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç yıl geçmemiş olmasına bağlıdır.

Disiplin kurulunda duruşma

Madde 144. — Disiplin kovuşturması açılmasına karar verilen hallerde, yönetim kurulunun iletmesi üzerine, disiplin kurulu incelemesini duruşma yaparak yürütür. Duruşma gizli olur.

Disiplin kurulu incelemeyi ivedilikle ve her halde yönetim kurulu kararının kendisine geliş tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde sonuçlandırmak zorundadır.

Gıyapta duruşma

Madde 145. — Çağırılıya uymıyan avukatın gıyabında duruşma yapılır. Şu kadar ki, duruşmaya gelmediği takdirde duruşmanın gıyabında yapılacağına davetiyeye yazılması şarttır.

Delillerin gösterilmesi ve incelenmesi

Madde 146. — Disiplin kurulu, delillerin gösterilme ve inceleme şeklini, istek veya feragatle yahut evvelce verilmiş kararlarla bağlı olmaksızın takdir ve tâyin eder.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kararların tebliği

Madde 147. — Disiplin kurulu kararlarının onanmış bir örneği ilgililerden başka baronun bulunduğu il merkezindeki Cumhuriyet Savcısına tebliğ olunur.

İşten menedilme

Madde 148. — Hakkında meslekten çıkarma cezasını gerektirebilecek nitelikte bir işten dolayı kovuşturma yapılmakta olan avukat, disiplin kurulu kararı ile işten menedilebilir.

Kararın verilmesinden önce alâkalının dinlenmiş veya dinlenmek üzere çağırılmış olup da belirtilen günde gelmemiş olması şarttır.

Disiplin kurulu, bu karara esas olacak delillerin ne sınır dâhilinde gösterilip inceleneceğini istekle bağlı olmaksızın serbestçe takdir eder.

Karar, hakkında kovuşturma yapılan avukata gerekçesiyle birlikte tebliğ olunur ve bu karar verildiği tarihte yürürlüğe girer. Ancak karara karşı Birlik Yüksek Disiplin Kuruluna itiraz olunabilir. İtiraz, kararın uygulanmasını durdurmaz. Bu husustaki itirazlar ivedilikle ve en geç bir ay içinde karara bağlanır. İtiraz vârit görülmürse karar kaldırılır.

İşten men kararı yargı organları ile sair mercilere baro başkanlığı tarafından derhal duyurulur.

İşten menedilmenin esas olduğu haller

Madde 149. — Haklarında meslekten çıkarma cezası verilen veya tevkif müzekkeresi çıkarılan yahut rüşvet, sahtekârlık, hırsızlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal ve yalan yere şahitlik cürümlerinden biri ile haklarında son soruşturmanın açılması kararı verilenlerin işten menedilmeleri mecburidir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tanık ve bilirkişi dinlenmesi

Madde 147. — Tanık ve bilirkişinin duruşmaya çağırılması veya üyelere biri tarafından yahut istinabe yoluyla dinlenmesi veya yazılı ifadesinin okunmasıyla yetinilmesi, disiplin kurulunun takdirine bağlıdır.

Ancak, bir olayın delili yalnız bir tanığın şahsi bilgisinden ibaret ise, bu tanık her halde dinlenir.

Duruşma tutanağı

Madde 148. — Duruşma tutanağı disiplin kurulu başkanının görevlendireceği bir üye veya kâtip tarafından tutulur.

Duruşma dışında dinlenenlere ait tutanakların duruşmada okunması zorunludur.

İstinabe talimatının yerine getirilmesi

Madde 149. — İstinabe yoluyla verilen talimat, baro merkezinde disiplin kurulu veya bu kurulun bir üyesi, diğer yerlerde o baronun disiplin kurulunca görevlendirilecek bir avukat tarafından yerine getirilir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İşten menedilmenin hükümleri

Madde 150. — İşten menedilmiş olanlar bu tarihten itibaren avukatlığa ait yetkileri hiçbir suretle kullanamazlar. Bu hüküm avukatın eşi ile reşidolmayan çocuklarına ait işlerde uygulanmaz.

Birinci fıkrada yazılı yasağa karşı hareket eden avukat hakkında 129 ncu maddenin 4 ve 5 nci bendlerinde yazılı cezalardan biri uygulanır.

Mahkemeler, resmî daireler işten menedilen avukatları kabul etmemekle görevlidirler.

İşten menedilen avukata ait davalar

Madde 151. — İşten menedilen avukata ait davalar baro başkanının tâyin edeceği avukatlar tarafından yürütülür. 42 nci maddenin 2 ve 3 ncü fıkraları hükmü bu halde de uygulanır.

Birinci fıkrada yazılı vekâlet görevi haklı sebepler ile reddolunabilir. Ret sebeplerinin kabule değer olup olmadığının tetkiki baro yönetim kuruluna aittir.

Vekâlet görevi, temsil edilen avukatın talimatına bağlı olmaksızın bu görevi yapan avukatın sorumluluğu altında yürür.

Yapılan işlerin ücretini kendisine vekâlet olunan avukat öder.

Anlaşmazlık halinde ücretin miktarı baro yönetim kurulu tarafından belirtilir. Baro bu ücretin ödenmesinde bir kefil gibi sorumludur.

İşten menedilme kararının kaldırılması

Madde 152. — İşten menedilme kararı kovuşturmanın durdurulmuş veya avukatlığa engel olmıyan bir ceza verilmiş olması halinde kendiliğinden kalkar.

İşten menedilme kararı, bu kararın verilmesine esas olan hal ve şartların bulunmadığı veya sonradan kalktığı sabit olursa disiplin kurulu tarafından kaldırılır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tanık ve bilirkişinin çağırılması

Madde 150. — Tanıklar ve bilirkişiler Tebliğat Kanunu hükümlerine göre çağırılır.

Usulüne göre çağırılıp da gelmeyen veya kanuni bir sebep olmaksızın tanıklık yahut bilirkişilikten veya yemin etmekten çekinen kimsenin giderlerden başka, 20 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasına çarptırılması, bu kimsenin ikamet ettiği yer sulh ceza hâkiminden istenebilir. Ayrıca istek üzerine, tanığın zorla getirilmesine, baronun bulunduğu il merkezindeki sulh ceza hâkimi karar verir.

Yukarıki fıkra hükmüne göre cezalandırılan ve zorla getirilmesi istenmeyip yeniden çağırılan tanık ve cezalandırıldıktan sonra yeniden çağırılan bilirkişi yine gelmezse tekrar cezalandırılır.

Sulh hâkimi, gerek hafif para cezasına, gerekse zorla getirmeye, disiplin kurulunun tutanak örneği üzerinden karar verir.

Disiplin kurulu üyelerinin reddi ve istinkâfı

Madde 151. — Disiplin kurulu üyeleri, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda yazılı sebeplerle reddedilebilir ve istinkâf edebilirler.

Ret istemi, reddi istenen üyeden başkalarının katılmasıyla incelenir.

Ret ve istinkâf sebebiyle kurulun toplanamaması halinde 139 ncu maddeye göre işlem yapılır.

Kararların tebliği

Madde 152. — Disiplin kurulu kararlarının onanmış bir örneği ilgililerden başka, baronun bulunduğu il merkezindeki Cumhuriyet savcısına da tebliğ olunur.

Disiplin kurulu kararlarına itiraz

Madde 153. — Disiplin kurulu kararlarına karşı Cumhuriyet Savcısı ve alâkalılar, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde Birlik Yüksek Disiplin Kuruluna itiraz edebilirler.

Birlik Yüksek Disiplin Kurulunda inceleme

Madde 154. — Birlik Yüksek Disiplin Kurulu, disiplin davalarını evrak üzerinde inceler, ancak işten veya meslekten çıkarma cezasına ait yahut işten menedilmeye dair kararların incelenmesi sırasında ilgili avukatın isteği üzerine veya kendiliğinden duruşma yapılmasına karar verebilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

İşten yasaklanma

Madde 153. — Hakkında meslekten çıkarma cezasını gerektirebilecek mahiyette bir işten dolayı kovuşturma yapılmakta olan avukat, disiplin kurulu kararıyla, tedbir mahiyetinde işten yasaklanabilir.

Kararın verilmesinden önce ilgilinin dinlenmiş veya dinlenmek üzere çağrılmış olup da belirtilen günde gelmemiş olması şarttır.

Disiplin kurulu, bu karara esas olacak delillerin hangi sınır dahilinde gösterilip inceleneceğini, istekle bağlı olmaksızın, serbestçe takdir eder.

Karar, hakkında kovuşturma yapılan avukata gerekçesiyle birlikte tebliğ olunur ve bu karar verildiği tarihte yürürlüğe girer. Ancak, karara karşı Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kuruluna itiraz olunabilir. İtiraz kararın uygulanmasını durdurmaz. Bu husustaki itirazlar ivedilikle ve en geç bir ay içinde karara bağlanır. İtiraz yerinde görülürse karar kaldırılır.

İşten yasaklanma kararı, yargı organları ile sair mercilere baro başkanlığı tarafından derhal duyurulur.

İşten yasaklanmanın zorunlu olduğu haller

Madde 154. — Haklarında meslekten çıkarma cezası verilen ve ya tutuklama müzekkeresi çıkarılan yahut rüşvet, sahtecilik, hırsızlık, dolandırıcılık, inancı kötüye kullanma ve yalan yere tanıklık cürümlerinden biri ile haklarında son soruşturmanın açılması kararı verilen ve 42 nci madde uyarınca geçici olarak görevlendirilmiş olup, yapılan işlerin ücretini iş sahibinden aldığı halde aynı maddenin son fıkrası gereğince kabule değer bir sebebolmaksızın ilgili mercie ödememiş olan avukatların işten yasaklanmaları zorunludur.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Uygulanacak maddeler

Madde 155. — 140 ve 141 nci maddeler Birlik Yüksek Disiplin Kurulu hakkında da uygulanır.

Duruşmada usul

Madde 156. — Birlik Yüksek Disiplin Kurulunda duruşmaya raportör üyenin işi izah etmesi ile başlanır. Bu üyenin duruşmadan önce raporunu imzalayıp dosyaya koymuş bulunması şarttır.

Raportör üyenin izahından sonra alâkalı avukat ile varsa vekilleri gerekli açıklamalarda bulunurlar. Bunlar arasında itirazı yapmış olan taraf önce dinlenir. Son söz, aleyhinde disiplin kovuşturması yapılanındır.

Danıştaya başvurma

Madde 157. — Birlik Yüksek Disiplin Kurulu itirazı yerinde görürse esas hakkında da karar verir.

İtiraz üzerine verilen kararlar, Adalet Bakanlığının tasdiki ile kesinleşir.

İlgili avukat ve Birlik Disiplin Kurulu Adalet Bakanlığı kararı aleyhine Danıştaya başvurabilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

İşten yasaklanmanın hükümleri

Madde 155. — İşten yasaklanmış olanlar bu tarihten itibaren avukatlığa ait yetkileri hiçbir şekilde kullanamazlar. Bu hüküm avukatın eşi ile reşidolmıyan çocuklarına ait işlerde uygulanmaz.

Birinci fıkrada yazılı yasağa aykırı hareket eden avukat hakkında 135 nci maddenin 4 ve 5 nci bendlerinde yazılı cezalardan biri uygulanır.

Mahkemeler, resmî daireler işten yasaklanan avukatları kabul etmemekle görevlidirler.

İşten yasaklanma kararının kaldırılması

Madde 156. — İşten yasaklanma kararı, kovuşturmanın durdurulmuş veya avukatlığa engel olmıyan bir ceza verilmiş yahut 42 nci maddenin son fıkrasında yazılı ücretin ödenmiş olması hallerinde kendiliğinden kalkar.

İşten yasaklanma kararı, bu kararın verilmesine esas olan hal ve şartların bulunmadığı veya sonradan kalktığı sabit olursa disiplin kurulu tarafından kaldırılır.

Disiplin kurulu kararına karşı itiraz

Madde 157. — Disiplin kurulu kararlarına karşı, Cumhuriyet Savcısı ve ilgililer, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kuruluna itiraz edebilirler.

Birlik disiplin kurulu, disiplin davalarını dosya üzerinde inceler. Ancak, işten veya meslekten çıkarma cezasına yahut işten yasaklanmaya dair kararların incelenmesi sırasında, ilgili avukatın isteği üzerine veya kendiliğinden duruşma yapılmasına karar verebilir.

145 ve 146 nci maddeler, birlik disiplin kurulu hakkında da uygulanır.

Birlik disiplin kurulunda duruşmaya raportör üyenin işi izah etmesiyle başlanır. Bu üyenin duruşmadan önce raporunu imzalayıp dosyaya koymuş bulunması gereklidir.

Raportör üyenin izahından sonra ilgili avukat ve varsa vekilleri gerekli izahlarda bulunurlar. Bunlardan itirazı yapmış olan taraf önce dinlenir. Son söz, hakkında disiplin kovuşturması yapılanındır.

Delillerin serbestçe takdiri

Madde 158. — Birlik Yüksek Disiplin Kurulu ve barolar disiplin kurulları gösterilen delilleri soruşturma ve duruşmadan edineceği kanaate göre serbestçe takdir eder. Şu kadar ki, bu kurullar disiplin cezalarının verilmesinde avukatlık şeref ve itibarını korumak, meslekin, adalet gaye ve icaplarına ve meslekî nizam, gelenek ve âdetlere uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak görevinden ilham alır.

Üç yıl geçince kovuşturma yapılmaması

Madde 159. — Disiplin cezasını gerektirecek fiillerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise kovuşturma yapılamaz. Ancak yönetim Kurulunca işe el konmuş ise bu süre işlemez.

Disiplin kararlarının uygulanması

Madde 160. — Disiplin cezalarına ait kararlar kesinleşmedikçe uygulanmaz.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Birlik disiplin kurulu, inceleme konusu kararın onanmasına ve ya kovuşturmanın derinleştirilmesi için kararın bozularak dosyanın ilgili baroya gönderilmesine karar verebileceği gibi, yeniden incelemeyi gerektirmiyen hallerde, uygun görmediği kararı kaldırarak işin esası hakkında karar verebilir veya verilmiş olan kararı düzelterek onaylayabilir.

Birlik disiplin kurulunun itiraz üzerine verdiği kararlar Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşir. Şu kadar ki, uyarma, kınama ve para cezasına ilişkin kararlar kesin olup Bakanlığın onayına tabi değildir.

İlgili avukat ve birlik disiplin kurulu, Adalet Bakanlığının onaylamaya ilişkin kararına karşı Danıştaya başvurabilirler.

Delillerin serbestçe takdiri ve ceza vermenin amacı

Madde 158. — Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu ve barolar disiplin kurulları, gösterilen delilleri, soruşturma ve duruşmadan edinecekleri kaniya göre serbestçe takdir ederler.

Bu kurullar, disiplin cezalarının verilmesinde, avukatlık onur ve itibarını korumak, meslekin adalet amaç ve gereklerine ve meslekî düzen, gelenek ve adetlere uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak ilkesini göz önünde tutarlar.

Kovuşturma ve ceza zamanasını

Madde 159. — Disiplin cezasını gerektirecek eylemlerin işlenmesinden itibaren üç yıl geçmiş ise kovuşturma yapılamaz. Yönetim kurulunca işe el konulmuş ise bu süre işlemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylemlerin işlenmesinden itibaren dört buçuk yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylem aynı zamanda bir suç teşkil ediyor ve bu suç için kanun daha uzun bir zamanasını süresi koymuş bulunuyorsa, birinci ve ikinci fıkralardaki süreler yerine bu zamanasını süresi uygulanır.

Disiplin kararının uygulanması

Madde 160. — Disiplin cezalarına ait kararlar kesinleşmedikçe uygulanamaz.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tanık ve bilirkişi gideri

Madde 161. — Disiplin işlemleri dolayısıyla çağrılan her tanık ve bilirkişinin, kaybettiği zaman ve sarf ettiği mesaiye uygun bir tazminata hakkı vardır; bunlardan çağrıya uymak için seyahat etmek zorunluğunda olanlara yol ve ikamet masrafı da verilir. Şikâyetçi ve haklarında kovuşturma yapılan avukat dinlenmesini istediği tanık ve bilirkişi masrafını evvelden öder.

Avukata veya üçüncü bir kişiye yükletilmeye veya borçludan alınma imkânı kalmıyan masraflar baroya yüklenir.

Para cezası veya masrafların tahsili

Madde 162. — Para cezasına veya masrafların ödenmesin dair olan kararlar İcra ve İflâs Kanununun ilâmların icrası hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir. Para cezaları baroya gelir yazılır.

İcra takibi umumi hükümlere göre baro tarafından vekâlet verilecek bir avukat eli ile yürütülür.

ONUNCU KISIM

AVUKATLIK ÜCRETİ

Avukatlık ücretinin serbestçe kararlaştırılması

Madde 163. — Bu kanundaki manada avukatlık ücreti, avukatın vekâlet hizmetine karşılık teşkil eden meblâğı ifade eder.

Avukatlık ücreti, avukatla müvekkil arasında serbestçe kararlaştırılır.

Şu kadar ki, tarifedeki asgari miktar altında kalan avukatlık ücreti karşılığında iş ve dava kabulü yasak olup, aksine hareket disiplin cezasını gerektirir. 168 nci maddenin son fıkrası hükmü saklıdır.

Dava takip ve her türlü danışma ücretleri hakkındaki anlaşmaların yazılı şekilde olması şarttır.

Ücretten doğan davalarda yazılı sözleşmeden başka delil getirilemez ve dinlenemez.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tanık ve bilirkişi gideri

Madde 161. — Disiplin işlemleri dolayısıyla çağırılan her tanık ve bilirkişinin, kaybettiği zaman ve harcadığı mesaiye uygun bir tazminata hakkı vardır; bunlardan çağrıya uymak için yolculuk etmek zorunluğunda olanlara yolculuk ve ikamet giderleri de verilir. Şikâyetçi ve hakkında kovuşturma yapılan avukat, dinlenmesini istedikleri tanık ve bilirkişiye ait giderleri evvelden öderler.

Avukata veya üçüncü bir kişiye yükletilmeyen veya borçludan alınma imkânı kalmıyan giderler baroya yüklenir.

Şikâyet edenden, şikâyetin mahiyeti ve yapılacak disiplin soruşturma ve kovuşturmasının genişliği göz önünde bulundurularak 10 liradan 200 liraya kadar avans alınabilir. Yapılan işlemlere, alınan avansın yetmemesi halinde, tamamlanması her zaman istenebilir. Avans ve tamamlanması istenen miktar ilgilisi tarafından ödenmedikçe işlem yapılmıyabilir.

Para cezası veya giderlerin tahsili

Madde 162. — Para cezasına veya giderlerin ödenmesine dair olan kararlar İcra ve İflâs Kanununun ilâmların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir. Para cezaları baroya gelir yazılır.

İcra takibi genel hükümlere göre baro tarafından vekâlet verilecek avukat eliyle yürütülür.

ONBİRİNCİ KISIM

AVUKATLIK ÜCRETİ

Avukatlık ücretinin serbestçe kararlaştırılması

Madde 163. — Avukatlık ücreti, avukatın vekâlet hizmetine karşılık olan meblâğı ifade eder.

Avukatlık ücreti, avukatla iş sahibi arasında serbestçe kararlaştırılır.

Şu kadar ki, tarifedeki asgari miktar altında kalan avukatlık

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Yazılı ücret sözleşmesi yapılmamış olan hallerde asgari ücret tarifesi uygulanır.

Ücret sözleşmesinin muhtevası

Madde 164. — Ücret sözleşmesinin kaide olarak belli bir miktarı ihtiva etmesi lâzımdır.

Şu kadar ki, üçüncü fıkra hükmü mahfuz kalmak üzere, dava da gösterilen başarıya göre değişmek ve yüzde yirmibeşi aşmamak üzere dava olunan veya hükmolunan şeyin değerinin belli bir yüzde-

İkinci fıkraya göre yapılacak anlaşmalar, dava konusu olan mal, alacak veya hak gibi kıymetlerden bir kısmının aynen avukata aidolacağını ve böylece avukatın taraflardan biri imiş gibi dava konusuna doğrudan doğruya ortaklığını tazammun edemez. Bu gibi ücret sözleşmeleri bâtildir.

Avukatla müvekkil arasında aksine yazılı sözleşme bulunmadıkça tarifeye müsteniden hasma tahmil olunacak avukatlık ücreti müvekkile aittir.

Ücret dolayısıyla müteselsil mesuliyet

Madde 165. — Müvekkilin birden çok olması halinde bunlardan her biri ve sulh ile neticelenen işlerde, taraflar, avukat ücretlerinin ödenmesi hususunda müteselsil borçlu sayılırlar.

Avukatın hapis hakkını haiz olması ve avukatlık ücretinin imtiyazlı bulunması

Madde 166. — Avukat, müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri avukatlık ücreti ve masrafın ödenmesine kadar kendi alacağı nisbetinde elinde tutabilirler.

Avukat, mukavele ile kararlaştırılan veya hâkim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı kendi mesaisi neticesinde müvekkilin muhafaza veya iktisabeylediği mallar üzerinde diğer alacaklıklara karşı rüçhan hakkını haizdir. Rüçhan hakkı, vekâletnamenin tanzimi tarihinde sıra alır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

ücreti karşılığında iş ve dava kabulü yasak olup, aksine hareket di-

168 nci maddenin son fıkrası hükmü saklıdır.

Dava, takip ve her türlü danışma ücretleri hakkındaki anlaşma-

Ücretten doğan davalarda, yazılı sözleşmeden başka delil getirilemez ve dinlenemez.

Yazılı ücret sözleşmesi yapılmamış olan hallerde asgari ücret tarifesi uygulanır.

Ücret sözleşmesinin kapsamı

Madde 164. — Ücret sözleşmesinin kural olarak belli bir miktarı kapsamaması gereklidir.

Şu kadar ki, üçüncü fıkra hükmü saklı kalmak üzere, davada gösterilen başarıya göre değişmek ve yüzde yirmibeşi aşmamak üzere, dava olunan veya hükmolunacak şeyin değerinin belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir.

İkinci fıkraya göre yapılacak anlaşmalar, dava konusu olan mal, alacak veya hak sahibi kıymetlerden bir kısmının aynen avukata aidolacağını ve böylece avukatın taraflardan biri imiş gibi dava konusuna doğrudan doğruya ortaklığını kapsıyamaz. Bu gibi ücret sözleşmeleri batıldır.

Avukatla iş sahibi arasında aksine yazılı sözleşme bulunmadıkça tarifeyle dayanarak karşı tarafa yüklenecek avukatlık ücreti vukata aittir.

Ücret dolayısıyla müteselsil sorumluluk

Madde 165. — İş sahibinin birden çok olması halinde bunlardan her biri, sulh ile sonuçlanan işlerde ise her iki taraf, avukat ücretlerinin ödenmesi hususunda müteselsil borçlu sayılırlar.

Avukatın hapis hakkı ve avukatlık ücretinin rüçhanlı bulunması

Madde 166. — Avukat, müvekkil tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri, avukat-

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Avukatın ölümü halinde mirasçılarına intikal eden avukatlık ücreti alacakları da, avukat alacakları gibi rüçhanlıdır.

Avukatlar tarafından açılacak avukatlık ücreti davaları

Madde 167. — Ücret davası açacak avukatlar önce baro yönetim kuruluna haber vermeye mecburdurlar.

Avukatlık ücret tarifesinin hazırlanması

Madde 168. — Her baronun yönetim kurulu dört senede bir seçim devresi başlangıcında, yargı mercilerindeki muamelelerle diğer işlerden alınacak avukatlık ücretinin asgari haddini gösteren birer tarife hazırlıyarak Türkiye Barolar Birliğine gönderir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, baro yönetim kurullarının tekliflerini de göz önüne almak suretiyle muhtelif baroları içine alacak grupları tesbit ve bu gruplarda uygulanacak tarifeleri hazırlıyarak Adalet Bakanlığına gönderir.

Adalet Bakanlığı tarifeyi tasdik veya lüzumlu gördüğü tadilleri icra eder.

Yeni bir tarifenin tasdikine kadar mevcudolan tarife hükmü devam eder.

Ücretsiz dava deruhte edilmesi halinde keyfiyet baro yönetim kurullarına bildirilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

lık ücreti ve giderlerin ödenmesine kadar, kendi alacağı nisbetinde elinde tutabilir.

Avukat, sözleşme ile kararlaştırılan ve hâkim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı, kendi çalışması sonucunda müvekkilini muhafaza ettiği veya kazandığı mallar ve davadaki diğer taraftan ilâm gereğince tahsil edilecek para yahut alınacak mallar üzerinde diğer alacaklılara nazaran rüçhan hakkını haizdir. Rüçhan hakkı, vekâletnamenin düzenlenme tarihine, vekâletname umumi ise iş sahibi adına ücret konusu işten dolayı ilk yapılan resmî başvurma tarihine göre sıra alır.

Bir ilâmın cebrî icra yaluyla infazına girildiğinde, icra dairesi, takip talebinde bulunan tarafın ilâmda adı yazılı olan avukatına, icra emri ile aynı zamanda düzenliyeceği bir bildiriye, gideri takip talebinde bulunandan alınmak suretiyle, derhal tebliğ eder. Bu bildiri tebliğ edilmedikçe icranın sonraki safhalarına geçilemez. Avukata yapılacak tebliğin giderleri hakkında 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 59 ncu maddesi hükmü uygulanır.

Avukatın ölümü halinde, mirasçılara intikal eden avukatlık ücreti alacakları da, avukat alacakları gibi rüçhanlıdır. Şu kadar ki, üçüncü fıkrada yazılı bildirim zorunluğu bu kimseler hakkında uygulanmaz.

Avukatlar tarafından açılacak avukatlık ücreti davaları

Madde 167. — Ücret davası açacak avukatlar önce baro yönetim kuruluna haber vermek zorunluğundadırlar. Bu zorunluluk ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haczi kapsamaz.

Avukatlık ücret tarifesinin hazırlanması

Madde 168. — Her baronun yönetim kurulu üç senede bir seçim devresi başlangıcında, yargı yerlerindeki işlemlerle diğer işlerden alınacak avukatlık ücretinin asgari haddini gösteren birer tarife hazırlayarak Türkiye Barolar Birliğine gönderir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, baro yönetim kurullarının tekliflerini de göz önüne almak suretiyle muhtelif barolar içine alacak grupları tesbit ve bu gruplarda uygulanacak tarifeleri hazırlayarak Adalet Bakanlığına gönderir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücretini miktarı

Madde 169. — Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamaz.

Tarifenin uygulanacağı diğer yerler

Madde 170. — Danıştay, vergi itiraz ve temyiz komisyonları gibi mercilerde görülen dava ve işlerde de bu merciler, tarifede yazılı avukatlık ücretlerine hükmederler.

İşi sonuna kadar takip mecburiyeti ve başkasını tevkil

Madde 171. — Avukat, üzerine aldığı işi kanun hükümleri ve yazılı mukavele şartlarına göre sonuna kadar takibeder. Avukata verilen vekâletnamede başkasını tevkile yetki verilmiş ise yazılı anlaşmada aksine açık bir hüküm olmadıkça işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takibettirebilir. Bu takdirde avukatın müvekkile karşı sorumluluğu devam eder. Birlikte takibettiği veya işi tamamen devrettiği avukatların kusurlarından ve meydana getirdikleri zarardan dolayı müvekkile karşı henş şahsan, hem de diğer avukatlarla birlikte müştereken ve müteselsilen mesuldür.

Avukat tarafından işe başka avukatlar teşrik edilmiş veya iş tamamen başka avukata bırakılmış ise avukat bundan dolayı ayrı bir ücret istiyemeyeceği gibi, bu suretle işi üzerine alan avukatlar da müvekkilden her hangi bir ücret istiyemezler.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Adalet Bakanlığı, tarifeyi onaylar veya lüzumlu gördüğü değişiklikleri yapar.

Yeni bir tarifenin onaylanmasına kadar eldeki tarife hükmü devam eder.

Ücretsiz dava alınması halinde, keyfiyet baro yönetim kuruluna bildirilir.

Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücretinin miktarı

Madde 169. — Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamaz.

Tarifenin uygulanacağı diğer yerler

Madde 170. — Danıştay, vergi itiraz ve temyiz komisyonları gibi mercilerde görülen dava ve işlerde de bu merciler, tarifede yazılı avukatlık ücretlerine hükmederler.

İşi sonuna kadar takibetme zorunluğu ve başkasını tevkil

Madde 171. — Avukat, üzerüne aldığı işi kanun hükümleri ve yazılı sözleşme şartlarına göre sonuna kadar takibeder.

Avukata verilen vekâletnamede başkasını tevkile yetki tanınmış ise, yazılı sözleşmede aksine açık bir hüküm olmadıkça, işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takibettirebilir. Vekâletnamede, bunun düzenlendiği tarihten sonra açılacak veya takibedilecek bütün dava ve işlerde vekâlete ve başkasını tevkile genel şekilde yetki verilmişse, avukat, bu tarihten sonraki dava ve işlerde müvekkilinden ayrıca vekâlet almaya lüzum kalmaksızın işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takibettirebilir.

İkinci fıkradaki hallerde, avukatın müvekkile karşı sorumluluğu devam eder. Birlikte takibettiği veya işi tamamen devrettiği avukatların kusurlarından ve meydana getirdikleri zarardan dolayı müvekkile karşı hem şahsan, hem de diğer avukatla birlikte müşteri-

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Avukatlık ücretinin belli bir işe hasredilmesi

Madde 172. — Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, kararlaştırılan avukatlık ücreti yalnızca avukatın üzerine almış olduğu işin karşılığı olup, bunun dışındaki her türlü hukukî yardımlar, ayrı ücrete tabidir.

Avukatın işi takipten vazgeçmesi veya azli

Madde 173. — Deruhde ettiği işi haklı bir sebebolmaksızın takipten vazgeçen avukat hiçbir ücret iddiasında bulunamaz ve peşin aldığı ücreti iadeye mecburdur.

Avukatın azli veya işin diğer bir avukata tevdi halinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukatın kusur ve ihmalden dolayı azil vâkı olmuş ise ücretin ödenmesi lâzımgelmez.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

ken ve müteselsilen sorumludur. Şu kadar ki, bu hüküm, 12 nci maddede yazılı bir iş sebebiyle başka bir yerde çalışmak zorunluğunda olduğu için işi tamamen başkasına devreden avukatlar hakkında uygulanmaz.

Avukat tarafından işe başka avukatlar teşrik edilmiş ise avukat bundan dolayı ayrı bir ücret istiyemeyeceği gibi, işi birlikte takibeden avukat da müvekkilden her hangi bir ücret istiyemez. İş tamamen başka bir avukata bırakılmış ise, tevkil eden ve tevkil olunan avukatlar ücret sözleşmesindeki miktarı aşmamak şartıyla, harcadıkları mesaiye karşılık olan ücreti müvekkilden istiyebilirler. Ancak, tevkil eden avukat müvekkilden peşin ücret almışsa, harcadığı mesaiye karşılık olan miktarın fazlasını tevkil ettiği avukata ödemekle yükümlüdür.

İş sahibinin işi başka bir avukata vermesi

Madde 172. — İş sahibi, ilk anlaşmayı yaptığı avukatının yazılı muvafakatı ile, başka avukatları da işin kovuşturma ve savunmasına katabilir.

İş sahibi, ilk avukatın muvafakatını kendisine tevdi veya tebliğ edilecek bir yazı ile en az bir haftalık süre vererek taleb eder. Avukat bu süre içinde cevap vermemişse muvafakat etmiş sayılır.

İlk avukatın muvafakat etmemesi halinde, vekâlet akdi kendiliğinden sona erer. İş sahibi, muvafakat etmiyen avukata ücretin tamamını ödemekle yükümlüdür.

İlk avukatın muvafakatı ile işin başka avukatlar tarafından da takibi halinde iş sahibi, ilk avukatın ücretinden kısıntı yapamaz. Bu halde avukatların müvekkile karşı sorumluluğu konusunda 171 nci maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.

Avukatlık ücretinin belli bir işe hasredilmesi

Madde 173. — Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, kararlaştırılan avukatlık ücreti yalnızca avukatın üzerine almış olduğu işin karşılığı olup, mukabil dava, bağlantı ve ilişki bulunsa bile başka dava ve icra kovuşturmaları veya her türlü hukukî yardımlar ayrı ücrete tabidir.

ONBİRİNCİ KISIM

ADLÎ MÜZAHARET

Adli müzaharet bürosu

Madde 174. — Asliye Mahkemesi bulunan her yerde baro yönetim kurulu tarafından tâyin kılınan bir avukatın gözetim ve denetimi altında bir adlî müzaharet bürosu kurulur.

Avukat adedi beşten aşağı olan yerlerde bu mecburiyet yoktur.

Büronun açılması

Madde 175. — Adlî müzaharet bürosunda devamlı surette çalışarak stajiyer ve ücretli memurların tâyini ve büroda görev alacak avukatlara ait sıra defterinin düzenlenmesi baro yönetim kuruluna aittir.

Kendisine iş veren avukat o işin tarifede belirtilen ücretini baro kasasına yatırdığı takdirde bu yükümden kurtulur.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Avukata tevdi edilen işin yapılması veya yapıldıktan sonra sonucunun alınması için gerekli bütün vergi, resim, harc ve giderler iş sahibinin sorumluluğu altında olup, avukat tarafından ilk istekte avukata veya gerektiği yere ödenir. Bu harcamaların avukat tarafından yapılabilmesi için, yeteri kadar avansın iş sahibi tarafından verilmiş olması gerektir. Avukatın iş için yapacağı yolculuk masrafları ve bulunduğu yerden ayrılma tazminatı, anlaşma gereğince iş sahibi tarafından ayrıca ödenir. Bu giderler peşin olarak ödenmedikçe avukat yolculuğa zorlanamaz. Bu hükmün aksine sözleşme yapılabılır.

Avukatın işi takipten vazgeçmesi, azli ve ücretin gününde ödenmemesi

Madde 174. — Üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçen avukat hiçbir ücret istiyemez ve peşin aldığı ücreti gerivermek zorundadır.

Avukatın azli halinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez.

Anlaşmaya göre avukata peşin verilmesi gereken ücret ödenmezse, avukat işe başlamakla zorunlu değildir. Bu sebeple doğabilecek her türlü sorumluluk iş sahibindir. Yazılı sözleşmedeki diğer ödeme şartlarının yerine getirilmemesinden dolayı avukat işi takibetmek ve sonucunu elde etmekten mahrum kalırsa sorumluluk bakımından aynı hüküm uygulanır.

İş sahibinin adresi

Madde 175. — İş sahibinin verdiği vekâletnamede yazılı adrese avukat tarafından yapılacak her tebliğ, kendisine yapılmış sayılır. Adres değişiklikleri en geç üç gün içinde iş sahibi tarafından taahhütlü mektupla avukata bildirilir.

İş sahibinin adresine gönderilecek yazıların tebliğ edilememesinden veya adres değişikliklerinin bildirilmemesinden doğan sorumluluk iş sahibine aittir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Büronun görevleri

Madde 176. — Adli müzaharet bürosu, adli müzaharet temin için lüzumlu işlemleri yapmak, yardım isteminin kabulü halinde davayı takibetmek ve neticelendirmek, umumiyetle muhakeme veya diğer takip işlerinin gerektirdiği masrafları ödemekten kısmen veya tamamen âciz olanların mahkemeler ve adliye daireleri ile diğer mercilerdeki işlerini takibetmekle yükümlüdür.

Hukuk Usulü Muhakemeîeri Kanununun adli müzaharet hakkındaki hükümleri saklıdır.

Adli müzaharet için delil gösterme zorunluğu

Madde 177. — Adli müzaharet isteminde haklı olduklarına dair delil göstermiyenlere yardım edilemez.

Yardım isteğinin reddi halinde alâkalı, yazı veya sözle baro başkanına başvurabilir. Baro başkanının vereceği karar kesindir

Gider ve gelir

Madde 178. — Adli müzaharet bürolarının gider ve geliri baro bütçesinin ayrı bir faslında gösterilir. Bu fasılda kalan gelir fazlasının sonraki yıla aynen nakli mecburidir.

İl veya belediye bütçelerinden veya hayır müesseselerinden baroya tahsis edilen yardımlar ile baro lehinde yapılan her türlü te-berrulardan tahsis mahalli gösterilmeyenler bu faslın gelir kısmına ilâve edilir.

Adli müzaharete memur avukat istihsal eylediği ücretinin yüzde yirmisini ve büronun yardımından faydalanan kimse avukat ücretinden başka faydalandığı kısmın yüzde onunu baroya ödemeye mecburdur. Şu kadar ki, adli müzaharete nail olanın tediye edeceği meblâğ asgari tarîfeden aşağı olamaz.

Yıllık çalışma raporu

Madde 179. — Adli müzaharet bürosunun yönetme ve denetlemeye memur edilen avukat veya avukatlar, büronun senelik çalışmasını bir raporla yönetim kuruluna bildirirler.

Yönetim kurulu büroda çalışmış olanlara ikramiye dağıtılmasına karar verebilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

ONİKİNCİ KISIM

ADLÎ MÜZAHARET

Adli müzaharet bürosu

Madde 176. — Asliye mahkemesi bulunan her yerde baro yönetim kurulu tarafından tâyin kılınan bir avukatın gözetim ve denetimi altında bir adlî müzaharet bürosu kurulur.

Avukat sayısı beşten aşağı olan yerlerde bu zorunluluk yoktur.

Büronun açılması

Madde 177. — Adli müzaharet bürosunda sürekli şekilde çalışacak stajiyer ve ücretli memurların tâyini ve büroda görev alacak avukatlara ait sıra defterinin düzenlenmesi baro yönetim kuruluna aittir.

Büronun görevleri ve adlî müzaharete memur avukat

Madde 178. — Adli müzaharet bürosu, adlî müzaharet sağlanması için gerekli işlemleri yapmak, yardım isteminin kabulü halinde davayı takibetmek ve sonuçlandırmak, genellikle muhakeme veya diğer takip işlerinin gerektirdiği giderleri ödemekten kısmen veya tamamen aciz olanları mahkemeler ve adalet daireleri ile diğer mercilerdeki işlerin takibetmekle yükümlüdürler.

Adli müzaharete memur avukat, o işin tarifede belirtilen ücretini baro kasasına yatırdığı takdirde bu yükümden kurtulur.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun adlî müzaharet hakkındaki hükümleri saklıdır.

Adli müzaharet için delil gösterme zorunluğu

Madde 179. — Adlî müzaharet isteminde haklı olduklarına dair delil göstermeyenlere yardım edilemez.

Yardım isteğinin reddi halinde ilgili, yazı veya sözle baro başkanına başvurabilir. Baro başkanının vereceği karar kesindir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

ONİKİNCİ KISIM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Yönetmeliğin hazırlanması

Madde 180. — Bu kanunda hazırlanması öngörülen yönetmelik Adalet Bakanlığı tarafından yapılır.

Cumhuriyet savcılarına yapılacak tebligat

Madde 181. — Bu kanun gereğince Cumhuriyet savcılarına yapılacak tebligatla ilgili dosyanın da birlikte gönderilmesi şarttır.

Avukatlık kıdemine sayılacak hizmetler

Madde 182. — Dördüncü maddenin birinci fıkrasında sayılan hizmetlerden avukatlığa geçenlerin bu hizmetlerde geçen müddetleri avukatlık kıdemine sayılır.

Davavekilleri hakkında uygulanacak hükümler

Madde 183. — Bu kanunun 57, 58, 59, 60, 61 ve 62 nci maddeleri davavekilleri hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Gelir ve gider

Madde 180. — Adli müzaharet bürolarının gelir ve gideri baro bütçesinin ayrı bir bölümünde gösterilir. Bu bölümden kalan gelir fazlasının sonraki yıla aynen katılması zorunludur.

İl veya belediye bütçelerinden yahut hayır müesseselerinden baroya tahsis edilen yardımlar ile baro lehinde yapılan her türlü bağışlardan tahsis yeri gösterilmeyenler bu bölümün gelir kısmına eklenir.

Adli müzaharete memur avukat, aldığı ücretin yüzde yirmisini ve büronun yardımından yararlanan kimse avukat ücretinden başka yararlandığı kısmın yüzde onunu baroya ödemeye zorunludur. Şu kadar ki, adli müzaharettten yararlananın vereceği meblağ asgari tarifeden aşağı olamaz.

Yıllık çalışma raporu

Madde 181. — Adli müzaharet bürosunu yönetme ve denetleme ile görevlendirilen avukat veya avukatlar, büronun senelik çalışmasını bir raporla yönetim kuruluna bildirirler.

Yönetim kurulu büroda çalışmış olanlara ikramiye dağıtılmasına karar verebilir.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Yönetmelik

Madde 182. — Bu kanunda düzenlenmesi Yönetmeliğe bırakılan hususlar için, Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanacak yönetmelik Adalet Bakanlığınca onaylanarak yürürlüğe konur.

Cumhuriyet Savcılarına yapılacak tebligat

Madde 183. — Bu Kanun gereğince Cumhuriyet Savcılarına yapılacak tebligatta ilgili dosyanın da birlikte gönderilmesi şarttır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 184. — 3499 sayılı Avukatlık Kanunu ile ek ve tadilleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Değiştirilen kanun hükümleri

Madde 185. — 6207 sayılı Avukatlar Yardımlaşma Kanununun 1, 4 ve 5 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. — Her baro merkezinde baro genel kurulu kararı ile (Avukatlar Yardımlaşma Sandığı) kurulabilir.

Sandığa üye olmak isteğe bağlıdır.

Sandıkların kurulmasından maksat, yardıma muhtac oldukları baro yönetim kurullarınca kabul edilen veya yönetmeliklerde gösterilecek müddetle üye olup da ihtiyarlığı, hastalığı yahut mâlûliyeti gibi sebepler yüzünden fiilen çalışamıyacak hale gelerek barolarla ilgisini kesen avukatlar ile meslek faaliyeti yapmakta iken ölen avukatların daha evvelden gösterecekleri kimselere, göstermedikleri takdirde yönetmeliklerde gösterilecek mirasçılarına tesbit olunacak şekil ve miktarda yardımları sağlamak ve tanzim etmektir.

Sandıkların idareleri ile çalışma tarzları ve ikinci maddenin masraflara ait (a) fıkrasında yazılı istihkak şartları, nisbetleri, miktarları ve ikinci maddenin 1 nci fıkrasının (b) ve (c) bendleriyle 4 ncü maddenin 2 nci fıkrasında yazılı iştirak hisselerini ödemiyelemler hakkında uygulanacak esaslar baro yönetim kurulları tarafından hazırlanıp genel kurullarca kabul edilen yönetmeliklerde gösterilir.

Sandıkların idare ve temsili baro yönetim kurullarına aittir.

Madde 4. — Yardımlaşma sandığına üye olmıyan avukatlarla, adli müzaherete nail olan kimselerin vekâletini alan avukatlar üçüncü madde hükmünden ayrıktırlar.

Yardımlaşma sandığına üye olan avukatlar ikinci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bendlerinde gösterilen duhuliyeye ve aidattan başka yönetmeliklerde tesbit edilecek maktu aylık iştirak hissesi de verirler.

Madde 5. — Pul bedelini müvekkilinden aldığı sabit olan veya 3 ncü maddenin 2 nci fıkrası hükmüne aykırı olarak merciince mü-

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Avukatlık kıdemine sayılacak hizmetler

Madde 184. — Dördüncü maddenin birinci fıkrasında sayılan hizmetlerden avukathğa geçenlerin bu hizmetlerde geçen süreleri avukatlık kıdemine sayılır.

Davavekilleri hakkında uygulanacak hüküm

Madde 185. — Bu kanunun ikinci, dördüncü, beşinci, yedinci, sekizinci ve dokuzuncu kısmı ile 65 nci maddesi dışında kalan hükümleri davavekilleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Baro giriş ve yıllık kesenekleri davavekillerinden alınmaz.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

nasip bir mehil tâyin suretiyle yapılan ihtara rağmen pul mükellefiyetini ifa veya ikmal etmiyen avukattan baro disiplin kurulu kararı ile ilk defasında (50) ve her tekerrüründe (100) lira para cezası alınır ve Avukatlık Kanununun 121 nci maddesine tahsil edilerek sandığa irat kaydolunur.

1086 sayılı Kanunun değiştirilen hükmü

Madde 186. — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 61. — Davaya vekâlet deruhde etmesine kanunen imkân bulunmıyan vekil mahkemeye kabul olunamaz. Bu takdirde, mahkemeye kabul edilmıyen vekilin müvekkiline, keyfiyetten bahisle, bir defaya mahsus olmak üzere re'sen davetiye gönderilir.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Geçici Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına tabi olan veya 17 Temmuz 1964 gün ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun kapsamına girenler dışındaki avukatların Sosyal Sigortalardan faydalanmalarını sağlayacak olan hükümler, bu konu için hazırlanacak özel bir kanunla veya diğer serbest meslek sahiplerini de kapsamına alacak bir kanunla düzenlenir.

Yukarıki fıkrada sözü geçen kanunların hazırlanmasında Türkiye Barolar Birliğinin mütalâası de göz önünde tutulur.

Birinci fıkrada gösterilen kanunlar yürürlüğe girinceye kadar aşağıdaki geçici 2 ve 3 nci maddeler uygulanır.

Geçici Madde 2. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına tabi olmıyan ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun kapsamı dışında kalan avukatlar, Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesinde gösterilen topluluk sigortasına girmeye mecburdurlar. Topluluk sigortası, (iş kazaları ve meslek hastalıkları), (hastalık), (analık) ve (mâlûllük, yaşlılık ve ölüm) sigortalarının hepsine şâmindir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi gereğince barolarla Sosyal Sigortalar Krumu arasında yapılacak sözleşmelere esas teşkil eden bir tip sözleşme, bu kanunun geçici 6 ncı maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğinin yapacağı ilk toplantıyı takibeden üç ay içinde Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Bir-

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Topluluk Sigortasına girmeleri mutlak şekilde zorunlu olanlar

Madde 186. — 188 nci maddede yazılı olanlar dışında kalan avukatların 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesinde gösterilen «Topluluk Sigortasına» girmeleri zorunludur. Ancak, bu zorunluluk (Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası) bakımından olup, (iş kazaları ve meslek hastalıkları), (hastalık) ve (analık) sigortalarına girmek avukatın isteğine bağlıdır.

Topluluk Sigortasına girme zorunluğu şarta bağlı olanlar

Madde 187. — Geçici 2 nci maddenin kapsamına giren avukatlar, T.C. Emekli Sandığına borçlanma haklarını aynı maddede gösterilen süre içinde kullanmadıkları takdirde, 186 ncı madde uyarınca Topluluk Sigortasına girmek zorunluğundadırlar.

Topluluk Sigortasına giremeyenler

Madde 188. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına tabi bir memuriyette çalışmakta olanlar ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girenler (Aynı Kanunun 85 ncı maddesindeki isteğe bağlı sigortadan faydalananlar dâhil) ve geçici 2 nci maddedeki borçlanma hakkından faydalananlar 186 ncı madde uyarınca Topluluk Sigortasına giremezler.

Topluluk Sigortasına girmeleri isteklerine bağlı olanlar

Madde 189. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığından emeklilik veya mâlûllük (âdi mâlûllük veya vazife yahut harb mâlûllüğü) aylığı almakta olanlara, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre mâlûllük ve Yaşlılık Sigortasından faydalanmış bulunanlar ve aynı kanunun geçici 20 ncı maddesindeki şartlara uygun olarak faaliyette bulunan sandıklara tâbi personelin 186 ncı madde uyarınca Topluluk Sigortasına girmeleri isteklerine bağlıdır.

Prim borcunu ödememenin sonuçları

Madde 190. — Topluluk Sigortası primlerini, topluluk sözleşmesinde gösterilen zamanda ödemeyen avukatın adı baro yönetim ku-

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

liği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak görüşmelerle tesbit edilir. Hazırlanan tip sözleşme, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından, bir hafta içinde bütün harolara gönderilir. Topluluk sigortasına girmeye mecbur olan avukatların bağlı buldukları barolar, tip sözleşmeye göre topluluk sigortası sözleşmesi yapmak üzere tip sözleşmenin baroya gelişı tarihinden itibaren iki ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna başvururlar. Sözleşmeler, baronun başvurma tarihinden itibaren en geç üç ay içinde yürürlüğe konur.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

rulunun kararıyle, birikmiş prim borcunu, sözleşmedeki şartlar dairesinde ödeyinceye kadar, baro levhasından silinir ve durum ilgili yerlere bildirilir.

Topluluk Sigortası primini ödememenin sonuçları, prim borçlusu avukatın şahsına münhasır olup, bu sonuçların aynı Topluluk Sigortası Sözleşmesine katılmış olan diğer sigortalılara veya baroya sirayeti hakkında bir hüküm sözleşmeye konulamaz.

Tip sözleşmenin hazırlanması ve Topluluk Sigortasına giriş

Madde 191. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi gereğince barolarla Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak sözleşmelere esas teşkil eden bir tip sözleşme, bu kanunun geçici 6 ncı maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğinin yapacağı ilk toplantıyı takibeden üç ay içinde. Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak görüşmelerle tesbit edilir. Hazırlanan tip sözleşme, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından, bir hafta içinde bütün barolara gönderilir. Topluluk sigortasına girmeye mecbur olan avukatların bağlı buldukları barolar, tip sözleşmeye göre topluluk sigortası sözleşmesi yapmak üzere tip sözleşmenin baroya gelişi tarihinden itibaren iki ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna başvururlar. Sözleşmeler, baronun başvurma tarihinden itibaren en geç üç ay içinde yürürlüğe konur.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 192. — 3499 sayılı Avukatlık Kanunu ile ek ve tadilleri, Geçici 7 nci madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, yürürlükten kaldırılmıştır.

Değiştirilen kanun hükümleri hakkında

Madde 193. — 6207 sayılı Avukatlar Yardımlaşma Kanununun 1, 4 ve 5 ncı maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 1. — Her baro merkezinde Baro Genel Kurulu kararıyle (Avukatlar Yardımlaşma Sandığı) kurulabilir.

Sandığa üye olmak isteğe bağlıdır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Geçici Madde 3. — Geçici 2 nci maddeye göre, toplu sigortaya tabi olacak avukatlar hakkında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 8 nci maddesinin (A) ve (B) bendleri yerine aşağıdaki hükümler uygulanır.

A) Topluluk sigortasına tabi oldukları tarihte, otuz yaşını geçmiş bulunan kadın ve otuzbeş yaşını geçmiş bulunan erkek avukatlardan, kadın iseler 55, erkek iseler 60 yaşını doldurmakla beraber Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesinde yazılı şartları yerine getirmediüklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamıyan ve :

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde en az yetmiş ay baro levhasında kayıtlı avukat olduklarını tevsik eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl en az 7 ay sigorta primi ödemiş olan,

c) En az 5 yıl sigortalı bulunan avukatlara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi Sosyal Sigortalar Kanununun 61 nci maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Sandıkların kurulmasından amaç, yardıma muhtaç oldukları baro yönetim kurullarınca kabul edilen veya yönetmeliklerde gösterilecek süre ile üye olup da ihtiyarlığı, hastalığı yahut mâlûliyeti gibi sebepler yüzünden fiilen çalışamayacak hale gelerek barolarla ilgisini kesen avukatlar ile avukatlık yapmakta iken ölenlerin daha evvelden gösterilecekleri kimselere, göstermedikleri takdirde yönetmeliklerde gösterilecek mirasçılarına tesbit olunacak şekil ve miktarda yardımları sağlamak ve düzenlemektir.

Sandıkların idareleri ile çalışma tarzları ve 2 nci maddenin giderlere ait (a) fıkrasında yazılı istihkak şartları, oranları, miktarları ve 2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bendleri ile 4 ncü maddenin ikinci fıkrasında yazılı duhuliye, aidat ve katılma paylarını ödemiyenler hakkında uygulanacak esaslar baro yönetim kurulları tarafından hazırlanıp, genel kurullarca kabul edilen yönetmeliklerde gösterilir.

Sandıkların idare ve temsili baro yönetim kurullarına aittir.

Madde 4. — Yardımlaşma Sandığına üye olmayan avukatlarla, adli müzaharete nail olan kimselerin vekâletini alan avukatlar üçüncü madde hükmünden ayırırlar.

Yardımlaşma Sandığına üye olan avukatlar ikinci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bendlerinde gösterilen duhuliye ve aidattan başka, yönetmeliklerde tesbit edilecek maktu aylık katılma payı da verirler.

Madde 5. — Pul bedelini müvekkilinden aldığı sabit olan veya üçüncü maddenin birinci fıkrası hükmüne aykırı olarak merciince uygun bir mehil tâyini suretiyle yapılan ihtara rağmen pul yükümlülüğünü yerine getirmiyen veya tamamlamıyan avukattan Baro Disiplin Kurulu kararı ile ilk defasında (50) ve her tekerrüründe (100) lira para cezası alınır ve Avukatlık Kanununun 162 nci maddesi gereğince tahsil edilerek Sandığa gelir kaydolunur.

1086 sayılı Kanunun değiştirilen hükmü

Madde 194. — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 61. — Davaya vekâlet deruhde etmesine kanunen imkân bulunmıyan vekil mahkemeye kabul olunamaz. Bu takdirde, mah-

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

(a) bendinde sözü geçen avukatlık süresi, avukatların sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde ilgili barolardan alınarak Sosyal Sigortalar Kurumuna verilecek belgelerle tesbit edilir.

Barolar bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalı avukatların ilgili baro yönetim kurulu başkan ve üyelerinden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Avukatlık süresini gösteren belgelerin gerçeğe uymadığı bir hükümle tesbit edildiği takdirde gerek bunu düzenleyenler, gerekse ilgili sigortalılar, Sosyal Sigortalar Kurumunun bu yüzden uğrayacağı zararları yüzde elli fazlasıyla ve kanuni faiziyle birlikte adı geçen kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında ayrıca ceza kovuşturması da yapılır.

B) Topluluk sigortasına tabi oldukları tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek avukatlardan, 50 yaşını doldurup, erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesinde yazılı şartları yerine getirmediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamıyanlara (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, Sosyal Sigortalar Kanununun 61 ncı maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

kemeye kabul edilmeyen vekilin müvekkiline, keyfiyetten bahisle, bir defaya mahsus olmak üzere re'sen davetiye gönderilir.

14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Sevlet Memurları Kanununa eklenen madde

Madde 195. — 14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

Ek Madde 1. — Avukatlık Kanunu gereğince topluluk sigortasına girmiş olan ve primlerini zamanında ödemek suretiyle sigortalılığı devam eden bir avukat, T.C. Emekli Sandığına tabi bir memuriyete atandığında, sigortalılığına esas alınan avukatlık süresinin üçte ikisi memuriyet kıdemine sayılır.

14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen geçici madde

Madde 196. — 14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 25. — Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bu kanunun kapsamındaki bir memuriyette bulunanların, memuriyetten önce T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına da girmeden avukatlıkta geçirdikleri fiilî hizmet sürelerinin üçte ikisi memuriyet kıdemlerine sayılır.

22.4.1962 tarih ve 44 sayılı Kanuna eklenen madde

Madde 197. — 22.4.1962 tarih ve 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

Ek Madde 4. — Avukatlık Kanunu gereğince topluluk sigortasına girmiş olan ve primlerini zamanında ödemek suretiyle sigortalılığı devam eden bir avukatın, bu kanunun 3 ncü maddesinin (c) bendinde nitelikleri gösterilenler arasından Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilmesi halinde, sigortalılığa esas alınan avukatlık süresinin üçte ikisi memuriyet kıdemine sayılır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Geçici Madde 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Avukatlık Yardımlaşma Sandığında üye bulunan avukatlar, kayıtlı buldukları baroya müracaat ederek Sandıktaki kayıtlarının silinmesini talebedebilirler.

Yukarıdaki fıkra gereğince, Sandıktan kayıtları silinen avukatların sandıktaki alacaklarının üyelik süresi ve sandık mevcuduna göre kendilerine ödenmesi şekli, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde ilgili Baro Yönetim Kurulu tarafından hazırlanıp, Baro Genel Kurulunca kabul edilen bir yönetmelikle tesbit edilir.

Geçici Madde 5. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte staja başlamış olup da henüz bitirmemiş olanlar, bu kanunun staj hükümlerine tabi değildirler.

Geçici Madde 6. — Ankara Baro Başkanı, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde Ankara'da toplanıp Türkiye Barolar Birliği Başkanı ile Birlik Yönetim Kurulu, Birlik Yüksek ve toplantı yer, gün ve saatini toplantı gününden en az bir ay önce Barolara bildirir. Belirtilen günde toplantıyı açarak yerini en yaşlı delegeye bırakır.

Geçici Madde 7. — 708 sayılı Kanunun 2 nci ve 7 nci maddelerinde ve 2573 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde yazılı mülâzemet müddetini bu kanunun meriyeti tarihinde ikmal etmiş olanlar 3 ncü maddenin (a), (b) ve (e) bendlerinde ve 5 nci maddede gösterilen şartları haiz oldukları takdirde baroya kayıt ve kabul olunurlar.

Bu kanunun uygulanmasında medresetülkuzat ve nüvab mektebi mezunları hukuk mezunu sayılır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

22.4.1962 tarih ve 44 sayılı Kanuna eklenen geçici madde

Madde 198. — 22.4.1962 tarih ve 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 8. — Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Anayasa Mahkemesi üyeliğinde bulunanlardan bu kanunun 3 ncü maddesinin (c) bendinde nitelikleri gösterilenler arasından üyeliğe seçilmiş olanların, üyelikten önce T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına da girmeden avukatlıkta geçirdikleri fiilî hizmet sürelerinin üçte ikisi memuriyet kıdemlerine sayılır.

Geçici Madde 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kadınsa 30, erkekse 35 yaşını doldurmuş olup avukatlık ruhsatnamesine sahip bulunan ve bu kanun hükümleri gereğince topluluk sigortasına girmiş olan avukatlardan ölümleri tarihinde Sosyal Sigortalar Kanununun 66 ncı maddesindeki şartları yerine getirmemiş olanların hak sahibi kimseleri ile bu avukatlardan kadın iseler 55, erkek iseler 60 yaşını dolduran veya 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve Sosyal Sigortalar Kanununun 54 ve 60 ncı maddelerinde yazılı şartları yerine getiremediklerinden malûllük veya yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayanlara, Topluluk sigortasının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde ilgili avukatın en az 70 ay baro levhasında kayıtlı olduğu tevsik edilmek şartıyla, son defa ödediği prime esas teşkil eden aylık gelir tutarı üzerinden ölüm veya malûllük yahut yaşlılık sigortası yardımı yapılır.

Şu kadar ki, birinci fıkra gereğince ölüm veya malûllük yahut yaşlılık sigortası yardımına hak kazanılan tarihte sigortalı avukatın ceman 35 ay topluluk sigortası primi ödememiş olması halinde, eksik kalan primleri ödenen son prim esas alınarak mahsubedilir. Mahsup, her ayın ölüm veya malûllük yahut yaşlılık sigortası yardımlarından bir aylık prim çıkarıldıktan sonra kalanın hak sahiplerine ödenmesi suretiyle yapılır.

Birinci fıkradaki en az 70 aylık fiilî avukatlık süresi, avukatların sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde ilgili barolardan alınarak Sosyal Sigortalar Kurumuna verilecek belgelerle tesbit edilir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Geçici Madde 8. — Gerek 3499 sayılı Kanun ve gerekse bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra dava vekâleti ruhsatnamesi ile 708 sayılı Kanunun 5 nci maddesine dayanılarak avukatlık ruhsatnamesi verilmez.

Ancak, Hukuk Fakültesi veya mektebinden mezun olmadıkları halde 3499 sayılı Kanunun yürürlüğünden evvel hâkimlik veya savcılık sınıflarında, 3499 sayılı Kanunun yürürlüğünden evvel veya sonraki görev sürelerinin yekûnu 4 seneye balığ olanlara 3 ncü maddenin (b) ve (c) bendlerindeki kayıtlardan varestede tutulmak şartıyla Avukatlık ruhsatnamesi verilir. Sicilleri itibariyle görevlerinden çıkarılmış olanlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Barolar bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalı avukatların ilgili baro yönetim kurulu başkan ve üyelerinden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Avukatlık süresini gösteren belgelerin gerçeğe uymadığı bir hükmle tesbit edildiği takdirde gerek bunu düzenliyenler, gerekse ilgili sigortalılar, Sosyal Sigortalar Kurumunun bu yüzden uğrayacağı zararları yüzde elli fazlasıyla ve kanunî faiziyle birlikte adı geçen kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında ayrıca ceza kovuşturması da yapılır.

Birinci fıkranın uygulanmasında, Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesinin (B) bendindeki 150 günlük yıllık asgarî prim ödeme süresi, avukatlar bakımından 5 ay, aynı Kanunun 54 ncü maddesinin (b) bendi ile 66 ncı maddesinin (d) bendlerindeki 150 günlük yıllık asgarî prim ödeme süresi avukatlar bakımından 5 ay, ve 1.800 günlük toplam prim ödeme süresi 60 ay olarak hesaplanır.

Geçici Madde 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce T. C. Emekli Sandığına tabi bir memuriyetten ayrılmış olup bu kanun gereğince topluluk sigortasına girmek zorunluğunda bulunan avukatlardan, memuriyette yirmi hizmet yılını doldurmuş olup,

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Geçici Madde 9. — a) 3499 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte davavekâleti ruhsatnamesini haiz olanlar beş avukat bulunmayan yerlerde vekâlet icra edebilirler.

b) Dava vekilleri yukarıki fıkrada yazılı yerlerde avukatlara ait hak ve vazifeleri o yerde bulunan en yüksek dereceli hâkimin gözetim ve denetimi altında kullanır ve ifa ederler. Bu kanunda yazılı disiplin cezaları re'sen veya mahallî Cumhuriyet Savcısının talebi yahut şikâyet üzerine bu hâkim tarafından tatbik olunur.

Bunlardan işten veya meslekten çıkarma cezaları ile disiplin kovuşturmasına mahal olmadığına dair verilen karar aleyhine tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde Cumhuriyet Savcısı veya alâkalı davavekilî en yakın ağır ceza mahkemesine itiraz edebilirler.

İtiraz evrak üzerinde tetkik edilerek karara bağlanır.

Mahkemelerce verilecek kararlar kesindir.

Alâkalı dava vekilinin savunması alınmadıkça disiplin cezası verilemez.

10 ncu kısım bu maddeye aykırı olmıyan hükümleri davavekîlleri hakkında da uygulanır.

c) Adalet komisyonları bölgeleri dahilinde iş görmek isteyen davavekîllerin listelerini çalışacakları mahkemelerin yargı sınırları itibariyle ayrı ayrı olmak üzere tanzim ederek Adalet Bakanlığına gönderirler.

Listeye kaydı icra edilmeyenler Adalet Bakanlığına başvurabilirler. Bakanlığın vereceği karar kesindir.

Geçici Madde 10. — 3499 sayılı Kanunla ek ve değişikliklerine göre teşekkül etmiş olan barolar bu kanun hükümlerine göre vazifelerine devam ederler.

Geçici Madde 11. — Asgari ücret tarifesi, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih takibeden altı ay içerisinde yapılır ve yeni tarife tasdik edilinceye kadar eski tarife uygulanır.

Geçici Madde 12. — Birlik yüksek disiplin kurulu seçilinceye kadar, avukatlık haysiyet divanındaki dosyalar, bu kurula devredilmek üzere Ankara baro başkanlığınca teslim alınır.

Geçici Madde 13. — Yargı mercileri, Cumhuriyet savcılıkları, icra memurlukları nezdinde başkâtiplik, zabıt kâtipliği zabıt kâtibi muavinliği yahut icra memurluğu veya yardımcılığı görevlerinden birini en az dört sene süre ile yapmış şahıslar, bu kanunun üçüncü

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

emeklilik veya mâlûllük (adi malûllük veya vazife veya harp malûllüğü) aylığı almakta olmıyan ve kesenekleri de kendilerine iade edilmiş bulunanlar, memuriyette son aldıkları maaştan itibaren (bu maaştaki kıdemler hesaba katılmak suretiyle) üç yılda bir terfi esasına göre T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri dairesinde fiilî avukatlık süreleri için ödemeleri gereken keseneklerin tamamını (kurum hissesi dahil) toptan ödedikleri veya beş yıl içinde 5 eşit taksitle ödemeyi taahhüt ettikleri takdirde, fiilî avukatlık süresi emekliliğe esas olan hizmetlerine ilâve edilir.

Bu madde hükümlerinden faydalanabilmek için, ilgili avukatın, listesine yazılı bulunduğu baronun topluluk sigortasına katıldığı tarihten itibaren üç ay içinde, bu baro aracılığı ile T.C. Emekli Sandığına bir dilekçe ile başvurması zorunludur.

Geçici Madde 3. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte T. C. Emekli Sandığı Kanununa tabi bir memuriyette bulunmakta olan avukatlardan, memuriyetten önce Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına girmeden ve T. C. Emekli Sandığı Kanununa da tabi olmadan avukatlık yapmış olanların bu fiilî avukatlık süreleri, münhasıran memuriyetteki son maaşları üzerinden hesaplanmak şartıyla geçici 2 nci madde uyarınca borçlanmaları şartıyla, emekliliğe esas hizmetlerine eklenir.

Bu madde hükmünden faydalanmak için, ilgili avukatın, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yazılı olarak başvurması şarttır.

Geçici Madde 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, T. C. Emekli Sandığı Kanununa tabi bir memuriyette bulunmakta olan avukatlardan, memuriyetten önce Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girmeden ve T. C. Emekli Sandığına da tabi olmadan avukatlıkta ve ondan önce de T. C. Emekli Sandığına tabi bir memuriyette bulunmuş olanların, T. C. Emekli Sandığına tabi oldukları iki devre arasında geçen fiilî avukatlık süreleri, buldukları memuriyette halen aldıkları maaşları üzerinden, geçici 2 nci madde hükmü gereğince borçlanmaları şartıyla, emekliliğe esas hizmetlerine eklenir.

Geçici 3 ncü maddenin son fıkrası hükmü, bu halde de uygulanır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

maddesi uyarınca avukatlık meslekine kabul için aranılan tahsil ve staj dışındaki şartları haiz olurlar ve beşinci maddede yazılı mâni haller kendilerinde mevcut bulunmazsa, en aşağı üç avukat veya davavekili olmıyan bir yerde, o yerin bağı olduğu baroca tutulan listeye kaydolanmak şartıyla munhasıran o yerin hukuk mahkemeleri ve icra ve iflâs dairelerinde dava ve iş takibedebilirler.

Bu şahıslar, münhasıran vekâlet görevini ifa edebilecekleri yerde, listeye kayıt tarihinden itibaren üç ay içinde bir büro tesis etmeye mecburdurlar, bu mecburiyete riayet etmiyenlerin kayıtları silinir.

Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten evvel, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesinin son fıkrası gereğince vekâlet görevini ifa edenler, geçmiş adalet hizmetine ait şartta bakılmaksızın birinci fıkrada yazılı diğer şartları haiz oldukları takdirde, o yerin bağı bulunduğu baroca tutulan listeye kaydolanmak suretiyle, münhasıran o yerdeki hukuk mahkemeleri ve icra ve iflâs dairelerinde vekâlet görevini ifaya devam ederler. Ancak listeden her hangi bir suretle kaydı silinenler, birinci fıkrada yazılı şartların tamamını iktisabetmedikçe bir daha listeye kaydolanmazlar. Bu şahıslar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde listeye kayıt için başvurmaya ve kayıt tarihinden itibaren üç ay içinde bir büro tesis etmeye mecburdurlar. Aksi takdirde listeye kayıtları yapılmaz, yapılmış kayıt varsa silinir.

Yukardaki fıkralara uygun şekilde vekâlet görevini ifa etmek hakkı, o yerde avukat veya davavekilleri sayısının üçü bulması halinde kendiliğinden sona erer; sona erme tarihinden itibaren üç ay içinde, ilgili şahsın aynı baro bölgesi içinde üç avukat veya davavekili bulunmıyan başka bir yere naklederek büro halinde, listedeki kaydı, nakledilen yer işaret edilmek suretiyle devam eder. Belli süre içinde nakil yapılmamışsa listedeki kayıt baroca silinir.

Listeye kayıt için vâkı başvurma halinde, barolar, bu talebin kabul veya reddine dair kararlarını bir ay içinde vermeye mecburdurlar. Bu süre içinde karar verilmezse talep reddolunmuş sayılır. Listeye kayıt kararı kesindir. Belli süre içinde karar verilmez yahut ret kararı verilir ise, ilgili şahıs, karar verilmemiş ise bir ayın hitamından veya ret kararının tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde Adalet Bakanlığına itiraz edebilir. Bakanlığın kararı kesin olup,

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Geçici Madde 5. — Geçici 3 ncü maddenin kapsamına giren avukatların, bu madde uyarınca T. C. Emekli Sandığına borçlanmalarına esas teşkil eden avukatlık hizmetlerinden önce Sosyal Sigortalar Kurumuna tabi olarak geçen hizmetleri de mevcutsa, Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı bu hizmetleri 5.1.1961 tarih ve 228 sayılı Kanunun aylık bağlanmasına ilişkin esasları dairesinde, T. C. Emekli Sandığındaki hizmetleri ile birleştirilir.

Bu maddeden faydalanmak isteyenlerin, T.C. Emekli Sandığına başvurmaları şekli ve süresi hakkında, geçici 4 ncü maddenin son fıkrası hükmü kıyasen uygulanır.

Geçici Madde 6. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Avukatlar Yardımlaşma Sandığında üye bulunan avukatlar, levhasına yazılı oldukları baroya müracaat ederek sandıktaki kayıtlarının silinmesini isteyebilirler.

Yukarıki fıkra gereğince Sandıktan kayıtları silinen avukatların sandıktaki alacaklarının, üyelik süresi ve sandık mevcuduna göre kendilerine ödenmesi şekli, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde ilgili baro yönetim kurulu tarafından hazırlanıp baro genel kurulunca onaylanan bir yönetmelikle tesbit edilir.

Geçici Madde 7. — a) Bu kanun yürürlüğe girmeden önce hukuk fakültelerinden mezun olanlar kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde,

b) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte hukuk fakültesinde kayıtlı öğrenci durumunda bulunan ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, altı yıl içinde, hukuk fakültelerinden mezun olanlar, mezuniyet tarihinden itibaren üç yıl içinde,

Avukatlık stajı için başvurdukları takdirde, ilk altı ayı mahkeme, ikinci altı ayı avukat yanında olmak üzere bu kanun hükümleri uyarınca bir yıl staj yaparlar ve bu kanunun 12 nci maddesi, 15 nci maddesinin birinci fıkrası, 23 ncü maddesinin birinci fıkrası, 24 ncü maddesinin son fıkrası ve 26 ncı maddesi hükümleri yerine 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 17 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ve 5178 sayılı Kanunla değişen 19 ncu maddesi hükümleri bunlar hakkında uygulanır. Bunlar, bu kanunun 3 ncü maddesinin (d) bendi ile avukatlık sınavına dair 28, 29, 30, 31, 32 ve 33 ncü maddeleri hükümlerine tabi değildir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

ancak aleyhine baro veya ilgili şahıs tarafından Danıştaya başvurulabilir.

Listenin barolarca ne suretle düzenleneceği, listeye kayıt için vâkı başvurma hakkında yapılacak işlemler, listenin mahkemelere, Cumhuriyet savcılıklarına, icra ve iflâs dairelerine bildirilme tarzı, bu maddeye göre vekâlet görevini ifa edeceklere verilecek yetki belgesinin neleri ihtiva eyliyeceği, listeden kaydın silinmesi şekli, bu maddeye göre vekâlet görevini ifa edeceklere verilecek yetki kanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikte belirtilmiştir.

Geçici 9 ncu maddenin (b) bendi hükmü, bu madde gereğince vekâlet görevini ifa edenler hakkında da uygulanır.

Bu madde, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on sene sonra yürürlükten kalkar.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte avukatlık stajına başlamış olup da, henüz bitirmemiş olanlar hakkında 3499 sayılı Avukatlık Kanununun staj hükümleri ve o kanuna göre hazırlanmış olan yönetmelik uygulanır.

Geçici Madde 8. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce Siyasal Bilgiler okulu veya fakültesinden mezun olup da eksik kalan derslerden hukuk fakültesinden sınav vermiş olanlar, bu kanunun uygulanmasında hukuk fakültesi mezunu sayılırlar.

Geçici Madde 9. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce Yargıtayda hukuk mezunu başkâtip olarak en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlar, 3 ncü maddenin (c) bendindeki kayıttan vâreste tutulurlar.

Geçici Madde 10. — Ankara Baro Başkanı, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde Ankara'da toplanıp Türkiye Barolar Birliği Başkanı ile Birlik Yönetim Kurulu, Birlik Disiplin Kurulu ve Birlik Denetleme Kurulu üyelerini ve yedeklerini seçecek olan ilk genel kurul için delegelerini seçip göndermeleri ve toplantı yer, gün ve saatini, toplantı gününden en az bir ay önce barolara bildirir. Belirtilen günde toplantıyı açarak yerini en yaşlı delegeye bırakır.

Geçici Madde 11. — 708 sayılı Kanunun ikinci ve 7 nci maddelerinde ve 2573 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde yazılı mülâzemet süresini 3499 sayılı Avukatlık Kanununun yürürlüğü tarihinde bitirmiş olanlar 3 ncü maddenin (a), (b) ve (c) bendlerinde ve 5 nci maddede gösterilen şartlara sahib oldukları takdirde baro levhasına yazılırlar.

Bu kanunun uygulanmasında Medresetülkuzat^e ve Nüvâp Mektebi mezunları hukuk mezunu sayılır.

Geçici Madde 12. — Gerek 3499 sayılı Kanun ve gerekse bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra dava vekâleti ruhsatnamesi ile 708 sayılı Kanunun 5 ncı maddesine dayanılarak avukatlık ruhsatnamesi verilemez.

Ancak, hukuk fakültesi veya mektebinden mezun olmadıkları halde 3499 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce hâkimlik veya savcılık sınıflarında, 3499 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce veya sonraki görev sürelerinin toplamı dört yılı doldurmuş olanlara 3 ncü maddenin (b) ve (c) bendlerindeki kayıtlardan vâreste tutulmak şartıyla avukatlık ruhsatnamesi verilir. Sicilleri itibariyle görevlerinden çıkarılmış olanlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Geçici Madde 14. — Bu kanunun yayımı tarihinde hâkim stajı yapmakta olanlardan;

1. Stajın en az bir yılını başarı ile bitirmiş bulunanlar, henüz hâkim ve savcı yardımcılıklarına atanmamış olmaları şartıyla, avukatlık mesleğine kabul bakımından, bu kanunun üçüncü maddesinin (c) bendinde yazılı kayıttan vâreste tutulurlar.

2. Yukardaki bendde gösterilen süreden az staj yapmış olanlar, başarı ile tamamladıkları staj süreleri avukatlık stajında geçmiş sayılmak suretiyle, avukat stajiyerliğine alınırlar ve stajı bu kanun hükümlerine göre tamamlarlar.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Geçici Madde 13. — 3499 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte dava vekâleti ruhsatnamesine sahip olanlar, beş avukat bulunmayan yerlerde vekâlet icra edebilirler. Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce 3499 sayılı Kanunun (muvakkat IV ncü) maddesi uyarınca beş avukat bulunmayan yerlerde davavekilliği yapmakta olanların kazanılmış hakları saklıdır.

Davavekillerinin, mesleklerini icra edebilmeleri için, o yerin bağlı olduğu baroca tutulan bir listeye yazılmaları şarttır. Listeye yazılmak için yapılan başvurma üzerine barolar, istemin kabul veya reddine dair kararlarını bir ay içinde vermek zorundadır. Bu süre içinde karar verilmezse istem reddolunmuş sayılır. Listeye kayıt kararı kesindir. Belli süre içinde karar verilmez yahut ret kararı verilir ise ilgili şahıs, karar verilmemiş ise bir aylık sürenin sonunda, istem reddedilmişse ret kararının tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna itiraz edebilir. Türkiye Barolar Birliğinin kararı Adalet Bakanlığının onaylaması ile kesinleşir.

Listeye yazılma, bu kanunun davavekillerine tanıdığı hak ve yetkilerden faydalanmak ve yükümlere tabi olmak bakımından, baro levhasına yazılmanın sonuçlarını doğurur.

Listenin barolarca nasıl düzenleneceği, listeye yazılmak için yapılacak başvurma hakkındaki işlemler listenin mahkemelere, Cumhuriyet savcılıklarına, icra ve iflâs dairelerine ve diğer resmî mercilere bildirilme tarzı listeden kaydın silinmesi şekli bu kanunun 182 nci maddesinde yazılı yönetmelikte gösterilir.

Geçici Madde 14. — 3499 sayılı Kanunla ek ve değişikliklerine göre kurulmuş olan barolar, bu kanun hükümlerine göre görevlerine devam ederler.

Geçici Madde 15. — 168 nci madde uyarınca hazırlanacak asgari ücret tarifesi, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılır ve yeni tarife yürürlüğe girinceye kadar eski tarife uygulanır.

Geçici Madde 16. — Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu görevine başlayınca kadar, avukatlık haysiyet divanındaki dosyalar, bu kurula devredilmek üzere Ankara Baro Başkanlığınca teslim alınır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kanunun yürürlük tarihi

Madde 187. — Bu kanun yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

Kanunu yürüten makam

Madde 188. — Bu kanunun hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.
20.1.1967

Başbakan S. Demirel	Devlet Bakanı R. Sezgin	Devlet Bakanı K. Ocak	Devlet Bakanı A. F. Alişan
Adalet Bakanı H. Dinçer	Millî Savunma Bakanı A. Topaloğlu	İçişleri Bakanı F. Sükan	Dışişleri Bakanı V. F. Sükan
Maliye Bakanı C. Bilgehan	Millî Eğitim Bakanı O. Dengiz	Bayındırlık Bakanı E. Erdiñ	Ticaret Bakanı S. T. Müftüoğlu
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı E. Somunoğlu	Güm ve Tekel Bakanı İ. Tekin	Tarım Bakanı B. Dağdaş	Ulaştırma B. S. Öztürk
Çalışma Bakanı A. N. Erdem	Sanayi Bakanı M. Turgut	En. ve Ta. Kay. Bakanı İ. Deriner	Turizm ve Ta. B. N. Kürşad
	İmar ve İskân Bakanı H. Menteşeoğlu		Köy İşleri Bakanı S. O. Avcı

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Geçici Madde 17. — Yargı mercileri, Cumhuriyet savcılıkları, icra memurlukları nezdinde başkâtiplik, zabıt kâtipliği, zabıt kâtibî muavinliği yahut icra memurluğu veya yardımcılığı görevlerinden birini en az dört yıl süre ile yapmış olan kimseler, bu kanunun 3 ncü maddesi uyarınca avukatlık meslekine kabul için aranılan tahsil, staj ve sınav dışındaki şartları haiz olurlar ve 5 nci maddede yazılı engeller kendilerinde bulunmazsa, en az üç avukat veya davavekili olmıyan bir yerde, o yerin bağlı olduğu baroca tutulan listeye yazılmak şartıyla, münhasıran o yerin hukuk mahkemeleri ve icra ve iflâs dairelerinde dava ve iş takip edebilirler.

Bu kimseler, münhasıran vekâlet görevini yapabilecekleri yerde, listeye yazılma tarihinden itibaren üç ay içinde bir büro açmak zorundadırlar. Bu zorunluğa uymıyanların adları listeden silinir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 nci maddesinin son fıkrası geçince vekâlet görevini yapanlar, geçmiş adalet hizmetine ait şarta bakılmaksızın, birinci fıkrada yazılı diğer şartlara sahib oldukları takdirde, o yerin bağlı bulunduğu baroca tutulan listeye yazılmak suretiyle, münhasıran o yerdeki hukuk mahkemeleri ve icra ve iflâs dairelerinde vekâlet görevini yapmaya devam ederler. Ancak, listeden her hangi bir suretle adları silinenler, birinci fıkrada yazılı şartların tamamına sahib olmadıkça bir daha listeye yazılamazlar. Bu kimseler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde listeye yazılmak için başvurma ve yazılma tarihinden üç ay içinde bir büro açmak zorundadırlar. Aksi halde listeye yazılmazlar; listeye yazılmışlarsa adları listeden silinir.

Yukardaki fıkralar uyarınca vekâlet görevini yapmak hakkı o yer avukat veya dava vekilleri sayısının üçü bulması halinde kendiliğinden sona erer. Sona erme tarihinden itibaren üç ay içinde, ilgili şahsın aynı baro bölgesi içinde üç avukat veya davavekili bulunmıyan başka bir yere naklederek büro açması halinde, listedeki kaydı, nakledilen yer işaret edilmek suretiyle devam eder. Belli süre içinde nakil yapılmamışsa ilgilinin adı baroca listeden silinir.

Geçici 13 ncü maddenin listeye yazılma için yapılacak başvurma ile ilgili ikinci fıkrası hükmü bu kimseler hakkında da kıyasen uygulanır.

Listeyle ilgili olup, geçici 13 ncü maddenin son fıkrasında gösterilen hususlar ve bu maddeye göre vekâlet görevini ifa edeceklere

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

verilecek yetki belgesinin neleri ihtiva edileceği 182 nci maddede yazılı yönetmelikte gösterilir.

Bu kanunun ikinci, dördüncü, beşinci, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onbirinci ve onikinci kısmı ile 49, 57, 58, 59, 60, 61, 62 ve 65 nci maddeleri dışında kalan hükümleri bu maddenin kapsamına giren kimseler hakkında da kıyasen uygulanır.

Baro giriş ve yıllık kesenekleri bu maddenin kapsamına giren kimselerden alınmaz.

Bu madde, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 10 sene sonra yürürlükten kalkar.

Kanunun yürürlük tarihi

Madde 199. — Bu kanun yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

Kanunu yürüten makam

Madde 200. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**506 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR KANUNUNUN BAZI
MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNA BAZI
MADDELER EKLENMESİNE DAİR KANUN (*)**

Kanun No. : 1186

Kabul tarihi : 23.10.1969

Madde 19. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki ek madde ilâve edilmiştir :

Ek Madde — 1136 sayılı Avukatlık Kanununda Sosyal Sigortalılarla ilgilendirilenler hakkında da 506 sayılı Kanunla bu kanun hükümleri uygulanır.

Madde 22. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 1 inci maddesinin bu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 23. — Bu kanun 1. Mart. 1969 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

(*) R.G. 3. Kasım. 1969 - 13341

19. MART. 1969 GÜNLÜ VE 1136 SAYILI AVUKATLIK KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ, KANUNA BAZI MADDELER EKLENMESİNE VE BAZI KANUN MADDELERİNİN KALDIRILMASINA İLİŞKİN 26. ŞUBAT. 1970 GÜNLÜ VE 1238 SAYILI KANUNUN GEREKÇESİ

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA (*)

19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi, bu kanununun 186. ncı maddesine bir fıkra ve kanuna bir geçici madde eklenmesi ve bu kanunla 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı, 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı kanunların bazı maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifi, gerekçe ile birlikte sunulmuştur.

Gereğini saygı ile arz ederim.

Diyarbakır
Behzat Eğilli

Sivas
Vahit Bozatlı

İçel
Mazhar Arıkan

Ordu
Orhan Vural

Kars
Kemal Kaya

I — Birinci maddenin değişikliği teklif edilen maddelerin sırasına göre gerekçesi :

GEREKÇE

Madde 16. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16 ncı maddesinde yer alan (stajın devamlılığına engel işleri) ibaresi, kanunun Millet Meclisi Genel Kurulundaki görüşmeleri sırasında verilen bir önerge ile metne ilâve edilmiştir. Stajiyer ve avukat olabilme şartlarının ayniyet arz etmesi kanunun sistemi icabı olduğu gibi, hangi işlerin stajın devamlılığına engel teşkil etmeyeceğini tesbit keyfiyeti de uygulamada büyük zorluklar doğuracaktır. Maddenin bu şekliyle uygulanması halinde meselâ bir milletvekilinin avukatlık etmesi mümkün iken, staj yapmasına imkân tanınmaması ihtimal dahilindedir. Bu mahzurlu durumu bertaraf etmek için mezkûr ibarenin metinden çıkarılması ve maddenin üçün-

(*) Millet Meclisi Tutanak Dergisi, Dönem : 3, Toplantı : 1, S. Sayısı : 45

cü maddenin (f) bendine atıf yapan kısmının da metne alınmaması gerekli görülmüştür.

Madde 90. — Avukatlık Kanunu yürürlüğe girdikten sonra yapılan baro seçimlerinde, 90 ncı maddenin birinci fıkrasındaki asgari kıdem şartının bazı güçlülere sebeb olduğu ve bu şarta uygun aday bulunmaması sebebiyle bazı barolarda seçimin yapılamaması durumu ile karşılaşıldığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, en az on yıl kıdemi olan aday bulunmaması halinde daha az kıdemlilerin de seçimine imkân tanıyan hükümlerin de maddeye ilâvesi maksadiyle bu değişiklik teklif edilmiş bulunmaktadır.

Madde 104. — Bu maddede 90 ncı maddenin 2 ve mütaakıp fıkralarına atıf yapılmakta ise de, disiplin kurulu üyelerinin meslek kıdemi noktasından 90 ncı maddenin birinci fıkrasına da atıf yapmak zorunlu bulunduğundan, maddenin birinci fıkrası 90 ncı maddenin tamamına atıf yapar şekilde yeniden kaleme alınmıştır.

Madde 108. — Maddenin birinci fıkrasında denetçiler için yedek üye seçimine dair bir hüküm mevcut değildir. Asillerin engeli halinde denetleme işinin aksamaması bakımından, aynı sayıda da yedek denetçi seçilmesini mümkün kılan bir hüküm birinci fıkraya eklenmiştir.

İkinci fıkrada yapılan değişikliğin gerekçesi 104 ncü maddenin birinci fıkrasındaki değişikliğin gerekçesiyle aynıdır.

Madde 188. — Avukatlık Kanununun topluluk sigortasına girmeieri isteklerine bağlı olan kimseleri gösteren 189 ncu maddesi, kanunun yayımlanmasından sonra ilgili çevrelerden büyük tenkidlere mâruz kalmış ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun Yasama Meclisindeki görüşmeleri sırasında da gerek Hükümet, gerekse Geçici Komisyon yetkilileri tarafından sosyal sigorta prensiplerine aykırı bir hüküm olarak nitelendirilmiştir. Avukatlara bu kanunla tanınan sosyal sigorta hakkını gölgelendirir bir nitelik taşıdığı anlaşılan söz konusu hükmün ilgası hususu teklifimizin ilgili maddesinde öngörülmekle, bu maddenin kapsamına giren kişilerin, topluluk sigortasına giremeyenleri gösteren 188 nci maddeye dahil edilmesi suretiyle maddenin yeniden kaleme alınması gerekmiştir.

Madde 195. — Avukatlık Kanununun 195 nci maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen madde, serbest avukatlıkta geçen sürenin üçte ikisinin sadece 657 sayılı Kanunun kapsamına giren bir memuriyete atanma halinde memuriyet kıdemine sayılmasına imkân vermektedir.

Maddenin uygulanmasında, 657 sayılı Kanunun kapsamına girmemekle beraber, emekliliğe tabi görevlerde çalışan diğer kimselerin de bu imkândan faydalandırılmaları, eşitlik ve hakkaniyet icabı olarak zorunlu görüldüğünden, maddenin kapsamının sözü geçen kimseleri de içine alacak şekilde genişletilmesi gerekli bulunmuştur.

Geçici madde 1. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun getirdiği en önemli yeniliklerden biri avukatların sosyal sigorta ile ilgilendirilmiş bulunmasıdır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesinde yer alan topluluk sigortasına girmeyi avukatlar için zorunlu kılan bu sistem, bugüne kadar gerçek anlamda sosyal güvenlikten yoksun bulunan avukatlar camiası tarafından büyük bir sevinçle karşılanmıştır. Sosyal Sigorta müessesesinin imkânlarını serbest meslek erbabına ilk defa açmakta olan söz konusu hükümler bu yönden de sosyal güvenlik alanında atılmış ileri bir adım niteliğini taşımaktadır.

Ancak, Avukatlık Kanununun yürürlüğe girdiği tarihteki yaşları bakımından, yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli sigortalılık süresini tamamlamalarına fiili imkân bulunmayan veya bu hakkı kazanabilmek için çok ileri yaşlara kadar çalışmak durumu ile karşı karşıya bulunan avukatları korumak maksadıyla kanunda yer alan geçici birinci madde hükmünün bilâhara çıkan 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 ve 22 nci maddeleri ile tamamen yürürlükten kaldırıldığı hususundaki görüş Sosyal Sigortalar Kurumunca benimsenmiş ve Barolar Birliği ile adı geçen kurum arasında tip sözleşme konusunda yapılan görüşmelerde avukatların bu maddeden faydalandırılmaları imkânı elde edilememiştir.

Avukatlık Kanununun bütün avukatları zorunlu olarak topluluk sigortasına sokması ve buna rağmen yaşlı avukatların yaşlılık sigortasından faydalanmalarını sağlayan geçici hükmün yürürlükten kaldırılmış sayılması, takdir edileceği üzere hakkaniyete aykırı bir durum teşkil etmektedir. Nitekim 506 sayılı Sigortalar Kanununun geçici 8 nci maddesi yaşlı işçiler için böyle bir intikal hükmünü ihtiva etmektedir.

Bu itibarla, yürürlüğü ve hiç olmazsa ihtiva ettiği hükümlerin hangilerinin yürürlükte bulunduğu münakaşa konusu olan geçici birinci maddenin, 506 sayılı Kanunun 1186 sayılı Kanunla değişik geçici 8 nci maddesine tamamen uygun şekilde yeniden tedvini zorunlu görülmüştür.

Geçici madde 7. — Geçici 7 nci maddenin uygulanmasında birinci fıkraya kapsamına giren kimselerin tabi olacakları mülga 3499 sayılı Kanun hükümlerinin sayımında bazı eksiklikler bulunduğu ortaya çıktığından ve ayrıca 1136 sayılı Kanunun 12 nci maddesi hükmünün lehte hükümleri muhtevi olması itibarıyla bu kimselere de uygulanmasında fayda bulunduğundan madde sözü geçen hususları cevaplandırarak şekilde değiştirilmiştir.

II — İkinci maddenin gerekçesi :

Madde 186. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun bazı hükümlerini değiştiren ve bu Kanuna bazı maddeler ekleyen 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 ncu maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenmiş bulunan maddede ayın :

«**Ek madde** — 1136 sayılı Avukatlık Kanununda Sosyal Sigortalılarla ilgilendirilenler hakkında da 506 sayılı Kanunla bu kanun hükümleri uygulanır.» denilmektedir.

Bu hükmün sevk gayesi, Avukatlık Kanununda özel hükümler bulunmayan hallerde 506 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağını belirtmek olduğuna göre, kanun yapma tekniği bakımından Avukatlık Kanunu içine alınması ve 186 nci maddenin sonuna bir fıkraya olarak eklenmesi zorunlu görülmüştür.

III — Üçüncü maddenin gerekçesi :

Geçici madde 18. — 195 nci maddenin değiştirilmesi hususundaki teklifimizde öne sürülen hal tarzının sonucu olarak 196 nci maddenin de 657 sayılı Kanunun kapsamını aşarak emekliliğe tabi görevlerde bulunan bütün personeli içine alacak şekilde tedvin ve bundan böyle Avukatlık Kanununun geçici bir maddesi halinde uygulanması zorunlu görülmüştür. Madde, Avukatlık Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte veya bu tarihle 1 Ocak 1971 tarihi arasındaki sürede emekliliğe tabi bir görevde olup, bu görevden önce serbest avukatlık yapmış bulunan kimselerin serbest avukatlık sürelerinin üçte ikisinin memuriyet kıdemlerine sayılmasını öngörmektedir.

IV — Dördüncü maddenin gerekçesi :

Teklifimizin 1 - 3 ncu maddelerindeki değişiklik ve ilâveler muvacehesinde Avukatlık Kanunu ile 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı, 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı kanunların bazı hükümlerini yürürlükten kaldırmak zorunluğu hâsıl olduğundan, bu maksatla teklifimizin 4 ncu maddesi kaleme alınmıştır.

ADALET KOMİSYONU RAPORU

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu

4.2.1970

Esas No. : 2/172, 62, 218, 208, 127, 177, 227, 237

Karar No. : 21

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Diyarbakır Milletvekili Behzat Eğilli ile dört arkadaşının, 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi, bu kanunun 186 ncı maddesine bir fıkra ve kanuna bir geçici madde eklenmesi ve bu kanunla, 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı, 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı kanunların bazı maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifi (2/237) ile aynı kanunun 35 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kırklareli Milletvekili Mehmet Atagün'ün (2/177), bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddelerinin yürürlükten kaldırılması hakkında Cumhuriyet Senatosu Artvin Üyesi Fehmi Alpaslan'ın (2/208), 196 ncı maddesini değiştiren Kastamonu Milletvekili Muzaffer Akdoğanlı ile Çankırı Milletvekili Hazım Dağı'nın (2/127), geçici 2 nci maddesinin tadiline dair Elâzığ Milletvekili Mehmet Aytuğ'un (2/218), geçici 3 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın (2/62), geçici 3 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine dair Erzinan Milletvekili Sadık Perinçek ve 21 arkadaşının (2/172), geçici 17 nci maddesinin değiştirilmesi ve geçici yeni bir madde eklenmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Sivas Üyesi Âdil Altay'ın (2/227) kanun teklifleri, Başkanlığınızca Komisyonumuza tevdi edilmiş olup, Adalet Bakanlığı T.C. Emekli Sandığı ve Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ve teklif sahipleri hazır bulunduğu halde Komisyonumuzca tetkik ve müzakere olundu.

Kanun teklifleri aynı kanunun tadiline mütedair olduklarından Komisyonumuzca mezkûr tekliflerin tevhidten görüşülmesi kararlaştırılmış ve müzakerelere Diyarbakır Milletvekili Behzat Eğilli ve dört arkadaşının teklifi esas alınmıştır.

Birleştirilen kanun tekliflerinde yer alan maddeler, Komisyonumuzca, niteliklerine göre tasnife tabi tutulmuş ve bunlardan madde değişikliğini kapsıyanlar bir madde içinde toplanmak ve kanuna madde veya maddelere fıkra ilâvesini kapsıyanlar ile yürürlükten kaldırmayı kapsıyanlar da ayrı ayrı maddeler halinde düzenlenmek suretiyle teklifler tek metin haline getirilmiş ve gerekçeleri de madde sırasına göre kaleme alınmıştır.

MADDELERİN GEREKÇESİ

Komisyon değişikliğinin birinci maddesi

Madde 16. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16 ncü maddesinde yapılan değişiklik, (stajın devamlılığına engel işleri) ibaresiyle 3 ncü maddenin (f) bendine atıf yapan kısmının madde metninden çıkarılmasından ibarettir.

«Stajın devamına engel işler» tâbiri takdire yer verdiği cihetle hangi işlerin stajın devamına engel teşkil etmeyeceğini tesbit keyfiyeti de uygulamada büyük zorluklar doğuracaktır. Ayrıca kanunun kabul ettiği avukatlığa engel teşkil etmeyen işlerin stajiyerliğe de engel olamayacağı yolundaki genel prensip de ihlâl edilecektir.

«5 nci maddede yazılı engeli bulunmayanlar» ibaresinin madde metninde mevcudiyeti karşısında, 3 ncü maddenin (f) bendine atıf yapan kısım da haşiv mahiyetinde kalmaktadır.

Bu itibarla, madde metninden (stajın devamlılığına engel işleri) ibaresi ile 3 ncü maddenin (f) bendine atıf yapan kısmın çıkarılması Komisyonumuzca da uygun görülmüş ve değişiklik teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 35. — Bu maddede değişiklik yapılmasına mütedair tekliflerden, Kırklareli Milletvekili Mehmet Atagün'ün teklifi, Komisyonumuzca birinci fıkrasındaki (sair adalet daireleri) ibaresi çıkartılmak suretiyle aynen kabul edilmiştir.

Yalnız avukatların yapabileceği işleri düzenliyen bu maddenin birinci fıkrasında yer alan «adli işlemleri takibetme» tâbiri, yargı

yetkisini haiz organlar dışında kalan adalet dairelerindeki adli nitelikteki işlemleri de kapsadığından, (sair adalet daireleri) ibaresinin bir tekrar mahiyetinde olduğu sonucuna varılarak fıkra metninden çıkarılması uygun görülmüştür.

Maddenin bu şekliyle kabulü sonucunda uygulamada sızlanma ve şikâyetlere yol açan (resmî dairelerdeki çekişmeli ve çekişmesiz işlerin) de yalnız baroda yazılı avukatlar eliyle takibedilmesi durumu ortadan kaldırılmıştır. Yeni metin muvacehesinde, belli derecede hısım yahut iş sahibinin eşi olmaya da lüzum kalmadan birinci fıkra dışında kalan resmî dairelerdeki çekişmeli ve çekişmesiz bütün işleri, iş sahibinin vekâletini haiz herkes takibedebilecektir. Yargı yetkisini haiz organlar dışında kalan adalet dairelerindeki adli nitelikte olmayan (meselâ icra dairesince tahsil edilen paranın tahsili gibi) işlerin de iş sahibinin vekâletini haiz bulunan fakat avukat olmayan herkes tarafından takibi bu suretle imkân dâhiline girmiş olacaktır. Bu sonucun da uygulamada yaratacağı ferahlık izah-tan varestedir.

Maddenin ikinci fıkrası hükmüyle de, mülga 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 23 ncü maddesinin uygulanmasında bazı resmî dairelerin (çekişmesiz işleri avukatın vekâleten takibedemeyeceği) şeklindeki yanlış tutum ve anlayışlarının, bu maddenin birinci fıkrasının uygulamasında da tekrar edilmesi önlenmiş olacaktır. Yani birinci fıkra dışında kalan resmî dairelerdeki ister çekişmeli, ister çekişmesiz olsun bütün işleri avukatlar da takibedebileceklerdir.

Bu maddenin değiştirilmesini de kapsıyan diğer kanun teklifinde, birinci fıkraya (avukatlara aittir) sözlerinden önce (aslolarak) kelimesinin konulması ve son fıkradan önce de dördüncü fıkra olarak «bunun dışında mahallî şartların ve konunun özelliği bir avukatın takibine lüzum ve zaruret göstermiyen hallerde resmî dairelerdeki işler için herkes güvendiğine vekâlet verebilir.» fıkrasının ilâve edilmesi istenilmektedir. Birinci fıkraya ilâvesi istenen (aslolarak) kelimesi bu fıkradaki kesinliği ortadan kaldıracak gibi, istisnaları gösteren mütaakip fıkralardaki hükümler muvacehesinde de iltibaslara sebebiyet verecek nitelikte bir fazlalık teşkil edeceğinden kabule şayan görülmemiştir.

Getirilmek istenen dördüncü fıkroda kullanılan tâbirler tamamen takdirde kalan hususlara taalluk ettiği halde, bu takdiri kimin ve hangi objektif ölçüler dahilinde yapacağı da gösterilmediğinden

uygulamada birçok zorluklar yaratacaktır. Bu fıkranın kabulü halinde muhtelif yerlerde çeşitli uygulamalar olacak ve takdirin isabetsizliği hususunda şikâyetler ve sızlanmaların arkası alınamayacaktır. Bu itibarla doğuracağı mahzurlar karşısında bu değişiklik dahî Komisyonumuzun kabulüne mazhar olmamış ve madde bu anlayış içersinde düzenlenmiştir.

Madde 90. — Bu maddede yapılan değişiklik birinci fıkradaki kıdem şartının beş yıla indirilmesi ve aynı fıkranın ikinci cümlesindeki baro üye sayısının elliden yüze çıkarılması ve beşinci fıkrasında da seçilenler listesinin sonunda yer alan adayların eşit oy almaları halinde hangisinin sırada önalacağının belirtilmesinden ibarettir.

Teklifin gerekçesinde de belirtildiği gibi, Yönetim Kurulu üyesi seçilebilmek için avukatlıkta en az on yıl kıdem aranması, bu kıdemdeki avukatların adaylığını koymamaları halinde seçimin yapılmasını imkânsız kılacağından, bu mahzuru bertaraf etmek için birinci fıkrasının birinci cümlesindeki on yıllık kıdem beş yıla indirilmesi ve ikinci cümlesindeki baro üye sayısının da elliden yüze çıkarılması zorunlu görülmüş ve bu zorunlulukla maddenin birinci fıkrası Komisyonumuzca değişikliğe tabi tutulmuştur. Teklifteki bu fıkrada yapılan değişiklik seçimin yapılmamasına müncer olacağı kabule şayan görülmemiştir.

Maddenin beşinci fıkrasındaki değişiklik de kanundaki boşluğu doldurmak gayesine mâtuftur.

Madde 104. — Bu maddede yapılan değişiklik birinci fıkradaki atfın 90 ncı maddenin tamamına teşmil edilmesinden ibarettir.

Filhakika Yönetim Kurulu üyesi seçilebilmek için aranan kıdem şartının Disiplin Kurulu üyesi seçilebilmek için aranması da zorunlu olmak iktiza eder.

Madde 108. — Bu maddede yapılan değişiklik, yedek denetçi seçilmesini de mümkün kılmak ve 90 ncı maddenin tamamına atıf yapmaktan ibarettir.

Maddenin birinci fıkrasında mevcudolmayan yedek denetçi seçilmesi hususundaki boşluk, seçilecek asıl denetçi kadar yedek denetçinin de seçileceği hükmünün getirilmesi suretiyle doldurulmuştur.

İkinci fıkrada yapılan değişiklik ise, baro organlarının üyele-
rinde aranacak kıdem şartındaki eşitliği sağlamak gayesi içindir.

Madde 188. — Bu maddede yapılan değişiklik topluluk sigorta-
sına giremeyecek olanların genişletilmesi ile topluluk sigortasına
girmeyecek olanların avukatlık meslekinin icrasına devam edebilme-
lerini sağlamaktan ibarettir.

Birinci fıkranın kapsamı genişletilmiş ve 23 Ekim 1969 gün ve
1186 sayılı Kanunun 19 ncu maddesi hükmüyle yürürlükten kaldı-
rılmış bulunan 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 189 ncu maddesin-
deki kimseler de bu maddenin kapsamı içine alınmıştır. Bu suretle
1136 sayılı Avukatlık Kanununun birçok tenkid ve şikâyetlere sebep
olan 189 ncu maddesi de ortadan kaldırılmış olmaktadır.

Yeni eklenen ikinci fıkra ile birinci fıkraya göre topluluk sigor-
tasına giremeyen avukatların, yani kendilerine sigortadan yaşlılık
veya mâlûllük aylığı bağlanmış olan kimselerin de avukatlık mes-
leklerini icra edebilmelerine imkân sağlanmıştır.

Madde 195. — Tekifin gerekçesinde de belirtildiği gibi, serbest
avukatlıkta geçen sürenin üçte ikisinin memuriyet kıdemine sayıl-
ması 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamına girmiyen gö-
revlere atanan veya seçilen kimselere de teşmil edilmiş ve bu suret-
le maddenin kapsamı genişletilmiştir. Maddenin yeni metnine göre
T. C. Emekli Sandığına tabi bir göreve atanan veya seçilen bir avu-
katın serbest avukatlıkta geçen süresinin üçte ikisi memuriyet kide-
mine sayılacaktır.

Geçici madde 1. — Bu maddede yapılan değişiklik, 506 Sosyal
Sigortalar Kanununa aykırı olan hükümleri 23 Ekim 1969 gün ve
1186 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle kaldırılan Avukatlık Kanu-
nunun geçici birinci maddesi, topluluk sigortasına girmeleri zorun-
lu hale getirilen avukatların bu zorunluluk muvacehesinde 506 sa-
yılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 3 nci maddesi hükmündeki
şartlarla sigortadan faydalanmalarını sağlamaktan ibarettir.

Bu suretle Avukatlık Kanununda avukatlara işçilerden farklı
olarak tanındığı ilgili çevrelerce ileri sürülen haklar bertaraf edile-
rek topluluk sigortasına girmeleri zorunlu olan avukatların durumu
506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tamamen uygun şekle geti-
rilmiştir.

Geçici madde 3. — Bu maddenin değiştirme sebeplerinden biri; ikinci fıkrasında yer alan T. C. Emekli Sandığına başvurma süresinin birçok ilgili tarafından kaçırılmış olmasıdır. Ayrıca maddenin T. C. Emekli Sandığına uygulanmasında ortaya çıkan zorluklar da madde metninin yeniden kaleme alınmasını gerektirmiştir. Ayrıca T. C. Emekli Sandığı Kanununa tâbi olmadan ve Sosyal Sigortalar kapsamına da girmeden geçirilen fiilî avukatlık sürelerinin en çok onbeş yılının borçlanılmasına da imkân sağlanmıştır. Komisyonumuz görüşmeler sırasında ortaya çıkan görüşleri de nazara alarak yeni madde metnini redaksiyona tabi tutmuştur.

Geçici madde 4. — Bu maddede yapılması öngörülen değişiklik de geçici 3 nci maddedeki değişikliğin gerekçesine dayanmaktadır. Komisyonumuz tekliflerde getirilen metinleri gerekli redaksiyona tabi tutmuştur.

Geçici madde 7. — Geçici 7 nci maddenin uygulanmasında birinci fıkra kapsamına giren kimselerin tabi olacakları mülga 3499 sayılı Kanun hükümlerinin sayımındaki eksiklikler giderilmiş ve halen Hukuk Fakültesinde kayıtlı bulunan öğrenciler lehine müstesna hakkı koruyucu nitelikte olarak sevk edilen hüküm, kanun yürürlüğe girdikten sonra fakülteye yazılmış olsa dahi 7 Temmuz 1975 tarihine kadar mezuniyet sınavını verenleri de kapsıyacak şekilde genişletilmiştir.

Komisyonun değiştirilişinin ikinci maddesi

Madde 186. — Bu maddeye bir fıkra ilâve edilmiştir. İlâve edilen fıkra 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun bazı hükümlerini değiştiren ve bu kanuna bazı maddeler ekleyen 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 ncu maddesiyle 506 sayılı Kanuna eklenmiş bulunan ek maddenin daha vazih hale getirilmesi suretiyle Avukatlık Kanununda özel hükümler bulunmayan hallerde 506 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağını belirtmenin kanun yapma tekniği bakımından Avukatlık Kanunu içine alınması gayesine mâtuf olup, Komisyonumuzca da teklif yerinde görülerek aynen kabul edilmiştir.

Komisyon değiştirilişinin üçüncü maddesi

Geçici madde 2. — Teklifte maddeden çıkarılması öngörülen (T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerinin kesildiği tarihte) ibaresinin ba-

zı ilgililerin haklarının zıyama sebeb olabileceği Komisyonumuzca da kabul edilmiştir. Gerçekten bu ibarenin kaldırılması suretiyle maddenin (A) bendi kapsamına giren kimselerin evvelce Emekli Sandığına tabi oldukları devreler arasında kalan veya bu devrelere takaddüm eden serbest avukatlık sürelerini borçlanmalarına imkân sağlanmış olacaktır.

Komisyonumuz teklifteki madde metnine kanun yapma tekniğine uygun bir şekil vermiştir.

Bu maddeye eklenen fıkralardan ilkinin gerekçesi; T. C. Emekli Sandığına yapılan uygulamada borçlanılan veya Emekli Sandığı ile ilginin devam ettirildiği sürelerin emeklilik bakımından intibakla esas tutulmasında karşılaşılan güçlüklerdir. Yeni fıkra bu sürelerin tamamının emeklilik intibakı bakımından nazara alınmasını sağlayacak bir açıklık getirmektedir.

Bu maddeye eklenen son fıkranın gerekçesi; bu maddenin 9 ncu fıkrasında Emekli Sandığına başvurma için konulmuş olan bir aylık sürenin geçirilmesi sebebiyle mağdur duruma düşen kimselere yeni bir imkân sağlanması zımında maddeye intibakla ilgili olarak eklenen fıkra sebebiyle 1136 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin sağladığı faydalar da genişletildiğinden maddenin eski şeklini göz önünde tutarak süresi içinde müracaatta fayda görmeyen kimselere de yeni bir imkân tanınması eşitlik ve hakkaniyet prensiplerine de uygun görülmüştür.

Komisyon değişikliğinin dördüncü maddesi

Geçici madde 17. — Teklif sahibinin gerekçesi muvacehesinde bu geçici madde incelenmiş 1136 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte dava takipçiliği yapmakta olan kimselere daimi bir hak tanınmasına müncer olan teklifin kabulüne Komisyonumuzca irkân görülemediği ise de, aşağıda izah olunacak sebeplerle maddenin dördüncü ve son fıkralarında değişiklik yapılmasının zorunlu olduğu sonucuna varılmıştır.

Dördüncü fıkranın yürürlükteki metnine göre, birinci ve üçüncü fıkralar uyarınca vekâlet görevini yapmak hakkını haiz kimseler, buldukları yerdeki avukat veya davavekileri sayısının üçü bulmasıyla bu haklarının kendiliğinden sona ermesi halinde, ancak, aynı baro bölgesinde başka bir yere naketmek suretiyle vekâlet göre-

vine devam edebilecekler, aksi halde bu haklarını bir daha hiçbir suretle kullanamayacaklardır. Listesine yazılı oldukları baro bölgesi içinde başkaca üç avukat veya davavekilî bulunmayan bir yerin olmaması halinde gerek bu kimseler ve gerekse bunların hizmetine muhtaç iş sahipleri yönünden maddenin sevk gayesini aşan bir sonuç doğacaktır.

Filhakika, madde, birinci fıkradakiler için devamlı, üçüncü fıkradakiler için de belli bir sürede üç avukat veya davavekilî bulunmayan yerlerde (maddedeki diğer şartları da yerine getirmeleri kaydıyla) vekâlet görevini yapmak hakkını prensibolarak kabul etmiştir. Hareket noktası bu prensip olunca, kanunun yürürlüğe girmesini takibeden üç ay içinde bir baro listesine yazılmak suretiyle vekâlet görevini yapan kimselerin, o yerdeki avukat veya davavekilîleri sayısının üçü bulması halinde buldukları yer bakımından sona eren bu haklarının, yalnız listesine yazılı oldukları baro bölgesindeki bir yere nakletmeleri suretiyle devam edeceğini kabul etmenin izahı imkânsızdır.

Bu itibarla, bu fıkrada yapılan değişiklikler, birinci ve üçüncü fıkralar uyarınca vekâlet görevini yapanların haklarının, listesine yazılı oldukları baro bölgesi dışında üç avukat veya davavekilî bulunmayan başka bir yere nakil maksadiyle üç aylık süre içinde başvurmaları halinde de, devam etmesine imkân sağlanmıştır.

Her ne kadar aynı maddenin üçüncü fıkrasında Baro listesinden her hangi bir sebeple adı silinenlerin birinci fıkradaki yeterliklere sahip olmadıkça bir daha vekâlet görevi yapamayacakları hüküm altına alınmış ise de, bu defa getirilen özel hüküm muvacehesinde, başka baro listesine kaydolunanların adlarının evvelki baro listesinden silinmesinin, vekâlet görevi yapmalarına engel teşkil etmeyeceği izahıtan vârestedir. Bu kimseler, üç ay içinde listesine yazılı oldukları Baro bölgesinde başka bir yere nakillerini yapmamış veya aynı süre içinde diğer bir baroya nakil için başvurmamış iseler, adları listeden silinecek ve maddenin birinci fıkrasındaki bütün şartları iktisabetmedikçe vekâlet görevini yapamayacaklardır.

Maddenin son fıkrasının (Bu maddenin birinci fıkrasından gayrı diğer fıkraları kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört yıl sonra yürürlükten kalkar) hükmünü ihtiva etmesi muvacehesinde birinci fıkranın uygulanmasında usul hükümlerini taşıyan diğer fıkralarının dört sene sonra yürürlükten kalkması ile birinci fıkranın

da fiilen uygulama imkânını kaybedeceği göz önünde bulundurularak birinci fıkranın işlemlerini sağlamak ve dava takipçilerine görevlerine devam imkânını sağlayan üçüncü fıkranın belli bir süre sonunda yürürlükten kaldırılmasıyla iktifa etmek için maddenin son fıkrası Komisyonumuzca yeniden düzenlenmiş ve dört yıllık bir süre sonunda bu maddenin üçüncü fıkrası kapsamına giren kimselerin yardımından faydalanmayı lüzumsuz kılacak bir durumun husule gelmesi imkân dâhilinde mütalâa edilemediğinden sürenin sekiz yıla çıkarılması zorunlu görülmüştür.

Geçici Komisyon değişikliğinin beşinci maddesi

Geçici madde 18. — 195 nci maddenin değiştirilmesi hususundaki teklifte öne sürülen hal tarzının sonucu olarak 196 ncı maddenin de 657 sayılı Kanunun kapsamını aşarak emekliliğe tabi görevlerde bulunan bütün personeli içine alacak şekilde tedvini ve bundan böyle Avukatlık Kanununun geçici bir maddesi halinde uygulanması yolundaki teklif gerekçesi Komisyonumuzca da aynen kabule şayan görülmüştür.

Ancak, Komisyonumuzca madde yeniden redaksiyona tabi tutulmuş ve geçici 3 ve 4 ncü maddelere atıf yapılmak suretiyle bu maddeler uyarınca borçlanılan sürelerin üçte ikisi ilgililerin halen buldukları görevin veya hizmetin en az yükselme süresine göre iki veya üç yılda bir değerlendirilmek suretiyle intibaklarının yapılması ve böylece görev veya hizmet aylıkları ile emeklilik keseneğine esas aylıklarının yükseltilmesi öngörülmüştür.

Komisyon değişikliğinin altıncı maddesi

Yürürlükten kaldırılan maddelerin gerekçesi

Bu maddeyi kapsayan teklifin 1-3 ncü maddelerindeki değişiklik ilâveler muvacehesinde 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 189, 196, 197 ve 198 ncı maddeleriyle 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 22 ncı maddelerinin yürürlükten kaldırılması Komisyonumuzca da zorunlu görülmüştür. 23 Ekim 1969 gün ve 186 sayılı Kanunun 19 ncü maddesi Avukatlık Kanununun 186 ncı maddesine eklenen fıkra ile Avukatlık Kanununa ithal edildiğinden bu maddenin dahi yürürlükten kaldırılması Komisyonu-

muzca uygun mütalâa edilmiş ve madde yeniden kaleme alınmak suretiyle kabul edilmiştir.

Reddedilen tekliflerin gerekçesi

Madde 3. — Artvin Senatörü Fehmi Alpaslan'ın teklifinde bu maddenin (b) bendinin kapsamının genişletilmesi, Siyasal Bilgiler Okulu veya Fakültesinden mezun olanların da eksik kalan derslerden fark sınavını vermeleri şartı ile avukat olmalarını sağlayacak şekilde istenmektedir.

Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarına fark sınavı vererek avukat olma imkânını tanıyan 3499 sayılı Avukatlık Kanunu hükmü, o kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yeter sayıda hukuk mezunu bulunmaması vakıasına dayanmaktadır. Geçen zaman zarfında yeter sayıda hukukçu yetişmiş olması, Hukuk ve Siyasal Bilgiler Fakülteleri öğretim programlarındaki ihtisaslaşma ve ayrıca Hukuk Fakültesi derslerinin bazılarını okutmakta olan başka fakülte veya akademilerin de mevcudiyeti mülga kanundaki söz konusu hükmün yeni kanuna alınmamasına gerekçesini teşkil ettiğinden teklif Komisyonumuzca kabule şayan görülmiyerek reddedilmiştir.

Madde 12. — Artvin Senatörü Fehmi Alpaslan'ın 12 nci maddenin ikinci fıkrasının kapsamına birinci fıkranın (b) bendindeki kimselerin de ithal edilmesi yolundaki teklif Komisyonumuzca aşağıda izah edilecek sebepler muvacehesinde kabule şayan görülmiyerek reddedilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında yer alan, bazı görevlilerin belli tüzel kişiler aleyhine dava almalarını ve iş takibetmelerini önliyen hükmün gerekçesi, bu kimselerin avukatlık yanında ifa ettikleri yasa veya yürütme görevlerinin nitelik ve etkileri itibariyle belli tüzel kişiler aleyhine takibedecekleri dava ve işlerin kendilerinin gerek avukat olarak, gerekse aslî görevleri bakımından meslekî durumlarını sarsması ve asli görevleri dolayısıyla icrasında rol oynadıkları yahut istinadedilecek kanun hükmünün tedvininde müessir olabilecekleri bir işlemin aleyhinde dava ve iş takibetmelerinin avukatlar arasındaki imkân eşitliğini zedelemesi ve nihayet bu kimselerin vatandaş nezdindeki itibarına gölge düşürmesi ihtimalidir.

Bu sebeple fıkradaki sınırlandırıcı hüküm, görevleri bakımından yukarıda belirtilen mahzurlar söz konusu olan kimselere hasre-

dilmiştir. Maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde sözü geçen üniversite, yüksek veya ortaöğretim profesör, doçent asistan ve öğretmenlerin idari bir görev deruhde etmeleri halinde avukatlık yapmalarına da imkân bulunmaması muvacehesinde, bu kimseler bakımında yukarıda belirtilen mahzurlar söz konusu olmayacaktır. (b) bendinin kapsamına giren kimselerin gerek mülga kanunda, gerek yeni kanunda söz konusu yasaklık sınırı içine alınmamasının sebebi budur.

Geçici Madde 8. — Cumhuriyet Senatosu üyesi Âdil Altay'ın kanun teklifinde, Avukatlık Kanununa eklenecek geçici 18 nci madde ile, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olup da, kanunun yürürlük tarihinden önce fark sınavı vermek üzere hukuk fakültelerinden birine başvuranların da mülga 3499 sayılı Kanun ile tanınmış haklarının saklı tutulması istenilmektedir.

1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 8 nci maddesi hükmüyle, kanunun yürürlüğe girmesinden önce Siyasal Bilgiler Okulu veya Fakültesinden mezun olup da, hukuk fakültelerinde fark sınavı vermiş olanların kazanılmış hakları saklı tutulmuş olduğundan, bu konuda kanuna yeni bir geçici madde ilâve edilmesi kanun yapma tekniğine aykırı olacağı cihetle, teklif Komisyonumuzca geçici 8 nci maddenin tadilî şeklinde incelemeye tabi tutulmuştur.

Bu inceleme sonucunda da, Cumhuriyet Senatosu Üyesi Fehmi Alpaslan'ın 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 3 ncü maddesinin (b) bendinde değişiklik yapılması hakkındaki teklifinin ret gerekçesiyle, bu teklif dahi Komisyonumuzca kabule şayan görülmiyerek reddedilmiştir.

Yukarıda sayılan ve izah olunan gerekçelerle düzenlenen metin, Komisyonumuzca, ittifakan kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine öncelik ve ivedilikle arz edilmek üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı	Bu Rapor Sözcüsü	Kâtip	
İstanbul	Mardin	Diyarbakır	Afyon
İ. H. Tekinel	E. K. Aybar	B. Eğilli	H. Hamamcıoğlu
Çorum	Çorum	Elâzığ	Erzincan
A. Güler	A. N. Ulusoy	S. Gldoğan	S. Perinçek
		İmzada bulunamadı	
Erzurum	İçel	İsparta	Kasr
R. Cinisli	M. Arıkan	Y. Uysal	K. Kaya
Kastamonu		Kırklareli	Malatya
M. Seydibeyoğlu		M. Atagün	H. Gökçe
Niğde	Ordu	Sivas	Sivas
M. Ocakçioğlu	O. Vural	T. Koraltan	V. Bozatiı
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı		
		Sivas	
		A. Durakoğlu	

TEKLİF

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ BEHZAT EĞİLLİ VE 4 ARKADAŞININ TEKLİFİ

19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi, bu kanunun 186 ncı maddesine bir fıkra ve kanuna bir geçici madde eklenmesi ve bu kanunla, 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı, 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı ve 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı kanunların bazı maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifi

Madde 1. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16, 90, 104, 108, 188, 195, geçici 1 ve geçici 7 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Aranacak şartlar

Madde 16. — Bu kanunun 3 ncü maddesinin (a), (b) ve (e) bendlerinde yazılı şartları haiz olanlar ve 5 nci maddede gösterilen engeli bulunmayanlar staj yapacakları yer barosuna bir dilekçe ile başvururlar.

Seçilme yeterliği, engelleri ve seçimin şekli

Madde 90. — Yönetim Kurulu üyeleri levhada yazılı ve avukatlıkta en az on yıl kıdemi olan avukatlar arasından seçilir. Şu kadar ki, seçim için adaylığını koyanlardan kıdemi on yıl veya daha fazla olanların sayısı asıl ve yedek üyeler toplamından az olduğu takdirde, en az beş yıl kıdemi olanlar da adaylığını koyabilirler. Eksik sayının bu yoldan da tamamlanamaması halinde kıdemi beş yıldan az olanlar da aday olabilir. Üye sayısı elliden az olan barolarda seçilmek için kıdem şartı aranmaz.

Haklarında avukatlığa engel bir suçtan dolayı son soruşturma açılmasına karar verilmiş veya geçmiş beş yıl içinde Disiplin Kurulunca verilerek kesinleşmiş bir kararla kınama, para veya işten çıkarılma cezalarıyla tecziye edilmiş olanlar Yönetim Kurulu üyesi seçilemezler.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi, bazı maddelerine fıkralar ve kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi

Madde 1. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16, 35, 90, 104, 108, 188, 195, geçici 1, geçici 3, geçici 4 ve geçici 7 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Aranacak şartlar

Madde 16. — Bu kanunun 3 ncü maddesinin (a), (b) ve (e) bentlerinde yazılı şartları haiz olanlar ve 5 nci maddede gösterilen engeli bulunmayanlar staj yapacakları yer barosuna bir dilekçe ile başvururlar.

Yalnız avukatların yapabileceği işler

Madde 35. — Kanun işlerinde ve hukukî meselelerde mütalâa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takibetmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir.

Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan resmî dairelerdeki bütün işleri de takibedebilirler.

Dava açmaya yeteneği olan herkes kendi davasına ait evrakı düzenleyebilir, davasını bizzat açabilir ve işini takibedebilir.

Hukuk ve Ceza Muhakemeleri Usulleri kanunları ile diğer kanun hükümleri saklıdır.

Seçilme yeterliği, engelleri ve seçimin şekli

Madde 90. — Yönetim Kurulu üyeleri levhada yazılı ve avukatlıkta en az beş yıl kıdemli olan avukatlar arasından seçilir. Üye sayısı yüzden az olan barolarda beş yıllık kıdem şartı aranmaz.

Haklarında avukathğa engel bir suçtan dolayı son soruşturma açılmasına karar verilmiş veya geçmiş beş yıl içinde disiplin kuru-

TEKLİF

Oyların tasnifi, baro genel kurulundan ad çekme ile ayrılan üç veya beş avukat tarafından açık olarak yapılır. Adaylığını koymuş olanlar tasnif kuruluna ayrılamazlar.

Yönetim Kurulu üyeleri gizli oy ile seçilirler. Oy puslasına, seçilecek asıl üye tam sayısının yarısından en az bir fazla isim yazılması zorunludur. Bundan noksan isim yazılmış oy puslaları geçerli değildir. Oy puslasına seçilecek asıl üye sayısından fazla ad yazıldığı takdirde, sondan başlanarak fazla adlar hesaba katılmaz.

Adaylar aldıkları oyların sayısına göre sıralanır ve en çok oy alandan başlanmak üzere önce asıl, sonra yedek üye seçilmiş olanlar bu sraya göre tesbit edilir. Birinci fıkra uyarınca on yıldan az kıdemi olanlar da adaylıklarını koymuşlarsa, önce en az on yıl kıdemi olanlar aldıkları oy sayısına göre kendi aralarında sıralanır ve seçilenler listesinin başına yazılır. Daha sonra en az beş yıl kıdemi olanlar ve gerekiyorsa daha az kıdemliler kendi aralarında sıralanarak en az beş yıl kıdemi olanlar önde olmak üzere listenin altına ilâve edilerek seçilenler listesi tamamlanır. Adayların aldıkları oylarda eşitlik halinde meslek kıdemi fazla olan, kıdemleri de eşitse, adayların yaşlısı seçilmiş sayılır. Yedek üyeler aldıkları oy sayısına göre buldukları sıra göz önünde tutularak kurulda göreve çağırılır.

Seçim yeterliğini kaybeden Yönetim Kurulu üyelerinin görevi kendiliğinden sona erer.

Seçilme yeterliği ve engelleri

Madde 104. — 90 ncı madde hükümleri disiplin kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Seçim sonucu, Yönetim Kurulu tarafından düzenlenen bir tutanak ile Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Kuruluşu ve görevi

Madde 108. — Baro genel kurulu, baronun malî işlemlerini denetlemek üzere en çok üç kişiyi denetçi seçer; aynı sayıda da yedek denetçi seçilir.

Seçim gizli oyla yapılır. 90 ve 92 nci maddeler hükümleri denetçiler hakkında da kıyasen uygulanır.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

lunca verilerek kesinleşmiş bir kararla kınama, para veya işten çıkarılma cezalarıyla tecziye edilmiş olanlar Yönetim Kurulu Üyesi seçilemezler.

Oyların tasnifi, Baro Genel Kurulundan ad çekme ile ayrılan üç veya beş avukat tarafından açık olarak yapılır. Adaylığını koymuş olanları Tasnif Kuruluna ayıramazlar.

Yönetim Kurulu üyeleri gizli oy ile seçilirler. Oy puslasına, seçilecek asıl üye tamsayısının yarısından en az bir fazla isim yazılması zorunludur. Bundan noksan isim yazılmış oy puslaları geçerli değildir. Oy puslasına seçilecek asıl üye sayısından fazla ad yazıldığı takdirde, sondan başlanarak fazla adlar hesaba katılmaz.

Adaylar aldıkları oyların sayısını göre sıralanır ve en çok oy alandan başlanmak üzere önce asıl, sonra yedek üye seçilmiş olanlar bu sıraya göre tesbit edilir. Adayların aldıkları oylarda eşitlik halinde meslek kıdemî fazla olan, kıdemleri de eşitse, adayların yaşlısı sırada ön alır. Yedek üyeler aldıkları oy sayısına göre buldukları sıra göz önünde tutularak Kurulda göreve çağırılır.

Seçim yeterliğini kaybeden Yönetim Kurulu üyelerinin görevi kendiliğinden sonra erer.

Seçilme yeterliği ve engelleri

Madde 104. — 90 ncı madde hükümleri Disiplin Kurulu üyeleri hakkında da kıyasen uygulanır.

Seçim sonucu, Yönetim Kurulu tarafından düzenlenen bir tutanak ile Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Kuruluşu ve görevi

Madde 108. — Baro Genel Kurulu, baronun malî işlemlerini denetlemek üzere en çok üç kişiyi denetçi seçer; aynı sayıda da yedek denetçi seçilir.

Seçim gizli oyla yapılır. 90 ve 92 nci maddeler hükümleri denetçiler hakkında da kıyasen uygulanır.

Topluluk Sigortasına girenler

Madde 188. — Emekliliğe tâbi bir görevde çalışmakta olanlar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girenler (aynı Ka-

TEKLİF

Topluluk sigortasına giremeyenler

Madde 188. — Emekliliğe tabi bir görevde çalışmakta olanlar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girenler (aynı kanunun 85 nci maddesindeki isteğe bağlı sigortadan faydalananlar dâhil), geçici 2 nci maddedeki borçlanmak hakkından faydalananlar ile T. C. Emekli Sandığından emeklilik veya mâlûllük aylığı almakta olan yahut 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık veya mâlûllük sigortasından faydalanmış bulunanlar ve aynı kanunun geçici 20 nci maddesindeki şartlara uygun olarak faaliyette bulunan sandıklara tabi bulunan veya bu sandıklardan faydalanmış olanlar 186 nci madde uyarınca topluluk sigortasına giremezler.

Birinci fıkrada gösterilenler T. C. Emekli Sandığına veya Sosyal Sigortalar Kurumuna yahut 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesindeki şartlara uygun olarak faaliyette bulunan sandıklara yeniden tabi olmadıkça avukatlık meslekine devam edebilirler.

Emekliliğe tâbi görevden önceki avukatlığın kıdeme sayılması

Madde 195. — Bu kanun gereğince topluluk sigortasına girmiş olup sigortalılığı devam eden bir avukat emekliliğe tâbi bir göreve atıldığı veya seçildiğinde, sigortalılığına esas alınan avukatlık süresinin üçte ikisi memuriyet kıdemine sayılır.

Geçici madde 1. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 nci maddesi gereğince barolarla Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak sözleşmelere esas teşkil eden ilk tip sözleşme, bu kanunun geçici 10 ncu maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğinin yapacağı ilk toplantıyı takibeden üç ay içinde Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak görüşmelerle tesbit edilir. Hazırlanan tip sözleşme, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından, bir hafta içinde bütün barolara gönderilir. Topluluk sigortasına girmeye mecbur olan avukatların bağlı oldukları barolar, tip sözleşmeye göre topluluk sigortası sözleşmesi yapmak üzere tip sözleşmenin baroya gelişi tarihinden itibaren iki ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna başvururlar. Sözleşmeler, baro-

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

nunun 85 nci maddesindeki isteğe bağlı sigortadan faydalananlar dâhil), geçici 2 nci maddedeki borçlanmak hakkından faydalananlar ile T. C. Emekli Sandığından emeklilik veya mâlûllük aylığı almakta olan yahut 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre yaşlılık mâlûllük sigortasından faydalanmış bulunanlar ve aynı Kanununun geçici 20 nci maddesindeki şartlara uygun olarak faaliyette bulunan sandıklara tabi bulunan veya bu sandıklardan faydalanmış olanlar 186 nci madde uyarınca topluluk sigortasına giremezler.

Avukatın yukarıki fıkraya göre topluluk sigortasına girememesi, avukatlık meslekinin icrasına engel teşkil etmez.

Emekliliğe tâbi görevden önceki avukatlığın kıdeme sayılması

Madde 195. — Bu kanun gereğince topluluk sigortasına girmiş olup sigortalılığı devam eden bir avukat emekliliğe tâbi bir göreve veya hizmete atandığı yahut seçildiğinde, sigortalılığına esas alınan avukatlık süresinin üçte ikisi kıdeme eklenecek şekilde intibakı yapılır ve görev veya hizmet aylığı ile emeklilik keseneğine esas aylığı yükseltilir.

Geçici madde 1. — 7 Temmuz 1969 tarihinden sonra 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 nci maddesi gereğince barolarla Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak sözleşmelere esas teşkil eden ilk tip sözleşme, bu Kanunun geçici 10 ncu maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğinin yapacağı ilk toplantıyı takibeden üç ay içinde Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak görüşmelerle tesbit edilir. Hazırlanan tip sözleşme, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından, bir hafta içinde bütün barolara gönderilir. Topluluk sigortasına girmeye mecbur olan avukatların bağlı oldukları barolar, tip sözleşmeye göre topluluk sigortası sözleşmesi yapmak üzere tip sözleşmenin baroya gelişi tarihinden itibaren iki ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna başvururlar, sözleşmeler baronun başvurma tarihinden itibaren en geç üç ay içinde yürürlüğe konur.

A) Topluluk sigortasına tabi oldukları tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan avukatlardan, 55 yaşını doldurmakla beraber 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 nci maddesinde yazılı şartları ye-

TEKLİF

nun başvurma tarihinden itibaren en geç üç ay içinde yürürlüğe konur.

A) Topluluk sigortasına tâbi oldukları tarihte otuz yaşını geçmiş bulunan avukatlardan, 55 yaşını doldurmakla beraber 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesinde yazılı şartları yerine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve :

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki on yıl içinde en az 2.000 gün baro levhasında kayıtlı avukat olduklarını tevsik eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az beş yıl sigortalı bulunan avukatlara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi Sosyal Sigortalar Kanununun 61 nci maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

(a) bendinde sözü geçen avukatlık süresi, avukatların sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç iki yıl içinde ilgili barolardan alınarak Sosyal Sigortalar Kurumuna verilecek belgelerle tesbit edilir.

Barolar bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalı avukatların ilgili baro yönetim kurulu başkan ve üyelerinden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Avukatlık süresini gösteren belgelerin gerçeğe uymadığı bir hükümle tesbit edildiği takdirde gerek bunu düzenleyenler, gerekse ilgili sigortalılar, Sosyal Sigortalar Kurumunun bu yüzden uğriyacağı zararları yüzde elli fazlasiyle ve kanuni faizi ile birlikte adı geçen kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında ayrıca ceza kovuşturması da yapılır.

B) Topluluk sigortasına tâbi oldukları tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan avukatlardan, 50 yaşını doldurup, erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesinde yazılı şartları yerine getirmediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayanlara (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, Sosyal Sigortalar Kanununun 61 nci maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

Geçici madde 7. — a) Bu kanun yürürlüğe girmeden önce hukuk fakültelerinden mezun olanlar Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde,

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

rine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamıyan ve :

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki on yıl içinde en az 2.000 gün baro levhasında kayıtlı avukat olduklarını tevsik eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az beş yıl sigortalı bulunan avukatlara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi Sosyal Sigortalar Kanununun 61 nci maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

(a) bendinde sözü geçen avukatlık süresi, avukatların sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç iki yıl içinde ilgili barolardan alınarak Sosyal Sigortalar Kurumuna verilecek belgelerle tesbit edilir.

Barolar bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalı avukatların ilgili baro yönetim kurulu başkan ve üyelerinden zarar ve ziyan istemek hakları saklıdır.

Avukatlık süresini gösteren belgelerin gerçeğe uymadığı bir hükümle tesbit edildiği takdirde gerek bunu düzenleyenler gerekse ilgili sigortalılar, Sosyal Sigortalar Kurumunun bu yüzden uğrayacağı zararları yüzde elli fazlasiyle ve kanuni faizi ile birlikte adı geçen kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında ayrıca ceza kovuşturması da yapılır.

B) Topluluk sigortasına tabi oldukları tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan avukatlardan, 50 yaşını doldurup, erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve Sosyal Sigortalar Kanununun 60 nci maddesinde yazılı şartları yerine getirmediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamıyanlara (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, Sosyal Sigortalar Kanununun 61 nci maddesindeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

Geçici madde 3. — 7 Temmuz 1969 tarihinde veya bu tarihle 1 Ocak 1971 tarihi arasında T. C. Emekli Sandığında iştirakçi durumunda bulunanlardan, emeklilik keseneği ödedikleri görev veya hizmetten önce T. C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar kapsamına da girmeden geçirdikleri fiilî avukatlık sürelerinin daha önce başka kanunlarla borçlanılan süreler ile birlikte onbeş yılı geçemeyecek kısmı, 5434 sayılı Kanuna 23 Şubat 1965 gün ve 545 sayılı Kanunun 5 nci maddesi ile eklenen maddedeki esaslara göre borçlanmaları şartı ile emekliliğe esas hizmetle-

TEKLİF

b) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte hukuk fakültesinde kayıtlı öğrenci durumunda bulunan ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, altı yıl içinde, hukuk fakültelerinden mezun olanlar, mezuniyet tarihinden itibaren üç yıl içinde,

Avukatlık stajı için başvurdukları takdirde, ilk altı ayı mahkeme, ikinci altı ayı avukat yanında olmak üzere bu kanun hükümleri uyarınca bir yıl staj yaparlar ve bu kanunun 15 nci maddesinin ikinci fıkrası, 23 ncü maddesinin birinci fıkrası, 24 ncü maddesinin son fıkrası ve 26 ncı maddesi hükümleri yerine 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 14 ncü maddesinin son fıkrası, 16 ncı maddesinin 1 ve 2 nci fıkrası, 17 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ve 5178 sayılı Kanunla değişen 19 ncu maddesi hükümleri bunlar hakkında uygulanır. Bunlar, bu kanunun 3 ncü maddesinin (d) bendi ile avukatlık sınavına dair 28, 29, 30, 31, 32 ve 33 ncü maddeleri hükümlerine tabi değildir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte avukatlık stajına başlamış olup da, henüz bitirmemiş olanlar hakkında 3499 sayılı Avukatlık Kanununun staj hükümlerine ve o kanuna göre hazırlanmış olan yönetmelik uygulanır.

Madde 2. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 186 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Topluluk sigortasına tabi olan avukatlar hakkında bu kanundaki özel hükümlere aykırı olmamak kaydı ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 5.1.1961 gün ve 228 sayılı Kanun ve bu kanunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır.»

Madde 3. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 18. — 7 Temmuz 1969 tarihinde veya bu tarihle 1 Ocak 1971 tarihi arasındaki süre içinde emekliliğe tabi bir görevde bulunan iştirakçilerin, emekli keseneği ödedikleri görevden önce T. C. Emekli Sandığı Kanuna tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar kapsamına da girmeden avukatlıkta geçirdikleri fiilî hizmet sürelerinin üçte ikisi memuriyet kıdemlerine sayılır.

Madde 4. — a) 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 189 ncu maddesi,

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

rine eklenir. Şu kadar ki, bu kimselerin adlarına borç kaydedilecek miktar borçlandırılan sürenin geçtiği tarihlerde kesilen kesenek ve karşılıklar oranına göre tesbit olunur.

Bu madde hükmünden faydalanmak için, ilgilinin, 1 Nisan 1971 tarihine kadar T. C. Emekli Sandığına yazılı olarak başvurması şarttır.

Geçici Madde 4. — 7 Temmuz 1969 tarihinde veya bu tarihle Ocak 1971 tarihi arasında T. C. Emekli Sandığında iştirakçi durumunda bulunanlardan, emekli keseneği ödedikleri görev veya hizmetten önce T. C. Emekli Sandığına tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar kapsamına da girmeden avukatlık yapan ve ondan önce de emekliliğe tabi bir görev veya hizmette bulunanların T. C. Emekli Sandığı ile ilişkileri bulunan devreler arasındaki fiilî avukatlık sürelerinin daha önce başka kanunlarla borçlandırılan süreler ile birlikte onbeş yılı geçmiyecek kısmı geçici 3 ncü madde uyarınca borçlanmaları şartı ile aynı madde hükümlerine göre emekliliğe esas hizmetlerine eklenir.

Geçici 3 ncü maddenin son fıkrası hükmü bu halde de uygulanır.

Geçici madde 7. — a) 7 Temmuz 1969 tarihinden önce Hukuk Fakültelerinden mezun olanlar bu tarihten itibaren üç yıl içinde,

b) 7 Temmuz 1975 tarihine kadar Hukuk fakültelerinden mezun olanlar, mezuniyet tarihinden itibaren üç yıl içinde,

Avukatlık stajı için başvurdukları takdirde, ilk altı ayı mahkeme, ikinci altı ayı avukat yanında olmak üzere bu kanun hükümleri uyarınca bir yıl staj yaparlar ve bu kanunun 15 ncı maddesinin birinci fıkrası, 23 ncü maddesinin birinci fıkrası, 24 ncü maddesinin son fıkrası ve 26 ncı maddesi hükümleri yerine 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 14 ncü maddesinin son fıkrası, 16 ncı maddesinin 1 ve 2 ncı fıkrası, 17 ncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ve 5178 sayılı Kanunla değişen 19 ncü maddesi hükümleri bunlar hakkında uygulanır. Bunlar, bu kanunun 3 ncü maddesinin (d) bendi ile avukatlık sınavına dair 28, 29, 30, 31, 32 ve 33 ncü maddeleri hükümlerine tabi değildir.

7 Temmuz 1969 tarihinde avukatlık stajına başlamış olup da henüz bitirmemiş durumda bulunanlar hakkında 3499 sayılı Avukatlık Kanununun staj hükümleri ve o kanuna göre hazırlanmış olan Yönetmelik uygulanır.

TEKLİF

b) 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 195 nci ve 196 ncı maddeleri ile 14 Temmuz 1965 gün ve 657 sayılı Kanuna eklenen ek madde 1 ve geçici madde 25,

c) 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 197 ve 198 nci maddeleri ile 22 Nisan 1962 gün ve 44 sayılı Kanuna eklenen ek madde 4 ve geçici madde 8,

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Madde 2. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 186 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Topluluk Sigortasına tabi olan avukatlar hakkında bu kanundaki özel hükümlere aykırı olmamak kaydı ile, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 5.1.1961 gün ve 228 sayılı Kanun ve bu kanunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır.»

Madde 3. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici ikinci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye aşağıdaki iki fıkra eklenmiştir.

Birinci fıkranın değişik (A) bendi

A) Emekli keseneği ödedikleri memuriyet veya hizmetten 7 Temmuz 1969 tarihinden önce her ne sebeple olursa olsun ayrılmış olanlar, kendilerine emeklilik veya mâlûllük aylığı bağlanmamış olmak şartı ile, 7 Temmuz 1969 tarihine kadar Sosyal Sigortaya da tabi olmaksızın geçen fiilî avukatlık sürelerinin tamamını veya bu sürenin emekliliğe esas olan eski hizmetlerinin süresi ile birlikte 25 yılı doldurmaya yetecek kısmını aşağıdaki hükümlere göre borçlanabilirler.

Fiilî avukatlık süresinin tamamını borçlananlar aşağıdaki (B) bendi hükümlerine göre T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirebilirler. Bunlardan T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirmek istemiyenlerle fiilî avukatlık süresinin bir kısmını borçlanmak suretiyle emekliliğe esas hizmet sürelerini 25 yıla çıkarmış olanlara aşağıdaki hükümlere göre emekli aylığı bağlanır.

Geçici ikinci maddeye eklenen fıkra'lar

«Bu madde hükümlerinden faydalananların, (A) bendi uyarınca borçlandıkları veya (B) bendi uyarınca T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirdikleri sürelerin tamamı, emekliliğe tabi görevde son defa ayrıldıkları maaş veya ödenekteki kıdemlerine eklenmek suretiyle bu görevin en az yükselme süresine göre iki veya üç yılda bir terfi etmiş veya ediyormuşçasına intibakları yapılır.»

«Bu maddenin 9 ncu fıkrasında T. C. Emekli Sandığına başvurma için konulmuş bir aylık süreyi geçirmiş olanlar, 1 Ocak 1971 tarihine kadar başvurmaları şartı ile bu madde hükümlerinden faydalanabilirler.»

TEKLİF

d) 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 ncu maddesi ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa eklenen ek madde ve 1186 sayılı Kanunun 22 nci maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 5. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 6. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Madde 4. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17 nci maddesinin 4 ncü son fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Değişik 4 ncü fıkra

«Yukarıdaki fıkralar uyarınca vekâlet görevini yapmak hakkı o yer avukat veya dava vekilleri sayısının üçü bulması halinde kendiliğinden sona erer. Sona erme tarihinden itibaren üç ay içinde, ilgili şahsın aynı baro bölgesi içinde üç avukat veya davavekili bulunmayan başka bir yere naklederek büro açması halinde, listedeki kaydı, nakledilen yer işaret edilmek suretiyle devam eder. İlgili üç aylık süre içinde başka bir baroya başvurduğu takdirde, dosyası getirilmek suretiyle başvurduğu baronun listesine kaydı yapıp ayrılmadığı baronun listesinden de adı silinerek vekâlet görevine devam eder. Üç aylık süre içinde aynı baro bölgesindeki başka bir yere nakil yapılarak büro açılmaması veya bu süre dolmadan başka bir baroya nakil için başvurulmaması halinde ilgilinin adı listeden silinir.»

Değişik son fıkra

«Bu maddenin üçüncü fıkrası 7 Temmuz 1977 tarihinde yürürlükten kalkar.»

Madde 5. — 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici madde 18. — Geçici 3 ve 4 ncü maddeler uyarınca borçlanarak emekliliğe esas hizmetlerine eklenen sürelerin üçte ikisi, ilgililerin halen buldukları görevin veya hizmetin en az yükselme süresine göre iki veya üç yılda bir değerlendirilmek suretiyle intibakları yapılır ve böylece görev veya hizmet aylıkları ile emeklilik keseneğine esas aylıkları yükseltilir.

Madde 6. — a) 19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 189, 196, 197 ve 198 nci maddeleri,

b) 23 Ekim 1969 gün ve 1186 sayılı Kanunun 19 ve 22 nci maddeleri,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 7. — Teklifin 5 nci maddesi 7 ncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 8. — Teklifin 6 ncü maddesi 8 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

AVUKATLIK KANUNU YÖNETMELİĞİ (*)

BİRİNCİ KISIM

BAŞLANGIÇ

Konu ve Kapsam

Madde 1 — Bu Yönetmeklik, Avukatlık Kanunu'nun düzenlenmesini yönetmeliğe bıraktığı hususlar ile Kanunun uygulanabilmesi için gerekli olan diğer konuları kapsar. (Av. K. M. 182)

İKİNCİ KISIM

Avukatlık Mesleğine Kabul

Başvurma ve Eklenecek Belgeler

Madde 2 — Avukatlık sınavını başarmış olanlar veya Avukatlık Kanununun 4. maddesinde yazılı şartları haiz olanlar levhasına yazılmak üzere diledikleri baroya başvurabilirler.

Başvurma dilekçe ile olur. Dilekçeye aşağıdaki belgeler ikişer adet eklenir;

a) Nüfus cüzdanının onaylanmış örneği,

b) Türk veya yabancı hukuk fakültelerinden birisinin bitirildiğini gösteren belge yahut lisans diploması veya onaylanmış örneği,

(Yabancı bir memleket hukuk fakültesini bitirmiş olanlar ayrıca Türkiye hukuk fakültelerinden herhangi birinin programına göre eksik kalan derslerden usulüne uygun başarılı sınav vermiş olduklarını belgelendirmek zorundadırlar)

(*) Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun 25. Kasım. 1972 g. ve 26/766-12 s. kararıyla kabul edilmiş, Adalet Bakanlığının 9. Şubat. 1973 g. ve 4453 s. yazısıyla onaylanmış, Resmî Gazetenin 20. Şubat. 1973 g. ve 14454 s. nüshasında yayımlanarak 22. Mart. 1973 günü yürürlüğe girmiştir.

c) Staj bitim belgesi,
d) Avukatlık sınavının başarıldığına dair belge,
e) Levhasına yazılmak üzere başvuru alan baro bölgesinde ikametgâhı bulunduğuna dair belge (ikametgâh belgesi)

f) (Örnek 1.) de gösterildiği üzere düzenlenmiş ve avukat adayının Avukatlık Kanununun 5. maddesinde yazılı, avukatlığa kabul engel halleri bulunmadığına dair imzalı bildiri kâğıdı,

g) Bu yönetmeliğin 4. maddesinde belirtilen yerden alınacak ve Avukatlık Kanununun 5/a maddesinde yazılı hükümlülükleri bulunmadığına dair adli sicil belgesi,

h) Başvurduğu baro levhasında yazılı iki avukat tarafından isteklinin ahlâkî durumu hakkında ayrı ayrı olmak üzere düzenlenmiş tanıtma kâğıdı,

l) Avukatlığı sürekli olarak gereği gibi yapmağa engel vücut veya akılca malul olmadığına dair resmî tabipliklerin birinden alınacak rapor.

Baro Yönetim Kurulu sağlık incelemesinin resmî bir hastane-nin sağlık kurulu tarafından yapılmasını isteyebilir. (Av. K. M. 3 - 4)

İstisnalar

Madde 3 — a) 2. madde de yazılı belgelerden, staj dosyasında bulunanların ayrıca başvurma dilekçesine eklenmesi gerekmez.

b) Avukatlık Kanununun 4. maddesi yoluyla levhaya yazılma isteğinde bulunanlardan 2. maddenin 2. fıkrasının (a), (b), (e) ve (f) bentlerinde yazılı belgeler aranır. Bu kimselerin sicil özetleri baro başkanlıklarınca ilgili dairelerden istenir.

c) Yabancı hukuk fakültesini bitirmiş yabancı avukatlardan Türk uyruğuna geçmiş bulunanlardan, 2. maddenin 2. fıkrasının (c) ve (d) bentlerinde yazılı belgeler aranmaz. Ancak bu gibiler başvurma dilekçelerine ayrıca aşağıdaki belgeleri de eklemek zorundadırlar.

aa. Yabancı ülkede yazılı bulunduğu baro veya benzeri teşekkülce verilmiş, beş yıl süre ile mahkemelerin her derecesinde avukatlık yaptığını gösteren belge.

bb. Başvurduğu baro yönetim kurulu tarafından yapılmış avukatlık mesleğini yürütmeye yetecek ölçüde Türkçe bildiğini doğrulayan sınav belgesi; bu sınav yazılı ve sözlü olarak yapılır.

cc. Türkiye Hukuk Fakültelerinden her hangi birinin programına göre noksan kalan derslerden usulüne uygun olarak yapılan sınavı başarı ile verdiğiğine dair tasdikname. (Av. K. M. 4)

Adli Sicil Araştırması

Madde 4 — Avukatın levhasına yazılma isteğinde bulunduğu baro başkanlığınca adayın o baro mıntıkası içinde nüfusa kayıtlı olması halinde mahallî Cumhuriyet Savcılığı; aksi halde Cumhuriyet Savcılığı aracılığı ile Adli Sicil Müdürlüğünden adli sicil araştırması yapılır. (Av. K. M. 5)

Staj Dosyasının Getirilmesi

Madde 5 — Staj bitim belgesi aldığı barodan başka bir baro levhasına yazılmak isteminde bulunanların staj dosyaları ilgili barodan getirtilerek incelenir ve ikinci maddeye göre noksan belgeler tamamlatılır.

Başvurma Dilekçesinin Kaydı

Madde 6 — Bu Yönetmeliğin, 2, 3 ve 5. maddelerine göre eklenmesi gereken belgelerde herhangi bir eksiklik bulunmadığı ve adli sicil araştırması ile sağlık incelemesi sonucu alındığı takdirde başvurma dilekçeleri baro başkanlığı tarafından kabul edilerek deftere yazılır.

Başvurma dilekçesinin kayıt tarihini ve numarasını tespit eden iki nüsha belge düzenlenir. (örnek 2). Bu belgelerden birisi adaya verilir, diğeri başvurma dilekçesine eklenir. Avukatlık Kanununun 7. maddesinde yazılı bir aylık süre bu tarihten itibaren işlemeye başlar.

Belgelerde eksiklik bulunması halinde başvurma dilekçeleri, belgeler tamamlanıncaya kadar kabul edilmez. (Av. K. M. 7)

İsteğin kabulü

Madde 7 — İsteği kabul eden baro yönetim kurulu, başvuranın avukatlık mesleğine kabul ile levhasına yazılması hususunda başvurma dilekçesinin kabul edildiği tarihten itibaren bir ay içinde gerekçeli kararını verir. Karar ile kararın dayanağı dosya 2 nüsha düzenlenerek, karar tarihinden itibaren bir ay içinde Adalet Bakanlığına ve Türkiye Barolar Birliğine gönderilir. Bu yönetmeliğin 13. maddesi uyarınca evvelce Türkiye Barolar Birliğine gönderilen evrakın, Birliğe gönderilen dosyaya konmasına lüzum yoktur. Türki-

ye Barolar Birliğince düzenlenecek ruhsatname bedelinin ödendiğine dair banka dekontu ile avukatın 6 X 9 büyüklüğünde 3 adet cübeli fotoğrafı da Adalet Bakanlığına gönderilen dosyaya eklenir. Adalet Bakanlığı onayladığı kararları ruhsatname düzenlenip baroya iade edilmek üzere Türkiye Barolar Birliğine, onaylamadığı kararları ise doğrudan doğruya ilgili baroya gönderir. (Av. K. M. 7)

Avukatlık Ruhsatnamesi ve Yemin

Madde 8 — Türkiye Barolar Birliği Adalet Bakanlığından gelen dosyadaki bilgilere göre ruhsatnameyi düzenliyerek, soğuk damga ile fotoğrafını mühürler, ruhsatname defterine durumu işler ve ilgili baro başkanı tarafından imzalanıp mühürlenerek sahibine verilmek üzere barosuna gönderir.

Adayın Avukatlık Kanununun 9. maddesi uyarınca and içtiği ve ruhsatnamesinin verildiği hususunda bir tutanak düzenlenir.

And içmeyen adaya ruhsatnamesi verilmez.

Aday ruhsatnamesini aldıktan sonra (Avukat) ünvanını kazanır.

Durum Türkiye Barolar Birliğine bildirilir ve ruhsatnamesinin alındı belgesi Türkiye Barolar Birliğine gönderilir. Türkiye Barolar Birliği arşiv kartı (örnek 3) bu yazıya eklenir. (Av. K. M. 9)

İsteğin Reddi ve İtiraz

Madde 9 — Baro Yönetim Kurulu, levhaya yazılma isteğinin reddedilmesine ilişkin karara itiraz halinde adaya bunu belirten bir belge verir. (örnek 4).

Posta masrafı itirazcıdan alınır.

İtiraz Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca incelenerek bir ay içinde karara bağlanır. Bir ay içinde karar verilmezse itiraz reddedilmiş sayılır. Ancak, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca yapılan incelemede, belgelerde eksiklik bulunması nedeniyle eksikliklerin tamamlattırılması veya tamamlatılmak üzere dosyanın iadesi halinde bu süre, eksik belgelerin tamamlandığı veya dosyanın Türkiye Barolar Birliğine intikal ettirildiği tarihten başlar. (Av. K. M. 8)

Adalet Bakanlığının Onaylaması

Madde 10 — Türkiye Barolar Birliğinin itiraz hakkında verdiği kararlar onaylanmak üzere dosyası ile birlikte karar tarihinden itibaren 1 ay içinde Adalet Bakanlığına gönderilir.

Adalet Bakanlığınca verilecek kararlar, kanunî gereği yapılmak üzere dosyaları ile birlikte Türkiye Barolar Birliğine gönderilir. (Av. K. M. 8)

İtirazın Sonuçları

Madde 11 — a) İtirazın kabulüne ilişkin kararın Adalet Bakanlığınca onaylanması halinde bu yönetmeliğin (7, 8, 9) maddeleri gereğince işlem yapılarak aday baro levhasına yazılır, ruhsatnamesi verilir.

b) İtirazın reddine ilişkin karar Adalet Bakanlığınca onaylandığı takdirde adayın kimliği, gereği yapılmak ve diğer barolara duyurulmak üzere ilgili baro tarafından Türkiye Barolar Birliğine bildirilir.

Adayın kimliği Türkiye Barolar Birliğinde bu iş için tutulan özel bir deftere yazılır.

Red ve bekleme sebepleri kalkmadıkça hiç bir baro kimseyi levhasına yazamaz. (Av. K. M. 8)

Dava Hakkı

Madde 12 — Adalet Bakanlığının, Türkiye Barolar Birliğinin itirazın reddine ilişkin kararını onaylamaması halinde Türkiye Barolar Birliği ve ilgili baro; itirazın reddine ilişkin kararın onaylanması halinde ise, başvuran aday tarafından Danıştayda iptal davası açılabilir. (Av. K. M. 8)

ÜÇÜNCÜ KISIM

Avukatlık Stajı

Başvurma

Madde 13 — Avukatlık stajı yapmak isteyen aday, baroya bir dilekçe ile başvurur.

Dilekçeye aşağıdaki belgelerin asılları ile onanmış ikişer örneğinin eklenmesi zorunludur :

a) Nüfus cüzdanı,

b) Türk veya yabancı hukuk fakültelerinden birisinin bitirildiğini gösteren belge veya lisans diploması,

(Yabancı bir memleket hukuk fakültesini bitirmiş olanlar ayrıca Türkiye Hukuk Fakültelerinden herhangi birinin programına göre eksik kalan derslerden usulüne uygun başarılı sınav vermiş olduklarını belgelendirmek zorundadırlar.)

c) Stajyer listesine yazılmak üzere başvuru alan baro bölgesinde ikametgâhı bulunduğu dair belge (ikametgâh belgesi),

d) (Örnek 1) de gösterildiği üzere düzenlenmiş ve stajyer adayının Avukatlık Kanununun 3. maddesinin (f) bendi ve 5. maddesinde yazılı avukatlığa kabule engel halleri bulunmadığına dair imzalı bildiri kâğıdı,

e) Bu yönetmeliğin dördüncü maddesinde belirtilen yerden alınacak ve Avukatlık Kanununun 5/a maddesinde yazılı hükümlülükleri bulunmadığına dair adli sicil belgesi,

f) Baş vurduğu baro levhasında yazılı iki avukat tarafından stajyer adayının ahlâkî durumu hakkında ayrı ayrı olmak üzere düzenlenmiş tanıtma kâğıdı,

g) Avukatlığı sürekli olarak gereği gibi yapmağa engel vücut veya akılca malûl olmadığına dair resmî tabipliklerin birinden alınacak rapor.

Belgelerde eksiklik bulunması halinde başvurma dilekçesi eksik belgeler tamamlanıncaya kadar kabul edilmez.

Bu belgelerin birer örneği baro başkanı tarafından Türkiye Barolar Birliğine gönderilir. Asılları ve diğer örnekleri dosyasında saklanır. Türkiye Barolar Birliği de noksan gördüğü belgeleri tamamlattırır. (Av. K. M. 16 - 17)

İnceleme

Madde 14 — Başvurma dilekçesinin kabulü ile birlikte baro başkanı baro levhasında yazılı avukatlardan birini, stajyer adayının avukatlık mesleğine kabul için gerekli nitelikleri taşıyıp taşımadığı ve avukatlıkla birleşmeyen bir işle uğraşp uğraşmadığını araştırmak ve sonucu hakkında bir rapor düzenlemek üzere görevlendirir.

Görevlendirilen avukat geçerli özürü dışında bu görevi kabul etmek ve en geç onbeş gün içinde raporunu vermek zorundadır. (Av. K. M. 19)

Sağlık İncelemesi

Madde 15 — Yönetmeliğin 13. maddesi uyarınca alınacak rapora rağmen stajiyer adayının görevini sürekli olarak gereği gibi yapmağa engel vücutça bir sakatlığı veya akılcı malûluğu bulunup bulunmadığının tespiti için sağlık incelemesine başvurulabilir, sağlık incelemesi resmî bir hastanenin sağlık kurulu tarafından yapılır. (Av. K. M. 5)

İlân

Madde 16 — Başvurma dilekçesinin kabulü ve 14 üncü madde de yazılı işlemlerin tamamlanmasından sonra stajiyer adayının isteği ilân edilir. İlânın, işlemlerin tamamlanmasından sonra en geç on gün içinde yapılması gerekir. İlân süresi onbeş gündür. İlân (Örnek 5) e göre hazırlanmış fotoğraflı bir yazının, baronun ve adalet dairesinin uygun bir yerinde asılması suretiyle yapılır. İlânın asıldığı ve indirildiği günler baroca bir tutanakla tespit edilir. (Av. K. M. 18)

İtiraz

Madde 17 — Adayın stajiyer listesine yazılma istemine karşı, her avukat veya stajiyer yahut diğer ilgililer itiraz edebilirler.

İtiraz yazı ile olur; itiraz eden kimliğini ve itirazını dayandırdığı maddî olay veya nedenleri gösterir, varsa delillerini bildirir. Açık delil veya vakıaların gösterilmemesi halinde itiraz incelenmez.

İlân üzerine usulüne uygun olarak yapılmış olan itiraz, baro yönetim kurulunca veya görevlendirilecek bir üye tarafından incelenir. Bu inceleme sonucu da gözönünde bulundurulmak suretiyle Avukatlık Kanununun 20. maddesindeki süre içinde stajiyer listesine yazılma konusunda bir karar verilir. İtiraz stajiyerin sırasını kaybettirmez. (Av. K. M. 18)

Staja Başlama

Madde 18 — Aday, Avukatlık Kanununun 20. maddesindeki usül dairesinde listeye yazılmasının kesinleşmesi üzerine aşağıdaki maddelerde belirtilen esaslar uyarınca staja başlar. (Av. K. M. 20-21)

Staj süresi ve ne surette yapılacağı

Madde 19 — Avukatlık stajı bir buçuk yıldır. Stajın, bu kısımda yer alan hükümler uyarınca ilk altı ayı mahkemelerde ve kalan bir yılı da en az beş yıl kıdemi olan bir avukat yanında yapılır.

Stajın mahkemelerle avukat yanında olmak üzere iki ayrı yerde yapılması stajın bütünlüğünü ihlâl etmez.

Mahkeme ve adalet dairelerinde stajiyerlere ayrılmış bir staj defteri ile devam cetveli bulunur. Devam cetveli her hafta, staj defteri staj sonunda hâkim veya staj yapılan daire amiri tarafından stajın fiilen yapıldığı gösterilmek suretiyle onanır. Cumhuriyet Savcısı stajiyer üzerindeki denetimini devam cetveline işaret vermek suretiyle yapar. (Av. K. M. 15)

Stajiyer Kontenjanının Tespiti, Mahkeme ve Adalet Dairelerinde Staj

Madde 20 — Her ağır ceza mahkemesi için bir stajiyer kontenjanı tespit edilir. Kontenjan adalet dairesi ile personel durumu göz önünde bulundurulmak suretiyle, baronun da görüşü alındıktan sonra adalet komisyonunca tespit edilerek baroya, Türkiye Barolar Birliğine ve Adalet Bakanlığına bildirilir. Kontenjan aynı usülle arttırılır veya eksiltilir,

Stajiyer listesine kaydı kesinleşen aday, baro bölgesindeki ağır ceza merkezlerinden hangisinde staj yapmak istiyorsa barodan alacağı belge ile o yer Adalet Komisyonu Başkanlığına başvurur. Adalet Komisyonu, birinci fıkradaki kontenjan durumunu göz önünde bulundurarak adayı staja başlatır.

Mahkeme ve adalet dairelerindeki staj, aşağıdaki sıra ve sürelerle göre yaptırılır :

- a) Cumhuriyet Savcılığında bir ay,
- b) Ağır Ceza Mahkemesinde bir ay,
- c) Asliye Ceza Mahkemesinde onbeş gün,

- d) Sulh Ceza Mahkemesinde onbeş gün,
- e) Sulh Hukuk Mahkemesinde onbeş gün,
- f) Asliye Hukuk Mahkemesinde (Ticaret - İş - Tapulama dahil) birbuçuk ay,
- g) İcra Tetkik Mercii ve İcra Dairelerinde bir ay,

Adalet Komisyonu gerekli gördüğü takdirde bu sırayı değiştirebilir ve stajiyerin isteği üzerine, ticaret, iş veya tapulama mahkemesinde staj yapılması hususunu düzenler.

Stajiyerler ,duruşmalarda, keşiflerde, soruşturmalarda, kararların görüşülmesinde ve yazılmasında hazır bulunur, kendisine verilen dosya ve kararları inceler, kalem işlerine yardım eder ve birer rapor hazırlar.

Stajiyerler, kendilerine verilen işlerden sorumludurlar.

Staj Cumhuriyet Savcısı veya hâkimin yahut staj görülen daire amirinin denetiminde yapılır.

Yukarıdaki sürelerin her birinin bitiminde, stajiyerin varsa, devam etmediği günleri, stajiyerlere verilen görevleri ve stajiyerin genel olarak ilgi ve başarı derecesiyle ahlâkî durumunu belirten iki nüsha rapor düzenlenerek biri Adalet Komisyonuna, diğeri barosuna gönderilir.

Stajiyer bu süre için ayrıca baro başkanı veya görevlendireceği avukat tarafından denetlenir. Denetim sonucu bir raporla baro başkanlığına bildirilir. (Av. K. M. 15 - 24)

Avukat yanında staj

Madde 21 — Avukat yanında staj Avukatlık Kanununun 22, 23 ve 24 üncü maddelerinde yazılı esaslar dahilinde yapılır. (Av. K. M. 22)

Stajiyerin ödevleri

Madde 22 — Stajiyer staj süresinde, duruşmalara avukatla birlikte girmek ve onun yanında yer almak, staj konferanslarına devam etmek, baro yönetim kurulu ve avukat tarafından verilen işleri yapmak, dava evrakını düzenlemek ve baroların hazırlayacakları iç yönetmeliklerde gösterilecek diğer ödevleri yerine getirmekle görevlidir. (Av. K. M. 23)

Stajiyerin vekâlet alması

Madde 23 — Avukatlık Kanununun 26. maddesine göre vekâlet alan stajiyerler, kendilerine verilen işleri bizzat takip edebilirler. (Av. K. M. 26)

Stajla birleşmiyen işler

Madde 24 — Avukatlık Kanunu'nun 11. maddesindeki yasaklama avukat stajiyerleri hakkında da uygulanır. Aynı Kanunun 12. maddesinin (b) bendindeki öğretim görevinin stajla birleşebilmesi için ayrıca idarî bir görevin yüklenilmemiş olması şarttır. (Av. K. M. 16)

Staj bitimi

Madde 25 — Baro Yönetim Kurulu staj süresinin dolmasını ve kesin raporun verilmesini izleyen ilk toplantısında, stajiyerin staj dosyasını ve staj sırasında, stajiyer hakkında gerek mahkeme ve adalet daireleri gerekse yanında staj gördüğü avukat tarafından düzenlenen raporları inceler.

Baro Yönetim Kurulu gerekli gördüğü takdirde üç kişilik bir heyet teşkil ederek stajiyer ile mülâkat yapılmasını ve sonucunda ek bir rapor vermelerini kararlaştırabilir.

Raporları ve staj dosyalarındaki belgeleri yeterli gören yönetim kurulu stajiyerin avukatlık stajının tamamlandığına ve staj bitim belgesinin düzenlenmesine karar verir. Aksi halde stajı altı ay daha uzatır. Uzatılan altı ay sonunda aynı işlemler tekrarlanır. Stajın altı ay uzatılmasına ilişkin baro yönetim kurulu kararları kesindir.

Staj bitim belgesi (Örnek 6.) ya göre hazırlanır ve baro başkanı tarafından imzalanır, mühürlenir.

Stajiyerin staj yapmasını önleyen veya yaptığı stajı geçersiz kılan kanunî sebepler saklıdır. (Av. K. M. 25)

Listeden silme

Madde 26 — Staj kesintisiz yapılır. Stajiyerin haklı sebeplere dayanarak devam etmediği günler, Avukatlık Kanunu'nun 23. maddesinde belirtildiği şekilde tamamlattırılır. Stajiyer haklı sebebi, ta-

mamlatma yetkisini haiz Adalet Komisyonu veya baro yönetim kurulunun tespit edeceği belgelerle ispatlamak zorundadır.

Baro başkanı haklı engelleri halinde stajiyerlere avukat yanında geçen kısımda otuz günden fazla olmamak üzere izin verebilir.

Avukatlık stajı için kanunun ve bu yönetmeliğin öngördüğü şart ve nitelikleri sonradan kaybedenler ile esasen bu şart ve niteliklere sahip olmadıkları staja başladıktan sonra anlaşılınların adları baro yönetim kurulu kararıyla staj listesinden silinir.

Baro yönetim kurulunun listeden silmeye dair kararı ile stajiyerin itirazı konusunda Kanunun 71. maddesindeki usul uygulanır. (Av. K. M. 23)

Askerlik döneminde staj

Madde 27 — Askerlik görevini yaparken, resmen izinli veya tebdil havalı olarak kıt'a ve müesseselerinden ayrılanlar bu süre içinde sivil kıyafetle staj yapabilirler.

Stajın nakli

Madde 28 — Stajın naklinde de, avukatın nakline ait hükümlerin staja uyan hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Avukatlık sınavı

Sınav kurulu

Madde 29 — Sınav kurulu, biri hukuk diğeri ceza dairelerinden olmak üzere iki Yargıtay Daire Başkanı ve üç avukattan kurulur. Yargıtay Daire Başkanlarından kıdemlisi kurula başkanlık eder.

Kurulun görev süresi iki yıldır. Yeni kurul seçilinceye kadar eski kurulun görevi devam eder. Üyelerin engeli halinde, başkan o üyenin mensup olduğu kurumca seçilmiş bulunan yedek üyelerle noksanı tamamlar. Başkanın engeli halinde görevleri, kurula katılan kıdemli Yargıtay Daire Başkanı tarafından yerine getirilir.

Sınav kurulu iki yılda bir, Ocak ayında yeniden kurulur.

Türkiye Barolar Birliği'nin Yargıtay Başkanlığına başvurması üzerine, Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından birisi hukuk di-

geri ceza daireleri başkanları arasından olmak üzere, iki asıl ve iki yedek üye seçilir.

Yargıtay Başkanı seçim sonucunu hemen Türkiye Barolar Birliği'ne bildirir.

Sınav kurulunun avukat üyeleri Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından asıl ve yedek üye toplamının üç katı olarak gösterilecek adaylar arasından Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunca seçilir.

Sınav kuruluna üye seçilebilmesi için bir avukatın en az onbeş yıl fiilen avukatlık yapmış ve Avukatlık Kanununun 90 ıncı maddesinde yazılı diğer niteliklere sahip olması lâzımdır.

Seçimde Avukatlık Kanunu'nun 90. maddesi hükümleri uygulanır. (Av. K. M. 2 9- 30)

Üyelere ödenecek ücret

Madde 30 — Sınav kurulu üyelerine katıldıkları her sınav için ücret ödenir.

Ücretin miktarı Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu tarafından her seçim döneminde yeniden tespit edilir.

Ankara dışından gelen sınav kurulu üyelerine Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu Üyeleri seviyesinde yolculuk ve ikamet giderleri ile diğer zorunlu giderler ödenir.

Bu ödemeler Türkiye Barolar Birliği bütçesinden yapılır. (Av. K. M. 29)

Sınava gireceklerin tespiti

Madde 31 — Sınava giriş, adayın isteğine bağlıdır.

a) Staj bitim belgesi almış olan aday, stajyer listesine yazılı olduğu baroya en geç sınav gününden onbeş gün önce başvurarak sınava girmek istediğini bildirir ve sınava giriş belgesi verilmesini ister.

b) Baro yönetim kurulu isteklinin sınav haklarını tüketip tüketmediğini ve staj bitim belgesi günü ile girmek istediği sınav günü arasında iki yıldan fazla bir sürenin geçip geçmediğini inceler.

Adayın isteğinin kabulü halinde üç nüsha sınav giriş belgesi (örnek 7.) ye uygun olarak düzenlenir, adı sınava gireceklerin listesine yazılır.

Sınava giriş belgesinin bir örneği adaya verilir, bir örneği sına-

va girecekler listesi ile birlikte Türkiye Barolar Birliğine gönderilir, bir örneği de adayın staj dosyasına konulur.

c) Sınav giriş belgeleri ve sınav listeleri her sınav için ayrı ayrı olmak üzere sınavdan önce yeniden düzenlenir.

d) Sınav belgesi almak üzere başvuran adayın isteminin reddedilmesi halinde, staj listesine yazılma isteminin reddedilmesi konusundaki itiraz usulü ve sonuçlar uygulanır. (Av. K. M. 31)

Birliğe bildirme

Madde 32 — Barolar sınava girecek olanların listesini sınav giriş belgelerinin birer nüshası ile birlikte sınav gününden en az bir hafta önce bulunacak şekilde Türkiye Barolar Birliği'ne gönderirler.

Türkiye Barolar Birliği, barolardan gelen listelere ve belgelere göre sınava gireceklerin listesini düzenler. (Av. K. M. 31)

Sınav günleri

Madde 33 — Avukatlık sınavı her yılın Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül ve Aralık aylarının ikinci Pazartesi günleri yapılır. Belirtilen günlerin tatile rastlaması halinde sınav sonra gelen Pazartesi günü yapılır.

Her yılın başında ve her sınav gününden bir ay önce sınavın ve yazılı sınavda başarısız olanlar için yapılacak mülâkatın yeri, günleri ve saatleri Türkiye Barolar Birliği tarafından ayrıca ilân edilir. Barolar, bölgeleri içinde sınavın ve mülâkatın yeri, günü ve saatini ilân ederler.

Türkiye Barolar Birliği'nin ilânı gazeteler aracılığı ile, baroların ilâmı baroda ilânlar için ayrılmış yere asılması suretiyle yapılır. (Av. K. M. 32)

Sınav yeri, sınav düzeni ve güveni

Madde 34 — Sınav yeri Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nca seçilir ve sınava hazırlanır.

Sınav günü, Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı, sınav kurulu ve bu kurul tarafından görevlendirilenler, sınavın düzen ve güvenliğini sağlarlar.

Buna aykırı davranışlarda bulunanlar, sınav dışı bırakılırlar ve bu durum bir tutanakla tespit edilir. Sınav dışı bırakılanlar, o sınavda başarı göstermemiş sayılırlar.

Sınav belgesi aldığı halde sınava kabul edilmeyen veya yukarıdaki fıkra uyarınca sınavda başarısız sayılanlar konusunda verilecek kararlar kesindir. (Av. K. M. 28)

Sınav

Madde 35 — Sınav yazılı olur, sınav soruları kurul tarafından sınav günü hazırlanır. Soruların kurul üyeleri tarafından imzalı bir nüshası saklanmak üzere Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı'na verilir.

Sınav sorularının saptanmasında, adayın hukuk uygulaması yönünden hukuk ilkelerini ve mevzuat hükümlerini olaylara uygulama yeterliğine ulaşmış olup olmadığını, meslek kurallarını kavrayıp kavramadığını değerlendirmek amacı gözönünde tutulur.

Sınav, Türkiye Barolar Birliği'nce bastırılacak ad yerleri kapalı kâğıtlarla yapılır. Sınav kâğıdı üzerine hiç bir işaret konulamaz, işaretli kâğıtlar geçersizdir.

Sınav süresini kurul, her sınav için ayrıca tespit eder ve sınava katılanlara bildirir. Sınavın başlangıç ve bitiş saatleri bir tutanakla tesbit edilir.

Sınav kâğıtları, Türkiye Barolar Birliği'nde bir yıl süre ile saklanır. (Av. K. M. 32)

Sınav konuları

Madde 36 — Sınav konuları, Anayasa ve İdare Hukuku, Medeni Hukuk ve Borçlar Hukuku, Ceza Hukuku, Hukuk ve Ceza Usul Hukuku, Ticaret ve İş Hukuku ile İcra ve İflâs Hukuku ve Avukatlık Kanunu ve meslek kurallarıyla ilgili uygulama ve problemleri kapsar. (Av. K. M. 32)

Değerlendirme

Madde 37 — Sınav kurulu, her aday için ayrı ayrı üç nüsha olmak üzere (örnek 8) sınav veya mülâkat sonuçlarını gösterir belgeleri hazırlar. Ayrıca sınava girenlerin ve mülâkata tabi tutulanların durumları da göz önünde bulundurulmak suretiyle başarı sağlayıp

sağlamadıklarını (Başarılı) veya (Başarısız) şeklinde gösteren bir listeyi düzenleyip imzalar.

Liste ve belgelerden ikişer örnek Türkiye Barolar Birliğine gönderilir, birer nüshası sınav kurulunda kalır.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı liste ve belgelerden birer örneği adayın listesinden sınava girdiği baroya gönderir. Aday isterse belgelerin bir örneğini barosundan alır.

Listeler Türkiye Barolar Birliğinde ve barolarda ilâna ayrılmış yerlerde ilân edilir.

Avukatlık Kanunu'nun (3/d) ve bu Yönetmeliğin (2/d) maddesinde yazılı sınavın başarı şartı yukarıdaki belge ile kanıtlanır. (Av. K. M. 32)

BEŞİNCİ KISIM

Avukatlık işlerinin yürütülmesi

Vekâletname örneği

Madde 38 — Avukat, iş sahibinin kendisine verdiği vekâletname nin örneğini çıkarmak ve bu örneğin aslına uygunluğunu onaylamak suretiyle bütün yargı mercileri, resmî daireler, bankalar, kurumlar ile gerçek ve her türlü tüzel kişilere karşı resmî örnek hükmünde olarak kullanabilir. Örnekte, vekâletnameyi düzenleyen mercinin adı, vekâletnamenin kayıt numarası ve düzenleme günü ile avukatın ad ve soyadı ile imzasının bulunması zorunludur. (Av. K. M. 26)

Diğer örnekler

Madde 39 — Vekâletname örneklerinin asıllarına uygunluğunu onaylama şekli, Avukatlık Kanunu'nun 56. maddesine göre avukatların örneklerinin aslına uygunluğunu onaylamağa yetkili oldukları diğer belgelerde de uygulanır. (Av. K. M. 56)

Kılık

Madde 40 — Avukatlar, mahkemelerde, Türkiye Barolar Birliği ve baro disiplin kurullarında görev yaparken ve avukatlık and içme törenlerinde, Türkiye Barolar Birliği'nin belirteceği resmî kıyafet giymek zorundadırlar.

Bunların dışında, Türkiye Barolar Birliği ve baro genel kurullarında, yargı kuruluşları mensuplarının resmî kılıkları ile katıldıkları resmî törenlerde de giyebilirler.

Avukatlar, mahkemelerde, münhasıran vekâlet görevi ifa ettikleri davalar dışında resmî kılık giyemezler. (Av. K. M. 49)

ALTINCI KISIM

Başka baroya nakil

Başvurma

Madde 41 — Nakil için başvurma avukatın levhasına yazılmak istediği baro yönetim kuruluna yazı ile yapılır.

Başvurma yazısında istekte bulunan avukatın, levhasına yazılı olduğu baronun adını, baro sicil numarasını, ruhsatname numarasını ve gününü, sosyal güvenlik yönünden hangi statüye tabi bulunduğunu, levhasına yazılmak istediği baro bölgesi içinde tebliğat adresini bildirmesi şarttır.

Başvurma yazısına ikametgâh belgesi, iki adet 6 X 9 büyüklüğünde cübbeli fotoğraf eklenir. (Av. K. M. 68)

İnceleme

Madde 42 — Başvurulan Baro Yönetim Kurulu nakil istemi üzerine;

a) Avukatın levhasına yazılı olduğu baroya başvurarak, avukatın nakil isteğinde bulunduğunu bildirir, baroya aidat borcu, yaşlılık sigortası prim borcu olup olmadığı ile disiplin kovuşturması altında bulunup bulunmadığını ve gerekli gördüğu diğer hususları sunar.

b) Türkiye Barolar Birliğine avukatın nakil yoluyla levhasına yazılmak istediğini bildirir, ruhsatname tarih ve numarası belirterek, avukatın bu konudaki bildirisini doğrular.

c) Gerekli gördüğu diğer incelemeleri yapar. (Av. K. M. 69)

Karar

Madde 43 — a) Baro Yönetim Kurulu, avukatın istek sırasında levhasına yazılı olduğu baroya yıllık kesenek borcu Sosyal Sigorta-

lar Kurumu'na yaşlılık sigortası prim borcu olduğunu veya disiplin kovuşturması altında bulunduğunu tespit ederse, işlem yapılmamasını kararlaştırır ve avukata, nakil isteği hakkında bir karar verilebilmesi için borçlarının ödenmesinin veya disiplin kovuşturmasının sonuçlanmasının gerektiğini tebliğ eder.

b) Avukatın levhasına yazılı olduğu baroya (a) fıkrasında anılan borçları yoksa veya yapılan tebliğat üzerine bu borçlarını ödemişse (ödeme avukatın borçlu olduğu baro tarafından düzenlenecek bir belge ile kanıtlanır.) ve disiplin kovuşturması altında bulunmuyor veya hakkındaki disiplin kovuşturması sonuçlanmışsa (kovuşturmanın sonuçlanması, kovuşturma yapan baronun bu konudaki yazısı ile kanıtlanır) nakil isteminde bulunulan baro yönetim kurulu nakil istemini inceler ve esas hakkında karar verir. Karar istemin kabulü veya reddine dair olur. (Av. K. M. 69)

İstemın kabulü

Madde 44 — İstemın kabulü kararı ile birlikte avukat o baronun levhasına yazılmış olur. Baro levhasına yazılma günü, derhal Türkiye Barolar Birliğine ve avukatın önceden yazılı olduğu baroya bildirilir. Eski baro bu bildirim üzerine, levhaya kayıt tarihi itibarıyla avukatın adını levhasından siler. Avukatın baro sicil ve sigorta dosyaları naklettiği baroya gönderilir. Avukatın naklettiği baro adı Adalet Bakanlığı'na bildirilir.

Avukatın naklettiği baro levhasına kaydında giriş keseneği alınır. (Av. K. M. 69)

YEDİNCİ KISIM

Levhadan silinme ve yeniden yazılma

Levhadan silinme

Madde 45 — Avukatın levhasına yazılı olduğu baro yönetim kurulu avukatın yazılı başvurması veya Avukatlık Kanunu'nun 65, 72 ve 190. maddelerinde yazılı hallerin varlığını tespit etmesi üzerine avukatın adının levhadan silinmesine karar verir.

Baro Yönetim Kurulu levhadan silme kararı almadan önce avukata tebliğat yaparak tebliğden itibaren yedi gün içinde cevap vermesini ister; bu tebliğata ayrıca dinlenmek üzere, gün ve saati bil-

dirilerek avukatın yönetim kurulunda hazır bulunması yazılır.

Avukatın yazılı cevabı alındıktan, sözlü açıklamaları dinlendikten yahut süresi içinde yazılı cevap vermediği veya yapılan çağrıya uymadığı bir tutanakla tespit edildikten sonra, baro yönetim kurulu levhadan silme hakkında karar verir. Karar gerekçeli olur ve avukata tebliğ edilir. (Av. K. M. 71)

Yeniden yazılma

Madde 46 — Avukat, Avukatlık Kanunu'nun 74 ve bu Yönetmeliğin 47 nci maddelerine göre levhadan silinmiş olmadıkça silinmesini gerektiren hallerin sona erdiğini kanıtlayarak yeniden yazılma isteminde bulunabilir.

Baro Yönetim Kurulu başvurma üzerine önce avukatın bu yönetmeliğin 2. maddesinde yazılı belgelerden hangilerini tekrar yazısına eklemesi gerektiğine karar verir. Şu kadar ki, tekrar yazılma isteminde bulunan avukat dilekçesine;

a) Levhadan silinmesine sebep olan olayın ortadan kalktığını kanıtlayan belgeyi,

b) Levhadan silinme kararının kesinleşme günü ile tekrar yazılma istemi günü arasında bir yıldan fazla bir süre geçmiş ise bu süre içinde meşgul olduğu işi kanıtlayan belge ile ikametgâh belgelerini eklemek zorundadır. Bu gibiler hakkında baro, ayrıca adli sicil incelemesi de yapar.

Bu yönetmeliğin 6 ilâ 12. maddeleri kıyasen burada da uygulanır. (Av. K. M. 73)

Bir daha yazılmamak üzere levhadan silinme

Madde 47 — Baro Yönetim Kurulu aşağıdaki durumların varlığı halinde avukatın bir daha yazılmamak üzere levhadan silinmesine karar verir.

a) Yargı organları tarafından verilen ceza kararı ile meslekten çıkarılanlar,

b) Haklarında Avukatlık Kanunu'nun 135/5 maddesi uyarınca meslekten çıkarma cezası verilmiş olanlar,

c) Avukatlık Kanunu'nun (5/a) maddesinde yazılı olduğu üzere hüküm giyenler.

Bu yönetmeliğin 45. maddesi, bu maddeye göre verilecek levhadan silme kararlarında da uygulanır. Adı levhadan silinen avukat,

Kanunun 71. maddesinde yazıldığı şekilde bu karara itiraz edebilir.

Avukatlık Kanunu'nun 74. maddesine göre adları baro levhasından silinenlerin kimlikleri ruhsatnamenin geri alınıp alınmadığı da belirtmek suretiyle Türkiye Barolar Birliği ve Adalet Bakanlığına bildirilir.

Keyfiyet Türkiye Barolar Birliği'nce Resmî Gazete'de yayımlanır ve ayrıca yargı organları ile adli teşkilâta duyurulmak üzere ağır ceza Cumhuriyet Savcılıklarına ve idarî mercilere duyurulmak üzere Valiliklere de bildirilir.

Avukatlık Kanunu'nun 8. maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları hükmüyle bu yönetmeliğin 9. maddesi burada da kıyasen uygulanır. (Av. K. M. 74)

SEKİZİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Barolar

Kuruluş

Madde 48 — Avukatlık Kanunu'nun 77. maddesine göre kurulmuş bulunan baroların kanunî organlarını kurabilme olanağını sonradan yitirmeleri halinde Türkiye Barolar Birliği bu baroya kayıtlı avukatların en yakın baroya bağlanmasına karar verir (Av. K. M. 76 - 77)

Yeni baro kurulması

Madde 49 — Baro bulunmayan bir ilin bölgesi içinde onbeş avukatın sürekli olarak çalıştığına anlaşılması, o ilde yeni bir baro kurulmasını gerektirir.

Türkiye Barolar Birliği bağlı buldukları bölge barosundan baro kurmak isteyen avukatların ad ve adresleriyle, kaç yıldanberi orada oturduklarını ve meslek kıdemlerini belirten listeyi göndermelerini ister.

Yeni baro kurulmasının yasal koşullarının varlığının saptanmasından sonra Türkiye Barolar Birliği kuruluşu gerçekleştirmek üzere il merkezinde ikametgâhı bulunan avukatlardan en kıdemlisini görevlendirir.

Görevli avukat genel kurulu toplar, organları teşkil ettirir. Durumu Türkiye Barolar Birliğine, o da baronun ücret tarifesindeki grubunu tayin etmek suretiyle Adalet Bakanlığına bildirir. Böylece baro kurulmuş, tüzel kişilik kazanmış olur.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun Avukatlık Kanunu'nun 77. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca baroların kurulması koşullarını saptadığı hallerde dahi, yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır. (Av. K. M. 77)

İKİNCİ BÖLÜM

Baroların Organları; Kuruluşu ve İşlemleri

Baro Genel Kurulunun Kuruluşu

Madde 50 — Genel kurul baronun en yüksek organıdır.

Baro genel kurulu levhada yazılı bütün avukatlardan kurulur. Aşağıda yazılı kimseler genel kurula katılamaz.

a) Levhaya yazılmasına karar verilmiş olmakla birlikte, henüz meslekî andını yapmamış olanlar,

b) Avukatlık Kanununun 71. maddesinin son fıkrası gereğince işten yasaklanmış olanlar. (Av. K. M. 80)

Toplantılar

Madde 51 — Baro genel kurulu olağan ve olağanüstü olmak üzere iki türlü toplanır.

Baro levhasında yazılı her avukat genel kurul toplantılarına katılmakla yükümlüdür. Haklı bir sebebe dayanmadıkça toplantılara katılmayan avukatlara baro başkanı tarafından ilk defasında uyarı, tekrerründe yüz liradan beşyüz liraya kadar para cezası verilebilir. Toplantıyı terkedenerle, toplantıya katılmayanların genel kurul toplantısının sonuna kadar baro başkanı veya başkanlık divanına özürlerini bildirmeleri gereklidir. (Av. K. M. 86)

Olağan Toplantılar

Madde 52 — Olağan toplantı her yıl Aralık ayının ilk haftası içinde olmak üzere yılda bir defa yapılır. Yönetim Kurulu toplantı gündemini hazırlar.

Aşağıda yazılı hususların gündemde bulunması zorunludur.

a) Açılış ve genel kurul başkanlık divanının seçimi,

b) Toplantıdan önceki yıl içinde barodan ayrılan meslektaşların bildirilmesi ve ölenlerin anılması,

c) Önceki yıl içinde baro levhasına yazılarak kabul edilen avukatların genel kurula tanıtılması,

d) Yönetim kurulunun geçmiş yıl çalışmaları ve işlemleri hakkında hesap raporu ile denetleme kurulu raporlarının okunup, görüşülmesi ve karara bağlanması,

e) Gelecek yıl bütçesinin okunması, görüşülmesi ve karara bağlanması,

f) Seçim süreleri sona eren baro başkanı, yönetim kurulu, disiplin kurulu ve denetleme kurulu asıl ve yedek üyeleriyle Türkiye Barolar Birliği delegeleri seçimlerinin yapılması,

g) Dilekler.

Genel kurul, istek üzerine gündeme yeni bir madde eklenmesi-ne karar veremez. Yeni bir toplantı kararı bu hükmün dışındadır. (Av K. M. 82, 88)

Olağanüstü Toplantılar

Madde 53 — Baro genel kurulu;

a) Türkiye Barolar Birliği,

b) Baro Başkanı,

c) Baro Yönetim ve denetleme kurulları, tarafından olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Ayrıca, levhada yazılı avukatların beşte birinin yazılı istemi ile baro başkanı onbeş gün içinde genel kurulu toplantıya çağırma zorundadır.

Avukatların olağanüstü toplantı isteğinin kabul ve uygulanabilmesi için görüşme konularının yazılı olarak belirtilmesi şarttır. Sebep belirtilmemiş olağanüstü toplantı istekleri dikkate alınmaz. (Av. K. M. 83)

Toplantılara Çağrı ve Gündem

Madde 54 — Genel kurul toplantılarına levhada yazılı her avukat yazı ile çağrılır. Çağrı yazısının toplantı gününden enaz on gün önce taahhütlü olarak postaya verilmiş veya avukata sunulmuş olması gereklidir. Çağrı yazısında toplantı yeri, günü, saati, ile, gün-

demı ve toplantıda yeterli çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantının yeri, günü ve saati bildirilir.

Yönetim Kurulu toplantı tutanaklarıyla çalışma raporu, kesin hesap ve denetçi raporunun ve bütçenin yeterli sayıda örneklerinin olağan toplantı çağrısının yapılmasıyla birlikte baroda avukatların incelemesine sunulması gereklidir. (Av. K. M. 84)

Yoklama Cetveli

Madde 55 — Genel Kurul toplantılarında baro levhasında yazılı avukatların baro sicil numaraları sırasına göre adları ve soyadlarını gösteren bir yoklama cetveli düzenlenir.

Avukatın toplantıya katılabilmesi bu cetvelde adının karşısına imza etmesiyle mümkündür. Avukatlık Kanununun 87. maddesinde yazılı toplantı yeter sayısı elde edilmiş olursa, başkan genel kurul toplantısını açar.

İtiraz halinde cetvele göre ad okumak suretiyle yoklama yapılır; sonuç kesindir. (Av. K. M. 87)

Genel Kurul Başkanlık Divanı

Madde 56 — Gerek olağan gerekse olağanüstü genel kurul toplantılarında ilk iş olarak toplantıya bir başkan, bir başkan vekili ile iki üyeden kurulu bir başkanlık divanı seçilir. Seçim ayrı ayrı ve genel kurulca aksine karar alınmadıkça işari oyla yapılır ve kullanılan oyların en çoğunu alanlar seçilir.

Baro Başkanı ve yönetim ve denetleme kurulu üyeleri başkanlık divanına seçilemezler. (Av. K. M. 85)

Söz Alma Sırası ve Süresi

Madde 57 — Başkan söz isteyenlere sırası ile söz verir. Öncelik ancak baro başkanı ile yönetim kurulu üyelerine ve Türkiye Barolar Birliğini ilgilendiren konularda Birlik genel kuruluna seçilmiş delegelere tanınır.

Usul hakkında yapılacak konuşmalara başkanlık divanınca öncelik verilebilir.

Önergelerin Görüşülmesi

Madde 58 — Gündem maddeleri ile ilgili önergelerin görüşülmesi sırasında önerge sahibinin açıklamasından başka önerge lehinde ve aleyhinde konuşmak üzere birer konuşmacıya söz verilir.

Görüşme Sonucu Oylama

Madde 59 — Bir gündem maddesinin görüşülmesi; söz isteyenlerin konuşmalarının bitmesiyle veya yeterlik önergesinin kabul edilmesiyle tamamlanmış olur.

Başkan, görüşülmesi biten konuyu ve görüşmeleri özetliyerek genel kurulun oyuna sunar. Kanunda ve bu yönetmelikte aksi yazılı olmadıkça, kararlar toplantıda hazır bulunan üyelerin açık oylarıyla ve oyçokluğu ile verilir. (Av. K. M. 87)

Toplantı Düzeni

Madde 60 — Genel kurul başkanlık divanı, toplantının ve görüşmelerin düzenini korumakla görevlidir. Toplantı ve görüşme düzenini bozan avukata ihtar verilebileceği gibi, oy hakkı saklı kalmak kaydıyla, konuşulan hususun sonuna kadar toplantıdan çıkarılabilir. (Av. K. M. 85)

Toplantıya Araverme ve Erteleme

Madde 61 — Aşağıda yazılı durumlarda toplantı ertelenebilir;

a) Toplantıya devam edilmeyecek kadar, düzenin bozulması,

b) Toplantıya katılan avukatların, üye sayısı otuza kadar (otuz dahil) olan barolarda en az 1/3 ünün, yüze kadar (Yüz dahil) olan barolarda 1/5 inin, yüzden çok olanlarda 1/10'unun kalmadığının yoklama sonucu anlaşılması,

Başkanlık divanı (a) bendindeki durumun tesbiti halinde toplantıya en fazla iki saat ara verir; (b) bendindeki durumun varlığı halinde başkanlık divanı toplantıyı onbeş günü geçmemek üzere başka bir güne erteler. Ertelenen toplantı önceki toplantının devamı niteliğindedir. Önceki toplantıda görevli bulunanlar bu toplantıda da görevlidirler. (Av. K. M. 87)

Yönetim Kurulu Toplantısı

Madde 62 — Yönetim Kurulu, üyelerinin salt çoğunluğu ile toplanır.

Başkanın bulunmadığı toplantıya başkan yardımcısı, yardımcının da bulunmadığı toplantıya en kıdemli üye başkanlık eder. (Av. K. M. 93)

Oylama Şekli ve Karar

Madde 63 — Yönetim Kurulu tarafından aksi kararlaştırılmadıkça oylama açık olarak yapılır. Başkan sicil numarası sırasına göre en kıdemsiz üyeden başlayarak tartışılması biten konuyu oya koyar, en son kendi oyunu verir.

Toplantıya katılan üyelerin sayısı ne olursa olsun kararlar üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur. Baro Başkanı veya yönetim kurulu üyeleri, ilgili oldukları işlerin görüşülmesine katılamazlar. (Av. K. M. 93)

Tutanak

Madde 64 — Yönetim kurulu toplantıları tutanakları genel sekreter tarafından tutulur. Tutanağa kurulca alınan kararlar yazılır. Karar alınmadan önce yapılan tartışmaların yazılması yönetim kurulunun kararına bağlıdır. Tutanak toplantıda hazır bulunanlar tarafından imzalanır. Karara karşı olanlar karşı oy nedenlerini yazarak imzalarlar. (Av. K. M. 93)

İdari İşlemlerin Yürütülmesi

Madde 65 — Baro idari işlemleri, baro başkanı, başkanlık divanı ve görevli personel tarafından yürütülür.

Baro Başkanı, aynı zamanda baro idari teşkilâtının da başıdır. Avukatların ve diğer kişilerin başvurma yeri baro başkanlığıdır. Her ödemenin baro başkanının onayına dayanması şarttır.

Baro adına yazılacak her yazının baro başkanı tarafından imzalanması gereklidir.

Baro Başkanı veya yönetim kurulu levhada yazılı avukatlara veya avukat stajiyerlerine geçici olmak üzere idarî işlerin yürütülmesinde görev verebilir. (Av. K. M. 78, 97)

Hizmetler ücretsizdir.

Sorumluluk

Madde 66 — Baro başkanı, başkanlık divanı ve üyeleri baro idarî işlemlerinin yürütülmesinden dolayı önce yönetim kuruluna karşı sorumludurlar.

Genel kurul karşısında sorumluluk yönetim kuruluna aittir. (Av. K. M. 81)

Başvurma

Madde 67 — Baroya herhangi bir idarî işlemin yapılması yolundaki başvurular yazı ile olur.

Baro Başkanı veya varsa görevlendirdiği divan üyesi tarafından görülüp ilgisine havale edilmemiş başvurular deftere yazılmaz ve işlem görmez. Aynı kural resmî başvurularla ilgili evrak hakkında da uygulanır.

Yetkili imzalar

Madde 68 — Baro başkanı, başkan yardımcısı yahut kıdemli üye veya başkanın görevlendirdiği bir yönetim kurulu üyesi tarafından imzalanmamış hiç bir yazı baro adına düzenlenemez.

Görevlendirme

Madde 69 — Baro başkanı idarî bir işlemin görülmesi için varsa başkanlık divanından yoksa yönetim kurulundan bir üyeyi ayrıca görevlendirebilir.

Tutulacak Defterler

Madde 70 — Başkanlık divanı ve yönetim kurulu, baro idarî işlerinin en iyi şekilde yürütülebilmesi için gerekli tedbirleri alır, tutulacak defterleri ve dosyaları düzenler.

- a) Genel kurul tutanak ve karar,
 - b) Yönetim kurulu karar,
 - c) Genel ve giden evrak,
 - d) Disiplin kararları esas,
 - e) Soruşturma esas,
 - f) Baro gelir ve giderleri,
 - g) Adli müzaharet,
- defterlerinin tutulması zorunludur.

Defterlerin her yıl yönetim kurulu tarafından sahife numaraları belli edilerek ve kaç sayfeden ibaret olduğu defterin başına ve sonuna yazılmak suretiyle mühür ve imza ile onaylanması şarttır. Gereken durumlarda bu defterlerin tamamı veya bir kısmı dosya şeklinde düzenlenebilir.

Başkanlık, defter kayıtları ve dayanağı belgelerin düzenli bir şekilde saklanması için gerekli tedbirleri alır.

Seçim İşlerinin Yürütülmesi

Madde 71 — Baro Başkanı, yönetim kurulu, disiplin ve denetleme kurulu üyelikleri, Türkiye Barolar Birliği delegeleri seçimleri, Avukatlık Kanunu ile Yönetmelik hükümlerine ve teamüllere uygun olarak görevlendirilen tasnif kurulu tarafından yürütülerek sonuçlandırılır. (Av. K. M. 90)

Tasnif Kurulu

Madde 72 — Tasnif kurulu üç veya beş kişidir. Tasnif kurulu genel kurul başkanlık divanının yönetimi altında levhaya yazılı avukatlar arasından ad çekme suretiyle kurulur ve çalışır. Kurulda görevlendirilen üyelerin adaylıklarını koymamış olmaları gerekir. (Av. K. M. 90)

Hazırlık Çalışmaları

Madde 73 — Tasnif kurulu bu yönetmeliğin 55. maddesinde yazılı yoklama cetvelini esas alarak oy pusulalarını ve oy verme zarflarını inceler ve durumu bir tutanakla tespit eder.

Gündemde seçim maddesine gelinmesi ile birlikte başkanlık divanı kendisine bildirilen adayları ilân eder. Ayrıca tasnif kuruluna adayların ad ve soyadlarını bildirir.

Propağanda

Madde 74 — Adaylar başkanlık divanı yönetimi altında seçim başlamadan sözlü veya yazılı açıklamada bulunabilirler. Yazılı açıklama adaylar tarafından çoğaltılmış metinlerdir.

Oy Pusula'ları

Madde 75 — Oy pusulaları ve oy verme zarflarının mühürlenmiş olması ve oy pusulalarının el yazısıyla doldurulmuş bulunması şarttır. Basılı veya bir başka şekilde çoğaltılmış veya işaretli olan oy pusulaları geçersizdir.

Oy Verme

Madde 76 — Oy verme gizli olur. Oy vermenin gizli ve hertürlü etkiden uzak, düzenli bir şekilde yürütülmesinden ve oy kullananların tesbitinden tasnif kurulu sorumludur. Tasnif kurulu her türlü tedbiri almakta yetkilidir. Bu cümleden olarak belirli sayıda gizli oy yazma yeri düzenleyebilir. Oy pusulasına, seçilecek asıl üye tam sayısının yarısından en az bir fazla ad yazılması zorunludur. Tam sayının yarısı küsurlu olduğu takdirde tama iblâğ ve bir ilâve edilir. (Av. K. M. 90)

Oy Vermenin Bitimi ve Tasnifi

Madde 77 — Genel Kurula katılan avukatların tamamının oyunu kullanması veya tasnif kurulunun koyduğu sürenin sona ermesi ile oy verme tamamlanmış olur.

Durum bir tutanakla tesbit edilir ve aşağıdaki sıraya göre tasnife başlanır.

a) Sandıktan çıkan oy zarfları sayılır.

b) Zarf sayısının verilen oy sayısından fazla olması halinde fazla olan miktarda zarf gelişigüzel alınarak açılmadan yok edilir.

c) Zarflar teker teker açılır ve oy pusulası çıkan zarflar ayrı ayrı olmak üzere sıralanır. Birden fazla oy pusulası çıkan zarflar oy pusulaları ile birlikte yok edilir, ve tasnife dahil edilmez.

d) Oy pusulasına seçilecek üye tam sayısının yarısından en az bir fazla ad yazılmamış olması halinde bu oy pusulaları geçerli değildir.

e) Oy pusulasına seçilecek üye sayısından fazla ad yazıldığı takdirde sondan başlanarak fazla adlar hesaba katılmaz.

f) Oyların sayımı yapılır ve sonuç en çok oy alandan en az oyalana doğru olmak üzere bir tutanak tesbit ve ilân olunur.

Adayların aldıkları oylarda eşitlik halinde meslek kıdemî fazla olan, kıdemleri de eşitse, adayların yaşlısı ön sırada yer alır.

Seçim sonuçlarını belirtir tutanağın bir örneği Türkiye Barolar Birliğine gönderilir.

Denetleme Kurulu ve Görevleri

Madde 78 — Denetleme kurulunun görevi baronun malî işlerini incelemektir.

Kurul denetleme görevini en az iki ayda bir yapar, bunun şeklini ve metodunu kendisi kararlaştırır. Ancak, aşağıdaki hususların yerine getirilmesi zorunludur.

a) Baro gelir ve gider hesaplarında ve kayıtların dayanaklarında incelemeler yapmak,

b) Kayıtların usulüne göre yapılıp yapılmadığını tespit etmek,

c) Gider kayıtlarının; bütçeye, genel kurul ve yönetim kurulu kararı ile mevzuata uygunluğunu incelemek,

d) Baro yönetim kurulu tarafından kendilerine tevdi edilen hesap raporlarını incelemek ve varsa usulsüzlük ve hataları tespit etmek,

Denetçiler inceleme sonunda üç nüsha rapor düzenlerler. Bu raporlardan biri denetleme kurulunun karar ve rapor dosyasına konur, biri yönetim kuruluna verilir. Diğer de dönem sonunda 79 uncu maddeye göre hazırlanacak yıllık raporlara eklenir.

Baro yönetim kurulu, denetleme kurulunun çalışmalarını kolaylaştırmak, istenilen belge ve kayıtları denetleme kurulunun incelemesine hazır bulundurmak zorundadır.

Denetleme kurulunun görev süresi, baro genel kurulunun bir toplantı dönemidir. (Av. K. M. 108)

Yıllık Rapor

Madde 79 — Baro denetleme kurulu dönem sonunda genel kurula sunulmak üzere baronun bir yıllık mali işlerini gösterir bir rapor düzenler (Av. K. M. 108).

Olağanüstü Toplantıya Çağrı

Madde 80 — Baro denetleme kurulu incelemeleri sırasında baro malî işlerinde ve kayıtların tutulmasında düzensizlikler ve açıklar tespit eder ve bu düzensizliklerin devam ettiği sonucuna varırsa veya mevcut düzensizlikleri vahim görürse, bu konuda bir rapor düzenler ve baro genel kurulunun olağanüstü toplantıya çağırılmasına karar verir. Genel kurul Avukatlık Kanununun 84, 85 ve 87. maddelerine göre toplanarak karar verir. (Av. K. M. 83)

DOKUZUNCU KISIM

Disiplin İşlemleri

Genel kural

Madde 81 — Disiplin kovuşturmalarında, isnad olunan hususların ilgiliye açıkça ve yazılı olarak bildirilmesi, yazılı savunmasının istenmesi ve savunma için en az on günlük bir süre tanınması şarttır. Disiplin işlemleri, soruşturma ve disiplin kovuşturması olmak üzere iki kısımdır. Disiplin kovuşturmasının açılmasına veya açılmasına yer olmadığına karar verilebilmesi soruşturmanın yapılmasına bağlıdır.

Meslek kurallarına aykırı davranışlar, disiplin kovuşturmasını gerektirir. (Av. K. M. 137 - 141)

Soruşturma

Madde 82 — Avukat hakkında soruşturma;

- a) İlgilinin ihbar veya şikâyeti,
- b) Cumhuriyet Savcısının isteği,
- c) Yönetim kurulunca görülecek lüzum, üzerine yapılır. (Av.

K. M. 139)

İhbar veya Şikâyet

Madde 83 — İhbar veya şikâyet yazılı ve sözlü olmak üzere iki türlü yapılabilir.

a) Sözlü ihbar veya şikâyet, herhangi bir kişinin baroya başvurusu ve hakkında ihbarda bulunduğu avukatı belirtip, iddialarını açıklamasıyla yapılmış olur.

b) Yazılı ihbar veya şikâyet, baroya verilecek yazı ile yapılır.

Her iki durumda da başvuran kişinin açık kimliği ve adresi, ihbar veya şikâyet olunan avukatın kimliği, ihbar veya şikâyetin konusu, maddî olaylar ve ihbar gününün belirtilmesi zorunludur. Sözlü ihbar veya şikâyette aynı hususlar baro başkanı veya yönetim kurulu üyelerinden biri ile ihbar veya şikâyette bulunan kişi ve kâtip tarafından imzalanacak bir tutanakta gösterilir. (Av. K. M. 139)

İlk İnceleme

Madde 84 — Yönetim Kurulu, acele durumlar hariç olmak üzere, ihbar veya şikâyetin yapılmasından sonra gelen ilk toplantısında ihbar veya şikâyeti inceler.

İhbar ve şikâyette bulunanın kimliği, adresi ve imzası bulunmayan istekler işleme konamaz; şu kadar ki, yönetim kurulu lüzum gördüğü durumlarda ihbar veya şikâyet konusu hakkında kendiliğinden soruşturma yapabilir. (Av. K. M. 141)

Soruşturma Yapılması Görevi

Madde 85 — Şikâyet veya ihbar yahut istek konusu olan husus yönetim kurulunun üyeleri arasından görevlendireceği biri tarafından incelenir. Bu üye delilleri toplar, ihbar veya şikâyette bulunanları dinleyebilir ve gerekli göreceği kimselerin ifadelerini yeminli olarak alabilir. Dayanak olan veya lüzum görülen dava ve icra dosyaları görevli üye tarafından incelendikten ve hakkında ihbar veya şikâyette bulunan avukat dinlendikten veya dinlenmek üzere verilen süre dolduktan sonra düzenlenecek rapor yönetim kuruluna verilir.

Yönetim kurulu, soruşturma raporunu eksik görürse evvelce görevlendirdiği veya diğer bir üyeyi eksikleri tamamlattırmak üzere görevlendirebilir.

Yönetim kurulu, ivedikle ve her halde şikâyet, ihbar veya istek tarihinden itibaren en çok bir yıl içinde disiplin kovuşturması hakkında bir karar vermek zorundadır. (Av. K. M. 141)

Disiplin Kovuşturmasına Yer Olmadığı Kararı

Madde 86 — Yönetim kurulu dosyayı ve raporu inceleyerek hakkında şikâyet veya ihbarda bulunulan avukat hakkında disiplin kovuşturması açılmasını gerektirecek bir durumun mevcut olmadığını tespit ettiği takdirde «disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığı»na karar verir.

Bu kararda ihbar veya şikâyette bulunanın adı ve adresi, şikâyet olunan avukatın kimliği, isnad olunan fiil, inceleme ve deliller ile, gerekçe belirtilir.

Karar, ilgili dosya eklenerek Cumhuriyet Savcılığına resmî yazı ile bildirilir; hakkında soruşturma açılmış bulunan avukata ve varsa şikâyetçiye tebliğ olunur.

Şikâyetçiye tebliğat Tebliğat Kanunu hükümlerine göre yapılır. Şu kadar ki, karar örneği elden verilerek tebliğ de mümkündür. Bu takdirde tebliğat günü ve tebellüğ eden şikâyetçinin adı ve soyadı bir tutanakla tesbit edilerek şikâyetçi ile baro adına başkâtip ve ilgili memur tarafından imzalanır. Cumhuriyet Savcısına gönderilecek resmî yazı örneğine alındığı tarih gösterilerek imza ettirilir. Tebliğat parçaları veya tutanakla savcılık alındısı dosyaya konur. (Av. K. M. 142)

İtirazlar

Madde 87 — Baro Yönetim Kurulunun bu yönetmeliğin 86. maddesinde yazılı «disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığı» kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde ilgili Cumhuriyet Savcılığı ile şikâyet eden tarafından Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna itiraz edilebilir. İtiraz dilekçesi kararı veren baro vasıtasıyla Türkiye Barolar Birliğine gönderilir. Baro itiraz dilekçesini, dosyayı da ekliyerek Türkiye Barolar Birliğine gönderir. Dosyanın Türkiye Barolar Birliğine gidiş - dönüş posta gideri itiraz edenden alınır. İtirazın Cumhuriyet Savcılığınca yapılması halinde posta gideri ilgili baro tarafından ödenir.

İtirazın reddi halinde Avukatlık Kanununun 8/6 - 7. maddesi ile bu yönetmeliğin 10 ilâ 12. maddesi hükümleri uygulanır. (Av K. M. 143)

Disiplin Kovuşturması Açılması

Madde 88 — Baro yönetim kurulunun disiplin kovuşturması açılmasına karar vermesi halinde dosya derhal baro disiplin kuruluna gönderilir ve Avukatlık Kanununun 144 ve sonraki maddeleri uyarınca işlem yapılır.

Disiplin kurulu kararı ilgililerle, Cumhuriyet Savcısına bu yönetmeliğin 86. maddesi hükmüne göre tebliğ olunur. (Av. K. M. 144)

Baro Disiplin Kurulu Kararına İtiraz

Madde 89 — Cumhuriyet Savcısı ve ilgililer disiplin kurulu kararının tebliğinden itibaren otuz gün içinde Türkiye Barolar Birliği Disiplin kuruluna itiraz edebilirler.

İtiraz dilekçesi ilgili baroya verilir, baro dosya ile birlikte itiraz dilekçesini Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Başkanlığına gönderir. Dosyanın Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kuruluna gidiş-dönüş posta gideri itiraz edenden alınır. İtirazın Cumhuriyet Savcılığınca yapılması halinde gider baroca ödenir. (Av. K. M. 157)

Resmî ve özel kuruluşların incelemeye izin vermeleri

Madde 90 — Resmî ve özel kuruluşlarla yargı mercileri, gerçek ve tüzel kişiler, baroların, yönetim kurulunca görevlendirilen üyelerinin, baro disiplin kurulunun ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim ve Disiplin Kurullarının isteği üzerine soruşturma, kovuşturma veya itiraz konusu ile ilgili dosya ve belgelerin incelenmesine izin verirler.

İncelemenin başka bir baro bölgesinde istinabe yoluyla yapılması gereken hallerde dahî yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

ONUNCU KISIM

Türkiye Barolar Birliğinin İşlemleri

İdarî İşler

Madde 91 — Türkiye Barolar Birliği idarî işlemlerinde aşağıdaki hususlar özellikle gözönüne alınır.

a) Avukatlar, Türkiye Barolar Birliğine, levhasında yazılı oldukları barolar aracılığı ile başvururlar.

b) İlgililerin avukatlık kanunu ve bu yönetmelik hükümleri gereğince baro kararlarına karşı yaptıkları itirazlar kararı veren baro aracılığı ile yapılır.

Resmî Törenlerde Türkiye Barolar Birliği, Cumhuriyet Başsavcısının yanında yer alır.

Denetleme Kurulu

Madde 92 — Bu yönetmelikte baro denetleme kurullarının çalışma şekil ve hususlarına ait usuller Türkiye Barolar Birliği Denetleme Kurulu hakkında da uygulanır. (Av. K. M. 133)

İtirazlarla İlgili Dosyadaki Eksiklikler

Madde 93 — Türkiye Barolar Birliği Yönetim ve Disiplin Kurulları itirazın incelendikleri dosyalarda noksan gördükleri hususları **tamamlatmak üzere** kararı veren kurullara iade edebilirler. Böyle **bir durumda noksanlar** tamamlanıncaya kadar inceleme yapılmaz ve Türkiye Barolar Birliğinin karar verme süresi işlemez.

ONBİRİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Dava Vekilleri

Madde 94 — Avukatlık Kanununun geçici 13. maddesi birinci fıkrasında dava vekilliği yapmaları kabul edilenler, barolarca düzenlenen listeye yazılmakla yükümlüdürler.

Dava vekilleri listesinde, davavekillerinin adları ve soyadları dava vekilliği ruhsatnamelerinin tarihi, Bakanlık sicil ve baro listesinde kayıt sıra numarası gösterilir. Liste, isim alfabe sırasına göre düzenlenir. Her adlî yılın başlangıcında baro listesinde yazılı dava vekillerinin isimlerini gösterir liste 31 Aralık tarihine kadar düzenlenerek, Avukatlar listesine eklenip Adalet Bakanlığı ile Türkiye Barolar Birliğine, dava vekillerinin vekâlet icra edebilecekleri yer Cumhuriyet Savcılıklarına, en büyük idare amirine, o yer yargı mercilerine, icra ve iflâs dairelerine ve noterlerine gönderilir.

Dava vekillerinin listeye yazılmak için başvurmalarına, listeden silinmelerine ve istemlerinin reddine dair kararlara karşı itirazları hakkında, avukatlarla ilgili hükümler kıyasen uygulanır. (Av. K. M. 13)

Dava ve İş Takipleri

Madde 95 — Avukatlık Kanununun geçici 17 nci maddesi hükümleri saklı kalmak üzere bu yönetmeliğin 94 ncü maddesi ile ikinci, beşinci, altıncı, dokuzuncu kısım hükümleri dava ve iş takipçileri hakkında da kıyasen uygulanır.

Dava ve iş takipçileri, Kanunun Geçici 17 nci maddesinin değişik 4. fıkrası uyarınca buldukları yerdeki avukat veya dava vekilleri sayısı üçü bulmadıkça listesine yazılı oldukları baro veya başka bir baro bölgesindeki bir yere nakledemezler.

Dava ve iş takipçilerine verilecek yetki belgesi (örnek IX) a göre düzenlenir. (Av. K. G. M. 17)

Örnekler

Madde 96 — Bu yönetmelikte sözü edilen kâğıtlarla belgelerin örnekleri yönetmeliğin sonuna eklenmiştir.

Yürürlük

Madde 97 — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 182. maddesine dayanılarak Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından hazırlanıp Adalet Bakanlığınca onaylanan bu yönetmelik Resmî Gazetede yayımlandıktan 30 gün sonra yürürlüğe girer.

BİLDİRİ KÂĞIDI

Baro Başkanlığına :

.....

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 5 inci maddesinde yazılı hallerin kendimde olmadığını, cezaî ve inzibati bir kovuşturma altında bulunmadığımı, avukatlıkla bağdaşmayan bir işle uğraşmadığımı ve avukathâ Engel başka bir halim olmadığını beyan ederim.

...../...../19.....

İsteklinin :

Adı :

Soyadı :

İkametgâh adresi:

Örnek : II

BAŞVURMA DİLEKÇE ALINDI BELGESİ

Baromuz levhasına yazılma isteğinde bulunan

oturan oğlu doğumlu
kızı

.....'ın başvurma dilekçesi ile ekleri alınmış ve gelen evrak defterine tarih ve sayı ile kayıt edilmiştir.

...../...../19.....

		MESLEKİ DURUMU				
FOTOĞRAF		STAJ		AVUKATLIK		
		Veya Av. K. nun 4. Mad. Uyan Gö.				
		Mahkemelerde Başlangıç		Baro Levhasına yazılma tarihi :		
		Bitiş		Baro Sici lNo :		
		Avukat yanında başlangıç				
	Baba Adı :	Bitiş				
	Ana Adı :	Sınavlar				
Doğum Yeri :						
Doğum Tarihi :						
Erkek - Kadın :						
Bildiği Yabancı diller :	NAKİL VE YENİDEN YAZILANLAR					
	Ayrıldığı Baro	Tazıldığı Baro	Tarihi	Karar No.	Düşünceler	
Ruhsatname Tarihi :						
Ruhsatname No. :						

BÜROSU :

Sosyal Güvenlik Durumu	Disiplin Cezaları	Hapis ve Para Cezaları	Düşünceler

İTİRAZ ALINDI BELGESİ

Yönetim Kurulu'nun gün ve sayılı Kararı ile Baromuz Levhasına kayıt olma isteği reddolunan oğlu

..... bu karar aleyhine Türkiye Barolar Birliği'ne kızı

..... tarihinde itiraz etmiş ve itirazı gelen evrak defterine tarih ve sayı ile kayıt edilmiştir.

...../...../19.....

..... Barosu Başkanı

Örnek : V

(Fotoğraf)

Sayı :

.....

Baro Başkanlığı

...../...../19.....

DUYURU

Baromuz Avukat Stajyeri olarak yazılma isteminde bulunan da

..... oturan 'ın 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 17 nci maddesi uyarınca verdiği belgeler incelenmiş aynı Kanunun 18 inci maddesi gereğince 15 gün süre ile ilân edilmesi kararlaştırılmıştır.

Yukarda fotoğrafı ilişik olan isteklinin stajiyer listesine yazılmasına itirazı bulunanların bu süre içinde Başkanlığa başvurmaları

Baro Başkanı

gerektiği duyurulur.

STAJ BİTİM BELGESİ

Adı ve Soyadı :
Babasının adı :
Anasının adı :
Doğum yeri :
Doğum tarihi :

Baromuz stajiyerler listesinde yazılı olan ve ilk altı aylık mahkemeler stajına gününde başlayıp gününde bitiren ve ikinci kısım bir yıllık stajına Avukat yanında gününde başlayarak gününde tamamlayan yukarıda kimliği yazılı stajı sırasında kendisine verilen meslekî işleri yaptığı ve raporlarının olumlu olduğu dosyasının incelenmesiyle anlaşıldığından 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 25 inci maddesi uyarınca bu staj bitim belgesi verildi.

...../...../19.....
Baro Başkanı

Örnek : VII

(Fotoğraf)

SINAVA GİRİŞ BELGESİ

Staj bitim belgesi almış olan yukarıda fotoğrafı ilişik
oğlu
..... doğumlu 'ın sınav hak-
kızı

larını tüketmediğini ve staj bitim belgesi ile sınav tarihi arasında iki yıldan fazla zaman geçmediğini ve avukatlık sınavına girebileceğini gösterir belgedir.

...../...../19.....

..... Barosu Başkanı

Örnek : VIII

AVUKATLIK SINAVI SONUÇ BELGESİ

..... tarihinde yapılan Avukatlık sınavına giren
oğlu
..... doğumlu hakkında sınav
kızı
sonunda Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 37 nci maddesi uyarınca
başarısız
yapılan değerlendirmenin olduğuna dair belgedir.
başarılı
...../...../19.....

SINAV KURULU

Başkan Üye Üye Üye Üye

Örnek : IX

DAVA VE İŞ TAKİPÇİLİĞİ YETKİ BELGESİ

1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 17 nci maddesinde yazılı şartları haiz bulunup, Baromuz dava ve iş takipçiliği listesine sıra nosu ile gün ve sayılı Yönetim Kurulu kararı uyarınca yazılmış bulunan oğlu doğumlu 'a münhasıran aşağıda gösterilen yer Hukuk Mahkemeleri ile İcra ve İflâs dairelerinde ve vekâleten dava ve iş takip edebilmek üzere bu belge verilmiştir.
..... Barosu Başkanı
Belgenin geçerli olduğu yer

NOT : Bu belge yukarıda belirtilen yer avukat veya dava vekilleri sayısının üçü bulması halinde geçerli değildir. Ancak sona erme **tarihinden itibaren üç ay içinde**, şahsın aynı baro bölgesi içinde üç avukat veya dava vekili bulunmayan başka bir yere naklederek büro açması halinde listedeki kaydı, nakledilen yer işaret edilmek suretiyle devam eder. İlgili üç aylık süre içinde başka bir baroya başvurduğu takdirde, dosyası getirilmek suretiyle başvurduğu baronun listesine kaydı yapıp ayrıldığı baronun listesinde de adı silinerek vekâlet görevine devam eder. Üç aylık süre içinde aynı baro bölgesindeki başka bir yere nakil yapılarak büro açılmaması veya bu süre dolmadan başka bir baroya nakil için başvurulmaması halinde ilgilinin adı listeden silinir.

MESLEK KURALLARI

I. GENEL KURALLAR

1 — Türk avukatları baroların ve Türkiye Barolar Birliği'nin bağımsızlığı gereğine inanmışlar ve bu konuda kendilerine gerek kişi, gerek kuruluş olarak düşen görevleri başarma kararına varmışlardır.

2 — Meslekî çalışmasında avukat bağımsızlığını korur; bu bağımsızlığı zedeleyecek iş kabulünden kaçınır.

3 — Avukat meslekî çalışmasını kamunun inancını ve mesleğe **güvenini sağlayacak** biçimde ve işine tam bir sadakatle yürütür.

4 — Avukat, mesleğin itibarını zedeleyecek her türlü tutum ve davranıştan kaçınmak zorundadır. Avukat özel yaşantısında da buna özenmekle yükümlüdür.

5 — Avukat yazarken de, konuşurken de düşüncelerini olgun ve objektif bir biçimde açıklamalıdır. Meslekî çalışmasında avukat hukukla ve yasalarla ilgisiz açıklamalardan kaçınmalıdır.

6 — Avukat iddia ve savunmanın hukukî yönü ile ilgilidir. **Taraflar arasında anlaşmazlığın doğurduğu düşmanlıkların dışında** kalmalıdır.

7 — Avukat salt ün kazandırmaya yönelik her türlü gereksiz davranıştan titizlikle kaçınmalıdır.

a) Avukat, yalnız adres değişikliğini reklâm niteliğini taşımayacak biçimde ilân yoluyla duyurabilir.

b) Avukatın başlıklı kâğıtları, kartvizitleri, büro levhaları reklâm niteliği taşıyabilecek aşırılıkta olamaz.

c) Avukat telefon rehberinde meslekler kısmında adres yazdı-

(*) Meslek Kuralları, Türkiye Barolar Birliğinin 8-9 Ocak 1971 günlü IV üncü Genel Kurul Toplantısında kabul edilmiş, 26. Ocak, 1971 günlü ve 5 sayılı Türkiye Barolar Birliği Bülteninde yayımlanmış, aynı gün yürürlüğe girmiştir.

rabilir. Bunun dışında farklı büyüklükte harflere, ya da ilân niteliğinde yazılara yer verdiremez.

ç) Ortak büro kuran avukatlar büronun reklâm aracı olmamasına, hukuk bürosu olma niteliğini yitirmemesine dikkat ederler.

8 — Avukat kendine iş sağlama niteliğindeki her davranıştan çekinir.

9 — Avukat, kanunen bulunduğu başkaca mevki ve olanaklarının meslekî çalışmalarına etkili olmamasına dikkat eder.

Avukat meslekî çalışması dışında kişisel anlaşmazlıklarda avukatlık sıfatının özelliklerinden yararlanamaz.

10 — Avukat, aynı dava için birbirine karşı isteklerde bulunmaz.

11 — Avukat, Türkiye Barolar Birliğince kabul olunan meslekî dayanışma ve düzen gereklerine uygun davranmak zorundadır.

12 — Avukat, bürosunun görevin vakarına uygun biçimde tutulmasına çaba gösterir.

13 — Uzunca bir süre bürosundan uzak kalmak zorunda bulunan avukat, işlerine bakacak, müvekkillerini kabul edecek meslektaşının adını barosuna bildirir.

14 — Avukat meslek kuruluşlarınca verilen görevleri haklı sebepler dışında, kabul etmek zorundadır.

15 — Meslekî çalışmasından ötürü aleyhine açılan dava lâyhasının bir örneğini avukat barosuna verir. Baronun hukukî anlaşmazlıklardaki arabuluculuk teklifini kabul etmek zorundadır.

16 — Avukat kendisiyle ilgili her türlü belgeleri baroda görmek hakkını haizdir.

II. YARGI ORGANLARIYLA VE ADLİ MERCİLERLE İLİŞKİLER

17 — Hâkim ve Savcılarla ilişkilerinde avukat hizmetin özelliklerinden gelen ölçülere uygun davranmak zorundadır. Bu ilişkilerde karşılıklı saygı esastır.

18 — Avukat daha önce hakim, savcı, hakem ya da başkaca resmî bir sıfatla incelediği işte görev alamaz.

19 — Hâkim ve savcı ile hısımlık ya da evlilikten gelen engelleri gösteren kanun hükmünde yazılı derece dışında kalan hısımlıklar ve başkaca yakınlıklarda avukat meslek onuruna en uygun biçimde takdirini kullanır.

20 — Avukat mesleğe yaraşır bir kılıkla adalet önüne çıkar. Mahkemelerden başka yer ve zamanlarda avukatlık resmî kılığının giyilmesi zorunlu haller Türkiye Barolar Birliği'nce hazırlanacak yönetmelikte gösterilir.

21 — Avukat duruşmayı terkedemez. Ancak kişisel veya meslek onurunun zorunlu kıldığı duruşmadan ayrılabilir. Bu durumda avukat derhal baroya bilgi verir.

22 — Avukat savunma için zorunlu olmadıkça davanın uzaması sonucuna varacak isteklerden kaçınır.

23 — Hâkimin reddi, savcıların ve başkaca adalet görevlilerinin reddi veya şikâyet edilmesi konusunda ve genellikle konuşmalarında ve yazılarında avukat kanunun gerektirdiği gerekçeleri amacı aşmıyacak biçimde açıklar.

Red veya şikâyet dileklerinin bir örneği de baroya verilir.

24 — Avukat ilerde tanık olarak dinlenecek kimselerden istisnai olarak bazı hususları öğrenmek mecburiyetinde kalmış olursa onları etkilemiş olma şüphesi altına düşmekten kaçınmalıdır. Avukat tanıklara tavsiyelerde bulunamaz, ne şekilde tanıklık edecekleri veya hâkim önünde nasıl hareket edecekleri hakkında talimat veremez.

25 — Avukat, mahkeme kalemlerinde, icra dairelerinde ve her türlü mercilerde çalışan görevlilerle olan ilişkilerinde de meslek onuruna ve ağırbaşlılığına uygun tutum ve davranışlarını korur.

III. MESLEKTAŞLAR ARASI DAYANIŞMA VE İLİŞKİLER

26 — Hiçbir avukat, bir meslektaşının meslekî tutum ve davranışları hakkındaki düşüncelerini kamuoyuna açıklayamaz. Bu yoldaki şikâyetlerin merci'i yalnız barolardır.

27 — Hiçbir avukat, herhangi bir meslektaşı özellikle hasım vekili meslektaşı hakkında küçük düşürücü nitelikteki kişisel görüşlerini ve düşüncelerini açıkça belirtemez.

28 — Bir başka baro bölgesinde ilk kez bir davaya giden avukat o yer baro başkanına nezaket ziyaretinde bulunmaya gayret eder.

29 — Bir meslektaşının ölümü veya başkaca nedenlerle baro başkanınca görevlendirilen avukat kabul edilebilir bir neden göstermeksizin bu görevi reddedemez.

30 — Meslekî çalışmada avukatlar arasında usule ilişkin işlemlerde ve dosya incelemelerinde dayanışma gereği sayılabilecek yardımlar ve kolaylıkları esirgemezler.

Duruşmaya geç kaldığı için hakkında gıyap kararı alınan avukat hemen gelmişse, diğer taraf vekili olan avukat gıyap kararının kaldırılmasını veya düzeltilmesini istemek zorundadır.

Bir başka yerdeki duruşmasına mazereti nedeniyle gidemiyen avukat, karşı taraf avukatı ile başka yerden geliyorsa mazeretini önceden meslektaşına bildirmelidir.

Avukatlar arasında «özeldir» kaydı taşıyan yazışmalar yazanın rızası alınmadan açıklanamaz.

31 — Avukat hasım tarafın ancak avukatı ile görüşebilir.

(Hasımın avukatı yok ise) avukatın hasımla teması zorunlu sınırlar içinde kalır. Hasım tarafla her temasından sonra avukat müvekkiline bilgi verir.

32 — Avukat, dava türü ve usulü ne olursa olsun mahkemeye verdiği lâyihâ ve önemli belgelerin birer örneğini (istenmese de) karşı taraf vekili meslektaşına verir.

33 — Yanına stajyer almayı kabul eden avukat, stajyerlerin iyi yetişmesi için gerekli dikkati ve ilgiyi gösterir ve olanaklarını hazırlar.

IV İŞ SAHİPLERİYLE İLİŞKİLER

34 — Avukat müvekkiline davanın sonucu ile ilgili hukukî görüşünü açıklayabilir. Fakat bunun bir teminat olmadığını özellikle belirtir.

35 — Avukat aynı davada birinin savunması öbürünün savunmasına zarar verebilecek durumda olan iki kişinin birden vekâletini kabul etmez.

36 — Bir anlaşmazlıkta taraflardan birine hukukî yardımda **bulunan avukat yararı** çatışan öbür tarafın vekâletini alamaz, hiçbir hukukî yardımda bulunamaz.

Ortak büroda çalışan avukatlar da, yararları çatışan kimseleri temsil etmemek kuralı ile bağlıdır.

37 — Avukat meslek sırrı ile bağlıdır.

a) Tanıklıktan çekinmede de bu ölçüyü esas tutar.

Avukat davasını almadığı kimselerin başvurması nedeniyle öğrendiği bilgileri de sır sayar. Avukatlık sırrının tutulması süresizdir, meslekten ayrılmak bu yükümü kaldırmaz.

b) Avukat, yardımcılarının, stajyerlerinin ve çalıştırdığı kimselerin de meslek sırrına aykırı davranışlarını engelleyecek tedbirler alır.

38 — Avukat kendisine teklif edilen işi gerekçe göstermeden de **reddedebilir**. Takdirine esas olan nedenleri açıklamak zorunda bırakılmaz.

Avukat zamanının ve yeteneklerinin erişemediği bir işi kabul etmez.

Avukat davayı almaktan ve kovuşturılmaktan çekinme hakkını **müvekkiline** zarar vermeyecek biçimde kullanmağa dikkat edecektir.

39 — İş sahibi anlaşmayı yaptığı avukattan sonra ikinci bir **avukata da vekâlet** vermek isterse ikinci avukat işi kabul etmeden önce ilk vekâlet verilen avukata yazıyla bilgi vermelidir.

40 — Avukat kesin olarak zorunlu bulunmadıkça müvekkili adına basına açıklamada bulunamaz. Açıklamalarda Adalete etkili olmak amacı güdülemez.

41 — Avukat baktığı davada görevini savsıyarak, ya da kötüye kullanarak, müvekkili zararına kendisine bir yarar sağlayamaz.

42 — Avukat işle ilgili giderleri karşılamak üzere avans isteyebilir. Avansın işin gereğini çok aşmamasına, avanstaki yapılan harcamaların müvekkile zaman zaman bildirilmesine ve işin sonunda **avanstaki kalan paranın** müvekkile geri verilmesine dikkat edilir.

43 — Müvekkil adına alınan paralar ve başkaca değerler **geciktirilmeksizin** müvekkile duyurulur ve verilir.

Müvekkille ilgili bir hesap varsa uygun sürelerde durum yazıyla bildirilir.

44 — Avukat, müvekkilinden meslektaşlarına yönelecek satışmaları önlemeye çalışır; gerekirse vekillikten çekilebilir.

45 — Avukat «hapis hakkı»nı alacağı ile oranlı olarak kullanabilir.

46 — Adlî müzaheretle görülen işler, başkaca işlere gösterilen özenle yürütülür.

47 — Ücret davası açacak avukat önce baro yönetim kuruluna bilgi verir. Bu konuda baro yönetim kurulunun görüşünü bildirme yetkisi vardır.

V. AVUKATLARIN BAROLARLA VE TBB İLE İLİŞKİLERİ

48 — Baro Başkanlığı, Baro Yönetim ve Disiplin kurulu üyelikleri ile Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı, Yönetim Kurulu üyeliği, Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Başkanlığı ve üyeliği görevleri bir kişide birleşemez.

VI. YÜRÜRLÜK, UYGULAMA ALANI

49 — Yukarıdaki meslek kurallarının sürekli gelişimini sağlamak üzere Barolar, Türkiye Barolar Birliği Genel Kuruluna gündeme ilişkin hükümlere uyma şartı ile yeni teklifler getirebilir.

50 — Yukarıda yazılı meslek kuralları Türkiye Barolar Birliğinin 8-9 Ocak 1971 tarihli IV Genel Kurul toplantısında kabul edilmiş ve Türkiye Barolar Birliği Bülteninde yayımı tarihinde yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

AVUKATLAR YARDIMLAŞMA KANUNU (*)

Kanun No. 6207

Kabul Tarihi 21/12/1953

Madde 1 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanunla değişik şekli]

Her baro merkezinde Baro Genel Kurulu kararıyla (Avukatlar Yardımlaşma Sandığı) kurulabilir.

Sandığa üye olmak isteğe bağlıdır.

Sandıkların kurulmasından amaç, yardıma muhtaç oldukları baro yönetim kurullarınca kabul edilen veya yönetmeliklerde gösterilecek süre ile üye olup da ihtiyarlığı, hastalığı yahut mâlûliyeti gibi sebepler yüzünden fiilen çalışamayacak hale gelerek barolarla ilgisini kesen avukatlar ile avukatlık yapmakta iken ölenlerin daha evvelden gösterecekleri kimselere, göstermedikleri takdirde yönetmeliklerde gösterilecek mirasçılara tespit olunacak şekil ve miktarda yardımları sağlamak ve düzenlemektir.

Sandıkların idareleri ile çalışma tarzları ve 2 nci maddenin giderlere ait (a) fıkrasında yazılı istihkak şartları, oranları, miktarları ve 2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri ile 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında yazılı duhuliye, aidat ve katılma paylarını ödemiyenler hakkında uygulanacak esaslar baro yönetim kurulları tarafından hazırlanıp, genel kurullarca kabul edilen yönetmeliklerde gösterilir.

Sandıkların idare ve temsili baro yönetim kurullarına aittir.

Madde 1 — [Maddenin 21. Aralık. 1953 g. ve 6207 s. Kanundaki şekli]

Her baro merkezinde, Baro Umumî Hey'eti kararı ile (Avukatlar Yardımlaşma Sandığı) kurulabilir.

4 üncü madde hükmü mahfuz kalmak üzere her avukat, mıntıkası sandığının âzasıdır.

RG. 20. Aralık. 1953 - 8595

(*) 3. Tertip Düstur, Cilt : 35, s. 2222. (Yürürlüğü : 29.12.1953.)

Sandıkların kurulmasından maksat, yardıma muhtaç oldukları Baro İdare Meclislerince kabul edilen veya talimatnamelerde gösterilecek müddetle âza clup ta ihtiyarlığı, hastalığı veyahut malûliyet gibi sebepler yüzünden fiilen çalışmayacak hale gelerek Barolarla alâkasını kesen avukatlar ile, meslek faaliyeti yapmakta iken ölen avukatların daha evvelden gösterecekleri kimselere, göstermedikleri takdirde talimatnamelerde gösterilecek mirasçılara tesbit olunacak şekil ve miktarda yardımları sağlamak ve tanzim etmektir.

Sandıkların idareleri ile çalışma tarzları ve ikinci maddenin masraflara ait (a) fıkrasında yazılı istihkak şartları, nisbetleri, miktarları Baro İdare Meclisleri tarafından hazırlanıp Umumî Hey'etlerce kabul edilen talimatnamelerde gösterilir.

Sandıkların İdare ve temsili Baro İdare Meclislerine aittir.

Madde 2 — Sandıkların varidatı şunlardır :

- a) 3 üncü maddede yazılı yardımlaşma pulları hâsılatı;
- b) Sandık âzalarından bir defaya mahsus olmak üzere alınacak duhuliye;
- c) Sandık âzalarından alınacak aylık âdat;
- d) Bağışlar;
- e) Diğer varidat.

Sandıkların masrafları şunlardır

- a) 1 inci maddenin üçüncü fıkrasında gösterilen istihkak şartları, nisbetleri, miktarları talimatnamelerde tesbit edilecek olan yardım ve tahsisler;
- b) İdare masrafları;
- c) 1 inci maddenin 3 üncü fıkrası haricinde kalan ve yardımlaşma gayesine uygun fevkalâde masraflar

Sandıkların varidat ve masrafları ile bütün muameleleri her türlü vergi ve resimlerden muafıtır.

Madde 3 — Yardımlaşma pulları; Avukatların Avukatlık Kanununun 23 üncü maddesinde yazılı faaliyetleri yaparlarken tanzim ve ibraz edecekleri yahut verecekleri bilûmum evraka yapıştırılır. Ancak; yardım pulu yapıştırılmamış veya eksik yapıştırılmış evrak kabul edilirse de noksanları ikmal ettirilir.

Avukatlar, pulların bedellerini kendileri öderler. Hiç bir suretle müvekkillerinden alamazlar.

Pullar (20) kuruştan az ve (100) kuruştan fazla olamaz.

Pullar Maliye Vekâletince hazırlanarak maliyet bedelleri ile Barolara verilir.

Hangi evraka kaç kuruşluk pul yapıştırılacağı talimatnamelerde gösterilir.

Madde 4 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanunla

değişik şekli]

Yardımlaşma Sandığına üye olmayan avukatlarla, adli müzaharete nail olan kimselerin vekâletini alan avukatlar üçüncü madde hükmünden ayırırlar.

Yardımlaşma Sandığına üye olan avukatlar ikinci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde gösterilen duhuliyeye ve aiddan başka, yönetmeliklerde tespit edilecek maktu aylık katılma payı da verirler.

Madde 4 — [Maddenin 21. Aralık. 1953 g. ve 6207 s. Kanundaki şekli]

Adli müzaharete nail olanlar Emekli Sandığından istifade edecekler hakkındaki (5434) sayılı kanunun (12) nci maddesi hükmüne giren müesseselere ait dava ihtilâflarda bu müesseselerin avukatları 3 üncü madde hükmünden muaftırlar.

Şu kadar ki, bu müesseselerin avukatları yardımlaşma sandıklarına aza olmakta muhtardırlar. Bu takdirde 2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bendlerinde gösterilen duhuliyeye ve aiddan başka talimatnamelerde tesbit edilecek maktu aylık iştirâk hissesi de verirler.

Madde 5 — [Maddenin 19. Mart 1969 g. ve 1136 s. Kanunla değişik şekli]

Pul bedelini müvekkilinden aldığı sabit olan veya üçüncü maddenin birinci fıkrası hükmüne aykırı olarak mercince uygun bir mehil tayini suretiyle yapılan ihtara rağmen pul yükümlülüğünü yerine getirmiyen veya tamamlamıyan avukattan, baro disiplin kurulu kararı ile, ilk defasında (50) ve her tekerrüründe (100) lira para cezası alınır ve Avukatlık Kanununun 162 nci maddesi gereğince tahsil edilerek Sandığa gelir kaydolunur.

Madde 5 — [Maddenin 21. Aralık. 1953 g. ve 6207 s. Kanundaki şekli]

Pul bedelini müvekkilinden aldığı sabit olan veya 3 üncü maddenin birinci fıkrası hükmüne muhalif olarak mercince münasip bir mehil tayin sureti ile yapılan ihtara rağmen, pul mükellefiyetini ifa veya ikmal etmeyen avukattan Baro Disiplin Meclisi kararı ile ilk defasında (50) ve her tekerrüründe (100) lira para cezası alınır ve Avukatlık Kanununun 121 inci maddesine tevfi kan tahsil edilerek sandığa irat kaydolunur.

2 nci maddenin 1 inci fıkrasının(b) ve (c) bendleri ile 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında yazılı iştirâk hsselerini ödemeyenler haklarında Avukatlık Kanununun 80 inci maddesi tatbik olunur.

Madde 6 — 3499 sayılı Avukatlık Kanununun yedinci babında yazılı meslek sigortasına müteallik hükümler ilga edilmiştir.

Madde 7 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren muteberdir.

Madde 8 — Bu kanun hükümlerini icraya Adalet Vekili memurdur.

İKİNCİ BÖLÜM

AVUKATLIK ASGARÎ ÜCRET TARİFELERİ (*)

GENEL HÜKÜMLER

Konu ve kapsamı

Madde 1 — Bütün hukukî yardımlarda, avukat ile iş sahibi arasında yazılı ücret sözleşmesi yapılmamış olan veya avukatlık ücretinin kanunen karşı tarafa yükletilmesi gereken hallerde Avukatlık Kanunu ve bu tarifeler hükümleri uygulanır.

Baro grupları

Madde 2 — Avukatlık ücret tarifelerinin uygulanması bakımından barolar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

Birinci grup : Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Denizli, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Manisa, Mersin, Rize, Sakarya, Samsun, Trabzon, Zonguldak.

İkinci grup : Adıyaman, Afyon, Amasya, Bolu, Burdur, Çankale, Çorum, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Erzurum, Giresun, Isparta, Kastamonu, Kırklareli, Kırşehir, Kütahya, Malatya, Maraş, Mardin, Muğla, Nevşehir, Niğde, Ordu, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Urfa, Uşak, Yozgat, Van.

Tarifelerin yürürlüğe girmesinden sonra kurulacak baroların hangi gruba girecekleri Avukatlık Kanununun 168 inci maddesindeki usule göre tespit ve ilân olunur.

Avukatlık ücretinin tespitinde, hukukî yardımın yapıldığı yerin bağlı bulunduğu baronun tarifesi uygulanır.

(*) Resmi Gazetenin 22. Nisan. 1970 günlü ve 13478 sayılı nüshasında yayımlanmış ve 29. Nisan. 1973 gününde yürürlüğe girmiştir.

Avukatlık ücretinin kapsadığı işler

Madde 3 — Tarifelerde yazılı avukatlık ücreti, kesin hüküm elde edilinceye kadar olan işlemlerin karşılığıdır. O dava veya işle ilgili olarak düzenlenen lâyiha ve yapılan diğer işlemlerle, Danıştay'daki karar düzeltme yolu ayrı ücreti gerektirmez.

Ancak, icra takipleri ile Anayasa Mahkemesindeki duruşmalar ve Yargıtay, Askerî Yargıtay, Danıştay'da temyizen görülen işlerin duruşmaları (murafaaları) ayrı ücreti gerektirir.

Avukatlık ücretinin sınırları

Madde 4 — Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, tarifelerde yazılı miktardan az veya üç katından fazla olamaz. Bu ücretin takdirinde, avukatın emeği, gayreti, işin önemi ve niteliği gözönünde tutulur.

Birden çok avukat ile temsil

Madde 5 — Aynı hukukî yardımın birden çok avukat tarafından yapılması halinde, karşı tarafa bir avukatlık ücretinden fazlası yükletilemez.

Ücretin tamamını haketme

Madde 6 — Hangi safhada olursa olsun, davanın takibini kabul eden avukat tarifede yazılı ücretin tamamına hak kazanır.

Feragat, kabul ve sulh hallerinde ücret

Madde 7 — Anlaşmazlık, feragat, kabul veya sulh sebepleriyle delillerin toplanmasına başlanmadan önce giderilirse tarifelerde yazılı ücretlerin yarısına; başlandıktan sonra giderilirse tamamına hükmolunur.

Görevsizlik, yetkisizlik ve davanın nakli hallerinde ücret

Madde 8 — Görevsizlik, yetkisizlik sebepleriyle dava dilekçesinin reddedilmesine yahut davanın nakline delillerin toplanmasına

başlanılmadan önce karar verilmesi hallerinde, tarifelerde yazılı ücretin yarısına, sonraki safhada tamamına hükmolunur.

Şu kadar ki, davanın görüldüğü mahkemeye göre hükmolunacak avukatlık ücreti, ikinci kısmın ikinci bölümünde yazılı miktarları geçemez.

Karşılık davada, davaların birleştirilmesinde veya ayrılmasında ücret

Madde 9 — Bir davanın takibi sırasında, karşılık dava açılması veya diğer bir davanın bu dava ile birleştirilmesi yahut davaların ayrılması hallerinde, her dava ayrı ücreti gerektirir.

Nafaka, kira tespiti ve tahliye davalarında ücret

Madde 10 — Nafaka davalarında takdir olunan nafakanın bir yıllık tutarı; tahliye davalarında bir yıllık kira bedeli tutarı; kira tespiti davalarında tespit olunan kira farkının bir yıllık tutarı üzerinden tarifelerin üçüncü kısmı gereğince hesaplanacak miktarın yarısı avukatlık ücreti olarak takdir edilir. Bu miktar, tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünde davanın görüldüğü mahkemeye göre tespit edilmiş bulunan ücretten az olamaz.

Manevî tazminat davalarında ücret

Madde 11 — Manevî tazminat davalarında avukatlık ücreti, hüküm altına alınan miktar üzerinden tarifelerin üçüncü kısmına göre tayin edilir.

Davanın bir kısmının reddi halinde, karşı taraf lehine, tarifelerin üçüncü kısmına göre hükmedilecek ücret, davacı için takdir olunan ücreti geçemeyeceği gibi, tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünde davanın görüldüğü mahkemeye göre tespit edilmiş bulunan ücretten de fazla olamaz.

Bu davaların tümünün reddi halinde avukatlık ücreti, tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümü uyarınca takdir edilir.

İcra ve iflâs daireleri ile tetkik merciinde ücret

Madde 12 — İcra ve iflâs dairelerindeki hukukî yardımlara ilişkin avukatlık ücreti, takip sonuçlanıncaya kadar yapılan bütün işlemlerin karşılığıdır.

Duruşma halinde avukata tarife gereğince ayrıca ücret takdir edilir.

Şu kadar ki, tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünün 2 ve 3 sıra numaralarında gösterilen iş ve davalarla ilgili hukukî yardımlara ilişkin olup tarifelerin üçüncü kısmına göre hesaplanan avukatlık ücreti, bu sıra numaralarında yazılı miktarları geçemez.

Nafaka ve tahliyeye ilişkin icra takipleri tarifelerin ikinci kısım ikinci bölümündeki; tetkik merciinde açılan istihkak davaları üçüncü kısımdaki ücretlere tabidir.

İcra ve iflâs dairelerinde nispi ücret

Madde 13 — Konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen icra ve iflâs takiplerinde, tarifelerin üçüncü kısmı gereğince hesaplanacak miktarın dörtte üçü avukatlık ücreti olarak takdir edilir.

Borçlu itiraz müddeti içinde borcunu öderse yukarıdaki fıkra gereğince hesap edilecek ücretin yarısı takdir edilir.

Tarifelerin üçüncü kısmına göre ücret

Madde 14 — Tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünde gösterilen hukukî yardımların konusu para ise veya para ile değerlendirilmesi mümkün bulunuyorsa, avukatlık ücreti, tarifelerin üçüncü kısmına göre takdir edilir.

Onuncu maddenin son cümlesi ile 11 inci maddenin son fıkrası hükümleri saklıdır.

Ceza davalarında ücret

Madde 15 — Şahsi davada (C.M.U.K. 344.), beraat kararı verilmesi halinde, tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümüne göre sanık lehine avukatlık ücreti takdir edilir.

Katılma vakı olan kamu davasında veya şahsi davada mahkûmiyete karar verilmiş ve şahsi hak talebinin bir kısmı kabul edilmiş ise, reddedilen miktar üzerinden sanık lehine hükmedilecek avukatlık ücreti, tarifelerin üçüncü kısımlarına göre tayin edilir.

Şahsi davacı veya davaya katılanın manevî tazminat talebi ve ilgili avukatlık ücretinin tespitinde 11 nci madde hükmü uygulanır.

Danıştay'da görülen dava ve işlerde ücret

Madde 16 — Danıştay'da ilk derecede veya duruşmalı olarak temyizen görülen dava ve işlerde, dava daireleri kurulunda veya dava dairelerinde incelemeye başlanmadan önce 7 nci maddede gösterilen sebeplerle anlaşmazlığın ortadan kalkması yahut davanın reddine, görevli mercie tevdiine, dilekçenin reddine karar verilmesi hallerinde tarifelerde yazılı ücretin yarısına, bunun dışındaki hallerde tamamına hükmolunur.

Tahkimde ücret

Madde 17 — Tarifeler, hakem huzurunda yapılan her türlü hukukî yardımlarda da uygulanır.

İş takibinde ücret

Madde 18 — Tarifelerdeki anlamda iş takibi, yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili bulunmayan işlemlerin yapılabilmesi için iş sahibi veya temsilcisi tarafından yerine getirilmesi kanunen gereken işlerdir.

Tarifelerde yazılı iş takibi ücretleri, bir veya birden çok resmî daire ve sair kurum ve kuruluş tarafından yapılan çeşitli işlemleri içine alsa dahi, o işin sonuçlanmasına kadarki bütün hukukî yardımların karşılığıdır.

Dava vekili eliyle takip olunan işlerde ücret

Madde 19 — Tarifeler, dava vekillerince takip olunan dava ve işlerde de uygulanır.

Tarifelerde yazılı olmayan işlerde ücret

Madde 20 Tarifelerde yazılı olmayan hukukî yardımlar için, işin niteliği gözönünde tutularak tarifelerdeki benzeri işlere göre ücret takdir edilir.

Yürürlük

Madde 21 — Avukatlık Kanununun 168 inci maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğince hazırlanıp Adalet Bakanlığınca onaylan-

mış bulunan tarifeler, Resmî Gazete'de yayımı tarihinden yedi gün sonra yürürlüğe girer ve bu tarihten sonra takdir olunacak avukatlık ücretleri hakkında uygulanır.

BİRİNCİ GRUBA AİT AVUKATLIK ÜCRET TARİFESİ

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

	Lira
1 — Büroda sözlü danışma	100
2 — Davet olunan yerde sözlü danışma	200
3 — Yazılı danışma	250
4 — İhbarname, ihtarname, protesto düzenlenmesi	100
5 — Sözleşmeler ve benzeri belgelerin hazırlanması	500
6 — Şirket ana sözleşmesi, tüzük, yönetmelik, vasiyetname, vakıf senedi ve benzeri belgelerin hazırlanması	750
7 — Dava dilekçesi, lâyiha ve sair dilekçelerin yazılması	250

İKİNCİ BÖLÜM

İş takibi konusundaki hukukî yardımların ücretleri

1 — Bir durumun belgelendirilmesi, ödenme safhasındaki paranın tahsili veya bir belgenin örneğinin alınması gibi işlerin takibi için	150
2 — Bir hakkın tespiti, tescili, ihdası, nakil, değiştirilmesi sona erdirilmesi veya korunması gibi amaçlarla yapılan iş takipleri için	250
3 — Tüzel kişi tacirlerin esas sözleşmelerinin onanması, bu tacirlerin iştigal konularıyla ilgili ruhsat ve imtiyazların alınması ve Türk vatandaşlığına kabul edilme gibi işlerin takibi için	1000

İKİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Yargı mercilerinde, icra ve iflâs dairelerinde, vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında yapılan ve konusu para olsa veya para ile

değerlendirilebilse dahi maktu ücrete tabi bulunan hukukî yardımların ücretleri.

1 — İhtiyatî haciz, ihtiyatî tedbir, delillerin tespiti ve tehiri icra için.	250
	Lira
<hr/>	
Şu kadar ki, 2.500,— liraya kadar istenen ihtiyatî haciz ve tedbirler için üçüncü kısma göre avukatlık ücreti uygulanır.	
Bunların duruşmalı olması halinde	350
2 — İzalei şüyu satış memurluğunda yapılacak işlemlerin takibi için	300
3 — İzalei şüyu ve taksim davaları için	500
4 — Vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında takip olunan işler için	400

İKİNCİ BÖLÜM

Yargı mercileri ile icra ve iflâs dairelerinde yapılan ve konusu para olmayan veya para ile değerlendirilemeyen hukukî yardımların ücretleri.

1 — İcra dairelerinde yapılan takipler için	300
2 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan işler için	250
3 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan dava ve duruşmalı işler için	300
4 — Sulh mahkemelerinde takip olunan davalar için	300
5 — Asliye mahkemelerinde takip olunan davalar için	650
6 — Ağır ceza mahkemelerinde takip olunan davalar için	1000
7 — Askerî mahkemelerde takip olunan davalar için	650
8 — Yargıtay'da ilk derecede görülen davalar için	1000
9 — Danıştay'da ilk derecede görülen davalar için :	
a. Duruşmasız ise	500
b. Duruşmalı ise	750
10 — Anayasa Mahkemesindeki duruşmaları Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay ve Sayıştay'da temyizen görülen işlerin duruşması (Murafaası) için	850
11 — Uyuşmazlık Mahkemesindeki davalar için	850
12 — Anayasa Mahkemesindeki davalar için	1250

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yargı mercileriyle icra ve iflâs dairelerinde yapılan ve konusu para olan veya para ile değer'endirilebilen hukukî yardımların ücretleri

1 — İlk 30.000 lira için	% 10.
2 — Sonra gelen 30.000 lira için	% 8.
3 — Sonra gelen 40.000 lira için	% 6.
4 — Sonra gelen 400.000 lira için	% 4.
5 — 500.000 liradan yukarısı için	% 2.

İKİNCİ GRUBA AİT AVUKATLIK ÜCRET TARİFESİ

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Dava ve takip dışındaki hukukî yardım'arın ücreti

	Lira
1 — Büroda sözlü danışma	80
2 — Davet olunan yerde sözlü danışma	150
3 — Yazılı danışma	200
4 — İhbarname, ihtarname, protesto düzenlenmesi	80
5 — Sözleşmeler ve benzeri belgelerin hazırlanması	400
6 — Şirket ana sözleşmesi, tüzük, yönetmelik, vasiyetname, vakıf senedi ve benzeri belgelerin hazırlanması	600
7 — Dava dilekçesi, lâyiha ve sair dilekçelerin yazılması	200

İKİNCİ BÖLÜM

İş takibi konusundaki hukukî yardımların ücretleri

1 — Bir durumun belgelendirilmesi, ödenme safhasındaki paranın tahsil veya bir belgenin örneğinin alınması gibi işlerin takibi için	100
---	-----

533

2 — Bir hakkın tespiti, tescili, ihdası, nakli, değiştirilmesi, sona erdirilmesi veya korunması gibi amaçlarla yapılan iş takipleri için	200
3 — Tüzel kişi tacirlerin esas sözleşmelerinin onanması, bu tacirlerin iştimal konularıyla ilgili ruhsat ve imtiyazların alınması ve Türk vatandaşlığına kabul edilme gibi işlerin takibi için	750

İKİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Yargı mercilerinde, icra ve iflâs dairelerinde, vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında yapılan ve konusu para olsa veya para ile değerlendirilebilse dahi maktu ücrete tabi bulunan hukukî yardımların ücretleri :

1 — İhtiyatî haciz, ihtiyatî tedbir, delillerin tespiti ve tehiri icra için	200
Şu kadar ki, 2500,— liraya kadar istenen ihtiyatî haciz ve tedbirler için üçüncü kısma göre avukatlık ücreti uygulanır. Bunların duruşmalı olması halinde	300
	Lira
2 — İzalei şüyu satış memurluğunda yapılacak işlemlerin takibi için	250
3 — İzalei şüyu ve taksim davaları için	400
4 — Vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında takip alınan işler için	350

İKİNCİ BÖLÜM

Yargı mercileri ile icra ve iflâs dairelerinde yapılan ve konusu para olmayan veya para ile değerlendirilemeyen hukukî yardımların ücretleri :

1 — İcra dairelerinde yapılan takipler için	250
2 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan işler için	200
3 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan dava ve duruşmalı işler için	250

4 — Sulh mahkemelerinde takip olunan davalar için	250
5 — Asliye mahkemelerinde takip olunan davalar için	500
6 — Ağır ceza mahkemelerinde takip olunan davalar için	750
7 — Askerî mahkemelerde takip olunan davalar için	500

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yargı mercileriyle icra ve iflâs dairelerinde yapılan ve konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen hukukî yardımların ücretleri :

1 — İlk 20.000 lira için	% 10
2 — Sonra gelen 30.000 lira için	% 8
3 — Sonra gelen 50.000 lira için	% 6
4 — Sonra gelen 400.000 lira için	% 4
5 — 500.000 liradan yukarısı için	% 2

AVUKATLIK ASGARÎ ÜCRET TARİFELERİ (*)

GENEL HÜKÜMLER

Konu ve kapsam

Madde 1 — Bütün hukukî yardımlarda, avukat ile iş sahibi arasında yazılı ücret sözleşmesi yapılmamış olan veya avukatlık ücretinin kanunen karşı tarafa yükletilmesi gereken hallerde Avukatlık Kanunu ve bu tarifeler hükümleri uygulanır.

Baro grupları

Madde 2 — Avukatlık ücret tarifelerinin uygulanması bakımından barolar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır :

Birinci grup : Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Denizli, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kayseri, Zoncaeli, Konya, Manisa, Mersin, Rize, Sakarya, Samsun, Trabzon, Zonguldak.

(*) Resmi Gazetenin 20. Nisan. 1973 günlü ve 14513 sayılı nüshasında yayımlanmıştır.

İkinci grup : Adıyaman, Afyon, Amasya, Artvin, Bolu, Burdur, Çanakkale, Çorum, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Erzurum, Giresun, Isparta, Kars, Kastamonu, Kırklareli, Kırşehir, Kütahya, Malatya, Maraş, Mardin, Muğla, Muş, Nevşehir, Niğde, Ordu, Siirt, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Urfa, Uşak, Yozgat, Van.

Tarifelerin yürürlüğe girmesinden sonra kurulacak baroların hangi gruba girecekleri Avukatlık Kanununun 168 inci maddesindeki usüle göre tespit ve ilân olunur. Avukatlık ücretinin tespitinde hukuki yardımın yapıldığı yerin bağlı bulunduğu baronun tarifesi uygulanır.

Avukatlık ücretinin kapsadığı işler

Madde 3 — Tarifelerde yazılı avukatlık ücreti, kesin hüküm elde edilinceye kadar olan işlemlerin karşılığıdır. O dava veya işle ilgili olarak düzenlenen lâyiha ve yapılan diğer işlemlerle, Danıştay ve Yüksek Askerî İdare Mahkemesindeki karar düzetme yolu ayrı ücreti gerektirmez. Hükümlerin tavzihine ilişkin istemlerin red veya kabulü halinde de avukatlık ücretine hükmedilemez.

Ancak, icra takipleri ile Anayasa Mahkemesindeki duruşmalar ve Yargıtay, Askerî Yargıtay, Danıştay'da temyizen görülen işlerin duruşmaları (Murafaaları) ayrı ücreti gerektirir.

Avukatlık ücretinin sınırları

Madde 4 — Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, tarifelerde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamaz. Bu ücretin takdirinde, avukatın emeği, gayreti, işin önemi ve niteliği gözönünde tutulur.

Birden çok Avukat ile temsil

Madde 5 — Aynı hukukî yardımın birden çok avukat tarafından yapılması halinde, karşı tarafa bir avukatlık ücretinden fazlası yükletilemez.

Ücretin tamamını haketme

Madde 6 — Hangi safhada olursa olsun, dava ve icra takibini kabul eden avukat tarifeler hükümleriyle belirli ücretin tamamına hak kazanır.

Feragat, kabul ve sulh hallerinde ücret

Madde 7 — Anlaşmazlık, feragat, kabul veya sulh sebepleriyle delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesinden önce giderilirse tarifeler hükümleriyle belirli ücretlerin yarısına; karar gereğinin yerine getirilmesinden sonra giderilirse tamamına hükmolunur.

Görevsizlik, yetkisizlik, davanın nakli ve davanın açılmamış sayılması hallerinde ücret

Madde 8 — Görevsizlik, yetkisizlik sebepleriyle dava dilekçesinin reddedilmesine yahut davanın nakline veya davanın açılmamış sayılmasına, delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesinden önce karar verilmesi hallerinde tarifelerde yazılı ücretin yarısına; karar gereğinin yerine getirilmesinden sonraki safhada tamamına hükmolunur.

Şu kadar ki, davanın görüldüğü mahkemeye göre, hükmolunacak avukatlık ücreti, ikinci kısmın ikinci bölümünde yazılı miktarları geçemez.

Davanın dinlenebilmesi için kanunen konulan ön şartın yerine getirilmemiş olması sebebiyle davanın reddine karar verilmesi halinde, davanın görüldüğü mahkemeye göre tarifelerin ikinci bölümünde yazılı miktarları geçmemek üzere üçüncü kısımlarda yazılı avukatlık ücretine hükmolunur.

Yeni mahkemeler kurulması sebebiyle görevsizlik veya yetkisizlik kararı verildiği takdirde avukatlık ücretine hükmedilmez.

Karşılık davada, davaların birleştirilmesinde veya ayrılmasında ücret

Madde 9 — Bir davanın takibi sırasında, karşılık dava açılması veya diğer bir davanın bu dava ile birleştirilmesi yahut davaların ayrılması hallerinde, her dava ayrı ücreti gerektirir.

Nafaka, kira tespiti ve tahliye davalarında ücret

Madde 10 — Nafaka davalarında takdir olunan nafakanın bir yıllık tutarı; tahliye davalarında bir yıllık kira bedeli tutarı; kira tespiti davalarında tespit olunan kira farkının bir yıllık tutarı üye

rinden tarifelerin üçüncü kısmı gereğince hesaplanacak miktarın yarısı avukatlık ücreti olarak takdir edilir. Bu miktar tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünde davanın görüldüğü mahkemeye göre tespit edilmiş bulunan ücretten az olamaz.

Nafaka davalarının reddedilen kısmı için avukatlık ücreti hükmedilemez.

Manevî tazminat davalarında ücret

Madde 11 — Manevî tazminat davalarında avukatlık ücreti, hüküm altına alınan miktar üzerinden tarifelerin üçüncü kısmına göre tayin edilir.

Davanın bir kısmının reddi halinde, karşı taraf lehine, tarifenin üçüncü kısmına göre hükmedilecek ücret, davacı için takdir olunan ücreti geçemeyeceği gibi, tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünde davanın görüldüğü mahkemeye göre tespit edilmiş bulunan ücretten de fazla olamaz.

Bu davaların tümünün reddi halinde avukatlık ücreti, tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümü uyarınca takdir edilir.

İcra ve iflâs daireleri ile tetkik merci'nde ücret

Madde 12 — İcra ve iflâs dairelerindeki hukukî yardımlara ilişkin avukatlık ücreti, takip sonuçlanıncaya kadar yapılan bütün işlemlerin karşılığıdır.

Duruşma halinde tarife gereğince ayrıca avukatlık ücreti takdir edilir.

Şu kadar ki, tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünün 2 ve 3 sıra numaralarında gösterilen iş ve davalarla ilgili hukukî yardımlara ilişkin olup, tarifelerin üçüncü kısmına göre hesaplanan avukatlık ücreti, bu sıra numaralarında yazılı miktarları geçemez.

Nafaka ve tahliyeyle ilişkin icra takipleri tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümündeki; tetkik merciinde açılan istihkak davaları üçüncü kısımdaki ücretlere tabidir.

İcra ve iflâs dairelerinde nispi ücret

Madde 13 — Konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen icra ve iflâs takiplerinde, tarifelerin üçüncü kısmı gereğince hesaplanacak miktarın dörtte üçü avukatlık ücreti olarak takdir edilir.

Borçlu itiraz müddeti içinde borcunu öderse yukarıdaki fıkra gereğince hesap edilecek ücretin yarısı takdir edilir.

Devlet ve diğer kamu tüzel kişileri hakkında yapılan icra takiplerinde alacağın, İcra ve İflâs Kanununun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının bir sayılı bendi gereğince haczen tahsil edilemediği halde, yukarıdaki, fıkralara göre tespit edilecek avukatlık ücreti, tarifelerin ikinci kısımlarının ikinci bölümlerinin birinci sıra numaralarında yazılı miktarı geçemez.

Tarifelerin üçüncü kısmına göre ücret

Madde 14 — Tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümünde gösterilen hukukî yardımların konusu para ise veya para ile değerlendirilmesi mümkün bulunuyorsa, avukatlık ücreti, tarifelerin üçüncü kısmına göre takdir edilir.

Sekizinci maddenin ikinci fıkrası, onuncu maddenin birinci fıkrasının son cümlesi ile onbirinci maddenin son fıkrası hükümleri saklıdır.

Ceza davalarında ücret

Madde 15 — Şahsî davada (C.U.M.K. 344) beraat kararı verilmesi halinde, tarifelerin ikinci kısmının ikinci bölümüne göre sanık lehine avukatlık ücreti takdir edilir.

Katılma vaki olan kamu davasında veya şahsî davada mahkûmiyete karar verilmiş ve şahsî hak talebinin bir kısmı kabul edilmiş ise, reddedilen miktar üzerinden sanık lehine hükmedilecek avukatlık ücreti, tarifelerin üçüncü kısımlarına göre tayin edilir.

Ceza hükmü taşıyan özel kanun, tüzük ve kararnamelere göre, yalnız para cezasına hükmolunan davalarda tarifelere göre tayin olunacak avukatlık ücreti, hükmolunan para cezası tutarını geçemez.

Orman Kanunu kapsamına giren suçlardan dolayı açılan ceza davalarında sanık aleyhine hükmedilecek avukatlık ücreti, davanın görüldüğü mahkemeye göre tarifelerde yazılı asgarî ücret miktarının onda biridir.

466 sayılı Kanuna göre tazminat için ceza mahkemelerine vaki başvurularda, tarifelerin birinci kısımlarının birinci bölümlerinin (7) sıra numaralarında yazılı avukatlık ücretine hükmedilir.

Şahsî davacı veya davaya katılan manevî tazminat talebi ile ilgili avukatlık ücretinin tespitinde 11 inci madde hükmü uygulanır.

Danıştayda ve Yüksek Askerî İdare Mahkemesinde görülen dava ve işlerde ücret

Madde 16 — Danıştay'da ilk derecede veya duruşmalı olarak temyizen görülen dava ve işlerde, dava daireleri kurulunda veya dava dairelerinde incelemeye başlanmadan önce 7 nci maddede gösterilen sebeplerle anlaşmazlığın ortadan kalkması yahut davanın reddine, görevli mercie tevdiine, dilekçenin reddine karar verilmesi hallerinde tarifelerde yazılı ücretin yarısına, bunun dışındaki hallerde tamamına hükmolunur.

Yüksek Askerî İdare Mahkemesinde görülen dava ve işlerde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

Tahkimde ücret

Madde 17 — Tarifeler, hakem huzurunda yapılan her türlü hukukî yardımlarda da uygulanır.

İş takibinde ücret

Madde 18 — Tarifelerdeki anlamda iş takibi, yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili bulunmayan işlemlerin yapılabilmesi için iş sahibi veya temsilcisi tarafından yerine getirilmesi kanunen gereken işlerdir.

Tarifelerde yazılı iş takibi ücretleri, bir veya birden çok resmî daire vesair kurum ve kuruluş tarafından yayılan çeşitli işlemleri içine alsa dahi, o işin sonuçlanmasına kadarki bütün hukukî yardımların karşılığıdır.

Dava vekili eliyle takip olunan işlerde ücret

Madde 19 — Tarifeler, dava vekillerince takip olunan dava ve işlerde de uygulanır.

Tarifelerde yazılı olmayan işlerde ücret

Madde 20 — Tarifelerde yazılı olmayan hukukî yardımlar için işin niteliği gözönünde tutularak tarifelerdeki benzeri işlere göre ücret takdir edilir.

Yürürlük

Madde 21 — Avukatlık Kanununun 168'inci maddesi uyarınca Türkiye Barolar Birliğince hazırlanıp Adalet Bakanlığınca onaylanmış bulunan tarifeler, 29 Nisan 1973 tarihinde yürürlüğe girer ve hukukî yardımın başlangıcına bakılmaksızın bu tarihten sonra takdir olunacak avukatlık ücretleri hakkında uygulanır.

BİRİNCİ GRUBA AİT AVUKATLIK ÜCRET TARİFESİ

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Dava ve takip dışındaki hukukî yardımların ücreti

	Lira Kr.
1 — Büroda sözlü danışma	125,—
2 — Davet olunan yerde sözlü danışma	250,—
3 — Yazılı danışma	325,—
4 — İhbarname, ihtarname, protesto düzenlenmesi	125,—
5 — Sözleşmeler ve benzeri belgelerin hazırlanması	625,—
6 — Şirket ana sözleşmesi, tüzük, yönetmelik, vasiyetname, vakıf senedi ve benzeri belgelerin hazırlanması	1.000,—
7 — Dava dilekçesi, lâyiha vesair dilekçelerin yazılması	300,—

İKİNCİ BÖLÜM

İş takibi konusundaki hukukî yardımların ücretleri

1 — Bir durumun belgelendirilmesi, ödeme safhasındaki paranın tahsili veya bir belgenin örneğinin alınması gibi işlerin takibi için	150,—
2 — Bir hakkın tespiti, teşçili, ihdası, nakli, değiştirilmesi, sona erdirilmesi veya korunması gibi amaçlarla yapılan iş takipleri için	325,—
3 — Tüzel kişi tacirlerin esas sözleşmelerinin onanması, bu tacirlerin iştigal konularıyla ilgili ruhsat ve imtiyazların alınması ve Türk vatandaşlığına kabul edilme gibi işlerin takibi için	1,500,—

İKİNCİ KISIM

Birinci Bölüm

Yargı mercilerinde, icra ve iflâs dairelerinde, vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında yapılan ve konusu para olsa veya para ile değerlendirilebilse dahi maktu ücrete tabi bulunan hukukî yardımların ücretleri.

- 1 — Görülmekte olan bir dava içinde olmamak kaydıyla İhtiyatî haciz, ihtiyatî tedbir, delillerin tespiti ve tehirî icra için :
 - a) Duruşmasız ise 300,—
 - b) Duruşmalı ise 400,—Şu kadarki, duruşmasızlarda 3.000,— duruşmalılarda 4.000,— liraya kadar istenen ihtiyatî haciz ve tedbirler için üçüncü kısma göre avukatlık ücreti uygulanır.
- 2 — İzaleyi şüyu satış memurluğunda yapılacak işlemlerin takibi için 400,—
- 3 — İzaleyi şüyu taksim davaları için 750,—
- 4 — Vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında takip olunan işler için 500,—
Şu kadarki, itiraz veya temyiz ilişkin bulunduğu vergi miktarı 5.000,— liraya kadar olan işlerde üçüncü kısma göre avukatlık ücreti uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Yargı mercileri ile icra ve iflâs dairelerinde yapılan ve konusu para olmayan veya para ile değerlendirilemeyen hukukî yardımların ücretleri

	Lira Kr.
1 — İcra dairelerinde yapılan takipler için	400,—
2 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan işler için	325,—
3 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan dava ve duruşmalı işler için	400,—
4 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan ceza işlerinin duruşmalar için	300,—

5 — Sulh mahkemelerinde takip olunan davalar için	400,—
6 — Asliye mahkemelerinde takip olunan davalar için	800,—
7 — Ağır ceza mahkemelerinde takip olunan davalar için	1.250,—
8 — Askerî mahkemelerde takip olunan davalar için	800,—
9 — Yargıtay ilk derecede görülen davalar için	1.250,—
10 — Danıştay ve Yüksek Askerî İdare Mahkemesinde ilk derecede görülen davalar için :	
a) Duruşmasız ise	650,—
b) Duruşmalı ise	1.000,—
(Avukat yalnız duruşma için tutulmuş olsa dahi)	
11 — Anayasa Mahkemesindeki duruşmalarla Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay ve Sayıştay'da temyizden görülen işlerin duruşması (murafası) için	1.000,—
12 — Uyuşmazlık Mahkemesindeki davalar için	1.000,—
13 — Anayasa Mahkemesindeki davalar için	2.000,—

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yargı mercileriyle icra ve iflâs dairelerinde yapılan ve konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen hukuki yardımların ücretleri :

1 — İlk 50.000 lira için	% 10
2 — Sonra gelen 50.000 lira için	% 8
3 — Sonra gelen 100.000 lira için	% 6
4 — Sonra gelen 400.000 lira için	% 4
5 — 600.000 liradan yukarısı için	% 2

İKİNCİ GRUBA AİT AVUKATLIK ÜCRET TARİFESİ

BİRİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Dava ve takip dışındaki hukuki yardımların ücreti

	Lira Kr.
	<hr/>
1 — Büroda sözlü danışma	100,—
2 — Davet olunan yerde sözlü danışma	200,—
3 — Yazılı danışma	250,—

4 — İhbarname, ihtarname, protesto düzenlenmesi	100,—
5 — Sözleşmeler ve benzeri belgelerin hazırlanması	500,—
6 — Şirket ana sözleşmesi, tüzük, yönetmelik, yasiyetname, vakıf senedi ve benzeri belgelerin hazırlanması	750,—
7 — Dava dilekçesi, lâyiha vesair dilekçelerin yazılması	200,—

İKİNCİ BÖLÜM

İş takibi konusundaki hukukî yardımların ücretleri

1 — Bir durumun belgelendirilmesi, ödenme safhasındaki paranın tahsili veya bir belgenin örneğinin alınması gibi işlerin takibi için	100,—
2 — Bir hakkın tespiti, tescili, ihdas, nakli, değiştirilmesi sona erdirilmesi veya korunması gibi amaçlarla yapılan iş takipleri için	250,—
3 — Tüzel kişi tacirlerin esas sözleşmelerinin onanması, bu tacirlerin iştigal konularıyla ilgili ruhsat ve imtiyazların alınması ve Türk vatandaşlığına kabul edilme gibi işlerin takibi için	1.000.—

İKİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Yargı mercilerinde, icra ve iflâs dairelerinde, vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında yapılan ve konusu para olsa veya para ile değerlendirilebilse dahî maktu ücrete tabi bulunan hukuki yardımların ücretleri :

	Lira Kr.
1 — Görülmekte olan bir dava içinde olmamak kaydıyla ihtiyatî haciz, ihtiyatî tedbir, delillerin tespiti ve tehiri icra için :	
a) Duruşmasız ise	250,—
b) Duruşmalı ise	350,—
Şu kadarki, duruşmasızlarda 2.500 liraya, duruşmalılarda 3.500 liraya istenen ihtiyatî haciz ve tedbirler için üçüncü kısma göre avukatlık ücreti uygulanır.	

2 — İzaleyi şüyu satış memurluğunda yapılacak işlemlerin takibi için	300,—
3 — İzaleyi şüyu ve taksim davaları için	500,—
4 — Vergi itiraz ve temyiz komisyonlarında takip olunan işler için	400,—
Şu kadarki, itiraz veya temyiz ilişkin bulunduğu vergi miktarı 4.000 liraya kadar olan işlerde üçüncü kısma göre avukatlık ücreti uygulanır.	

İKİNCİ BÖLÜM

Yargı mercileri ile icra ve iflâs dairelerinde yapılan ve konusu para olmayan veya para ile değerlendirilemeyen hukukî yardımların ücretleri

1 — İcra dairelerinde yapılan takipler için	300,—
2 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan işler için	250,—
3 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan dava ve duruşmalı işler için	350,—
4 — İcra tetkik mercilerinde takip olunan ceza işlerinin duruşmaları için	200,—
5 — Sulh mahkemelerine takip olunan davalar için	350,—
6 — Asliye Mahkemelerinde takip olunan davalar için	650,—
7 — Ağır ceza mahkemelerinde takip olunan davalar için	1.000,—
8 — Askerî mahkemelerde takip olunan davalar için	650,—

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yargı mercileriyle icra ve iflâs dairelerinde yapılan ve konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen hukukî yardımların ücretleri

1 — İlk 40.000 lira için	% 10
2 — Sonra gelen 40.000 lira için	% 8
3 — Sonra gelen 80.000 lira için	% 6
4 — Sonra gelen 340.000 lira için	% 4
5 — 500.000 liradan yukarısı için	% 2

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI (*)

Esas sayısı : 1969/33
Karar sayısı: 1971/7
Karar günü : 21/1/1971

İptal davasını açan : Cumhuriyet Senatosunun 44 üyesi

İptal davasının konusu : 7/4/1969 günlü, 13168 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 1., 3., 35., 196. maddelerinin ve geçici 1., 2., 3., 4. ve 5. maddelerinin Anayasa'nın genel kural ve ilkelerine ve 12., 31., 41., 42., 48., 58., 62. ve 117. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş; yine Anayasa'nın 149. ve 150. maddelerine dayanılarak iptalleri istenilmiştir.

I — Davacının gerekçesi özeti :

A - 1136 sayılı Kanunun 1. maddesi için :

Bu madde avukatlığı «kamu hizmeti» ve «serbest meslek» olarak nitelenmiştir. Kamu hizmetinin aynı zamanda serbest meslek olamayacağı Devletin genel idare ilkelerindedir. Öte yandan Anayasa'nın 117. maddesi kamu hizmetlerinin memurlar eliyle yürütülmesini buyurmaktadır. Memurun kim olduğu ise özel kanunla belirtilmiştir. Avukatın memur sayılamayacağı açıktır. Hüküm Anayasa'nın 117. maddesine aykırıdır.

B - 1136 sayılı Kanunun 3. maddesi için :

Eski 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 1/C. maddesiyle Siyasal Bilgiler Okulu veya Fakültesinden mezun olup da eksik kalan derslerden Hukuk Fakültesinde sınav vermiş olanlar öğrenim bakımından avukatlık mesleğine kabul edilme koşuluna sahip sayılırken 1136 sayılı Kanunun avukatlığa kabul koşullarını belirleyen 3. maddesinin öğrenime ilişkin bendinde bu hükme yer verilmemiştir. Böylece eksik hukuk derslerinden sınav vermiş Siyasal Bilgiler Fakültesi

(*) 23. Ağustos. 1971 g. ve 13935 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

mezunlarına avukat olma yolu kapatılmış ve ayrıca kazanılmış haklar da korunmamıştır. Oysa halen yürürlükte bulunan 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 3. maddesinin altıncı fıkrası ve 3456 sayılı Noter Kanununun 7. maddesinin VII sayılı bendi bu gibilere hâkim ve noter olma hakkını tanımaktadır.

1136 sayılı Kanunun 3. maddesi Anayasa'nın buyurucu genel kural ve ilkelerine aykırıdır.

C - 35. madde için :

35. madde (Adlî işlemleri ve resmî dairelerde çekişmeli ve çekişmesiz işleri takip etmek yalnız barolara yazılı avukatlara aittir) hükmünü koymuştur. Hüküm bu işleri bir tekel konusu yapmakta ve avukatlara bir zümre imtiyazı tanımaktadır. Onun için Anayasa'nın 12. maddesine aykırıdır.

Anayasa'nın 31. maddesi yurttaşlara mutlak bir hak arama hürriyeti tanımıştır. 1136 sayılı Kanunun 35. maddesi bu hürriyeti kısıtladığı için 31. maddeye de aykırıdır.

Aynı hüküm Anayasa'nın 62. maddesiyle vatandaşlara tanınan dilekçe hakkını da kısıtlamaktadır.

Ç - 196. madde için :

1136 sayılı Kanunun 196. maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen geçici 25. maddeye göre «Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bu kanunun kapsamındaki bir memuriyette bulunanların memuriyetten önce T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu kapsamına da girmeden avukatlıkta geçirdikleri fiilî hizmet sürelerinin üçte ikisi memuriyet kıdemlerine sayılır.»

Bu hüküm avukatların öteki memurların önüne geçmelerine olanak sağlamakta, memurluğun özel hükümlerle kurulmuş düzenini bir zümre aleyhine başka bir zümre lehine bozmaktadır. Onun için Anayasa'nın 12. maddesine aykırıdır.

Avukatlık mesleği memurluk olmadığı halde aynı hükümle memurluk sayılmış ve böylece Anayasa'nın kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin 58. maddesiyle de çelişkiye düşülmüştür.

Anayasa'nın 117. maddesi «Devletin ve öteki kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevlerin memurlar elyle görülmesi ve memurların nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümleri, aylık ve ödenekleri ve öteki özlük işlerinin ka-

nunla düzenlenmesi» ilkelerini koymuştur. Memurlukla ilişkisi bulunmayan ve bir serbest meslek olan avukatlıkta geçen hizmetlerin üçte ikisinin memurlukta geçirilmiş gibi memurluk kıdemine sayılması 117. madde ilkelerine de aykırı düşmektedir.

D- Geçici 1., 2., 3., 4. ve 5. maddeler için :

Bu maddeler avukatları 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına imtiyazlı bir biçimde almakta, bunları T. C. Emekli Sandığı olanaklarından da yine kendi lehlerinde farklar yaratarak yararlandırmaktadır. İşçilerin ve memurların yürürlükteki kanunlara göre sahip olmadıkları hakkı avukatlara külfetsizce kazandıran ve bunlara az prim ödeyerek çok emekli ve malûllük aylığı bağlanmasını sağlayan bu hükümler Anayasa'nın 12. maddesine aykırıdır.

Avukatlar için Sosyal Sigorta yönünden yaratılan istisnâ durum Anayasa'nın 41., 42. ve 48. maddeleri ilkeleriyle de bağdaşmaz. Çünkü böylece ücretlilerin sosyal güvenliği serbest meslek olan avukatlık sınıfı lehine bozulmuş; millî tasarrufa el atarak ondan asıl tasarrufu yapanlar aleyhine çıkar sağlamak ve o tasarrufu eritmek gibi bir havaya girilmiş olmaktadır.

Geçici 4. madde ise avukatları T. C. Emekli Sandığı Kanununun emeklilik ve borçlanma hükümleri kapsamına almış ve memurların yıllarca tevdiatçı ve iştirakçi sıfatiyle kendi sosyal güvenlikleri ve emeklilikleri için topladıkları paralara haksızca ve adaletsizce el atılmasına yol açmıştır.

Geçici beş madde de Anayasa'ya aykırı olduğundan iptalleri gerekir.

II — Yasa metinleri :

1 — İptalleri istenen kanun hükümleri :

19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun dava konusu maddelerinin, daha aşağıda görüleceği üzere davanın açılmasından sonra yürürlükten kalkmaları veya değişmeleri yüzünden haklarındaki iptal istemlerinin karar bağlanmasına yer olmadığına karar verilenler dışında kalanları şöyledir :

«**Madde 1** — Avukatlık kamu hizmeti ve serbest bir meslektir.»

Avukat görevini yerine getirmede bağımsızdır.

«**Madde 3** — Avukatlık mesleğine kabul edilebilmek için;

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,

b) Türk hukuk fakültelerinin birinden mezun olmak veya yabancı bir memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak,

c) Avukatlık stajını tamamlayarak staj bitim belgesi almış bulunmak,

d) Avukatlık sınavını başarmış olmak,

e) Levhasına yazılmak istenilen baro bölgesinde ikametgâhı bulunmak,

f) Bu kanuna göre avukatlığa engel bir hali olmamak, gerektir.

«Geçici Madde 2 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte T. C. Emekli Sandığındaki emekliliğe esas teşkil eden hizmetleri toplamı en az 15 yıl olan avukatlardan :

A) Emekli keseneği ödedikleri memuriyet veya hizmetten bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce her ne sebeple olursa olsun ayrılmış olanlar, kendilerine emeklilik veya malullük aylığı bağlanmamış olmak şartıyla, T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerinin kesildiği tarihten bu kanunun yürürlük tarihine kadar Sosyal Sigortaya da tabi olmaksızın geçen fiili avukatlık sürelerinin tamamını veya bu sürenin emekliliğe esas olan eski hizmetlerinin süresi ile birlikte 25 yılı doldurmaya yetecek kısmını aşağıdaki hükümlere göre borçlanabilirler.

Fiili avukatlık süresinin tamamını borçlananlar aşağıdaki (B) bendi hükümlerine göre T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirebilirler. Bunlardan T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirmek istemiyenlerle fiili avukatlık süresinin bir kısmını borçlanmak suretiyle emekliliğe esas hizmet sürelerini 25 yıla çıkarmış olanlara aşağıdaki hükümlere göre emekli aylığı bağlanır.

B) Emekli keseneği, ödedikleri memuriyet veya hizmetten bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte veya daha sonra her ne sebeple olursa olsun ayrılanlar, toplam süre 30 yılı geçmemek üzere T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirebilirler.

(A) bendine göre borçlanabilmek için ilgilinin, listesine yazılı bulunduğu baronun topluluk sigortasına katıldığı tarihten itibaren üç ay içinde, bu baro aracılığı ile T. C. Emekli Sandığına yazılı olarak baş vurması zorunludur. Borçlanılacak miktar, ilgilinin T. C. Emekli Sandığına evvelce kesenek ödediği memuriyet veya hizmette son aldığı maaş yahut ödenek derecesindeki kıdeminden itibaren o memuriyet veya hizmetin asgari terfi süresi nazara alınarak 2 veya 3 yılda bir terfi etmiş sayılmak suretiyle T. C. Emekli Sandığı

Kanunu hükümleri dairesinde, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki fiilî avukatlık süresi için ödemesi gereken keseneklerin (Kurum hissesi dahil) tamamıdır. Ancak, kesenekler ve kurum hissesi ai todukları geçmiş yıllarda yürürlükte bulunan T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre hesaplanır.

Borçlanılan süre ile T. C. Emekli Sandığına tabi eski memuriyet veya hizmet süreleri toplamı 30 yılı geçemez. Fiilî avukatlık süresinin bu miktarı aşan kısmı için borçlanmak mümkün değildir.

Borçlanılacak miktar, ilgilinin talebine göre, T. C. Emekli Sandığı tarafından yapılacak tebliğat üzerine en geç 1 ay içinde toptan veya on yıl içinde on eşit taksitle ödenir. T. C. Emekli Sandığına tabi eski memuriyet veya hizmetlerinden ayrılırken keseneklerini almış olanlar bunun tamamını kanunî faizi ile birlikte, borçlanılan miktarın tamamının veya ilk taksidinin ödenmesi süresi içinde sandığa iade ile yükümlüdürler. Kesenekleri süresi içinde iade etmeyenlerin bu madde hükümlerinden faydalanmaları mümkün değildir.

Borçlanan kimseler emekliliğe esas olan eski memuriyet veya hizmet sürelerine borçlandıkları sürenin eklenmesi suretiyle hesaplanacak süre üzerinden ve borçlandıkları miktarın tamamını ödedikleri tarihten itibaren 5434 sayılı Kanuna göre emekli aylığına hak kazanırlar. Emekli aylığına hak kazanılabilmesi için toplam süresinin 25 yıl olması yeterlidir.

Taksitle ödemede, borcun tamamını ödeyemeden ölen veya T. C. Emekli Sandığına göre malûl olan avukatların kendilerine veya hak sahibi mirascılarına ölüm veya maluliyeti takibeden ay başından itibaren 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre malullük yahut dul ve yetim aylığı bağlanır. Şu kadar ki, ödenmemiş yıllık taksitlerin her biri 12 eşit parçaya bölünerek o yılın malullük veya dul ve yetim aylıklarından kesilir ve artan miktar hak sahiplerine ödenir.

Taksitle ödemede, bir taksiti zamanında ödemeyen ve T. C. Emekli Sandığına yapılan tebliğat üzerine 1 ay içinde bu borcunu yerine getirmeyenlerin borçlanma durumuna son verilir ve ödedikleri miktara tekabül eden sürenin eski memuriyet veya hizmetlerine eklenmesi suretiyle hesaplanacak süre üzerinden T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.

Yukarıdaki fıkralar gereğince kendilerine veya hak sahibi mirascılarına emekli, malullük veya dul ve yetim aylığı bağlanana borçlanmadan önceki fiilî memuriyet veya hizmetlerin tutarı üzerinden T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre ikramiye ödenir.

(B) bendinden faydalanabilmek için ilgilinin, T. C. Emekli Sandığına kesenek ödediği memuriyet veya hizmetten ayrılmasını takibeden bir ay içinde Sandığa dilekçe ile baş vurması ve kendisine emekli aylığı bağlanmamış veya kesenekleri iade edilmemiş olması gereklidir. (A) bendinin ikinci fıkrası delâletiyle (B) bendinden faydalananlar için bu süre borçlanma taleplerinin kabul edildiğinin Sandıkça kendilerine tebliği tarihinden başlar.

(B) bendinden faydalanmak dileği ile yapılan baş vurmanın T. C. Emekli Sandığına kabul edildiğinin ilgiliye tebliğini takibeden aybaşından itibaren Sandığa kesenek ödeme yükümlülüğü doğar. Kesenek (Kurum hissesi dahil) her ayın ilk haftası içinde doğrudan doğruya veya T. C. Emekli Sandığının belirteceği bir banka aracılığı ile sandığa ödenir.

Kesenek ve kurum hissesi, ilgilinin T. C. Emekli Sandığına kesenek ödediği evvelki memuriyet veya hizmette son iktisap ettiği maaş veya ödenenindeki kıdeminden başlamak üzere, o memuriyet veya hizmetin en az yükselme süresine göre iki veya üç senede bir terfi ediyormuşçasına yürütülecek maaş dereceleri üzerinden hesaplanır.

(B) bendi uyarınca T. C. Emekli Sandığı ile ilgileri devam edenlerin emekliliğe esas sürelerinin 30 yılı doldurduğu, sandıkla ilgililerinin kesilmesini yazılı olarak istedikleri, öldükleri yahut T. C. Emekli Sandığı Kanununa göre malul duruma girdikleri veya borçlanma hükümlerinde gösterildiği şekilde sandık tarafından verilen bir aylık süre içinde ödememekte temerrüt ettikleri takdirde bu durumların husule geldiği tarihi takibeden aybaşından itibaren Sandıkla ilgileri kesilir ve toplam süreleri üzerinden kendilerine yahut hak sahibi mirasçılarına 5434 sayılı Kanun uyarınca emekli, malul-lük dul veya yetim aylığı bağlanır. Bu kimselere ödenecek ikramiye hakkında borçlanma ile ilgili hükümler kıyasen uygulanır.

Geçici 3, 4 ve 5. maddeleri uyarınca borçlandıkları süre ile birlikte emekliliğe esas hizmetleri tutarı 15 yıl veya daha fazla olanlar da bu maddenin (B) bendi hükmünden faydalanabilirler.»

(Geçici 2. maddenin A bendi 1238 sayılı Kanunla değiştirilmiş ve aynı kanunla bu maddeye iki fıkra eklenmiştir.)

Geçici Madde 5 — Geçici 2, 3 ve 4. maddeleri kapsamına giren avukatların bu maddeler gereğince borçlandıkları fiilî avukatlık sürelerinden önce Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına giren hizmetleri de mevcutsa, Sosyal Sigortalar kapsamına giren hizmetler 5/1/1961 tarihli ve 228 sayılı Kanunun aylık bağlanmasına ilişkin

esaları dairesinde T. C. Emekli Sandığındaki hizmetler (Borçlanılan süreler dahil) ile birleştirilir.

Bu madde hükmünden faydalanmak isteyenlerin. T. C. Emekli Sandığına başvurmalarının şekli ve süresi hakkında geçici 3. maddede hükmü kıyasen uygulanır.»

2 — Davacının dayandığı Anayasa hükümleri :

1136 sayılı Kanunun kimj hükümlerinin Anayasa'ya aykırı olduğu yolundaki iddiayı ve iptal istemini desteklemek üzere davacı tarafından ileri sürülen Anayasa maddeleri aşağıda gösterilmiştir :

«**Madde 12** — Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.»

Madde 31 — Herkes, meşru bütün vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak, iddia ve savunma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz.»

«**Madde 41** — İktisadî ve sosyal hayat adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması amacıyla düzenlenir.

İktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek; bu maksatla millî tasarrufu artırmak, yatırımları toplum yararının gerektirdiği önceliklere yönetmek ve kalkınma planlarını yapmak Devletin ödevidir.»

«**Madde 42** — Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için, sosyal, iktisadî ve malî tedbirlerle çalışanları korur ve çalışmayı destekler; işsizliği önleyici tedbirleri alır.

Angarya yasaktır.

Memleket ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda vatandaşlık ödevi niteliği alan beden veya fikir çalışmalarının şekil ve şartları, demokratik esaslara uygun olarak kanunla düzenlenir.»

«**Madde 48** — Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Bu hakkı sağlamak için sosyal sigortalar ve sosyal yardım teşkilâtı kurmak ve kurdurmak Devletin ödevlerindedir.»

«**Madde 58** — Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir.

Hizmete alınmada, ödevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayrım gözetilemez.»

«**Madde 62** — Vatandaşlar, kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, tek başlarına veya topluca, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile baş vurma hakkına sahiptir.

Kendileriyle ilgili baş vurmaların sonucu, dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.»

«**Madde 117** — Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevler, memurlar eliyle görülür.

Memurların nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.»

III — İlk inceleme :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 24/6/1969 gününde Lütfi Ömerbaş, Salim Başol, Feyzullah Uslu, A. Şeref Hocaoğlu, Fazlı Öztan, Celâlettin Kuralmen, Hakkı Ketenoğlu, Sait Kocak, Avni Givda, Muhittin Taylan, İhsan Ecemiş, Recai Seçkin, Ahmet Akar, Halit Zarbun ve Muhittin Gürün'ün katılmalarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında :

Kimî hükümleri dava konusu edilen 19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 7/4/1969 günlü, 13168 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandığı; dava dilekçesinin 16/6/1969 gününde Anayasa Mahkemesi Genel Sekreterliğince kaleme havale edildiği; 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 26. maddesine göre davanın bu tarihte açılmış sayılması gerektiği ve süresi içinde olduğu; dava dilekçesinin Cumhuriyet Senatosunun 44 üyesince imzalandığı ve dilekçede adları yazılı kimselerin Cumhuriyet Senatosu üyesi olduklarının Cumhuriyet Senatosu Başkanlığınca onandığı; davayı açanların toplamının Cumhuriyet Senatosunun, Anayasa'nın 70. maddesine göre, üye tamsayısının altıda birinin üstünde olduğu; dava dilekçesinde 44 sayılı Kanunun 25. maddesinin son fıkrası uyarınca Cumhurbaşkanınca Senato üyesi Zerrin Tüzün'ün gösterilmiş bulunduğu ve dosyanın eksikliği olmadığı anlaşılmış ve Anayasa'nın 147., 149. ve 150. ve 44 sayılı Kanunun 21., 22., 25. ve 26. maddelerine uygun olduğu görülen işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV — Esasın incelenmesi :

Davanın esasına ilişkin rapor, dava dilekçesi 1136 sayılı Kanunun iptali istenilen hükümleri, Anayasa'ya aykırılık iddiasına dayanaklık eden Anayasa Maddeleri; bunlarla ilgili gerekçeler ve başka yasama belgeleri; konu ile ilişkisi bulunan öteki metinler okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

1 — Dava konusu hükümlerden değişmiş veya yürürlükten kalkmış olanların durumu :

19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun dava konusu hükümlerinden bir bölümü dava açıldıktan sonra değişmiş veya yürürlükten kalkmış olduğu için önce bunların saptanması gerekmektedir. Tarama sonunda varılan sonuç sudur :

a) İptali istenen hükümlerden 35. madde ve 1., 3. ve 4. geçici maddeler 7/3/1970 gününde yani dava açıldıktan sonra yürürlüğe giren 26/2/1970 günlü, 1238 sayılı «19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi bazı maddelerine fıkralar ve kanuna geçici bir madde eklenmesi» hakkındaki Kanunun 1. maddesiyle değiştirilmiştir.

1 Mart 1969 gününden başlayarak yürürlüğe giren 23/10/1969 günlü, 1186 sayılı (506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesine dair) Kanunun 19. maddesiyle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa eklenen maddede «1136 sayılı Avukatlık Kanununda Sosyal Sigortalarla ilgilendirilenler hakkında da 506 sayılı Kanunla bu kanun hükümleri uygulanır» hükmü yer almakta ve yine 1186 sayılı Kanunun 22. maddesiyle «1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 1. maddesinin bu kanuna aykırı hükümleri» yürürlükten kaldırmış bulunmakta idi. (1186 sayılı aKnun 3 Kasım 1969 günlü, 13341 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.)

b) 196. madde aynı 1238 sayılı Kanunun 6. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

c) Geçici 2. maddenin A bendi aynı kanunun 3. maddesiyle değiştirilmiş ve bu maddeye iki fıkra eklenmiştir.

Özetlenecek olursa : 1136 sayılı Kanunun dava konusu hükümlerinden 35., 196. maddeler, ve geçici 1., 3. ve 4. maddeler ve geçici 2. maddenin A bendi iptal davasının açıldığı gündeki muhtevalarını

koruyamamış ve geçici 2. maddenin şimdiki son ik fıkrası da yine dava açıldıktan sonra maddeye eklenmiş bulunmaktadır. Şu duruma göre dava konusu olmaktan çıkmış bulunan bütün bu hükümler hakkında artık bir karar verilmesine yer kalmamış olmak gerekir.

2 — Dava konusu hükümlerin geriye kalan bölümünün Anayasa'ya aykırı olup olmadığı sorunu :

Dava konusu hükümlerin yukarıda sözü edilen bölümü ayrıldıktan sonra geriye 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 1. ve 3. maddeleri, geçici 5. maddesi, geçici 2. maddenin (A) bendi ve 1238 sayılı Kanunla bu maddeye eklenen fıkralar dışındaki hükümleri kalmaktadır. Bunların Anayasa'ya aykırı olup olmadığı aşağıda ayrı ayrı tartışılacaktır :

a) 1. madde :

1136 sayılı Kanunun 1. maddesi avukatlığı kamu hizmeti ve serbest bir meslek olarak tanımlamış, ayrıca avukatın görevini yerine getirmede bağımsız olduğu kuralını koymuştur.

Davacı bu hükmün Anayasa'nın kamu hizmetlerinin memurlar eliyle yürütülmesini buyuran 117. maddesine aykırı olduğunu ileri sürmektedir.

Anayasa'nın 117' maddesinin memurlar eliyle görülmesini zorunlu kıldığı işler Devletin ve öteki kamu özel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları hizmetlerin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerdir. Kamu hizmetleri kavramının gerek öğretide gerekse uygulamalarda Devletçe ve öteki kamu tüzel kişilerince genel idare esaslarına göre yürütülen hizmetler alanının dışına taşan ve yayılan bir kapsamı olduğu ve kapsamının da gittikçe genişlediği bilinmektedir.

Tüzel kişilikli kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarını oluşturan Türkiye Barolar Birliğinin (1136 sayılı Kanun - Madde 109) ve baroların (Aynı kanun - madde 76) gözetim ve denetimleri altında hak arama hürriyetinin (Anayasa - madde 31) işleyişine destek olan; hukukî ilişkilerin düzenlenmesinde, her türlü hukukî sorun ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözülmesinde ve genellikle hukuk kurallarının eksiksiz uygulanmasında yargı organlarına, hakemlere, resmî ve özel kurul ve kurumlara yar-

dım etme ereğini güden hukukî bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına adanmış, görevlerinin yerine getirilmesinde adli mercilerin ve öteki resmî dairelerin kendilerine yardımcı olmakla yükümlü tutulduğu (1136 sayılı Kanun - madde 2) bir meslek topluluğunun, avukatlığın faaliyetlerinin kamu yararı ile olan sıkı ilgisi, bu ilginin de işe bir kamu hizmeti niteliği kazandırdığı ve bunun serbest meslek kavramıyla bağdaşabilir ve o kavramı, 1136 sayılı Kanunun hükümlerinde görüldüğü üzere, sınırlar bir nitelik olduğu ortadadır.

Şu duruma göre 1136 sayılı Kanunun 1. maddesinin Anayasa'nın 117. maddesine aykırı hatta bu madde ile doğrudan doğruya ilgili bir yönü yoktur. Davanın 1. maddeye yönelen bölümünün reddi gerekir.

b) 3. madde :

1136 sayılı Kanunun 3. maddesi avukatlığa kabul koşullarını belirlemektedir. Davacı her ne kadar bu maddenin Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmekte ise de konuyu yalnız Siyasal Bilgiler mezunları açısından ele aldığına göre Anayasa'ya aykırılık iddiasını maddenin öğrenim koşuluna göre b bendine yönelttiği anlaşılmaktadır. Bu bent hükmüne göre avukatlık mesleğine kabul edilebilmek için öteki koşullardan ayrı olarak bir de Türk hukuk fakültelerinin birinden mezun olmak veya yabancı bir ülke hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak gereklidir. Bu koşulun önceki Avukatlık Kanununun öngördüğü öğretim koşulundan değişik yönü eski düzenlemede «eksik kalan derslerden hukuk fakültesinde sınav vermiş Siyasal Bilgiler mezunları»na da avukatlık mesleğine kabul edilme olanağı tanınmışken (3499 sayılı kanun - madde 1/C) yeni düzenlemede bu yolun kapanmış bulunmasıdır. Fark sınavı vermiş Siyasal Bilgiler mezunlarının hukuk fakültesi mezunları ile eşdeğerde tutulması hükmü 2556 sayılı Hâkimler Kanununda (Madde 3/6) ve 3456 sayılı Noter Kanununda da (Madde 7/VII) yer almıştır.

Davacı, Anayasa'ya aykırılık gerekçesini eskiden tanınmış olan bir olanağın bu kez kaldırılmasıyla oluşan durumun üzerine oturtmaktadır. Avukatlık mesleğinin niteliğine göre bu mesleğe gireceklere gerekli temel bilgileri vermeğe en elverişli öğretim kurumunun hukuk fakülteleri olduğunda kuşku yoktur. Bir üniversite içinde hu-

kuk fakültesi varken ayrıca bir de siyasal bilgiler fakültesi açılmasının zorunlu görülüşü ile de ortaya çıktığı üzere bu iki fakültenin kurulmasıyla güdülen ereğin aynı olduğu ve bu fakültelerde okutulan bilim dallarının ve okutulmuş biçiminin birbirleriyle eşdeğerde bulunduğu hiçbir zaman düşünülemez. Siyasal Bilgiler fakültesi mezunlarının eksik okudukları derslerden hukuk fakültesinde sınav vermeleri yoluyla iki fakülte arasında kurulmak istenen bir çeşit muadelet bünyeye inemeyen, daima yüzeyde kalacak bir zorlama olmaktan ileri gidemeyeceği için, böyle bir düzenlemenin kuruluş ereklelerinden gelen temeldeki yetişme farkını gidermesine olanak yoktur.

Hukuk fakültesini bitirenlerin hâkimlik, avukatlık ve noterlik bakımından ülke ihtiyaçlarını gereği gibi karşılayacak sayıda olmadıkları sürece kanun koyucunun böyle geçici bir tedbire baş vurarak darlığı gidermesi olağandır. Bir zamanlar hukuk öğrenimi yapmamış kimselerin hâkim bile olabildikleri unutulmamalıdır. Ancak bu çeşit tedbirlerin darlık ve zorunluluk ortadan kalktıktan sonra da sürüp gitmesi düşünülemez gibi kanunda istisnaî olarak tanınmış böyle bir olanağın daha sonra bu duruma geçecekler için kazanılmış bir hak gibi sonuna dek korunması gerekeceği de savunulamaz.

Kanun koyucunun bir kamu hizmetinde görevin gerektirdiği niteliklerin saptanmasını ve saptanmış niteliklerin değiştirilmesini, Anayasa çevresi içinde kalmak kaydıyla görevin ve ülkenin gereklerine ve zorunluklarına göre serbestçe takdir edebileceğini kabul eylemek yerinde olur. Çünkü bu gerek ve zorunlukları en iyi bilecek durumda olan kanun koyucudur. 3499 sayılı Kanunun avukatlık mesleğine kabulü öğrenim bakımından düzenleyen koşulunun 1136 sayılı Kanunun 3. maddesinin inceleme konusu (b) bendi ile değiştirilmesinde yapılmış olan da budur. Burada değişiklik tarihinden önce kazanılmış hakların korunup korunmamış olduğunun önemi vardır. Kanunun geçici 8. maddesine bakılınca «bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce Siyasal Bilgiler Okulu veya fakültesinden mezun olup da eksik kalan derslerden hukuk fakültesinde sınav vermiş olanların bu kanunun uygulanmasında hukuk fakültesinde sınav vermiş olanların bu kanunun uygulanmasında hukuk fakültesi mezunu sayılacakları» hükmünün maddede yer aldığı ve böylece kazanılmış hakların korunmuş bulunduğu görülür.

Davacı yeni düzenlemenin Anayasa'nın hangi maddeleriyle çeliştiğini açıklamamış; yalnızca Anayasa'nın buyurucu genel kural ve

ilkelerine aykırılıktan söz etmekle yetinmiştir. Bununla birlikte aykırılık iddiası üzerinde konu ile doğrudan doğruya veya dolaylı olarak ilgili görülebilecek bir kaç Anayasa hükmü yönünden kısaca durulmasında yarar vardır.

Yukarıda belirtildiği üzere eksik hukuk derslerinden sınav vermiş Siyasal Bilgiler mezunları ile hukuk fakülteleri mezunları yetiştirmelerindeki farklılık dolayısıyla avukatlık mesleği yönünden eşit durumda bulunmadıklarından bunların 1136 sayılı Kanun önünde de eşit olmaları düşünülemez ve bu nedenle de hukuk fakültesi mezunlarına tanınmış bir imtiyazdan ve Anayasa'nın 12. maddesine aykırılıktan söz edilemez.

İnceleme konusu hüküm, Anayasa'nın 14 maddesinde yazılı kişinin «madde ve manevî varlığını geliştirme» hürriyetinin ve 21. maddede yazılı «bilim ve sanatı serbestçe öğrenme» hakkının özüne dokunmakta da değildir. Bu hak ve hürriyet yalnızca kamu yararı düşüncesiyle, yani haklı bir nedenle ve kanun yoluyla avukatlık konusunda belirli ölçüde bir sınırlama görmüştür. Kaldı ki kişiler için maddî ve manevî varlıklarını geliştirmenin ve bilim ve sanat edinmenin tek yolu avukatlık mesleğine girebilme olmadığı gibi mutlaka avukat olmak isteyen Siyasal Bilgiler mezunlarına hukuk fakültelerini bitirip kanunun öğrenim koşulunu yerine getirme olanağının açık bulunduğu da ortadadır. Öte yandan 1136 sayılı Kanunun 3. maddesinin (b) bendinin avukatlık mesleğine kabul edilebilme koşullarından yalnız birini hükme bağladığı unutulmamalıdır. Aynı 3. maddede daha beş koşul yer almış ve 5. maddede ayrıca avukatlığa kabulü önleyen dokuz engel sayılmıştır. Görülüyor ki inceleme konusu hükmün Anayasa'nın 14 ve 21 maddelerine aykırı bir yönü yoktur.

Hâkimler ve Noter Kanunlarında hâla fark sınavını vermiş Siyasal Bilgiler mezunlarına öğrenim bakımından bu mesleklere girebilme olanağı tanıyan hükümlerin bulunması durumuna gelince : İleride hâkimler ve noterler için, avukatlarda olduğu gibi yapılacak yeni düzenlemelerde bu bakımdan bir değişikliğe gidilip gidilemeyeceği belli olmamakla birlikte çeşitli kanunlarda çeşitli hükümler bulunmasının bir hükmü Anayasa'ya aykırı düşürmeğe yeterli olmayacağı ve Anayasa'ya uygunluk denetiminde ölçü olarak kanun hükümlerinin değil Anayasa kurallarının ele alınması gerektiği ortadadır.

Özetlenecek olursa : 1136 sayılı Kanunun 3. maddesinin (b) bendinin ve dolayısıyla 3. maddesinin Anayasa'nın 12., 14., 21. mad-

delerine ve başka hükümlerine ve bu arada buyurucu genel kural ve ilkelerine aykırı bir yönü yoktur. Davanın bu hükme yönelen bölümünün reddi gerekir.

Avni Givda, Şahap Arıç, İhsan Ecemiş ve Muhittin Gürün bu görüşe katılmanışlardır.

c) Geçici 2. madde :

1136 sayılı Kanunun geçici 2. maddesinin 1238 sayılı Kanunla değiştirilen A bendi ve maddeye yine bu yasa ile eklenen fıkralar dışındaki hükümleri, emekli keseneği ödedikleri memuriyet veya hizmetlerden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte veya daha sonra ayrılan avukatların T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini sürdürmelerine olanak tanımakta ve bu konuda gerekli düzenlemeyi getirmektedir. Olanak tanımakta ve bu konuda gerekli düzenlemeyi getirmektedir.

Davacı, geçici 2. maddeyi 1136 sayılı Kanunun Anayasa'ya aykırılığını ileri sürdüğü avukatların Sosyal Sigortalar Kanunu ve Emekli Sandığı kapsamalarına alınmalarına ilişkin geçici hükümleri arasında saymış ve bu madde için özel bir gerekçe göstermiştir. Genellikle avukatlara memurların sahip olmadıkları hakkın külfetsizce kazandırıldığını ve bunların sandık olanaklarından avukatlar lehine farklar yaratılarak yararlandırıldıklarını iddia ve Anayasa'nın 12., 41., 42 ve 48. maddelerine aykırılıktan söz etmektedir.

İnceleme konusu hükümlerden geliştiği üzere her avukatın yararlanması düşünülemez. Bunlardan yararlanabilmek için emekli keseneği ödenen bir memuriyet veya hizmette bulunmuş olmak, yasa da gösterilen süre içinde Emekli Sandığına baş vurma, emekliliğe sayılacak avukatlık hizmetine ilişkin kesenekleri (Kurum hissesi dahil) yine süresi için ödemek gibi bir takım sıkı koşulların yerine getirilmesi zorunluğu vardır ve borçlanılan süre ile Emekli Sandığına bağlı eski memuriyet ve hizmet süreleri toplamının 30 yılı geçmeyeceği de ayrıca hükme bağlanmıştır. Şu duruma, avukatlığın da bir kamu hizmeti olarak tanınmakta ve tanımlanmakta oluşuna göre Anayasa'nın 12. maddesine aykırılıktan söz edilemeyeceği ortadadır.

Geçici 2. maddenin, davacının iddia ettiği gibi Anayasa'nın iktisadî ve sosyal hayatın düzenine ilişkin 31. ve çalışma hak ve ödevine ilişkin 42. maddeleriyle de çatıştığı düşünülemez. Avukatların bir bölümüne bir çeşit sosyal güvenlik hakkı sağlayan bu hükmün.

Anayasa'nın herkes için Sosyal güvenlik hakkı tanıyan ve bu hakkı sağlamak için sosyal sigortalar ve sosyal yardım teşkilâtı kurmak ve kurdurmakla Devleti ödevlendiren 48. maddesine aykırı olmak şöyle dursun Devletin anayasal ödevinin küçük bir alanda da olsa gerçekleştirilmesi yolunu açtığı açıkça görülmektedir.

Davanın 1136 sayılı Kanunun geçici 2. maddesinin A bendi ve maddeye 1238 sayılı Kanunla eklenen fıkralar dışında kalan hükümlerine yönelen bölümünün reddi gerekir.

ç) Geçici 5. madde :

Bu madde 1136 sayılı Kanun uyarınca Emekli Sandığı ile ilgilendirilen veya Sandıkla ilgilerini sürdüren avukatlardan Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına giren hizmetleri bulunanların bu hizmetlerinin «Emekli Sandıkları ile maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları kanunlarına tabi hizmetlerin birleştirilmesi» hakkındaki 5/1/1961 günlü, 228 sayılı Kanunda yer alan aylık bağlanmasına ilişkin esaslar dairesinde T. C. Emekli Sandığı kapsamındaki hizmetleri ile birleştirilmesini sağlamaktadır. Hükmün, bu niteliğine göre, Anayasa'ya aykırı yönü yoktur. Davanın 1136 sayılı Kanunun geçici 5. maddesine yönelen bölümünün de reddi gerekir.

V — SONUÇ :

1. 19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun dava konusu hükümlerinden :

a) 35., geçici 1., geçici 3. ve geçici 4. maddeler 7/3/1970 gününde yani dava açıldıktan sonra yürürlüğe giren 26/2/1970 günlü 1238 sayılı Kanunla değiştirilmiş;

b) 196. madde aynı 1238 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmış;

c) Geçici 2. maddenin A bendi yine 1238 sayılı Kanunla değiştirilmiş ve bu kanunla sözü geçen geçici 2. maddeye fıkralar eklenmiş olduğundan bu hükümler hakkında karar verilmesine yer olmadığına oybirliğiyle;

2. 19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Kanunun dava konusu hükümlerinden geriye kalan 1., 3. ve geçici 5. maddelerin ve geçici 2. maddenin A bendi ve 1238 sayılı Kanunla eklenen fıkralar dışındaki hükümlerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve davanın bu hükümlere

yönelen bölümünün reddine 3. addenin (b) bendinde Avni Givda, Şahap Arıç, İhsan Ecemiş ve Muhittin Gürün'ün karşı oylarıyla ve oyçokluğu ile ve öteki hükümlerde oybirliğiyle;

21/1/1971 gününde karar verildi.

Başkan Hakkı Ketenoğlu	Başkan Vekili Lütfi Ömerbaş	Üye Celâlettin Kuralmen	Üye Fazıl Uluocak
Üye Avni Givda	Üye Nuri Ülgenalp	Üye Muhittin Taylan	Üye Şahap Arıç
Üye İhsan Ecemiş	Üye Ahmet Akar	Üye Ziya Önel	Üye Kâni Vrana
Üye Muhittin Gürün	Üye Şevket Müftügil	Üye Ahmet H. Boyacıoğlu	

KARŞI OY YAZISI

19/3/1969 günlü 1136 sayılı Avukatlık Kanununun avukatlığa kabul koşullarını belirleyen 3. maddesinin öğrenim koşuluna ilişkin b bendine göre hukuk fakülteleri dışındaki öğretim kurumlarını bitirenlerin avukatlık mesleğine kabul edilmelerine olanak yoktur.

Gerçi bu karşı oy yazısının ilişkin bulunduğu Anayasa Mahkemesinin 21/1/1971 günlü 1969/33 - 1971/7 sayılı kararında belirtilen «avukatlık mesleğinin niteliğine göre bu mesleğe gireceklere gerekli temel bilgileri vermeğe en elverişli öğretim kurumunun hukuk fakülteleri olduğu» yolundaki görüş yerindedir. Ancak unutulmamalıdır ki hukuk fakülteleri, söz gelimi bir tıp, eczacılık veya orman fakültesi gibi, öğrencilerini belirli bir mesleğe hazırlayan ve yönelten öğretim kurumlarından değildir. Hukuk fakülteleri tabiatıyla avukat yetiştirmek ereği ile kurulmuş olmadıklarından buralarda ileride avukat olacaklar için özel bir eğitim ve öğretim düzeninin uygulanması da düşünülemez. Fakülteyi bitirdikten sonra özel bir hazırlık ve yetiştirme evresini gerektiren hizmetlere girecekler bu zorunlu aşamalardan geçerek meslek yeteneğini kazanırlar. Nitekim avukat olabilmek için hukuk fakültesini bitirmek yetmemekte; 1136 sayılı Avukatlık Kanununun dördüncü kısım hükümleri (Madde : 15 - 27) uyarınca en az bir buçuk yıl avukatlık stajı yaparak staj bitimi belgesi almak ve yine aynı kanunun beşinci kısım hükümlerine göre (Madde : 28 - 33) avukatlık sınavını başarmış olmak gerekmektedir. (Aynı kanun - madde : 3/c, d)

Hukuk fakültelerindeki öğretimin, avukatlık yönünden, niteliği bu olunca bu fakültede temsil edilen bilim dallarının çoğunun esaslı bir biçimde temsil edildiği başka öğretim kurumlarını bitirenlerin de, eksik okudukları derslerden sınav vermek kaydıyla, avukatlığa kabul edilme bakımından hukuk fakültesini bitirenlerle eşdeğerde bir öğrenim görmüş sayılmalarındaki zorunluk kendini gösterir. Oysa dava konusu hüküm bu doğal sonuca aykırı düşen, hem de eski 3499 sayılı Avukatlık Kanununda bulunmayan bir sınırlama getirmektedir.

Anayasa'nın 58. maddesinin ikinci fıkrasına göre kamu hizmetine alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırımı gözetilemez. Bir kamu hizmeti olan avukatlığa (1136 sayılı Kanun-madde 1) girebilmek için bu kanun3. maddesinin b bendi ile getirilen öğrenim koşulu, yukarıda açıklandığı üzere, «görevin gerektirdiği nitelikler» kavramını aştığı için Anayasa'nın yasakladığı bir ayırımı oluşturan ve Anayasa'nın 58. maddesinin ikinci fıkrası buyruğuna aykırı düşen bir sınırlamadır. Bu nedenle dava konusu hükmün iptali gerekir.

21/1/1971 günlü, 1969/33 - 1971/7 sayılı Anayasa Mahkemesi kararına, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 3. maddesinin b bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve davanın o hükme yönelen bölümünün reddine karar verilmiş olması bakımından yukarıda belirlenen gerekçe ile karşıyım.

Aynı Gıvda

KARŞI OY YAZISI

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 2. maddesinde avukatlığın amacı, (Hukukî münasebetlerin düzenlenmesine, her türlü hukukî mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesine ve genellikle hukuk kurallarının tam olarak uygulanması hususunda yargı organları ve hakemlerle resmî ve özel kurul ve kurumlara yardım etmek ve avukatın hukukî bilgi ve tecrübesini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis etmek) şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı madde ile adli mercilerle diğer resmî daireler de avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmakla yükümlendirilmişlerdir.

Bu hükümlerden açıkça görüldüğü gibi avukatlık, serbest meslek olmakla beraber gördüğü işlerin kamu hizmetine benzer bir niteliği vardır. Esasen 1136 sayılı Kanun. 1. maddesiyle mesleğin bu yönüne olağanüstü bir ağırlık tanıyıp, kamu hizmetine nitelikçe benzetmeyi yeterli bulmayarak mutlak bir şekilde (Kamu hizmeti ve serbest bir meslek) olarak tanımlamış ve bu prensipten hareketle de öteki maddeleriyle hizmeti düzenlemiştir.

Anayasa'ya göre herhangi bir çalışma veya iş alanında, kamu hizmeti veya benzer nitelik mevcut değilse o sahada sadece genel nitelikteki çalışma ve iş düzeni ile ilgili kurallar carî olur. Kişiler bu alanlarda genel kurallar içinde tam bir çalışma özgürlüğüne sahiptirler. Bu durumlarda, kişinin Anayasa ilkeleri içinde serbestçe çalışmasını sağlayacak ortam hazırlamak ve engeller varsa kaldırmak kanun koyucunun görevidir. (Anayasa Madde : 40 ve sonrası.)

Buna karşı kamu hizmetlerinin kanunlarla özel bir düzenleme konusu yapılacağına kuşku yoktur. Nitekim 1136 sayılı Kanun da avukatlığı bir kamu hizmeti saymış ve özel bir düzenlemeye tabi tutmuştur.

Böyle olunca bu düzenlemenin, Anayasa'nın kamu hizmetlerine ilişkin kurallarına uygun olarak yapılması gerekeceği açıktır.

1136 sayılı Kanunun iptali istenen 3. maddesi avukatlık mesleğine kabul şartlarını düzenlemektedir. Bu mesleğin amacı yönünde teşkilâtlandırılması ve gerçekten kamuya yararlı olabilmesi için hizmeti yürüteceklerin nitelikleri ve hizmete giriş şartları bakımından bazı kayıtlamalar konulması tabiidir. Ancak bu kayıtlamaların Anayasa ilkelerine uygun olmaları gerektiğinde de kuşku yoktur.

Anayasa'nın 58. maddesi kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin ilkeyi göstermektedir. Bu maddeye göre :

(Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir.

Hizmete alınmada, ödevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.)

Burada sözü edilen kamu hizmetinin, genel nitelikteki kamu hizmeti olup, münhasıran Anayasa'nın 117 maddesindeki (Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmeti)ni hedef almadığını belirtmek yerinde olur. 58. maddenin ilkesinin, 117. maddedeki kamu hiz-

metlerine alınmayı kapsamına almakla beraber bunun dışında kalan, yani genel idare esasları dışında yürütülen kamu hizmetlerine alınmayı da öngörmekte olduğu herhangi bir kuşkuya yer olmayacak derecede açıktır. Zira 58. madde ile sadece 117. maddedeki hizmetler öngörülmüş olsaydı. Devlet (ve diğer kamu tüzel kişileri) memurluklarına girmeden ve memurluğa alınmadan söz edilirdi. Halbuki maddede genel ve mutlak bir şekilde (kamu hizmeti) deyi mi kullanılmakla (genel idare esaslarına göre) veya bu esaslar dışında yürütülen tüm kamu hizmetlerinin öngörüldüğü ortadadır ve esasen kuralın niteliği de böyle olmasını gerektirir.

Anayasa'nın 58. maddesinde yer alan ilkeye, bir kamu hizmeti olan avukatlık mesleğine alınmada riayet edilip edilmediğine gelince :

Sözü geçen Anayasa ilkesinin anlamı açıktır ve kamu hizmetine alınmada (Ödevin gerektirdiği nitelikten başka) hiçbir ayırım yapılamaz.

1136 sayılı Kanununun 3. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu öne sürülen (b) bendi ise avukatlık mesleğine kabul edilebilmek için, maddenin diğer bentlerindeki şartlardan başka bir de;

(Türk hukuk fakültelerinin birinden mezun olmak veya yabancı bir memleket fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak)

Şartını koymaktadır. Söz konusu bent hükmü avukatlığı sadece Türk veya yabancı hukuk fakülteleri mezunlarına hasretmiştir. Diğer bütün fakülteler mezunlarına mesleki kapalı tutulmuştur.

Görüldüğü gibi bu hüküm hizmete alınmada bir ayırım yapmaktadır. Bu ayırım sonucu aranan, (Hukuk fakültesinden mezun olma niteliği) gerçekten ödevin gerektirdiği bir nitelik midir?

Bu noktayı çözebilmek için hükmün ne maksatla kabul edildiğini araştırmak gerekir :

Kanuna ait Hükümet tasarısında söz konusu bent hükmü, fark imtihanı veren Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarının da avukatlık meslekine girmelerine imkân veren nitelikte iken tasarımı inceliyen Millet Meclisi Karma Komisyonu değişiklik yaparak halen kanunlaşmış olan hükmü teklif etmiştir.

Karma Komisyonun (b) bendinin yürürlükteki hükmüne ilişkin gerekçesi şudur :

(Tasarının 3. maddesinin (b) bendindeki, Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olup da bu fakültede hiç okutulmayan veya hukuk fakültesindekine nazaran noksan okutulan derslerden her üniversite senatosunca hazırlanacak yönetmeliğe göre fark sınavını vermiş olmak kaydı çıkartılmıştır. Filhakika, Üniversiteler veya Millî Eğitimi mevzuatında yer alması gereken bu prensip hükmünün Avukatlık Kanununda bulunması kanun tekniğine uygun görülmemiştir. Ayrıca, kabul edildikleri tarihlerde, memlekette ihtiyaca yeter sayıda hukuk fakülteleri mezunlarının bulunmaması sebebiyle hâkim, cumhuriyet savcısı, noter ve avukat ihtiyacını karşılamak üzere münhasıran Hâkimler Kanunu, Avukatlık Kanunu ve Noterlik Kanununda yer alan bu hüküm, hukuk fakülteleri mezunlarının memleket ihtiyacını karşılayacak sayıya erişmiş bulunması karşısında mevcudiyetini devam ettirme gerekçesinden de mahrum kalmıştır.

Bu itibarla kanuna giriş nedeni de zail olmuş bulunan bu hükmün maddede muhafazası faydasız ve lüzumsuz görülmüştür.)

Bu gerekçeye dayanan söz konusu ayırım, ödevin gerektirdiği bu ayırım niteliğinde midir?

Bu ayırım gerekçede görüldüğü gibi iki sebebe dayandırılmaktadır :

1 — Kanun tekniği bakımından Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarına ilişkin hükmün yeri burası değildir. Böyle bir kaydın üniversiteler veya Millî Eğitim mevzuatında yer alması gerekir. Halbuki incelenen kanun tasarısı avukatlık mesleğini düzenleyen bir tasarı olduğuna ve söz konusu hüküm de bu mesleğe alınma niteliğine ilişkin bulunduğu göre tam yerinde teklif edilmiş olduğu ortadadır. Bu bakımdan söz konusu hükme, bu tasarıdan başka kanunlarda yer arayan bir görüşün, öne sürülen (Kanun tekniği) ile bağdaştırılması mümkün değildir.

Kaldı ki bu görüş haklı ise aynı gerekçe ile hukuk fakültelerine ilişkin kaydın da Üniversiteler veya Millî Eğitim mevzuatına gönderilmesi maksadı ile tasarıdan çıkartılması gerekirdi, eşitlik bunu icabettirirdi.

2 — Hukuk fakülteleri mezunlarının artık memleket ihtiyacını karşılamaya yeter sayılara erişmiş olması görüşü ise avukatlık mes-

leğinin doğal olarak hukuk fakülteleri mezunlarına münhasır olduğu, bunların sayısının ihtiyacı karşılamadığı zamanlarda Siyasal Bilgiler mezunlarına arızî olarak verilen hizmet imkânının hukuk fakültelerinden yeter sayıda eleman sağlanınca kaldırılmış olmasının da yerinde bulunduğu varsayımına dayandığı görülmektedir.

Avukatlık hizmeti bir kamu görevi olduğuna göre bu hizmet, münhasıran avukatlık mesleğine eleman yetiştiren bir meslekî eğitim kurumu niteliğinde olmayan şu veya bu fakülte mezunlarına doğal bir hakmış gibi inhisar ettirilemez. Hukuk fakülteleri, belli bilim konularında üniversite düzeyinde genel bilgi veren birer eğitim kurumları olup münhasıran avukat yetiştiren, yani uzmanlık eğitimi yapan bir meslek öğretim kurumu niteliğinde olmadıkları gözönüne alınacak olursa bunları sadece tıp veya belli bir alanda meslek adamı veya uzman yetiştiren fakültelerle kıyaslayarak (O halde her fakülte mezununun da doktorluk veya diğer uzmanlık dallarına kabul edilmeleri sonucu ortaya çıkar.) biçimde bir görüşün tutarsızlığı ortadadır.

Avukatlık hizmetinin nitelikleri, bu hizmeti sadece hukuk fakültesi mezunlarının tekeline verdirmeyi gerçekten zorunlu kılmakta mıdır?

1136 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen 2. maddesi bu hizmetin amaçlarını göstermektedir. Bu maddeye göre avukat, hukukî münasebetlerin düzenlenmesi, her türlü hukukî mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesi ve genellikle hukuk kurallarının tam olarak uygulanması hususunda yargı organları ve hakemlerle resmî ve özel kurul ve kurumlara yardım eden ve bu amaçla hukukî bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eden bir kamu hizmetlisidir.

Buna göre avukat her kademedeki adli yargı organları önünde hem bu organlara, hem de kişilere yardım görevi yaptığı gibi, her kademedeki idarî yargı yerlerinde, vergi ihtilâflarını çözümleyen merciler önünde, her çeşit resmî ve özel kurum ve kurullar önünde de aynı görevi yapacaktır. Şu halde avukatın görevi, adli yargı işlemlerinden başka idarî, iktisadî, malî her çeşit ihtiyaçların ve kişilerin her alandaki faaliyetlerinden doğan anlaşmazlıkların çözümüne kadar sosyal münasebetlerin tümünü içine alan bir sahayı kapsamaktadır.

Bu derece geniş bir alanda görev yapacak avukatın, mesleğe girerken hukuk, iktisat, maliye ve öteki sosyal bilimlerde belli bir bilgi düzeyine ulaşmış olması gerekir.

Bu gün yurdumuzda bu alanlarda bilgi veren tek kuruluş hukuk fakülteleri değildir. Siyasal Bilgiler, İktisat Fakülteleriyle İktisadi ve Ticarî İlimler Fakülteleri ve Akademiler de Avukatlık Kanununun 2. maddesindeki amaca hizmet etmeye yeter temel bilgiler veren öğrenim kurumlarıdır. Bunların her birisinin kendine özgü bir programla diğerlerinde farklı öğrenim yaptıkları ve birbirine nazaran değişik bilim dallarına ağırlık tanıdıkları doğru olmakla beraber, hukuki, iktisadi, mali' siyasi bilim alanlarında temel konularda birleşik bir seviye etrafında öğrenci yetiştirdikleri, ve bu seviyenin avukatlık mesleğine ilk girişte yeter bir seviye olduğunda da kuşku yoktur. Herkesin meslekteki ilerlemesini, bu temel üzerine kendi kabiliyeti, çalışkanlığı, yaratma gücü ile orantılı olarak geliştireceği tabiidir.

Günümüzde kişiler arasındaki münasebetlerin, adli sahadan idari, iktisadi ve mali sahaya kaydığı ve bu sahalardaki anlaşmazlıkların da küçümsenmeyecek bir yoğunluk kazandığı düşünülecek olursa avukatlık mesleğine, bu sahalara ilişkin bilim dallarında hukuk fakültelerine nazaran daha geniş ve ayrıntılı öğrenim yapan öteki fakülte mezunlarının da alınması kamu yararının ve kamu hizmetinin bir gereği olarak kendini göstermektedir.

Şu halde avukatlık mesleğinin hukuk fakülteleri mezunlarına hasrı hizmetin gerektirdiği bir ayırım değildir.

Bu düşünceyi öteki kanunlardaki bir çok hükümler de doğrulamaktadır. Nitekim;

1 — 3456 sayılı Noter Kanunu (Madde 7/7), yargı hizmetine yardımcı nitelikte bir görev olan noterlik için hukuk fakültesi mezunları yanında Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarına da, fark imtihanı vermek suretiyle, hizmet imkânı tanımaktadır.

2 — 2556 sayılı Hâkimler Kanunu (Madde 3/6) fark imtihanı veren Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarının hâkimlik mesleğine alınmasına cevaz vermektedir.

3 — 521 sayılı Danıştay Kanunu (Madde 20, son fıkra) Devletin çeşitli hizmet dallarında belli görev kademelerine çıkmış olan Siyasal Bilgiler ve İktisat Fakülteleriyle İktisadi ve Ticarî İlimler

Akademileri mezunlarına da, fark imtihanı da bahis konusu olmaksızın, bu yüksek mahkemede yargı görevi vermekte ve bu kaynaktan Yüksek Seçim Kurulu ve Uyuşmazlık Mahkemesi gibi en yüksek yargı yerlerinde hâkim niteliği ile görev yapabilmeleri Anayasa ve özel kanunlar ile kabul edilmiş bulunmaktadır.

4 — Anayasa'nın 145. maddesi gereğince Danıştay'dan Sayıştay'dan ve üniversiteden seçilecek üyelerin şahsında, hukuk fakültelerinden gayri iktisadî ve siyasî bilimlerde öğrenim yapan diğer fakülteler mezunlarına da Anayasa yargısı alanında hâkimlik görevi vermiş bulunmaktadır.

Görülüyor ki en yükseğine kadar çeşitli kademelerdeki yargı hizmetinin kendisi için yeterli görülen bir kısım öğrenim ve bilim düzeyi, Yargıya yardımcı bir meslek olan avukatlık hizmetleri için, Avukatlık Kanununun sözü geçen hükmü ile yeterli sayılmamaktadır ki bu durumu mantık ve adalet ölçüleriyle izah etmek ve sırf hukuk fakülteleri mezunlarına haklı bir nedene dayanmayarak tanınmış olan ve bu niteliği ile Anayasa'nın 12. maddesine de aykırı bulunan bu imtiyazı, Anayasa'nın 58. maddesinde öngörülen (Ödevin gerektirdiği niteliğe dayanan bir ayırım) olarak kabul etmek mümkün değildir.

Kaldı ki avukatlık mesleğinin sadece hukuk fakülteleri mezunlarına hasredilmesinin kaçınılmaz sakıncaları olabileceği de gün geçtikçe daha belirgin bir hal almaktadır.

1 — İktisadî, malî ve hatta idarî alanlardaki avukatlık hizmetlerinin, bu konulardaki bilgi düzeyine yeterince ulaşmış kimselere yasaklanarak vatandaşın dava ve savunma hakkını sadece hukuk fakülteleri mezunları aracılığı ile aramaya zorlanması, bazı hallerde hakların yeterince savunulamıyarak kaybedilmesi sonucunu doğurabilir.

2 — Hukuk fakülteleri mezunlarından bazılarının sonradan yukarıda sözü edilen alanlarda da çalışmak suretiyle bu konulardaki formasyon eksikliklerini tamamlayabilecekleri düşünülebilir. Yukarıda da değinildiği gibi avukatlık mesleğinin bu günkü çalışma sahasının sosyal ve ekonomik bünyedeki gelişmeye muvazi olarak çok yayıldığı ve farklı formasyonları gerektiren konuların bu saha içinde toplandığı meydandadır. Bu durumda, hizmetin gereği gibi görülebilmesi için avukatlık mesleğinin de uzmanlık dallarına ayrılması bir zorunluk olarak ortaya çıkmaktadır. Kanunî sahada bu konu henüz bir düzenleme görmemiş bulunmakta ise de uygulamada bunun kendiliğinden oluşma yoluna girdiği ve avukatlardan bazılarının duydukları ihtiyaç veya zorunluk neticesi olacak ki, formasyonlarına en uygun sahayı kendiliklerinden asıl iş kolu olarak seç-

tikleri görülmektedir. Ancak bu gibilerin sayılarının azlığı göz önüne alınırsa vatandaşın uzmanlaşmış avukat eliyle dava ve savunma hakkını kullanma olanağını ziyadesiyle daraltmış olduğu ve bu nispette de yüksek ücret ödenmesi suretiyle bu hakların pahalıya kullanılması ortamının yaratıldığı sonucu görmezlikten gelinemez. Bu hallerin ise Anayasanın 31. maddesinde sözü edilen hak arama hürriyetini kullanmada birer güçlük teşkil ettiği ve bu hürriyeti dolaylı olarak engelleme ve kısıtlama sonucunu doğurduğu inkâr edilemez.

Buraya kadar yapılan açıklamalardan anlaşılacağı gibi avukatlık meslekinin, gerekli temel bilgileri bir ölçüde veren bütün yüksek öğrenim kurumları mezunlarına açık tutulması, gerektiği takdirde hepsinin bir stajdan ve sonunda ehliyet imtihanından geçirilmesi suretiyle Anayasanın 58. maddesindeki (ödevin gerektirdiği nitelik) ve 12. maddesindeki (eşitlik) ikelerine uygunluğu sağlanması suretiyle düzenlenmesi zorunludur. Ancak bu sayede avukatlık mesleki her dalda ve her sahada gereği gibi yetişmiş bol sayıda eleman kazanacağından vatandaş tam bir gönül rahatlığı içinde ve en müsait bir ücret karşılığında dava ve savunma hakkını rahatça kullanma olanağına kavuşmuş olur.

Halbuki 1136 sayılı Kanun, bu mesleki ve meslek içi eğitim sistemini sadece hukuk fakülteleri mezunlarına hasretmiş olduğundan yukarıdaki ilkelerin hepsi de zedelenmiş bulunmaktadır.

Özetlemek gerekirse, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 3. maddesinin avukatlık meslekinin sadece hukuk fakülteleri mezunlarına açık tutan (b) bendi hükmü :

1 — Ödevin gerektirdiği niteliğin zorunlu kıldığı ayırım olmadığından Anayasanın 58. maddesine,

2 — Mesleki sadece hukuk fakülteleri mezunlarına açık tutmak suretiyle kişi ve devlet ilişkilerinin değişik alanlarında dava ve savunma hakkının yeterince korunmaması ve aynı zamanda hakkın pahalı elde edilmesi sonucuna yol açtığından Anayasanın 31. maddesine,

3 — Söz konusu ayırım haklı bir nedene dayanmayıp belli fakülte mensuplarına ağırdan tanınmış bir imtiyaz niteliği taşıdığından Anayasanın 12. maddesine,

Aykırı bulunduğundan davanın bu hükme ilişkin bölümünün kabulü ile söz konusu hükmün iptali gerekir.

Bu nedenlerle kararın bu kısmına karşıyız.

Üye
Şahap Arıç

Üye
İhsan Ecemiş

Üye
Muhittin Gürün

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI (*)

Esas Sayısı : 1969/37

Karar Sayısı : 1971/8

Karar Günü : 21/1/1971

İptal davasını açan : Türkiye İşçi Partisi.

İptal davasının konusu : 7/4/1969 günlü, 13168 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 3. maddesinin (b) bendinin, 35., 63., 86., 134., 158., 186., 187., 188., 189., 190., 191., 193., 194, 195., 196., 197., 198. ve 199. maddelerinin ve geçici 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9. ve 17. maddelerinin Anayasa'nın 2., 12., 14., 19., 20., 21., 31., 40., 42., 48., 62., 122. ve 132. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş; yine Anayasa'nın 149. ve 150 maddelerine dayanılarak iptalleri istenilmiştir.

1 — DAVACININ GEREKÇESİ ÖZETİ :

A — 1136 sayılı Kanunun 3. maddesinin (b) bendi ve bununla ilgili geçici 8. maddesi için :

Eski 3499 sayılı Avukatlık Kanununda Siyasal Bilgiler Okulu veya Fakültesinden mezun olup da eksik kalan derslerden Hukuk Fakültesinde sınav vermiş olanlar öğrenim bakımından avukatlık mesleğine kabul edilme koşuluna sahip sayılırken 1136 sayılı Kanunun avukatlığa kabul koşullarını belirleyen 3. maddesinin öğrenime ilişkin (b) bendinde bu hükme yer verilmemiştir. Böylece hukuk fakülteleri mezunlarıyla eksik hukuk derslerinden sınav vermiş Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunları arasında hiçbir fark olmadığı halde ikincilere avukat olma yolu kapatılmış ve kanun önünde eşitlik ilkesi çiğnenerek hukuk fakülteleri birer avukatlık fakültesi imiş gibi mezunlarına imtiyaz tanınmıştır. Yürürlükteki kanunlara göre hâkim olabilecek durumda bulunan Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarının avukat olamamaları eşitsizliği bir başka yönden de oluşturmaktadır. Hüküm Anayasa'nın 12. maddesine aykırıdır.

(*) 31. Ağustos. 1971 g. ve 13942 Sayılı 'Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

Yine aynı hüküm Anayasa'nın 14. maddesine aykırı olarak kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hak ve hürriyetini, 21. maddeye aykırı olarak da Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarının bilim ve sanatı serbestçe öğrenme haklarını kısıtlamaktadır.

Hükümün oluşturduğu durum, Anayasa'nın 122. maddesinin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları için getirdiği «Yönetim ve işleyişin demokratik esaslara uygun bulunması» yolundaki buyruğa da aykırıdır. Çünkü kamu kurumu niteliğindeki hiçbir meslek kuruluşu bilgileri eşit olan ve eksiği varsa sınav vererek tamamlanmış bulunan iki zümreden birine kapılarını kapayamaz.

B — 1) 35. ve 63. maddeler için :

35. madde hükmü adli işlemler dışında resmi dairelerdeki bütün çekişmeli ve çekişmesiz işlerin takibi yetkisini baroda kayıtlı avukatlara hasretmekle bu işleri bir tekel konusu yapmakta ve avukatlara bir zümre imtiyazı tanımaktadır. Onun için Anayasa'nın 12. maddesine aykırıdır.

Anayasa'nın 31. maddesi yurttaşlara mutlak bir hak arama hürriyeti tanımıştır. 1136 sayılı Kanunun 35. maddesi bu hürriyeti kısıtladığı için 31. maddeye de aykırıdır.

Anayasa'nın 40. ve 42. maddelerine göre herkes dilediği alanda çalışma hürriyetine sahiptir ve çalışma herkesin hakkı ve ödevidir. 1136 sayılı Kanunun 35. maddesi arzuhalcilik ve muakkiplik yapmayı meslek edinenlerin çalışma hürriyetlerini ortadan kaldırdığından bu maddelere aykırıdır. Bu gibiler yoksul kimselerdir. Ekmek kapılarının böylece kapanması Anayasa'nın 2. maddesindeki sosyal devlet ilkesine de aykırı düşer.

35. madde, dolayısıyla, vatandaşın dilekçe hakkını zedelediğinden Anayasa'nın 62. maddesine de aykırıdır.

1136 sayılı Kanunun yoksul halkı en basit işler için avukat arayıp bulma ve bunlara tarife gereğince ücret ödeme zorunda bırakan 63. maddesi de Anayasa'nın yukarıda açıklanan maddelerine ve sosyal devlet ilkesine aykırı düşmektedir.

2) Geçici 17. madde ve 194. madde için :

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61. maddesi, 1136 sayılı Kanunun 194. maddesiyle değiştirilmiş olmakla birlikte eski 61. maddenin son fıkrası uyarınca vekâlet görevinde bulunanların kaza-

nılmış hakları geçici 17. madde ile saklı tutulmuştur. Ancak Avukatlık Kanunu yürürlüğe girdikten sonra arzuhalcilik ve muakkiplik etmek isteyecekler bu mesleğin kapıları kapatılmakta; böylece çalışma hak ve hürriyeti sınırlandırılmaktadır. Öte yandan geçici 17 maddenin listeye kaydolma ve yazıhane açma mecburiyetini yükleyen fıkraları arzuhalci ve muakkipleri ağır malî külfetlerle karşı karşıya bırakmıştır. Yoksul halkın küçük bir ücret karşılığında bunlara gördürdüğü hizmetler avukatların tekeline girince yükselen ücretleri ödemeğe gücü yetmeyenler haklarını alamaz duruma düşeceklerdir. Bütün bu nedenlerle geçici 17. madde ve 194. madde Anayasa'nın 2., 12., 31., 40., ve 62. maddelerine aykırıdır.

3) 86. madde için :

Bu madde avukatları belirli toplantılara katılmağa zorlamakta ve yükümü yaptırma bağlamaktadır. Anayasa'nın 20. maddesi uyarınca düşünce ve kanaat hürriyetine sahip olan avukat, şu veya bu düşünceyi desteklemek veya reddetmek durumuna düşebileceği bir baro toplantısına gitmeyebilmelidir. Bir meslek kuruluşunun toplantılarına katılmamanın suç sayıldığı yerde kişi hürriyetinin özü zedelenmiş olur. Öte yandan kanun zoriyle toplantıya avukat götürmek bir meslek kuruluşu olan baronun yönetim ve işleyişini demokratik esaslara aykırı duruma getirir. 1136 sayılı Kanunun 86. maddesi Anayasa'nın 20. ve 122. maddelerine aykırıdır.

C — 134. ve 158. maddeler için :

Bu maddeler avukatı geleneklere bağlı tutmak ve bağlılığı meslekten çıkarmaya kadar uzanan yaptırımlarla sağlamak istemektedir. Anayasa'mız gelenekleri koruyucu ve tutucu değil geleceğe yönelmiş bir Anayasa'dır. Mesleğin ifasında meslek geleneğine uyma zorunluğu orta çağlardaki loncaların düşüncelerini ve değer yargılarını canlandırmak anlamını taşır. Bu tutum Anayasa'nın ruhuna ve temel ilkelerine aykırıdır. Meslek geleneklerine uymamak fakat kanunların çizdiği sınırlar içinde yaşamak, bir yandan da Anayasa'nın 14. maddesiyle sağlanan «Kişinin manevî varlığını gelişme hakkı»nı kullanmak her meslek sahibi vatandaş için mümkün olmalıdır. Geleneğe bağlı kalmağa zorlanmak kişinin manevî varlığını geliştirme hakkını özünden zedelediği gibi Anayasa'nın vicdan, inanç ve kanaat hürriyetine ilişkin 19., düşünce ve kanaat ve bilim ve sanatı serbestçe öğrenme hürriyetlerine ilişkin 20. ve 21. maddeleri ile de bağdaşamaz. Öte yandan 1136 sayılı Kanunun 2. maddesine göre

yargı organlarına yardım edecek ve görevinin yerine getirilmesine adli mercilerden yardım görecek olan avukatı bağlayan meslek geleneği giderek yargı organlarını da bağlayacağından hüküm yargı organlarının Anayasa'nın 132. maddesi ile düzenlenen mutlak ve geniş bağımsızlığını da kısıtlar niteliktedir.

D — 186., 187., 188., 189., 190., 191., 193., 195., 196., 197., 198. maddeler ve bunlarla ilgili geçici 1., 2., 3., 4., 5. ve 6. maddeler için :

Bu maddelerin tümü avukatların 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun kapsamına alınmaları ile ilgilidir.

Sosyal Sigortalar Kurumu herhangi bir sigorta şirketi değildir. Bu kurum iş akdiyle çalıştırılanların sosyal güvenliğini sağlamak ereğiyle kurulmuş ve işçilerin ücretlerinden, bir de işverenlerden, sonuç olarak işçilerin yarattığı ve işverenin yararlandığı değer fazlasından kesilen paralarla oluşmuştur. Böyle bir kurumun kasasına el uzatarak oradan emekli aylığı almak isteyenlerin gerek sosyal statüleri gerek gelir bildirimleri olanakları bakımından eşit durumda olmaları şarttır.

İşçiler bir sınıf ve avukatlar sosyal bir zümre olarak nazara alındığında işçilerin kurduğu bir yardım sandığına avukatların kanun zoriyle ortak edilmesi sosyal sınıf ve zümrelerin mal varlıklarının karıştırılması anlamına geliyorsa gerçek odur ki yararlanma karşılıklı değil bir taraflıdır.

İki grubun gelir bildirimleri olanakları yönünden karşılaştırılmalarında görülecek olan şudur : İşçiler gelirlerini kendi iradeleriyle tespit edemezler. Bunu işveren asgarî ücret yönetmeliğine göre tayin eder, bordroda gösterir ve sosyal sigorta primlerine bu ücret esas alınır. İşçi böylece, sigortanın yüksek ücretli olup fazla prim ödeyenlere sağladığı bir takım olanaklardan yoksun kalır. Avukatlar ise serbest meslek ve kalifiye hizmet erbabıdır. Asgarî ücret tarifelerinin üstünde diledikleri gibi vekâlet ücreti ister ve alırlar. Üstelik aldıkları ücretleri daha da yükselmiş gibi gösterebilirler.

İşçiler ve avukatlar birbirinden bu kadar farklı iki kategoridir. Bunların bir tek sigorta kurumunda birleştirilmesi ve gelirlerine göre ödeyecekleri prim oranında sigortadan yararlanmalarına yol açılması Anayasa'nın 12. maddesine aykırı olarak bir zümrenin bir sınıfa karşı imtiyazlandırılması demektir. Eşitsizlik Türkiye'de avukatlık mesleğinin sosyalleştirilmemiş olmasından doğmaktadır.

Eşitsizlik içinde ayrıca bir zincirleme eşitsizlik vardır. Sözcüğü 506 sayılı Kanuna göre işçiler son on yıllık ödemedeki en yüksek yedi yıllık kazançları esas alınarak sigortadan yararlandırılırken geçici madde ile avukatların son defa ödedikleri prime esas olan aylık gelir tutarı üzerinden sigorta yardımı görmeleri sağlanmıştır.

Anayasa'nın 48. maddesinde herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu, bu hakkı sağlamak için sosyal sigortalar ve sosyal yardım teşkilâtı kurmanın ve kurdurmanın Devletin ödevlerinden bulunduğu yazılıdır. Türkiye'de «Herkes» kavramına herkesten önce avukatlar girmişçesine ve 6207 sayılı Kanunla kurulmuş bir «Avukatlar Yardımlaşma Sandığı» bulunduğu halde bunlar Sosyal Sigortalar Kurumu gibi zenginleşmiş bir kurumun kapsamına ve inancası altına alınmışlardır. «Herkes» kavramı içindeki milyonlarca vatandaş henüz hiçbir yardımlaşma sandığına kanun yoluyla kavuşturulmamışken avukatlardan yana hükümler getirilmesi Anayasa'nın 48. maddesinin özüne aykırı düşen bir tutumdur.

E — 199. madde için :

Yasama tekniğine aykırı biçimde Belediye ve İdarej Umumiyej Vilâyat Kanunlarına değışiklik getiren bu madde belediye ve özel idare avukatları, yani bir zümre yararına Anayasa'nın 12. maddesi ihlâl edilerek konulmuştur.

F — Geçici 9. madde için :

Bu madde Yargıtay'da başkâtiplik yapan hukuk mezunlarını, avukatlık stajından muaf tutarak, Anayasa'nın 12. maddesine aykırı bir biçimde imtiyazlı kılmaktadır.

II — YASA METİNLERİ :

1 — İptalî istenen kanun hükümleri :

19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun dava konusu maddelerinin, daha aşağıda görüleceği üzere davanın açılmasından sonra yürürlükten kalkmaları veya değışimleri yüzünden haklarındaki iptal istemlerinin karara bağlanmasına yer olmadığına karar verilenler dışında kalanları şöyledir :

«Madde 3/b - Avukatlık mesleğine kabul edilebilmek için;

b) Türk hukuk fakültelerinin birinden mezun olmak veya yabancı bir memleket hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak, gerektir.»

«**Madde 63** — Baro levhasında yazılı bulunmayanlar ve işten yasaklanmış olan avukatlar, şahıslarına ait olmayan dava evrakını düzenleyemez, icra işlemlerini takip edemez ve avukatlara ait diğer yetkileri kullanamazlar. Baro levhasında yazılı bulunmayanlar avukatlık unvanını da taşıyamazlar.

Birinci fıkra hükmüne aykırı eylemde bulunanlar yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasına ve tekerrürü halinde altı aydan bir yıla kadar hapis cezasına mahkûm edilirler.

Avuktluk yapmak yetkisini taşımadıkları halde muvazaalı yoldan alacak devralarak ve kanunların tanıdığı başka hakları kötüye kullanarak avukatlara ait yetkileri kullananlar üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile birlikte beşyüz liradan beşbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Mahkemeler, icra ve iflâs daireleri ve barolar, bu maddenin kapsamına giren bir olayı öğrenince Cumhuriyet Savcılığına bildirmek zorundadırlar. Yapılacak kovuşturma sonucu Cumhuriyet Savcısı tarafından baroya bildirilir.»

«**Madde 86** — Baro levhasında yazılı her avukat gerek olağan, gerekse olağanüstü genel kurul toplantılarına katılmakla yükümlüdür. Haklı bir engele dayanmış olmadıkça, bu toplantılara gelmeyen avukatlar baro başkanı tarafından ilk defasında uyarma, tekerrüründe 100 liradan 500 liraya kadar para cezası verilebilir. Ancak, para cezası verilebilmesi için, uyarma cezasının tebliğ edildiği yazıda, engeli olmadan genel kurula tekrar katılmama halinde para cezası verileceğinin açıklanmış olması gerekir.

64 üncü maddenin 3 ve 4 üncü fıkraları, bu maddeye göre verilen uyarma ve para cezaları hakkında da uygulanır.»

«**Madde 134** — Avukatlık onuruna yahut meslek düzen ve geleneklerine uymayan eylem ve davranışlarda bulunanlarla, meslekî çalışma görevlerini yapmayan veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun şekilde davranmayanlar hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır.»

«**Madde 158** — Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu ve barolar disiplin kurulları, gösterilen delilleri, soruşturma ve duruşmadan edinecekleri kaniya göre serbestçe takdir ederler.

Bu kurullar, disiplin cezalarının verilmesinde, avukatlık onur ve itibarını korumak, mesleğin adalet amaç ve gereklerine ve meslekî düzen, gelenek ve âdetlere uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak ilkesini gözönünde tutarlar.»

«**Madde 186** — 188 inci maddede yazılı olanlar dışında kalan avukatların 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesinde gösterilen «Topluluk Sigortasına» girmeleri zorunludur. Ancak, bu zorunluluk (Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası) bakımından olup, (İş kazaları ve meslek hastalıkları), (Hastalık) ve (Analık) sigortalarına girmek avukatın isteğine bağlıdır.

«**Madde 187** — Geçici 2 nci maddenin kapsamına giren avukatlar, T. C. Emekli Sandığına borçlanma haklarını aynı maddede gösterilen süre içinde kullanmadıkları takdirde, 186 ncı madde uyarınca Topluluk Sigortasına girmek zorunluluğundadırlar.»

«**Madde 190** — Topluluk Sigortası primlerini, topluluk sözleşmesinde gösterilen zamanda ödemiye avukatın adı baro yönetim kurulunun kararıyla, birikmiş prim borcunu, sözleşmedeki şartlar dairesinde ödeyinceye kadar, baro levhasından silinir ve durum ilgili yerlere bildirilir.

Topluluk Sigortası primini ödememenin sonuçları, prim borçlusu avukatın şahsına münhasır olup, bu sonuçların, aynı Topluluk Sigortası Sözleşmesine katılmış olan diğer sigortalılara veya baroya sirayeti hakkında bir hüküm sözleşmeye konulamaz.»

«**Madde 191** — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi gereğince barolarla Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak sözleşmelere esas teşkil eden tip sözleşme, Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak görüşmelerle tespit edilir.

Tip sözleşmede yapılacak değişiklikte de yukarıdaki fıkra hükümü uygulanır.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra kurulacak olan barolar da, kuruluşlarını takip eden bir ay içinde tip sözleşmeye göre Topluluk Sigortası Sözleşmesi yapmak üzere Sosyal Sigortalar Ku-

rumuna başvururlar. Yeni teşekkül eden baroya kayıtlı avukatlar, evelce kayıtlı oldukları baroda iken girdikleri Topluluk Sigortası ile kazandıkları haklar saklı kalmak üzere, yeni kaydoldukları baronun topluluk sigortasına girerler.»

«**Madde 193** — 6207 sayılı Avukatlar Yardımlaşma Kanununun 1, 4 ve 5 inci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1 — Her baro merkezinde Baro Genel Kurulu kararıyle (Avukatlar Yardımlaşma Sandığı) kurulabilir.

Sandığa üye olmak isteğe bağlıdır.

Sandıkların kurulmasından amaç, yardıma muhtaç oldukları baro yönetim kurullarınca kabul edilen veya yönetmeliklerde gösterilecek süre ile üye olup da ihtiyarlığı, hastalığı yahut malûliyeti gibi sebepler yüzünden fiilen çalışamayacak hale gelerek barolarla ilgisini kesen avukatlar ile avukatlık yapmakta iken ölenlerin daha evvelden gösterecekleri kimselere, göstermedikleri takdirde yönetmeliklerde gösterilecek mirasçılarına tespit olunacak şekil ve miktarda yardımları sağlamak ve düzenlemektir.

Sandıkların idareleri ile çalışma tarzları ve 2 nci maddenin giderlere ait (a) fıkrasında yazılı istihkak şartları, oranları, miktarları ve 2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri ile 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında yazılı duhuliyeye aidat ve katılma paylarını ödemeyenler hakkında uygulanacak esaslar baro yönetim kurulları tarafından hazırlanıp, genel kurullarca kabul edilen yönetmeliklerde gösterilir.

Sandıkların idare ve temsili baro yönetim kurullarına aittir.

Madde 4 — Yardımlaşma Sandığına üye olmayan avukatlarla, adlî müzaharete nail olan kimselerin vekâletini alan avukatlar üçüncü madde hükmünden ayrıktırlar.

Yardımlaşma Sandığına üye olan avukatlar ikinci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde gösterilen duhuliyeye ve aidattan başka, yönetmeliklerde tespit edilecek maktu aylık katılma payı da verirler.

Madde 5 — Pul bedelini müvekkilinden aldığı sabit olan veya üçüncü maddenin birinci fıkrası hükmüne aykırı olarak merciince uygun bir mehil tayini suretiyle yapılan ihtara rağmen pul yükümlülüğünü yerine getirmeyen veya tamamlamıyan avukattan baro di-

siplin kurulu kararı ile, ilk defasında (50) ve her tekerrüründe (100) lira para cezası alınır ve Avukatlık Kanununun 162 nci maddesi gereğince tahsil edilerek sandığa gelir kaydolunur.»

«**Madde 194** — 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 61 — Davaya vekâlet deruhte etmesine kanunen imkân bulunmayan vekil mahkemeye kabul olunmaz. Bu takdirde, mahkemeye kabul edilmeyen vekilin müvekkiline, keyfiyetten bahisle, bir defaya mahsus olmak üzere re'sen davetiye gönderilir.»

«**Geçici Madde 2** — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte T. C. Emekli Sandığındaki emekliliğe esas teşkil eden hizmetleri toplamı en az 15 yıl olan avukatlardan :

A) Emekli keseneği ödedikleri memuriyet veya hizmetten bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce her ne sebeple olursa olsun ayrılmış olanlar kendilerine emeklilik veya malullük aylığı bağlanmamış olmak şartıyla, T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerinin kesildiği tarihten bu Kanunun yürürlük tarihine kadar Sosyal Sigortaya da tabi olmaksızın geçen fiilî avukatlık sürelerinin tamamını veya bu sürenin emekliliğe esas olan eski hizmetlerinin süresi ile birlikte 25 yılı doldurmaya yetecek kısmını aşağıdaki hükümlere göre borçlanabilirler.

Fiilî avukatlık süresinin tamamını borçlananlar aşağıdaki (B) bendi hükümlerine göre T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirebilirler. Bunlardan T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirmek istemiyenlerle fiilî avukatlık süresinin bir kısmını borçlanmak suretiyle emekliliğe esas hizmet sürelerini 25 yıla çıkarmış olanlara aşağıdaki hükümlere göre emekli aylığı bağlanır.

B) Emekli keseneği ödedikleri memuriyet veya hizmetten bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte veya daha sonra her ne sebeple olursa olsun ayrılanlar, toplam süre 30 yılı geçmemek üzere, T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini devam ettirebilirler.

(A) bendine göre borçlanabilmek için ilgilinin, listesine yazılı bulunduğu baronun topluluk sigortasına katıldığı tarihten itibaren üç ay içinde, bu baro aracılığı ile T. C. Emekli Sandığına yazılı olarak başvurması zorunludur. Borçlanılacak miktar, ilgilinin T. C. Emekli Sandığına evvelce kesenek ödediği memuriyet veya hizmet

te son aldığı maaş yahut ödenek derecesindeki kıdeminden itibaren o memuriyet veya hizmetin asgarî terfi süresi nazara alınarak 2 veya 3 yılda bir terfi etmiş sayılmak suretiyle T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri dairesinde, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar ki fiilî avukatlık süresi için ödemesi gereken keseneklerin (Kurum hissesi dahil) tamamıdır. Ancak, kesenekler ve kurum hissesi ait oldukları geçmiş yıllarda yürürlükte bulunan T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre hesaplanır.

Borçlanılan süre ile T. C. Emekli Sandığına tabi eski memuriyet veya hizmet süreleri toplamı 30 yılı geçemez. Fiilî avukatlık süresinin bu miktarı aşan kısmı için borçlanmak mümkün değildir.

Borçlanılacak miktar, ilgilinin talebine göre, T. C. Emekli Sandığı tarafından yapılacak tebliğat üzerine en geç 1 ay içinde toptan veya on yıl içinde on eşit taksitle ödenir. T. C. Emekli Sandığına tabi eski memuriyet veya hizmetlerinden ayrılırken keseneklerini almış olanlar bunun tamamını kanunî faizi ile birlikte, borçlanılan miktarına tamamının veya ilk taksidinin ödenmesi süresi içinde sandığa iade ile yükümlüdürler. Kesenekleri süresi içinde iade etmeyenlerin bu madde hükümlerinden faydalanmaları mümkün değildir.

Borçlanan kimseler emekliliğe esas olan eski memuriyet veya hizmet sürelerine borçlandıkları sürenin eklenmesi suretiyle hesaplanacak süre üzerinden ve borçlandıkları miktarın tamamını ödedikleri tarihten itibaren 5434 sayılı Kanuna göre emekli aylığına hak kazanırlar. Emekli aylığına hak kazanılabilmesi için toplam süresinin 25 yıl olması yeterlidir.

Taksitle ödemede, borcun tamamını ödiyemeden ölen veya T. C. Emekli Sandığına göre malûl olan avukatların kendilerine veya hak sahibi mirasçılarına ölüm veya malûliyeti takibeden ay başından itibaren 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre malullük yahut dul ve yetim aylığı bağlanır. Şu kadar ki, ödenmemiş yıllık taksitlerin her biri 12 eşit parçaya bölünerek o yılın malullük veya dul ve yetim aylıklarından kesilir ve artan miktar hak sahiplerine ödenir.

Taksitle ödemede, bir taksiti zamanında ödemiye ve T. C. Emekli Sandığına yapılan tebliğat üzerine 1 ay içinde bu borcunu yerine getirmiyenlerin borçlanma durumuna son verilir ve ödedikleri miktara tekabül eden sürenin eski memuriyet veya hizmetleri

ne eklenmesi suretiyle hesaplanacak süre üzerinden T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.

Yukarıdaki fıkralar gereğince kendilerine veya hak sahibi mirasçılarına emekli, malullük veya dul ve yetim aylığı bağlanana borçlanmadan önceki fiilî memuriyet veya hizmetleri tutarı üzerinden T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre ikramiye ödenir.

(B) bendinden faydalanabilmek için ilgilinin, T. C. Emekli Sandığına kesenek ödediği memuriyet veya hizmetten ayrılmasını takip eden bir ay içinde Sandığa dilekçe ile başvurması ve kendisine emekli aylığı bağlanmamış veya kesenekleri iade edilmemiş olması gereklidir. (A) bendinin ikinci fıkrası delâletiyle (B) bendinden faydalananlar için bu süre borçlanma taleplerinin kabul edildiğinin Sandıkça kendilerine tebliği tarihinden başlar.

(B) bendinden faydalanmak dileği ile yapılan başvurmanın T. C. Emekli Sandığınca kabul edildiğinin ilgiliye tebliğini takibeden aybaşından itibaren sandığa kesenek ödeme yükümlülüğü doğar. Kesenekler (Kurum hissesi dahil) her ayın ilk haftası içinde doğrudan doğruya veya T. C. Emekli Sandığının belirteceği bir banka aracılığı ile Sandığa ödenir.

Kesenek ve kurum hissesi, ilgilinin T. C. Emekli Sandığına kesenek ödediği evvelki memuriyet veya hizmette son iktisap ettiği maaş veya ödeneğindeki kıdeminden başlamak üzere, o memuriyet veya hizmetin en az yükselme süresine göre iki veya üç senede bir terfi ediyormuşçasına yürütülecek maaş dereceleri üzerinden hesaplanır.

(B) bendi uyarınca T. C. Emekli Sandığı ile ilgileri devam edenlerin emekliliğe esas sürelerinin 30 yılı doldurduğu, sandıkla ilgilerinin kesilmesini yazılı olarak istedikleri, öldükleri yahut T. C. Emekli Sandığı Kanununa göre malûl duruma girdikleri veya borçlanma hükümlerinde gösterildiği şekilde sandık tarafından verilen bir aylık süre içinde ödememekte temerrüt ettikleri takdirde bu durumların husule geldiği tarihi takibeden aybaşından itibaren sandıkla ilgileri kesilir ve toplam süreleri üzerinden kendilerine yahut hak sahibi mirasçılarına 5434 sayılı Kanun uyarınca emekli, malullük, dul veya yetim aylığı bağlanır. Bu kimselere ödenecek ikramiye hakkında borçlanma ile ilgili hükümler kıyasen uygulanır.

Geçici 3, 4 ve 5 inci maddeler uyarınca borçlandıkları süre ile birlikte emekliliğe esas hizmetleri tutarı 15 yıl veya daha fazla olanlar da bu maddenin (B) bendi hükmünden faydalanabilirler.»

(Geçici 2. maddenin A bendi 1238 sayılı Kanunla değiştirilmiş ve aynı kanunla bu maddeye iki fıkra eklenmiştir.)

«**Geçici Madde 5** — Geçici 2, 3 ve 4 üncü maddelerin kapsamına giren avukatların bu maddeler gereğince borçlandıkları fiili avukatlık sürelerinden önce Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına giren hizmetleri de mevcutsa, Sosyal Sigortalar kapsamına giren hizmetler 5/1/1961 tarihli ve 228 sayılı Kanununun aylık bağlanmasına ilişkin esasları dairesinde T. C. Emekli Sandığındaki hizmetler (Borçlanılan süreler dahil) ile birleştirilir.

Bu madde hükmünden faydalanmak isteyenlerin, T. C. Emekli Sandığına başvurularının şekli ve süresi hakkında geçici 3 üncü madde hükmü kıyasen uygulanır.»

«**Geçici Madde 6** — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Avukatlar Yardımlaşma Sandığına üye bulunan avukatlar, levhasına yazılı oldukları baroya müracaat ederek sandıktaki kayıtlarının silinmesini isteyebilirler.

Yukarıki fıkra gereğince sandıktan kayıtları silinen avukatların sandıktaki alacaklarının, üyelik süresi ve sandık mevcuduna göre kendilerine ödenmesi şekli, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde ilgili baro yönetim kurulu tarafından hazırlanıp baro genel kurulunca onaylanan bir yönetmelikle tespit edilir.»

«**Geçici Madde 8** — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Siyasal Bilgiler Okulu veya fakültesinden mezun olup da eksik kalan derslerden hukuk fakültesinde sınav vermiş olanlar, bu Kanunun uygulanmasında hukuk fakültesi mezunu sayılırlar.»

«**Geçici Madde 9** — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Yargıtay'da hukuk mezunu başkâtip olarak en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlar, 3 üncü maddenin (c) bendindeki kayıttan varestede tutulurlar.»

«**Geçici Madde 17** — Yargı mercileri, Cumhuriyet savcılıkları, icra memurlukları nezdinde başkâtiplik, zabıt kâtipliği, zabıt kâtabi muavinliği yahut icra memurluğu veya yardımcılığı görevlerinden

birini en az on yıl süre ile yapmış olan kimseler, bu Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca avukatlık mesleğine kabul için aranılan tahsil, staj ve sınav dışındaki şartları haiz olurlar ve 5 inci maddede yazılı engeller kendilerinde bulunmazsa, en az üç avukat veya davavekili olmayan bir yerde, o yerin bağlı olduğu baroca tutulan listeye yazılmak şartıyla, munhasıran o yerin hukuk mahkemeleri ve icra iflâs dairelerinde dava ve iş takibedebilirler.

Bu kimseler, münhasıran vekâlet görevini yapabilecekleri yerde, listeye yazılma tarihinden itibaren üç ay içinde bir büro açmak zorundadırlar. Bu zorunluğa uymayanların adları listeden silinir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61 inci maddesinin son fıkrası geçince vekâlet görevini yapanlar, geçmiş adalet hizmetine ait şartta bakılmaksızın birinci fıkrada yazılı diğer şartlara sahip oldukları takdirde o yerin bağlı bulunduğu baroca tutulan listeye yazılmak suretiyle, münhasıran o yerdeki hukuk mahkemeleri ve icra ve iflâs dairelerinde vekâlet görevini yapmaya devam ederler. Ancak, listeden herhangi bir suretle adları silinenler birinci fıkrada yazılı şartların tamamına sahip olmadıkça bir daha listeye yazılamazlar. Bu kimseler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde bir büro açmak zorundadırlar. Aksi halde listeye yazılmazlar; listeye yazılmışlarsa adları listeden silinir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca vekâlet görevini yapmak hakkı o yer avukat veya davavekilleri sayısının üçü bulması halinde kendiliğinden sona erer. Sona erme tarihinden itibaren üç ay içinde, ilgili şahsın aynı baro bölgesi içinde üç avukat veya davavekili bulunmayan başka bir yere naklederek büro açması halinde, listedeki kaydı, nakledilen yer işaret edilmek suretiyle devam eder. Belli süre içinde nakil yapılmamışsa ilgilinin adı baroca listeden silinir.

Geçici 13 üncü maddenin listeye yazılma için yapılacak başvurma ile ilgili ikinci fıkrası hükmü bu kimseler hakkında da kıyasen uygulanır.

Listeyle ilgili olup, geçici 13 üncü maddenin son fıkrasında gösterilen hususlar ve bu maddeye göre vekâlet görevini ifa edecekler verilecek yetki belgesinin neleri ihtiva eyliyeceği 182 nci maddede yazılı yönetmelikte gösterilir.

Bu Kanunun ikinci, dördüncü, beşinci, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onbirinci ve onikinci kısmı ile 49, 57, 58, 59, 60, 61, 62. ve 65

nci maddeleri dışında kalan hükümleri bu maddenin kapsamına giren kimseler hakkında da kıyasen uygulanır.

Baro giriş ve yıllık kesenekleri bu maddenin kapsamına giren kimselerden alınmaz.

Bu maddenin birinci fıkrasından gayri diğer fıkraları kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 4 yıl sonra yürürlükten kalkar.»

(Geçici 17. maddenin dördüncü ve sonuncu fıkraları 1238 sayılı Kanunla değiştirilmiştir.)

2 — Davacının dayandığı Anayasa hükümleri :

1136sayılı Kanunun kimi hükümlerinin Anayasa'ya aykırı olduğu yolundaki iddiayı ve iptal istemini desteklemek üzere davacı tarafından ileri sürülen Anayasa maddeleri aşağıda gösterilmiştir :

«**Madde 2** — Türkiye Cumhuriyeti, insan haklarına ve başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, millî, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devletidir.»

«**Madde 12** — Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayırımı gözetmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.»

«**Madde 14** — Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını geliştirme haklarına ve kişi hürriyetine sahiptir.

Kişi dokunulmazlığı ve hürriyeti, kanunun açıkça gösterdiği halde, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça kayıtlanamaz.

Kimseye eziyet ve işkence yapılamaz.

«**Madde 19** — Herkes, vicdan ve dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.

Kamu düzenine veya genel ahlâka veya bu amaçlarla çıkarılan kanunlara aykırı olmayan ibadetler, dinî âyin ve törenler serbesttir.

Kimse, ibadete, dinî âyin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaatlarını açıklamaya zorlanamaz. Kimse, dinî inanç ve kanaatlarından dolayı kınanamaz.

Din eğitim ve öğrenimi, ancak kişilerin kendi isteğine ve küçüklerin de kanunî temsilcilerinin isteğine bağlıdır.

Kimse, Devletin sosyal, iktisadî, siyasî veya hukukî temel düzenini, kısmen de olsa, din kurallarına dayandırma veya siyasî veya şahsî çıkar veya nüfuz sağlama amacıyla, her ne suretle olursa olsun, dinî veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz. Bu yasak dışına çıkan veya başkasını bu yolda kışkırtanlar kanuna göre cezalandırılır; dernekler, yetkili mahkemece ve siyasî partiler, Anayasa Mahkemesince, temelli kapatılır.»

«**Madde 20** — Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir; düşünce ve kanaatlarını söz, yazı, resim ile veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir.

Kimse, düşünce ve kanaatlarını açıklamaya zorlanamaz.»

«**Madde 21** — Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.

Eğitim ve öğretim, Devletin gözeti mve denetimi altında serbesttir.

Özel okulların bağlı olduğu esaslar, Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak kanunla düzenlenir.

Çağdaş bilim ve eğitim esaslarına aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz.»

«**Madde 31** — Herkes, meşru bütün vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak, iddia ve savunma hakkına sahiptir.

Hiçbir mahkeme; görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz.»

«**Madde 40** — Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.

Kanun, bu hürriyetleri, ancak kamu yararı amacıyla sınırlayabilir.

Devlet, özel teşebbüslerin millî iktisadın gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır.»

«**Madde 42** — Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet, çalışmaların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için, sosyal, iktisadî ve malî tedbirlerle çalışanları korur ve çalışmayı destekler; işsizliği öneyici tedbirleri alır.

Angarya yasaktır.

Memleket ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda vatandaşlık ödevi niteliği alan beden veya fikir çalışmalarının şekil ve şartları, demokratik esaslara uygun olarak kanunla düzenlenir.»

«**Madde 48** — Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Bu hakkı sağlamak için sosyal sigortalar ve sosyal yardım teşkilâtı kurmak ve kurdurmak Devletin ödevlerindedir.»

«**Madde 62** — Vatandaşlar, kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, tek başlarına veya topluca, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu, dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.»

«**Madde 122** — Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kanunla meydana getirilir ve organları kendileri tarafından ve kendi üyeleri arasından seçilir.

İdare, seçilmiş organları, bir yargı mercii kararına dayanmaksızın, geçici veya sürekli olarak görevinden uzaklaştıramaz.

Meslek kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı olamaz.»

«**Madde 132** — Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasa'ya, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlarına göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclislerinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz. Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.»

III — İlk inceleme :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 3/7/1969 gününde Lutfi Ömerbaş, İhsan Keçecioğlu, Salim Başol, A. Şeref Hocaoğlu, Celâlettin Kuralmen, Hakkı Ketenoğlu, Fazıl Uluocak, Sait Koçak, Avni Givda, Muhittin Taylan, İhsan Ecemiş, Ahmet Akar, Ziya Önel, Mustafa Karaoğlu ve Muhittin Gürün'ün katılmalarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında :

a) Kimi hükümleri dava konusu edilen 19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 7/4/1969 günlü, 13168 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandığı; dava dilekçesinin 24/6/1969 gününde Anayasa Mahkemesi Genel Sekreterliğince kaleme havale edildiği, 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 26. maddesine göre davanın bu tarihte açılmış sayılması gerektiği ve süresi içinde olduğu; davacı Türkiye İşçi Partisinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsilcisi bulunduğu; davacı parti tüzüğü'nün 17. maddesine göre 13 kişiden kurulu olan Merkez Yürütme Kurulunun 21/6/1969 gününde 9 kişi ile yaptığı 23 sayılı toplantıda «Avukatlık Kanununun Anayasa'ya aykırı maddeleri aleyhine Anayasa Mahkemesinde iptal davası açılmasına» karar verildiği (Ankara 9. Noterliğinin 10713 sayılı şerhiyle onanlı örnek); davanın bu karara dayanılarak parti Genel Başkanınca açılmış olduğu; Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulunun 31/5/1969 günlü, IV. dönem - 3 sayılı toplantısında «Anayasa'ya aykırı görülecek kanunların iptali hakkında Anayasa Mahkemesinde dava açılması ve buna ilişkin bircümle işlemlerin yerine getirilmesi için parti Merkez Yürütme Kuruluna tam yetki verilmesinin» oybirliği ile kararlaştırıldığı (Ankara 9. Noterliğinin 10714 sayılı şerhiyle onanlı örnek) görülmüştür.

b) Bundan sonra önce 44 sayılı Yasanın 25. maddesinin birinci fıkrasının 1 sayılı bendi uyarınca Türkiye İşçi Partisinin iptal davası açılması için karar vermeğe yetkili organı belli edilmek üzere görüşme açılmış ve parti tüzüğü'nün 17. maddesine göre Merkez Yürütme Kurulunun 44 sayılı Yasanın yukarıda değinilen hükmünün öngördüğü en yüksek merkez organı olduğu ve bu organın kararına dayanılarak Parti Genel Başkanınca getirilen davanın bu yönden usulünce açılmış sayılması gerekeceği sonucuna varılmıştır. Celâlettin Kuralmen, Sait Koçak, Muhittin Taylan ve Muhittin Gürün davacı parti tüzüğü'nün 14. ve 15. maddeleri uyarınca Genel Yönetim Kurulunun en yüksek merkez organı olduğunu, bu kurulun ka-

rarında da dava konusu kanundan söz edilmediğini ve en yüksek merkez organının kararına dayanılmaksızın açılan davanın yetki yönünden reddi gerektiğini ileri sürerek bu görüşe katılmamışlardır.

c) Daha sonra merkez yürütme kurulunun kararında Anayasa'ya aykırılık dolayısıyla iptali istenecek maddelerin gösterilmemiş olmasının eksiklik sayılıp sayılmayacağı üzerinde durulmuş ve kararda iptale konu olacak kanun açıkça gösterilmiş ve davanın bu kanunun Anayasa'ya aykırı maddelerini kapsamaması öngörülmüş olduğundan Anayasaya aykırı maddelerin ayrı ayrı belirlenmemesinin eksiklik sayılamayacağı ve işin esasının incelenmesine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Şeref Hocaoglu, Celâlettin Kuralmen, Fazıl Uluocak, Avni Givda, Ziya Önel, Mustafa Karaoğlu ve Muhittin Gürün bu görüşe katılmamışlardır.

Böylece tamamlanan ilk inceleme sonunda :

1 — Türkiye İşçi Partisi tüzüğü'nün 17. maddesi uyarınca Merkez Yürütme Kurulunun partinin en yüksek merkez organı olduğuna ve bu nedenle de davanın yetkili organın kararına dayanılarak açıldığına Celâlettin Kuralmen, Sait Koçak, Muhittin Taylan ve Muhittin Gürün'ün Genel Yönetim Kurulunun en yüksek merkez organı olduğu ve bu kurulun kararında da dava konusu kanundan söz edilmediği yolundaki karşıoylarıyla ve oyçokluğu ile;

2 — Merkez yürütme kurulunun kararında iptali istenecek maddelerin gösterilmemiş olmasının eksiklik sayılamayacağına ve işin esasının incelenmesine Şeref Hocaoglu, Celâlettin Kuralmen, Fazıl Uluocak, Avni Givda, Ziya Önel, Mustafa Karaoğlu ve Muhittin Gürün'ün karşıoylarıyla ve oyçokluğu ile,

3/7/1969 gününde karar verilmiştir.

IV — Esasın İncelenmesi :

Davanın esasına ilişkin rapor, dava dilekçesi, 1136 sayılı Kanunun iptali istenilen hükümleri, Anayasa'ya aykırılık iddiasına dayanaklık eden Anayasa maddeleri; bunlarla ilgili gerekçeler ve başka yasama belgeleri; konu ile ilişkisi bulunan öteki metinler okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

1 — Dava konusu hükümlerden değişmiş veya yürürlükten kalkmış olanların durumu :

19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun dava konu- su hükümlerinden bir bölümü dava açıldıktan sonra değişmiş veya yürürlükten kalkmış olduğu için önce bunların saptanması gerek- mektedir. Tarama sonunda varılan sonuç şudur :

a) İptali istenen hükümlerden 35., 188., 195. maddeler ve 1., 3. ve 4. geçici maddeler 7/3/1970 gününde yani dava açıldıktan son- ra yürürlüğe giren 26/2/1970 günlü, 1238 sayılı «19 Mart 1969 gün ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilme- si, bazı maddelerine fıkralar ve kanuna geçici bir madde eklenmesi» hakkındaki Kanunun 1. maddesiyle değiştirilmiştir.

1 Mart 1969 gününden başlayarak yürürlüğe giren 23/10/1969 günlü, 1186 sayılı (506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun bazı mad- lerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesine dair kanun)un 19. maddesiyle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa ek- lenen maddede «1136 sayılı Avukatlık Kanununda Sosyal Sigorta- larla ilgilendirilenler hakkında da 506 sayılı Kanunla bu kanun hü- kümleri uygulanır» hükmü yer almakta ve yine 1186 sayılı Kanu- nun 22. maddesiyle «1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 1. mad- desinin bu kanuna aykırı hükümleri» yürürlükten kaldırılmış bu- lunmakta idi. (1186 sayılı Kanun 3 Kasım 1969 günlü, 13341 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.)

b) 189., 196., 197. ve 198. maddeler aynı 1238 sayılı Kanunun 6. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

c) Geçici 2. maddenin A bendi aynı kanunun 3. maddesiyle de- ğiştirilmiş ve bu maddeyle yine bu kanunla iki fıkra eklenmiştir.

ç) Geçici 17 .maddenin dördüncü ve sonuncu fıkraları yine 1238 sayılı Kanunun 4. maddesiyle değiştirilmiştir.

d) 1136 sayılı Kanunun 199. maddesi 1580 sayılı Belediye Ka- nunu ile 13 Mart 1969 günlü İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununa bi- rer madde eklenmesini öngörmektedir. Bu ek maddelerde «bir kad- roya bağlı olarak aylık veya ücreti belediye bütçesinden yahut bele- diyenin yönetim ve denetimj altındaki daire, müessese veya şirket- lerden verilen müşavir ve avukatlar»ın ve «bir kadroya bağlı olarak aylık veya ücreti il özel idaresi bütçesinden verilen müşavir ve avu- katlar»ın takip ettikleri dava ve işler, mahkeme ve icra dairelerin- ce müvekkilleri lehine tarifesine göre takdir edilecek avukatlık üc- retinin tahsil olunan bölümünün hukuk müşavirliği veya müdürlüğü

personeline belediye meclisi ve il genel meclisi tarafından belirlenecek esaslara göre dağıtılması hükme bağlanmıştır.

14/6/1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 31/7/1970 günlü, 1327 sayılı Kanunla değişik 146. maddesinde «Devlet memurlarına kanunların, tüzük ve yönetmeliklerin ve amirlerin tayin ettiği görevler karşılığında bu kanunla sağlanan haklar dışında ücret ödenmeyeceği, hiçbir menfaat sağlanamayacağı»; yine 657 sayılı Kanunun 1327 sayılı Kanunla değişik 237. maddesinde (b bendi) «diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümlerinin Genel Kadro Kanununun yürürlüğe girdiği ayın (Kasım 1970) son gününden itibaren yürürlükten kalkacağı»; aynı kanunun 1327 sayılı Kanununun 90. maddesiyle getirilen ek geçici 6. maddesinde «il özel idareleri ile belediyeler hizmetlerinin gerektirdiği görevler için 657 sayılı Kanununun 36. maddesi ile tesis edilen sınıflardan kadrolar alınacağı»; ek geçici 21. maddede ise «ek geçici 6. maddede yazılı kurumlar personeline Devlet memurlarına ödenenler dışında herhangi bir ödeme yapılmayacağı» yazılıdır. «Avukatlık hizmetleri» de ayrı bir sınıf olarak 657 sayılı Kanununun 1327 sayılı Kanunla değişik 36. maddesinin V. bölümünde yer almış ve Devlet memuru avukatlar bakımından 657 sayılı Kanunda 1136 sayılı Kanununun 199. maddesinde belediye ve özel idare avukatları için öngörülen nitelikte bir ödeme hükme bağlanmamıştır.

Şu hale göre 1136 sayılı Kanununun 199. maddesi hükümsüz kalmış durumdadır.

e) Özetlenecek olursa : 1136 sayılı Kanununun dava konusu hükümlerinden 35., 188., 189., 196., 197., 198., 199. maddeleri ve geçici 1., 3. ve 4. maddeleri ve geçici 2. maddenin A bendi ve geçici 17. maddenin dördüncü ve sonuncu fıkraları iptal davasının açıldığı gündeki muhtevalarını koruyamamış ve daha sonra çıkan üç kanunla değiştirilmiş, yürürlükten kaldırılmış veya hükümsüz kılınmış ve geçici 2. maddenin şimdiki son iki fıkrası da yine dava açıldıktan sonra maddeye eklenmiş bulunmaktadır. Şu duruma göre dava konusu olmaktan çıkmış bulunan bütün bu hükümler hakkında artık bir karar verilmesine yer kalmamış olmak gerekir.

2 -- Dava konusu hükümlerin geriye kalan bölümünün Anayasa'ya aykırı olup olmadığı sorunu :

Dava konusu hükümlerin yukarıda sözü edilen bölümü ayrıldıktan sonra geriye 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 3. maddesinin

(b) bendi, 63., 86., 134., 158., 186., 187., 190., 191., 193., 194. maddeleri, geçici 5., 6., 8. ve 9 maddeleri, geçici 2. maddenin (A) bendi ve 1238 sayılı Kanunla bu maddeye eklenen fıkralar dışındaki hükümleri ve geçici 17. maddenin dördüncü ve sonuncu fıkraları dışındaki hükümleri kalmaktadır. Bunların Anayasa'ya aykırı olup olmadığı aşağıda ayrı ayrı tartışılacaktır :

a) 3. maddenin (b) bendi :

1136 sayılı Kanunun 3. maddesi avukatlığa kabul koşullarını belirlemektedir. Maddenin (b) bendi öğrenim koşuluna ilişkindir. Bu bent hükmüne göre avukatlık mesleğine kabul edilebilmek için, öteki koşullardan ayrı olarak, bir de Türk hukuk fakültelerinin birinden mezun olmak veya yabancı bir ülke hukuk fakültesinden mezun olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulunmak gereklidir. Bu koşulun önceki Avukatlık Kanununun öngördüğü öğrenim koşulundan değişik yönü eski düzenlemede «eksik kalan derslerden hukuk fakültesinde sınav vermiş Siyasal Bilgiler mezunları»na da avukatlık mesleğine kabul edilme olanağı tanınmışken (3499 sayılı Kanun - madde 1/C) yeni düzenlemede bu yolun kapanmış bulunmasıdır. Fark sınavını vermiş Siyasal Bilgiler mezunlarının hukuk fakültesi mezunları ile eşdeğerde tutulması hükmü 2556 sayılı Hâkimler Kanununda (Madde 3/6) ve 3456 sayılı Noter Kanununda da (Madde 7/VII) yer almıştır.

Davacı Anayasa'ya aykırılık gerekçesini özellikle eskiden tanınmış olan bir olanağın bu kez kaldırılmasıyla oluşan durumun üzerine oturtmaktadır. Avukatlık mesleğinin niteliğine göre bu mesleğe gireceklere gerekli temel bilgileri vermeğe en elverişli öğretim kurumunun hukuk fakülteleri olduğunda kuşku yoktur. Bir üniversite içinde hukuk fakültesi varken ayrıca bir de siyasal bilgiler fakültesi açılmasının zorunlu görülüşü ile de ortaya çıktığı üzere bu iki fakültenin kurulmasıyla güdülen ereğin aynı olduğu ve bu fakültelerde okutulan bilim dallarının ve okutulmuş biçiminin birbirleriyle eşdeğerde bulunduğu hiçbir zaman düşünülemez. Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarının eksik okudukları derslerden hukuk fakültesinde sınav vermeleri yoluyla iki fakülte arasında kurulmak istenen bir çeşit muadelet bünyeye inemeyen daima yüzeyde kalacak bir zorlama olmaktan ileri gidemeyeceği için, böyle bir düzenlemenin kuruluş ereklerinden gelen temeldeki yetişme farkını gidermesine olanak yoktur.

Hukuk fakültesini bitirenlerin hâkimlik avukatlık ve noterlik bakımından ülke ihtiyaçlarını gereği gibi karşılayacak sayıda olmadıkları sürece kanun koyucunun böyle geçici bir tedbire başvurarak darlığı gidermesi olağandır. Bir zamanlar hukuk öğrenimi yapmamış kimselerin hâkim bile olabildikleri unutulmamalıdır. Ancak bu çeşit tedbirlerin darlık ve zorunluluk ortadan kalktıktan sonra da sürüp gitmesi düşünülemeyeceği gibi kanunla istisnâi olarak tanınmış böyle bir olanağın daha sonra bu duruma geçecekler için kazanılmış bir hak gibi sonuna dek korunması gerekeceği de savunulamaz.

Kanun koyucunun bir kamu hizmetinde görevin gerektirdiği niteliklerin saptanmasını ve saptanmış niteliklerin değiştirilmesini, Anayasa çerçevesi içinde kalmak kaydıyla, görevin ve ülkenin gereklerine ve zorunluluklarına göre serbestçe takdir edebileceğini kabul eylemek yerinde olur. Çünkü bu gerek ve zorunlulukları en iyi bilecek durumda olan kanun koyucudur. 3499 sayılı Kanunun avukatlık mesleğine kabulü öğrenim bakımından düzenleyen koşulunun 1136 sayılı Kanunun 3. maddesinin inceleme konusu (b) bendi ile değiştirilmesinde yapılmış olan da budur. Burada değişiklik tarihinden önce kazanılmış hakların korunup korunmamış olduğunun önemi vardır. Kanunun geçici 8. maddesine bakılınca «bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce Siyasal Bilgiler Okulu veya fakültesinden mezun olup da eksik kalan derslerden hukuk fakültesinde sınav vermiş olanların bu kanunun uygulanmasında hukuk fakültesi mezunu sayılacakları» hükmünün maddede yer aldığı ve böylece kazanılmış hakların korunmuş bulunduğu görülür.

Yukarıda belirtildiği üzere fark sınavını vermiş Siyasal Bilgiler mezunları ile hukuk fakülteleri mezunları yetişmelerindeki farklılık dolayısıyla avukatlık mesleği yönünden eşit durumda bulunmadıklarından bunların 1136 sayılı Kanun önünde de eşit olmaları düşünülemez ve bu nedenle de hukuk fakültesi mezunlarına tanınmış bir imtiyazdan ve Anayasa'nın 12. maddesine aykırılıktan söz edilemez.

İnceleme konusu hüküm, Anayasa'nın 14. maddesinde yazılı kişinin «maddî ve manevî varlığını geliştirme» hürriyetinin ve 21. maddede yazılı «bilim ve sanatı serbestçe öğrenme» hakkının özüne dokunmakta değildir. Bu hak ve hürriyet yalnızca kamu yararı düşüncesiyle, yani haklı bir nedenle ve kanun yoluyla avukatlık konusunda belirli ölçüde bir sınırlama görmüştür. Kaldı ki kişiler için mad-

dî ve manevî varlıklarını geliştirmenin ve bilim ve sanat edinmenin tek yolu avukatlık mesleğine girebilme olmadığı gibi mutlaka avukat olmak isteyen Siyasal Bilgiler mezunlarına hukuk fakültelerini bitirip kanunun öğrenim koşulunu yerine getirme olanağının açık bulunduğu da ortadadır. Öte yandan 1136 sayılı Kanunun 3. maddesinin (b) bendinin avukatlık mesleğine kabul edilebilme koşullarından yalnız birini hükme bağladığı unutulmamalıdır. Aynı 3. maddede daha beş koşul yer almış ve 5. maddede ayrıca avukatlığa kabulü önleyen dokuz engel sayılmıştır. Özetlemek gerekirse inceleme konusu hükmün Anayasa'nın 14. ve 21. maddelerine aykırı bir yönü yoktur.

Yukarıda açıklandığı gibi inceleme konusu hüküm yalnızca, «avukatlık» denilen kamu hizmetinde kanun koyucunun bu görev için gerekli gördüğü niteliklerden birini saptamaktadır. (Anayasa madde 58) Hükmün kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan (1136 sayılı Kanun - sekizinci Kısım; madde 76 - 108) baroların yönetim ve işleyişine ilişkin esaslarla ve Anayasa'nın 122. maddesinin «meslek kuruluşlarının yönetim ve işleyişlerinin demokratik esaslara aykırı olamayacağı» ilkesini koyan sor. fıkrasıyla bir ilgisi bulunduğu düşünülemez.

Hâkimler ve Noter Kanunlarında halâ fark sınavını vermiş Siyasal Bilgiler mezunlarına öğrenim bakımından bu mesleklere girebilme olanağı tanıyan hükümlerin buunması durumuna gelince : İleride hâkimler ve noterler için, avukatlarda olduğu gibi yapılacak yeni düzenlemelerde bu bakımdan bir değişikliğe gidilip gidilmeyeceği belli olmamakla birlikte çeşitli kanunlarda çeşitli hükümler bulunmasının bir hükmü Anayasaya aykırı düşürmeğe yeterli olmayacağı ve Anayasaya uygunluk denetiminde ölçü olarak kanun hükümlerinin değil Anayasa kurallarının ele alınması gerektiği ortadadır.

Özetlenecek olursa : 1136 sayılı Kanunun 3. maddesinin (b) bendinin Anayasa'nın 12., 14., 21., 122. maddelerine ve başka hükümlerine aykırı bir yönü yoktur. Davanın bu hükme yönelen bölümünün reddi gerekir.

Avni Givda, Şahap Arıç, İhsan Ecemiş ve Muhittin Gürün bu görüşe katılmamışlardır.

b) 63. madde :

1136 sayılı Kanununun 63. maddesi baro levhasına yazılı bulunmayanların ve işten yasaklanmış avukatların, şahıslarına ait olmayan dava evrakını düzenlemelerini, icra işlerini takip etmelerini, avukatlara ilişkin öteki yetkileri kullanmalarını, baro levhasında yazılı bulunmayanların avukatlık unvanını taşımalarını yasaklamakta ve aksine davrananlara verilecek cezaları belirlemektedir.

Davacı Anayasaya aykırılık gerekçesinde daha çok 1136 sayılı Kanunun yalnız avukatların yapabileceği işleri belirleyen 35. maddesi üzerinde durmuş ve bu arada 63. maddenin de Anayasaya aykırılığını ileri sürmüştür.

35. madde, davanın açılmasından sonra 1238 sayılı Kanunla değiştirilmiş ve böylece inceleme konusu dışında kalmış olduğundan hükmün tartışılmasına yer ve olanak bulunmamaktadır. 1136 sayılı Kanunda, çalışma hürriyetine kamu yararı kaygısıyla sınırlama getiren böyle bir hüküm yer aldığına göre avukatlık yetkilerinin başkalarınca kullanılmasını yasaklayan ve yaptırıma bağlayan bir maddeye de gereksinme olacağı ortadadır. 63. madde bu ereği güden bir hükümdür. Kamu hizmeti sayılan avukatlık görevi için kanun koyucunun gerekli gördüğü niteliklerden yoksun bulunan veya bu nitelikleri yitiren kimselerin o kamu hizmetinde çalışabilmeleri elbette ki düşünülemez. 63. maddenin, şu niteliğiyle, Anayasaya aykırı bir yönü yoktur. Davanın bu maddeye yönelen bölümünün reddi gerekir.

c) 86. madde :

1136 sayılı Kanununun 86. maddesi baro levhasında yazılı avukatlara baronun olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarına katılma yükümünü getirmekte; yaptırım olarak uyarma ve para cezaları kabul etmekte; toplantıya gelmeme hakkı bir engele dayanıyorsa bu davranışı ceza kapsamı dışında bırakmaktadır.

Barolar, meslek hizmetleri görmek, meslekî ahlâk ve dayanışmayı korumak, avukatlığın genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak ereğiyle oluşan, tüzel kişilikli kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır. (1136 sayılı Kanun - madde 76). Baro genel kurulu baroların en başta gelen organıdır. (Aynı Kanun - madde 79). Genel kurulun yönetim, disiplin ve denetleme kurullarının üyelerini, baro başkanını ve Türkiye Barolar Birliği delegelerini seçmek; levhada yazılı avukatlardan alınacak giriş keseneği ile yıllık

keseneğin miktarlarını ve ödeme tarihlerini belirtmek; yönetim kurulunun baronun gelir ve giderleri ile malların yönetimi hakkında vereceği hesapları incelemek ve yönetim kurulunun ibra edilip edilemeyeceği hakkında karar vermek; baro bütçesini onaylamak; yönetim kurulunca hazırlanacak iç yönetmeliği inceleyerek onaylamak; muhtaç avukatlara ve bunların ölümlerinde geride bıraktıkları kimselere yapılacak yardımın biçimini ve miktarını saptamak; mesleke ilişkin istekleri görüşüp karara bağlamak; avukat bürolarının niteliklerini belirlemek; yasalarla verilen öteki yetkileri kullanmak gibi önemli görevleri vardır. (Aynı Kanun - madde 81).

İnceleme konusu 86. maddenin, baro genel kurullarının güçlük ile toplanabilmelerine karşı duyulan tepkinin bir anlatımı olduğunda ve böyle önemli bir organa haklı engeli bulunanlar dışında tüm avukatların katılmasını bu yolla da organın daha iyi gelişmesini ve daha isabetli ve güçlü kararlar vermesini sağlama ereğini güttüğünde kuşku yoktur. Aynı maddede bir yaptırıma yer verilmesinin de, bir meslek kuruluşunun toplantılarına katılmamanın suç sayılmasından değil toplantılara katılma bir yüküm olunca bu yükümün bir takım disiplin cezalarıyla desteklenmesinin zorunlu oluşundan ileri geldiği ortadadır. Madde, yalnızca toplantılara katılma yükümünü getirdiğine ve avukatları düşünce ve kanaatlarını açıklamaya zorlayan herhangi bir hükmü kapsamadığına göre, davacının ileri sürdüğü gibi, Anayasa'nın 20. maddesine aykırı bir durumu oluşturmakta değildir.

Öte yandan baro genel kurulu gibi bir organa ne kadar çok üyenin katılması sağlanabilirse o meslek kuruluşunun işleyişinin demokratik esaslara uygunluğu o oranda güvence altına alınabileceğinden hükmün Anayasa'nın 122. maddesine aykırı olduğu da savunulamaz.

Özetlenecek olursa : 86. maddenin Anayasa'nın 20. ve 122. maddelerine veya başka bir kuralına aykırı yönü yoktur. Davanın bu hükme yönelen bölümünün reddi gerekir.

ç) 134. madde :

1136 sayılı Kanununun 134. maddesinde avukatlık onuruna yahut meslek düzen ve geleneklerine uymayan eylem ve davranışlarda bulunanlarla, meslekî çalışmada görevlerini yapmayan veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun biçimde davranmayanlar hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezalarının uygulanacağı açıklanmıştır.

Davacı bu maddeyi geleneklere bağı kalmayı zorlayıcı bir hüküm olarak ele almakta; böylece kişinin manevî varlığını geliştirme hakkının özünden zedelendiğini, vicdan, düşünce, kanaat ve bilim ve sanatı serbestçe öğrenme hürriyetine ilişildiğini ileri sürmekte ve hükümde yargı organlarının bağımsızlığını kısıtlar bir nitelik bile görmektedir.

Uzunca bir geçmişi bulunan bir meslek topluluğunda o mesleğin yürütülmesine özgü bir takım karşılıklı davranış kurallarının ve ortak ahlâk görüşü ve değer hükümlerinin yavaş yavaş ve kendiliğinden oluşup yerleşmesi ve böylece ortaya bir meslek geleneğinin çıkması olağandır. Avukatlık gibi, hekimlik gibi bilgi ve tecrübenin yanında özellikle bir ahlâk disiplini de zorunlu kılan mesleklerde bu anlamda bir geleneğin gerçekten önemi vardır. 1136 sayılı Kanunun 134. maddesinde sözü edilen ve korunmak istenen gelenek işte bu nitelikte olan bir gelenektir. Bu çeşit gelenekler bir kamu hizmeti mesleğinin itibarının korunmasında ve gereğince ifasında en azından kanun hükümleri kadar etkili olur; o nedenle de uyulması ve korunmaları gerekir.

Şu açıklamalardan anlaşılacağı üzere avukatlara ilişkin disiplin cezalarının uygulanacağı halleri belirleyen bir maddede bu haller arasında «meslek geleneklerine uymayan eylem ve davranışlar»ın da sayılması ile tutuculuk ve ortaçağ loncalarının değer yargılarını canlandırma arasında bağlantı kurulmasına olanak bulunmadığı gibi böyle bir hükmün bir mesleğin özü bakımından geleceğe ve yücelişe yönelmeyi ve kişinin manevî varlığını geliştirmesini önleyeceğini; vicdan, düşünce, kanaat ve bilim ve sanatı serbestçe öğrenme hürriyetlerini zedeleyeceğini, yargı organlarının bağımsızlığını bile kısıtlayacağını düşünmenin yeri ve abartıcı bir tahayyül gücünden ve tek yönde işleyen bir mantıktan başka dayanağı olamaz.

Özetlemek gerekirse : 134. maddenin Anayasa'nın geleceğe yönelmiş ilerici ruhuna, 14., 19., 20., 21., 132. maddelerine aykırı, hatta bunlarla ilgili ve başka Anayasa kurallarıyla çelişen yönü yoktur. Davanın bu maddeye yönelen bölümünün reddi gereklidir.

d) 158. madde :

1136 sayılı Kanununun 158. maddesinde avukatlara disiplin cezası verilirken delillerin nasıl takdir edileceği ve gözönünde tutulacak ilke belirlenmiştir. Maddeye göre Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu ve barolar disiplin kurulları gösterilen delilleri soruşturma

ve duruşmadan edinecekleri kanıya göre serbestçe takdir ederler; disiplin cezalarının verilmesinde avukatlık onur ve itibarını korumak, mesleğin adalet erek ve gereklerine ve meslekî düzen, gelenek ve adetlere uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak ilkesini göz-önünde tutarlar.

Davacı bu madde ile de meslek geleneklerinin korunmak istenmesi üzerinde durmuş ve hükmü 134. madde ile bir arada ele alarak aynı gerekçe ile Anayasa'nın aynı maddelerine aykırılık iddiasını ileri sürmüştür. 134. madde dolayısıyla «meslek gelenekleri» deyimine ilişkin olarak ve hükmün Anayasaya aykırı bulunmadığını belirlemek üzere yukarıda (IV/2 - ç) bölümünde açıklananlar 158. madde için de geçerlidir ve bunların burada tekrarlanması gereksizdir. O bölümde belirtilen nedenlere göre 1136 sayılı Kanunun 158. maddesinin Anayasa'nın geleceğe yönelmiş, ilerici ruhuna, 14., 19., 20., 21., 132. maddelerine aykırı, hatta bunlarla ilgili ve başka Anayasa kurallarıyla çelişen yönü bulunmadığından davanın bu maddeye yönelen bölümünün de reddi gerekir.

e) 186. madde :

1136 sayılı Kanunun 186. maddesinde topluluk sigortasına girmeleri mutlak biçimde zorunlu olanlar açıklanmıştır. Maddeye göre 188. maddede yazılı olanlar yani T. C. Emekli Sandığından yararlananlar ve Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girenler dışında kalan avukatların 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86. maddesinde gösterilen «topluluk sigortası»na girmeleri zorunludur. Ancak bu zorumluluk «malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası» bakımından olup «iş kazaları ve meslek hastalıkları,» «hastalık» ve «analık» sigortalarına girmek avukatın isteğine bağlıdır.

Bu maddeye 1238 sayılı Kanunun 2. maddesiyle bir fıkra eklenmiştir. Eklenen fıkraya göre, «topluluk sigortasına tabi olan avukatlar hakkında bu kanundaki özel hükümlere aykırı olmamak kaydı ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve Emekli Sandıkları ile malûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları kanunlarına tabi hizmetlerin birleştirilmesi hakkındaki 5/1/1961 günlü, 228 sayılı Kanun ve bu kanunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır.» Ek fıkra dava ve inceleme konusu dışında kaldığından burada 186. maddenin yalnızca birinci fıkrasının tartışılmasıyla yetinilecektir.

Davacı 186. maddenin ve bu madde ile ilgili öteki hükümlerin avukatları işçilere göre imtiyazlandığını ve bu nedenle de Anaya-

sa'nın 12. maddesine aykırı olduğunu ileri sürdüğü gibi yine Anayasa'nın 48. maddesiyle de çelişkiye düşüldüğü iddiasındadır.

186. maddenin dava ve inceleme konusu hükmü yalnızca bir ilke hükmüdür. Madde, Emekli Sandığından yararlananların Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına girenler, başka deyimle sosyal güvenlik hakkının gereklerini belirli bir ölçüde sağlamış bulunanlar dışındaki avukatların topluluk sigortasına girmelerini bu ilke ile zorunlu kılmaktadır. Hüküm böylece, sınırlı kapsamı ile ele alındıkta varılacak sonuç şudur :

Anayasa'nın 48. maddesine göre herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Bu hakkı sağlamak için sosyal sigortalar ve sosyal yardım teşkilâtı kurmak ve kurdurmak Devletin ödevlerindedir. Sosyal güvenlik konusunda şimdiye dek olan uygulamalarda işçilere öncelik tanınmış ve vakit vakit çıkartılan çeşitli yasalarla bunlar bakımından sosyal güvenlik hakkının gerek ve sonuçlarının sağlanmasına çalışılmıştır. Ancak böyle bir uygulamanın öteki yurttaşlara ve bu arada serbest mesleklerde çalışanlara sosyal güvenlik haklarının sağlanması girişimlerinin daha uzun süreler bir yana bırakılması anlamında alınamayacağı ortadadır. Ele geçecek her olanakta Devletin anayasal ödevini yerine getirmede daha ileri adımlar atacağında ve atması gerektiğinde kuşku yoktur. Netekim 17/7/1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, ancak bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanları bu kanun uyarınca sigortalı saydığı (madde 2/1) ve sigortalılarla bunların eş ve çocuklarına ve ölümlerinde bu kanuna göre hak sahibi kimselerine iş kazaları, meslek hastalıkları, hastalık, analık, malüllük, yaşlılık ve ölüm hallerinde sosyal sigorta yardımları sağlamayı (madde 1, madde 2/3) erek edindiği halde kanuna göre sigortalı durumunda bulunmayanlara da sosyal sigorta yardımlarından yararlanma konusunda geniş olanaklar sağlayabilecek bir hükme, 86. maddeye kanun metni içinde yer verilmiştir. 506 sayılı Yasanın 86. maddesi «Sosyal Sigortalar Kurumu, 2. ve 3 : maddelere göre sigortalı durumunda bulunmayanların Çalışma Bakanlığınca onanacak genel şartlarla (İş kazalarıyla meslek hastalıkları), (hastalık), (analık), (malüllük, yaşlılık ve ölüm) sigortalarından birine, birkaçına veya hepsine toplu olarak tabi tutulmaları için işverenlerle veya dernek, birlik, sendika ve başka teşekküllerle sözleşmeler yapılabilir» hükmünü kapsamaktadır. 1136 sayılı Kanunun «86. maddesiyle getirilen ilke 506 sayılı Yasanın 86. maddesiyle tanınan olanağın «malül-

lük, yaşlılık ve ölüm sigortası» bakımından bir bölüm avukatlar için zorunlu kılınmasından ibarettir. Böyle bir hükmün Anayasa'nın 48. maddesine aykırılığının söz konusu edilemeyeceği, tam tersine 48. maddeye uygun bir tutumun sonucu olduğu ortadadır.

Öte yandan bu ülkenin işçileri sosyal güvenlik hakkına ne ölçüde sahip ve o hakkın gereklerine ne derece lâyık iseler bütün öteki vatandaşların ve bu arada serbest mesleklerde çalışanların aynı ölçüde sosyal güvenlik hakkına sahip ve aynı derecede o haktan yararlanmağa lâyık bulduklarında kuşku yoktur. Şu duruma göre 1136 sayılı Kanunun küçük bir topluluk bakımından da olsa sosyal güvenlik sağlayan ve böylece bir Devlet ödevinin yerine getirilmesine yol açan 186. maddesinin bir imtiyaz hükmü gibi niteliklendirilmesi düşünülemez.

6207 sayılı Kanunun her baro merkezinde baro genel kurulu kararı ile kurulabilmesini öngördüğü avukatlar yardımlaşma sandıklarının sağlayacağı sosyal yardımların son derece sınırlı oluşu ve bugüne dek uygulamalardan alınan sonuçlar karşısında, davacının ileri sürdüğü gibi, avukatların bu sandıklarla yetinmelerini istemenin anayasa'nın 48. maddesi gereklerine uygun bir görüş olarak kabul edilmesi olanaksızdır. Öte yandan kalkınma planında ele alınmış bulunan sosyal güvenliğe ilişkin erek ve tedbirlerin, avukatlık mesleği 1136 sayılı Kanunla yeniden düzenlenirken, küçük bir çevrede de olsa uygulama alanına sokulmasında çok tartışma götürür bir konu olan «öncelik» sorunu yönünden Anayasaya aykırılık görülmesi hukukî dayanaktan yoksun bir iddia olmaktan ileri gidemez.

Özetlenecek olursa : 1136 sayılı Kanunun 186. maddesinin Anayasa'nın 12. ve 48. maddelerine veya öteki kurallarına aykırı yönü yoktur. Davanın bu maddeye yönelen bölümünün reddi gerekir.

f) 187. madde :

1136 sayılı Kanunun 187. maddesi topluluk sigortasına girme zorunluğuna şarta bağlı olanları açıklamaktadır. Maddeye göre geçici 2. maddenin kapsamına giren avukatlar T. C. Emekli Sandığına borçlanma haklarını aynı maddede gösterilen süre içinde kullanmadıkları takdirde, 186. madde uyarınca topluluk sigortasına girmek zorunluğundadırlar. 187. madde Emekli Sandığına borçlanma olanaklarını yitirdikleri için sosyal güvenlik hakları sağlanamayan bir bölüm avukatların kayıplarının topluluk sigortası yoluyla telâfisi

ereğini gütmektedir. 186. maddenin niteliğini ve Anayasaya aykırı bulunmadığını belirtmek üzere yukarıda (IV./2- e) bölümünde açıklananlar 187. madde için de geçerlidir ve bunların burada tekrarlanması gereksizdir. O bölümde belirtilen nedenlere göre 1136 sayılı Kanunun 187. maddesinin Anayasa'nın 12. ve 48. maddelerine ve başka kurallarına aykırı yönü bulunmadığından davanın bu maddeye yönelen bölümünün reddi gerekir.

g) 190. madde :

1136 sayılı Kanunun 190. maddesinde topluluk sigortası prim borcunun ödenmemesinin sonuçları yer almaktadır. Maddeye göre sigorta primlerini topluluk sözleşmesinde gösterilen zamanda ödemiyen avukatın adı baro yönetim kurulunun kararıyla, birikmiş prim borcunu sözleşmedeki koşullar uyarınca ödeyinceye dek baro levhasından silinir. Prim ödememenin sonuçları borçlu avukatın şahsı ile sınırlıdır. Bu sonuçların aynı topluluk sigortası sözleşmesine katılmış olan öteki sigortalılara veya baroya bulaşmasına ilişkin bir hüküm sözleşmeye konulamaz.

Topluluk sigortasına girme zorunluluğu ilke olarak, 186. maddede yer aldığına göre sigorta primlerinin sözleşme koşulları uyarınca ödenmesini sağlamak üzere bir yaptırım gerekeceği ortadadır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun, 506 sayılı Kanunla öngörülen sosyal yardımları gerçekleştirebilmesi için, elinde bulunan başlıca kaynak sigorta primleridir. Bu nedenle sigorta primlerinin yükümlülülere vaktinde ve aksamadan ödenmesinin ve böylece gelir kaynağının sürekli olarak beslenmesinin ve güçlendirilmesinin büyük önemi vardır. 506 sayılı Kanunda sigorta primlerinin ödenmesiyle ilgili olarak bir takım tedbirlere yer verilmiştir. 1136 sayılı Kanunun 186. maddesiyle getirilen «zorunlu topluluk sigortası» yeni bir durumu oluşturduğundan bu sigorta ile ilgili primlerin ödenmesine ilişkin tedbir hükmünün de yine 1136 sayılı Kanunda belirlenmesi gerekir. Dava ve inceleme konusu 190. maddenin ereği budur ve hükmün, şu niteliğine göre, Anayasaya aykırı bir yönü bulunmamaktadır. Davanın bu maddeye yönelen bölümünün reddi gereklidir.

h) 191. madde :

1136 sayılı Kanunun 191. maddesi «Tip sözleşmenin hazırlanmasına ve topluluk sözleşmesine giriş» ilişkindir. Maddeye göre 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86. maddesi uyarınca barolarla

Sosyal Sigortalar Kurumu arasında yapılacak sözleşmelerin temelini oluşturacak tip sözleşme Çalışma Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu arasında açılacak görüşmelerle saptanır. Tip sözleşmede değişiklik de aynı yolla olur. Maddede kanunun yürürlüğe girmesinden sonra kurulacak baroların topluluk sigortasına nasıl girecekleri de açıklanmıştır.

«Zorunlu topluluk sigortası» ilke olarak 1136 sayılı Kanununun 186. maddesinde belirlendiğine göre tip sözleşmenin düzenleniş biçiminin 191. maddesi ile saptanması yerinde ve maddenin Anayasa aykırı bir yönü bulunmadığı ortadadır. Davanın bu maddeye yönelen bölümünün reddi gerekir.

i) 193. madde :

1136 sayılı Kanununun 193. maddesi 6207 sayılı Avukatlar Yardımlaşma Kanununun 1., 4. ve 5. maddelerini değiştirmektedir. 6207 sayılı Kanuna göre baro merkezinde baro genel kurulu kararıyla avukatlar yardımlaşma sandığı kurulduğu takdirde küçük bir istisna dışında her avukat bölgesi sandığının üyesi sayıldığı halde bu kez sandığa üye olmanın isteğe bağlı tutulması 193. maddenin getirdiği başlıca değişikliği oluşturmaktadır. Avukatlar için genellikle topluluk sigortasına girme zorunluğu konularak sosyal güvenlik hakları sağlandığından çok daha sınırlı bir yardımlaşmayı öngören bu sandıklara girmenin isteğe bağlı duruma getirilmesi olağandır.

Davacı, 1136 sayılı Kanundaki sosyal sigortalara ilişkin bütün hükümleri bir arada ele alarak aynı gerekçe ile tümünün Anayasa'ya aykırılığını ileri sürerken avukatlar yardımlaşma sandığı ile ilgili 193. maddeyi de öteki maddeler arasında saymıştır. Avukatların 1136 sayılı Kanunla sosyal güvenlik haklarını sağlayacak olanakları elde etmiş bulunmalarının ayrıca kendi aralarında katılması isteğe bağlı bir yardımlaşma düzeni kurmalarını engelleyemeyeceği ve böyle bir yardımlaşmanın Anayasa'ya aykırı olacağı düşünülmemeyeceği ortadadır. Davanın bu maddeye yönelen bölümünün reddi gerekir.

ı) 194. madde :

1136 sayılı Kanununun 194. maddesi 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61. maddesini değiştirmektedir. Değişikliğe göre 61. maddede yalnızca «davaya vekâletini üzerine almasına yasa- ca olanak bulunmayan vekilin mahkemeye kabul edilemeyeceği ve

bu durumda müvekkile bir kez için resen çağırısı gönderileceği» hükmü yer almıştır.

61. maddenin eski biçimine göre ise vekilin baroda kayıtlı avukatlardan, baro kurulmamış yerlerde en aşağı üç dava vekili varsa bunlardan seçilmesi; bu nitelikte olmayan vekil yargılamada hazır bulunsa bile yargılamanın gıyapta yapıp bitirilmesi; sözlü yargılama düzenine bağlı işlerde bu kuralın uygulanamaması gerekmekte ve baro kurulmayan veya üç dava vekili bulunmayan yerlerde herkes dilediğine vekâlet verebilmekte idi.

Davacı, Avukatlık Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun eski 61. maddesinin son fıkrasının tanıdığı olanak ortadan kalkacağından arzuhalcilik ve muakkiplik mesleğine yeni girmek isteyenlere kapıların kapandığını ve yüksek avukatlık ücretlerini ödeyemeyecek durumda olanların haklarını alamıyacaklarını ve hükmün Anayasa'nın 2., 12., 31., 40., 42. ve 62. maddelerine aykırı olduğunu ileri sürmektedir.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61. maddesinin 194. maddede olduğu gibi değiştirilmesi «davaya vekâlet» konusunda 1136 sayılı Kanunun getirdiği düzenlemenin doğal sonucudur. Bu Kanun, avukatlık mesleği dışında olanlara avukatlık yetkilerinden yararlanma olanağı veren eski hükümlerin tasfiyesinde 3499 sayılı Kanuna göre daha da ileri bir atılımı oluşturmaktadır. Yasaca avukatlık hizmet ve yetkilerinin yerine getirilmesi belirli bir öğrenim ve yetişme düzenine ve sıkı koşullara bağlanmış disiplinli bir topluluğa bırakılınca aynı hizmet ve yetkileri bu nitelikte olmayan kimselere açık tutan yolların yine yasa ile kapatılmasındaki zorunluk ortadadır.

194. madde üzerindeki inceleme, bu maddenin ilke bakımından kaynağı ve dayanağı sayılabilecek olan 1136 sayılı Kanunun yalnız avukatların yapabilecekleri işlere ilişkin 35. maddesinin Anayasa'ya aykırı olup olmadığının tartışılmasını gerektirir. Yukarıda değinildiği üzere bu madde davanın açılmasından sonra 1238 sayılı Kanunla değiştirilmiş ve böylece dava konusu dışında kalmış olduğundan hükmün tartışılmasına yer ve olanak bulunmamaktadır. 1136 sayılı Kanunda, çalışma hürriyetine kamu yararı kaygısıyla sınırlama getiren böyle bir hüküm yer aldığına göre Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun eski 61. maddesinde bu ilkeye aykırı düşen nitelikteki bir hükmün olduğu gibi bırakılması elbette düşünülemez.

Burada önemli olan, dava açmaya yeteneği olanların kendi davalarını bizzat açmalarının ve takip etmelerinin engellenmiş bulunup bulunmadığıdır. Kanunun 35. maddesinde; maddenin eski biçiminde (Dava açmaya yeteneği olan herkesin kendi davasını bizzat açabileceğine ve işini takip edebileceğine), maddenin 1238 sayılı Kanunla değişik biçimde ise (Dava açmaya yeteneği olan herkesin kendi davasına ait evrakı düzenleyebileceğine, davasını bizzat açabileceğine ve işini takip edebileceğine) dair açık ve kesin bir hükme yer verilmiş ve kişilerin kendi davalarını bizzat açmak ve takip edebilmek haklarının engellenmesinden özenle kaçınılmıştır.

Görülüyor ki 1136 sayılı Kanunu 194. maddesinin, ne davacının ileri sürdüğü gibi Anayasa'da yer alan hukuk devleti, kanun önünde eşitlik ilkelerine, hak arama, çalışma, sözleşme hürriyetlerine ve yurttaşlık dilekçe hakkına ne de Anayasa'nın başka hükümlerine aykırı yönü yoktur. Davanın bu maddeye yönelen bölümünün reddi gerekir.

j) Geçici 2. madde :

1136 sayılı Kanunun geçici 2. maddesinin 1238 sayılı Kanunla değiştirilen A bendi ve maddeye yine bu yasa ile eklenen fıkralar dışındaki hükümleri emekli keseneği ödedikleri memuriyet veya hizmetlerden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte veya daha sonra ayrılan avukatların T. C. Emekli Sandığı ile ilgilerini sürdürmelerine olanak tanımakta ve bu konuda gerekli düzenlemeyi getirmektedir.

Davacı, geçici 2. maddeyi 1136 sayılı Kanunun Anayasa'ya aykırılığını ileri sürdüğü avukatların Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına alınmalarına ilişkin hükümleri arasında saymış ve bu madde için özel bir gerekçe göstermemiştir. Görüldüğü gibi madde, sosyal Sigortalar yönünden hüküm getirmemekte ve belirli durumdaki avukatların Emekli Sandığı ile ilgilerini sürdürmeleri konusunu düzenlemektedir. Avukatların bir bölümüne bir çeşit sosyal güvenlik hakkı sağlayan bu hükmün Anayasa'ya aykırı olmadığı ortadadır. Davanın 1136 sayılı Kanunun geçici 2. maddesinin A bendi ve maddeye 1238 sayılı Kanunla eklenen fıkralar dışında kalan hükümlerine yönelen bölümünün reddi gerekir.

k) Geçici 5. madde :

Bu madde 1136 sayılı Kanun uyarınca Emekli Sandığı ile ilgi-

lendirilen veya sandıkla ilgilerini sürdüren avukatlardan Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına giren hizmetleri bulunanların bu hizmetlerinin «Emekli Sandıkları ile maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları kanunlarına tabi hizmetlerin birleştirilmesi» hakkındaki 5/1/1961 günlü, 228 sayılı Kanunda yer alan aylık bağlanmasına ilişkin esaslar dairesinde T. C. Emekli Sandığı kapsamındaki hizmetleri ile birleştirilmesini sağlamaktadır. Hükmün, bu niteliğine göre, Anayasa'ya aykırı yönü yoktur. Davanın 1136 sayılı Kanunun geçici 5. maddesine yönelen bölümünün reddi gerekir.

l) Geçici 6. madde :

Bu madde, 1136 sayılı Kanunun, 6207 sayılı Kanuna göre kurulmuş Avukatlar Yardımlaşma Sandığına üye yazılmayı zorunlu olmaktan çıkarıp isteğe bağlı kılan 193. maddesinin doğal gereği olarak kanunda yer almış ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sandığa üye bulunan avukatlara sandık kayıtlarını sildirebilme ve sandıktaki paralarını çekebilme olanağını tanımıştır. Yukarıda (IV/2-i) bölümünde 193. maddenin Anayasa'ya aykırı bulunmadığı belirlendiğine göre buna ilişkin geçici maddenin Anayasa'ya aykırı olmadığını saptamak üzere başkaca gerekçe gösterilmesinin yeri yoktur. Davanın bu maddeye yönelen bölümünün reddi gerekir.

m) Geçici 8. madde :

1136 sayılı Kanunun geçici 8. maddesi, bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce Siyasal Bilgiler Okulu veya fakültesinden mezun olup da eksik kalan derslerden Hukuk Fakültelerinde sınav vermiş olanları, bu kanunun uygulanmasında hukuk fakültesi mezunu saymaktadır. Yukarıda (IV/2-a) bölümünde Anayasa'ya aykırı olmadığı belirtilen 3. maddenin (b) bendine ilişkin olan ve bir takım kazanılmış hakları saklı tutan geçici 8. maddenin Anayasa'ya aykırı bulunmadığı ortadadır. Davanın bu maddeye yönelen bölümünün reddi gerekir.

n) Geçici 9. madde :

1136 sayılı Kanunun bu maddesine göre kanunun yürürlüğe girmesinden önce Yargıtayda hukuk mezunu başkâtip olarak en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlarda avukatlığa kabul koşullarından «avukatlık stajını tamamlayarak staj bitim belgesi almış bulunmak» yükümü aranmayacaktır.

Avukatlık Kanununun 4. maddesinin, adli ve askerî hâkimlik

ve savcılıkta, Anayasa Mahkemesi aslı ve geçici raportörlüklerinde, Danıştay dava daireleri başkan ve üyelikleriyle başkanun sözcülüğü, kanunsözcülüğü ve bu daireler başyardımcılıkları ve yardımcılıklarında veya kuruluşlarında avukat bulunan bakanlıklar ve katma bütçeli genel müdürlükler hukuk müşavirliği görevlerinde ve yahut üniversiteye bağlı fakültelerin hukuk ilmi dersleri profesörlük ve doçentliklerinde yahut Hâkimler Kanununa göre hâkimlik veya savcılık sınıflarından sayılan hizmetlerde en az dört yıl çalışmış olanları, bir de yine bu maddede yazılı niteliklere ve koşullara uymak kaydıyla yabancı avukatlardan Türk vatandaşlığına alınmaları avukatlık sınavı yükümlerinin dışında bırakılmasına karşılık geçici 9. madde Yargıtayda hukuk mezunu başkâtip olarak en az dört yıl çalışmış bulunanları yalnızca staj kaydından vareste tutmuştur.

1136 sayılı Kanunun stajı düzenleyen dördüncü kısmı hükümlerine göre avukatlık stajı bir buçuk yıldır. İlk altı ayı mahkemelerde, kalan bir yılı da en azbeşyıl kıdemi olan bir avukat yanında yapılır (madde 15). Staj süresi Baro Yönetim Kurulu kararıyle altı ay uzatılabilir (madde 25).

Stajın, avukatlık mesleğine gireceklerin hukuk öğrenimi sırasında edindikleri bilgileri uygulama alanına aktarmalarına fırsat veren ve adalet komisyonunun, baronun ve yanında çalışılan avukatın gözetimi altında (madde 24), yanında staj gördükleri hâkim ve cumhuriyet savcılarının yol göstericiliği ile bu alanda da yetişmelerini sağlayan bir hazırlık evresi olduğunda kuşku yoktur.

Kanun koyucu hukuk mezunu olarak Yargıtay'da geçen dört yıllık başkâtipliği mahkemelerde ve avukat yanında geçirilen bir buçuk yıllık avukatlık stajı ile eşdeğerde tutmuş ve bu olanağı son derece sınırlı olarak yalnızca 1136 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce niteliği kazanmış bulunanlara tanımıştır. Dört yıl Yargıtay başkâtipliği eden bir hukuk mezununun uygulama alanında edinebileceği bilgi ve tecrübelerin varacağı aşama düşünülürse kanun koyucunun bu gibilerde ayrıca staj koşulunu araması nedenj daha kelay anlaşılır. Kaldı ki, geçici 9. madde kapsamına girenler mesleğe alınabilmek için avukatlık sınavını da başarı ile vermek zorundadırlar ve Yargıtay başkâtiplikleri sırasında avukatlık stajı ile öngörülen yetişme aşamasına varamamış olanların sınav engelinj geçemeyecekleri ortadadır.

Yukarıdan beri açıklananlardan anlaşılacağı üzere davacının

ileri sürdüğü gibi geçici 9. madde ile hukuk mezunu Yargıtay başkâtipleri yararına bir ayrıcalık tanınmış veya Anayasa'nın kanun önünde eşitlik ilkesinin zedelenmesine yol açılmış değildir. Yalnızca hukuk fakültesini bitirmiş kimselerle hukuk fakültesini bitirdikten sonra dört yıl Yargıtay başkâtipliği etmiş kimseler bilgi ve tecrübe yönünden genellikle birbirlerine eşit durum ve nitelikte olamayacaklarından bunların avukatlık stajı konusunda aynı koşullara bağlı tutulmamaları haklı nedene dayanır ve kanun önünde eşitsizlikten söz edilmesine yol açamaz. Belirli bir hizmette belirli bir süre çalışma sonucunda ilgililerce elde edilmesi beklenen bilgi ve tecrübenin kanun koyucu tarafından avukatlık stajını gerektirmeyecek nitelikte görülmesinin ise bir zümreye ayrıcalık tanınması biçiminde yorumlanması düşünülemez.

Özetlenecek olursa, 1136 sayılı Kanunun geçici 9. maddesinin Anayasa'ya aykırı yönü yoktur. Davanın bu hükme yönelen bölümünün reddi gerekir.

c) Geçici 17. madde :

Geçici 17. maddenin 1238 sayılı Kanunla değişik dördüncü ve sonuncu fıkraları dışındaki hükümleri başlıca iki düzenleme getirmektedir. Bunlardan birincisi (Geçici 17. madde, birinci fıkra) yargı mercileri, cumhuriyet savcılıkları, icra memurlukları nezdinde başkâtiplik, zabıt kâtipliği, zabıt kâtibî muavinliği, icra memurluğu veya yardımcılığı görevlerinden birini en az on yıl süre ile yapmış kimselere belirli koşullar altında en az üç avukat veya davavekili olmayan bir yerde o yerin hukuk mahkemeleri ve icra ve iflâs dairelerinde dava ve iş takibetme yetkisi tanıyan hükümdür. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61. maddesinin değiştirilmesi ve bu arada maddenin son fıkrasının da kaldırılması yüzünden doğabilecek boşluk ve daralmayı karşılamak ve avukat ve davavekili bulunmayan yerlerde yurttaşların hak arama hürriyetinden yararlanmalarının aksamaya uğraması olasılığını önlemek üzere öngörülmüş olan bu hükmün Anayasa'ya aykırılığı düşünülemez. Esasen davacı da geçici 17. maddenin Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmekle birlikte bu fıkra üzerinde durmuş değildir.

İkinci düzenleme (Geçici 17. madde - üçüncü fıkra) 1136 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 61. maddesinin son fıkrası uyarınca vekâlet görevini yapanların kazanılmış haklarının olabildiğince saklı tutulmasına

ilişkindir ve bu nitelikte bir hükmün Anayasa'ya aykırılığı yolunda-ki iddiaya Anayasa içinde uygun bir destek bulmanın olanağı yoktur. Fıkra hükmünden yararlanacakların baroca tutulacak listeye yazılma ve büro açma yükümlerine gelince : Davacının Anayasa'ya aykırı olarak nitelediği yükümlün kamu hizmeti sayılan avukatlık mesleğinin yetkilerini hukuk mahkemelerinde ve icra ve iflâs dairelerinde kullanacak olan kimselerin baroların gözetimi altında disiplinli bir topluluk olarak hizmet görmelerini sağlamak için düşünülmüş basit bir tedbirden ileri gitmediği ve tedbirin de kamu yararı kaygısıyla alındığı ortadadır.

Görülüyor ki 1136 sayılı Kanunun geçici 17. maddesinin 1238 sayılı Kanunla değişik dördüncü ve sonuncu fıkraları dışındaki hükümlerinin ne davacının ileri sürdüğü gibi Anayasa'da yer alan hukuk Devleti, kanun önünde eşitlik ilkelerine, hak arama, çalışma, sözleşme hürriyetlerine ve yurttaşın dilekçe hakkına ne de Anayasa'nın başka kurallarına aykırı yönü yoktur. Davanın bu maddeye yönelen bölümünün de reddi gerekir.

V — SONUÇ :

1 — 19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun dava konusu hükümlerinden :

a) 35., 188., 195. maddeler ve geçici 1., geçici 3. ve geçici 4. maddeler 7/3/1970 gününde yani dava açıldıktan sonra yürürlüğe giren 26/2/1970 günlü, 1238 sayılı Kanunla değiştirilmiş;

b) 189., 196., 197. ve 198. maddeler yine aynı 1238 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmış;

c) Geçici 2. maddenin A bendi yine 1238 sayılı Kanunla değiştirilmiş ve bu kanunla sözü geçen geçici 2. maddeye fıkralar eklenmiş;

ç) Geçici 17. maddenin dördüncü ve sonuncu fıkraları yine 1238 sayılı Kanunla değiştirilmiş;

d) 199. madde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1327 sayılı Kanunun değiştirdiği 146. ve 237. maddeleri ile ve bu kanuna yine 1327 sayılı Kanunla katılan ek geçici 6. ve ek geçici 21. maddelerle hükümsüz kılınmış,

Olduğundan bu hükümler hakkında karar verilmesine yer olmadığına oybirliğiyle;

2 — 19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Kanunun dava konusu hükümlerinden geriye kalan,

3. maddesinin (b) bendinin,

- 63. maddesinin,
- 86. maddesinin,
- 134. maddesinin,
- 158. maddesinin,
- 186. maddesinin,
- 187. maddesinin,
- 190. maddesinin,
- 191. maddesinin,
- 193. maddesinin,
- 194. maddesinin

Geçici 2. maddesinin A bendi ve 1238 sayılı Kanunla eklenen fıkralar dışındaki hükümlerinin,

- Geçici 5. maddesinin,
- Geçici 6. maddesinin,
- Geçici 8. maddesinin,
- Geçici 9. maddesinin,

Geçici 17. maddesinin dördüncü ve sonuncu fıkraları dışındaki hükümlerinin,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve davanın bu hükümlere yönelen bölümünün reddine 3. maddenin (b) bendinde Avni Givda, Şahap Arıç, İhsan Ecemiş ve Muhittin Gürün'ün karşıoylarıyla ve oyçukluğu ile ve öteki hükümlerde oybirliğiyle,

21/1/1971 gününde karar verildi.

Başkan	Başkan Vekili	Üye	Üye
Hakkı Ketenoğlu	Lütfi Ömerbaş	Celâlettin Kuralmen	Fazıl Uluocak
Üye	Üye	Üye	Üye
Avni Givda	Nuri Ülgenalp	Muhittin Taylan	Şahap Arıç
Üye	Üye	Üye	Üye
İhsan Ecemiş	Ahmet Akar	Ziya Önel	Kâni Vrana
Üye	Üye	Üye	Üye
Muhittin Gürün	Şevket Müftügil	Ahmet H. Boyacıoğlu	

KARŞI OY YAZISI

19/3/1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun avukatlığa kabul koşullarını belirleyen 3. maddesinin öğrenim koşuluna ilişkin b bendine göre hukuk fakülteleri dışındaki öğretim kurumlarını bitirenlerin avukatlık mesleğine kabul edilmelerine olanak yoktur.

Gerçi bu karşıoy yazısının ilişkin bulunduğu Anayasa Mahkemesinin 21/1/1971 günlü, 1969/37 - 1971/8 sayılı kararında belirtilen «avukatlık mesleğinin niteliğine göre bu mesleğe gireceklere gerekli temel bilgileri vermeğe en elverişli öğretim kurumunun hukuk fakülteleri olduğu» yolundaki görüş yerindedir. Ancak unutulmamalıdır ki hukuk fakülteleri, söz gelimi bir tıp, eczacılık veya orman fakültesi gibi, öğrencilerini belirli bir mesleğe hazırlayan ve yöneltten öğretim kurumlarından değildir. Hukuk fakülteleri tabiiyle avukat yetiştirmek ereği ile kurulmuş olmadıklarından burarlarda ileride avukat olacaklar için özel bir eğitim ve öğretim düzeninin uygulanması da düşünülemez. Fakülteyi bitirdikten sonra özel bir hazırlık ve yetiştirme evresini gerektiren hizmetlere girecekler bu zorunlu aşamalardan geçerek meslek yeteneğini kazanırlar. Nitekim avukat olabilmek için hukuk fakültesini bitirmek yetmemekte; 1136 sayılı Avukatlık Kanununun dördüncü kısım hükümleri (Madde : 15 - 27) uyarınca en az bir buçuk yıl avukatlık stajı yaparak staj bitim belgesi almak ve yine aynı kanunun beşinci kısım hükümlerine göre (Madde : 28 - 33) Avukatlık sınavını başarmış olmak gerekmektedir. (Aynı kanun - madde : 3/c, d).

Hukuk fakültelerindeki öğretimin, avukatlık yönünden, niteliği bu olunca bu fakültede temsil edilen bilim dallarının çoğunun esaslı bir biçimde temsil edildiği başka öğretim kurumlarını bitirenlerin de, eksik okudukları derslerden sınav vermek kaydıyla, avukatlığa kabul edilme bakımından hukuk fakültesini bitirenlerle eşdeğerde bir öğrenim görmüş sayılmalarındaki zorunluk kendini gösterir. Oysa dava konusu hüküm bu doğal sonuca aykırı düşen, hem de eski 3499 sayılı Avukatlık Kanununda bulunmayan bir sınırlama getirmektedir.

Anayasa'nın 58. maddesinin ikinci fıkrasına göre kamu hizmetine alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez. Bir kamu hizmeti olan avukatlığa (1136 sayılı Kanun - madde1) girebilmek için bu kanunun 3. maddesinin b bendi ile getirilen öğrenim koşulu, yukarıda açıklandığı üzere «görevin gerek-

tirdiği nitelikler kavramını aştığı için Anayasa'nın yasakladığı bir ayırımı oluşturan ve Anayasa'nın 58. maddesinin ikinci fıkrası buyruğuna aykırı düşen bir sınırlamadır. Bu nedenle dava konusu hükmün iptali gerekir.

21/1/1971 günlü, 1969/37 - 1971/8 sayılı Anayasa Mahkemesi kararına, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 3. maddesinin b bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve davanın o hükme yönelen bölümünün reddine karar verilmiş olması bakımından yukarıda belirlenen gerekçe ile karşıyım.

Avni Givda

KARŞIOY YAZISI

1136 sayılı Avukatlık Kanununun mesleğe kabul şartlarını düzenleyen 3. maddesinin (b) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğu, aynı kanun hakkında başka bir iptal davası sonucunda Anayasa Mahkemesince verilmiş bulunan 21/1/1971 günlü ve Esas 1969/33 - Karar 1971/7 sayılı karara ait karşıoy yazısında açıklanmıştır.

Burada tekrarını gerekli görmediğimiz aynı nedenlerle bu kararın da söz konusu hükme ilişkin bölümüne karşıyız.

Üye
Şahap Arıç

Üye
İhsan Ecemiş

Üye
Muhittin Gürün

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK CEZA KANUNU (*)

(1. Mart. 1926 g. ve 765 sayılı)

Madde 198 — Bir kimse resmî mevki veya sıfatı veya meslek ve san'atı icabı olarak ifşasında zarar melhuz olan bir sırta vâkıf olup ta meşru bir sebebe müstenit olmaksızın o sırrı ifşa ederse üç aya kadar hapis ve elli liraya kadar ağır cezayı nakdiye mahkûm olur.

Eğer zarar vâki olmuş ise cezayı nakdi elli liradan az olamaz.

Madde 199 — Yukarıki maddelerde yazılı cürümler hakkında takibat yapılması alâkadar olanların şahsî davasına bağlıdır.

Madde 230 — Her ne vesile ile olursa olsun memuriyet vazifesini yapmakta ihmal ve terahî eden veya âmirinin kanuna göre verdiği emirleri makbul bir sebep olmaksızın yapmayan memur bir aydan altı aya kadar hapis ve yüz liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu ihmal ve terahiden veya âmirin kanunî emirlerini yapmamış olmaktan Devletçe bir mazarrat husule gelmiş ise derecesine göre üç aydan üç seneye kadar hapis cezası ile birlikte muvakkaten veya müebbeden memuriyetten mahrumiyet cezası da hükümlenir.

Her iki surette memurun terahisinden veya verilen emri yapmamasından şahıslarca herhangi bir zarar hasıl olmuş ise de o da başkaca ödettirilir.

Madde 240 — Kanunda yazılı hallerden başka her ne suretle olursa olsun vazifesini suiistimal eden memur derecesine göre altı aydan üç seneye kadar hapsolünür. Cezayı tahfif edecek sebeplerin vücudu halinde üç aydan bir seneye kadar hapis ve her iki halde 200 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır ve

(*) R. G. 13. Mart. 1926 - 320

3. Tertip Düstur, Cilt : 7, Sayfa : 519

her halde memuriyetten müebbeden veya muvakkaten mahrum edilir.

Madde 266 — [Maddenin 28. Eylül. 1971 g. ve 1490 sayılı Kanunla değişik şekli] Bir kimse resmî sıfatı haiz olan bir memurun huzurunda ve ifa ettiği vazifeden dolayı şeref veya şöhretine veya vakar ve haysiyetine kavlen veya fiilen taarruz ve hakarete bulunursa, aşağıda gösterilen suretlerle cezalandırılır :

1.

2.

3. Hakaret ve taarruz Büyük Millet Meclisi üyeleri ile temsil sıfatını veya emir ve idare salâhiyetini haiz rüesadan veya hâkim ve Cumhuriyet Savcılığı bunların yardımcıları veya Sorgu hâkimlerinden biri aleyhinde vaki olursa altı aydan otuz aya kadar hapis ve bin liradan iki bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Eğer birinci fıkradaki hakaret fiili maddeyi mahsusa tâyin ve isnadiyle vaki olursa :

.....

.....

Üç numaralı bentteki halde yedi aydan üç seneye kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezasına;

hükmolunur.

Madde 267 — Yukarıki maddede beyan olunan fiiller bir vazifenin ifasından dolayı olmayıp da vazife esnasında vâki olursa tâyin olunacak ceza üçte birinden yarısına kadar indirilir.

Avukat ve dava vekillerinin suiistimali

Madde 294 — Avukat veya dava vekili hasım tarafıyla uyuşarak veya sair hile ve desiselere sülûk ederek kendisine verilen davaya zarar iras eyler yahut aynı davada hasım tarafına da yardım ederse üç aydan otuz aya kadar hapis ve mesleğin tatiline dahi şâmil olmak üzere muvakkaten hidematı âmmeden memnuiyet cezalarıyla beraber otuz liradan iki yüz elli liraya kadar ağır cezayı nakdî ile cezalandırılır.

Eğer avukat veya dava vekili aynı davada bir tarafa vekâlet ettikten sonra o vekâletten çekilerek diğer tarafın vekâletini deruhte veya o tarafa yardım ederse altı aya kadar hapsolunur veya otuz liradan yüz elli liraya kadar ağır cezayı nakdî alınır.

Madde 295 — Kabul ettiği bir davadan şahidin veya ehlihibre veya tercümanın veya müddeiumuminin ve karar verecek hâkimin sahabetini istihsal etmek veyahut bunlara mükâfat eylemek bahanesiyle müvekkilinden para ve sair eşya alan avukat ve dava vekili iki seneden beş seneye kadar hapse ve iki yüz liraya kadar ağır cezayı nakdiye ve meslek ve sanata dahi şamil olmak üzere muvakkaten hidematı âmmeden memnuiyet cezasına mahkûm olur.

Madde 486 — Tarafların veya vekil, müdafî, müşavir yahut kanunî mümessillerinin bir dava hakkında kaza mercilerine verdikleri dilekçe, lâyiha veya sair evrakın yahut yaptıkları iddia ve müdafaaaların ihtiva ettiği hakareti mutazammın yazı ve sözlerden dolayı takibat yapılmaz.

Dava ile ilgili olmıyan ve ilgili olduğu takdirde dahi iddia ve müdafaa hududunu aşan hakareti muntazammın yazı ve sözler yukarıki fıkra hükmünden hariçtir.

Birinci fıkrada yazılı hallerde salâhiyetli kaza mercilerine kanunen muayyen olan inzibatî tedbirlerden maada tecavüze uğrayanın talebi üzerine tazminata hükmedilebileceği gibi hakareti mutazammın yazı ve sözlerin evrak ve zabıtlardan kısmen veya tamamen kaldırılmasına da karar verilebilir.

HUKUK MUHADEMELERİ USULÜ KANUNU (*)

(18. Haziran. 1927 g. ve 1086 sayılı)

Madde 15 — Bir dava münasebetiyle iki taraf vekillerinin ücret ve masraf iddiaları, miktarı her neye baliğ olursa olsun o davaya bakan mahkemede görülür.

İki Taraf Vekilleri

Madde 59 — Dava ikamesine ehil olan her şahıs davasını bizzat veyahut intihap edeceği vekil vasıtasıyla ikame ve takip edebilir.

Kanuni mümessiller dahi bu hakkı haizdir.

Madde 60 — Davaya vekâlet, aşağıdaki hükümler müstesna olarak Kanunu Medeninin umumî hükümlerine tabidir.

Madde 61 — [Maddenin 19. Mart. 1969 g. ve 1136 s. Kanunla değişik şekli]

Davaya vekâlet deruhte etmesine kanunen imkân bulunmayan vekil mahkemeye kabul olunmaz. Bu takdirde, mahkemeye kabul edilmiyen vekilin müvekkiline, keyfiyetten bahisle, bir defaya mahsus olmak üzere re'sen davetiye gönderilir.

Madde 61 — [Maddenin 18. Haziran. 1927 g. ve 1086 s. Kanundaki şekli]

Vekil, baroda resmen mukayyet bulunan avukatlardan ve baro teşekkül etmiyen yerlerde en aşağı üç davavekili varsa bunlardan intihap edilmek lâzımdır.

Birinci fıkra mucibince avukat veya davavekili olmayan vekil, müvekkilî namına esnayı muhakemede hazır olsa bile mahkeme gıyaben icra olunarak hüküm verilir.

Şu kadar ki, şifahî usulü muhakemeye tabi olan işlerde bu kaide cari değildir.

Baro teşekkül etmiyen ve birinci fıkra veçhile davavekilî bulunmiyan mahallerde herkes dilediği kimseyi tevkil edebilir.

(*) RG. 21. Haziran. 1927 - 613

3. Tertip Düstur, Cilt : 8, Sayfa. 760

Madde 62 — Kanunen salâhiyeti mahsusa itasına mütevakkıf hususlar müstesna olmak üzere vekâlet, hüküm kat'iyet kesbedinceye kadar davanın takibi için icap eden bilumum muameleleri ifaya ve hükmün icrasına ve masarifi muhakemenin tahsiliyle bundan dolayı makbuz itasına ve kendisi aleyhine de işbu muamelelerin kâffesinin ifa edilmesine mezuniyeti mutazammındır.

İşbu mezuniyeti takyit edecek bütün kayıtlar diğer taraf indinde gayrı muteber addolunur.

Madde 63 — Sarahaten mezuniyet verilmemişse vekil sulh olmaz ve aharı tahkim veya ibra ve davadan hiçbir suretle feragat veya hasmın davasını ve teklif olunan yemini kabul veya mahkûmun-bihi kabız ve haczi fekkedemez. Yeminin kabul veya reddini beyan için salâhiyet ancak yemin edecek kimse tarafından yemin teklif olunan meseleye ittilâ kesbettikten sonra verilebilir.

(Bir temsilci tarafından hâkimlerin mes'uliyetine ait özel hükümlere dayanılarak tazminat davası açılabilmesi için temsilciye açıkça salâhiyet verilmiş ve bu salâhiyetin temsil belgesine yazılmış olması şarttır. 4.2.1959 G. ve 14/6 sayılı Y. İç. Bir. Kararı)

Madde 64 — Davaya müteaddit vekil tayin olunmuş ise her biri münferiden icrayı vekâlet edebilir. Hilâfına vukubulan şart hasm indinde muteber değildir.

Madde 65 — Kâtibiadil, nahiye meclisi veya ihtiyar heyeti veya sulh hâkimi tarafından imzası musaddak bir vekâletname ile vekâletini vekil ispat etmeğe ve vekâletnamenin aslını veyahut musaddak suretini dava dosyasına konulmak üzere vermeğe mecburdur. Şu kadar ki nahiye meclisi, ihtiyar heyeti veya sulh hâkimi tarafından tasdik edilecek vekâletname ancak sulh hâkimleri huzurunda görülecek davalar hakkında muteberdir. Devairi resmiye ve killerine mensup oldukları daire âmiri tarafından usulüne muvafık surette verilen vekâletnameler muteber olup ayrıca tasdika tabi değildir.

Madde 66 — Davanın her halinde ve esas hakkındaki hükme kadar vekâletnamenin aslı istenebileceği gibi kâfi veya usulüne muvafık olmadığı hakkında da itiraz olunabilir.

Madde 67 — [Maddenin 13. Aralık. 1934 g. ve 2606 s. Kanunla değişik şekli]

İki taraftan birinin vekilî olduğunu söyleyen kimse vekâletnamesinin ilk celsede ibraza mecburdur.

Taraflardan birinin tasdikli vekâletname ile vekilî olduğunu söyleyen avukat veya davavekilî ilk celsede vekâletnamesini ibraz edemezse ikinci celsede ibraz etmek üzere huzuriyle muhakemeye devam olunur.

Vekâletnamesini yaptırmamış olduğunu söyleyen avukat veya davavekiline hâkim vekâletnamesini getirmek üzere bir mühlet verilir. Bu takdirde muhakemeye devam olunmaz.

Vekil muhakemeye hiç gelmez veya ikinci celsede yahut verilen mühlet içinde vekâletnamesini ibraz etmezse, o vekil tarafından yapılan işler yapılmamış sayılır ve celse harcı ile başka masrafları ve karşı tarafın uğradığı zararları ödemeğe mahkûm edilir.

Bunları kötü düşünce ile yapan avukat ve davavekilî aleyhine cezaî takibat yapılmak ve inzibatî ceza tatbik edilmek üzere mahkemece Cumhuriyet Müddeiumumiliğine ve vekilin mensup olduğu Baro Reisliğine müzekkere gönderilir.

Madde 68 — Müvekkil namına muamele yapmış olan vekil nefsinin azlettiğini veya müvekkilî tarafından azlolunduğunu dava zaptına kayıt veya tebliğ ettirmek suretiyle diğer tarafa bildirmediğçe, istifa ve azlin o taraf hakkında hükmü yoktur.

Madde 69 — Vekilin esnayı muhakemede müvekkilî huzurunda vakî beyanatı müvekkilî tarafından tekzip edilmezse müvekkilden sâdir olmuş addolunur.

Madde 70 — Davasını bizzat takip eden kimse huzuru mahkemedede münasip olmıyan hal ve tavırda bulunur ise hâkim kendisine ihtar eyler. Buna da riayet etmezse hâkim derhal dışarıya çıkarılmasını emir ve icabı halinde kendisini vekil tayinine icbar eder. Vekil tayin etmediği surette gıyaben muhakeme icra ve hükmolunur.

Vekil, münasip olmıyan hal ve tavırda bulunursa yukarıki fıkralar mucibince mahkemeden çıkarılır ve mahkemece kati lüzum görülürse bu bapta esbabı mucibenin zikriyle tayin edeceği müddet zarfında başka bir vekil göndermesinin asile tebliğine karar verilir.

Müvekkil mahkemece tayin olunan müddet zarfında diğer bir vekil göndermezse muhakemeye gıyaben bakılır.

Madde 71 — Tahkikat hâkimi iki taraftan birinin lâıkiyle davasını takip edecek ehliyette olmadığını görürse bir vekilî refakatine almasını emredebilir. O kimse emre riayet etmezse muhakeme gi-yaben icra olunur.

Madde 150 — Muhakemenin idare ve zabıta işleri reise aittir.

Reis iki taraftan her birine icabına göre söz verir ve söz söylemekten meneder ve mahkemenin intizamını bozan her şahsı derhal mahkemedен çıkartır.

Madde 233 — Hakim tarafından muvacehe icrası müstesna olmak üzere isticvap yalnız mahkeme kâtibi hazır olduğu halde yapılır. Şu kadar ki isticvap edilecek taraf vekilini beraber bulundurabilir.

Vekilin davayı tenvir için kendisince lüzum gördüğü cihetlerin müvekkilinden sorulmasını hakimden talebe hakkı vardır. Diğer taraf da aynı salâhiyeti haizdir.

Vekil müvekkiline teveccüh eden suale cevap vermekten veya verilecek cevabı telkin veya imâ etmekten memnudur.

Madde 421 — Mahkeme suiniyet sahibı olan müddealeyhi veya hut bir güne hakkı olmadığı halde dava ikame eden tarafı kanuni masraftan başka diğer tarafın vekiliyle aralarında takarrür eden ücreti vekâletin tamamı veya bir kısmı ile de mahkûm edebilir.

Ücreti vekâletin miktarı hakkında ihtilâf vukuunda miktarını re'sen mahkeme takdir eder.

Madde 422 — Suiniyet sahibı olan müddealeyh yahut bir güne hakkı olmadığı halde dava etmiş olan taraf bundan maada yüz liraya kadar cezayı nakdiye mahkûm edilir. Bu haller vekilden sadır olmuş ise cezayı nakdi vekil hakkında tayin olunur.

Madde 423 — Masarifi muhakeme aşağıda beyan olunan şeylerdir :

1 —

2 —

3 —

4 —

5 —

6 — Davanın ehemmiyetine göre kanunu mucubince takdir olu-

nacak vekil ücretleri.

Vekilî bulunduğu halde mahkemede bizzat ispatı vücut eden taraf yalnız seyahat masrafiyle bir güne mahsus olmak üzere yevmiye alabilir. Ancak hakim bizzat isticvap veya yemin etmesine karar vermiş ise bu günler için yevmiye alabilir.

Madde 424 — 421 inci maddenin ikinci fıkrası ve madde sabıkanın altıncı numarasına tevfikân takdir olunacak ücretler ancak iki taraf arasında muteberdir. Vekil ile müvekkil arasındaki münasebet hakkında hukuku âdiye ahkâmı tatbik olunur.

Madde 466 — Müzaheretî adliye aşağıdaki hususları temin eder:

1 —

2 —

3 —

4 —

5 — Davanın vekil ile takibi iktiza ettiği halde ücreti bilahare verilmeğe üzere vekil temin olunmak,

Madde 472 — Müzaheretî adliyeye nail olan kimse için tayin edilen vekil kendi ücret ve masraflarını aleyhine hüküm verilmiş olan diğer taraftan doğrudan doğruya talep ve istihsale mezundur.

EVKAF MÜDÜRIYETİ UMUMİYESİNCE İSTİHDAM EDİLECEK AVUKATLAR HAKKINDA KANUN (*)

(17. Mayıs. 1928 g. ve 1263 sayılı)

Madde 1 — Evkaf lehinde intaç edecekleri davalardan dolayı mahkûmunbih ücreti velâket badettahsil emanet hesabına alınarak yüzde yetmiş Evkaf kadrosuna dâhil maaşlı avukatlara ve yüzde otuzu umuru hukukiye müdürüyle mümeyyiz ve ketebesine ve takibi icra memurlarına tevzi olunur. İşbu tevziat şerait ve miktarı Başvekâletçe musaddak bir talimatnameye tabidir.

Madde 2 — Evkaf kadrosuna dâhil maaşlı avukatlar hariçten dava alamazlar.

Madde 3 — Lüzum görüldükçe kadroda mevcut avukatlardan maada masarifi muhakeme tertibinden verilmek üzere ücreti mak-tua ile başkaca avukat istihdamına veya bazı deavinin muayyen ücret veya aidat ile hariçten avukatlara tevdiine Müdiriyeti Umumiye mezundur.

Madde 4 — Bu kanun 1 Haziran 1928 tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu kanunun ahkâmını icraya Başvekil memurdur.

EVKAF UMUM MÜDÜRLÜĞÜNCE İSTİHDAM EDİLECEK AVUKATLARA DAİR OLAN 1263 NUMARALI KANUNUN 3 ÜNCÜ MADDESİNE EK KANUN (*)

(14. Haziran. 1935 g. ve 2789 sayılı)

Madde 1 — 1263 numaralı kanunun üçüncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir :

(*) RG. 27. Mayıs. 1928 - 899

3. Tertip Düstur, Cilt : 9, Sayfa : 549

(*) RG. 22. Haziran. 1935 - 303.

3. Tertip Düstur, Cilt : 16, Sayfa : 677

İcradaki alacakların takip ve tahsilî de aîdatla baro ve dava vekili olmıyan yerlerde hariçten kimselere verilebilir. Bu aîdat re'sen icra işlerinde alacağın % 10undan, dava ve icra işlerinde mahkûmunbihin % 15 inden fazla olamaz. Bu suretle verilecek paralar alacağın tahsilinden ve davalarda hükmün icrasından sonra bütçenin aîdat tertibinden verilir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanun hükümlerini icraya Başvekil memurdur.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE İSTİHDAM EDİLECEK
AVUKATLAR HAKKINDAKİ 1263 SAYILI KANUNUN
BİRİNCİ MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN (*)

(30. Haziran. 1948 g. ve 5233 sayılı)

Madde 1 — 1263 sayılı kanunun birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Vakıflar İdaresi lehine intaç edecekleri davalardan ve yapacakları icra takiplerinden dolayı hüküm ve takdir olunan avukatlık ücreti tahsil edildikten sonra emanet hesabına alınarak yüzde yetmiş İdarenin işi başaran maaşlı veya daimî ücretli avukatlarına ve yüzde otuzu Merkezde Hukuk Müşaviri, Müşavir Muavini, Tetkik Memuru, kâtipler ve muakkiplere, İstanbul Başmüdürlüğünde Muhakemat Şefi, kâtipler ve muakkiplere, Beyoğlu ve Kadıköy Müdürlüklerinde kâtipler ve muakkiplere tevzi olunur.

Bu dağıtmanın şartları ve miktarı Başbakanlıkça belirtilir.

Madde 2 — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 — Bu kanunu Başbakan yürürtür.

(*) RG. 7. Temmuz. 1948 - 6951
3. Tertip Düstur, Cilt : 29, Sayfa : 113

DEVLET DAVALARINI İNTAÇ EDEN AVUKAT VE SAİREYE
VERİLECEK ÜCRETİ VEKÂLET HAKKINDA KANUN (*)

(2. Şubat. 1929 g. ve 1389 sayılı)

Madde 1 — Devlet lehine intaç edilen davalardan dolayı hükme raptı ve tahsil olunan vekâlet ücretleri Muvazenei Umumiyyeye dahil vekâletler ve umumî müdireyetlerce hizmeti mesbuk olanlara aşağıdaki cetvel mucibince tevzi ve bütçelerdeki mahkeme harçları tertibinden tesviye olunur.

Yüzde yetmiş : Maaş veya ücretli avukat ve dava vekillerine ve Hazine avukat ve davavekili olmıyan yerlerde dava deruhte eden kaza malmüdürlerine.

Yüzde otuz : Muhakemat müdürleri ve hukuk müşavirleriyle takibi icra memurlarına.

Madde 2 — Birinci madde mucibince yapılacak tevziatın şerait ve miktarları İcra Vekilleri Heyetince tanzim kılınacak bir talimatname ile tâyin olunur.

Madde 3 — Devlet davalarını intaç eden avukat veya davavekilerine verilecek ücreti vekâlet hakkındaki 28 Mayıs 1928 tarih ve 1333 numaralı kanun mülğadır.

Madde 4 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu Kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

(*) RG. 10. Şubat. 1929 - 1115
3. Tertip Düstur, Cilt : 10, Sayfa : 211

1389 SAYILI KANUNA GÖRE VEKÂLET ÜCRETİ
TEVZİ YÖNETMELİĞİ (*)

Madde 1 — Tek Hazine avukatı istihdam edilen yerlerde bu avukat tarafından ikame ve takip olunarak Devlet lehine sonuçlandırılan davada mahkemelerce Hazine lehine hüküm ve tahsil olunan vekâlet ücretinin % 70 i o avukata verilir.

Madde 2 — Birden fazla Hazine avukatı çalıştırılan yerlerde (Merkez dahil) davayı ikame ve takip eden avukata tahsil olunan vekâlet ücretinin % 45 i verilir. % 25 i davayı ikame ve takip eden avukat da dahil olmak üzere, o yerde çalıştırılan müşavir avukat ve Hazine avukatları arasında mütesaviyen tevzi olunur.

Madde 3 — Davanın ikame ve takibi ile sonuçlandırılmasında bir biri ardına veya birlikte bir kaç avukatın hizmeti geçmiş ise yukarıki hükümlere göre dava avukatı için ayrılan hisseler her avukatın hizmet ve karara tesir derecesine göre Baş Hukuk Müşavirliğince, teşkilâtı bulunan yerlerde de muhakemat müdürlüklerince bu avukatlar arasında paylaşılır.

Madde 4 — İcra takipleri dolayısıyla icra dairelerince hükmedilen vekâlet ücretlerinin tevziinde de yukarıki hükümler uygulanır. Şukadarkı icra takibi davayı ikame ve takip eden avukattan başka avukat tarafından yapılmışsa, dava sonunda hüküm ve tahsil olunan vekâlet ücretinin % 5 i dava avukatının hissesinden indirilerek icra avukatının istihkakına ilâve olunur.

Madde 5 — Vekâlet ücretlerinin yukarıki maddelerde yazılı kısmından geri kalan % 30 unun 1/6 i muhakemat müdürlüğü merkezi dışında mahallî Hazine Avukatlığı memur ve hizmetlilerine almakta oldukları aylık veya ücretlerle mütenasiben tevzi edilir.

Madde 6 — Beşinci maddeye göre yapılacak tevziden artan hissenin muhakemat müdürlüklerine bağlı yerlerde yarısı muhakemat

(*) RG. 31. Ağustos. 1961 - 10894

müdürlüğüne, diğer yarısı Baş Hukuk Müşavirliğine; muhakemat müdürlüklerine bağlı olmayan yerlerde de tamamı Baş Hukuk Müşavirliğine gönderilir.

Madde 7 — Muhakemat müdürlükleri merkezlerinde % 30 hissenin yarısı altıncı madde gereğince bağlı yerlerden gönderilen hisselerle birleştirilerek toplamının % 40 ı muhakemat müdürlüklerine verilir; % 60 ı müdürlük memur ve hizmetlilerine almakta oldukları aylık veya ücretlerle mütenasiben paylaşılır. Şukadar ki müşavir avukat ve avukatlar dışında kalan memur ve hizmetlilerin hisselerinde hizmet icapları bakımından gerekli gördükleri değişiklikleri yapmağa muhakemat müdürleri yetkilidir.

% 30 hissenin diğer yarısı Baş Hukuk Müşavirliğine aittir.

Madde 8 — 6 ncı ve 7 ncı maddeler gereğince Baş Hukuk Müşavirliğine gönderilen hisseler toplamının % 25 i Baş Hukuk Müşaviri ile hukuk müşavirleri ve merkez muhakemat müdürüne kadro aylıkları; % 45 i merkez avukat ve müşavir avukatlarına almakta oldukları aylıklar nispetinde tevzi olunur. Artan % 30 diğer memur ve müstahdemlere ait olup ne şekilde tevzie tabi tutulacağı Baş Hukuk Müşavirliğince tâyin edilir.

Madde 9 — 19/6/1929 tarihli ve 8156 sayılı kararname ile kabul olunan Yönetmelik tadilleriyle birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 10 — Bu Yönetmelik 1 Eylül 1961 gününde yürürlüğe girer.

Madde 11 — Bu Yönetmelik hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

CEZA MUHAKEMELERİ USULÜ KANUNU (*)

(4. Nisan. 1929 g. ve 1412 sayılı)

Meslek icabı şahitlikten çekilme halleri

Madde 48 — Müdafiler bu sıfatları ve hekimler ile ebeler san'atları icabınca vakıf oldukları sırlar hakkında şahitlikten çekinebilirler. Ancak sır sahibî muvafakat ederse şahitlikten çekemezler.

Zaptolunamayacak mektuplar

Madde 89 — Maznun ile 47 ve 48 inci maddeler mucibince şahitlikten çekinme hakkı olan kimseler arasında teati olunan mektuplar bu kimseler yanında bulundukça ve bunlar tahkikatın mevzuu olan vakıalara iştirâk etmiş olmak ve yataklık etmek şüphesi altında olmadıkça zaptedilemez.

Sanığın şuurunun tetkiki

Madde 74 — [Maddenin 5. Mart. 1973 g. ve 1969 S. kanunla değişik şekli] (**)

Tedavi ve muhafazaya hükmolunması veya Ceza Kanununun 47 nci maddesinin uygulanması bakımından yapılan tetkikte, bilirkişinin teklifi üzerine Cumhuriyet Savcısı ve müdafî dinlendikten sonra, sanığın resmî bir müessesede gözaltına alınmasına, hazırlık soruşturması sırasında sulh hâkimi, ilk soruşturma sırasında mahkeme tarafından karar verilebilir.

Sanığın müdafîi yoksa, yardım için re'sen kendisine bir müdafî tayin edilir...

ONBİRİNCİ FASIL

MÜDAFAA

Maznunun müdafîi tayini :

Madde 136 — Maznun tahkikatın her hal ve derecesinde bir veya birden fazla müdafîin yardımına müracaat edebilir.

(*) RG. 20. Nisan. 1929 - 1172
3. Tertip Düstur, Cilt : 10, Sayfa : 312
(**) RG. 15. Mart. 1973 - 14477

Maznunun kanunî mümessilleri varsa onlar da maznuna bir müdafî intihap edebilirler.

Müdafiler :

Madde 137 — Müdafî avukatlık veya dava vekilliği etmeğe kanunen salâhiyeti olan kimselerden intihap olunabilir.

Mahkemece müdafî tâyini

Madde 138 — Maznun on beş yaşını bitirmemiş olur yahut sağır veya dilsiz veya kendisini müdafa edemeyecek derecede cismî veya dimaî mâlûliyeti bulunursa ve müdafîi de yoksa kendisine mahkemece bir müdafî tâyin edilebilir.

Mahkemece tâyin edilen müdafîin vazifesinin nihayet bulması

Madde 139 — Maznun sonradan bir müdafîi intihap ve o da kabul ederse evvelce mahkemece tâyin edilmiş olan müdafîin vazifesi hitam bulur.

Mahkemenin intihap edebileceği müdafiler

Madde 140 — Hâkim veya reis tarafından intihap olunacak müdafî mahkemenin bulunduğu mahalde vekâlet eden avukat veya dava vekillerinden seçilir.

Müdafî vazifesini ifa etmediği takdirde yapılacak muamele

Madde 141 — 138 inci madde hükmüne göre tâyin olunan müdafî duruşmada hazır bulunmaz veya vakitsiz olarak duruşmadan çekilir veya vazifesini ifadan kaçınırsa reis maznuna derhal diğer bir müdafî tâyin edebilir. Bu takdirde mahkeme duruşmanın talikına da karar verebilir.

Eğer yeni müdafî müdafaasını hazırlamak için vaktin müsait olmadığını beyan ederse duruşma tehir veya talik olunur. Müdafîin kusuru neticesi olarak duruşmanın talik olunduğu hallerde müdafî hakkında tertip edilecek inzibatî cezalardan maada bu talikten mütevellit masarîf dahî kendisine tahmil olunur.

Birden fazla maznunların müdafaası

Madde 142 — Birden fazla maznunların menfaatleri birbirine uygun ise hepsinin müdafaası bir müdafie tevdi olunabilir.

Müdafiin dava evrakını tetkiki

Madde 143 — İlk tahkikatın neticesinde ve tahkikat yapılmıssa iddianamenin mahkemeye verilmesinden sonra müdafi davaya mütaallik her nevi evrak ve vesaiği tetkik etmek hakkını haizdir.

Bundan evvel dahi tahkikatın gayesine halel vermeyeceği anlaşılırsa tahkikata mütaallik her nevi evrak ve vesaiği tetkik etmek için müdafie müsaade olunur.

Maznunun sorgusunu havı zabıtname ile ehlihibre raporlarının ve maznunun hazır bulunmağa salâhiyetli olduğu sair adli muamelelere mütaallik zabıt varakalarının müdafi tarafından tetkikına hiçbir vakit muhalefet edilemez.

Tahkikat dosyasının mahkemeye tevdiinden sonra müdafi, maznun birden fazla olsa dahi, bu dosyadan istediği evrakın birer suretini harçsız alabilir.

Mevkufun müdafii ile görüşmesi

Madde 144 — Mevkuf bulunan maznun, müdafii ile her zaman görüşebilir ve muhabere edebilir.

Son tahkikat açılıncaya kadar hâkim, maznunun muttali olması tecviz edilmeyecek hususatin kendisine bildirilmesini menedebilir. Tevkif sebebine göre lüzumu halinde son tahkikatın açılmasına kadar maznun ile müdafiin görüşmelerinde bizzat hâkim veya tâyin edilecek naip yahut istinabe olunan hâkim hazır bulunabilir.

Duruşma sırasında maznuna müşavir olarak bulunabilecek kimseler

Madde 145 — Maznun olan bir kadına duruşma sırasında kocasının müşavir sıfatıyla bulunmasına müsaade edilir ve dilerse dinlenir.

Bu hüküm maznunun kanunî mümessilleri hakkında dahi caridir. İlk tahkikat sırasında bu kimselerin müşavir sıfatıyla kabulü hâkimin takdirine bağlıdır.

Müdafî ücreti

Madde 146 — Mahkemece tâyin edilen müdafie tarifesine göre Devlet Hazinesinden ücret verilir. İleride mahkeme masraflarıyla mahkûm olan maznuna Hazinesin rücu hakkı vardır.

Müdafî davet

Madde 211 — Müdafî gerek mahkemece tayin edilmiş olsun gerek maznun tarafından intihap edilip te mahkemeye haber verilmiş bulunsun maznun ile birlikte davet olunur.

Şahit ve ehlihibrenin dinleneceği günün bildirilmesi

Madde 217 — İşin gecikmesine sebebiyet vermiyecekse şahit veya ehlihibrenin dinlenmesi için tayin olunan günden Cumhuriyet Müddeiumumisine, maznuna ve müdafie haber verilir. Bunların dinlenme sırasında bulunmaları şart değildir. Tutulan zabıt varakası Cumhuriyet Müddeiumumisine ve müdafie gösterilir...

Birkaç müddeiumumi ve müdafîin duruşmaya iştirakleri

Madde 220 — Cumhuriyet Müddeiumumiliği hey'etinden bir kaç zat ve bir kaç müdafî aynı zamanda duruşmaya iştirak edebilecekleri gibi münavebe suretiyle işi aralarında taksim de edebilirler.

Sanığın duruşmadan varestede tutulması

Madde 226 — [Maddenin 5. Mart. 1973 g. ve 1969 sayılı Kanunla değişik şekli]

Sanık veya vekâletnamesinde sarahat bulunması halinde müdafî isterse, mahkeme sanığı duruşmada hazır bulunma mecburiyetinden varestede tutabilir.

.....

Sorgu için tayin olunan gün, Cumhuriyet Savcısı ile müdafie bildirilir. Bunların sorgu sırasında hazır bulunması zorunlu değildir.

Sanığın müdafî gönderebilmesi

Madde 227 — [Maddenin 5. Mart. 1973 g. ve 1969 s. Kanunla değişik şekli]

Sanığın, hazır bulunmaksızın yapılabilecek bütün duruşmalara müdafiiini göndermek salahiyeti vardır.

Suçun mahiyet ve vasfının değişmesi

Madde 258 — [Maddenin 5. Mart. 1973 g. ve 1969 s. Kanunla eklenen fıkra]

Yukardaki fıkralarda yazılı bildirmeler varsa müdafie yapılır. Müdafî sanığa tanınan haklardan onun gibi faydalanır.

Gaiplerin Muhakemesi

Maznun namına duruşmaya kabul olunabilecek kimseler

Madde 273 — Maznun namına bir müdafî duruşmaya gelebilir. Kanuni hısımlarından bir kimse de onu temsil etmek üzere, kendisinden bir vekâletname aranmaksızın kabul olunabilir.

Müdafî kabul ve intihabı

Madde 279 — İlk tahkikat sırasında maznunun gaip olması müdafîin kabulüne mâni değildir.

Maznunun kanuni hısımlarından olan kimseler dahi ona bir müdafî intihap etmek hakkını haizdirler.

Kanun Yolları

Müdafîin müracaat hakkı

Madde 290 — Müdafî, maznunun açık arzusuna muhalif olmak şartıyla kanun yollarına müracaat eyliyebilir.

Ağır ceza hükümlerinin tetkikinde duruşma

Madde 318 —

Duruşma gününden maznuna veya talebi üzerine müdafîine haber verilir. Maznun duruşmada hazır olabileceği gibi kendisini vekâletnameyi haiz bir müdafî ile de temsil ettirebilir.

Şahsi Davası

Davacının yanında müdafî bulundurulması veya kendini temsil ettirmesi

Madde 348 — Davacı yalnız olarak veya kendisine yardım için yanında bir avukat veya dava vekilî bulundurarak hazır bulunabileceği gibi vekâletnameyi haiz bir avukat veya dava vekili tarafından da temsil edilebilir.

Bu son halde avukat veya dava vekiline yapılacak tebligat davacıya yapılmış gibidir.

Maznunun yanında müdafî bulundurması veya kendini temsil ettirmesi

Madde 356 — Maznun yalnız olarak veya kendisine yardım için yanında bir avukat veya dava vekili bulundurarak hazır bulunabileceği gibi vekâletnameyi haiz bir avukat veya dava vekili tarafından kendisini temsil ettirebilir.

.....

Duruşmanın inzibatı

Madde 378 — Duruşmanın inzibatı reise aittir.

Duruşmanın inzibatını bozan her şahsı reis, muhakeme salonundan çıkartır.

.....

Şahsî dava üzerine mahkûmîyet halinde masraf

Madde 413 — Şahsî dava üzerine görülen işlerde mahkûm, davacı tarafından yapılan lüzumlu masrafları ödemeğe de mahkûm olur.

Davacının şahsî hukukuna kısmen hükmolunmuş ise mahkeme, muhakemenin icap ettirdiği masraflarla davacı ve maznunun ödemek ıztırasında kaldıkları masrafları bu nispette taksim eder.

Maznunun muhakemesinin men'ine veya beraetine veya tahkikatın düşmesine karar verilirse maznunun ödemek mecburiyetinde kaldığı masraflar davacıya yükletilir.

Bir davada birden fazla davacı ve birden fazla maznun bulunursa masrafların ödenmesinde bunlar birbirlerine müteselsilen kefil olarak mes'uldürler.

Bu maddede bahsedilen masraflar, şahsi hukukun isbatı zımında mecburî seyahat için sarfedilen veya şahit ve ehlihibreye verilecek olan masraf ve tazminatı dahî ihtiva eder. Avukat ve dava vekilleri ücretler dahî böyledir.

Şahsi dava ile hukuku amme davası ikamesi neticesindeki masraf

Madde 414 — 168 inci maddede beyan olunan halde hukuku amme davası ikame olunup da neticede maznunun muhakemesinin men'ine veya beraetine veya tahkikatın düşmesine karar verilirse 413 üncü maddenin ikinciden beşinciye kadar olan fıkraları hükümleri müstedi hakkında tatbik olunur.

Bununla beraber mahkeme veya hakim halin icabına göre müstedinin kısmen veya tamamen masrafları mes'ul olmamasına karar verir. Mahkeme veya hakim masraflar hakkında karar vermezden evvel müstediği dinler, meğer ki müstedinin davaya dahil olmak hakkı olmaya.

İCRA VE İFLÂS KANUNU (*)

(9. Haziran. 1932 g. ve 2004 sayılı)

Madde 138 —

.....
.....

Vekil vasıtasıyla yapılan tâkiplerde vekâlet ücretinin miktarı, alacaklı ile borçlu arasında yapılmış sözleşmeye bakılmaksızın, icra memuru tarafından avukatlık ücret tarifesine göre hesaplanır. Bu şekilde tayin olunan vekâlet ücreti de tâkip masraflarına dahildir.

.....

(*) RG. 19. Haziran. 1932 - 2128
3. Tertip Düstur, Cilt : 13, Sayfa : 426

SEFERBERLİKTE VEYA FEVKALADE HALLERDE ASKERÎ
ŞAHİSLARA AİT HUKUK DAVALARIYLA İCRA TAKİPLERİNDE
YAPILACAK MUAMELELER HAKKINDA KANUN (*)

(30. Kasım. 1942 g. ve 4308 sayılı)

Madde 1 — Seferberlikte veya fevkalâde hallerde askerî hizmet sebebiyle ikametgâhlarından devamlı olarak ayrılmış olan muvazaf veya ihtiyat askerî şahıslar hakkında açılmış veya açılacak hukuk davalarında ve yapılan icra takiplerinde mahkeme veya icra hâkimi, alâkalının veya mümessilinin talebi üzerine veya re'sen ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 465 inci maddesinin birinci fıkrasında yazılı şartları aramaksızın adli müzaherete müteallik hükümleri tatbik edebilir.

Şu kadar ki mensup olduğu kıta komutanlığından müzaherete müstahak olduğuna dair vesika ibraz edenler hakkında birinci fıkrada hükümlerinin tatbiki mecburidir.

(*) RG. 5. Aralık. 1942 - 5275
3. Tertip Düstur, Cilt : 24, Sayfa : 57

MALİYE VEKÂLETİ BAŞHUKUK MÜŞAVİRLİĞİNİN VE
MUHAKEMAT UMUM MÜDÜRLÜĞÜNÜN VAZİFELERİNE,
DEVLET DAVALARININ TAKİBİ USULLERİNE VE MERKEZ
VE VİLAYETLER KADROLARINDA BAZI DEĞİŞİKLİKLER
YAPILMASINA DAİR KANUN (*)

(8. Ocak. 1943 g. ve 4353 sayılı)

BİRİNCİ KISIM

TEŞKİLÂT, VAZİFE VE MESULİYET

BİRİNCİ BÖLÜM

MERKEZ VE VİLÂYET TEŞKİLÂTI VE VAZİFELERİ

Teşkilât

Madde 1 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli] (**)

Maliye Bakanlığı Hazine Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü teşkilâtına ait vazifeler Başhukuk Müşavirinin nezaret ve murakabesi altında Hukuk Müşavirleri, Merkez, il ve bölge Muhakemat Müdürleri, Müşavir avukat ve avukatlar tarafından görülür.

Hukuk Müşavirleri ile Merkez Muhakemat Müdürü, Başmüşavirin verdiği işleri görürler.

Madde 1 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Kanundaki şekli]

(*) RG. 18. Ocak. 1943 - 5307

3. Tertip Düstur, Cilt : 24 Sayfa : 220

(**) RG. 3. Temmuz. 1951 - 7850

3. Tertip Düstur, Cilt : 32, Sayfa : 1751

Maliye Vekâleti Başhukuk müşavirliği teşkilâtına ait vazifeler Başhukuk müşavirinin nezaret ve murakabesi altında hukuk müşavirleri, merkez, vilâyet ve bölge muhakemat müdürleri, müşavir avukat, avukat ve yardımcı avukatlarla avukat namzetleri tarafından görülmür.

Merkez teşkilât kadroları bu kanuna bağlı 1, vilâyet teşkilâtı kadroları 2 numaralı cetvelde gösterilmiştir.

Merkezdeki vazifeler

Madde 2 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli]

Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü hususi kanunlarla Hazine Hukuk Müşavirliğine verilmiş olan işlerden başka :

A) Bakanlık makamından veya bakanlık makamının muvafakatiyle bakanlık dairelerinden sorulan işlerin hukuki icapları hakkında mütalâa vermek;

B) Bakanlık ilgili daireleriyle diğer bakanlıklar tarafından hazırlanıp gönderilen mukavele projeleri üzerinde tetkikler yaparak mütalâa beyan etmek;

C) Bakanlıklara ve genel muvazene içindeki diğer dairelere ait her türlü hukuk ve ceza davaları ile icra işlerini, ait olduğu makam ve mercilerde ikame, takip ve müdafaa ettirmek;

D) Malî hususları ihtiva eden ve Hazineyi ilgilendiren idarî davalara karşı bakanlıklar ve dairelerince hazırlanarak bu kanunun 24 üncü maddesi gereğince Maliye Bakanlığına gönderilen müdafaa nameler üzerinde icabettiği takdirde hukuki mütalâa beyan etmek ve bu davaların duruşmalarında bu bakanlık ve daireleri başhukuk müşaviri, hukuk müşavirleri, merkez muhakemat müdürü, müşavir avukatlar ve avukatları marifetiyle idarî kaza mercilerinde temsil etme;

E) Adli ve idarî kaza mercilerinden, hakemlerden, icra daireleriyle noterler tarafından Bakanlığa veya Bakanlık Dairelerine yapılacak tebliğleri Bakanlık veya bu daireler namına kabul ederek hukukî icapları hakkında alâkadar daireye gerekli tebliğleri yapmak;

F) Müşavirliğe bağlı Merkez ve iller teşkilâtının faaliyetini Hukuk Müşavirleri, Merkez Muhakemat Müdürü, Müşavir Avukatlar ve avukatlar vasıtasıyla en az üç yılda bir teftiş veya murakabe ettirmek;

Vazifeleriyle mükelleftir.

Madde 2 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Kanundaki şekli]

Başhukuk müşavirliği ve Muhakemat Umum Müdürlüğü, hususi kanunlarla Hazine Hukuk Müşavirliğine verilmiş olan işlerden başka :

A) Vekâlet makamından veya Vekâlet makamının muvafakiyle vekâlet dairelerinden sorulan işlerin hukukî icapları hakkında mütalâa vermek;

B) Hazineye ait mukavele projelerini hazırlamak veya alâkalı dairelerle diğer vekâletlerden gönderilen mukavele projeleri üzerinde tetkikler yaparak mütalâa beyan etmek;

C) Vekâletlere ve umumî muvazene içindeki dairelere ait her türlü hukuk ve ceza davalarıyla icra işlerini ait olduğu makam ve mercilerde ikame, takip ve müdafaa ettirmek;

D) Hazineyi ilgilendiren idarî davalara ait olmak üzere diğer vekâletlerle umumî muvazene içindeki dairelerin hazırlayıp gönderecekleri müdafaa-namelerin mali hükümlere uygun olarak hazırlanmalarını temin etmek ve bu davaların duruşmalarında bu vekâlet ve daireleri, hukuk müşavirleri, müşavir avukat veya Hazine avukatları marifetiyle Devlet Şûrasında temsil ettirmek;

E) Adli ve idari kaza mercilerinden, hakemlerden, icra daireleriyle noterler tarafından vekâlete veya vekâlet dairelerine yapılacak tebliğleri vekâlet veya bu daireler namına kabul ederek cevaplarını hazırlamak veya hukukî icapları hakkında alâkalı dairelere gerekli tebliğleri yapmak;

F) Müşavirliğe bağlı merkez ve vilâyetler teşkilâtının faaliyetlerini hukuk müşavirleri veya müşavir avukatlar marifetiyle teftiş veya murakabe ettirmek;

Vazifeleriyle mükelleftir.

İllerdeki vazifeler

Madde 3 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli] İller Muhakemat Müdürleri

A) Defterdarlıktan veya İl İdare Şubelerinden sorulan işlerin hukukî icapları hakkında mütalâa vermek :

B) Hazineye ait her türlü davalarla genel muvazene içindeki dairelere ait hukuk ve ceza davalarının ve bütün icra işlerinin ait olduğu makam ve mercilerde takip ve müdafaasını yaptırmak;

C) Hususi kanunlarında ayrıca tebliğ mercii gösterilmemiş olan hazineye ait adli ve idari kaza mercileri, hakemler, icra daireleri ve noterler tarafından yapılacak tebliğleri kabul ederek hukuki icapları hakkında alâkalı daireye gerekli tebliğleri yapmak;

D) İl'e bağlı İlcelerde işleri senede en az bir defa teftiş etmek veya İl avukatları marifetiyle teftiş ettirmek ve hazırlıyacıkları raporları Bakanlığa göndermek,

E) Malî hususları ihtiva eden ve Hazineyi ilgilendiren idari davalara ait olmak üzere Genel Muvazene içindeki dairelerin hazırlayıp bu kanunun 24 üncü maddesi gereğince en büyük mal memuruna gönderecekleri müdafaanameler üzerinde icapettiği taktirde hukuki mütalâa beyan etmek;

F) Bu kanunla kendilerine verilen sair yetkileri kullanmak;

Vazifeleriyle mükelleftirler.

Madde 3 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Kanundaki şekli] Vilâyet Muhakemat Müdürleri :

A) Defterdarlıktan ve vilâyet idare şubelerinden sorulan işlerin hukuki icapları hakkında mütalâa vermek;

B) Hazineye ait her türlü davalarla umumi muvazene içindeki dairelere ait hukuk ve ceza davalarının ve bütün icra işlerinin ait olduğu makam ve mercilerde takip ve müdafaasını yaptırmak;

C) Hususi kanunlarında ayrıca tebliğ mercii gösterilmemiş olan Hazineye ait adli ve idari kaza mercileri hakemler, icra daireleri ve noterler tarafından yapılacak tebliğleri kabul ederek vazifeli dairelere vermek ve icabına göre cevaplarını hazırlamak ve muameleleri hakkında gerekli tebliğleri yapmak;

D) Vilâyete bağlı kazalardaki işleri senede en az bir defa teftiş etmek veya muavinleri, vilâyet müşavir avukat veya avukatları marifetiyle teftiş ettirmek ve hazırlıyacıkları raporları vekâlete göndermek;

E) Malî hususları ihtiva eden ve Hazineyi ilgilendiren idari davalara ait olmak üzere Genel Muvazene içindeki dairelerin hazırlayıp bu kanunun 24 üncü maddesi gereğince en büyük mal memuruna gönderecekleri müdafaanameler üzerinde icapettiği taktirde hukuki mütalâa beyan etmek;

F) Bu kanunla kendilerine verilen sair yetkileri kullanmak;

Vazifeleriyle mükelleftirler.

Bölge Muhakemat Müdürleri

Madde 4 — Dava ve icra işleri bir Muhakemat Müdürlüğü tesisini icapettirecek kadar fazla olmayan birkaç vilâyete ait işler bu vilâyetlerden birinde teşkil olunacak bölge Muhakemat Müdürlüğüne bağlanabilir.

Bölge Muhakemat Müdürleri 3 üncü maddede ve bu kanunun diğer maddelerinde yazılı vazifeleri görmekle mükelleftir.

Vazifelerin ayrılması

Madde 5 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli]

Hukuk müşavirleriyle Merkez Muhakemat Müdürü, Müşavir Avukat ve Avukatlar Merkezde Baş Hukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğüne, İller'de muhakemat veya bölge muhakemat müdürlüklerine, Muhakemat Müdürlüğü teşkilâtı olmayan ve bir bölgeye tabi bulunmayan yerlerde Defterdarlıklara veya Malmüdürlüklerine bağlıdırlar. Muhakemat Müdürleri dava ve icra işlerinde ilgili makamlarla doğrudan doğruya muhabere yetkisini haizdirler. Muhakemat Müdürlüğü teşkilâtı olmayan yerlerde Defterdar ve Malmüdürleri de aynı yetkiyi haizdirler.

Vazifelerin ayrılması

Madde 5 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Kanundaki şekli]

Hukuk müşavirleriyle merkez Muhakemat Müdürü müşavir avukat ve avukatlar, yardımcı ve namzet avukatlar merkezde Başhukuk müşavirliğine vilâyetlerde Muhakemat Müdürlüklerine ve teşkilât olmayan yerlerde defterdarlıklara, kaza Hazine avukatları, Malmüdürlüklerine bağlıdırlar.

İKİNCİ BÖLÜM

TÂYİN, TERFİ VE MEZUNİYET

Merkez memurlarının tâyin usulleri

Madde 6 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli]

Merkez teşkilâtı kadrolarındaki memuriyetlerden Baş Hukuk Müşaviri ve Muhakemat Genel Müdürü, Maliye Bakanının teklifi,

hukuk müşavirleri ile Merkez Muhakemat Müdürü ve müşavir avukatlar Baş Hukuk Müşavirinin inhası ve Maliye Bakanının teklifi üzerine müşterek karar ile, diğerleri Baş Hukuk Müşavirinin inhası üzerine Bakanlıkça tâyin olunurlar.

Baş Hukuk Müşaviri ve Muhakemat Genel Müdürü ile hukuk müşavirlerinin ve Merkez Muhakemat Müdürünün, müşavir avukatlarla Hazine avukatlarının tâyin ve terfilerinde 3656 sayılı kanunun 6 ncı maddesi hükmü tatbik olunur.

Merkez memurlarının tâyin usulleri

Madde 6 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 s. ve 4353 s. Kanundaki şekli]

Merkez teşkilâtı kadrolarında yazılı memuriyetlerden Başhukuk müşaviri ile Muhakemat Umum Müdürü, Maliye Vekilinin teklifi ve hukuk müşavirleriyle Merkez Muhakemat Müdürü, ve birinci sınıf müşavir avukatlar Başhukuk müşavirinin inhası ve vekâletin teklifi üzerine kararname ile, diğerleri Başhukuk müşavirinin inhası ile doğrudan doğruya vekâletçe tâyin olunurlar. Başhukuk müşaviriyle Merkez Muhakemat Müdürünün, hukuk müşavirlerinin ve müşavir avukatların tâyin ve terfilerinde 3656 numaralı kanunun altıncı maddesi hükümleri tatbik olunur.

İl memurlarının tayin usulleri

Madde 7 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli]

İl teşkilâtı kadrolarındaki memuriyetlerden birinci sınıf muhakemat müdürleri Baş Hukuk Müşaviri ve Muhakemat Genel Müdürünün inhası ve Maliye Bakanının teklifi üzerine müşterek karar ile ve diğerleri Baş Hukuk Müşaviri ve Muhakemat Genel Müdürünün inhası üzerine Bakanlıkça tâyin olunur.

Muhakemat müdürleri ile Hazine avukatlarının tâyin ve terfileri 3656 sayılı kanunun 6 ncı maddesi hükmüne tabidir.

Vilâyet memurlarının tâyin usulleri

Madde 7 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Kanundaki şekli]

Vilâyetler teşkilât kadrolarında yazılı memuriyetlerden birinci sınıf Muhakemat Müdürleri Başhukuk müşavirinin inhası ve vekâletin teklifi üzerine kararname ile ve diğer Muhakemat Müdürleriyle muavinleri, müşavir avukat ve hazine avukatları ve yardımcı avukatlar Başhukuk müşavirinin inhasıyla vekâletçe tâyin olunur.

Muhakemat müdürleriyle müşavir avukatların tâyin ve terfileri 3656 numaralı kanunun 6 ıncı maddesi hükümlerine tabidir.

Hazine avukat namzetliğine alınma şartları

Madde 8 — Hazine avukat namzetleri Türk Hukuk Fakültesi veya mektebi mezunları veya yabancı bir memleket hukuk fakültesinden, yahut Siyasal Bilgiler Okulundan mezun olupta noksan kalan derslerden Hukuk Fakültesinde imtihan vererek tasdikname almış olanlar arasında müsabaka ile seçilirler. Bu maksatla her sene Hazine avukat namzetliğine muvaffak olanlar Hazine avukat namzetliğine tâyin olunur (*).

Hazine yardımcı avukatlığına tâyin şartları

Madde 9 — İki yıl namzetlikte çalışanlar avukatlık imtihanlarına girmeye mecburdurlar.

Mazeretsiz olarak imtihana girmiyenlerin namzetlik kayıtları silinerek vazifelerine son verilir.

Usulü dairesinde tevsik olunan mazeretleri sebebiyle imtihana girmiyenlerin namzetlikleri altı ay daha uzatılabilir.

Bu müddet geçtiği halde mazeretleri devam edenler başka vazifelere naklolunur. İmtihanda muvaffak olamayanların altı ay daha vazifelerine devam etmelerine müsaade olunabilir. Bu müddetin hitamında yapılacak ikinci imtihanda dahî muvaffak olamayanların namzetlik kayıtları silinir. Bu madde mucibince namzetlik kayıtları silinenlerin başka vazifelerde istihdamları caizdir (*).

Yardımcı avukatlar

Madde 10 — İki yıl namzetlikte çalıştıktan sonra Avukatlık Kanununa tevfikân Adliye Vekâletince yapılacak imtihanlarda muvaffak olanlar derece sırası itibariyle münhal Hazine yardımcı avukatlıklarına terfi ettirilir ve terfi edenlere kadro maaşları tam olarak verilir.

Derece sırası itibariyle münhal Hazine yardımcı avukatlığına terfi ettirilememiş olanlara ilk münhallere tâyinleri yapılmak üzere yardımcı avukat unvanı verilir. Bunların imtihanlardan sonra nam-

(*) 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. kanunun 2. maddesiyle, 31. Ağustos. 1951 gününden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

zetlik kadrolarında çalıştıkları müddet zarfında geçen hizmetleri yardımcı avukatlıkta geçmiş sayılır.

Hazine avukat namzetlerinin imtihan zamanları Maliye ve Adliye Vekillikleri arasında kararlaştırılır (*).

Mecburi hizmet

Madde 11 — Avukatlık stajını Hazine avukat namzetliğinde geçirmiş olanlar namzetlikte geçen müddet hariç olmak üzere dört yıl hizmet etmeğe mecburdurlar (*).

Ruhsatnameler ancak mecburi hizmetin ikmalinden sonra verilir.

İki senede terfi

Madde 12 — Yardımcı avukatlık, Hazine avukatlığı ve müşavir avukatlık ayrı sınıflardır. Meslekî bilgi ve muvaffakiyet gösterenlerin her sınıfta bir defaya mahsus olmak üzere iki senede terfileri caizdir. Terfi edenlere kadro maaşları tam olarak verilir.

Avukatların izinleri

Madde 13 — Avukat adedi birden fazla olan yerlerde Hazine avukatları mahkemelerin umumî tatili devam ettiği müddetçe izinli sayılırlar. Bu hüküm, müşavirlerle müşavir avukat, yardımcı ve namzet avukatlara ve Muhakemat Müdürlerine şâmil değildir. Mezuniyetin tatbik olunacağı yerleri ve bu yerlerde tatil zamanında mühim ve acele işlerin nasıl görüleceği ve hangi avukatların nöbetçi kalacakları vekillikçe tâyin olunur. Umumî tatilden faydalanamayan avukata senede bir ay izin verilir. Hastalık sebebiyle verilecek izinlerle diğer memurların izinleri Memurun Kanununun umumî hükümlerine tabidir (*).

(*) 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. kanunun 2. maddesiyle 31. Ağustos. 1951 gününden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İnzibati cezalar ve vazifeye son verme

Madde 14 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli]

Hazine avukatları hakkında Memurin Kanununda yazılı inzibati cezalardan her hangi biri; Memurin Kanunundaki tertibe bakılmaksızın tatbik olunabilir. Lüzum ve zaruret halinde 15 inci madde hükümleri dairesinde vazifelerine de son verilebilir. Memuriyetten ihraç cezasının tatbiki Memurin Kanununun hükümlerine tabidir.

İnzibati cezalar

Madde 14 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Kanundaki şekli]

Hazine avukat namzetleriyle yardımcı avukatlar ve Hazine avukatları hakkında Memurin Kanununda yazılı inzibati cezalardan herhangi biri, Memurin Kanunundaki tertibe bakılmaksızın, tatbik olunabilir. Lüzum ve zaruret halinde vazifelerine de son verilebilir. Bu hüküm, büro hizmetlerinde çalıştırılanlar hakkında bu hizmetlerde buldukları müddetçe tatbik olunmaz. Memuriyetten ihraç cezasının tatbiki Memurin Kanununun hükümlerine tabidir.

Diğer memurlarla müşavirler, müşavir avukatlar ve muhakemat müdürleri hakkında Memurin Kanununun inzibati cezalara ait umumi hükümleri tatbik olunur.

Cezaların tatbik şekli

Madde 15 — Avukat namzetleriyle yardımcı avukatlar ve avukatlar hakkındaki inzibati cezalar Başhukuk müşaviri ve Muhakemat Umum Müdürünün reisliği altında hukuk müşavirleri ve Merkez Muhakemat Müdürü ile bir müşavir avuktan teşkil olunacak komisyon kararı üzerine Vekillikçe tatbik olunur. Bu kararlar kat'i olup kazai hiçbir murakabeye tabi değildir.

Vazifelerine son verilenlerin Hazine avukatlığından başka Devlet hizmet ve memuriyetlerinde kullanılmaları caizdir.

Memurin Muhakemat Kanununun tatbiki

Madde 16 — Vazifelerine müteallik suçlardan dolayı maaşlı ve ücretli avukatlar hakkında Memurin Muhakemat Kanunu tatbik olunur (*).

(*) 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. kanunun 2. maddesiyle, 31. Ağustos. 1951 gününden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Yasak

Madde 17 — İstifa suretiyle veya cezalı olarak vazifelerinden ayrılan Hukuk Müşavirleriyle müşavir avukat ve yardımcı avukatlar ve Muhakemat Müdürleri vazifelerinden ayrıldıkları tarihten itibaren bir yıl geçmedikçe Devlet İdareleri (Hususi idareler ve Belediyeler dahil) ve sermayesinin en az yarısı Devlete ait müessese ve teşekküller aleyhine dava kabul ve iş takip etmekten ve rey vermekten memnurdurlar. Dava kabul edenlerle ortak da olamazlar. Bu yasağa karşı hareketi görülenler hakkında Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesi tatbik olunmakla beraber bu gibiler bir daha Hazine hizmetlerinde kullanılmazlar.

İKİNCİ KISIM

DAVA VE İCRA İŞLERİNİN TAKİP VE MÜDAFAASI

BİRİNCİ BÖLÜM

HUKUK VE CEZA DAVALARI İLE İDARİ DAVALARDA TEMSİL

Adli mercilerde temsil

Madde 18 — Umumî muvazene içindeki dairelere ait hukuk ve ceza davalarında ve her türlü icra takiplerinde bu daireleri mahkemeler, hakemler, icra daireleri ve dava ve icra işleriyle alakalı sair merciler nezdinde temsil vazifesi Maliye Vekâletine bağlı Hazine avukat ve yardımcı avukatları tarafından görülür.

Hukuk Müşavirleriyle müşavir avukatlar ve Muhakemat Müdürleri dahi bu salahiyeti kullanabilirler.

Hazine avukatı bulunmayan yerlerdeki dava ve icra işlerinde bu daireler âmirleri tarafından temsil olunur.

Temsil salâhîyetinin kullanılmasi tarzı

Madde 19 — Dava ve icra işlerinde temsil salâhîyetini haiz bulunanların bir listesi merkezde Muhakemat Umum Müdürlüğünce ve vilâyetlerle kazalarda Muhakemat Müdürleri ve olmayan yerlerde defterdar ve malmüdürleri tarafından o yerin Cumhuriyet Müddei-

umumisine verilir. Bu listelerin birer nüshası Müddeiumumiliklerce mahkemelere ve icra dairelerine gönderilir.

Temyiz mahkemesiyle Devlet Şûrasındaki duruşmalarda temsil selâhiyetini kullanacakların isimleri ayrıca Temyiz Mahkemesi Baş Müddeiumumiliğine ve Devlet Şûrası Umumi Kâtipliğine bildirilir.

Listelerde isimleri yazılı olanlar ve bütün müşavir avukatlar ve Devlet dairelerini mahkemeler, hakemler ve icra daireleriyle sair kaza mercileri nezdinde temsile selâhiyetli hukuk müşavirleri ve muhakemat müdürleri Baroya kaydedilmeksizin ve vekâletname göstermeğe lüzum olmaksızın temsil selâhiyetini kullanırlar. Temsil selâhiyeti sona erenlerin isimleri yukarıda yazılı mercilere derhal bildirilir.

Baş Hukuk Müşavirliği ve Muhakemat Umum Müdürlüğü teşkilât kadrolarına dahil olanlardan Devlet dairelerini kaza mercilerinde avukat sıfatıyla temsil edenler hakkında Avukatlık Kanununun hükümleri dairesinde disiplin takibatı icrası vazife gördükleri yerin barosuna aittir.

Temsil selâhiyetinin şumûlü

Madde 20 — Merkez teşkilâtında temsil selâhiyetini haiz bulunanların bu selâhiyetleri merkez ve vilâyetlerle mülhakata ait bütün dava ve icra takiplerine şâmil, vilâyetlerdeki Muhakemat Müdürleriyle müşavir avukat, avukat ve yardımcı avukatların selâhiyetleri vilâyet ve mülhakatına ve kaza avukatlarının selâhiyetleri yalnız kaza ve teşkilât olan nahiyelerdeki işlere münhasırdır. Temsil selâhiyeti mahdut olanlara diğer vilâyet ve kazalardaki işlerin takip ve müdafaasına memur edilmeleri halinde vekillikçe ayrıca selâhiyetname verilir. Bu selâhiyetnamelerin mahkeme ve icra dairelerine verilmesi mecburidir. Ankara'dan başka diğer vilâyet ve kaza avukatlarının Temyiz Mahkemesi ve Devlet Şûrası nezdinde temsil selâhiyetini kullanabilmeleri Vekillikçe kendilerine ayrıca selâhiyet verilmiş olmasına bağlıdır.

Devlet dairelerinin daire âmirleri veya serbest avukatlar tarafından temsili

Madde 21 — Hazine avukatı bulunmayan yerlerde daire âmirleri temsil selâhiyetlerini, sıfatlarını söylemek ve icabında hüviyetle-

rini tevsik etmek suretiyle kullanırlar. Devlet dairelerinin serbest bir avukat tarafından temsili Avukatlık Kanuniyle Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanununun umumî hükümlerine tâbidir.

İdari davalarda temsil

Madde 22 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli]

İdari davaların açılması, idareler aleyhine açılan bu nevi davaların takip ve müdafaası daire âmirlerine veya bu dairelerin bağlı buldukları Bakanlıklar hukuk müşavirlerine ait olup, Danıştaydaki duruşmalarda bu daireler kendi âmirleri veya hukuk müşavirleri ve hukuk müşaviri teşkilâtı olmıyan dairelerde ilgili şube âmiri tarafından temsil olunur. Hazineyi ilgilendiren işlerde bu vazife Hazine Müşavir avukatı veya avukatları tarafından yapılır. Lüzumu halinde Maliye Bakanlığının alâkalı servisine mensup ve Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilecek bir memur Hazine Avukatı ile birlikte duruşmaya iştirâk ettirilebilir.

İdari davalarda temsil

Madde 22 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Kanundaki şekli]

İdari davaların açılması, idareler aleyhine açılan bu nevi davaların takip ve müdafaası daire âmirlerine veya bu dairelerin bağlı buldukları vekâletler hukuk müşavirlerine ait olup Devlet Şûrasındaki duruşmalarda bu daireler kendi âmirleri veya hukuk müşavirleri tarafından temsil olunur. Hazineyi ilgilendiren işlerde bu vazife Hazine müşavir veya avukatları tarafından yapılır.

Yemin teklifi ve reddi

Madde 23 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli]

Miktar veya kıymeti (1000) liraya kadar olan (1000 lira dâhil) davalarla kıymeti belli olmıyan ve sulh mahkemelerinin görevine dahil olan davalarda karşı tarafa yemin teklifine veya reddine muhakemat müdürlerinin ve olmıyan yerlerde bağlı bulunduğu defterdar veya mal müdürünün yazılı muvafakatını almak şartıyla Hazine avukatı yetkilidir.

(1000) lirayı geçen davalarda yemin teklifi veya reddi Maliye Bakanlığının iznine bağlıdır. Bakanlıklara karşı yemin teklifi halinde yemin, merkezde Bakanın yetki vereceği ilgili daire âmiri tarafından eda olunabilir.

Yemin teklifi ve reddi

Madde 23 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Kanundaki şekli]

Miktar veya kıymeti üç yüz liraya kadar olan (üç yüz dâhi) davalarla değeri belli olmıyan diğer sulh davalarında, karşı tarafa yemin vermeğe muhakat müdürleri ve olmıyan yerlerde davanın taallük ettiği daire âmirinin muvafakatini almak şartıyla Hazine avukatı salâhiyetlidir. Avukat olmıyan yerlerde bu salâhiyet doğrudan doğruya daire âmirleri tarafından kullanılır.

Üç yüz lirayı geçen davalarda yemin teklifi Maliye Vekillığının iznine bağlıdır.

Merkezde, vekâletlere karşı yemin teklifi halinde yemin vekilin salâhiyet vereceği alâkalı daire âmiri tarafından eda olunabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İDARİ DAVALARIN MÜDAFAA VE TAKİBİ USULLERİ

Hazineyi alâkalandıran idari davalar

Madde 24 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli]

Mali hususları ihtiva eden ve Hazineyi ilgilendiren işlerden, Merkezde Maliye Bakanlığına, il ve ilçelerde en büyük mal memuruna haber verilmesi ve dairelerince hazırlanacak müdafaanamele rin işe ait dosya ve evrak ile birlikte bu mercilere gönderilmesi mecburidir. Bu nevi işler Hazinesinin alâkalı dairelerince tetkik olunarak müdafaanamelelerde yapılması gerekli değişiklikler hakkında Hazinesinin görüşü dairelere bildirilir. Bu müdafaaların Hazine anlayışına uygun olarak yapılması esastır.

Madde 24 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Kanundaki şekli]

Mali hususları ihtiva eden ve Hazineyi ilgilendiren işlerden merkezde Maliye Vekâletine ve vilâyet ve kazalarda muhakemat müdürlerine ve bulunmayan yerlerde en büyük mal memuruna haber verilmesi ve dairelerince hazırlanacak müdafaaname projelerinin işe ait dosya ve evrak ile birlikte bu mercilere gönderilmesi mecburidir. Bu nevi işler Hazinesinin alâkalı dairelerince tetkik olunarak müdafaanamelelerde yapılması gerekli değişiklikler hakkında Hazinesinin görüş ve anlayışı bu dairelere bildirilir. Esasta kesin bir görüş ayrılığı olmadıkça bu müdafaaların Hazinesinin anlayışına uygun olarak yapılması esastır.

Muhasiplerce kabul edilmeyen muamele ve tasarruflar sebebiyle açılan idarî davalarda husumet

Madde 25 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli]

Genel muvazene içindeki dairelerin Sayıştayca veya muhasiplerce kabul edilmeyen muamele ve tasarrufları sebebiyle alâkalılar tarafından Danıştayda açılacak idarî davalarda husumet Hazineye aittir.

Muhasiplerce kabul edilmeyen muamele ve tasarruflar sebebiyle açılan idarî davalarda husumet

Madde 25 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Kanundaki şekli]

Umumî muvazene içindeki daireleri Divanı Muhasebatça veya muhasiplerce kabul edilmeyen muamele ve tasarrufları sebebiyle alâkalılar tarafından Devlet Şûrasında açılacak idarî davalarda husumet Hazineye ait olup bu nevi davalara ait müdafaanameler Hazinece hazırlanarak duruşmalarda Hazine kendi müşavir veya avukatları tarafından temsil olunur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HUKUK VE CEZA DAVALARININ VE İCRA İŞLERİNİN TAKİBİ USULLERİ

Davaların açılması ve icra takiplerinin başlaması

Madde 26 — Merkezde Başhukuk Müşaviri ve Muhakemat Umum Müdürünün ve vilâyetlerde muhakemat müdürlerinin ve teskilât olmıyan yerlerde Hazine avukatının muvafık mütalâası olmadıkça hiç bir dava açılmaz ve hiç bir icra takibi yapılamaz.

Maddî veya hukuki sebeplerle dava açılmasında ve icra takibinde fayda umulmıyan işlerde muhakemat müdürleri ve olmıyan yerlerde Hazine avukatları tarafından mucip sebepleri gösterilmek suretiyle verilecek mütalâa derhal vekâlete bildirilerek alınacak emir ve talimata göre hareket olunur.

Hazine avukatlığı teşkilâtı olmıyan yerlerde dava açılmasına veya icra takibine lüzum görülmiyen işler hakkında daire âmirleri mütalâalarını Maliye Vekâletine bildirerek alacakları talimat dairesinde hareket ederler.

Muhakemat müdürleriyle Hazine avukatları ve daire âmirleri müddetli işlerde hakkın düşmesini önleyecek tedbirleri almakla mükelleftirler.

Açılan davalarla başlayan icra takiplerinden vali ve kaymakamların vaz geçme yetkileri

Madde 27 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli]

1000 liraya kadar (bin lira dahil) bir Devlet alacağı veya bu kıymetdeki bir hak veya menfaat dava ve icra yoluyla takip edilmekte iken takibata devam etmekte veya takibin Devlet aleyhine neticelenmesi halinde yüksek dereceli mahkeme veya mercie müracaatla madde veya hukuki sebeplerle bir fayda umulmazsa avukatın mucip sebepleri gösteren mütalâası üzerine Muhakemat Müdürünün ve olmıyan yerlerde Defterdarlığın teklifi üzerine takipten vazgeçme emri vermeye ve dava ve icra kayıtlarını sildirmeye Valiler yetkilidir.

Hazine avukatı bulunmıyan yerlerde yukarıdaki fıkrada yazılı hususlara ait teklifler alâkalı daire âmirlerince yapılır.

Bölge Muhakemat Müdürlüklerine bağlı olan iller'de yukarıdaki yetkiler takip veya dava hangi il'e ait ise o yer valisi tarafından kullanılır.

Muhakemat Müdürleriyle defterdarların teklifleri Valilikçe ret olunursa ve bunlar tekliflerinde ısrar ederlerse keyfiyet Maliye Bakanlığına bildirilir. Valinin tasvip etmediği dava ve icra takiplerinden vazgeçmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

İlcelerde mikdar veya kıymeti 300 liraya kadar (üçyüz lira dahil) olan işlerde bu yetkiler Hazine Avukatının mütalâası ve malmüdürünün teklifi üzerine kaymakamlar tarafından kullanılır. Kaymakamların kabul etmedikleri teklifte Malmüdürü ısrar ederse Valinin vereceği karar kesindir.

Hazine avukatı olmıyan ilcelerde dava ve icra işlerinin terkinine ait teklifler alâkalı daire âmiri tarafından yapılır.

Bakanlığın emriyle açılan dava ve icra takiplerinden vazgeçilmesi Bakanlığın iznine bağlıdır.

Açılan davalarla başlıyan icra takiplerinden vali ve Kaymakamların vazgeçme salâhiyetleri

Madde 27 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s .Kanundaki şekli]

Üç yüz liraya kadar (üç yüz dâhil) bir Devlet alacağı veya bu değerdeki bir hak veya menfaat dava veya icra yoluyla takip olunmakta iken, takibata devam etmekte veya takibin Devlet aleyhine neticelenmesi halinde yüksek dereceli mahkeme ve mercie müracaatta bir fayda umulmazsa avukatın mucip sebepleri gösteren mütalâası ve teşkilât olan yerlerde Muhakemat Müdürünün ve olmiyan yerlerde daire âmirlerinin göstereceği lüzum üzerine defterdarlığın teklifiyle takipten vazgeçme emri vermeğe ve dava veya icra kayıtlarını sildirmeğe valiler salâhiyetlidir.

Bölgе muhakemat müdürlüklerine bağı olan vilâyet ve kazalarda bu salâhiyet, muhakemat müdürlüğünün mütalâası alınarak dava veya takip hangi vilâyete ait ise defterdarın teklifi üzerine o vilâyet valisi tarafından kullanılır.

Davanın veya icra takibinin Maliyeden başka bir daireye taallûku halinde bu yola gidilmezden önce bu dairenin o yerdeki en yüksek âmirinin mütalâası alınır.

Hazine avukatının veya muhakemat müdürünün teklifine dairesi âmiri razı olmaz veya vilâyetçe bu teklif reddolunursa keyfiyet Maliye Vekâletine bildirilir.

Daire âmirinin muvafakat veya valilerin tasvip etmedikleri dava ve icra takiplerinden vazgeçmeğe Maliye Vekili salâhiyetlidir.

Kazalarda miktar ve değeri elli lira kadar (elli lira dahil) olan işlerde Hazine avukatının ve olmiyan yerlerde daire âmirinin mütalâası ve malmüdürlüğünün teklifi üzerine dava veya icra takiplerinden vazgeçmeğe kaymakamlar salâhiyetlidir. Kaymakamlarca kabul edilmiyen teklifler hakkında valiler ve verilecek karar katidir.

Bu madde hükmü vekâletin emriyle açılan davalarla icra takipleri hakkında tatbik olunmaz; bu nevi takiplerden vazgeçilebilmesi vekâletin iznine bağıdır.

Maliye Vekilinin vazgeçme salâhiyeti

Madde 28 — On bin liraya kadar (on bin lira dahil) bir hakkın veya menfaatin terkinin tazammun eden ve maddi veya hukuki sebeplerle takibedilmesinde veya yüksek dereceli mahkeme ve mercilerde tetkiki olunmasını istemekte fayda umulmiyan dava ve icra takiplerinden Muhakemat Umum Müdürünün teklifi üzerine vazgeçmeğe Maliye Vekili salâhiyetlidir.

Devlet Şûrası kararıyle vazgeçme

Madde 29 — Miktar ve değeri on bin lirayı geçen dava ve icra takiplerinden ve aleyhte neticelenenlerin yüksek dereceli mercilerce

tetkikını istemekten vazgeçilmesi, Devlet Şûrasının muvafık mütalâası üzerine Maliye Vekâletince kararname alınmasına bağlıdır.

Davaya veya icraya intikal etmiş olan ihtilâfların sulh yoluyla halli

Madde 30 — Umumî muvazene içindeki daireleri alâkalandıran ve mahkemelere, hakeme veya icraya intikal etmiş olan işlerin sulh yoluyla hallinde menfaat görüldüğü takdirde Muhakemat Umum Müdürünün teklifi üzerine on bin liraya kadar (on bin lira dahil) bir hakkın tanınması veya menfaatin terkinin tazammun eden anlaşmalar yapmağa Maliye Vekili salâhiyetlidir. Bu miktarı geçen anlaşmalar Devlet Şûrasının muvaffık mütalâasıyla ve alınacak kararname ile yapılır.

Davaya veya icraya intikal etmemiş olan ihtilâfların sulh yoluyla halli

Madde 31 — Bir mukavele mevcut olsun olmasın umumî muvazene dahilindeki Devlet daireleriyle diğer daire, müessese ve teşekküller veya hakikî ve hükmî şahıslar arasında çıkan ve henüz kaza mercilerine, hakeme veya icraya intikal etmemiş bulunan hukuki ihtilâfların sulh yoluyla hallinde menfaat görüldüğü takdirde Başhukuk Müşavirinin mütalâasına istinaden on bin liraya kadar bir hakkın tanınması veya menfaatin terkinin tazammun eden anlaşmalar veya mukavele tadilleri yapmaya vekâletler salâhiyetlidir.

Bu miktarı geçen anlaşmalarla mukavele tadilleri, Devlet Şûrasının mütalâasına istinaden Maliye Vekâletince alınacak kararname ile yapılır.

Başhukuk müşavirliğinin veya Devlet Şûrasının mütalâalarına muhalif olarak anlaşmalar veya mukavele tadilleri yapılabilmesi. İcra Vekilleri Heyetinden karar alınmasına bağlıdır.

Bir mukavelenin tatbikından karşılıklı olarak vazgeçmek ve akdi feshetmek anlaşma hükmündedir.

Bu gibi hallerde tatbikından vazgeçilen mukavele teminatının miktarına göre mütalâası alınacak merci tâyin ve bu madde hükümleri dairesinde hareket olunur.

Mukavelelerde yazılı sebeplerle müddetlerin uzatılması ve mukavelede tasrih olunan mücbir sebeplerin takdiri âkit vekâlet ve dairelere aittir. Mukavele dışında kalan mücbir sebeplerle mukavelelerde yapılacak tadillere veya müddetlerin uzatılmasına veya mukavelelerin karşılıklı olarak tasfiyesine mütaallik hususlarda 1, 2 ve 3 üncü fıkralar hükümleri tatbik olunur.

Kanun yollarına müracaat mecburiyeti

Madde 32 — 27, 28, 29 ve 30 uncu maddeler hükümlerine uygun bir karar alınmış olmadıkça tamamen veya kısmen Devlet aleyhine neticelenen davalarla icra takiplerinden yüksek dereceli mercilerde tetkiki istenilmesi mümkün olanlar hakkında kanun yollarına gidilmesi mecburidir. Zikri geçen maddeler gereğince terkin yoluna tevessül edilmiş olmakla beraber bu muamele henüz neticelenmemişse kanunen muayyen olan müddeî içerisinde kanun yoluna müracaat ve terkin teklifi üzerine verilecek karara göre hareket olunur.

Bu mecburiyeti yerine getirmemek suretiyle hukuki veya maddi sebeplerle bozulması mümkün bir hükmün katileşmesine ve bir hakkın kaybolmasına sebep olan avukatlarla daire âmirleri hakkında kanuni takibat yapılmakla beraber husule gelen zarar hükmün katileştiği tarihten itibaren on sene içerisinde kendilerine hükmen tazmin ettirilir.

Tashihi karar, iadei muhakeme ve hakem kararlarına karşı itiraz salâhiyetinin kullanılması tarzı

Madde 33 — Tashihi karar veya iadei muhakeme veya 3533 numaralı kanun mucibince hakemlerce verilmiş olan kararlara karşı itiraz yoluna gidilmesi için kanuni sebepler mevcut olup olmadığının takdiri davayı takibeden avukata ve teşkilât olmiyan yerlerde daire âmirlerine aittir. Muhakemat Müdürlüğü teşkilâtı olan vilâyetlerde Hazine avukatları bu husustaki esbabı mucibeli mütalâalarını Muhakemat Müdürlüğüne ve merkezde Muhakemat Umum Müdürlüğüne bildirirler ve alacakları talimat dairesinde hareket ederler.

Mevzusuz dava ve takiplerin terkinini ve cezada verilen beraet kararlarına karşı kanun yollarına müracaattan vazgeçilmesi

Madde 34 — [Maddenin 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. Kanunla değişik şekli]

Mevzuu kalmayan veya yanlışlıkla açıldığı anlaşılan veya Hazineye ait hak ve menfaati muhtevi bulunmayan davalarla icra takipleri mikdar veya kıymeti bin lira ve daha az olduğu taktirde 27 nci maddedeki usûl dairesinde ve bin liradan fazla olduğu taktirde Maliye Bakanlığınca iptal edilerek dava ve icra kayıtları terkin olunur.

Bu kabil işler hakkında verilen kararlara karşı yüksek dereceli mahkemeye müracaattan vazgeçilmesi de yukarıki hükümlere tabidir.

Hazinece müdahale olunan ceza davalarında suçun sabit olması, failinin tutulan şahıs olmadığının subut bulması sebebiyle verilen beraet kararları hakkında dahî bu madde hükmü tatbik olunur.

Mevzusuz dava ve takiplerin terkinini ve cezada verilen beraet kararlarına karşı kanun yollarına müracaattan vazgeçilmesi

Madde 34 — [Maddenin 8. Ocak. 1943 g. ve 4353 s. Kanundaki şekli]

Mevzuu kalmıyan veya yanlışlıkla açıldığı anlaşılan veya Hazineye ait bir hak veya menfaat; muhtevi bulunmayan davalarla icra takipleri, miktar veya kıymeti ne olursa olsun, hiç bir merasime tabi olmaksızın vekâletçe iptal ve dava ve icra kayıtları terkin olunur.

Bu kabil işler hakkında verilen kararlara karşı yüksek dereceli mahkemeye müracaattan vazgeçilmesi de hiç bir merasime tabi değildir. Doğrudan doğruya mahalli teşkilâtın kanun yollarına müracaattan vazgeçmeye salâhiyetli oldukları bu nevi davalar hazırlanacak nizamnamede gösterilir.

Şahsi hak noktasından müdahale olunan ceza davalarında suçun sabit olmaması, failin tutulan şahıs olmadığının sübut bulması, suç unsurlarının noksanlığı sebepleriyle verilen beraet kararları hakkında da bu hüküm tatbik olunur.

Mahalli terkinlerin merkezde tetkiki

Madde 35 — Dava ve icra takiplerine mütaallik olmak üzere mahallî teşkilâtın yaptıkları terkinler, mucip sebepleri gösterilmek su-

retiyile üç ayda bir Maliye Vekâletine bildirilir. Cetvellerin tetkiki neticesinde benzeri işlerde terkin yoluna gidilmemesi hakkında verilecek emirleri mahalli teşkilât yerine getirmekle mükelleftir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

Mukaveleli ve aıdatlı serbest avukatlar

Madde 36 — Hazine avukatlığı teşkilâtı olmayan ve maaşlı veya ücretli avukat kadrosu verilmesine imkân bulunmayan yerlerde Maliye Vekâleti ücreti muhakeme masrafları tertibinden verilmek üzere mukavele ile aylık ücretli serbest avukat veya dava vekili kullanılabilir. Teşkilât olan yerlerde pek mühim ve istisnai sebeplerle her hangi bir davanın teşkilât haricinde diğer bir avukata tevdi Maliye Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karar verilmiş olmasına bağlıdır.

Eski ve yeni kadrolar

Madde 37 — 3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülü hakkındaki kanunun 2'nci maddesine bağlı Maliye Vekâleti merkez memurları kadrosunun Hukuk müşavirliğine ait kısmı ile 3888 numaralı kanunun birinci maddesine bağlı daimî ücretli merkez ve vilâyetler kadrolarından Hukuk müşavirliğine ait olanları ve mezkûr kanunun ikinci maddesi mucibince ve 3 numaralı cetvelle 3656 numaralı kanuna bağlı bir sayılı cetvelin taallûk ettiği kısımlarına eklenen Hukuk müşavirliği başmuavinlik kadroları kaldırılmış ve bunların yerine işbu kanuna bağlı kadrolar 3656 numaralı kanunun Maliye Vekâleti hukuk müşavirliği merkez ve vilâyetler kadrolarına konulmuştur.

Mülhak ve hususi bütçeli daire avukatlarıyla sermayenin yarısından fazlası Devlete ait müesseseler avukatları hakkındaki memnuiyetler

Madde 38 — Maaş veya ücretleri mülhak bütçeli daireler ve hususi idareler ve belediyeler ve Devletle bu dairelerin ve belediyelerin idare ve murakabesi altındaki daire, müessese ve teşekküller ve ser-

mayesinin yarısından fazlası Devlete ait olan şirket ve müesseseler tarafından verilen müşavir, müşavir avukat ve avukatlarla Muhakemat Müdürlüklerine ve bu mahiyette iş görenlere bu kanunla verilmiş olanlardan daha geniş haklar verilemeyeceği gibi yukarıda yazılı daire, müessese ve teşekküller müşavir veya avukatlarından tâyin şartları hariçten iş almaya müsait olanlar, kadroya dâhil olsun veya olmasınlar, üçüncü şahıslar namına yukarıda yazılı daire, müessese ve teşekküller aleyhine dava kabul ve takip etmekten ve kabul edenlerle birlikte çalışmaktan ve Devlet daire ve müesseseleri aleyhine rey vermekten ve istişare kabul etmekten memnurdurlar.

Bu memnuiyet hilâfına hareket edenlerin vazifesine derhal nihayet verilmekle beraber haklarında Türk Ceza Kanununun 240 ıncı maddesi hükmü tatbik olunur.

Tazminat

Madde 39 — Avukatlık imtihanına girmediklerinden veya girip-te muvaffak olamadıklarından dolayı namzetlik kayıtları silinenlerle inzibatî takibat neticesinde cezaen vazifelerine son verilenlerin Hazine avukat namzetliğinde geçirdikleri hizmetler avukatlık stajına mahsup olunmaz. Bunların avukat olabilmeleri Avukatlık Kanunu hükümleri dairesinde ayrıca stajlarını yapmalarına ve avukatlık imtihanında muvaffak olmalarına bağlıdır.

Hazine avukat namzetliğinde stajlarını yaptıktan sonra Adliye Vekâletince yapılan imtihanda muvaffak oldukları halde mecburi hizmetlerini tamamlamadan vazifelerinden ayrılanlardan namzetlikte çalıştıkları müddetçe almış oldukları aylıklar istirdat olunur. Geçen hizmet seneleri için bu borçtan bir şey indirilmez ve bu kanunun yüklediği mecburiyetler için namzetlerden ayrıca taahhütname alınmaz (*).

MUVAKKAT MADDELER

Yeni kadroların tedricen tatbiki

Muvakkat madde 1 — Hazine avukatlığı teşkilâtı tamamlanmaya kadar bu kanunla kabul edilen maaşlı müşavir avukat, avukat

(*) 27. Haziran. 1951 g. ve 5797 s. kanununun 2. maddesiyle, 31. Ağustos. 1951 gününden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

ve yardımcı avukat kadrolarına bu kadro maaşları karşılık gösterilmek suretiyle halen serbest olarak müstahdem bulunan müşavir avukat ve avukatların da bu maaşlı kadrolarda kadro maaşları karşılık gösterilmek suretiyle serbest olarak ücretle istihdamlarına devam olunabilir. Bu salâhiyetin kullanılacağı müddet kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren beş seneden fazla devam edemez.

Bu salâhiyetin devamı müddetince yapılacak tâyinlerde 3656 sayılı kanunun 6 ncı maddesi hükümleri tatbik olunur.

Avukatlık imtihanlarının muvakkaten geri bırakılması

Muvakkat madde 2 — 9 uncu maddeye göre namzetlikte çalışmış olanların tabi olacakları avukatlık imtihanı mecburiyeti üç se ne müddetle geriye bırakılabilir. İki yıl namzetlikte çalıştıktan sonra ehliyetleri kâfi görülen ve yardımcı avukatlığa terfi ederek yardımcı avukatlıkta veya avukatlıkta ceman dört sene hizmet etmiş olanların bu hizmetleri avukatlık stajına mahsup olunur. Bu gibiler hizmetten ayrıldıkları takdirde baroya kaydolunmak için Avukatlık Kanunu mucibince ayrıca imtihan geçirmek mecburiyetinden vares tedirler.

Hukuk Fakültesinden veya mektebinden mezun olupta kanunun neşri tarihinde Maliye Vekâleti Hukuk Müşavirliği muavin veya mümeyyizliklerinde veya muhakemat memurluklarında bulunanlardan isteyenler kendi kadrolariyle avukat namzetliğinde kullanılabilirler. Bu gibiler namzetlik müsabaka imtihanına tabi tutulmazlar ve birinci fıkra hükümlerinden istifade ederler.

Ücretli avukatların maaş kadrolarına nakil ve tâyinleri

Muvakkat madde 3 — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte, ücretli serbest Hazine avukatlığında müstahdem bulunanların 3656 numaralı kanunun muvakkat ikinci maddesindeki esaslara göre dereceleri tesbit olunarak halen almakta oldukları ücret miktarına bakılmaksızın tesbit olunan derecelerdeki maaşlı müşavir avukat, avukat veya muhakemat müdürlüğü kadrolarına nakil ve tâyinleri yapılabilir. Ancak bu suretle yapılacak tâyinler diğer memuriyetler için müktesep hak teşkil etmez.

İşlerin tasfiyesi

Muvakkat madde 4 — Bu kanunun 39 uncu maddesinde yazılı müesseseler müşavir, müşavir avukat veya avukatlarından olup üçüncü şahıslar namına mezkûr maddede yazılı daire, müessese ve teşekküller aleyhine dava kabul etmiş olanlar ellerindeki bu işleri altı ay zarfında tasfiye etmeğe mecburdurlar.

Ücretli memurların maaş kadrolarına nakli

Muvakkat madde 5 — Başhukuk Müşavirliği kadrolarında halen ücretle müstahdem bulunanların bu kanunla kabul edilen maaş kadrolarına nakil ve tâyinlerinde aşağıda yazılı esaslar tatbik olunur :

Halen buldukları ücret derecelerinde terfi müddetini doldurmuş olanlar ücretlerinin karşılığı olan maaş kadrolarına nakil ve tâyin olunurlar.

Buldukları ücret derecelerinde henüz terfi müddetini doldurmamış olanlar almakta oldukarı ücret derecesinin bir derece aşağısındaki maaşlı kadrolara veya bu esas dairesinde alabilecekleri maaş miktarını geçmemek şartıyla yukarı derecedeki maaş kadrolarına naklolunabilecekleri gibi bunlardan ücrette kalmak isteyenlerin terfi müddetlerini dolduruncaya kadar kadro maaşları karşılık gösterilmek suretiyle halen almakta oldukları ücretle istihdamlarına da devam olunabilir.

Kaldırılan kanunlar

Madde 40 — 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 136 ve 137 nci ve 2996 sayılı kanunun 6 ve 26 ncı maddeleriyle 2573 sayılı kanun hükümleri mülğadır.

Kanunun yürürlüğe girmesi

Madde 41 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Kanunu icraya memur makam

Madde 42 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

8. Ocak. 1943 g. ve 4353 sayılı Kanuna, 27. Haziran, 1951 g. ve 5797 sayılı Kanunla eklenen maddeler

Ek madde — Genel, katma, özel bütçeli idarelerle belediyelerin ve sermayesinin yarısı veya idare ve murakabesi bu dairelere ait teşekküllerin mukayyet avukatları kendilerinin dahil bulunduğu teşkilât haricinde olmak üzere, bu daire, müessese ve teşekküllerde, mensup oldukları dairenin muvafakiyetle, bir munzam avukatlık vazifesi alabilirler. Alınan munzam vazife genel, katma veya özel bütçeli bir idarede olduğu takdirde maaşı hakkında 3656 sayılı kanunun 18 inci maddesi uygulanır.

Madde 2 — 4353 sayılı kanunun 8, 9, 10, 11, 13, 16 ve 39 uncu maddeleri kaldırılmıştır.

Madde 3 — Maliye Bakanlığı kuruluş ve görevleri hakkında 2996 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesine dair 4910 sayılı kanuna bağlı (2) sayılı cetvelden ilişik (1) sayılı cetvelde yazılı kadrolar çıkarılmış ve yerine, ilişik (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar eklenmiştir.

İlişik (3) sayılı cetvelde yazılı kadrolar 1951 yılı Bütçe Kanununa bağlı (L) işaretli cetvelin Maliye Bakanlığı kısmına ilâve olunmuştur.

Geçici madde 1 — Bu kanunla kaldırılan kadrolarda aylıkla çalıştırılmakta olanlardan kanunun yürürlüğe girdiği tarihte geçici görev, hastalık, izin gibi kanuni sebeplerle görevi başında bulunmayanlar, kanunla kabul edilen görevlere tayin olundukları takdirde işe başlamak kaydı aranmaksızın almakta oldukları aylıkların verilmesine devam olunur.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, bu kanunla kaldırılan kadrolarda görevli bulunanlardan aylık ve kadro unvanları değiştirilmiş olanların yeniden tayinlerine lüzum olmayıp haklarında yukarıki fıkra hükümleri uygulanır.

Bu madde hükmü avukatlar hakkında uygulanmaz.

Geçici madde 2 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte müşavir avukat, Hazine avukatı veya yardımcı avukat olarak müstahdem olanlardan bu kanunla alınan ve istisnai mevki olarak tanınan kadrolara tayin edileceklerin aylıkları hakkında 3656 sayılı kanunun 6 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Bu madde hükmü bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten en çok iki yıl evvel teşkilâttan, cezaen olmamak üzere, ayrılmış olanlar hakkında da tatbik olunabilir.

Geçici madde 3 — Serbest Hazine avukatı olarak çalışmakta iken bu kanun gereğince memuriyete giren Hazine avukatları, Hazineyi ilgilendirmiyen işlerini 3 ay zarfında tasfiye etmeye mecburdurlar. Bu müddet içersinde tasfiye etmiyenlerin vazifelerine son verilir.

Geçici madde 4 — Bu kanunun neşri tarihinde Hazine avukat namzetliğinde bulunanların bu hizmette geçen müddetleri 3499 sayılı Avukatlık Kanununa göre avukat yanındaki staja sayılır.

Madde 4 — Bu kanun 31. 8.1951 tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 5 — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

DEVLET DAVALARINI TAKİBE MEMUR AVUKATLAR
HAKKINDAKİ NİZAMNAMENİN MER'İYETE VAZİ
HAKKINDA KARARNAME (*)

[Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 22 Eylül 1934 — Sayı : 2809]

2573 sayılı kanunun yedinci maddesine göre Maliye Vekilligince hazırlanıp Şûrayı Devletçe görülerek 25/8/1934 tarih ve 17128 sayılı tezkere ile tevdi olunan ilişik «Devlet Davalarını Takibe Memur Avukatlar hakkında Nizamname»nin mer'iyete konulması, İcra Vekilleri Heyetince 10/9/1934 de tasvip ve kabul olunmuştur.

REİSİCUMHUR
GAZİ M. KEMAL

Başvekil İSMET	Adliye Vekili Ş. SARACOĞLU	Millî Müdafaa Vekili ZEKÂİ	Dahiliye Vekili Ş. KAYA
Hariciye Vekâleti V. Ş. KAYA	Maliye Vekili FUAT	Maarif Vekili ABİDİN	Nafia Vekili ALİ
İktisat Vekili M. CELÂL	Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Dr. REFIK	Gümrükve İnhisarlar Vekili ALİ RANA Z.	Ziraat Vekili MUHLİS

I — HAZİNE AVUKATLARININ VAZİFE VE SALÂHİYETLERİ

Avukatların vazife ve salâhiyetleri

Madde 1 — Umumi muvazeneye dahil dairelerin davalarını takip ve müdafaa etmek ve bu dairelerin icra yollarıyla aranan alacak ve borçları hakkındaki takip ve defileri ve her türlü tebliğleri yapmak, Maliye Vekâleti Müşavirliğine bağlı Hazine avukatlarına aittir.

Hazine avukatları bu takip ve müdaafalar münasebetiyle davanın taallük ettiği daireyi temsilen her nevi teşebbüslerde bulunur ve bütün kanun yollarına müracaat ederler.

(*) 3. Tertip Düstur, Cilt : 15, sayfa : 653 - 657

Hazine avukatları, mülhaka davalarını da takip ve müdafaaya mecburdurlar. Bu takdirde kendilerine kanuni harcırahtan başka bir şey verilemez.

Hazine avukatları, dairelerden kendilerine verilen dosyalar üzerine hukukî mütalâalarını bildirmekle ve bu dairelerce aktedilecek mukavele ve şartname müsveddelerini tetkik etmekle ve re'sen ve ya cevaben çekilecek ihtarnameleri hazırlamakla mükelleftirler.

Avukata iş verilmesi

Madde 2 — Birinci maddede yazılı daireler, mahkeme veya icraya intikal etmiş ve edecek olan ihtilâflı işe ait dosyayı muamele safhasını gösterir bir hulâsa ile birlikte avukata verir ve bu işe taallûku olan kanun ve nizam hükümlerini, usulleri, teknik cihazlarını ve dairelerinin nokta nazarını bildirir.

Dava ile alâkası olupta dosyada bulunmayan kayıt ve vesikaların asıllarını ve dava münasebetiyle tetkika lüzum gördüğü diğer evrakı isterse bunlar da lef pusulasıyla birlikte ve imza mukabilinde kendisine verilir.

Avukata verilen dosya ve malûmatın, kayıt ve vesikaların yanlış veya noksan verilmesinden veya geciktirilmesinden o işi tevdi eden dairenin âmiri mesuldür.

İlk tetkikler ve davanın açılması

Madde 3 — Dava açılmak üzere kendisine dosya verilen avukat ilk olarak işi müruruzaman bakımından gözden geçirir ve buna ait hukuki tedbirler alır.

Müruruzaman vukuu vârit olmasa dahi, davanın en çok bir ay içinde açılması mecburidir. Her hangi bir noksanın tamamlatılmasına veya uzun tetkikata ihtiyaç görülmesine mebni bu müddet içinde dava açılmazsa keyfiyet sebepleriyle birlikte alâkalı daireye bildirilir.

Davanın açılmasından vaz geçilmesi

Madde 4 — Alacağın müruruzamana veya affa uğraması, takas veya ibra edilmiş olması veya sübut delillerinden mahrum bulunma-

sı veya ihtilâfın mahiyetine göre haksız görülmesi gibi hukukî ve yahut mirası olmıyan borçlunun mirasçı bırakmaksızın ölmesi gibi alacağın istifa edilmesi ümidini gideren maddî sebeplerle bir davanın açılmasını faidesiz gören Hazine avukatı, keyfiyeti bir mütalâa ile Hazine hukuk müşavirliğine bildirir. Bu mütalâa Hazine Hukuk Müşavirliğince de yerinde görülürse dosya mütalâa suretiyle birlikte ait olduğu daireye gönderilir.

Bu suretle dava açılmıyan işlerde hukukça mesuliyeti mucip cihetler bulunursa, mesuller alâkalı dairelerce tâyin ve tâkip olunur. Mesuliyeti mucip bir cihet yoksa veya mesulleri takibe hukuki veya maddî bir mâni varsa bu alacakların silinmesi yoluna gidilir. Maamafih, ihtilâfta Hükümetin haksız olduğuna dair Hazine Hukuk Müşavirliğince dermeyan olunan mütalâaya icra makamı ittibaa mecbur değildir.

Davanın takibinden vaz gelmesi

Madde 5 — Kıymet veya miktarı 300 liraya kadar olan davalardan Hazine aleyhine neticelenen ve kanun yoluna müracat halinde bu neticenin değişmiyeceği anlaşılınların takibinden vaz geçmeye davayı takip ve müdafaa eden avukatın veya daire âmirinin teklifi ve Hazine Hukuk Müşavirliğinin mütalâası üzerine Maliye Vekili salâhiyetlidir.

Kıymeti veya miktarı 300 liradan çok olan davalardan takibinde Devlet için menfaati olmayanlar hakkında Muhasebe Umumiye Kanununun 137 nci maddesine göre muamele yapılır.

Vaz geçilecek davalara ait tedbirler

Madde 6 — 4 ve 5 inci maddelere göre açılmasında veya derecelerden geçirilmesinde faide görülmiyen davalar hakkında o maddelerde yazılı yollara gidilmekle beraber müruruzamana veya hakkı düşüren müddetlere mahal kalmamak üzere icap eden tedbirlerin alınması mecburidir.

II — DAİRE ÂMİRLERİNİN VE MUHAKKİK VE MÜFETTİŞLERİN VAZİFE VE MESULİYETLERİ

Daire âmirlerinin vazifeleri

Madde 7 — Hazine avukatı veya dava vekili bulunmayan yerlerde bunlara ait vazifeleri alâkalı dairenin o yerdeki en büyük âmiri yapar.

Muhakkik ve müfettişlerin vazifeleri

Madde 8 — Muhakkik ve müfettişler ve daire âmirleri tahkiki-ne memur oldukları suçlar hakkında yapacakları tahkikat fezlekesinin bir suretini sübut delilleriyle birlikte «suçtan doğan zarar ziyan ve her nevi şahsi hakların takibini temin için» icabı hale göre ceza davasına müdahale etmek veyahut hukuk mahkemesinde dava açmak üzere alâkalı Hazine avukatına tevdi mecburdur.

III — HAZİNE AVUKATLARININ TÂYİNİ

Kadroya dahil avukatlar

Madde 9 — Muhakemat müdürleriyle Hazine avukatları, Hazine Hukuk Müşavirliğinin inhası üzerine Maliye Vekili tarafından tâyin, tebdil, tecziye ve taltif olunur.

Baro bulunmayan yerlerde ruhsatnameli dava vekilleri kullanılabilir. Kadroda bulunan avukat ve dava vekillerinin sicilleri Hazine Müşavirliğince tutulur.

Kadrodan fazla avukat kullanma salâhiyeti

Madde 10 — İşi çok olan yerlerde Hazine avukatına yardım etmek veya ayrıca müdafaa ve takip eylemek üzere mukavele ile avukat kullanmağa Maliye Vekili salâhiyetlidir.

Ehemmiyetli davalarda, başka bir avukatın da yanına katılmasını Hazine avukatı isteyebileceği gibi bu lüzum, Hazine Hukuk Müşavirliğince de re'sen ileri sürülebilir.

Bu hallerde, İcra Vekilleri Heyeti kararıyla, mukaveleli avukat tutulur.

Mukaveleli avukatların ücretleri mahkeme masrafları tertibinden verilir.

Mukaveleli avukatlar takibine memur edildikleri işlerden dolayı Hazine avukatlarının salâhiyetini haiz ve onlara ait vazife ve mesuliyetlere tabidir.

Mesuliyet

Madde 11 — Devlete ait davaları ve icra işlerini takip edenler özürsüz ve kanunsuz muhakeme ve takiplerin gecikmesine, Devlet aleyhine gıyap masrafı, celse ücreti veya ceza hükmedilmesine ve kendi kusurlarıyla Devlet aleyhine hüküm çıkmasına veya kanun yollarına müracaatı kendiliklerinden ihmal ederek haksız ve hatalı telâkki edilen bir hükmün Devlet aleyhine katileşmesine ve müru-zuzaman gibi sebeplerle hakkın düşmesine sebebiyet verirlerse bu yüzden doğacak zararlar ve mahkeme masrafları kendilerine ödetilir.

IV — İDARİ DAVALAR

İdarî davaları takip vazifesi

Madde 12 — İdarî davalar, alâkalı idare şubelerince takip ve in-taç olunur.

Ancak bu davaların açılması ve takibi sırasında malî hükümleri tazammun eden ve Hazineyi alâkalandıran işler hakkında Maliye Vekilliğine ve vilâyetlerde o yerin en büyük malmemuruna malûmat vermeğe ve dava arzuhallerini ve yazılı müdafaanamelerin birer suretini göndermeğe daire âmirleri mecburdur.

İdarî davaların duruşmasında temsil salâhiyeti

Madde 13 — İdarî davaların duruşmalarında, Hazine avukatları alâkalı daireyi temsil ederler ve idarî kaza mercilerindeki takipleri yaparlar.

Lüzum ve icaba göre dairelerin âmirleri ve hukuk müşavirleri de duruşmada bulunurlar.

V — DAVALARIN TESCİL VE MURAKABESİ

Dava sicilleri

Madde 14 — Umumi muvazeneye dahil dairelerin davaları :

A - Hazine avukatlarınca, B - alâkadar dairelerce, C - davanın ait olduğu Vekâlet veya daire hukuk müşavirliklerince, Ç - Hazine Hukuk Müşavirliğince,

Örneği bu Nizamnameye ekli defterlere her daireye ait dava kendi sıra numaraları altında ayrı ayrı kaydedilmek suretiyle geçirilir ve takip safhaları kaydedilir.

Hazine avukatları, açtıkları davanın açılma tarihini, mahkeme ismiyle dosya numarasını işi kendisine tevdi eden daireye gününde bildirirler.

Bu daireler yeni açılan davayı kendi defterlerinde aldığı sıra numarasına kaydederler ve hukuk müşavirliklerinde tutulacak deftere bu sıra numarasıyla geçirilmek üzere altı aylık cetvellerde bu ciheti işaret ederler.

Hazine avukatları, takibini deruhde ettikleri dava ve icra işleri hakkında, her akşam buldukları yerin en büyük malmemuruna bir iş cetveli vermeğe mecburdurlar.

Dava cetvelleri

Madde 15 — Hazine avukatları, her yılın Mart ve Eylül aylarının birinci günlerinde olmak üzere her daireye ait davaların bu müddet içindeki takip safhalarını örneği bu Nizamnameye bağlı cetvellerle o dairelere ayrı ayrı bildirmeğe mecburdurlar.

Bu cetveller ikişer nüsha olarak tanzim olunur. Biri alâkalı dairede kalır, diğeri dairenin mensup olduğu vekâletin hukuk müşavirliğine gönderilir.

Oraca kayıtları yürütüldükten sonra Hazine Hukuk Müşavirliğine verilir.

Davalarını kendileri takip eden daireler, dava cetvellerini yalnız mensup oldukları hukuk müşavirliklerine gönderirler.

Müdafaaların murakabesi

Madde 16 — Hazine avukatları, takip ve müdafaasını üzerlerine aldıkları davalara ait arzuhal, lâyiha ve cevaplarının ve nihai kararların suretlerini alâkalı daireler vasıtasıyla o dairelerin mensup oldukları hukuk müşavirliklerine gönderirler ve icabında bu makamlarca verilecek talimata göre mütemmim lâyiha ile mahkemeyi tenvire ve idarenin hakkını temine çalışırlar.

İlâmların saklanması

Madde 17 — Hazine avukatları tarafından takip ve müdafaa edilen davalara ait ilâmların birer sureti alâkalı dairelerin hukuk müşavirlikleri vasıtasıyla Hazine Hukuk Müşavirliğine gönderilir ve orada saklanır. Bu suretlerin asıllarına mutabık olduğu alâkalı dairenin âmiriyle avukat tarafından tasdik edilmek lâzımdır.

Mahkeme masrafları hesapları

Madde 18 — Hazine avukatları takip ve müdafaa ettikleri davalara ve icra takiplerine ait olarak mahkeme masraf ve harçları tertiplerinden sarfettikleri paranın hesabını taallük ettiği dava kayıt defterinin buna ait sütununa günü gününe ve müfredatıyla işaret etmeğe ve hasma yükletilmek üzere mahkmeden noksansızca istemeğe mecburdurlar.

İcra takipleri

Madde 19 — Hazine avukatları, ilâmlı ve ilâmsız icra ve iflâs yollarıyla takip edecekleri Hazine borçlularının ikametgâhlarını ve malî vaziyetlerini tahkik ettirirler ve lâzımgelen tebliğleri vaktinde yaptırırlar ve duruşmalarda ait olduğu daireyi temsilen bulunurlar.

Ödeme ve icra emirleri aleyhinde kanuni teşebbüslerde bulunmağa ve icra ve iflâs dairelerinin kararları aleyhine kanun yollarına müracaat etmeğe mecburdurlar.

İcra tâkip safhaları dahî yapılacak altı aylık dava cetvellerinde gösterilir.

İnfaz

Madde 20 — Hazine için icra dairelerince tahsil edilmiş olan mahkûmünbîh alacakların ve mahkeme masraflarının ve vekâlet ücretlerinin kabzı avukatlar tarafından alâkalı daireye bildirilir.

Hazine avukatlarının bu paraları bizzat kabzetmeleri yasaktır.

Nizamnamenin mer'iyeti

Madde 21 — 2573 numaralı kanunun yedinci maddesine göre kaleme alınmış olan işbu Nizamname 1 Eylül 1943 tarihinden itibaren mer'idir.

İcraya memur olanlar

Madde 22 — Şûrayı Devletçe görülmüş olan işbu Nizamnamenin icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ASKERLİK KANUNUNUN 61 İNCİ MADDESİNİN TADİLİ HAKKINDA KANUN (*)

(31. Mayıs. 1944 g. ve 4578 sayılı)

Madde 1 — 1111 sayılı Askerlik Kanununun 4152 sayılı kanunla tadil edilmiş olan 61 inci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir.

Madde 61 — Hazarda veya seferde silâh altına çağrılan muvazaf veya ihtiyat erat resmî veya hususi her türlü işlerinde kendilerinin temsil etmek üzere diledikleri bir şahsı ikinci fıkrada yazılı hükümler dairesinde tanzim edilecek bir vekâletname ile tevkil edebilirler. 3499 sayılı Avukatlık Kanununun hükümleri mahfuzdur. Şu kadar ki, alâkalı mercilerce, bu erattan avukatı bulunmayanlar hakkında kendilerinin veya mümessillerinin talebi üzerine veya resen ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 465 inci maddesinin birinci fıkrasında yazılı şart aranmaksızın muzahareti adliyyeye müteallik hükümler tatbik olunur.

Birinci fıkrada yazılı vekâletnameler askerliğe davetî müteakıp ve kıtaya iltihaktan önce noterler, noterlik bulunmayan yerlerde sulh hâkimleri veya vilâyet veya kaza jandarma komutanları ile askerlik şubeleri reisleri ve kıtaya iltihaktan sonra da Askerî Adli hâkimler, bölük komutanları veya buldukları müessese âmirleri tarafından tanzim veya tasdik olunur. Bu vekâletnameler hiçbir harca ve resme tabi değildir. Bu maddeye tevfikân tanzim kılınan vekâletnamelerin hükümleri eratin terhislerinden iki ay sonrasına kadar devam eder.

Hazarda veya seferde silâh altına çağırılan muvazaf veya ihtiyat eratin Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanuniyle Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundaki muameleler sebebiyle ibraz edecekleri fakirlik ilmühaberleri bölük komutanları veya buldukları müessese âmirleri tarafından da verilebilir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

(*) RG. 9. Haziran. 1944 - 5726

3. Tertip Düstur, Cilt : 25, Sayfa : 1013 - 1014

İSTİMLÂK KANUNU (*)

(31. Ağustos. 1956 g. ve 6830 sayılı)

Memnu muamele ve fiiller

Madde 32 — Aşağıda yazılı muamele ve fiiller memnudur :

a) Takdiri Kıymet Komisyonu âzası ile ehlivukufkların kendilerine resmen takdir edilen ücret haricinde herhangi bir suretle menfaat temin etmeleri;

b) İstimlâk kararının tebliğinden sonra istimplâk bedelinin veya gayrimenkulün başkasına devir ve ferağ veya temliki;

c) İstimlâk davası için vekil ile müvekkil arasında vekâlet ücretinin, müddeabihin miktarı (10000) liradan aşağı olan hallerde avukatlık ücret tarifesinde tâyin olunan asgari ücretin üç mislinden, (10000) lirayı tecavüz eden miktarı için de asgari haddenden fazla olması;

d) Artırılan bedele göre artıp eksilen vekâlet ücreti kararlaştırılması;

e) Dava masraflarının avukat veya davavekilleri veya onlar hesabına hareket edenler tarafından tekabül edilmesi;

f) İstimlâk bedelinin artırılması halî derpiş edilerek bu miktarın veya bir kısmının nakden veya sair suretlerle avukat veya davâvekili veya onlar hesabına hareket edenler tarafından mal sahibine önceden ödenmesi;

g) Artırılan istimplâk bedelinin tamamının veya bir kısmının avukat veya davavekili veya onlar hesabına hareket edenlere ait olacağına kararlaştırılması;

h) Yukarda yazılı bentlerde menedilen muamele ve fiillerin avukat veya davavekillerince bizzat veya bilvasıta mal sahibine teklif edilmesi veya bunlara tavassut olunması.

(*) R.G. 8. Eylül. 1956-9402

3. Tertip Düstur, Cilt : 37, Sayfa : 2444

Not : (C) bendi Anayasa Mahkemesinin 7. Mart. 1963 günlü ve 286/53 sayılı kararıyle iptal edilmiştir.

Verilecek cezalar

Madde 33 — 32 nci maddede yazılı memnuiyetlerden biri hilâfına hareket edenler bir seneden aşağı olmamak üzere hapis ve on bin liradan elli bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Avukat ve dava vekillerinin mahkemece meslekten çıkarılmalarına da hükmolunur. .

32 nci maddedeki unsurları havi olmaksızın yalnız vekâlet deruhde edebilmek üzere sahiplerine bizzat veya bilvasıta müracaat eden avukatlar barolar, dava vekilleri de salâhiyetli hâkim tarafından iki seneden az olmamak üzere meslekten men olunur.

Bu maddedeki memnuiyetler ve cezalar 4753, 4785, 5618, 5658, 6326, 6538, 6541, 6683 ve 6746 sayılı kanunlarla yapılan istimplâklerde de caridir.

TEBLİGAT KANUNU (*)

(11. Şubat. 1959 g. ve 7201 sayılı)

Vekile ve kanuni mümessile tebligat

Madde 11 — Vekil vasıtasıyla takibedilen işlerde tebligat vekile yapılır.

Kanuni mümessileri bulunanlara veya bulunması gerekenlere yapılacak tebliğat kanunlara göre bizzat kendilerine yapılması icabetmedikçe bu mümessillere yapılır.

Tebliğ imkânsızlığı ve tebellüğden imtina

Madde 21 — Kendisine tebliğ yapılacak kimse veya yukarıki maddeler mucibince tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederlerse tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta âmir veya memuruna imza mukabilinde teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnamayı gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırmakla beraber tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine bildirir. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.

Adres değiştirmenin bildirilmesi mecburiyeti

Madde 35 — Kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimse, adresini değiştirirse, yenisini hemen tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur. Bu takdirde bundan sonraki tebliğler bildirilen yeni adrese yapılır.

(*) RG. 19. Şubat. 1959 - 10139

3. Tertip Düstur, Cilt : 40, Sayfa : 147

Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve yeni adrese tebliğ memurunca da tesbit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüşhası eski adrese ait binanın kapısına ve diğer nüşhası da tebliğ yaptıran kazai merciin divanhanesine tâlik edilir ve eski adresin kapısına tâlik tarihi, tebliğ tarihi sayılır.

Müteakıp tebliğler, yalnız o kazai merciin divanhanesine tâlik suretiyle yapılır.

Celse esnasında tebligat

Madde 36 — Celse esnasında davaya ait evrakın taraflara, müdahile veya vekillerine tevdi, tebliğ hükmündedir.

Avukat kâtiplerine ve stajyerlerine tebligat

Madde 37 — Celse esnasında kazai merci tarafından sıfatları tesbit edilen avukat kâtiplerine ve stajyerlerine müteakıp celse gün ve saatinin bildirilmesi avukata tebliğ hükmündedir.

Vekillerin yekdiğerine tebligat yapması

Madde 38 — Vekil vasıtasıyla takibedilen davalarda, vekiller makbuz mukabilinde yekdiğerine tebligat yapabilirler.

ANAYASA MAHKEMESİNİN KURULUŞU VE YARGILAMA
USULLERİ HAKKINDA KANUN (*)

(22. Nisan. 1962 günlü ve 44 sayılı)

Vekâletname

Madde 31 — Anayasa Mahkemesine müracaat hakkını haiz olan makam kurul, kurum ve kişiler, kendilerini, noterden tasdikli özel vekâletnameli bir veya birkaç avukat tarafından temsil ettirebilirler.

(*) RG. 25. Nisan. 1962 - 11091
4. Tertip Düstur, Cilt : 1, Sayfa : 130

ASKERİ MAHKEMELER KURULUŞU VE YARGILAMA
USULÜ KANUNU (*)

(25. Ekim. 1963 günlü ve 353 sayılı)

ONİKİNCİ BÖLÜM

SAVUNMA

Sanığın kendisine müdafî tutması

Madde 85 — Sanık soruşturmanın her safhasında bir veya birden fazla müdafîin yardımına başvurabilir.

Sanığın kanunî mümessilleri varsa onlar da sanığa müdafî tutabilirler.

Savaş halinde müdafilerin sayısı sınırlanabilir.

Müdafiler

Madde 86 — Müdafî, avukatlık veya dava vekilliği etmeye kanunen yetkili olan kimselerden tutulur.

Askerî mahkemenin bulunduğu yerde avukatlık veya davavekilliği etmeye kanunen yetkili kimse yoksa, hukuk fakültesini bitirmiş subaylar (Askerî hâkim ve askerî savcı ile yardımcıları hariç) ve bunlar da yoksa diğer subaylar müdafî tutulabilirler.

Subaylar, savunmayı kabul etmeleri için en yakın âmirinin iznini almak zorundadırlar. Askerî mahkemelerin doğrudan doğruya tutacağı müdafiler, askerî mahkemenin bulunduğu yerde olan veya askerî mahkemeye en yakın bulunan barolar ile haberleşilerek seçilir. Bunlar hizmetten kaçınmazlar.

(*) RG. 26. Ekim. 1963 - 11541
5. Tertip Düstur, Cilt : 2, Sayfa : 2123

Askerî mahkemece müdafî tutulması

Madde 87 — Sanık 15 yaşını bitirmemiş olur veya sağır veya dilsiz veya kendisini savunamayacak derecede beden ve akılca sakat bulunursa ve müdafii de yoksa kendisine askerî mahkemece bir müdafî tutulabilir.

Sonradan sanık müdafî tutarsa, askerî mahkemenin tuttuğu müdafîin görevi sona erer.

Müdafîin görevini yapmaması halinde uygulanacak işlem

Madde 88 — 87 nci madde hükmüne göre tutulan müdafî duruşmada hazır bulunmaz veya vakitsiz olarak duruşmadan çekilir veya görevini yapmaktan kaçınırsa askerî mahkeme sanığa yeniden bir müdafî tutabilir. Bu takdirde askerî mahkeme duruşmanın tehir veya talikine karar verebilir.

Eğer yeni müdafî, savunmasını hazırlamak için mehil isterse, duruşma tehir veya talik olunur.

Müdafîin kusuru sonunda duruşma tehir veya talik olunduğu takdirde bundan ileri gelen giderler de kendisine yükletilir.

Bu hal müdafî hakkında inzibati ceza verilmesine engel değildir.

Müşterek savunma

Madde 89 — Aynı davada birden fazla sanıkların çıkarları birbirine uygun ise hepsinin savunması bir müdafîye verilebilir. Bu halde sanıkların hepsini veya bir kısmını aynı surette ilgilendiren evrak için yalnız bir tebliğ yapılır. Ancak, bu evrak sanık sayısı kadar çoğaltılarak tebliğe eklenir.

Müdafîin evrakı incelemesi

Madde 90 — Müdafî iddianamenin askerî mahkemeye verilmesinden itibaren davaya ait her çeşit evrakı incelemek ve dosyadan istediği evrakın birer benzerini almak hakkına sahiptir.

Bundan önce de soruşturmanın amacını bozmıyacağı anlaşılırsa soruşturmaya ait her çeşit evrak ve belgeleri incelemesi için müdafîye izin verilir.

Sanığın sorgusuna ait tutanak, bilirkişi raporları ve sanığın hazır bulunmaya yetkili olduğu diğer adli işlemlere ait tutanakların müdafî tarafından incelenmesine hiçbir vakit karşı konulamaz.

Tutuklunun müdafî ile görüşmesi

Madde 91 — Tutuklu, müdafî ile her zaman görüşebilir ve haberleşebilir.

İddianame askerî mahkemeye verilinceye kadar sanığın bilmesi uygun görülmeyen hususların kendisine duyurulması askerî savcı tarafından yasaklanabilir. Bu tedbirlere karşı askerî mahkemede itiraz olunabilir.

Tutuklama sebebine göre, gerektiğinde iddianamenin askerî mahkemeye verilmesine kadar sanık ile müdafîinin görüşmesinde askerî savcı veya yardımcısı hazır bulunabilir.

Müdafîin ücreti

Madde 92 — Askerî mahkemece tutulan müdafîye tarifesine göre Devlet Hazinesinden ücret verilir.

Hükümlüye, Hazinesinin rücu hakkı vardır.

Sanığın duruşmadan vareste tutulması

Madde 136 — Sanık veya vekâletnamesinde sarahağ bulunması halinde müdafîin istemi üzerine, sanık, duruşmada hazır bulunmak zorunluğundan vareste tutulabilir.

.....

Sanık bulunmaksızın duruşma yapılabilecek olan davalarda sanığın müdafî gönderme yetkisi vardır.

Duruşmanın inzibatı

Madde 143 — [Maddenin 8. Haziran. 1972 g. ve 1596 s. Kanunla değişik şekli] (*)

(*) RG. 21. Haziran. 1972 - 14222

Duruşmanın inzibatını sağlamak askerî mahkeme başkanına aittir.

Duruşmanın inzibatını bozan her kişiyi, askerî mahkeme başkanı duruşma salonundan çıkartır.

Mahkemeye, mahkeme başkanı ve üyelerinden herhangi birine, askerî savcıya, tutanak yazarına ve görevlilere karşı uygun olmayan söz ve davranışlarda bulunan kişi hakkında askerî mahkemece tutuklama kararı verilir ve bu kişi yirmi dört saat içinde sorguya çekilerek inzibatî nitelikte olmak üzere bir aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılır. Tutuklu veya hükümlüler hakkında bu ceza hücrede infaz olunur. Bu kararlar kesindir.

Bir kimse askerî mahkemede duruşma sırasında bir suç işlerse askerî mahkeme, olayı tespit eder ve bu hususta düzenleyeceği tutanağı yetkili makama gönderir. 71 inci maddeye giren hallerde askerî mahkeme o kişinin tutuklanmasına karar verebilir. Mahkeme, duruşmanın inzibatını bozan sözlü ve yazılı beyanat ve davranışlar ile mahkemeye, mahkeme başkanı ve üyelerden herhangi birine, askerî savcıya, tutanak yazarına ve görevlilere karşı uygun olmayan söz ve davranışlar hakkında yayın yasağı koyabilir; bu yasağa rağmen yayında bulunanlara askerî mahkeme tarafından üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile birlikte 1000 liradan 3000 liraya kadar ağır para cezası verilir.

Savaş halinde

Duruşmanın inzibatını bozan sanık ve müdafileri, o günkü duruşmanın tamamına çıkmamak üzere askerî mahkeme başkanı salondan çıkartır. Birden ziyade duruşmadan çıkarılan sanık ve müdafiler bir daha aynı dava ile ilgili duruşmalara katılamazlar.

Yukarıda yazılı hallerde salondan çıkarılan sanık ve müdafiler, mahkemenin tayin edeceği süre içinde yazılı savunma verebilirler.

Duruşmanın başlaması

Madde 146 — [Maddenin 8. Haziran. 1972 g. ve 1596 s. Kanunla değişik şekli]

Duruşmaya sanık, müdafi, tanık ve bilirkişilerin yoklaması ile başlanır.

Ağır cezalı işlerde duruşma

Madde 218 — [Maddenin 8. Haziran. 1972 g. ve 1596 s. Kanunla değişik şekli]

Ağır cezalı işlere ilişkin hükümlerde Askerî Yargıtay incelemesini, sanığın beyanı veya temyiz dilekçesindeki istemi üzerine veya dilerse kendiliğinden duruşmalı olarak yapar. Duruşma gününden sanığa veya istemi üzerine müdafiiine haber verilir. Sanık duruşmada hazır bulunabileceği gibi vekâletnameye sahip bir veya bir kaç müdafî ile kendisini temsil ettirebilir.

.....

**DİSİPLİN MAHKEMELERİ KURULUŞU, YARGILAMA USULÜ
VE DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARI HAKKINDA KANUN (*)**

(16. Haziran. 1964 g. ve 477 sayılı)

Duruşma yönetimi

Madde 20 — Duruşmanın yönetim ve disiplini başkana aittir. Duruşmanın disiplinini bozan her kişiyi başkan mahkeme salonundan çıkartır.

Müdafî tutulması

Madde 25 — Sanık soruşturmanın her safhasında bir müdafî tutabileceği gibi müdafii yoksa disiplin mahkemesince de müdafî tutulabilir.

Sanık kendisine bir müdafî tutacağını beyan ve bundan dolayı mehil verilmesini talep ettiği takdirde mahkemece münasip bir mehil verilir.

(*) RG. 26. Haziran. 1964 - 11738
5. Tertip Düstur, Cilt : 3, Sayfa : 2691

DANIŞTAY KANUNU (*)

(21. Aralık. 1964 g. ve 521 sayılı)

18. Haziran. 1973 günlü ve 1740 sayılı kanunla 82 inci maddeye eklenen fıkra :(**)

«Görevli daire veya kurul veya kanunsözcüleri tarafından getirilen veya idarece gönderilen gizli her türlü belge ve dosyalarla reddi hâkim istemi üzerine reddedilen hâkim tarafından bu hususta verilen cevap, taraf veya vekillerine incelettirilemez.»

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun tatbik edileceği haller

Madde 88 — Bu kanunda hüküm bulunmayan hususlarda; hâkimin davaya bakmaktan memnuiyeti ve reddi, ehliyet, üçüncü şahsın davaya müdahalesi, tarafların vekilleri, feragat ve kabul, teminat, mukabil dava, bilirkişi, keşif, delillerin tesbiti, adli müzaharet hallerinde ve duruşmanın icrası sırasında tarafların sükûnu ve inzibatı bozacak hareketlerine karşı yapılacak işlemlerde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun umumî hükümleri uygulanır.

Muhakeme masrafları

Madde 103 — Taraflardan birinin isteği üzerine, Danıştay'da açtığı dava dolayısıyla ödediği harc, kaydiye ve posta ücretleri ile bilirkişi incelemeleri, delil tesbiti ve keşif için yaptığı harcamalar ve avukat marifetiyle takip olunan davalarda, tarifesine göre avukatlık ücreti haksız çıkan tarafa ve davanın kısmen kabulü ve kısmen reddi halinde bu masraflar orantılı olarak taraflara, yükletilir. Davadan feragat eden veya davayı kabul eden taraf, muhakeme masrafları ve avukatlık ücreti bakımından haksız çıkmış sayılır.

(*) R.G. 31. Aralık. 1964 - 11896
5. Tertip Düstur, Cilt : 4, Sayfa : 352

(**) R.G. 30. Haziran. 1973 - 14580

DEVLET MEMURLARI KANUNU (*)

(14. Temmuz. 1965 g. ve 657 sayılı)

Madde 36 — [Maddenin 31. Temmuz. 1970 g. ve 1327 s. Kanunla değişik şekil] (**)

.....

V — Avukatlık hizmetleri sınıfı :

Avukatlık hizmetleri sınıfı özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olan Devlet memurlarını kapsar.

Bu sınıfa girecekler, 10 uncu derecenin 3 üncü kademesinde işe başlarlar ve 1 inci derecenin son kademesine kadar yükselebilirler.

İkinci görev verilecek memurlar ve görevler

Madde 88 — [1327 s. kanunla değişik maddenin 2 sayılı kanun hükmünde kararnameyle değişik şekli]

Bu kanuna tabi kurumlarda çalışan Devlet memurlarına esas görevlerinin yanında;

A) Özel kanunlarla veya özel kanunların verdiği yetkiye dayanılarak memurlara gördürülmesi öngörülen sürekli hizmetler,

B) Meslekî bilgisi ile ilgili olarak, hizmet olanakları elverişli bulunmak ve atamaya yetkili âmir tarafından uygun görülme şartıyla,

1) 87 nci maddede yazılı kurumların tabiplikleri, diş tabiplikleri, eczacılıkları, kimyagerlikleri, veterinerlikleri, avukatlıkları adli tıp fizik ve balestik uzmanlıkları,

İkinci görev olarak verilebilir.

.....

(*) RG. 23. Temmuz. 1965 - 12056
5. Tertip Düstur, Cilt : 4, Sayfa : 3044

(**) RG. 14. Ağustos. 1970 - 13579
5. Tertip Düstur, Cilt : 9, Sayfa : 2756

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNA GÖRE YAPILACAK İNTİBAKIN GENEL ESASLARI (*)

E — Avukatlık Hizmetleri Sınıfı :

Bu sınıf kurumların gerçek ve tüzel kişilerle olan her çeşit davalarını yargı mercilerinde açan, takip eden, neticelendiren; kurum aleyhine açılmış davalara, icra takibatına müdahale eden ve gerektiğinde kanuni yollara başvuran, ilgili her nevi tebligat kabul eden ve kanuni bütün gerekleri yerine getiren ve diğer taraftan özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olan Devlet memurlarını kapsar. Keza avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olan ve aynı zamanda bir kurumun hukuk müşavirliği görevini ifa edenler, avukatlık hizmetleri sınıfında yer alırlar. Fakat avukatlık ruhsatına sahip olmakla beraber diğer niteliklere sahip bulunmayan hukuk müşaviri veya buna benzer görevleri yapanlar genel idare hizmetleri sınıfında yer alacaklardır.

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME (*)

Karar sayısı : K.H.K. 2

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Kanunun 1327 sayılı kanunla Değişik Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve bazı maddelerinin kaldırılmasına dair kanun hükmünde kararname

Kapsam

Madde 146 — Bu Kanunun birinci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren Devlet memurları aylık, ücret, ödenek, hizmetle ilgili her çeşit ödeme ve bunların şekil ve şartları bakımından bu kanundaki hükümlere, aynı maddenin ikinci fıkrası kapsamına giren Devlet memurları, özel kanunlarındaki hükümlere tabidir.

Devlet memurlarına kanun, tüzük ve yönetmeliklerin ve amirlerin tayin ettiği görevler karşılığında, bu kanunla sağlanan haklar

(*) RG. 17. Ekim. 1970 - 13642

(*) RG. 30. Aralık. 1972 - 14407

dışında ücret ödenemez, hiçbir yarar sağlanamaz.

Ancak, 19.7.1972 tarihli 1615 sayılı Gümrük Kanununun 161 inci maddesi, 4358 sayılı Kanunun 7.1.1955 tarihli ve 6448 sayılı Kanunla değişik 14 üncü maddesi ve 10.2.1929 tarihli 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekâlet Hakkındaki Kanun ile 27.6.1956 tarihli 6760 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi hükümleri saklıdır.

Şu kadarki, 1389 ve 6760 sayılı Kanunlar gereğince yapılacak ödemenin yıllık tutarı, birinci derecenin ilk kademe aylığının yıllık tutarının % 30 unu geçemez.

TAPULAMA KANUNU (*)

(28. Haziran. 1966 g. ve 766 sayılı)

Vekâlet

Madde 56 — Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun tanıdığı imkânlar mahfuz kalmak şartıyla, tapulama işlerinde neseben ve sebeben usul ve fûru, ikinci dereceye kadar, koca dahî tevkil edilebilirler.

Bir gayrimenkulde menfaatları zıt olmayan kimseler de yekdiğerini tevkil edebilir.

Vekâletname ve vekâlet ücreti

Madde 57 — Tapulama işlerinde, köy ihtiyar kurulu, sulh hâkimi veya tapulama hâkimî tarafından tasdik edilmiş vekâletnameler de muteberdir.

Avukat veya davavekili ile takibedilen davalarda vekâlet ücreti davanın önemi, vekilin sarf ettiği emek, tarafların davada hüsnüniyetle hareketedip etmediği ve nasafet kuralları gözönünde tutularak maktuan takdir ve tâyin olunur.

Şu kadar ki, takdir edilecek vekâlet ücretinin miktarı, gayrimenkulün değerine göre avukatlık ücret tarifesinin tâyin ettiği nispi ücret sınırlarının üstünde olamaz.

(*) RG. 12. Temmuz. 1966
5. Tertip Düstur, Cilt : 5, Sayfa : 2533

SIKI YÖNETİM KANUNU (*)

(13. Mayıs. 1971 g. ve 1402 sayılı)

Uygulanacak usul hükümleri

Madde 18 — Sıkı yönetim Komutanlığı nezdinde kurulan askeri mahkemelerde, Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun savaş hali hükümleri uygulanır. Sıkı yönetim, savaş hali sebebiyle ilân edilmemiş ise Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun savaş halinde kanun yollarına başvurmaya ve yerine getirmeye ilişkin hükümleri uygulanmaz .

Kovuşturmada izin

Madde 21 — Bu kanunda belirtilen suçlardan dolayı aşağıda yazılı kişiler hakkında sıkıyönetim Komutanlığınca kovuşturma yapılabilmesi :

- a) General ve Amiraller hakkında Genelkurmay Başkanının,
- b) Müsteşarlar hakkında Başbakanın veya ilgili bakanların,
- c) Valiler Kaymakamlar hakkında İçişleri Bakanının,
- d) Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Yüksek Hâkimler Kurulu, Sayıştay Başkan ve üyeleriyle Cumhuriyet Başsavcısı, Başbakan sözcüsü, Askerî Yargıtay Başsavcısı, hâkimler ve yardımcılarıyla Cumhuriyet Savcı ve Yardımcıları ve bu sınıftan sayılanlar, askerî hâkim subaylar hakkında özel kanunlarına göre yetkili kurul ve makamların,

İznine bağlıdır.

Yukarıda sayılan kişiler hakkında yetkili kurul ve makamlar tarafından, Sıkıyönetim Komutanlığınca kovuşturma yapılmasına izin verilmediği ahvalde özel kanunlarına göre işlem yapılır.

Savaş halinde askerî mahkemelerde yargılama

Madde 25 — Savaşta 24 üncü maddeye göre tespit ve ilân edilen bölgeler içinde bu kanunun 15 inci maddesinde yazılı suçları işleyenler veya bu suçlara iştirak edenler, bölgedeki yetkili kılınan komutan tarafından istenildiği takdirde askerî mahkemelerde yargılanırlar. Bu hallerde 21 inci madde hükmü sağlıdır.

(*) RG. 15. Mayıs. 1971 - 13837

5. Tertip Düstur, Cilt 10, Sayfa : 2385

ASKERİ YÜKSEK İDARE MAHKEMESİ KANUNU (*)

(4. Temmuz. 1972 g. ve 1602 sayılı)

Danıştay Kanunu ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun tatbik edileceği haller

Madde 56 — Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde Danıştay Kanunu ile Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleri kıyasen uygulanır.

Yargılama masrafları

Madde 71 — Taraflardan birinin isteği üzerine, Askerî Yüksek İdare Mahkemesinde açtığı dava dolayısıyla ödediği harç ve posta ücretleri ile bilirkişi incelemeleri, delil tespiti ve keşif için yaptığı harcamalar ve avukat marifetiyle takip olunan davalarda, tarifesine göre avukatlık ücreti haksız çıkan tarafa ve davanın kısmen kabulü ve kısmen reddi halinde masraflar orantılı olarak taraflara yükletilir. Davadan feragat eden veya davayı kabul eden taraf, yargılama masrafları ve avukatlık ücreti bakımından haksız çıkmış sayılır.

ÜNİVERSİTELER KANUNU (**)

(20. Haziran. 1973 g. ve 1750 sayılı)

Madde 49 —

Üniversite ve fakültelerin hukuk müşavirleri ve avukatları ile hukuk servisinde çalışan diğer personeli mahkemelerle icra dairelerince hükmolunup tahsil olunan avukatlık ücretinden 10.2.1929 gün ve 1389 sayılı kanun ve 657 sayılı Devlet Memurlar Kanununun, 2 numaralı kanun hükmünde kararname ile değişik 146 ncı maddesi hükümleri çerçevesinde yararlanırlar.

(*) RG. 20. Temmuz. 1972 - 14251

(**) RG. Temmuz. 1973 - 14587

TOPRAK VE TARIM REFORMU KANUNU (*)

(25. Haziran. 1973 g. ve 1757 sayılı)

Vekâlet

Madde 170 — Görevli mahkemede okur - yazar olmak kaydı ile usûl ve fûru ile ikinci dereceye kadar, bu derece dahil, nesepten ve sebepten civar hısımları ve karı veya koca tevkil edilebilir.

Davada birlikte taraf olanlar, aralarından okur - yazar bulunanı vekil tayin edebilirler.

Avukatlık Kanunu ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun tanıdığı imkânlar saklıdır.

Vekâletname ve vekâlet ücreti

Madde 171 — Görevli mahkemede köy ihtiyar kurulu, sulh hâkimi veya görevli hâkim tarafından onanan vekâletnameler geçerlidir.

Görevli mahkemede avukat veya davavekili olmıyan vekiller yararına vekâlet ücreti hükmedilemez. Avukat veya davavekili ile izlenen davalarda, vekâlet ücreti, avukatlık ücret tarifesine göre tayin ve takdir olunur.

(*) RG. 19. Temmuz. 1973 - 14599

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİNİN KURULUŞ VE YARGILAMA USULLERİ HAKKINDA KANUN (*)

(26. Haziran. 1973 g. ve 1773 sayılı)

Uygulanacak usul hükümleri

Madde 1 — Bu kanunda gösterilen özel hükümler saklı kalmak şartıyla, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevine giren suçların soruşturma ve kovuşturmalarında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleri uygulanır.

Duruşmanın inzibatı ve cezalar

Madde 27 — Duruşmanın inzibatını sağlamak, Mahkeme Başkanına aittir.

Duruşmanın inzibatını bozan kişiyi, Mahkeme Başkanı derhal duruşma salonundan çıkartır.

Mahkemeye, Mahkeme Başkanı veya üyelerden herhangi birine, savcıya, savcı yardımcısına, tutanak kâtibine veya görevlilere karşı uygun olmayan söz yahut davranışta bulunan kişi hakkında, Mahkemece tutuklama kararı verilir. Tutuklanan kişi 24 saat içinde sorguya çekilerek inzibatî nitelikte olmak üzere, bir aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılır. 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 58 inci maddesinin 2 nci fıkrası hükmü saklıdır.

Tutuklu veya cezaevinde bulunan hükümlüler hakkında bu ceza hücrede infaz olunur.

Bu kararlar kesindir.

Mahkeme, duruşmanın inzibatını bozan sözlü veya yazılı beya-

(*) RG. 11. Temmuz. 1973 - 14591

nat ve davranışlar ile Mahkemeye, Mahkeme Başkanı veya üyelerden herhangi birine, savcıya, savcı yardımcısına, tutanak kâtibine yahut görevlilere karşı uygun olmayan söz ve davranışlar hakkında yayım yasağı koyabilir; bu yasağa rağmen yayında bulunanlara üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile birlikte 1000 liradan 3000 liraya kadar ağır para cezası verilir.

Mahkeme Başkanı, duruşmanın inzibatını bozan sanığı veya müdafii, o günkü duruşmanın tamamına çıkmamak üzere, duruşma salonundan çıkartır.

Duruşma salonundan çıkartılan sanık veya müdafii, bundan sonraki oturumlarda da duruşmanın inzibatını bozmakta ısrar etmeleri halinde, bir daha aynı dava ile ilgili duruşmalara katılmamalarına da karar verilebilir.

Yukardaki fıkra, müdafî hakkında uygulandığı takdirde keyfiyet, ilgili baroya bildirilmekle beraber, müvekkiline de dilerse, başka bir müdafî tayin etmesi için süre verilir.

Müdafî, Avukatlık Kanununun 41 inci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince tayin edilmişse, durum, kendisini tayin eden mercie de bildirilir.

Duruşma salonundan çıkartılan sanık veya müdafî, tekrar duruşmaya alındıklarında, yokluklarında yapılan söz ve işlerin esaslı noktaları bildirilir. Müdafî dilerse, yokluğundaki tutanakların örnekleri de kendisine verilir.

Yukarda yazılı hallerde duruşma salonundan çıkarılan veya duruşmalara katılmamalarına karar verilen sanık veya müdafiler, mahkemenin tayin edeceği süre içinde yazılı savunma verebilirler.